VI
1942: 4976

ספר

קב הישר

בלשון הקודש, ובלשון אשכנז, בכתב עברי ונקודות, הנקרא עברי טייטש

הוא ספר נחמד לתועלת הנפש וגוף ונשמה · וכל ההוגה בו מימים ימימה · לעבודת בוראו לבו יהיה ברה כחמה · ובו ק"ב פרקים ומהות הספר תמצא בהקדמת הספר · אמרי שפר הם הפשטים טובים והמשלים ומליצה · כל הרואה אותם ישמח בשמחה ודיצה :

חברו הר זעירא דמן חברייא ה"ה הרב הגדול המופלג בתורה ויראה חכם חרשים ונבון לחש מוה' צבי הירש בן הרב הגאון המפורסם בעל המחבר ס' ברכת הזבח וס' ברכת שמואל וס' תפארת שמואל וס' אמונת שמואל כבוד הרב המנוח מוה' אהרן שמואל קיידנאוור ז"ל · אשר אור תורתו זורחת בק"ק פפ"ד ובק"ק קראקא יע"א :

ווילנא

בדפוס ר' יוסף ראובן בר' מנחם מן ראם

שנת תרכ"ב לפ"ק

КАВЪ ГАЯШАРЪ.

т. е. Моральныя разсужденія.

ВИЛЬНО.

въ Типографіи Р. М. Ромма.

1862.

Печатать позволяется съ тѣмъ, чтобы по напечатанiи представлено было въ Ценсурный Комитетъ узаконенное число Экземпляровъ.— Вильно, 28 Февраля 1862 года.

Ценсоръ, *Б. Гольмбладъ*

Bibliotheca Universitatis Tartuensis
1942: 4976
4-VI A
3894

הקדמת הרב בעל המחבר

ה ישר ה׳ לפני דרכך בצדקתך נחני

ואתחנן אל ה׳ אמרו רז״ל שמשה רבינו ע״ה התפלל תקט״ו תפלות כמנין ואתחנ״ן על שבקש לכנס לארץ ׃ גם אני מזקנים אתבונן ואשפוך שיחי לפני האל העונה אותי ביום צרתי בתקט״ו תפלות כמנין שמי החול היר״ש שהוא גימטריא תקט״ו ה׳ נחני בדרכי ישר״ה כמנין ואתחנן בתחנונים ידבר רש לפני כל יודעי דת היושבים על מדין ׃ שיהיו לרצון אמרי פי בחבור קודש זה שאין בו דבור דופי ׃ וקראתי שם הספר קב הישר ע״ש שני טעמים נכונים והגונים ׃ טעם הראשון שכתבתי והצגתי לפנים ק״ב פרקים כמנין שמי הקודש שהיא גימטריא צ ב ״י כמנין ק״ב ׃ היש״ר הוא בהיפוך אתוון בשמי החול היר״ש אותיות דדין כאותיות דדין ׃ וטעם השני הוא שקראתי ק״ב היש״ר זה הספר שהוא קב ונקי כסולת המנופה בי״ג מיני נפה ומיישר לב האדם ולב העקשים לילך בתמימות בדרכי ה׳ אשר צדיקים ילכו בה ויראו צדיקים וישמחו בראותם אור ותועלת גדול שהוא תוכחת מגולה ואהבה נסתרה הן על דרך פשט ודרך משל ומליצה דברים המתיישבים על הלב ומושכין לבו של אדם בראיות ברורות ע״פ הזוהר ושאר מאמרי רז״ל וחברתי זה הספר לא להתפאר בו וליטול עטרה לעצמי רק כוונתי בימי עניי ומרודי ליתן מרגוע לנפשי לזכות בו את הרבים וזכות הרבים יהיו תלוין בי ובוודאי יפקחו עיני העברים אשר ישקיפו בהשקפת העין עינא פקיחא בוודאי יעלוזו ויגילו ולא ימושו ספר הזה מפיהם ומפי זרעם וכהיום זכני ה׳ שתפלתי עשתה מחצה שהבאתי מחצית הספר שהוא חלק ראשון לבית הדפוס כאשר עיניכם רואות ׃ על כן אמרתי במה אכף לאלוהי מרום ובמה ארצה אותו ברבוא ואלפי נחלי שמן על כל הטובות אשר גמלני ׃ מאפילה לאורה הוציאני ׃ וממות לחיים ומכור הברזל הצילני ׃ באשר שרבים קמו עלי לבלעני הנם אין כסף בלא כיסופא יצאני ׃ ומחבלין חובלין ובכסל׳ לעוני׳ עטרוני ׃ ומאה גלבין הכוני פצעוני ׃ אתה ה׳ דן משפטי ודיני ׃ כי נשאו רדידי מעלי ומחמר עיני וכספי וזהבי ומטמוני ׃ וכבעל השור נקי מנכסי יצאוני ׃ ונשכוני כנחש וצפעוני ׃ שליו הייתי יושב בביתי ובעלי קרנים דחפוני ׃ המה בעלי זרוע אשר אין להם שר ומושל סבבוני ׃ (אנשי בליעל שאינם סרים למשמעת הממשלה וחוקי המדינה שהיו בימין המחבר בשעת שערורות) אמרתי שחה לעפר נפשי אך חסד אל יעזרוני ׃ אז נדר נדרתי ביום צרתי בשברון מתנים ברמעות עיני ׃ לקיים בעצמי מאן דביש ליה בהאי מתא ליזיל למתא אחריתי כך סליקו לי על רעיוני לעזוב ארץ מולדתי ונהלת אבותי לתקוע אהלי אפרני ׃ בית חמותי היא קרתא קדישא פרנקפורט דמיין ומלכו של עולם חדריו הביאני ׃ בעירום ובחוסר כל ולא נשאר בידי כי אם חבורי שחברתי זה הספר לזכות בו את הרבים ׃ ובוודאי יהיה לרצון לפני כל כטל וכרביבים לא נחתי ולא שקטתי עד שהבאתי לבית הדפוס להורות הדרך הישר והטוב לאנשים אשר המה כערכי ולפחותים ממני ׃ לנהלם על מי מבוע מים חיים כאשר ראיתי ממורי והורי הקדושים אשר בארץ המה ה״ה מהגאון אבי הרב הגאון מוהר״ר אהרן שמואל קאיידנוור ז״ל ומשאר רבותי גאוני ארץ אך לפעמים הוספתי נופך משלי בדבריהם ולפעמים חסרתי כדי שיהיו שפתותיהם דובבות בקבר ובדי שלא אקח עטרה לעצמי על כל פרק ופרק אתן תהלה למעבדי ואשא עיני אל ההורים ומורים ולקיים דברי רז״ל כל האומר דבר בשם אומרו מביא גאולה לעולם ׃ ואני תפלתי בכל עת רצון שכל מי אשר יראת ה׳ בלבבו יקרא פעמים ושלש בזה הספר ׃ הנותן אמרי שפר ולקיים אמרי שאני מזהיר ומזכיר קצת מצות אשר האדם דש בעקביו לקיים אותן בכל לב ונפש כי אותן המצות מונחים ממש בקרן זווית ואין בני האדם נזהרין בהן אמרתי לדבר נגד גדולים ולא אבוש ׃ והעתקתי הספר הזה נ״כ בלשון אשכנז כדי שידעו דעת בינה ויד כל אדם יהיו שולטים בזה הספר להבין ולהשכיל כאשר עיניכם הרואות תחזינה מישרים אפס קצהו בחלק זה וכולה תראה בחלק השני וסהדי במרומים שלא היה בידי שום פרוטה בתחלת הדפוס ומהשמים עזרוני שנגמרתי חלק ראשון ׃ ותפלתי לאל חיי שיגמלני חסד לגמור גם חלק שני ׃ על כן עושו חושו ואל תחוסו על כספכם המעוטה לקנות מעמדי זה החלק ויאירו עיניכם כשמש בצהרים ׃ והמקיים זה הספר יזכה לראות בבנין ציון וירושלים ׃

כ״ד המעתיר הכותב ברפיון ידים ובשברון מתנים הקטן צבי הירש בן הגאון כמהור״ר אהרן שמואל זלה״ה קאיידנוור ׃

א ה׳ בחכמה יסד ארץ כונן שמים בתבונה מקרא זה בא להודיע שעיקר תפארת החכמה והתבונה הוא כשהולידו והצמיחו דבר שיש בו תועלת ויסוד ומקור (ב) ובזאת "יתהלל "החכם "ויתפאר "המבין כשפועל בחכמתו ובינתו מה שהוא תכלית גדול ותועלת לנשמתו החצובה מתחת כסא כבודו ית׳ ונתנה אל האדם אשר הוא קרוץ מחומר כדי לקשטה בקישוטין נאים ומהודרין במעשיו הטובים ובדרכיו הישרים ולהחזירם כאשר יבא זמן פקידתה של נשמה לשוב בין נשמות הצדיקים בעוז ובחדוה: (ג) ועל חכמה זו נאמר והחכמה תחיה את בעליה׳ מה שא״כ כשמוליד בחכמה דברים שאין בהן תועלת כי אם תוהו והבל וריק והגוף יהיה כלה ואבד וכל תאוותיו והנאותיו כלא היו מה יתרון בחכמה זו: (ד) ואצ״ל כשהאדם מוליד בחכמתו פעולת שוא ושקר וענינים רעים ומקולקלים שלא כדין ודת תורתנו הקדושה אז עושה כתמים ופגם בנשמתו: (ה) אוי לה לאותה החכמה אוי לה לאותה הבינה הגורם לנשמה דיליה צער וגלגולים קשים ומרים ויסורים בגיהנם ונדחית מפרגודא קדישא בחרפה ובבושה גדולה: (ו) ע״כ עצה היעוצה לכל מי אשר בשם ישראל יכונה להכניע לבבו הקשה ויקח פנאי לעצמו להתבודד במקום מוצנע שתפול עליו הכנעה גדולה ואימת הקב״ה ויחשוב בימיו ושנותיו אשר כבר עברו וחלפו והיו כלא היו וכל יום ויום זמנו מתקצר ומתקרב אל הפרידה שהיא יום המות אשר מי יודע אותו כי הוא שט ובא כנשר פתע פתאום והשלוחי ב״ד של מעלה אצים וממהרים להביאו ליתן דין וחשבון על כל דבור ומעשה ומחשבה ובלתי ויתור מאומה: (ז) ווי לנו מיום הדין ווי לנו מיום תוכחה וכל לב יודע מרת נפשו מה שמרד בהקב״ה והכעיס לפניו בילדותו ובזקנותו במקום גלוי ובמקום נסתר כי לפני הקב״ה הכל גלוי וידוע ובשעת הדין כולם עומדין

(א) ה׳ בחכמה יסד ארץ גאט ב״ה האט מיט קלוגשאפט גיגרונד פעסטיגט די וועלט כונן שמים בתבונה ער האט אן גיבריית די הימלען מיט פאר שטאנד: דער פסוק קומט מודיע צו זיין אז דאש שיינקייט פון חכמה אונ פאר שטאנד איז נאר אז זייא זאלין קענען מוליד זיין מיט דער חכמה אזו איין זאך וואש דרינן איז פאר האנדין איין העלפונג אונ איין יסוד: (ב) אונ דר מיט זאל זיך בארימן דר חכם אונ דר פר שטאנדיגר׳ דאש אז ער ווערקט מיט זיין חכמה אונ פאר שטאנד אזעלכש וואש איז איין גרויש תכלית אונ איין הילף צוא זיין נשמה וואש זיא איז ארויש גנומן גווארין פון אונטר דעם כסא הכבוד׳ אונ נאט האט זיא גיגעבן צוא דעם מענטשין וואש ער איז אויש גשניטן פון ליים׳ פון וועגין ער זאל זיא אויש צירן מיט שיינע צירונג׳ אונ זאל זיא בשיינן מיט זיינע גוטע מעשים אונ מיט זיינע רעכט פארטיגע וועגין׳ אונ אז איר צייט וועט קומען ארויש צו גיין פון דעם גוף זאל ער זיא ווידר קערין זיא זאל זיצן צווישן דיא נשמות פון צדיקים מיט שטארקייט אונ מיט פרייד: (ג) אונ אויף דער חכמה ווערט גיזאגט אונ דיא חכמה איז מחיה איר לעהרר אבער אז ער איז מוליד מיט דער חכמה אזעלכע זאכין וואש אין זייא איז ניט פאר האנדין קיין הילף׳ נאר נארישקייט אונ הבל׳ אונ דר גוף וועט פאר לענדט אונ פאר לארין ווערין׳ אונ אלע זיינע תאוות אונ הנאות וועלין זיין וויא נישט נוא וואש קומט אים ארויש פון דער חכמה: (ד) אונ מכל שכן אז דר מענטש איז מוליד מיט זיין חכמה פאלשע ווערק אונ שלעכטע ענינים׳ ניט אזו וויא די רעכט פון דער תורה דהיינו ער טרייבט רכילות אונ לשון הרע אוניזנות אונ נאך אזעלכע גלייכין׳ דען מאכט ער נאך פלעקין אונ פגם אין זיין נשמה: (ה) ווייא איז צוא דער חכמה ווייא איז צוא דעם פאר שטאנד וואש איז גורם צוא זיין נשמה צער אונ שווערי אונ ביטרי גלגולים אונ יסורים׳ אין גהינם׳ אונ ווערט אוועק גישטוסן פון דעם הייליגן היכל מיט גרויש חרפה אונ בושה (ו) דרום איז דיא עצה צוא איטליכן וואש ווערט גרופין אין דעם נאמן ישראל׳ צו אונטר טעניג מאכין זיין שווער הארץ׳ אונ זאל זיך נעמן אצייט צו זיין אליין אין איין בהאלטין חדר עש זאל אויף אים פאלין איין גרויש אונטער טעניקייט אונ דיא פארכט פון גאט: אונ זאל טראכטין אין זיינע יארן אונ טעג וואש זיינען שוין אוועק גגאנגן אונ זיינען גלייך וויא זייא זיינען גאר ניט גיוועזן׳ אונ איטליכער טאג ווערט זיין צייט קירצר׳ אונ ער גינעהנט צוא דעם טויט וואש קיינר ווייסט ניט ווען ער וועט קומן דען דער טויט שוועבט אונ קומט וויא איין אדלער פלוצלונג׳ אונ דיא שלוחים פון דעם ב״ד של מעלה איילין צוא ברייניגען אים ער זאל אפ געבן דין אונ חשבון׳ אויף איטליכן דיבור אונ מעשה אונ מחשבה׳ אונ מען שיינקט גאר ניט: (ז) ווייא צו אונז פון דעם יום הדין: ווייא צו אונז פון דעם יום התוכחה׳ אונ איטליכש הארץ

עומדים ומעידים בפניו באיזה יום ובאיזה שעה נעשית הרעה ובאיזה מקום : (ח) ובא וראה מה שמצאתי כתוב בספר אותיות דר"ע כי יש מלאך אחד עומד סמוך לרקיע הראשון ורואה מעשים של בני אדם ומכריז למלאך אחר ואותו המלאך השני מכריז הכרוז לפני פרגודא קדישא (ר"ל פרוכת הקודש) ומחמת קול כרוז זה מה שבני אדם עושין עבירות מתרחקים משם כל המלאכים שרוצים לומר שירה עד שמטהרין את המקום בטבילות : (ט) אוי לנו ק"ו אם מהמקום ששומעין כרוז קול העבירה מלאכי השרת מתרחקים ומטהרים המקומות כ"ש שיש טומאה באותו מקום עצמו שנעשה בה העבירה וק"ו הבן אדם שעושה העבירה בעצמו : (י) אל יאמר הבן אדם יתמרמר לבי בקרבי ווי לי אין תרופה עוד שהרביתי לחטוא לפני הקב"ה אדרבה תהשוב בדעתך כי ה' אלהי העולם הוא מלך רחמים כפיו וידיו פרושות לקבל תשובה ובפרט מעמו ונחלתו : (יא) ותיכף לכשיקח האדם פנאי לו עצמו ומתבודד כך אז בודאי אלהים יהיה בעזרו לגדור גדר על להבא ויהיה ה' אלהיו עמו והבא לטהר מסייעין לו ויש לו להבן אדם בעצמו לראות לישר המסילה ולתקן את המעוות : (יב) ואל יהיה מיקל לעצמו לומר זה הוא עבירה קלה ואין כדאי לחרוט בזה או לעשות תשובה ואניח את הקלים ואתבונן על החמורות לתקן כי צריך האדם לידע שאין הקב"ה וותרן אפילו על דבור קל : ובא וראה מ"ש הרב החסיד בספר רכב אליהו מה שאירע בימיו · (יג) באשה אחת שהיתה יושבת בין שארי נשים והיו מספרים אשה אחת עם חברתה בענין התשובה של דין וחשבון שצריך כל אדם ליתן על מעשיו : (יד) פתחה אשה בדרך שחוק ואמרה ואני בבואי לפני יום הדין בב"ד של מעלה זי"שאלו אותי למה

עשית

הארץ ווייסט דאך זיין ביטרקייט וואס ער האט ווידער גישפעניקט אן גאט ב"ה אונ האט פאר אים דער צערנט אין זיין יוגענט אונ אויף זיין עלטער · אויף איין אנפלעקט אורט אונ אויף איין פאר בארגין אורט · ווארום פאר גאט ב"ה איז אלץ אנפלעקט · אונ בשעת דין שטייען אלע אונ זאגין אים עדות אין דיא אויגין אין וואשר טאג אונ אין וואשר שעה ווערט גיטאן דאש שלעכטש אונ אין וואשר איין אורט : (ח) קום אונ זעה וואש עש שטייט אין ספר אותיות דר"ע דען עש איז פאר האנדין איין מלאך וואש ער שטייט נאהונט ביא דעם ערשטין הימל אונ זעהט דיא ווערקן פון דיא לייט · אונ ער רופט אויש דיא מעשים צו אנדרן מלאך אונ דער אנדרער מלאך רופט דאש אויש פאר דעם הייליקן פרוכת · אונ מחמת דעם קול וואש דער אנדרר מלאך רופט אויש דיא עבירות וואש דיא מענטשין טואן · ווערין דער ווייטרט פון דארטן אלי מלאכים וואש ווילין זאגין שירה · ביז זייא ריינקן דאש אורט מיט טבילות : (ט) ווייא איז צו אונז דען מה דאך אז פון דעם אורט וואש מען רופט אויש דיא עבירה דער ווייטערן זיך דער פון דיא מלאכים אונ ריינקן דאש אורט מכל שכן דאש אורט וואש די עבירה ווערט דרינן גיטאן איז בוודאי פר האנדין דרינן איין טומאה · מכל שכן דער מענטש אליין וואש טוט דיא עבירה : (י) אונ דער מענטש זאל ניט זאגין ווייא איז צו מיר איך האב שון קיין תקומה ניט וויל איך האב גימערט צוא זינדיגין פאר גאט ב"ה · נאר אדרבא דוא זאלשט טראכטין אין דיין דיעה אז גאט דער גאט פון דער גאנצער וועלט איז איין דער בארמיגר מלך · זיינע טעניר. אונ הענט זיינן פר שפרייט צו מקבל זיין תשובה, אונ בפרט ביא זיין פאלק אונ זיין נחלה : (יא) אונ תיכף וויא דער מענטש וועט זיך נעמין אצייט אונ וועט זי צין אין איין בזונדר חדר אונ וועט נאר אן הייבין תשובה טאן · וועט גאט ב"ה בוודאי זיין אין זיין הילף ער זאל זיך מאכין גדרים אז ער זאל ווייטר שוין ניט טאן קיין עבירות · אונ דער וואש קומט זיך מטהר זיין העלפט מען אים : אונ דער מענטש גיהער זיך אליין אן צוא גרייטין צוא זעהן רעכט פארטיגין דאש וואש ער האט פאר קרימט : (יב) אונ ער זאל זיך ניט גרינג מאכן צו זאגין דש איז איין גרינגע עבירה אונ עש איז ניט כדאי דרויף חרטה צוא האבין אודר דרויף תשובה צוא טאן דרום וועל איך לאזין שטיין דיא גרינגי עבירות אונ וועל תשובה טאן אויף דיא הארבי עבירות · זאל ער אזו ניט זאגין ווארום דער מענטש בדארף ווישן אז גאט ב"ה שיינקט ניט אפילו אויף איין דבור הקל · קום אונ זעה וואש עש שטייט אין ספר רכב אליהו וואש אין זיין צייטן האט זיך גיטראפין : (יג) דאש עטליכי ווייבר זיינן גיזעסן ביא אננד · אונ האבין גירעט איינר מיט דער אנדער אין דעם ענין פון תשובה וויא איטליכר מענטש מוז דין אונ חשבון אפ געבין אויף זייני מעשים : (יד) האט איינע אשה גיזאגט אין

גילעכטר

עשית כך אעשה את עצמי אילמית שלא אוכל להשיב ולא היו ימים מועטים עד שנעשית אילמית עד יום מותה עכ"ל : (טו) הרי מוכח שהדבור סליק למעלה ועושה רושם ואל יחשוב וידמה האדם לומר אחר חטא ופעולות שוא שעושה יש לי כל תענוגי עוה"ז ועושר ובריות גופו ובשביל זה לא יחריד לו חרדה אדרבה עליו נאמר יש עושר שמור לבעליו לרעתו כי הקב"ה ממתין לו עד שתתמלא סאתו ובפעם אחת ישפוך חרון אף ה' עליו ובא יבואו עליו בעלי חצים ודינים קשים ר"ל בלי חנינה וחמלה : (טז) בן אדם אם אתה יודע כמה שדין מס"א האורבים על רביעית הדם שבלב האדם בודאי היית משעבד גופך ונשמתך להבורא יתברך : (יז) והנה כתיב חדשים לבקרים רבה אמונתך בכל בקר בהקיץ משנתו נעשה אדם בריה חדשה וידוע כי תכלית בריאות האדם על מנת לקיים התורה והחוקים ומצות ה' : (יח) וע"כ צריך האדם כשיעור משנתו לחשוב בדעתו תיכף במעמד הר סיני ויצייר בשכלו איך היה לישראל טהרה ופרישות כשהיו עומדים בהר סיני באימה ויראה ברתת ובזיע והר סיני עשן מפני האש אשר ירד הקב"ה עליו ברבבות מלאכים וקול השופר ומשה רבינו ע"ה אדון כל הנביאים היה הסרסור בין הקב"ה ובין עמו ישראל: (יט) ואח"כ יהיה האדם זריז שיוציא מפיו דבור של קדושה · ע"כ כתב הרב בעל סדר היום שתיכף ומיד כשיקיץ האדם משנתו יאמר · מודה אני לפניך מלך חי וקים שהחזרת בי נשמתי בחמלה רבה אמונתך : ואח"כ ינקה את גופו ויטול ידיו · ואח"כ ילך בזריזות לבה"כ להתפלל : (כ) ובהיות ידוע כי אוירא דעלמא מלא מסטרא אחרא וביותר מקטריגים הנעשים מחטאים ופשעים של בני אדם משוטטים בעולם באוירא כנזכר כמה פעמים בזוהר ויש לחוש פן בהליכתו לבה"כ יתדבקו חיצונים בהאדם שממהר

ללכת

גילעכטר · אז איך וועל קומן פאר דעם בית דין של מעלה אונ מען וועט מיך פרעגין ווארום האשטו גיטאן עבירות וועל איך מיך מאכין שטום גלייך ווי איך קען ניט ענטפערן · אין ווייניג צייטן ארום איז די אשה שטום גיווארין : (טו) פון דאנען איז גידרונגן אז דער דיבור גייט ארוף אונ מאכט איין צייכען אונ זאל ניט טראכטין האטשי איך האב גיזינדיגט אונ שלעכטש גיטאן · פון דעשט וועגין האב איך דאך אלי תענוגי עולם הזה · אונ עשירות אונ גיזונד · איז דאך גידרונגן אז גאט ב"ה האט מיר מוחל גיוועזן מייני זינד · זאל ער עש ניט טראכטין דען אדרבא אויף אים ווערט גיזאגט עש איז פאר האנדין עשירות וואש ווערט גיהיט צוא זיין בעל הבית פון זיין בייזקייט וועגין · ווארום גאט ב"ה ווארט אים ביז זיין סאה ווערט פול · אונ מיט אמאל וועט גאט ב"ה פאר גיסין זיין גרים צארין אויף אים · אונ עש וועלין אויף אים קומן דיא שווערי דינים רחמנא ליצלן אן דער בארמקייט : (טז) דוא בן אדם דוא זאלשט ווישין וויא פיל שדים פון דער סטרא אחרא לאקרין אויף דעם רביעית דם וואש איז אין דעם מענטשינס הארץ · וואלשטו בוודאי משעבד גיוועזן דיין גוף אונ דיין נשמה צום בשעפר יתברך : (יז) אונ נון עש שטייט חדשים לבקרים גאט ב"ה בשאפט אלי פריא מארגין נייאי מלאכים רבה אמונתך דיין ווארהייט איז זייער פיל · דען אלי פרי אז ער האפט זיך אויף פון זיין שלאף ווערט ער איין נייאי בשעפניש אונ דאש איז דאך גיוויש אז דער תכלית פון דעם מענטשינס בריאה איז צוא מקיים זיין תורה אונ מצות : (יח) אונ דרום אז דעה מענטש האפט זיך אויף פון זיין שלאף בדארף ער תיכף טראכטין וויא דיא ישראל זיינן גישטאנן אויף דעם בארג סיני · אונ זאל אויש מאלין אין זיין שכל וויא דיא ישראל האבין גיהאט טהרה אונ פרישות בשעת זייא זיינן גישטאנען אויף דעם בארג סיני מיט פארכט אונ ציטרניש אונ שוויים · אונ דער בארג סיני האט זיך אין גאנצין גירויכערט פון וועגין דעם פייאר דאש גאט ב"ה האט אויף אים אראפ גינידרט מיט פיל טויזנט מלאכים אונ מיט דעם קול השופר אונ משה רבינו ע"ה דער העך פון אלי נביאים איז גיוועזן דער מעקליר צווישין גאט ב"ה אונ צווישין זיין פאלק ישראל : אונ דער נאך זאל דער מענטש גווארינט זיין ער זאל ארויש ציהן פון זיין מויל איין דיבור פון קדושה : דרום שרייבט דער בעל סדר היום · אז תיכף וויא ער האפט זיך אויף פון זיין שלאף זאל ער זאגין מודה אני לפניך מלך חי וקים איך דאנק פאר דער לעבדיגר גאט שהחזרת בי נשמתי וואש דוא האשט ווידר גקערט אין מיר מיין נשמה בחמלה מיט דער בארמקייט רבה אמונתך דיין ווארהייט איז זייער פיל : (יט) אונ דער נאך זאל ער אויש ריינקין זיין גוף אונ זאל וואשין דיא הענט אונ זאל גיין גישווינד אין שול אריין דאווענן : (כ) אונ דאש איז ידוע אז דער אויר פון דער וועלט איז פול פון דער סטרא אחרא אונ דיא מקטריגים וואש ווערין פון דיא

זינד

ללכת לבה"כ: (כא) לזה צריך לידע מה שכתוב בזוהר כי לצד שמאל בפתח יש ס"א חד ועליו נאמר לפתח חטאת רובץ והמזוזה הרומזת על שכינתא קדישא קבועה מימין וסימן לב חכם לימינו ושם מקומה והיא נקראת רחל ואלמלא שם של שדי שכנגדו לא יוכל האדם לילך כי בצד שמאל עומד הס"א שם והיא ברמז דילה לפתח חטאת רובץ בהיפוך אתוון ר"ת רח"ל ולכן שם של שדי שכנגדו הוא מכניעו וע"ז כתיב והיה שדי בצירך: (כב) אמנם עיקר שמירה צריך ממנו בצאתו מן פתח ביתו לבלתי ידביק בס"א להביאו לידי חטא ח"ו וע"כ בפתח הפנימי שבבית יכוון בהנחת יד על המזוזה כי יצ"ר במילוי אותיות הוא יו"ד צד"י רי"ש ס"ת שד"י ר"ל ששם של שדי הוא טוב להנצל מיצר הרע ובצאתו מביתו יתפלל תפלה קצרה: (כג) רבש"ע חוסה נא עלי למלטני מיצר הרע וכל כת דיליה אמן או יקרא ק"ש פרשה ראשונה שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד עד וכתבתם על מזוזות ביתך ובשעריך ואז ימלט באותו יום מכל עון ואשמה:

פרק ב **דוד** המלך ע"ה אמר בתהלים העבר עיני מראות שוא בדרכיך חייני · צריך אדם לדעת כי הרבה דברים הם תלוין בראיות של אדם ע"כ נראה לי שצריך ליזהר תיכף בקומו משנתו אם מסתכל בראיה אל הבתים יכוון שהקב"ה נתן מצות מזוזה בפתח הבית · מצות מעקה לגג הבית כדכתיב ועשית מעקה לגגך: (ג) ואם יוצא מפתח ביתו ופגע בבהמות טהורות הראוין לקרבן יחשוב בדעתו שהקב"ה צוה לנו להקריב קרבנות ואם פגע בבהמות ובחיות טמאות יחשוב בדעתו איסור אכילתן וכל איש ואיש כל אחד צריך לפי ידיעתו ולפי לימודו והוא ענין גדול מאוד שהוא מכנים העינים בקדושה בגוונין דעיניו וזה לעומת זה כמו שהמסתכל בדברי קדושה הוא עושה מלבוש

זינד פון מענטשין · דיא שוועבין אויף דעם אויר פון דער וועלט אזו וויא עש שטייט אין זוהר: אונ מען גיהער מורא צו האבין טאמר בשעת ער גייט אין שול אריין וועלין זיך בהעפטין דיא חיצונים אין דעם מענטשין: (כא) דרום בדארף ער ווישין וואש עש שטייט אין זוהר · דאש אויף דער לינקר זייט טיר שטייט איין משחית אונ דיא מזוזה וואש איז מרומז אויף דער הייליגר שכינה איז איין גיזעצט פון דער רעכטר זייט טיר אונ דער שם שדי וואש שטייט אויף דער מזוזה מאכט אונטער טעניג דעם משחית אונ דרויף שטייט אין פסוק והיה שדי בצירך אונ דער שם שדי וועט זיין אויף דייני טירין: (כב) נאר דער עיקר שמירה דארף ער האבין אז ער גייט ארויש פון דער טיר פון זיין הויז · אז דיא סטרא אחרא (אדער דיא רייצונג צוא זינד) זאל זיך אין אים ניט בהעפטין אונ ברייננגין אים צו איין עבירה ח"ו דרום זאל דער מענטש לייגין זיין האנט אויף דער מזוזה איידר ער גייט. דאוונעך זאל ער מכוון זיין אז דאש ווארט יצר איז יוד צדיק ריש. אונ דיא הינטערשטי אותיות דער פון זיינען שדי · דאש איז דער שם פון שדי איז גוט דורך אים ניצול צו ווערין פון דעם יצר הרע · אונ אז ער גייט ארויש פון זיין הויז זאל ער מתפלל זיין איין קורצי תפלה: (כג) רבש"ע דער הער פון דער וועלט דער בארים דיך איבר מיר מיך צוא אנטרינין פון דעם יצר הרע אונ פון גאר זיין כיתה אמן: אדר ער זאל זאגין דיא ערשטי פרשה פון שמע ישראל ביז ביתך ובשעריך: אונ דערנמאלט וועט ער דעם טאג אנטרונן ווערין פון אלירלייא זינד:

פרק ב דוד המלך ע"ה האט גיזאגט אין תהלים העבר עיני מראות שוא פיר איבר מייני אוגין פון צו זעהן פאלשקייט בדרכיך חייני אין דיינע וועגין לאז מיך לעבן דען דער מענטש דארף ווישן אז פיל זאכן הייננגען אין דעם זעהן · פון דעם מענטשין · דרום בדארף דער מענטש נזהר זיין תיכף וויא ער שטייט אויף פון זיין שלאף · אז ער קוקט אויף דיא הייזר · זאל ער מכוון זיין אז גאט ב"ה האט גיגעבין דיא מצוה מזוזה אין דער טיר פון דעם הויז · אונ דיא מצוה פון צו מאכין איין מעקה ארום דעם דאך אזוא וויא עש שטייט אין דער תורה ועשית מעקה לגגך אונ דוא זאלשט מאכין איין גילענדער ארום דיין דאך: (ג) אונ אז ער גייט ארויש פון זיין הויז אונ בגעגינט בהמות טהורות וואש זיינען ראוי אויף קרבנות זאל ער טראכטין אז גאט ב"ה האט אונז גיבאטין מקריב זיין קרבנות · אונ אויב ער בגעגינט טמא בהמות אונ חיות · זאל ער טראכטן אז מען טאר זייא ניט עסין · אונ איטליכר מענטש בדארף הייליגן זיין ראיה ווערליג זיין ווישין שאפט איז אונ ווערליג זיין לערנן · אונ דאש איז זייער אגרוישי זאך דאש ער ברייננגט אריין דיא קדושה

מלבוש לראיית עיניו בקדושה כן ח״ו הוא להיפך כיון שהאדם ממציא לראות בדברים האסורים ובנשים זרים אז מכנים את עצמו לטומאה גדולה: (ג) וראיה גדולה שהראיה הוא פוגם ומפגים מעוף אחד הנקרא בת היענה שעל ידי שהבצים מונחים לפניה והיא מסתכלת בהן בראייתה מנקבת הביצה ויוצא מכל ביצה אפרוח אחד ועוד אוכיח לקמן בפרקים חדושים מזה: (ד) ולכן תקנו חכמינו ז״ל גדר וסייג שלא להסתכל במקום רע שלא יבא לידי חטא כגון בנשים ובתולות המביא לאדם לידי הוצאות ש״ז לבטלה וע״ז כוון דוד המלך ע״ה העבר עיני מראות שוא בדרכיך חייני ר״ל כי אותיות שו״א דהוא גמטריא ש״ז והוא ראשי תיבות שכבת זרע זהוא רמז גדול: ונ״ל עוד דלילית עם כיתותיה נקראים חבלי שוא חבלי דמיתה כדאיתא בזוהר וכן התפלל דוד ע״ז ואמר בדרכיך חייני דהוא מסיטרא דחיים ולא מסטרא דמיתה ח״ו: (ה) והנה כבר כתבו בעלי מוסר שיש סגולה נפלאה להנצל מעבירה זו יצייר האדם תמיד כאלו שם הוי״ה כתוב לפניו בדיו שחור ע״ג קלף וכמ״ש שויתי ה׳ לנגדי תמיד וזהו סוד הכתוב שאמר ג״כ דוד המלך ע״ה עיני תמיד אל ה׳ כי הוא יוציא מרשת רגלי וק״ל: (ו) והנה זהמגיד להרב בית יוסף זצ״ל נתן עצה הוגנת להרב ז״ל כדי שלא יבא לידי חטא זה יצייר האדם כאלו דיוקנו של אביו עומדת לפניו והביא ראייה מיוסף הצדיק שביקש לשכב עם אשת פוטיפרע ונזדמן לפניו דיוקנו של אביו ופירש יוסף מהחטא ועוד רמז בתורתנו הקדושה דשא עשב מזריע זרע. דשא היא ר״ת דיוקנו של אביו הוא עשב שהוא טוב למזריע זרע למינה ולא להוציא ש״ז לבטלה כ״א במינו דוקא: (ז) ובא וראה מה דאיתא בזוהר פ׳ פקודי כי יש ממונה אחד הנקרא פתות על שם שהוא מפתה לבני נשא למסתכלא ולעיינא במה דלא איצטריך ליה בכמה

קדושה אין זייני אויגין. אבר ח״ו אז דער מענטש פלייסט זיך צוא זעהן זעלכי זאכען וואש מען טאר ניט. דהיינו ער קוקט אויף פרעמדי ווייבר אדר בתולות אונ נאך אזעלכע גלייכין. ברייננט ער דיא אויגין אין גרויש טומאה ארייין: (ג) אונ איין ראיה איז אז מיט דער ראיה איז ער פוגם אויף שלעכטש דינן עש איז פאר האנדין איין פויגל וואש הייסט בת היענה. דאש אז אירי אייער ליגן פאר איר. אונ זיא קוקט אויף זייא. איז איר ראיה אזו שטארק. ביז זיא לעכרט דאש איי מיט איר ראיה אונ פון איטליכן איי גייט ארויש איין הינדל: (ד) דרום האבין אונזרי חכמים מתקן גיוועו איין גדר אז דער מענטש זאל ניט קוקין אויף אשלעכטר זאך כדי ער זאל ניט קומן צו קיין עבירה דהיינו ער זאל ניט קוקין אויף פרעמדי ווייבר אונ בתולות ווייל דאש ברייננט דעם מענטשן צו דעם חטא פון אויש ציהן שכבת זרע לבטלה ח״ו. אונ דרויף האט זיך דוד המלך מכוין גיוועו מיט דעם פסוק (העבר עיני מראות שוא) פיר איבר מייני אויגין פון צוא זעהן (שוא) דען שוא טרעפט אן ש״ז אונ דיא ראשי תיבות פון ש״ז איז שכבת זרע דאש האט ער גימיינט ער זאל ניט קוקין אויף ווייבר אונ בתולות כדי ער זאל ניט קומן צוא מוציא זיין שכבת זרע לבטלה ח״ו אונ אויך דיא לילית מיט איר כיתות ווערין אן גירופן חבלי שוא אונ חבלי מות דרום האט דוד המלך מתפלל גיוועו דרויף צו השם יתברך אונ האט גיזאגט (בדרכיך חייני) רבונו של עולם אין דייני וועגין וויל איך גיין וועל איך בלייבין לעבין אונ וויל ניט גיין אין דעם שלעכטן וועג וואש ווערט אן גירופין חבלי מות: (ה) אונ נון די ספרי מוסר שרייבן אז עש איז פר האנדן אוואונדרליכי סגולה דאש הער מענטש זאל ניצול ווערין פון דר עבירה. דאש דער מענטש זאל זיך תמיד אויש מאלין גלייך וויא דר שם (הויה) איז גישריבן פאר אים מיט שווארצן טינט אויף פארמיט. אונ דאש האט דוד המלך גיזאגט (עיני תמיד אל יי) מייני אויגין זיינען תמיד צו קוקין אויף דעם שם (הויה) (כי הוא יוציא מרשת רגלי) ווארום ער וועט אויש ציהען מייני פיס פון דער נעץ פון דעם יצר הרע וואש ער רעט מיך אן מוציא זרע לבטלה זיין: (ו) אונ נון דער מגיד האט גיגעבין איין עצה צוא דעם הרב בית יוסף אז ער זאל קיין מאל ניט קענן קומן צו דער עבירה פון זרע לבטלה דאש דער מענטש זאל זיך אויש מאלין גלייך וויא דיא צורה פון זיין פאטר שטייט פאר אים. וועט ער ניצול ווערן פון דער עבירה: אונ איין ראיה דער צוא איז פון יוסף הצדיק וואש ער האט גיוואלט ליגען מיט פוטיפרם ווייב: האט זיך גוויזן פאר אים דאש גישטאלט פון זיין פאטר יעקב אבינו ע״ה האט ער זיך אפ גישייד פון דער עבירה: (ז) קום אונ זעה וואש עש שטייט אין זוהר אז עש איז פאר האנדן איין ממונה וואש הייסט פתות. אונ דרום הייסט ער אזו. ווייל ער

בכמה ניאופין וזינונין ולאחר מיתת האדם שנקבר בקבר בא הממונה ההוא ומחזיר להאדם נשמתו ואח"כ נוטל את האדם באכזריות ומשבר עצם של עינים ונוטל ממנו את העינים ואח"כ דן את האדם ביסורין קשים ומרים ואח"כ מורידין אותו לבור שיש בו הרבה נחשים ועקרבים ואוחזין בו ודנים אותו בדינין קשים ומרים רחמנא ליצלן: (ח) ואמר הקדוש האר"י ז"ל כי יש עוף קטן הנקרא בתורה ראה ונקרא כך ע"ש שרוא' מרחוק ועל עוף זה אמרו חז"ל שנקרא כן שרואה למרחוק ומילא תאותו בראייתו ו׳לכן העונש של הבן אדם המסתכל בנשים יתגלגל נשמתו בעוף זה מכ"מ וסובל שם צער גדול מאוד (ט) וצ׳ריך שתדע לכל עון יש גרם וסיבה המביאה אותו לידי כך׳ והכי נמי יש גרם וסיבה המביאות אותו לידי הסתכלות בנשים האסורות והסיבה הראשונה כשאדם מסתכל בדברים טמאים עד שהשביע עינו בהם בהסתכלותו אף שיש לאדם רשות לראות בריות משונות הבאים ממדינות מרחקי' ועל זה תקנו חכמינו ז"ל וקבעו ברכה ברוך משנה הבריות מ"מ לא ישביע עינו בהסתכלות ולא יראה בהם כי אם דרך עראי: כי מאור העינים דומים בד' גוונין שהן נגד אותיות שם יהו"ה: (י) ואם הבן אדם רואה בראיותיו בריות טמאות אז הוא ממשיך רוח הטומאה החופף עליו בזה הדבר הוא הגורם אח"כ להסתכל בדבר היותר גרוע המביא האדם לידי מכשול ולכן הזהירו חז"ל שלא להסתכל אפילו באשתו נדה כי טומאה של נדה החופה על האשה בימי נדתה ע"י הראיות שואב הוא אותו הזוהמא ומדבק הטומאה בעיניו: (יא) והראיה לזה שכיון שהאשה נדה מסתכלת במראה (שקורין בל"א שפיגל) חדש עושה ראייתה במראה רושם כתם א' שא"א להעביר אותו הכתם ולכן אמרו ג"כ חז"ל דאסור הוא להסתכל בפנים של

ער רעט איבר דיא מענטשן צו קוקין אויף ניאוף אונ זנות · אונ דער נאך אז דער מענטש שטארבט אונ ווערט בגראבין קומט דער זעלביגר ממונה · אונ קערט אום צו דעם מענטשין זיין נשמה · אונ דער נאך נעמט ער מיט גרויש אכזריות אונ צו ברעכט אים דעם ביין פון דיא אויגין · אונ נעמט אים ארויש דיא אויגין · אונ דער נאך משפט ער אים מיט שווערי אונ ביטרע יסורים · אונ דער נאך נידערט ער אים אריין אין אזו איין גרוב דאש דארטן איז פאר האנדין פיל שלאנגען אונ עגדישן אונ זייא באגרייפין אין אים · אונ משפטן אים מיט שווערע אונ ביטרע יסורים גאט זאל אונז מציל זיין דער פון: (ח) אונ דער קדוש האר"י ז"ל האט גיזאגט אז עש איז פאר האנדין איין קליין עוף וואש ווערט גרופן אין דער תורה ראה אונ דרום ווערט עש אזו גירופן · ווייל אויף דעם עוף האבין אונזרי חכמים ז"ל גיזאגט אז ער זעהט פון גאנץ ווייט אונ טוט זיין תאוה מיט זיין ראיה דרום דער מענטש וואש קוקט אויף ווייבר איז זיין עונש דאש זיין נשמה ווערט מגולגל אין דעם עוף אונ ער לייט דארטן גרויש צער: (ט) אונ דוא דארפשט ווישין אז צו איטליכר עבירה איז פאר האנדן איין זאך וואש איז גורם אים צו בריינגן צו דער עבירה · אונ אויך צוא דער עבירה צו קוקין אויף ווייבער איז אויך פאר האנדין אזעלכע זאכען וואש ברייננן דער צו · אונ דיא ערשטי זאך איז · אז דער מענטש קוקט זייער פיל אויף דיא טמא זאכן ביז ער זעט אן זייני אויגין מיט זיין קוקין · דאש בריינגט אים צו קוקין אויף פרעמדי ווייבר · אונ חאטשי דער מענטש האט דאך רשות צו זעהן אויף דיא פאר ענדערטע בשעפניש וואש מען בריינגט פון ווייטי מדינות והא ראיה דיא חכמים ז"ל האבין דרויף מתקן גיוועזן איין ברכה דאש אז מען זעהט זייא זאל מען מאכין א ברכה ברוך משנה הבריות איז דאך גידרונגן אז מען מעג קוקין אויף זייא פון דעשט וועגין טאר ער פיל ניט קוקין אויף זייא · נאר א ביסל מעג ער אויף זייא א קוק טאן · ווארום דיא ליכט פון דיא אויגין איז אין פיר פארבן קעגין דיא פיר אותיות פון (הויה) · (י) אונ אז דער מענטש זעהט טמא בשעפניש ציהט ער אויף זיך דעם רוח הטומאה וואש איז בדעקט אויף דר זאך · אונ דאש איז אים גורם דער נאך צו קוקין אויף ערגרי זאכן וואש דאש בריינגט דעם מענטשן צוא איין שטרויכלונג אונ דרום האבין דיא חכמים ז"ל מזהיר גיוועזן ניט צוא קוקין אפילו אויף זיין ווייב בשעת זיא איז איין נדה · ווארום דיא טומאה פון נדה וואש שוועבט אויף דער אשה אין דיא טעג פון איר נדה דורך דעם וואש ער קוקט אויף איר שעפט ער צוא זיך דיא זוהמא פון איר אונ דיא טומאה ווערט בהעפט אין זייני אויגין: (יא) אונ איין ראיה איז דער צו דען אז איין נדה קוקט אין איין נייאם שפיגל ווערט דארטן איין פלעק וואש מען קען אים שוין ניט אפ ווישין · אונ

של אדם רשע אלא ירגיל עצמו לשום עיניו בדבר קדושה ואז הוא ממשיך קדושה ונותן הארה גדולה לד׳ גוונין דעייני דיליה וטוב לאדם להסתכל בשמים כדי לראות מעשה ה׳ יתברך כמ״ש בזוהר פ׳ בראשית אר״א בן רשב״י יומא חד הוינא על כיף ימא ואתא אליהו ואמר לי ר׳ ידעת מה״ד שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה אמינא ליה אלין שמיא וחילהון עובדא דקב״ה דא״ל לבר נש לאסתכל בהו לברכה ליה דכתיב כי אראה שמיך מעשה אצבעותיך ירח וכוכבים אשר כוננתה וכתיב ה׳ אדונינו מה אדיר שמך בכל הארץ עכ״ל · וכן נוהגין אנשי מעשה להסתכל בשמים בשעת יציאת הכוכבים כשמתחילין להאיר ואומרים מה רבו מעשיך ה׳ וכו׳ ובפרט כשהתחיל החמה להאיר אזי צריך האדם להסתכל לשמים כצאת השמש בגבורתה כי אז ס״א וחיצונים דינים מתעוררים ע״י תוקפא דשמשא · (יג) וכן כשהלבנה תתחיל להזריח אז הס״א שאין יכולת להתראות באור הלבנה ושאטין בעולם בתוקפא ובחוזק הן מבריחים עצמן בצל הלבנה · וע״ז נאמר יומם השמש לא יככה וירח בלילה ועי״ז יכוין האדם ג״כ אומרו בשחרית יוצר אור וכו׳ המאיר לארץ ולדרים עליה ברחמים שיאירו המאורות ברחמים ולא ינזק לשום בר נש ע״י זריחות אור דילהון (יג)ע״כ צריך האדם ליזהר בראיות העין ומכ״ש בדבור שהוא נחשב כמעשיו ע״כ בהליכתו לבה״כ יראה למעט בדיבורו דברי חול עם חבירו וכ״ש עם איש אחר אשר הוא שלא לצורך וזהו סגולה נפלאה לקבל ה׳ ברחמיו תפלתו: והנה מצינו בכתבי האר״י ז״ל שצוה לתלמידיו החסידים ובפרט לתלמידו ר׳ יצחק ז״ל אשכנזי שילך ר׳ יצחק לכפר עין זיתים על קבר ר׳ יהודה בר אלעאי ושם יתפלל יחודים שמסר לו האר״י ז״ל ושם יגלה לו ר׳ יהודה ב״א פירוש על מאמר הזוהר בפ׳ האזינו: וצוה לו האר״י ז״ל שלא ידבר עם שום אדם בהליכתו · והלך רבי

דרום האבין אונזרי חכמים ז״ל גיזאגט אז מען טאר ניט קוקין אין דעם פנים פון איין רשע נאר ער זאל זיך גיוויינן צו קוקין אויף איין דבר קדושה · אונ דענמאלט וועט ער אויף זיך ציהן קדושה אונ וועט געבין גרויש ליכטקייט צו דיא פיר פארבן פון זייני אויגין · אונ עש איז גוט דער מענטש זאל קוקין צו דעם הימל פון וועגין ער זאל זעהן דיא ווערק פון גאט · אונ אזוא זיינן זיך נוהג דיא פרומע לייט דאש בשעת דיא שטערין גייען ארויש אונ הייבן אן צו לייכטין קוקין זייא צו דעם הימל אונ זאגין מה רבו מעשיך ה׳ וויא גרויש זיינן דיינע מעשים גאט · אונ בפרט אז דיא זון גייט אויף אונ הייבט אן צו לייכטן דענמאלט דארף דער מענטש קוקין צום הימל וויא דיא זון גייט ארויש מיט איר שטארקייט · ווארום דענמאלט ווערין מתעורר דיא חיצונים דורך דעם שטארקייט פון דער זון: (יב) אונ אויך אז דיא לבנה הייבט אן צו שיינן · דיא סטרא אחרא וואש זיא קען ניט זעהן אין דיא ליכט פון דער לבנה · פאר בארגין זייא זיך אין דעם שאטין פון דער לבנה: אונ דרויף שטייט אין פסוק (יומם השמש לא יככה וירח בלילה) בייא טאג וועט דיא זון דיר ניט שאטין אונ בייא נאכט דיא לבנה אויך ניט · אונ דרויף זאל דער מענטש מכוון זיין אז ער זאגט אין דער פריא דיא ברכה פון יוצר אור וכו׳ המאיר לארץ ולדרים עליה ברחמים דאש צוא דער ערד אונ צו דיא וואש וואונין אויף איר לייכט ער מיט דער בארמקייט · זאל ער זיך מכוון זיין צו בעטן אז דיא ליכט פון דער זון אונ דיא לבנה זאלין לייכטן מיט דער בארמקייט אונ זייער ליכטיקייט אונ שיין זאל ניט שאטין צוא קיין שום מענטש · ווייל אין דער צייט וואש דיא זון שיינט זיינן זיך מתגבר דיא חיצונים ר״ל · אונ ווען דער מענטש מוז היטן זיינע אויגין ניט צו קוקין אויף איין שלעכטע זאך · איז שוין אפשיטא אז ער דארף זיך היטין מיט רייד · ווייל דיא רייד זיינען גירעכינט וויא איין מעשה: (יג) דרום בשעת ער גייט אין שול אריין זאל ער ניט ריידין קיין איבריגי רייד מיט זיין חבר אונ מכל שכן מיט אזעלכין וואש דיא רייד זיינן גאר ניט נוצליך אונ דש איז אוואנדערליכע סגולה אז גאט ב״ה זאל זיין תפלה מקבל זיין · אונ מיר גיפינן שטיין אין כתבי האר״י דאש ער האט ניבאטין צו זיינע תלמידים ובפרט צו רבי יצחק אשכנזי ז״ל אז ער זאל גיין אין דעם דארף עין זיתים אויף דעם קבר פון דעם תנא ר׳ יהודה ב״ר אלעי אונ זאל דארטן מתפלל זיין אונ זאל מכוון זיין דיא יחודים וואש ער האט אים מוסר גיוועזן וועט רבי יהודה בר אילעי אים מגלה זיין איין פירוש אויף איין מאמר אין זוהר פרשת האזינו · אונ דער האר״י ז״ל האט אים אן גיזאגט דאש ער זאל אויף דעם וועג ניט ריידין מיט קיין שום מענטשן · אונ רבי יצחק אשכנזי איז גיגאנגן אונ האט מתפלל גיוועזן אונ האט

רבי יצחק אשכנזי ז"ל הנ"כ והתפלל ועשה כל היחודים ונשתטח על קברו ואין קול ואין תשובה וחזר בפחי נפש אל רבו הארי"ל ז"ל וא"ל אדוני באתי על הקבר התנא ר"י בר אלעאי ועשיתי ככל אשר צויתני ולא בא אלי שום תשובה ממנו והשיב לו האר"י ז"ל ולא ראיתי בהשגחותי שדברת עם ערבי אחד ולא די שהוא לא שאל בשלומך אלא אתה הקדמת לו שלום והלא צויתיך שלא תדבר עם שום בן אדם אז זכר הר"ר יצחק אשכנזי ז"ל שכך היה והודה לו עכ"ל הרי לך ראייה שהדבור והראיה פוגמין ואף שעלינו להקדים שלום לכל אדם בשחרית אפילו קודם תפלה מ"מ יראה לקצר דבריו מאי דאפשר וזהו סגולה נפלאה ונאמנה ודוק כי קצרתי פה ולקמן אאריך בו בפרקים :

פרק ג **דוד** המלך פתח אשרי האיש אשר לא הלך בעצת רשעים וגו' ובמושב לצים לא ישב וכן אמרו רז"ל במסכת אבות שנים שיושבים ואין ביניהם דברי תורה ה"ז מושב לצים ובהיות מכשול זה מצוי בעו"ה מאוד ע"כ צריך האדם לשום השגחתו מאוד באזהרה זו שבהיותו יושב עם הבריות שתהא ישיבתו בדברי תורה או דברי מוסר ודברי יראה ועל אחת כמה וכמה התרחק מביתות הליצנים ויושבי קרנות היושבים כתות ועוסקים בדברים של מה בכך ובדברים מרובים לא יחדל פשע של ליצנות או לשון הרע ועי"ז הם מולידין עניינים פגמים המביאים לפגום בנשמותיהן · והירא דבר ה' יתרחק מאסיפותיהם החברה של אלו (ב) ודע לך כי יש כת אחד חיצונים הנקראים כסילים והם ממונים המתראים לבני אדם כשהולך יחידי בלילה בדרך מתראין כנגדו ולפעמים אף בחבורה בני אדם בל"א (פרפיר ליכט) ומטעים אותו ללכת עמהם בחבורה ולפעמים מראים להדבק יחד לילך לפונדק אחד ואכסניא ומראין כאור הנר להתקרב והאדם הוא מבין שהוא הולך למלון או לפונדק במקום קרוב אבל הן מרחיקין אותו מן הדרך וקרוב הדבר שמוליכין אותו למקום אגמים ומקומות

האט מכוין גיוועזן אלע יחודים אונ האט זיך פאר שפרייט אויף דעם קבר · אונ רבי יהודא האט אים גאר ניט גיענטפרט האט ער זיך אום גיקערט בפחי נפש צוא זיין רבי האר"י ז"ל אונ האט אים גזאגט מיין הער : איך בין גיקומן אויף דעם קבר פון רבי יהודא בר אילעאי אונ האב גיטאן אזוא וויא דוא האסט מיר גיבאטין אונ ער האט מיר גאר ניט גיענטפערט : האט דער האר"י ז"ל אים גיענטפערט איך האב דען ניט גיזעהן אז דוא האשט אויף דעם וועג גירעט מיט איין ערבי · אונ ניט גינוג וואש ער האט דיר ניט פריער גיגעבין שלום· נייערט דוא האשט אים נאך גיפעדרט שלום צו געבין · אונ איך האב דיר דאך אן גיזאגט אז דוא זאלשט ניט ריידין מיט קיין שום מענטשין · האט רבי יצחק זיך דער מאנט אז דאש איז אמת · איז דאך גידרונגן אז דער דיבור אונ דיא ראיה זיינען פוגם · אונ חאטשי מיר דארפין פעדרין שלום צו איטליכן מענטשן אפילו אין דער פריא פאר דעם דאווענן · פון דעשט וועגן זאל ער זעהן מקצר זיין זיין רייד ווי ווייט מיגליך איז · אונ דאש איז איין גרוישי אונ וונדערליכי סגולה אז זיין תפלה זאל אן גינומן ווערן :

פרק ג דוד המלך האט אן גיהובין תהלים אשרי האיש וואול דעם מענטשן וואש ער איז ניט גיגאנגן אין דער עצה פון דיא רשעים אונ אין דעם זיצונג פון דיא שפעטערס איז ער ניט גיזעסין · אונ אזו אויך האבן אונזרי חכמים גיזאגט אין מסכת אבות צווייא מענטשן וואש זיצין אונ ריידין ניט קיין דברי תורה איז דאש איין זיצונג פון שפעטערס · אונ ווייל דאש דאזיגי שטרויכלונג איז בעו"ה זייער גיוואונטליך איצט · דרום דארף דער מענטש זייער טאן זיין השגחה אין דער אזהרה · דאש אז ער זיצט מיט זייני חברים זאל ער מיט זייא ריידין דברי תורה אודר דברי מוסר אונ דברי יראה · אונ מכל שכן ער זאל זיך דר ווייטרין פון דיא כיתות וואש זיצן אונ שפעטן אונ זיינן עוסק אין זעלכי רייד וואש נוצען גאר ניט : אונ דורך פיל רייד ווערט ניט פאר מיטען קיין זינד פון ליצנות אודר לשון הרע · אונ דורך דעם זיינען זיי מוליד זעלכי ענינים וואש ברייגגן איין פגם צוא זייער נשמה : אונ דער וואש פארכט זיך פאר גאט זאל זיך דער ווייטרין פון דעם איין זאמלונג פון דער חברותא : (ב) אונ וויים אז עש איז פאר האנדין איין כיתה שדים וואש ווערין גירופין כסילים (אין אייראפא הייסען זייא אירליכטער) · אונ די ווערין גיוויזין צו דיא מענטשין וואש גייאן אליין בייא נאכט · אונ אופט בווייזין זייא זיך אפילו פר איין חברותא מענטשין אונ זייא ווערין גירופין בל"א (פרפיר ליכט) אונ נארין דיא לייט צוא גיין מיט זייא אין איין חברותה אונ אמאל זאגין זייא מיר ווען גייך אין איינם צו דר אונ דר הארבריג אונ ווייזין אז איין ליכט שיינט ניט ווייט · אונ דער מענטש מיינט אז זייא גייען

ומקומות טנופות או ליער או בין בצעי המים אשר מסתכן שם האדם בסכנות נפשות : (ג) והן הם הממונים על בני אדם המתאספים כתות של בני אדם לספר דברים של הבלי בני אדם שאין בהם תועלת ואלו המשחיתים נקראין ג"כ פועלי און שכותבים כל דברי ליצנות וכל דבר לשון הרע בספר א' למעל' הנקראת פועלי און וביום ביאת פקודתם של אלו האנשים יוצאים כתות האלו של הכסילים ופוגעין בנשמתם ומוליכין אותו למדבריות או לבצעי המים ומצערים את הנשמה במאוד מאוד · ע"כ צריך להתרחק מחבורות כתות האלו ואין צריך לומר כשרואין בני אדם שמריבים בדברי קטטות ומריבות ברח מהן כי שם אסיפת החיצונים שמאספים שם במקומות האלו שיש ריב וקטטה ומזה תוכל לצייר הפגם המדברים דברים בטלים בבית מקום קדושה המיוחד להיות מלא בהכל של שירות ותשבחות ותחנונים : (ד) ואתה ראה מ"ש בזוהר פ' תרומה ז"ל מאן דאישתעי בבי כנישתא ווי ליה וכו' ואין לו חלק באלהי ישראל דגרע מהימנותא דמלבא עכ"ל ע"ש כי קצרתי מאוד באשר שהעונש ידוע לכל איש בספרי מוסר שקדמו לי ואנחנו עמו וצאן מרעיתו כל אחד ואחד מחויב לגדור עצמו שלא לדבר שום דבור חול בבית הכנסת כדי שבעון קל כזה לא יהיה לו ח"ו חלק באלהי ישראל כמ"ש הזוהר ועאכו"כ שלא לדבר דברי ליצנות או רכילות · בבה"כ אשר · דירת השכינה שם הוא בבתי כנסיות ובבתי מדרשות ואם ב"א אינם נזהרים מלדבר שחוק וקלות ורכילות ול"ה בבה"כ הוא גורם שהשכינה מסתלק מישראל וע"ז כתב הזוהר ולא מצאה היונ"ה מנוח וע"י עון זה בעו"ה נחרבו כמה בתי כנסיות כי הבני אדם מכניסין ערבוב זרים הס"א במחנה השכינה שהיא כולה קדושה כי ערבוב זרים במקומות הקדושים לא טוב ובכל עסק קדושה יהא אדם מוזהר מאוד שלא יגרום בו ערבוב חיצונים ח"ו (ה) והנה דע מש"כ הזוהר פ' תרומה שיש ממונה חד מסטרא אחרא המצפה וממתין

על

צוא איין הארבריג וואש איז ניט וויט · אבר זייא פירין אים אראפ פון דעם וועג · אונ אופט פירן זייא אים אריין אין זומפ ואודר אין בלאטי אודר אין וואלד אריין וואש דער מענטש איז דארטין אין סכנות נפשות : (ג) אונ דיא זעלביגי משחיתים זיינען ממונה אויף דיא מענטשן וואש זאמלען זיך איין כיתות וויים צו ריידין אזעלכי רייד וואש נוצן גאר ניט אונ דיא משחיתים ווערין אויך גירופין פועלי און דאש זייא שרייבין אויף אלי רייד פון ליצנות אונ לשון הרע אויף איין בוך וואש ער ווערט גירופן פועלי און · אונ אז דיא מענטשין שטארבין · גייען דיא כיתות ארויש אונ בגעגנען אין זייער נשמה אונ פירין זייא אין דיא מדבריות אודר אין דיא זומפין אונ זיינן זייער מצער דיא נשמה : דרום בדארף דער מענטש זיך דער ווייטרין פון צוא בהעפטין זיך מיט דיא מענטשין · אונ מכל שכן אז דוא זעהשט מענטשן וואש מערין זיך צוא קריגן · אנטלויף פון זייא ווארום אין דיא ערטער זאמלין זיך איין דיא משחיתים : אונ פון דעם קענסטו דיר אויש מאלין דעם פגם פון דיא וואש ריידין דברים בטלים אין איין אורט פון קדושה דהיינו אין שול אודר אין בית המדרש וואש דאש איז גימאכט גיווארין עש זאל זיין פול מיט דעם דאמפ פון שירות ותשבחות אונ תחנונים צוא גאט

ב"ה : (ד) אונ זעה וואש עש שטייט אין זוהר דער וואש שמועשט אין שול · איז ווייא צוא אים · אונ ער האט קיין חלק ניט אין דעם גאט פון דיא ישראל זעה דארטין אין זוהר באריכות אונ איך האב זייער מקצר גוועזן וויל דער עונש דער פון שטייט שון אין אלי ספרי מוסר: אונ מיר זיין פאלק זיינען מחויב איטליכער בזונדר צוא מאכין זיך איין גדר ניט צו ריידין קיין שום דברי חול אין שול · דען וואש טויג דאש אים אז מחמת אזו איין גרינגי זאך זאל ער ח"ו ניט האבין קיין חלק אין דעם גאט פון דיא ישראל אזו וויא דער זוהר שרייבט · אונ מכל שכן ער זאל ניט ריידן קיין ליצנות אודר רכילות אין שול וואש דארטן איז דיא דירה פון דער שכינה אונ אז מענטשן זיינען ניט נזהר פון צו ריידן אין שול ליצנות אונ רכילות אונ להי"ר זיינען זייא גורם אז דיא שכינה ווערט ח"ו אפ גיטאן פון דיא ישראל : אונ דורך דער עבירה זיינן בעונותינו הרבים הרוב גווארין פיל שולין וויל דיא לייט ברייננן אריין דיא סטרא אחרא אין דער מחנה שכינה וואש זיא איז גאר הייליג · אונ אין אלע הייליקי עסקים זאל דער מענטש זייער גיווארענט זיין אז ער זאל דרינען ניט גורם זיין איין צו מישונג פון דיא היצונים ח"ו : (ה) אונ נון וויים וואש דער זוהר שרייבט אז עש איז פאר האנדין איין

ממונה

על כל מי שמוציא מפיו דבר מגונה כגון (כזבים ל"ה רכילות ליצנות) וכיוצא בהן ולבתר מפיק מילין קדישין אזיל ההוא ממונה עם שאר חיצונים שתחת שלטנו ונוטלין האי מלה קדישא ומסאבי ליה ולא זכי בה ההוא בר נש בהדין מלה קדישא כי אז החיצונים הם הנוטלים הדברים של קדושה אצלם ומתוספים כח להם ע"י מלה קדישא וכו' אוי ליה להאי בר נש בהאי עלמא ווי ליה לעלמא דאתי והגרם לזה הוא רוב דברים כי בדברים הרבה א"א שלא יערב טוב ברע ורע בטוב ועי"ז ח"ו ניתוסף כח וגבורה לס"א: (ו) ע"כ טוב יותר לאדם להרגיל פיו ולשונו בדברי יראה ומוסר ולהיות שגור בפיו לשון הקודש שהוא לשון צח ומועיל לנשמה והנה זה מבואר בדברי רבינו ז"ל שמדבריו של אדם ניכר שורש נשמתו למעלה: (ז) אם הוא רגיל בקללות או בדברי ריבות תדע שנשמתו הוא מס"א משורש נחש וצפע ואינו מגזע קדוש כ"א מערב רב ואף שיש לו אב ואם צנועים וחסידים מ"מ גלגול נשמתו מערב רב וכיוצא בו מי שיש לו פה מדבר דברים בטלים ודברי נבלה ח"ו מבואר ג"כ בדברי האר"י ז"ל המנבל פיו פוגם בלבנה ועושה מאותיות לבנ"ה נבל"ה ח"ו וכאשר כי פי דברי הפוגמים הם מרובים לבארם ולא יספיק להם אף עשרה פרקים לזכור גודל העונש שלהם ע"כ אני מזהיר בקצרה שצריך אדם לדעת כי פה שהוא גדור ומסויג מלהוציא דבה וקללות ואינו מוציא לה"ר ואין עוסק בדברי ליצנות האי פומא איקרי פומא קדישא דהקב"ה משתבח בגויה ומכ"ש מי שהוא עוסק בתורה ובתפלה בשירין ותשבחין הקב"ה נטיל האי דבורא ואתעביד כתר על רישא באופן אם מתפלל בכוונה: (ח) ויראה לבחור לו מקום מיוחד להתפלל בבה"כ אצל שכן טוב כשר וישר וירחיק משכן רע שלא יכשיל אותו לילך בדרכיו ח"ו ואם א"א להתרחק משכן רע כי אין לו מקום אחר ירבה להוכיחו בדברים יום יום אולי ימצא עת רצון שיקבל התוכחה

ממונה פון דער סטרא אחרא וואש ווארט אונ זהאפט אויף איטליכן וואש ציהט אויש פון זיין מויל איין שענדליך ווארט דהיינו ליגן · אדר לשון הרע · ליצנות אונ נאך אזעלכי גלייכין אונ דר נאך ציט ער אויש הייליקי רייד גייט דער ממונה מיט דיא איבריגי חיצונים וואש זיינן אונטר אים · אונ נעמן דאש הייליגי ווארט אונ זיינן עש מטמא · אונ דער מענטש איז שוין ניט זוכה אין דעם הייליקן ווארט · ווארום דיא חיצונים נעמן דאש הייליקי ווארט צו זיך · אונ עש ווערט זייא גימערט כח דורך דעם הייליקן ווארט · ווייא איז צו די מענטשן אויף דר וועלט · אונ ווייא איז צו זיי אויף יענר וועלט · אונ דער צו ברייננגט נאר דיא פיל ריידי ווארום דורך פיל רייד איז ניט מיגלך אז עש זאל ניט צו מישט ווערין גוטש מיט שלעכטש אונ שלעכטש מיט גוטש אונ דורך דעם ווערט ח"ו גימערט כח אונ שטארקייט צו דער סטרא אחרא: (ו) דרום איז בעשער צו דעם מענטשן ער זאל גיוואונן זיין מויל אונ זיין צונג אין דיא רייד פון יראה אונ מוסר · אונ עש זאל זיין גיוואונטליך אין זיין מול לשון הקודש ווייל דאש איז איין שיין לישון אונ נעש העלפט צו דער נשמה · אונ נון דאש איז באשייד אין די רייד פון אונזרי חכמים ז"ל אז פון די רייד פון אמענטשן ווערט דער קענט דער שורש פון זיין נשמה: (ז) אונ אויב ער איז גוואנט מיט קללות אודר מיט קריג זאלשטו ווישן אז זיין נשמה איז פון דער סיטרא אחרא פון דעם שורש הטומאה פון דעם נחש אונ איז ניט מגזע קדוש נאר ער קומט ארויש פון די ערב רב · אונ חאטשי זיין פאטר אונ מוטר זיינן צדיקים פון דעסט וועגין דער גילגול פון זיין נשמה איז פון ערב רב · אונ אויך דער וואש רעט תמיד דברים בטלים אונ שאלקפטיגי רייד שרייבט דער האר"י ז"ל אז ער איז פוגם אין דער לבנה אונ פון דיא אותיות (לבנה) מאכט ער (נבלה) ח"ו · דרום בין איך מזהיר אז דער מענטש בדארף ווישן אז דאש מול וואש איז פאר צאמט פון צו ריידן לה"ר אונ קללות אונ רכילות אונ איז ניט עוסק אין לצנות · דאש מויל ווערט גירופן איין הייליק מויל וואש גאט ב"ה בארימט זיך דער מיט · אונ מכל שכן דער וואש איז עוסק אין תורה אונ תפלה אונ אין שירות ותשבחות צוא גאט ב"ה · נעמט גאט ב"ה זיין דיבור · אונ מאכט דער פון איין קרון אויף זיין קאפ · נאר באופן אז ער איז מתפלל מיט כוונה: (ח) אונ דער מענטש זאל זיך זעהן אויש דער וויילין איין בזונדר ארט אין שול צוא דאוונן דארטן לעבין איין גוטן שכן אונ איין ערליכן מאן · אונ זאל זיך דער ווייטרין פון איין שלעכטן שכן · כדי ער זאל אים ניט שטרויכלין דאש ער זאל גיין ח"ו אין זיינע וועגין אונ אויב עש איז ניט מיגליך צוא דער ווייטרין פון דעם שלעכטין שכן ווייל ער האט קיין אנדר ארט ניט · זאל ער מערין צו שטראפין אים מיט רייד אלי טאג · טאמר וועט ער גפינן איין עת רצון אז ער זאל מקבל זיין די תוכחה

התוכח' ואולי יזכה חבירו על ידו · ואם יראה האדם שהוא איש רע ובליעל עומד ברשעו יניח את מקומו וילך לו לשלום :

פרק ד **ישעיה** הנביא ע"ה אמר כי כאשר השמים החדשים והארץ החדשה אשר אני עושה עומדים לפני וגו' : וביאר הזוהר פ' בראשית מי שהולך בדרך תום ויושר ועובד ה' בכל לבבו ובכל נפשו ובכל מאודו ולומד תורה לשמה ומחדש תורה של אמת לפי שכלו ע"פ הקדמו' אמיתיות וברורות ומדקדק היטב שיהיה הדבר שחידש בתורה שלא יהיה בו שום ספק ושפת שקר ח"ו אז הקב"ה שמח מאוד בו ובתורתו וכל חידוש וחידוש שמחדש האדם בתורה עולה ועומד לפני הקב"ה והקב"ה מעטר ליה ומנשק ומעטר ליה בכמה עטרין ועושין מהן שמים חדשים וארץ חדשה מהאי מילין הדתין והן עומדין לפניו כדי שיהיו בהן עיני ה' תמיד להשגיח ע"י בהשגחות פרטיות : (ב) וכדי שלא יתקנאו בו מלאכי השרת חופה ומכסה הקב"ה עד שנעשה בהן שמים וארץ החדשה וזה שאמר הכתוב ובצל ידי כסיתך לנטוע שמים וליסוד ארץ ובאופן שלא יתגאה ח"ו באשר שלמד ומחדש חדושי תורה כדאיתא בזוהר פ' תרומה כשמגיעין ישראל לומר סידרא דקדושה באותו שעה מכריזין למעלה עליונים ותחתונים אציתו מאן איהו גס רוחא במילין דאורייתא מאן איהו דכל מילוי בגין למגביר במילי דאורייתא דב"נ בעי למהוי שפל בהאי עלמא במילין דאורייתא · דהא לית גביה באורייתא אלא בעלמא דאתי עכ"ל ויש ליתן טעם למה שהכרוז נכרז דווקא בשעה שאומרים קדושה דסדרא בצבור דקי"ל שהעולם קאי אסדרא דקדושה וזהו שמתגאה הוא מחריב עולמות כי המתגאה בדברי תורה גורם לומר הקדמות שנא ושקר ודורש רק להתפאר בדבר חידוש אף שאינו אמת : (ג) והנה בא וראה מ"ש בס' זוהר פ' בראשית על

תוכחה אונ טאמר וועט זיין חבר אויך זוכה זיין דורך אים · אונ אויב דער מענטש זעהט אז ער איז איין שלעכטער מענטש אונ לאזט זיך ניט שטראפין אונ בלייבט שטיין בייא זיין רשעת · זאל ער אוועק לאזין זיין ארט אונ זאל אוועק גיין פון אים בשלום אונ זאל זיך קריגין אננדר ארט צוא דאוונן דארטין :

פרק ד ישעיה הנביא ע"ה האט גיזאגט כי כאשר השמים החדשים והארץ החדשה אשר אני עושה עומדים לפני דען אזו ווי די נייאע הימלן אונ דיא נייאי ערד וואש איך וועל בשאפין וועלין שטיין פאר מיר מאכט דער זוהר דעם פירוש דער פון דען דער וואש גייט אין דעם רעכט פארטיגען וועג אונ דינט גאט מיט גאר זיין הארץ אונ זיין לייב אונ זיין געלט · אונ לערנט תורה לשמה · אונ איז מחדש אין דער תורה בדרך האמת דורך הקדמות פון אמת אונ קלארי · אונ איז גוט מדקדק אז דיא זאך וואש ער איז מחדש אין דער תורה זאל זיין אן איין שום ספק אונ אן פאלשקייט · דעמאלט פרייט זיך גאט אין אים אונ אין זיין תורה : אונ איטליכער חידוש וואש ער איז מחדש גייט אויף אונ שטעלט זיך פר גאט אונ גאט קריינט אים מיט פיל קרוינען אונ קושט אים : אונ מאכט נייאע הימלן אונ נייאע ערד פון די נייע ווערטר אונ זייא שטייען פאר אים תמיד כדי ער זאל אויף זייא משגיח זיין מיט איין השגחה פרטית : (ב) אונ פון וועגין דיא מלאכי השרת זאלין זיך ניט מתקנא זיין אין דעם ת"ח בדעקט גאט ב"ה זייא ביז ער מאכט פון זייא נייע הימלן אונ נייע ערד אונ דאש זאגט דער פסוק (ובצל ידי כסיתך) אונ אין דעם שאטין פון מיין האנט האב איך דיך בדעקט לנטע שמים וליסוד ארץ צוא פלאנצין הימלן אונ צו גרונד פעסטיקן דיא ערד · נאר ער זאל זיך ניט בעל גאוה האלטין מיט זיין תורה וואש ער האט גילערינט אונ האט מחדש גיוועזן · אז וויא עש שטייט אין זוהר אז דיא ישראל זאגין סדר קדושה · רופט מען אויש אויף דעם הימל אונ מען זאגט איר עליונים ותחתונים הערט צו דעם וואש האלט זיך בעל גאוה מיט דער תורה וואש ער לערינט : אונ דעם וואש אלי זיינע רייד זיינען נאר פון וועגין הויך צו האלטין זיך מיט דיא רייד פון דער תורה · דען איין מענטש גיהער זיך נידריג האלטין אוף דער וועלט מיט די רייד פון דער תורה ווארום דער שכר פון זיין תורה וועט ער ערשט האבין אויף עולם הבא · אונ דרום רופט מען דאש דווקא אויש בשעת קהל זאגין קדושה · ווארום מיר האלטין פאר איין גוויש אז דיא וועלט שטייט אויף קדושה · אונ דער וואש האלט זיך בגאוה מיט דעם לערנן דער מאכט חרוב וועלטין · ווארום דער וואש האלט זיך בעל גאוה מיט דיא רייד פון דער תורה איז דאש אים גורם צו זאגין פאלשע הקדמות אונ דרשת נאר פון וועגין צוא ברימען זיך מיט דעם

על המחדש בתורה ע"פ הקדמות שקרים אלו הן דברי דופי וכד סלקין באוירא דעלמא מיד נפקא לגביהן סמא"ל הנקרא איש תהפוכות ולשון שקר הוא מתגבר ויצא לגבי מילין אלין מנוקבא דתהומא רבא ודליג לגביהו ת"ק פרסאות ונטיל מילין אלין דשקרא ועביד בהון רקיע דשוא דאיקרי תוהו ושוא בההוא רקיע האי איש תהפוכות טס שית אלפי פרסא בחדא זימנא וכיון דההוא רקיע קאים נפקת לקדמיהו אשת זנונים לילית הרשעה והולכת ומתחזקת גם כן בהאי רקיע ומתחברת ומשתתף עמה כמה אלפים ורבבות משחיתים ושאטין בההוא רקיע כל העולם ברגע אחד ומתלבשים אלו חיילות בישין של משחיתין ונופלים על רשעים והורגין הרג רב : (ד) ובכלל זה הוא ג"כ המכנים עצמו להיות מורה הוראה ולא הגיע להוראה ובכלל זה באים ג"כ גזירות רעות על שונאי ישראל וע"ז נאמר כי רבים חללים הפילה ועצומים כל הרוגיה וכ"ז גורם המורה הוראה ולא הגיע להוראה או מי שמחדש בדברי תורה בהקדמות שקרים ודברים שאינן של אמת וע"כ ארשב"י לתלמידיו במטותא מנייכו דלא תפקין מפומייכו מילין דאורייתא דלא ידעתון ולא שמעתון מאילנא רברבא בגין דלא תיהויין גרמין להאי חטאה (ר"ל שאותה לילית הרשעה שנקראת חטאה) ועליה אמר הנביא הוי מושכי העון בחבלי שוא וכעבות העגלה חטאה דבעי למביא אוכלסין על ישראל וגו' פתחו התלמידים כולם ואמרו רחמנא לישזבן עכ"ל : (ה) והנה בדורות האלו העון מצוי בעו"ה שהרבה בני אדם דורשים ברבים ע"פ הקדמות שקרים ודברים שאינם ברורים ומסמים עיניהם של הבריות · ומתקלסין ומתפארים מפי הבריות ומחלפים חיי עה"ב בשביל חיי שעה וגורמים גזירות רעות כנזכר לעיל : והירא דבר ה' יהיה מחשב ההפסד וההיזק הגדול שגורם כנגד השכר והכבוד

דעם וואש ער איז מחדש האטשי עש איז ניט אמת :
(ג) קום אונ זעה וואש עש שטייט אין זוהר דער וואש איז מחדש אין דר תורה דורך פאלשע הקדמות · דיא ווערין אן גירופין דברי דופי · אונ אז זייא גייען אויף דער לופט פון דער וועלט · גייט תיכף זייא אנטקעגן דר סם דאש ער ווערט גירופין איש תהפוכות אונ לשון שקר · איז ער זיך מתגבר אונ גייט אנטקעגין זייא פון דעם תהום רבא אונ ער שפרינגט אנטקעגין זיי פינף הונדרט מייל · אונ ער נעמט די פאלשי רייד אונ מאכט פון זייא איין פאלשין הימל וואש ער ווערט גירופין תהו אונ שוא · אונ אין דעם הימל שוועבט דער איש תהפוכות זעקס טויזינט מייל אין איין מאל · אונ די אשת זנונים לילית הרשעה גייט אויך אנטקעגין זיי אונ זיא גייט אונ שטארקט זיך אויך אין דעם הימל אונ מיט איר בהעפטין זיך פיל טויזינט אונ רבבות מזיקים אונ אין דעם הימל שוועבין זייא אויש די גאנצי וועלט אין איין רגע · אונ דיא חיילות פון די משחיתים קליידן זיך אן אונ זייא פאלין אויף די רשעים אונ הרגנן זייא איין גרוישי הריגה :
(ד) אונ אין דעם כלל איז אויך דער וואש ברייגנט זיך אריין צו זיין איין מורה הוראה אונ ער האט נאך ניט גיגרייכט צוא הוראה אונ דורך דעם קומן אויך גזירות רעות ר"ל אונ דרויף ווערט גיזאגט אין פסוק כי רבים חללים הפילה דען פיל דער שלאגענע האט זיא גמאכט פאלין כלומר זיא האט גיהרגת פיל מענטשין ועצומים כל הרוגיה אונ אלי אירו הרוגים זיינען שטארק · אונ דאש אלץ איז גורם דער וואש איז איין מורה הוראה אונ האט נאך ניט גיגרייכט צו הוראה · אדר דער וואש איז מחדש אין דער תורה מיט פאלשע הקדמות אונ אזעלכע זאכין וואש זיינען ניט אמת · אונ דרום האט רבי שמעון בן יוחאי גיזאגט צוא זיינע תלמידים איך בעט פון אייך אז פון אייער מויל זאל ניט ארויש גיין אזעלכע רייד פון דער תורה וואש איר ווייסט ניט אונ האט זייא ניט גיהערט פון אגרוסן למדן פון וועגין איר זאלט ניט גורם זיין אז דר ס"ם אונ לילית וואש זיא היישט חטאה זאלין ניט בואין פון זייא פאלשע הימלען אונ דרויף זאגט דער פסוק הוי מושכי העון בחבלי השוא ווייא גישריען אויף דיא לייט וואש ציהן דיא זינד מיט חבלי השוא דאש מיינט ער מיט פאלשע רייד אין דער תורה וכעבות העגלה חטאה אונ דיא זינד ווערט אזו גראב וויא דיא שטריק פון איין וואגין · האבין אלע תלמידים גיזאגט גאט זאל אונז מציל זיין דער פון : (ה) אונ נון אין היינטיקע דורות איז דיא זינד גיוואונטליך דאש פיל מענטשין דרשנען דורך פאלשע הקדמות אזעלכע זאכין וואש זיינען ניט קלאר אמת · אונ פאר בלנדין דיא אויגן פון לייט · אונ ווילין גילויבט אונ גרימט ווערן בייא לייט · אונ פאר בייטין דיא אייביגע וועלט פאר דער וועלט וואש זיא איז נאר איין חיי שעה אונ זיינען גורם שלעכטי גזירות אזו ווי פריער שטייט · אונ דער וואש פארכט זיך פאר גאט זאל רעכנן דעם גרוישען שאדן

והכבוד או שכר הממון בעוה"ז שהוא חיי שעה: וכל הכבוד שעושין לו העולם בעבור דרוש זה הוא קוץ ודרדר לנשמתו ופתאום יבא עליו אימה חשיכה גדולה ולא יופיע לו אור ואוי ווי תהיה לאותה בושה וכלימה ביום פקודתו ואלו הדרשנים בודאי לא יזכו לשמוע לעתיד הדרוש מחדושי תורה שיצא מפי הקב"ה: (ו) כדאיתא במדרש עתיד הקב"ה לישב בג"ע ודורש בס"ת וכל הצדיקים יושבים לפניו וכל פמליא של מעלה עומדים לפניו מימינו של הקב"ה וחמה ולבנה וכוכבים ומזלות משמאלו והקב"ה דורש להם טעמי תורה החדשים שעתיד ליתן לנו ע"י משיח צדקנו · ואחר הדרשה יעמוד זרובבל בן שאלתיאל על רגליו ויאמר יתגדל ויתקדש שמיה רבא וכו' וקולו יהיה הולך מסוף העולם ועד סופו וכל באי עולם עונין אמן יש"ר מברך לעלם ולעלמי עלמיא: ואף רשעים של ישראל שנשתיירו בגיהנם יהיו עונין איש"ר ונצולין בזכות עניית של איש"ר עכ"ל: (ז) ע"כ יהיה האדם נזהר לדרוש תורת אמת ולהקדים הקדמות של אמת ותהיה תורת ה' בפיהו ויהיה זוכה לשמוע חדושי תורה של אמת מפי הקב"ה אכי"ר:

פרק ה **ואהבת** לרעך כמוך אמרו רז"ל הוא הפסו' שהוא כלל גדול שבתורה ואין לך אהבה יותר כשרוא' האדם דבר מגונה באחיו ישרא' שעוש' איזה חטא ועון שצריך להוכיחו ע"ז כי נשמותן של ישראל הן קשורין ודבוקין זה בזה: (ב) אבל הכלל הוא שצריך האדם מי שהוא יודע ההרפתקאות והסיבות והעונשים שבאים לנשמת האדם אחר יציאת הנשמה מהגוף צריך להודיע לחבירו אולי על ידו יזכה חבירו ג"כ ויעזוב דרכו הרשעה ושב ורפא לו: (ג) והנה בפרק זה אכתוב קצת בקצרה עונש הנשמה שאדם פוגם בה בעוה"ז דע כי אוירא חללא דעלמא הן מליאים מנשמות בני אדם שאינם יכולין עדיין לבא

למקום

שאדין וואש ער איז גורם · קעגין דעם שכר פון כבוד אדער געלט וואש ער קריגט דער פר אויף עולם הזה וואש זיא איז איין חיי שעה אונ גאר דער כבוד וואש דיא לייט טוען אים אן פון וועגין דער דרשה · איז דאש וויא איין דארין צוא זיין נשמה אונ פלוצלונג וועט אויף אים קומן איין גרויש פארכט אונ פינסטרנעש אונ קיין ליכטיקייט וועט אויף אים ניט שיינען אונ ווייא צוא דער בושה אונ שאנד וואש ער וועט האבין אז זיין צייט וועט קומן צוא שטארבן · אונ דיא דרשנים וועלין בודאי ניט זוכה זיין לעתיד לבא צו הערין דעם דרש פון חדושי התורה וואש גאט ב"ה וועט דענמאלט זאגין: (ו) אזו וויא עש שטייט אין מדרש גאט ב"ה וועט זיצען אין גן עדן אונ וועט דרשנען דיא תורה אונ אלע צדיקים וועלין זיצען פאר אים · אונ גאר דיא פמליא של מעלה וועלין שטיין פון זיין רעכטער זייט אונ דיא זון אונ דיא לבנה אונ דיא שטערן אונ דיא מזלות וועלין שטיין פון זיין לינקע זייט · אונ גאט ב"ה וועט זייא דרשנען דיא טעמים פון דער תורה וואש ער וועט אונז געבין דורך משיח צדקנו · אונ נאך דער דרשה וועט זרובבל בן שלתיאל זיך שטעלין אויף זיינע פיס אונ וועט זאגין יתגדל ויתקדש וכו' אונ זיין קול וועט מען הערין פון איין עקוועלט ביז דער אנדערר אונ אלע לייט פון דער וועלט וועלין ענפרין אמן יהא שמיה רבא וכו' אונ אויך דיא רשעים פון דיא ישראל וואש זיינען איבער גיבליבין אין גיהנם וועלין אויך ענטפרין אמן אונ־דורך דעם זכות פון דעם אמן וואש זייא וועלין ענטפרן וועלין זייא אויך נצול ווערין אזו שטייט אין מדרש: (ז) דרום זאל דער מענטש נזהר זיין צוא דרשנן תורה פון אמת אונ צוא זאגין הקדמות פון אמת · אונ גאטש תורה זאל זיין אין זיין מויל אונ דען וועט ער זוכה זיין צו הערין חידושי תורה פון אמת פון גאט ב"ה אמן:

פרק ה ואהבת לרעך כמוך האבין אונזרי חכמים ז"ל גיזאגט אז דאש איז דער פסוק וואש ער איז איין גרושר כלל אין דר תורה אז איטליכער מענטש זאל ליב האבין זיין חבר · אזו וויא זיך אליין: עש איז ניט פאר האנדין מער ליבשאפט פון דעם אז ער זעהט זיין חבר טוט עפיס איין עבירה זאל ער אים שטראפן דרוף ווארום די נשמות פון ישראל זיינען אן גיקניפט אונ בהעפט איינש מיט דעם אנדרין: (ב) אבר דער כלל איז דער מענטש וואש ווייסט דיא טרעפונג אונ סיבות אונ שטראף וואש עש קומן צוא דער נשמה פון דעם מענטשען · נאך דעם אז דיא נשמה גייט ארויש פון דעם גוף מוז ער דאש מודיע זיין צו זיין חבר טאמר דורך דעם וועט זיין חבר אויך זוכה זיין · אונ וועט פאר לאזין זיין שלעכטין וועג אונ וועט תשובה טאן וועט דאש אים זיין אהיילונג: (ג) אונ נון אין דעם פרק וועל איך שרייבין קעגין דעם עונש פון דער נשמה וואש דער

מענש

למקום מנוחתן וכמו שהעידו תלמידיו של הרב האר"י ז"ל שהיה אומר להם : (ד) דעו כי אוירא דעלמא והחללא הן מלא נשמות הנדחין שאינם יכולין לבא עדיין למנוחתם ופעם א' הלך האר"י ז"ל ללמוד תורה על השדה וראה הוא בעצמו שכל האילנות היו מלאים נשמות בלי מספר וכן היה על השדה וגם על פני המים היו כמה רבבות נשמות (ה) ושאל אותן הרב האר"י ז"ל מה טיבם כאן · והשיבו שנדחו מחוץ לפרגודא קדישא בעבור שלא עשו תשובה על פשעיהם והיו מונעים את חבריהם מלעשות תשובה והיו נע ונד בארץ ובאוירא דרקיע זה בכה וזה בכה ועכשיו היו שומעים בת קול המכריזים בכל העולמות שיש אישא' צדיק בארץ האר"י ז"ל אשר יש כח בידו לתקן הנשמות הנידחים וע"כ נאספו לכאן לבקש ממנו שירחם עליהם לתקן אותן כדי שיוכלו לבא למקום מנוחתם ולא יסבלו עוד צער גדול כזה והבטיח האר"י החסיד ז"ל לעשות לטובתם מה שהיא באפשרית וסיפר אח"כ האר"י ז"ל לתלמידיו המעשה הזה כי ראו שהאר"י ז"ל שאל להם להנשמות ולא ידעו למי שואל ומי היה המשיב עכ"ל : (ו) ובחיבורו כתוב שאלו הנשמות היו יכולין להעלות אותם בתפלה של צדיק כיון שהצדיק מתפלל בכוונה אז תפלתו עולה למעלה (ז) תחת כסא כבוד ואז מתלבשים באותו התפלה כמה נשמות ומתלוים בהדי אותו התפלה (ח) כמ"ש הזוהר בסוד הפסוק תפלה לעני כי יעטוף ולפני ה' ישפוך שיחו כמה נשמות מתעטפין ומדבקין בתפלה של עני ואין תפלה יותר חביב קמיה הקב"ה כמו תפלה של עני ותפלה של צדיק שעולין בלהב גדול ונורא השורף סביביו והסטרא אחרא מתייראים להתקרב למקום תפלת העני ותפלת הצדיק וע"י כן הנשמות.

מענטש איז אין איר פוגם אויף דער וועלט זאלשט וויסן אז דער אויר פון דער וועלט · איז פול פון דיא נשמות פון דיא מענטשין וואש קענין נאך ניט קומען צוא זייער רוא ארט : אונ אזו וויא דיא תלמידים פון דעם האר"י ז"ל האבן עדות גיזאגט אז דער רב האר"י ז"ל האט זייא גיזאגט : (ד) איר זאלט וויסן אז דער אויר אונ דער חלל פון דער וועלט זיינן פול פון אזעלכע נשמות וואש זיינען אוועק גישטוסין פון זייער מחיצה · דאש זייא קענן נאך ניט קומען צוא זייער רוא ארט : אונ אמאל איז דער האר"י ז"ל גיגאנגן צוא לערנן תורה אין פעלד · האט ער גזעהן אז אלי בוימר זיינען פול נשמות וואש האבן גאר קיין צאל ניט · אונ אזו אויך זיינן גוועזן אויף דעם פעלד אונ אויך אוף דעם וואשר זיינן גוועזן נשמות גאר אן צאל : (ה) האט דר האר"י ז"ל זייא גיפרעגט וואש טואן זייא דא האבין זייא אים גיענפרט · זייא זיינן ארויש גישטוסן גיווארין פון דער הייליגר מחיצה ווייל זייא האבין קיין תשובה ניט גיטאן אויף זייערע זינד · אונ זייא האבין נאך פאר מיטן זייערע חברים פון תשובה טאן · אונ מיר זיינן נע ונד אוף דער ערד אונ דעם אויר פון דעם הימל : אונ איצונד האבין מיר גיהערט איין בת קול האט אויש גירופן אין אלע עולמות אז עש איז פאר האנדן איין צדיק אויף דער וועלט דער האר"י ז"ל וואש ער האט כח צוא מתקן זיין דיא נשמות וואש זיינען אוועק גישטוסין : אונ דרום האבין מיר זיך איין גיזאמלט אהער צוא בעטין פון איך איר זאלט זיך מרחם זיין איבר אונז אונ אונז מתקן צו זיין : אונ מיר זאלן קענן קומן צוא אונזר רוא ארט אונ זאלין ניט ליידן נאך אזו אגרוסן צער : האט דר האר"י ז"ל דער חסיד זייא מבטיח גוועזן צוא טאן פון זייער טובה וועגין וואש עש וועט מיגליך זיין · דער נאך האט דער האר"י דער ציילט צו זיינע תלמידים דיא מעשה · ווארום זייא האבין גזעהן וויא דער האר"י ז"ל האט גיפרעגט אונ זיי האבין ניט גוואוסט צוא וועמן ער האט גיפרעגט אונ ווער עש האט אים גיענטפרט : (ו) אונ אין זיין ספר שרייבט דער האר"י אז דיא נשמות קענן האבין איין עליה · דורך דער תפלה פון איין צדיק · ווייל דער צדיק דאווינט מיט כוונה גייט זיין תפלה ארויף אונטר דעם כסא הכבוד : (ז) אונ דענמאלט ווערין אין דער תפלה אן גיקלייד פיל נשמות אונ בהעפטין זיך מיט דער תפלה : (ח) אזו וויא דער זוהר שרייבט אויף דעם פסוק תפלה לעני כי יעטף ולפני יי ישפוך שיחו דיש פיל נשמות ווערן ארום גוויקלט אונ בהעפט אין דער תפלה פון דעם ארומן אונ אין דער תפלה פון דעם צדיק וואש זייא גייען אויף מיט גרויש פלאם וואש ער ברענט ארום זיך אונ די ס"א פארכטן זיך צו גנעהנן צו דעם ארט וואו די תפלה פון דעם עני אונ די תפלה פון דעם צדיק גייען · דורך דעם גייען ארויף מיט דער תפלה דיא נשמות וואש זיינען אוועק גישטויסין פון זייער מחיצה · אונ אזו איז אויך מיט דער נשמה פון דעם צדיק דאש אז ער גייט אוועק פון דער וועלט · גייט ער דורך דעם גיהנם כדי דורך זיין זכות

הנשמות הנדחות עולין עם התפלה וזהו הענין ממש בנשמת הצדיק שכיון שנפטר מהעוה"ז עובר דרך הגיהנם כדי שבזכותו בהעבירו דרך שם יתאחזו בו נשמות האבודות ויעלו עם נשמתא קדישא ההיא : (ט) וכן סיפר החסיד ר' גדליה ז"ל אחד מתלמידי האר"י ז"ל לחבירו שבכל ערב שבת היו הולכין חוץ לעיר לקבל שבת והיה פעם אחד מספר הקדוש האר"י ז"ל נפלאות מה שראה כמה וכמה פעמים כשהיה עומד על ראש ההר שהיה מחוץ לעיר ועל אותו ראש ההר ראה כל הבית חיים של ק"ק צפת תוב"ב וראה חיילות של נשמות שעלו מהקברים לעלות למעלה לג"ע של מעלה וכן ראה כמה רבבות נשמות לאין מספר שירדו כנגדם והם הנשמות יתירות הניתוספים באנשים כשרים בכל שבת ומתוך רוב בלבול ועירבוב הנשמות וחיילות עצומות לאין מספר כמעט כהו עיניו מראות והיה מוכרח להעצים עיניו ואעפ"כ ראה אותן בעינים סגורות : (י) והנה אנחנו ראינו כמבואר בדברי תלמידי האר"י ז"ל שתועלת גדול הוא תפלות צדיקים לנשמות הנדחות ואין לך גמילות חסד גדול מזה : (יא) ואף כי אנו איננו מאנשי הצדיקים הקודמים והלוואי שתועיל תפלתנו לעצמנו לכפר על חטאתינו ופשעינו שהכעסנו לבורא ית' במרד ובמעל אעפ"כ היודע מחשבות הטובות להיות זה מהמזכים בתפלתם גם לנשמות הנדחות כי רב חסד הוא של הבורא ית' וזה יאות לכל בר ישראל להיות זוכה ומזכה לאחרים ומכ"ש שצריך האדם להתפלל על רשעי הדור שיחזרו בתשובה כדאיתא בגמ' דברכות בברוריא דביתהו דר' מאיר שאמרה יתמו חטאים ולא כתיב חוטאים (יג) ע"כ אסדר אני לפניך לכל איש ואיש לומר י"ר זה בברכת השיבנו אבינו לתורתך וקרבנו מלכנו לעבודתך ויאמר (יהי רצון מלפניך ה' אלהינו ואלהי אבותינו שתחתור חתירה מתחת כסא כבודך לתשובה (פלוני בן פלונית) וכל העוברים על מצותיך יהופך לבבם לעשות רצונך בלבב שלם כי ימינך פשוטה לקבל שבים והחזירנו בתשובה שלימה לפניך בא"י הרוצה בתשובה) ואז יתעורר גם האדם

מעצמו

אז ער וועט דארטן ארום דורך גיין זאלן זיך אן האפין אין אים דיא פאר לארנע נשמות · אונ וועלין אויף גיין מיט דער הייליקר נשמה : (ט) אונ אזו אויך האט דער ציילט דער חסיד ר' גדליה וואש ער איז גיוועזן פון דיא תלמידים פון דעם האר"י ז"ל · אז אלע ערב שבת פלעגין זייא גיין חוץ פון דער שטאט דארטן מקבל שבת זיין · אונ איין מאל האט דער האר"י ז"ל דער ציילט דיא וואונדר וואש ער האט גזעהן פיל מאל אז ער איז גישטאנן אויף דעם שפיץ בארג וואש איז גוועזן אונטר דר שטאט אונ אופין שפיץ בארג האט ער גזעהן גאר דעם בה"ח פון דר שטאט צפת : אונ האט גזעהן חיילות נשמות זיינען אויף גיגאנגען פון דיא קברים ארויף צו גיין אין גן עדן אריין · אונ אזו אויך האט ער גזעהן פיל טויזינט נשמות וואש האבין גאר קיין צאל ניט זיינען זייא אנטקעגן גיגאנגן פון דעם הימל · אונ דאש זיינען דיא נשמות יתירות וואש זייא ווערין גימערט איטליכן שבת צו דיא ערליכע לייט · אונ מחמת דאש פיל צוא מישונג פון די נשמות אונ שטארקע חיילות וואש האט גאר קיין צאל ניט וואש ער האט גזעהן · זיינן שיר זיינע אויגין טונקל גיווארין פון צו זעהן · האט ער גמוזט פאר מאכין זייני אויגין · אונ פון דעם וועניך האט ער זייא פארט גזעהן האטשי זיינע אויגן זיינן גיוועזן פאר מאכט : (י) אונ נון מיר זעהן אז דיא תפלות פון צדיקים זיינן אגרויש הילפונג צו דיא נשמות וואש ווערין אוועק גישטויסן פון דער היילינר מחיצה · אונ קיין גרעשרר גמילות חסד'דער פון איז ניט פר האנדן · אונ האטשי מיר זיינן דאך ניט זעלכע צדיקים וויא אין די ערשטי דורות זיינן גיוועזן · אונ הלוואי אונזר תפלה זאל העלפין פון אונזערט וועגין אליין צו פאר געבן אויף אונזערי זינד וואש מיר האבין דער צערינט צו גאט ב"ה מיט ווידר שפעניקיים אונ פעלשונג · פון דעסט וועגין דער גאט וואש ווייסט דיא גוטע מחשבות · וועט ער געבין אז דיא תפלה פון אונז זאל אויך זיין פון דיא וואש זיינן מיט זייער תפלה מזכה צו דיא נשמות וואש זיינן נדחה גיווארן : ווארום דאש גינאד פון דעם בשעפר איז זייער פיל · אונ דאש איז רעכט צו איטליכען מענטשן : אז ער זאל אליין זוכה זיין אונ אנדרע אויך מזכה צוא זיין : אונ מכל שכן דער מענטש בדארף מתפלל זיין אויף דיא רשעים פון דעם דור זייא זאלן תשובה טאן · אזו וויא עש שטייט אין דער גמרא ברכות אז ברוריא דאש ווייב פון רבי מאיר האט גיזאגט עש שטייט אין פסוק יתמו חטאים עש זאלן צוא גענצט ווערין דיא זינד אבר עש שטייט ניט יתמו חוטאים עש זאלין צוא גענצט ווערין דיא זינדיגר דאש הייסט דיא מענטשן וואש זינדיגן : (יב) דרום וועל איך דיר שטעלן איין תפלה

ראש

מעצמו לעשות תשובה על חטאיו כדי שלא יאמר לו קשוט עצמך ואח"כ קשוט אחרים רק שיאמר בכוונת הלב ואז בעל הרחמים ברוב חסדיו וברוב רחמיו יקבל תפלתו : (יג) ואף שצריך תפלה זו כוונות ויחודים אבל בעבור שאין אנו בקיאים בשמות ובצירופים המועילין לתועלת גדול מ"מ יתפלל בקצרה ובבקשה בהגיון לב כי כך ראוי ונכון לכל המתפללין ולא יעריך הכל בשפתיו כי ישאיר לו בהגיון לבו וזה כלל גדול שיאמר קודם התפלה לשם יחוד קב"ה ושכינתיה הלב הוא נגד שם יהו"ה והפה הוא נגד שם אדנ"י בידוע : (יד) וע"ז כ' בזוהר שזה היה כוונת דוד המלך ע"ה שאמר יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך ה' צורי וגואלי כי זה יחוד גדול לייחד פה ולב כאחד ומזה תוכל להתבונן גודל העונש ופגם של המפריד הלב מהפה ר"ל המתפללים בפה בלא כוונת הלב או מי שמדבר עם חבירו א' בפה וא' בלב וזה חטא גדול ועושה פירוד בין הנשמות כנזכר ובין אות וא"ו לאות ה"א מהשם וידוע כי הוא"ו של השם היא תורה שבכתב והה"א הוא תורה שבע"פ וא"כ מפרידים השני תורות מלהיות מחוברים יחד והמכשול זה מצוי בעו"ה ורחמנא ליצלן ממדה זו והלא אלהים יחקר זאת ועל כל אלה יביא אלהים במשפט ועון זה הוא דומה לעון אפקורסים וקראי"ם שאינם נותנים מקום לדברי החכמים בעלי התלמוד : (טו) וא"כ יתבונן הנבון שבודאי המורגל במדה זו להיות א' בפה וא' בלב יצאו ממנו בנים פוקרים שכופרים בתורתנו מדה כנגד מדה ונוסף על זה שמפריש עצמו ג"כ מהקדושה עליונה ונאבד ממנו דבר יקר הנאמר בישראל ואתם הדבקים בה' אלהיכם חיים כולכם היום שפירושו של הפסוק הוא כאשר ידבק האדם האזור על מתניו בהידוק

דאש איטליכער מענטש זאל זיא זאגין אין דער ברכה פון השיבנו אבינו לתורתך וקרבנו מלכנו לעבודתך זאל ער זאגין יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו עש זאל זיין דער ווילין פון דיר גאט אונזר גאט אונ דער גאט פון אונזרע עלטערין שתחתור חתירה מתחת כסא כבודך אז דוא זאלסט אויש גראבין איין גראבין פון אונטער דיין כסא הכבוד לתשובת צוא דער תשובה פון פב"פ וכל העוברים על מצותיך אונ אלע וואש האבין עובר גיוועזן אויף דייני מצות יהופך לבבם לעשות רצונך בלבב שלם זאל פאר קערט ווערין זייער הארץ צוא טאן דיין ווילן מיט דעם גאנצין הארץ כי ימינך פשוטה לקבל שבים ווארום דיין האנט איז אויש גישטרעקט מקבל צו זיין דיא וואש טואן תשובה והחזירנו בתשובה שלמה לפניך אונ קער אונז ווידער מיט ארעכטע תשובה פאר דיר (יד) אונ דענמאלט וועט זיך דער מענטש פון זיך זעלברט אויך דער וועקין תשובה צו טאן אויף זיינע זינד כדי מען זאל אים ניט זאגן ציר דיך פריער אויש פון עבירות . אונ דער נאך ציר אנדרע : נאר ער זאל דאש זאגין מיט דער כוונה פון דעם הארץ אונ דענמאלט ווערט גאט ב"ה מיט זיין פיל גינאד אונ פיל רחמנות מקבל זיין זיין תפלה : (טו) אונ חאטשי דיא תפלה בדארף האבין כוונה אונ יחודים אבער ווייל מיר זיינן ניט בקי אין די שמות אונ אין די צרופים וואש העלפין צו איטליכר תפלה אגרויש העלפונג פון דעסט וועגין זאל ער מתפלל זיין מיט איין קורץ לשון אונ זאל בעטין אין דעם טראכטונג פון דעם הארץ ווארום אזו איז רעכט צוא אלע וואש זיינן מתפלל זאל ער ניט אויש סדרין גאר דיא תפלה מיט זיינע לעפצן נאר ער זאל זיא איבער לאזין אין דעם טראכטונג פון דעם הארץ כלומר מיט דיא לעפצין זאל ער מתפלל זיין גאר קורץ אונ דיא איבריגע תפלה זאל ער בעטין אין זיין הארץ : (טו) אונ דאש איז איין גרוישר כלל אז פאר איטליכער תפלה זאל ער זאגין לשם יחוד וכו' ווארום דאש הארץ איז קעגין דעם שם (הויה) אונ דאש מויל איז קעגין דעם שם (אדני) אונ דרויף שרייבט דער זוהר אז דאש איז גיוועזן דיא כוונה פון דוד המלך ע"ה וואש ער האט גיזאגט אז דיא זאג פון מיין מויל אונ דאש טראכטונג פון מיין הארץ זאל זיין לרצון פאר דיר גאט מיין באשעפר אונ מיין אויש לייזער ווארום דאש איז אגרושר יחוד צוא אייניקן דאש מויל אונ דאש הארץ אין איינם . אונ דער פון וועשטו קענן פר שטיין דעם גרוישן עונש אונ פגם פון דעם וואש צוא שייד דאש הארץ פון דעם מויל דאש מיינט מען דיא וואש דאוונען מיט דעם מויל אן כוונה פון דעם הארצין . אדר דער וואש רעט מיט זיין חבר מיט דעם מויל אונ מיט דעם הארץ מיינט ער גאר עפיש אנדרש דר זינדיגט אגרוישע זינד אונ מאכט איין צווישן שייד צווישן די צוויי שמות וואש פריער איז גישטאנן אונ גאט ב"ה זאל אונז מציל זיין פון דער דאזיגר מדה . אונ פאר וואר גאט וועט דאש פארשטין . אונ אויף דעם אלעמען וועט אים גאט ברייגגין צום משפט . אונ דיא עבירה איז גלייך צו דיא זינד פון אפיקורסים אונ קראי"ם וואש זייא גלייבין ניט . אין דער

בהידוק טוב אז לא יוכל להכנים בין האזור להמלבוש ערבוב של אבק ועפר · כן המה בני ישראל כשהן דבוקים להש"י בדרכיהם ובמעשיהם אזי לא יבא שום מקטרג לעשות איזו פירוד בין ישראל לאביהם שבשמים וכדאיתא בזוהר פרשת תשא : (יז) ר' אבא ור' אחאי ור' יוסי הוי אזלי באורחא מטבריא לציפורי עד דהוי אזלי חמו לר"א דהוי אתי ור' חייא עמיה א"ר אבא ודאי נשתתף בהדי שכינתא אוריכו (פי' המתינו) להו עד דהוי מטי לגבייהו א"ר אבא ודאי כתיב עיני ה' אל צדיקים להשגיח בהו דלא יתקרב לגבייהו ס"א והשתא סיעתא דשמיא הכא וכל אשגחותיה דלעילא הכא ולא יכיל ס"א לאשלטא וכו' פתח ר"א ואמר והיה מספר בני ישראל כחול הים מהו כחול הים בגין דימא כד סליק גליו בזעפא ורוגזא ואינון גלין סלקין לשטפא עלמא כד מטאן וחמאן חולא דימא מיד תבין ואתברו ותייבין לאחורא ולא יכלין למשטפא עלמא ולשלטא כגוונא דא צדיקיא אינון חולא דימא כד אינון גלי דימא (הן המזיקים והמקטריגים) המתבלין ומארי דרוגזא מארי דדינא בעיין לשלטא ולשטפא עלמא המאן להו לצדיקיא דאינון מתקשרין בהקב"ה ותבין ואתתברו קמייהו ולא יוכלו לאשלטא בעלמא ונמשלו לחול הים : (יח) ומה חול הים צבור היקף סביבות הים מוקף כהר גדול מלובן בלבנונית כך ישראל ע"י תשובה ומעשים טובים מלבנים את העונות ופשעים כמאמר הכתוב בישעיה אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו אם יאדימו כתולע כצמר יהיו כי המצות ומעשים טובים שעושין בני אדם בעה"ז הן מקיפין את הדינים ודינים נמסרו בידן ולא

גמרא וואש זיא איז תורה שבעל פה · אונ דרום זאל דער מענטש פאר שטיין אז דער וואש גוויינט זיך צוא ריידין מיט דעם מויל אונ דאש הארץ זאל אנדרש מיינען · וועלין פון אים בודאי ארויש קומן קינדר אפיקורסים וואש זייא וועלין לייקנען אין אונזער הייליגער תורה · אונ נאך מער ער שייד זיך אפ פון דער אייבערשטער קדושה אונ עש ווערט פון אים פר לארין די טייארע זאך וואש איז גיזאגט גיווארין בייא דיא ישראל אונ אירי אלע זייט היינט בהעפט אין דעם לעבדיגן גאט · דאש דער פירוש דער פון איז דאש אז איין מענטש בהעפט דעם גארטיל אויף זיינע לענדין מיט איין גוט בהעפטונג קען ניט אריין קומן קיין שום ערד אות אש צווישן גארטיל אונ צווישן דעם קלייד · אזו אויך דיא ישראל אז זייא זיינן בהעפט צו השי"י מיט זייערע וועגין אונ זייערע מעשים · דענמאלט קען ניט קומן קיין שום מקטרג צוא טאן עפיש איין צווישן שייד צווישן די ישראל אונ צווישן גאט ב"ה · אזו וויא עש שטייט אין זוהר : (יז) ר' אבא אונ ר' אחאי אונ ר' יוסי זיינן גיגאנגן אין וועג פון טבריא קיין צפורי · וויא זייא זיינן גיגאנגן האבין זייא גיזעהן אז ר' אליעזר אונ ר' חייא זיינען גיקומען · האט ר' אבא גיזאגט מיר וועלין זיך משתתף זיין מיט דער שכינה · האבין זייא גיווארט ביז ר' אליעזר אונ רבי אבא איז גיקומן צוא זייא · האט רבי אבא גיזאגט עש שטייט אין פסוק גאט ב"ה איז משגיח אויף דיא צדיקים אז דער סטרא אחרא זאל צוא זיי ניט גינעהנן · אונ איצונד איז דא די הילף פון גאט אונ זיין אייבערשטע השגחה איז דא · אונ דער סטרא אחרא קען

ניט גיוועלטיגן · האט ר"א גיזאגט עש שטייט אין פסוק והיה מספר בני ישראל כחול הים אונ דיא צאל פון דיא קינדר ישראל וועלין זיין אזו וויא דיא זאמד פון דעם ים · דאש מיינט מען ווייל אז דיא אינדין פון דעם ים גייען אויף מיט שטורם אונ רוגזה אונ זייא גייען אויף צו פאר פלייצין דיא וועלט · וויא זייא גרייכן צום ברעג אונ זעהן דעם זאמד פון דעם ים · קערין זייא זיך תיכף אום אהינטר אונ צוא שפרייטין זיך · אונ קענן ניט פר פלייצין דיא וועלט אזו איין גלייכין זיינן דיא צדיקים דאש אז די מזיקים אונ דיא מקטריגים וואש ווילן גוועלטיגן אונ פאר פלייצין די וועלט אז זיי דר זעהן די צדיקים וואש זיינן אן גיקניפט אין גאט ב"ה קערין זייא זיך אום אונ ווערין פאר שפרייט פאר זייא · אונ זייא קענן ניט גיוועלטיגן אין דער וועלט : (יח) אונ נאך זיינן דיא ישראל גיגליכן צו דעם זאמד פון דעם ים · אזו וויא דיא זאמד פון דעם ים איז איין גיזאמילט ארום דעם ים אונ איז זייער וויים · אזו אויך דיא ישראל דורך דער תשובה אונ מעשים טובים מאכין זייא זייער זינד וויים אזו וויא עש שטייט אין ישעיה אויב אייער זינד וועלין זיין אזו רויט וויא איין רויטר פאדים · וועלין זייא וויים ווערין וויא שנייא · ווארום דורך דיא מצות אונ מעשים טובים וואש דיא ישראל טוען אויף דער וועלט רינגלין זייא ארום דיא דינים וואש עש איז פאר האנדין אויף זייא אונ דיא דינים ווערין איבער גיענטפרט אין זייערי הענט אונ נאך מער זייא פאר קערין דעם מדת הדין צו איין מדת הרחמים אונ דער קטיגור ווערט איין מליץ : (יט) אבר אז דיא מענטשן

ולא עוד אלא שמהפכים מדה"ד למדת הרחמים וקטיגור נעשה סניגור: (יט) משא"כ כשהעולם הם בדבורים טוב אבל לבם בל עמהם אזי אין כשרון במעשים שלהם ואז אין שמירה וחומה סביב ג״י הים וגלי הים הנ"ל מארי דדינים מתגברים והדין גובר והולך ר"ל והרחמים מתמעטין ואדרבה הן מהפכין מד"הר למה"ד: (כ) ע"כ התעוררו אחי ורעי לעשות כאו"א כפי יכלתו תשובה ולהרבות במע"ט וחיילים יגבר בתורה ותהיה תפלתו בכוונה ויתפלל בעד חבירו לעשות תשובה ואז חסידים וצדיקים מתרבין ואז זכותם וצדקתם יהיו דומין להר וחול נגד גלי הים שהן המקטריגים המחריבים ורוצין לחבל העולם שהם מארי דדינים ויהיו מתישין את כחן ואז יהיה ריוח והצ״ה וששון ושמחה אכי"ר:

פרק ו **הבא** לטהר מסייעין אותו · הענין הוא כשהאדם הולך להמציא איזה מצוה לעשותה או כשהולך בדרך ועוסק בתורה אף שהוא יחידי אזי נשמות מתחברים עמו כדאיתא בזוהר בראשית:

(ב) רבי אליעזר הוי אזיל למיחמיה לר' יוסי בן לקוניא חמוי דר' אליעזר ורבי אבא בהדיה והיה טעין חד גברא אבתרייהו א"ר אבא נפתח פומן באורייתא דהא שעתא ועידנא הוא לאתתקנא באורייתא ופתחו פיהם בחדושי תורה וההוא גברא טעין אבתרייהו וגילה להם כמה רזין דאורייתא אתי ר"א ור' אבא ונשקוהו ליה אמרי ליה מאן אנת דאזיל וכל חוכמתא דא אית תחות ידך ואת טעין אבתרן והשיב להן רבותי לא תשאלין לי מאן אנא אלא ניזול ונתעסק באורייתא גילה להו סודות ורזין אמרי ליה מאן יהיב לך רשו למיזל הכא ולמהוי טעין בחמרי כו' חדו רבי אליעזר ור' אבא ואמרו ליה זיל רכוב ואנן נטעון אבתרך א"ל פקודא דמלכא איהו אמרי ליה הא שמך לא אמרת לן אתר בית מותבך מאי

מענטשין פון דער וועלט ריידין מיט דעם מויל גוטש אונ מיט דעם הארץ מיינן זייא אנדרש דענמאלט איז ארום זייא ניט פר האנדן קיין היטונג אונ קיין מויער · אונ דיא מקטרגים שטארקן זיך אונ דיא דינים ווערין אלע מאל גישטארקט רחמנא ליצלן · אונ דיא רחמים ווערין גוויינגט אונ אדרבא זייא פארקערין דעם מדת רחמים צוא דעם מדת הדין ח"ו (כ) דרום דער וועקט זיך מיינע ברידר אונ מייני פריינד דאש איטליכר זאל טאן תשובה נאך זיין יכולת נאך אונ צוא מערין מעשים טובים אונ צוא לערנן פיל תורה · אונ זאל דאווענן מיט כוונה אונ זאל אויך מתפלל זיין פאר זיינע חברים אז זייא זאלן תשובה טאן אונ דעמאלט וועט גימערט ווערין צדיקים אונ חסידים · אונ דענמאלט וועט זייער זכות אונ זייער צדקות גלייך זיין וויא איין בארג אונ זאמד · קעגן דיא אינדן פון דעם ים דאש מיינט מען דיא מקטרגים אדר ליידענשאפטן וואש זייא ווילן פאר דארבן דיא וועלט וועט זייער כח שואף ווערין אונ דענמאלט וועט זיין איין ריוח אונ הצלה אונ פריד אמן כן יה"ר:

פרק ו הבא דער וואש קומט זיך צו ריינגן צו גאט העלפט מען אים פון דעם הימל · דש מיינט מען אז דער מענטש גייט צוא טאן איין מצוה אודר אז ער גייט אין וועג אונ לערנט תורה חאטשי ער איז גאר אליין ווערין צו אים בהעפט נשמות אזו וויא עש שטייט אין זוהר בראשית: (ב) רבי אליעזר איז גיגאנגען זעהן צו רבי יוסי בן לקוניא דער שווער פון רבי אליעזר · אונ רבי אבא איז אויך גיוועזין מיט אים · אונ איין מענטש איז נאך גיגאנגען נאך זייא אונ האט גיטראגין איין משא אויף זיך האט רבי אבא גיזאגט לאמיר ריידין אין דער תורה ווארום איצונד איז דיא צייט צוא לערנן תורה · האבין זיי מחדש גיוועזן פיל חידושים אין דער תורה: אונ דער מענטש וואש איז זייא נאך גיגאנגן האט זייא מגלה גיוועזן פיל סודות פון דער תורה · זיינען גיקומן רבי אליעזר אונ רבי אבא אונ האבן אים גיקושט האבין זייא צוא אים גיזאגט ווער ביסטו · דען אזוא פיל חכמה איז פר האנדין בייא דיר אונ דוא גייסט נאך אונז אונ טראגסט אזו איין משא אויף דיר: האט ער זייא גיענטפרט מייני רביים איר זאלט מיך ניט פרעגין ווער איך בין · נאר לאמיר גיין אונ לערנן תורה · אונ ער האט זייא מגלה גיוועזן גרוסי סודות · האט רבי אליעזר אונ רבי אבא זיך גיפרייט אונ האבין צוא אים גיזאגט גייא דוא רייט אויף דעם אייזל אונ מיר וועלין דיר נאך טראגין דיין משא: האט דער מענטש זייא גיענפרט איך מוז דאש אליין טראגין ווארום מען האט מיר אזוא אן גיזאגט: (ג) האבין זייא צוא אים גיזאגט דיין נאמען האסטו אונז ניט גיזאגט · זאג אונז דאש ארט וואו דוא זיצט · האט ער צוא זייא גיזאגט דאש ארט וואו איך זיץ איז גוט · אונ

דאש

מאי איהו אמר להן אתר בית מותבי היא טב ואיהו מגדל הר שדר בההוא מגדלא הקב"ה וחד מסכנא ר"ל הקב"ה ומשיח שנקרא עני ורוכב על החמור ודא הוא אתר בית מותבי וסליקנא מתמן ואנא טעין חמרא בכי ר"א ור"א ונשקוהו ואזלו וגילה להם עוד סודות עיין שם בזוהר ונפלו ר"א ור"א על פניה' אדהכי והכי לא חמו ליה להאי גברא ואסתכלו לכל סיטרין ולא חמו ליה יתבו ובכו ולא יכלו למללא דא לדא שעתא חדא : (ד) לבתר הכי אמר ר"א וודאי הא דתנינן דבכל אורחא דצדיקיא אזלין ומילי דאורייתא ביניהו אז צדיקים אתיין מעולם העליון לגבייהו וודאי דא הוא רב המנונא סבא דאתא לגבן מההוא עלמא לגלאי לן מילין אלין אח"כ איתכסי מינן עכ"ל : (ה) וא"כ הא ראיה שנשמתן של צדיקים מתחברין לעושי המצוה ועוסקין בתורה וכלל זה נקוט בידך שכל הרהור טוב ומחשבה טובה עושה פעולה לעורר עליו הארת הקדושה העליונה וכל שכן בדבור פה טוב כגון ההולך בדרך ועוסק בתורה אז יש תועלת להנשמות הנדחות : כי יש נשמות אשר הם נדחים ומתגלגלין ומתדבקין בעשבים ובפירות הארץ ובפירות האילן (ו) וכיון שהאדם מברך על הפרי או עוסק בדברי תורה ע"י דבורו הטוב הנשמות האלו מתלבשות בהן ויוצאין ממאסר הגלגול וגם יש ללמוד מהזוהר הנ"ל כי גדול הוא מצות התחברות ת"ח להתלוות עמהם בדרך ולשמוע ד"ת מפיהם כי שכינה שורה בין אנשים כשרים בחייהן ולאחר מיתתן : (ז) וכבר מצינו בדורות הראשונים אשר היו מקפידים בקבורתם איזה מקום יהיה מקום מנוחתם וכמו שאמר יעקב אבינו ע"ה ושכבתי עם אבותי וקברתני בקבורתם והענין כי הנשמות של בני אדם מעופפים על הקבר ובכל לילה מודיעין רזין דאורייתא להנפשות מלמעלה מישיבה של מעלה ואיתא בספר חסידים : (ח) בצדיק אחד שהיה קבור בין אנשים רשעים והיה בא בכל לילה בחלום לאוהביו וקרוביו

וצעק

דאש איז איין טורם וואש דארטין וואונט גאט ב"ה מיט איין ארום מאן דאש איז משיח וואש ער ווערט גירופין עני ורוכב על החמור · האבין ר"א מיט רבי אבא גיוויינט אונ האבין אים גקושט · אונ זייא זיינן ווייטר גיגאנגן אונ ער האט זיי נאך סודות מגלה גיוועזי אונ ר"א אונ רבי אבא זיינען גיפאלין אויף זייער פנים · דער ווייל האבין זייא שון דעם מענטשן מער ניט גיזעהן · אונ האבין גקוקט אויף אלע זייטן אונ האבין אים ניט גיזעהן · זיינן זייא גיזעסין אונ האבין גוויינט אונ האבין ניט גיקענט ריידן איינר צום אנדרן איין שעה : (ד) דער נאך האט רבי אליעזר גיזאגט עש איז אמת וואש מיר האבן גלערינט אז אין איטליכן וועג וואש דיא צדיקים גייען אונ ריידן דברי תורה · דענמאלט קומן צדיקים צו זייא פון דער אויבערשטר וועלט · דאש האט גמוזט נוויש זיין רב המנונא סבא דאש ער איז גיקומן צו אונז פון ייענער וועלט אונז מגלה צו זיין דיא דאזיגע רייד אונ דער נאך איז ער פאר הוילן גיווארין פון אונז : (ה) נוא איז פון דאנן איין ראיה אז דיא נשמות פון דיא צדיקים בהעפטן זיך צו דיא וואש טוען מצות אונ לערנען תורה · אונ דעם כלל נעם דיר אז איטליכר גוטר הירהור אונ גוטע מחשבה טוט איין פעולה צוא דער וועקין אויף זיך דיא ליכטיקייט פון דער אויבערשטר קדושה · אונ מכל שכן מיט איין גוטן דבור דהיינו דער וואש גייט אין וועג

אונ לערנט תורה דענמאלט איז איין גרויש הילף צוא דיא נשמות וואש זיינן ווארין אוועק גשטויסן דען עש איז פאר האנדין זעלכי נשמות וואש זיינן אוועק גישטויסן פון דער הייליגר מחיצה אונ ווערין מגולגל אונ בהעפט אין גראז אונ אין דיא פירות וואש וואקסין אויף דער ערד אונ דיא פירות וואש וואקסין אויף בוימר : (ו) אונ אז דער מענטש מאכט א ברכה איבר דער פרי אדר ער לערנט תורה ווערין דיא נשמות אן גיקלייד אין דעם גוטן דיבור אונ גייען ארויש פון דעם גלגול · אויך קען מען אפ לערנן פון דעם זוהר וואש פריער איז גישטאנן אז עש איז זייער גרויש דיא מצוה פון צוא בהעפטן זיך אויף דעם וועג מיט דיא תלמידי חכמים אונ צו הערין תורה פון זייער מויל ווארום דיא שכינה רואט צווישן דיא אנשים כשרים בייא זייער לעבין אונ נאך זייער טויט : (ז) אונ מיר גפינן אז דיא מענטשן פון דיא ערשטי דורות האבין מקפיד גוועזן אין זייער קבורה אויף וועלכין ארט מען זאל זייא בהאלטין אונ אזו וויא יעקב אבינו ע"ה האט גיזאגט איך וועל ליגן מיט מיינע עלטערין אונ זאלשט מיך בגראבין לעבין מיינע עלטרין אונ דער ענין איז דאש דיא נשמות פון דיא מענשן שוועבין אויף דעם קבר · אונ איטליכע נאכט איז מען פון דעם הימל זייא מודיע סודות התורה · אונ אין ספר חסידים שטייט : (ח) אז איין צדיק איז גיוועזן בגראבין צווישן

רשעים

וצעק להם בקול בכי שיוציאוהו משם ואמר אותו הצדיק טעם לזה כי בעבור אשר סביבותיו הן רשעים מונעים מלהודיע לו סודי התורה ונפשו יבשה בלתי להלוחית ולא הי׳ לקרוביו מנוחה ממנו עד שהוכרחו להוציא אותו מן הקבר ולקבור אותו במקום אחר : (ס) וע״כ החסידים הראשונים שבא״י היו נוהגין לקנות להם קבר בבית החיים בהיותם בחיים חייהון אצל אנשים כשירים הידועים להם שהיו צדיקים · וגם היו נוהגין שהיו מתפללין שם באותו מקום והיו אומרים עליו קצת דברי תורה והיו נוהגין שם ליתן צדקה ובזה היו מטהרין ומקדשין המקום שהיה מוכן להם שם להתקבר ומחמת קדושה ההוא היו גורמין שלא להתקרב הס״א אחר מותם שם וגם מצינו בחסיד ר׳ עמרם כדאיתא כאן בלשון אשכנז הובא (במעשה בוך עיין שם) · והא ראייה אם יש קפידא אל האדם לאחר מיתתו במקום חנייתו ושכונתו ק״ו שיהיה בחיים חיותו בחבורה טובה כמנהג אנשי ירושלים שלא היו
יושבין

רשעים איז ער אלע נאכט גיקומן אין חלום צוא זיינע ליב האבר אונ זיינע קרובים אונ האט צוא זייא גישריען, מיט איין גוויין אז זייא זאלין אים פון דארטין ארויש נעמן · האט דער צדיק גיזאגט איין טעם דרויף · דאש וויל ארום אים ליגען רשעים דורך דעם פאר מייד מען אים מודיע צו זיין די סודות התורה אונ זיין לייב איז דאר אן איין שום פייכטקייט · אונ זיינע קרובים האבן פון אים קיין מנוחה ניט גיהאט ביז זייא האבין גמוזט ארויש נעמען אים פון דעם קבר אונ אים מקבר זיין אין אנגדר ארט : (ט) אונ דרום דיא ערשטע חסידים וואש זיינן גיוועזן אין ארץ ישראל · בייא זייער לעבין פלעגן זיך צו קויפן איין קרקע אויף דעם בית החיים לעבין אזו איין ארט וואש צדיקים זיינן דארטן באגראבין אונ אויך פלעגין זייא זיך נוהג צוא זיין · דאש זייא פלעגין מתפלל זיין אויף דעם ארט אונ פלעגין דארטין זאגין אביסל דברי תורה אונ פלעגין דארטין געבין צדקה · אונ דר מיט פלעגן זיי מטהר זיין אונ היילקין דאש ארט וואש עש איז גיוועזן אן גיברייט זייא זאלן דארטין נקבר ווערין · אונ מחמת דער קדושה פלעגן זייא גורם זיין אז דער סטרא אחרא זאל ניט גינעהנן נאך זייער טויט צו דעם ארט · אונ אויך גפינן מיר בייא החסיד רב עמרם פון דער שטאט קעלין דאש ער האט צוואה גילאזט אז מען זאל אים ארין טאן אין איין ארון אונ מען זאל אים לייגן אין איין שיף אונ מען זאל דיא שיף לאזן אויף דעם טייך אונ קיין מענטש זאל מיט אים ניט פארין נאר איין בריף זאל מען אין שיף ארין לייגין אז דער מת איז הגאון רבי עמרם · איז דיא שיף פאר גאנגן ביז קיין מענץ · ווארום אין ק״ק מענץ איז גלעגין זיין פאטר אונ מוטר אויף דעם בית החיים בייא דעם קבר פון רבי יהודה החסיד · וויא דיא שיף איז גיקומן קיין מענץ האבין זיך פאר וואונדרט דיא גאנצי שטאט לייט וואש דאש איז איין שיף זאל אליין גיין אויף דעם וואשער אונ זיא איז גבליבן שטיין אין מיטן טייך קעגן דער שטאט מענץ · האבין זייא דאש מודיע גיוועזן צו דעם שררה פון דער שטאט · האט ער גיהייסן זיינע שיף לייט זאלין פארין אויף זייערע שיפן אונ זאלין ברייגגן דיא שיף · וויא דיא שיפערס זיינן צו גפארן צו דער שיף וואש רב עמרם איז גיוועזן דרינן · האט דיא שיף אן גיהויבין צו ריק גיין · אונ די שיפרס האבין ניט גיקענט קומן צו איר · האט דער שררה גיזאגט דש מוז זיין איין יהודי אונ האט גיזאגט צו זיינע קנעכט גייט גישווינד רופט מיר אהער דיא יהודים לאזן זייא דיא שיף נעמן · טאמר איז דאש איין יהודי וואש ער וויל ליגן אויף דעם בית החיים פון מענץ · זיינן די יהודים ארויש גיגאנגן אונ זיינן גיפארין צו דער שיף וויא היא יהודים זיינן גיקומן איז דיא שיף אליין גיקומן צום בארטין · האבין די יהודים גינומן דעם חסיד רב עמרם מיט דר שיף אונ האבין גפונן דיא בריב וואש זיינע תלמידים האבין גישריבן · אונ אזו איז דארטין גישטאנן מייני ברידר אונ מיינע גיזעלן וואש וואנן אין ק״ק מענץ איר זאלט וויסן אז איך רב עמרם קום צו אייך דען מיין נשמה איז מיר אויש גיגאנגן אין דער שטאט קעלין · אונ איך בעט אז איר זאלט מיך בגראבין בייא דעם קבר פון מיין פאטר אונ מוטר · ווי די יהודים פון ק״ק מענץ האבין דאש דער זעהן האבין זייא גיוואלט נעמן דעם ארון מיט דעם מת אונ אים ארויף טראגן אויף דעם קברות צו לייגן אים בייא זיין פאטר אונ מוטר אזו וויא זיין צוואה איז גיוועזן · האט דער שררה גהייסן מען זאל ניט לאזין נעמן דעם ארון מיט דעם מת · האבין זיך צום הויף גיקליבן דיא שטאט לייט אונ האבין מיט גוואלד אוועק גינומן דעם ארון מיט דעם מת · אונ האבין גישטעלט אגרוישע שמירה מען זאל קיין יהודי ניט לאזין צו טרעטין צו
דעם

יושבין בדין ובסעודה עד שידעו מי מיסב עמהם כי הרבה רעות נמשכו במסיבת קלים כי שם הם מדברים רכילות ליצנות ובפרט בין זוללים וסובאים אשר אינם הגונים : (י) ויאמר י"ר שתצילני היום מאדם רע ופגע רע מחבר רע כדי שלא לחבר עם אנשים רעים ומחברת קשר בוגדים המתחברים יחד לילך בדברי ריבות וקטטות והמה מלאים חרבות חצים שנונים וגחלי רתמים בקללות וחרפות וגידופים ואש של גיהנם בוער בקרבם לחרחר ריב ומדון וכל מחשבותם הוא לרע ואפילו בהיותם בבית הכנסת הם מלאים מרמה על אנשים כשרים ההולכים בדרכי ה׳ איך להמציא טצדקאות ותחבולות להרע להם אוי להם ולנפשותם כי פתאום יבא יומו אשר יהפך עליו הגלגל והדינים יתגברו עליהם שירדו מנכסיהם ויהיו לבוז ולכלימה ולא יהי׳ לו חונן והאמל בעבור גזירות רעות מהש"י והירא והחרד לדבר ה׳ ירחק מהם ומאסיפתן ומקול המונם ולא לשמוע לקול עצתם ולא ילך עמהם ומכ"ש שלא לדבק עמהם רק יראה לדבק באהבת ה׳ ולדבק באנשים יראים והחרדים לדבר ה׳ אשר מהם ילמדו דרך החיים ועליהם נאמר ואתם הדבקים בה׳ אלהיכם חיים כולכם היום :

פרק ז **נתנני** ה׳ כל היום דוה ודרשו רז"ל דקאי על השכינה שצועקת על בעלי הגאוה אותן שמאריכין גלות השכינה כביכול וזה שאמר הכתוב והודי נהפכה למשחית ועושין מתיבת הוד דוה

דעם מת ׳ אזו זיינן דיא יהודים זייער טרויעריג גיווארין אונ פר גרויש צער האבין זיי ניט גוואוישט וואש צו טאן ווי אזוא זייא זאלין דעם חסיד רב עמרם ארויש קריגן ׳ אונ דר שררה מיט זיינע לייט האבין בייא דעם באך אגרושן בנין אויש גיבויט צוא זייער בעט הויז אונ האבין גבויט אגרויסן טורם אונ עד היום רופט מען אים עמרם טורעם ׳ אבר דיא יהודים האבין מיט גאטש הילף גיבראכט דאש זייא האבין דעם חסיד רב עמרם מציל גיוועזן דען דער חסיד האט זייא ניט גילאזט קיין מנוחה האבין ביז זייא האבן אים גמוזט מציל זיין ׳ נוא קען מען פון דער מעשה אפ לערנן אז דיא מתים זיינן מדקדק זייא זאלן ניט ליגן נאר לעבין גוטע לייט אונ מכל שכן דיא לעבדיגע לייט גיהערין בוודאי צוא זעהן אז זייא זאלין זיך בהעפטן מיט׳ איין גוטער חברותה אונ ניט מיט קיין רשעים אונ לצים ׳ אזו וויא דיא אנשי ירושלים פלעגן זיך נוהג זיין דאש זייא פלעגן ניט זיצן אויף קיין דין אונ אויף קיין סעודה ביז זייא פלעגן וויסן ווער עש וועט זיצן לעבין זייא ווארום פיל שלעכטש קומט דער פון וואש מען זיצט לעבין דיא רשעים ווארום זייא ריידן רכילות אונ ליצנות אונ בפרט צווישן די זולל וסובא לייט : (י) אונ דרום האבן אונזרע חכמים גישריבן אז איין מענטש זאל זאגן איטליכן טאג די תפלה יהי רצון עש זאל זיין דר ווילן פון גאט אז דוא זאלשט מיך היינט מציל זיין פון אשלעכטן מענטשן אונ פון אבייז בגעגניש אונ פון אשלעכטן חבר דאש האבין זייא גמיינט כדי ער זאל זיך ניט מחבר זיין מיט שלעכטע מענטשן אונ זאל זיך דער ווייטרן פון דער חברותא פון די פעלשריש וואש בהעפטין זיך צוא גיין מיט דיא רייד פון קריג צוא מאכן קריג צווישן לייט אונ דאש פייער פון גיהנם איז צווישן זייא צו רייצן קריג אונ גאר זייער מחשבה איז נאר צו בייז ׳ אונ אפילו ווען זייא זיינן אין שול זיינן זייא פול מיט שאלקאפטיקייט וויא ארום צו גפינען תחבולות שלעכטש צו טאן צו דיא ערליכי מענטשין וואש זייא גייען אין די וועגן פון גאט ׳ וויי איז צו זייא אונ צו זייערע נשמות ׳ דען פלוצלונג וועט קומן דער טאג וואש דיא ראד וועט אויף זייא פאר קערט ווערין כלומר זייער גליק וועט פעלין ׳ אונ דיא דינים ווען זיך שטארקן איבר זייא ׳ אונ זייא וועלין ארום ווערן אונ וועלן זיין צו שאנד ׳ אונ קיינר וועט זיך איבר אים ניט דער בארמן פון וועגין די בייזע גזירות וואש גאט ב"ה וועט אויף אים גוזר זיין׳ אונ דר וואש פארכט זיך אונ איילט זיך צו גאטש רייד ׳ זאל זיך דר ווייטרן פון זייא אונ פון זייער איין זאמלונג ׳ אונ פון דעם קול פון זייער ברומונג אונ זאל ניט צו הערין צו זייערי עצות אונ זאל מיט זייא ניט גיין ׳ אונ מכל שכן ער זאל זיך ניט בהעפטן מיט זייא׳ נאר ער זאל זעהן צו בהעפטן זיך אין דיא לייט וואש פארכטין זיך פאר גאט אונ איילן זיך צוא גאטש רייד דאש פון זייא לערנט איך דעם וועג פון לעבן אונ אויף זייא איז גיזאגט גיווארין דר פסוק ואתם הדבקים בה׳ ׳ אונ איר וואש זייט בהעפט אין גאט חיים כולכם היום איר אלע לעבט איצונד כלומר איר זייט צדיקים דען דער צדיק ווערט גירופין חי :

פרק ז עש שטייט אין איכה נתנני ה׳ כל היום דוה דוא גאט האסט מיר גיגעבן אגאנצין טאג ווי טאג ׳ דרשנן אונזרי חכמים ז"ל אז דאש זאגט דיא שכינה דען זיא שרייאט אויף דיא מענטשן וואש האלטן זיך בעל גאוה

דוה · ובקיצור דברים אלו יתבונן האדם עד היכן גורם רעה במדת הגאוה : (ג) ע"כ ישים האדם אל לבו שלא לחנם אמרו רבותינו ז"ל · כל המתגאה כאלו עובד גלולים ובוודאי הענין הוא בעבור שאדם משעבד ומוסר נפשו ונשמתו ביד החיצונים תקיפין ובקושי אשר יוכל להפרד מהם · וע"י כן הוא מסור תחת הקליפות רחמנא ליצלן : (ג) ע"כ יראה החכם ויחכם וישים לבו להבין ולהשכיל העון והעונש במה יתגאה · אם יתגאה בעושר הלא הקב"ה אמר לי הכסף ולי הזהב אמר ה' צבאות ובידו יתברך ליקח העושר כהרף עין : (ד) כמו שראינו שכמה עשירים נהרגו בעבור עשרם שנתנו עליהם האורבים עיניהם לרדוף אחריהם והכו אותן מכת מות ויסרו אותן ביסורים קשים עד שיצאה נשמתן מכח ההכאות ופצעים · ומהם גם קבורה לא היתה להם· זהו ענין רע להם כי ראינו בחוש שהרבה אנשים הלכו בזה הדרך ואין שטן ולא שום פגע רע מגיע אליהם רק לזה העושר הנאבד בעושרו בר מינן : (ה) ולמה לא ישים האדם אל לבו כי הרבה אנשים שטרחו ויגעו לא נתנו שינה לעיניהם ביום אכלם החורב וקרח בלילה והולכים בחושך בגשם ובשלג עד אשר עלה בידם להשיג איזה קרן למאה או לאלף או יותר וזהו העת אשר צריך לשמוח בחלקו ולפנק ביגיע כפו (ו) פתע פתאום בא אליו המות ומוכרח להפרד מכל וכל והוא הולך לעולמו שביק לאחרים כל עושרו מה שטרח והיה מאסף ממון וקבץ פרוטה יד על יד עד שהביאו לסך מסויים בזיעת אפו ועזב לאחרים ביד איש אחר (ז) ולפעמים אשתו נוטלת ממונו עבור כתובתה ואחר מיתתו היא נשאת לאיש אחר ונותנת לו כל הממון שלה ובניו הולכין יחף ובגדים שלהם

דיא דער לייניגרין דעם גלות השכינה כביכול אונ דאש מיינט דער פסוק והודי נהפכה למשחית אונ מיין שיינקייט איז פאר קערט גיווארין צו איין פאר דארבר · דאש איז דיא בעלי גאוה פאר קערין דאש ווארט (הור) צו (דוה) אונ דורך דעם גיהער דער מענטש פאר שטיין ביז וואנן ער איז גורם שלעכטש מיט דער מדה פון גאוה : (ב) דרום זאל דער מענטש טאן צוא זיין הארץ אז ניט אום זונסט האבין אונזרי חכמים ז"ל גיזאגט אז דער· וואש האלט זיך בעל גאוה איז גלייך וויא ער דינט היידינשע געצן אונ דאש איז בוודאי ווייל דער מענטש איז משועבד אונ ענטפרט איבר זיין לייב אונ זיין נשמה אין דיא הענט פון דיא קליפות אונ עש איז גאנץ שווער צוא קענן זיך אפ שיידין פון זייא · אונ דרום איז ער איבר גיענטפרט אונטער דיא קליפות רחמנא ליצלן : (ג) דרום זאל זעהן דער קלוגר אונ זאל נאך מער קלוג זיין אונ זאל טאן זיין הארץ צו פאר שטיין אונ צו קליגין דיא זינד פון דער גאוה אונ דעם עונש דער פון · דען מיט וואש האט ער זיך בעל גאוה צוא האלטין אויב ער וויל זיך בגאוה האלטין מיט זיין עשירות · פאר וואר גאט ב"ה האט דאך גיזאגט לי הכסף ולי הזהב דאש איז טייטש צוא מיר איז דאש זילבר אונ צו מיר איז דאש גאלד אונ גאט ב"ה קען עש בייא אים צו נעמן אין איין רגע : (ד) אזו וויא מיר האבין גיזעהן אז פיל עשירים זיינן גיהרגת גיווארין פון וועגין זייער עשירות דאש דיא גזלנים האבין אויף זייא גילויערט אונ האבין זייא

נאך גיאגט · אונ האבין זייא גישלאגין מיט שלעק · אונ האבן זייא גישטראפט מיט שווערי יסורים ביז זייער נשמה איז ארויש גיגאנגן מחמת דיא שלעק אונ די וואונדן · אונ אטייל פון זייא זיינן אפילו צוא דר קבורה ניט גיקומן · איז דאש געלט גיוועזן צו זייא אשלעכט פירונג ווארום מיר האבין דאך גיזעהן בחוש אז פיל מענטשן זיינען גיגאנגן אין דעם וועג אונ עש האט זיך זייא ניט גיטראפין קיין שום שלעכטש נאר צו דעם עושר האט זיך אזעלכש גיטראפין דאש ער איז פאר לארין גיווארין דורך זיין עשירות : (ה) אונ ווארום זאל דער מענטש ניט ווידר קערין צו זיין הארץ אז פיל מענטשן וואש האבין גרויש טרחות אונ יגיעות גיהאט בייא טאג טוט זייא דיא היץ פאר דארבין אונ דיא קעלט בייא נאכט אונ גייען אין דער פינסטר אין וואשער אונ אין שנייא ביז זייא האבין שוין גיקריגן עטליכי טויזינט גילדן אונ דיא צייט וואש ער דארף זיך שוין פרייען מיט זיין חלק אונ זאל הנאה האבין פון זיין יגיע כפו (ו) קומט פלוצלינג אויף אים דער טויט אונ מוז פון אלמען ווערין אפ גישייד אונ שטארבט אונ לאזט צו אנדרי גאר זיין עשירות וואש ער האט זיך גימיהט אונ האט איין גיזאמילט איינציג ווייס ביז ער האט גיקריגין פיל געלט מיט זיין שווייס אונ זיין הארעוואניע · אונ איצונד פאר לאזט ער עש צוא אנגדער מענטשן : (ז) אונ אמאל נעמט זיין ווייב דאש געלט פאר איר כתובה · אונ נאך זיין טויט האט זיא חתונה צוא

המה קרועים ובלויים ואין לבניו שום הנאה מממון אביהם והמה רואים שאמם יושבת ואוכלת ושותה עם איש אחר ומתענגת עם בעלה השני והיתומים מבעלה הראשון המה יושבים בין תנור לכיריים ומביטים וצופים ורואים שאמם יושבת ומתעדנת בבשר ויין ושאר מעדנים והלוואי יושג להם שיורי מאכלים · (ח) והבנים אז תתאנח לבם על זה ואומרים זה לזה הלא כל העושר והממון מאבינו היה ואין בידינו להציל וא"כ אם יזכור האדם על מדה הזאת אשר יוכל קרוב להעשות כן בגזירת המלך ממ"ה הקב"ה : (ט) וכאשר שבעיני ראיתי שהרבה ילדים שנתגדלו בתענוגים ונהפך עונג לנגע וצרות ותלאות ואחר מות אביהם הולכים וצועקים על קבר אביהם ואין מושיע להם כי המתים טרודים ליתן דין וחשבון על החטאים ופשעים כל זה ישים האדם אל לבו בודאי אל יתגאה בעשרו : (י) ואם הוא חכם שמתגאה בחכמתו יחשוב בלבו הלא כמה חכמים נלכדו בחכמתם ויותר מאשר התבוננו להתחכם נפלו במצודה רעה ע"י דבור קל בפח יקוש אשר לא יכלו קום כמו שאירע להרבה בני אדם אשר רצו להתחכם במענה לשונם לפני מלכים ושרים ואחר כך נלכדו בדבור קל עד אשר נלכדו ברעה גדולה באין תרופה · ואותן בני אדם שעושין עצמן (לאין) ואמרו בזה הלשון איני יודע הם נכנסו בשלום ואם כן מה יתרון להחכם בחכמה וחכמת עוה"ז הלא אין שום אדם ניזון ונתפרנס בחכמה אשר נתן לו הקב"ה איך להמציא מזון לביתו ולא בהנאת חבירו : (יא) ע"כ צריך האדם לשום אל לבו כי פתאום יבא היום אשר תופר חכמתו הוא העת אשר יפול למשכב ודעתו אינו צלולה מחמת כובד החולי אשר

נער

אנגדרען מאן · אונ גיט אים אוועק גאר איר געלט · אונ זיינע קינדער גייען בארוויס אונ זייערי קליידר זיינען צו ריסען אונ דיא קינדר האבין קיין שום הנאה ניט פון זייער פאטרס געלט · אונ זייא זעהן וויא זייער מוטער זיצט אונ עסט אונ טרינקט מיט דעם אנדרען מאן · אונ טוט זיך אן מיט אים פיל תענוגים · אונ די יתומים וואש איר איז גיבליבין פון איר ערשטין מאן זיצין בייא דעם אובין אונ ליגין אונ זעהן וויא זייער מוטר זיצט אונ זעניפט זיך מיט פלייש אונ ויין אונ אנדרי גוטע מאכלים אונ משקות אונ צוא זייא הלואי וואלט מען גיגעבין דאש וואש עש בלייבט איבר פון דעם טיש : (ח) אונ דיא קינדער זיפצן נעביך דרויף אונ זאגין איינר צום אנדרין פר וואר גאר דאש עשירות אונ דאש געלט איז דאך פון אונזער פאטר · אונ מיר קענן דאש ניט מציל זיין · אונ דרום אז דער מענטש וועט דאש גידיינקען אז דאש אליץ קען גיך גיטאן ווערין מיט דר גזירה פון גאט ב"ה : (ט) אונ אזוא וויא איך אליין האב גיזעהן מיט מיינע אויגין אז פיל קינדר וואש זיינען גיוואקסין גיווארין אין תענוגים אונ זייער עונג איז זייא פאר קערט גיווארין צוא נגע אונ צרות · אונ נאך זייער פאטרס טויט גייען זייא אונ שרייאן אויף זייער פאטרס קבר אונ ער קען זייא ניט העלפין ווארום דיא מתים זיינען טרוד צוא געבין דין אונ חשבון אויף זייערי זינד · דאש אליץ זאל דער מענטש טאן צוא זיין הארץ וועט ער זיך בוודאי ניט בעל גאוה האלטין מיט זיין עשירות : (י) אונ אויב ער איז איין חכם אונ האלט זיך בעל גאוה מיט זיין חכמה זאל ער טראכטין אין זיין הארץ פאר וואר פיל חכמים זיינען בצוואונגן גיווארין דורך זייער חכמה · אונ וויא מער זייא האבין זיך גילייגט צוא קליגן · זיינען זייא נאך מער אין איין שלעכטר נעץ ארייין גיפאלין · דורך איין דיבור זיינן זייא אריין גיפאלין אין אזוא איין שטרויכלונג וואש זייא האבין ניט גיקענט אויף שטיין · אזוא וויא עש האט זיך גיטראפין צוא פיל מענטשין וואש זייא האבין גיוואלט קליגן מיט זייערי רייד פאר מלכים אונ שרים · אונ דער נאך זיינען זייא גיכאפט גיווארן מיט איין דיבור ביז זייא זיינען בצווינגן גיווארין אין גרויש בייז וואש זייא האבין גאר קיין רפואה ניט צוא זייער שלאק : אונ דיא מענטשין וואש האבין זיך גימאכט צוא נישט אונ האבין גיזאגט מיט דעם לשון איני יודע איך וייש ניט דיא זיינן אריין גיגאנגן מיט דעם שלום נוא אז עש איז יוא אזו וואש קומט ארויש דעם חכם מיט זיין חכמה פון דער וועלט · פאר וואר קיין שום מענטש ווערט ניט גישפייזט דורך דער חכמה וואש גאט האט אים גיגעבן דאש ער זאל דורך זיין חכמה קענן קריגן המצאות וויא ארום צו קריגן שפייז צו זיין הויז גיתר אונ זאל ניט בדארפין צו דער גאב פון זיין חבר · דאש איז דאך בוודאי ליגן נאר ער ווערט גישפייזט דורך דעם חסד פון גאט ב"ה : (יא) דרום בדארף דער מענטש טאן צו זיין הארץ אז פלוצלונג וועט קומן דער טאג וואש ער וועט שלאף ווערין אונ זיין שכל וועט ניט קלאר זיין מחמת די

שווערע

נער קטן יחכם ממנו וחכמתו לא תצילנו ממלאך המות · הוי הוי מה יתרון לחכמה כזו · ע"כ יראה האדם שלא יתגאה בחכמתו : (יג) ואם יתגאה האדם בלימוד תורתו אשר לבו שנון וחריף וחדוד ומחוכם בתורה בעומק ורוחב ואין לו דמיון במחשבתו בדור הזה ולא יבין שיש בדור הזה כמותו לומדים ג"כ בעלי תריסין בעלי ישיבה :. מ"מ נחשבו המה כנגד תנאים ואמוראים חכמי התלמיד לקליפות השום ובמקום גדולתן שם היה ענוותנותן כאשר יבואר בכמה מקומות בתלמוד ובמדרש מגודל ענוות ראשונים וקדמונים ובעבור כן זכו לכתר תורה · ואם ח"ו מתגאה האדם בלימודו הרי הוא נותן כח לס"א וכל סטרא דקדושה בורחים מעליו : ואיתא בספר גבעת המורה (יג) מעשה בחסיד אחד שהלך בדרך ונזדמן שהלך עמו אליהו הנביא ז"ל ופגעו בנבילה אחת מושלכת בדרך והיתה הנבילה מסרחת סרחון גדול עד שהניח החסיד ידו לחוטמו מפני הסרחון · ואליהו הנביא הלך קרוב להנבילה ולא חש כלל · עד דהווּ אזלו פגע בהם אדם א' מרחוק שהלך לקראתם והליכתו היה בגאוה והיה מתפאר ומתיהר ולמרחוק שם אליהו הנביא את ידו לחוטמו · ושאל אותו החסיד מדוע לא שם אדוני ידו על חוטמו אצל הנבילה והשיב לו אליהו הנביא זה הסריח יותר מהנבילה · כי נבילה כיון שאדם נוגע בה הוא טמא עד הערב אבל הנוגע בזה האדם מקבל ממנו טומאות חמורות עכ"ל (יד) וא"כ זה הכלל כי מדת הגאוה היא מדה גרוע מרבה קטטה וקנאה ושנאה ול"ה וכעס שקרים וליצנות · ואם תתבונן

בה

שווערע קריינק · וואש אקליין קינד וועט קליגר זיין פון אים · אונ זיין חכמה וועט אים ניט מציל זיין פון דעם מלאך המות ווייא גישריען וואש קומט ארויש פון אזו איין חכמה : דרום זאל דער מענטש זעהן ניט בעל גאוה האלטין זיך מיט זיין חכמה : (יב) אונ אויב דער מענטש וועט זיך בגאוה האלטין מיט זיין לערנן וואש זיין הארץ איז שארף צום לערנן אונ האט גרויש שכל אונ קען זייער וואול לערנן אונ אים דוכט זיך אויש אז אין דעם דור איז ניט פאר האנדן זיין גלייכן · אונ טוט ניט פאר . שטיין אז אין דעם דור זיינן פאר האנדן נאך אזעלכי לומדים וויא ער איז פון דעסט וועגין אנטקעגין דיא תנאים אונ אמוראים דיא חכמים פון דר גמרא איז ער גירעכנט אזו ווי שאלעכץ פון קנאביל אונ פון דעסט וועגין האבן זייא גיהאט גרויש עניוות אזו ווי עש שטייט אוף פיל ערטר אין דער גמרא אונ אין מדרש פון דעם גרויש ענוה וואש די ערשטע חכמים האבין גיהאט אונ דורך דעם האבין זייא זוכה גיווען צו דעם כתר תורה · אונ אויב דער מענטש האלט זיך ח"ו בעל גאוה מיט זיין לערנן גיט ער כח צו דער סטרא אחרא אונ גאר דיא סטרא דקדושה אנטלויפן פון אים · אין ספר גבעת המורה שטייט : (יג) עש האט זיך גטראפן איין חסיד איז גיגאנגן אונ אליהו הנביא ז"ל האט זיך אים מזדמן גווען · האבין זייא בגעגנט אין איין נבילה וואש זיא איז גילעגין אויף דעם וועג אונ דיא נבילה האט זייער מסריח גיוועזן ביז דער חסיד האט מיט דער האנט פאר מאכט זיין נאז כדי ער זאל ניט הערין דיא סרחה · אונ אליהו איז גיגאנגן נאהנט צו דער נבילה אונ עש האט אים גאר ניט גיהארט · וויא זייא זיינן גיגאנגן האט זיי באגעגנט איין מענטש איז גיגאנגן אקעגן זייא : אונ זיין גיין איז גוועזן מיט גאוה אונ אז ער איז נאך ווייט גיוועזן האט אליהו הנביא פאר מאכט זיין נאז מיט דער האנט האט דער חסיד אים גיפרעגט, ווארום האט מיין האר ניט פאר מאכט דיא נאז מיט זיין האנט בייא דער נבילה נאר איצונד : האט אליהו הנביא אים גיענטפרט דער דאזיגר מענטש איז מער מסריח פונדר נבילה ווארום אז איין מענטש רירט אן אין איר איז ער נאר טמא ביז נאכט · אבר דער וואש רירט אן אין דעם מענטשן איז ער פון אים מקבל הארבי אונ גרוישע טומאות : (יד) דאש איז דער כלל אז דיא מדה פון גאוה איז דיא ערגשטע מדה זיא מערט קריג אונ קנאה אונ פיינט שאפט אונ לשון הרע אונ כעס אונ פאלשקייט אונ ליגן אונ ליצנות אונ אויב דוא וועסט דרינן פאר שטיין וועסטו זעהן אז אלע עבירות פון דער תורה זיינן כלול אין דער מדה פון גאוה · אונ דער פגם פון גאוה איז זייער גרויש ווייא איז צו דעם בעל גאוה ווייא איז צוא זיין נשמה : (טו) וואול דעם מענטשן וואש בהעפט זיך אין דער מדה פון ענוה אונ אונטר טעניקייט · די מדה איז זייער שיין אונ גילויבט · אונ זיא ברייננגט דעם מענטשן צו עולם הבא אונ זי איז אים מציל פון חיבוט הקבר דען עש איז ניט פאר האנדן קיין בעסרי מדה וואש רייניקט אונ מאכט וויים דעם גשמי מענטש כלומר וואש עש פאר גיט זיינע עבירות אזוא וויא דיא מדה פון ענוה דאש דער חומר ווערט איין רוחני · אויך דער גוף פון דעם מענטשין

בה תראה שכל עבירות שבתורה כלולין בה והפגם של הגאוה גדול מאד אוי לו ואוי לנפשו מי שהוא רגיל בה להאחז בה: (טו) ואשרי האדם המתדבק במדת הענוה והכנעה מדה זו נאה היא ומשובחת ומביאה האדם לחיי עוה"ב ומצלת אותו מחיבוט הקבר כי אין לך מדה המטהרת ומלבנת האדם הגשמי כמו מדת הענוה שהחומר נעשה רוחני וגם הגוף של אדם אשר כל ימיו הולך בענוה מאיר בקבר כאור הבהיר למקבל הבהיר ומקבל הארה מקדושה עליונה וזוכה לשמוע סודות התורה מישיבה של מעלה והגוף עם הנפש מאירים כחדא וכל זה ע"י מדת הענוה · ותנאים ורבנים ואמוראים היו מלומדים בנסים ואשר היה מתגלה עליהם אליהו הנביא ז"ל והופיע עליהם רוח הקדש והכל היה ע"י מדות הענוה (טז) כי העניו מודה על האמת ומקבל תוכחה · ודבורו בנחת אהוב למעלה ונחמד למטה ע"כ צריך האדם להתפלל לזכות למדה זו כמ"ש החסיד בספר שלהבת לומר אחר התפלה (קודם יהיו לרצון אמרי פי) רבש"ע זכני למדת ענוה ולמדת ההכנעה כדי שאהיה מקובל ומרוצה לעם ואחר כך יאמר יהיו לרצון וכו' ובאמת שצריך אדם להתגבר בתפלתו בבכי ותחנונים לפני הקב"ה שיסיר ממנו מדת הגאוה וידובק במדת הענוה (יז) כי הרוב בעלי גאוה מתים בחצי ימיהם והענין בעבור שזהו בוודאי כל המתגאה הוא שנאוי בעיני הבריות כי זה הוא ענין רע בעיניהם המנהג של בעל גאוה וממשיך עליו שנאת הבריות ועי"ז יכול להוציא אותו מן העולם וגם אם עלתה לו תאותו להיות ראש הקהל או מורה צדק לעדתו · אך בעבור גאותו כולם נחשבים לאין כנגדו ומזלזל בכבוד הבריות אשר גם זה הוא סיבה לקיצור ימיו ושנותיו רחמנא ליצלן (יח) ועבירה גוררת עבירה שרצונו תמיד להיות מן המנצחין ולא מן המתנצחין אין מבחין בין טוב לרע בין אם הוא ישר או לאו רק להעמיד ניצוחו וזה ידוע שהטיית הצדק מטה את האדם בפתאום מכף חיים לכף המות ועוד בעבור היותו בעל הגאוה

מרחיב

וואש אלע זיינע טעג איז ער גיגאנגן מיט ענוה · לייכט דער גוף אין קבר מיט איין קלאר ליכט · אונ איז מקבל ליכטיקייט פון דער אייבערשטר קדושה · אונ איז זוכה צו הערין סודות התורה פון דער אייבערשטר ישיבה: אונ דער גוף מיט דער נשמה לייכטן אין איינם · אונ דאש קומט אלץ דורך דר מדה פון ענוה · אונ דיא תנאים אונ דיא רבנים אונ דיא אמוראים· וואש זייא זיינען גיוואונט גיוועזן מיט ניסים · אונ אליהו פלעגט זיך אנפלעקין צוא זייא אונ דער רוח הקודש פלעגט צו שיינן אויף זייא · איז דאש אלץ גיוועזן דורך דער מדה פון ענוה וואש זייא האבין אין זיך גיהאט: (טז) דען איין עניו איז מודה אויף דעם אמת אונ פאר נעמט שטראף רייד אונ זיין רייד איז מיט נחת׳ער איז גליבט אויף דעם הימל אונ איז גלוסטיג בייא לייט · דרום מוז דער מענטש מתפלל זיין ער זאל זוכה זיין צו דער מדה אזו וויא דער חסיד שרייבט אין דעם ספר שלהבת דאש נאך שמונה עשרה פאר יהיו לרצון זאל דער מענטש זאגן דיא תפלה רבונו של עולם דער הער פון דער וועלט זכני למדת ענוה זייא מיך מזכה איך זאל קומן צו דער מדה פון ענוה ולמדת הכנעה אונ צו דער מדה פון אונטר טעניקייט כדי שאהיה מקובל ומרוצה לעם פון וועגין איך זאל זיין מקובל אונ באווילגט צו דעם פאלק · אונ דער נאך זאל ער זאגין יהיו לרצון וכו׳ אונ באמת דער מענטש מוז זיך שטארקן מיט זיין תפלה מיט גוויין אונ גיבעט פאר גאט ב״ה אז ער זאל פון אים אפ טאן די מדה פון גאוה אונ זאל ווערין בהעפט אין דער מדה פון ענוה: (יז) דען דאש רוב בעל גאוה שטארבן אין האלב פון זייערע יארין · אונ דאש איך וויש דאש איז גוויש אז דער וואש האלט זיך בגאוה איז גפיינד בייא לייט: ווארום דער מנהג פון דעם בעל גאוה איז שלעכט אין זייערע אויגן ממילא ציהט ער אויף זיך דיא שנאה פון לייט: אונ דורך דעם קען ער גיך גיין פון דער וועלט · אונ ווען אפילו ער קרינט זיין גלוסטיקייט ער זאל זיין איין ראש הקהל איבר דיא לייט אדר איין מורה צדק · נאר פון וועגין זיין גאוה זיינן אלי לייט בייא זייא גירעכינט פאר נישט אונ זיינן מולזל אין דעם כבוד פון לייט אונ דאש איז זיי אויך גורם קיצור ימים: (יח) אונ איין עבירה שלעפט דיא אנדרע עבירה דאש זייא ווילן תמיד זיין פון דיא וואש זיינן יענם מנצח · סאיי וואש ער זאגט איז גוט אדר שלעכט · סאיי ער זאגט מיט יושר אונ סאיי ניט נאר ער וויל אויש פירין זיין נצחון · אונ דאש איז גוויש אז דר וואש נייגט אוועק פון דעם גרעכטיקייט · נייגט עש אים פלוצלונג אוועק פון דעם לעבן צום טויט · אונ אויך ווייל ער איז איין בעל גאוה · עפנט ער אויף אונ דער ברייט זיין מויל צו ריידן קעגן דיא תלמידי חכמים וואש קומן שטראפין אים אויף

זיינע

מרחיב פיו גם נגד תלמידי חכמים שבאו להוכיח אותו על דבריו ודרכיו המכוערים (יט) ובאשר שהחטא הזה מצוי בעו"ה בהרבה בני אדם ובפרט ראשי ופרנסי הקהילות הולכין ומתגברין׃(המחבר מדבר מזמנו שהראשים לא היו מתנהגים ביושר׃ אבל כעת עיני הממשלה פקוחות עליהם לבל יטו מארחות צדק ויושר)׃ עד שבאו לכלל מצערי רבנן ופתאום נכווים בגחלתן ועוברים מן העולם כצל עובר ונוסף על זה ג"כ הוא בכלל מצער רבנן למשול עליהם בכח : ובא וראה המצער הבריות הרי הוא מכניס עצמו בסכנות גדולות׃ ואף המצער את הבהמה חיה ועוף יש לו עונש כי אין שום דבר שאין לו מזל והמזל של המצטער מקטרג עליו׃ ומכ"ש שיש לאדם עונש גדול המצער ת"ח : (כ) ובא וראה מה שהביא בעל החרדים באיש חשוב תם וישר שהתאכסן אצלו הקדוש האר"י ז"ל ועשה לו כבוד גדול וטרם נסיעותו של אותו איש הקדוש האר"י ז"ל׃ אמר לו מה הגמול אשר אשלם לך בעד החיבה הגדולה שהראית לי ואני מוכן לתשלום גמולך הטרחה שטרחת בשבילי והשיב לו הבעל הבית שהיו לו בנים ואחר כך נעשית אשתו עקרה אולי ימציא לו תרופה לאשתו כבראשונה (כא) והשיב לו האר"י ז"ל ענין הסיבה שנעשית עבור הסיבה ההיא עקרה וגילה לו הנה ידוע לך שהיה סולם קטן עומד בביתך שהיו התרנגולים קטנים עולים ויורדים בו לשתות מים בכלי של מים אשר היה סמוך לסולם והיו שותים ומרווים צמאותם ופעם אחת אמרה אשתך להמשרתת שתסיר הסולם משם׃ אף כי לא היה כוונתה לצער את התרנגולים כי אם מטעם אחר להיות הבית נקי ומאז אשר הוסר הסולם יש להתרנגולים צער גדול שאינן יכולין התרנגולין לפרוח כי היו עדיין קטנים וסבלו צמאון גדול ועלתה צפצופם לפני הקב"ה המרחם על כל מעשיו ועי"כ נגזר עליה להיות עקרה והחזיר הבעל הבית הסולם למקום הראשון וה' נתן לה הריון וחזרה ללדת

זיינע רייד און זיינע מיאוסי וועגין : (יט) און דיא עבירה איז בעונותינו הרבים גוויינטליך ביא פיל מענטשן און בפרט די ראשי פרנסים פון דיא שטעט דיא זיינן זיך אזו מתגבר ביז זייא קומן אין דעם כלל מצער צוא זיין דיא תלמידי חכמים אבר זייא וועלין פלוצלונג אפ גברענט ווערן אין זייערע קוילין׃ און זייא וועלין אוועק גיין פון דער וועלט׃ אזו וויא איין שאטין וואש גייט אוועק׃ און קום און זעה דר וואש איז מצער לייט דר ברייננגט זיך אינגרוישע סכנות אריין׃ און אויך דער וואש איז מצער איין בהמה אדר איין חיה ועוף דער האט איין עונש׃ ווארום עש איז ניט פאר האנדין קיין שום זאך אז עש זאל ניט האבן איבר זיך איין ממונה און דער ממונה פון דער זאך וואש ער איז זייא מצער איז מקטרג אויף אים און מכל שכן דער מענטש וואש איז מצער איין ת"ח האט בוודאי איין גרוסן עונש : (כ) קום און זעה וואש דער בעל החרדים ברייננגט איין מעשה דר האר"י ז"ל איז איין גשטאנן ביי איין איש כשר וישר׃ און ער האט דעם האר"י ז"ל גרויש כבוד אן גיטאן׃ און איידר דער קדוש האר"י ז"ל איז אוועק גיפארן פון אים׃ האט דער האר"י צו אים גיזאגט וואש פאר איין טובה זאל איך דיך בצאלן פר דער גרוישר ליבשאפט וואש דוא האשט מיר גוויזן׃ און איך בין אן גיברייט צוא בצאלין דיר איין טובה פאר דעם וואש דוא האשט זיך מטריח גיוועז פון מיינט וועגין : האט דער בעל הבית אים גיענטפערט׃ איך האב גיהאט קינדר און דער נאך איז מיין ווייב גיווארן איין עקרה׃ טאמר וועט איר קענן מתפלל זיין פאר איר זיא זאל ווידר האבין קינדר (כא) האט אים דער האר"י ז"ל גיענטפערט זאלשט ווישן פאר וואש דיין ווייב איז גיווארין איין עקרה׃ דען איין קליינע לייטר איז גישטאנן אין דיין הויז וואש דיא קליינע הינר פלעגין דארטן ארום ארויף און אראפ גיין׃ צוא טרינקען וואסר אין דער כלי וואש פלעגט שטיין ביא דעם לייטר און פלעגין זיך דארטן אן טרינקן׃ איין מאל האט דיין ווייב גיזאגט צו איר דינסט זיא זאל דעם לייטר פון דארטין צו נעמן׃ און האטשע איר כוונה איז דאך ניט גיוועזין מצער צו זיין דיא הינר׃ נאר זיא האט עש גיטאן פון וועגין אין הויז זאל ריין זיין׃ פון דעסט וועגן פון דעם טאג אן וואש מען האט דעם לייטר צו גינומן האבין דיא הינר גרויש צער גיהאט דען זיי האבין ניט גיקאנט פליהן וויל זייא זיינן נאך קליין גוועזן׃ דרום האבין זייא גליטין גרויש דארשט׃ און זייער פיפצין איז אויף גיגאנגן פר גאט ב"ה וואש ער דר בארמט זיך איבר אלע בשעפניש׃ דרום איז אויף איר גנזר גיווארן זי זאל זיין איין עקרה דרום זאלשטו ווידר קערין דעם לייטר אויף זיין ערשט ארט וועט זיא ווידר האבין קינדר׃ האט דער בעל הבית אזו גיטאן האט זיא גיהאט קינדר :

ללדת כבראשונה: (כב) הרי לך כי הש"י ב"ה פוקד ומשגיח על כל בריה כרוב רחמיו וחסדיו ומשלם להמצערים את הבריות ועל הכל צריך האדם ליתן דין וחשבון · וא"כ צריך האדם ליזהר שלא לצער את חבירו בחנם בא וראה מה דאיתא בפ"ק דחגיגה מאי דכתיב על כל אלה יביא אלהים במשפט על כל נעלם אם טוב ואם רע זה הרוקק בפני חבירו וחבירו נמאס בה ואיתא בספר חסידים סי' מ"ד (כג) מעשה בחסיד שהיה מכסה כל הרוקים שהיה מוציא מפיו וגם כל הרוקין מאנשים אחרים והיה כוונתו לכסות את הרוקין שלא יבא אחר ויראה הרוק וימאס בו ולא ימחול לזה שהוציא מפיו ע"כ: וא"כ בא וראה עד כמה דקדקו חסידים הראשונים באזהרת שלא לצער את חבירו כי הרבה בני אדם אשר לא נזהרו בזה (כד) ובפרט בדור הזה אשר אינם יודעים שום צדק ויושר ועסקיהם לרוב באלמות מחמת סירוב שלהם אבל הם אינן יודעים שאם אין דין למטה יש דין למעלה שפתאום יומו ודינו יבא: (כה) וע"ז הזהיר הרב הרא"ש ז"ל בקונטרים של ארחות חיים וז"ל אל יהיו מרובים בעיניך אוהבים ויהיה שונא אחד בעיניך כמרובי' עכ"ל ולא כן ההמונים שבעבור דבר מועט באיזה עסק משא ומתן או שאר דברים מקלל לחבירו בקללות חמורות בר מינן ואינו משים על לב שכל בני אדם נחשבים כאיש אחד: (כו) ולא יאות לזרע אברהם להיות הפה רגיל בקללות כי אם בברכות ובדברים טובים ורכים שיש בהן נחת רוח להבורא יתברך כי האיש אשר הוא מקלל לחבירו הוא שנוא לפני הקב"ה · כי הקב"ה הבטיח לאברהם אורריך ארור ומברכיך ברוך שהרי נתן הקב"ה חכה לתוך פיו של בלעם הרשע שרצה לקלל את ישראל ונהפכו הקללות לברכה (כז) ודע שמצאתי כתוב כל מי שמקלל לחבירו על חנם ועל לא חמס בכפיו אז הבורא יתברך פורש כנפיו על זה האיש הזכאי שלא ישלוט עליו שום קללה ותדע שיש לך אדם שמזגו הוא רע רחמנא ליצלן

(כב) פון דאנען איז גדרונגן אז גאט ב"ה גידיינקט אונ איז משגיח מיט זיין פיל רחמנות אונ זיין גינאד אויף איטליכש בשעפעניש אונ בצאלט' צוא דיא וואש זיינן מצער לייט: אונ אויף אלמן מוז דער מענטש געבין דין אונ חשבון · דרום מוז דער מענטש גיווארינט זיין אז ער זאל ניט מצער זיין זיין חבר אום זיסט · אויך זעה וואש עש שטייט אין דער מסכת חגיגה מאי דכתיב וואש מיינט עש דער פסוק על כל אלה יביאך אלהים במשפט אויף דעם אלמן ווערט גאט דיך ברייננן צום משפט על כל נעלם אויף איטליכע פר הולינע זאך זה הרוקק לפני חבירו דאש מיינט מען דער וואש שפייט פר זיין חבר וחבירו נמאס בה אונ זיין חבר מיאסת זיך דער פון · אונ אין ספר חסידים שטייט · (כג) איין חסיד פלעגט פאר דעקין אלע שפייעכץ וואש ער פלעגט שפייען · אונ אויך אלע שפייעכץ אונ ער האט עש דרום גיטאן ווייל טאמר ווערט איינר קומן אונ ווערט זעהן דאש שפייעכץ אונ ווערט זיך מיעסן דער פאר אונ ווערט ניט מוחל זיין צו דעם וואש האט עש גישפוגן נוא זעה ביז וואנן דיא ערשטע חסידים האבין מדקדק גיוועזן אין דער אזהרה ניט מצער צו זיין דעם חבר דען עש איז פר האנדן פיל מענטשן וואש זיינן דרינן ניט נזהר: (כד) אונ בפרט אין דעם דור וואש זייא ווייסן ניט קיין שום צדק ויושר · אונ זיינן דאש רוב עוסק מיט תקיפות · אבר זייא ווייסן ניט אז דער וואש וויל ניט פאלגן צדק ויושר משפט אים דאש ב"ד של מעלה אונ פלוצלונג ווערט קומן זיין טאג אונ זיין דין: (כה) אונ דרויף האט דער הרב הרא"ש מזהיר גיוועזן אין אורחות חיים אל יהיו מרובים בעיניך אוהבים עש זאל אין דיינע אויגן ניט פיל זיין דיא ליב האבערש · ויהי שונא אחד בעיניך כמרובים אונ איין שונא זאל בייא דיר זיין וויא פיל · אבר דיא לייט טוען ניט אזו דאש פון איין קליינע זאך וועגן אין משא ומתן אדר אנדרע זאכין · שילט ער צו זיין חבר מיט הארבע קללות · אונ ער טוט ניט אויף זיין הארץ אז אלע זיינן גירעכינט וויא איין מענטש · אונ עש איז ניט רעכט צו דער זרע פון אברהם אבינו אז זיין מויל זאל גיוואנט זיין מיט קללות נאר מיט ברכות אונ מיט גוטע רייד וואש אין זייא איז פר האנדן נחת רוח צו גאט ב"ה · דען דער מענטש וואש שילט צו זיין חבר דער איז נפיינד פאר גאט ב"ה · ווארום גאט ב"ה האט מבטיח גיוועזן צו אברהם אבינו דער וואש ווערט דיך שילטן דר זאל אליין ווערין גישאלטין · אונ דר וואש ווערט דיך בענטשן זאל זיין גיבענשט · דען גאט ב"ה האט גיגעבן איין רינג אין דעם מויל פון בלעם הרשע וואש ער האט גיוואלט שילטן דיא ישראל · זיינן דיא קללות פאר קערט גיווארן צו ברכות: (כז) אונ וויים אז איך האב גיפונן גשריבן אין איין ספר אז איטליכר וואש שילט צו זיין חבר אום זיסט פאר שפרייט גאט ב"ה זיינע פליגל אויף

דעם

ליצלן ועיניו ופיו ולבו כולן ממקור הס"א וקללתו היא מסוכנת כמ"ש ר"י החסיד ז"ל שהחיצונים מוכנים לקטרג ע"פ קללה זאת · ואלמלא הקב"ה חופף עליו מה שהבטיח לאברהם והיה ברכה אז ח"ו היו חלין הקללות על אותו האדם · (כח) וצריך עוד לידע לא די שלא חל הקללות חנם · אדרבה יש שכר טוב לאותן שנתקללו בחנם · כדאיתא בירושלמי דמס' פאה וז"ל רבי יוסי אוקמא לן פרנסין וגבאין ולא קבלן עליהון (מרוב ענוה) עאל ואמר קומיהון בן בבא על הפקיען (פירוש בן בבא היה ממונה על הפתילות שבמקדש) וזכה להיות נמנה עם גדולי הדור עכשיו אתם ממונים על חיי נפשות לא כל שכן : (כט) רבי אליעזר הוי חד זמן עבד ליה פרנס (פירוש גבאי צדקה) פעם אחת אתא לביתו · א"ל מאי עבידתון (ר"ל רבי אליעזר שאל לאנשי ביתו באיזה ג"ח עסקו) · אמרו לו אתון חד סייען (ר"ל חבורה של עניים) ואכלון ושתון וצלו עלך · אמר להו לית דין אגר טב · נחת זמן תניין · א"ל מה עבידתון אמרי ליה אתו חד סייען (ר"ל חבורה של עניים) ואכלון ושתון ואקילנך (ר"ל קללו אותך) אמר להו כדין אגר טב עכ"ל · נמצא שהיה משמח באשר שקללו אותו בחנם : (ל) ובאשר שעון זה מצוי בהמון עם לקלל אדם את חבירו וזה הוא עיכוב גדול מלעשות תשובה על חטאיו · ע"כ באנו להזכיר מזה להזהיר ליראי ה' ולחושבי שמו שלא יצא מפיו שום קללה. כדי שבנקל יוכל לעשות תשובה · כי הקב"ה בעצמו מכריז על התשובה בכל יום ויום ואומר שובו בנים שובבים כי ידו פשוטה לקבל שבים · ודע כי כשיוצא קול כרוז למעלה הקול נשמע למטה בזה העולם והקול ההוא מעורר עצי היער ולובשים חרדה ואומרים שירה באימה וביראה

דעם גירעכטין מענטשין אז קיין שום קללה זאל אויף אים ניט שולט זיין · אונ זאלסט וויסן אז עש איז פאר האנדן איין מענטש וואש זיין טבע איז שלעכט רחמנא ליצלן אונ זיינע אויגן אונ זיין הארץ איז אלץ פון דעם מקור פון סטרא אחרא · אונ זיין קללה איז מסוכן · אזו וויא רבי יהודה החסיד שרייבט אז דיא חיצונים זיינן אן גיברייט מקטרג צו זיין דורך דער קללה · אונ ווען גאט זאל ניט בדעקין אויף אים אז דיא קללות זאלין אויף אים ניט קומן ווייל ער האט מבטיח גיוועזן צו אברהם והיה ברכה וואלטין ח"ו מקוים גיווארן דיא קללות אויף דעם מענטשן נאר גאט ב"ה מיט זיין רחמנות בדעקט אויף אים : (כח) אונ דו דארפשט נאך ווישן אז ניט גינוג וואש דיא אום זישטע קללות קומן ניט אויף דעם מענטשן נאר נאך מער דיא וואש ווערין אום זיסט גישאלטן קומט נאך ברכות אויף זייא · אזו וויא עש שטייט אין ירושלמי רבי יוסי האט גימאכט פרנסים אונ גבאים אין זיין שטאט וואו ער האט גיוואונט · האבין דיא מענטשן ניט גיוואלט זיין קיין פרנסים אונ קיין גבאים מחמת זייער גרויש ענוות · האט רבי יוסי פאר זייא גיזאגט דאש איינר וואש האט גיהיישן בן בבא איז גיוועזן ממונה איבר דיא קנייטלך פון דיא לאמפין וואש מען האט אין בית המקדש אן גצונדן · אונ האט זוכה גיוועזן דאש ער איז גיציילט גיווארן מיט דיא גדולי הדור · מכל שכן איר זייט ממונה איבר אזעלכש וואש דרינן איז חיי נפשות וועט איר שוין בוודאי גרויש שכר האבין דער פאר :

(כט) רבי אליעזר איז איין מאל גיווארן איין גבאי צדקה איין מאל איז ער גיקומן צו זיין היים · האט ער גיפרעגט צו זיין הויז גיזינד אין וואש פאר איין גמילות חסד האט איר היינט עוסק גיוועזן האבין זייא צוא אים גיזאגט דא זיינן גיקומן איין חברותה פון ארמי לייט · אונ האבין גיגעסן אונ גיטרונקן · אונ האבין אויף אונז מתפלל גיוועזן מיר זאלין גיבענטשט ווערן · האט ער צו זייא גיזאגט דאש איז בייא מיר ניט קיין גוטן שכר אין אנדר צייט איז ער ווידר אהיים גיקומן האט ער זייא ווידר גיפרעגט וואש פר איין גמילות חסד האט עש זיך אייך היינט גיטראפין האבין זייא צו אים גיזאגט עש איז גיקומן איין חברותא פון ארמי לייט · אונ האבין גיגעסין אונ גיטרונקן אונ האבין דיך גישאלטין האט ער צו זייא גיזאגט דאש איז איין גוטר שכר ווארום גאט ב"ה וועט מיר דער פאר ברכות געבין · ווערט גפונן אז ער האט זיך משמח גיוועזן דרויף וואש זייא האבין אים אום זיסט גישאלטן : (ל) אונ ווייל דיא זינד איז גיוואונטליך בייא דיא לייט איינר זאל שילטן זיין חבר · אונ דאש מאכט איין גרוישן עיכוב דיא לייט פון תשובה צו טאן אויף דיא זינד דרום בין איך גקומן דער פון צוא דער מאנן צו דיא גאטש פארכטר אז קיין קללה זאל ניט ארויש גיין פון זיין מויל כדי ער זאל קענן גרינג תשובה טאן : ווארום גאט ברוך הוא אליין רופט אויש איטליכן טאג אויף דער תשובה אונ זאגט טוט תשובה איר ווילדע קינדר דען זיין האנט איז אויש גישטרעקט מקבל צו זיין דיא וואש

טוען

וביראה וכדאיתא בזוהר בראשית · (לא) ר׳ אליעזר ור׳ אבא הוי קאזלי באורחא ועסקי באורייתא ולוי בהדייהו ר׳ המנונא סבא (וכבר היה רב המנונא מת) ומתחבר בהדייהו וכד אזלו ומטו לחד טורא והוי נטוי שמשא · שרוי ענפין דאלנא לנקשאה דא בדא ואמרו שירה עד דהוו אזלו שמעו חד קלא תקיפא דהוה אמר קדושים דאתבדרו ביני חייא אינון בוצינין קדישין בני מתיבתא אתכנישו לדוכתייהו לאשתעי במאריהון דאורייתא יתבו ר׳ אליעזר ורבי אבא וקמו בדוכתייהו בדחילו ורתיתו · נפק קלא ואמר טינרי תקיפין פטישין רמאין (ר״ל גם צדיקים שכבר מתו משתעשעים בין החיים לשמוע דברי תורה) כו׳ דהוי אמרי קול עולו ואתכנשו בההיא שעתא שמעו קול ענפין אינון קול ה׳ בכח וגו׳ קול ה׳ שובר ארזים וגו׳ ע״כ · וא״כ יוכל האדם ללמוד מזה שלא לקלל ולעשות תשובה ואז טוב יהיה לו סלה :

פרק ח **איתא** בירושלמי פ״ק דברכות : העומד להתפלל צריך להשוות את רגליו · פליגי תרין אמוראין ר׳ לוי ור׳ סימן חד אמר כמלאכים וחד אמר ככהנים עכ״ל · (ב) ונראה דאלו ואלו דברי אלהים חיים הם · כי התפלה היא במקום הקרבן ע״כ צריך לעשות עצמו כאלו הוא כהן ומה עבודת כהן הוא פסול במחשבה זרה כך צריך האדם בשעת תפלה שלא לחשוב שום מחשבה זרה כדי שלא יעשה קרבנו פיגול ולא יאמר האדם הרהור עבירה אסור דווקא אלא אפילו הרהור משא ומתן ושאר הרהורים הן ג״כ אסורים · כי צריך האדם להיות דוגמת המלאכים שאין בהם עסקי עוה״ז : (ג) ואיתא בס׳ החינוך כשאדם הוא חושב במחשבתו בענייני כסף וזהב ומטבעות עובר על לאו דלא תעשון

עיין

טוען תשובה · אונ ווייס אז בשעת דער כרוז גייט ארויש אויף דעם הימל · ווערט דאש קול גיהערט הינטן אויף דעם עולם · אונ דאש קויל דער וועקט דיא וועלדר פון דעם וואלד אונ זייא קליידן אן ציטרנש אונ זאגין שירה מיט פארכט · אזו וויא עש שטייט אין זוהר בראשית רבי אליעזר אונ רבי אבא זייגן גיגאנגן אין וועג אונ האבין גילערינט תורה האט רב המנונא סבא זיך בהעפט צו זייא אונ רב המנונא איז שוין גיוועו גישטארבן וויא זייא זיינן גיגאנגן אונ האבין גיגרייכט צו איין בארג · אונ דיא זון האט שוין גיוואלט אונטר גיין האבין דיא צווייגן פון די בוימר אן גיהויבן צו קלאפין איינש אין דעם אנדרן אונ האבין גיזאגט שירה · אונ האבין גיהערט איין שטארק קול וואש האט גיזאגט איר הייליגע נשמות וואש איר זייט פר שפרייט צווישן דיא לעבדיגי איר זאלט וויסן אז די הייליגע נשמות דיא בני מתיבתא האבין זיך איין גיזאמילט צו זייער ארט צו לערנן תורה · זיינן רבי אליעזר אונ רבי אבא גיבליבן שטיין אויף זייער ארט מיט גרויש פארכט · אין דער צייט האבין זייא גיהערט דאש קול וואש דיא צווייגין פון דיא בוימר האבין גיזאגט שירה דיא פסוקים קול ה׳ בכח קול וכו׳ · דרום קען דער מענטש זיך אפ לערנן דער פון ניט צו שילטן קיינם · אונ צוא טאן תשובה אונ דען וועט אים גוט זיין אויף אייביג :

פרק ח איתא עש שטייט אין ירושלמי פון ברכות דער וואש שטייט שמונה עשרה מוז ער מיט ביידע פיס גלייך שטיין : אונ אין דעם טעם דער פון קריגען צווייא אמוראים איינר זאגט ער מוז עש דרום טאן כדי גלייך צוא זיין צוא דיא מלאכים וואש בייא זייא שטייט ורגליהם רגל ישרה אונ זייערע פיס זיינען גלייך אונ ווערין גיזעהען וויא איין פוס : אונ דער אנדרר זאגט · כדי גלייך צו זיין צו די כהנים : (ב) זאגט דער מחבר מיר דאכט צוא זיין · אז דיא צווייא טעמים זיינען אמת ווארום דיא תפלה איז אן שטאט פון איין קרבן · דרום בדארף ער זיך מאכין גלייך וויא ער איז איין כהן · אזוא וויא דיא עבודה וואש דער כהן טוט בייא דעם קרבן ווערט זיא פסול מיט איין פרעמדי מחשבה אזו בשעת דער מענטש טוט תפלה טאר ער אויך ניט טראכטין קיין פרעמדע מחשבה כדי זיין קרבן דאש איז דיא תפלה זאל ניט פאר אום ווערדיקט ווערין · אונ דער מענטש זאל ניט זאגין דווקא איין הירהור עבירה איז אסור צוא טראכטין אין מיטן דאווגען · נאר אפילו איין הירהור פון משא ומתן אודר אנדרי הרהורים זיינען אויך אסור ווארום דער מענטש דארף זיין גלייך וויא דיא מלאכים וואש צווישן זייא איז ניט פאר האנדין קיין עסקים פון עולם הזה : (ג) אונ אין ספר החינוך שטייט אז דער מענטש טראכט אין זיין מחשבה אין די ענינים פון גאלד אונ זילבר אונ מטבעות איז ער עובר אויף איין לאו · אונ איך בין דאך אומעטום דרום טארסטו זייא אין קיין שום אורט ניט מאכין · אונ ווייס וואש עש שטייט אין זוהר אז עש איז פאר האנדין איין ממונה אונ

זיין

עיין שם באריכות ודע לך מה שמבואר בזוהר פ׳ אלה פקודי וז״ל איתא חד ממונה ושמו טהריאל העומד על הפתח אשר עוברים שם תפלות של בית ישראל שנתפללו בכוונת הלב בלתי שום ערבוב של מחשבה זרה · אזי אותו הממונה פותח שער בית התפלה להיכל אשר שם כל התפלות מתקבצות יחד ומהתפלות נעשה עטרת ראש למלך מלכי המלכים הקב״ה : (ד) אבל אם התפלה היא בלי כוונה ויש כה ערבוב מחשבה זרה אזי הממונה הוא דוחה את התפלה מההוא פתחא · והתפלה אזלא ומשטטת בעלמא עד שבאת ליד חד ממונא סהדיא״ל שמיה ובידו כל התפלות שנדחו משער בית התפלה ע״י שהן מעורבבים במחשבות זרות והן נקראים תפלות פסולות וגונז ההוא ממונה התפלות עד שהאדם עצמו משים על לבו על מה שהתפלל תפלות הרבה בלא כוונה ועדיין לא נענה באותן תפלות ומתוודה ומתחרט על עון וחטא זה שהתפלה בלא כוונה הוא כגוף בלא נשמה (ה) ואומר אוי ווי לי מה שעשיתי כך והייתי פוגם בכבוד אדונינו האל הגדול הגבור והנורא לדבר לפניו בלתי כוונת הלב וגודר עצמו לבלתי לעשות עוד כזה המכשול ומכאן ולהבא מתפלל הוא בכוונה היטב אזי תפלות ראשונות שהן ביד הממונה סהדיא״ל עולה עם תפלה ראשונה שהתחיל להתפלל בכוונה וההוא ממונה בעצמו נוטל התפלות הפסולות הנזכרים לעיל ומעלה אותם מעלה מעלה עד שבא התפלה לפני הקב״ה בעצמו ונעשית עטרה עם שאר תפלות ישראל הכשרות : (ו) הרי לך חסד גדול מהבורא יתברך שבתפלה אחת נתקן הכל · ומי הוא זה אשר לא ישים אל לבו אלה הדברים לגמול חסד לנפשו ומכ״ש שלא להקל בתפלה עצמה לכתחלה ח״ו אף שחושק להתמיד בתורה מ״מ זמן תפלה לחוד ואל יאמר בלבו כי בעבור לימוד והוא יותר טוב בעיני הקב״ה בביטול תפלתו ח״ו וחלילה לומר כן : (ז) ובא וראה מה שהובא בס׳ הולך תמים ז״ל ר׳ ישעיה החסיד סיפר לי בשם ר׳ יהודה חסיד ז״ל בימי הרמב״ן ז״ל היה לו תלמיד אחד שהיתה

נפשו

זיין נאמן איז (טהריאל) וואש ער שטייט אויף דער טיר וואש דארט גייען איבר דיא תפלות ישראל פון דיא וואש דאוונען מיט כוונה פון דעם הארץ · אן איין שום צוא מישונג פון איין פרעמדי מחשבה דער ממונה עפינט דעם טויאר פון דעם בית התפלה · אונ דיא תפלות גייען צוא דעם היכל וואש אלע תפלות זאמלן זיך דארט איין אין איינם · אונ פון דיא תפלות ווערט איין קרון צוא גאט ב״ה · (ד) אבר אז דיא תפלה איז אן כוונה אונ אין איר איז פאר האנדין צוא מישט פרעמדע מחשבות · שטויסט דער ממונה אוועק דיא תפלה פון דער טיר · אונ דיא תפלה גייט אונ שוועבט אויף דער וועלט ביז זיא קומט צוא איין ממונה וואש זיין נאמען איז (סהדיאל) אונ אין זיינע הענט זיינן אלי תפלות וואש זיינן ווארין אוועק גישטוסן פון דעם טויאר בית התפלה מחמת זייא זיינען צו מישט מיט פרעמדי מחשבות · אונ דיא תפלות ווערין גירופן פסולי תפלות · אונ דער ממונה בהאלט דיא תפלות ביז דער מענטש אליין טוט אויף זיין הארץ וואש ער האט פיל תפלות גיטאן אן כוונה אונ איז מתודה אונ האט הרטה דרויף וואש ער האט תפלה גיטאן אן כוונה דען איין תפלה אן כוונה איז גלייך וויא איין גוף אן איין נשמה : (ה) אונ זאגט ווייא איז מיר וואש איך האב אזוא גיטאן · אונ האב פוגם גיוועז אין דעם כבוד פון אונזר הער דער גרוסער גאט אונ דער שטארקר אונ דער פארכטיגר גאט צוא ריידן פאר אים אן כוונה פון דעם הארץ אונ מאכט זיך איין גדר אז ווייטר זאל ער שוין אזו ניט טאן · אונ פון היינט אונ ווייטר איז ער מתפלל מיט איין גוטר כוונה · דענמאלט דיא פריערינגע תפלות וואש זייא זיינן אין דער האנט פון דעם ממונה (סהדיאל) גייאן די אלע תפלות ארויף מיט דער תפלה וואש ער האט אן גיהויבין דאבנען מיט כוונה · אונ דער ממונה אליין נעמט דיא פסולי תפלות אונ ברייננגט זייא אויף אלע מאל העכער ביז זייא קומן פאר גאט ב״ה אליין אונ ווערין איין קרוין מיט דיא איבריגע כשרה תפלות פון דיא ישראל : (ו) נוא זעהסטו שוין דעם גרוסען חסד פון דעם בשעפר יתברך דאש מיט איין תפלה ווערין פאריכט אלע תפלות · אונ ווער איז דער וואש ער זאל ניט טאן צוא זיין הארץ דיא זאכן גומל חסד זיין צו זיין נשמה אונ מכל שכן ער זאל ניט מיקל זיין אין דער תפלה ח״ו · חאטשי ער גילוסט זייער צוא לערנען בהתמדה פון דעסט וועגין איז דיא צייט פון תפלה בזונדער · אונ חלילה צוא זאגין אז בייא גאט איז בעסער זיין לערנן איידר זיין דאוונען נאר אין דער צייט פון דאבנן זאל ער דאבנן אונ דער נאך זאל ער לערנן : (ז) קום אונ זעה וואש דער ספר הולך תמים

נפשו חשקה בתורה בחשק נפלא וממש לא ראה שינה בעיניו · ואם היה אוכל להחיות נפשו אז היה הספר פתוח לפניו ותמיד נתן עיניו בספר ולא היה מתפלל מרוב אהבת התורה · והיה הרמב"ן ז"ל מזהיר אותו תמיד ואמר לו אכול בשעת אכילה ותישן בשעת השינה ועשה תפלתך בשעת תפלה וזכות התורה יהיה אצלך ותשמרך ותחייך אמנם לא תפשע בה כי התורה תתבע עלבונה לפני הקב"ה ותתענש ח"ו ע"ז והזהר בתפלה ולא השגיח התלמיד אל דבריו ולא שם אל לבו (ח) ולא היה ימים מועטים שהלך התלמיד לשוק לקנות איזה דבר · וכאשר שב לביתו מצא פרש אחד שוכב עם בתו הבתולה באונס על אותו השלחן שהיה לומד תמיד עליו ונתאבל על זה ימים רבים · וא"ל הרמב"ן ז"ל הלא אמרתי לך שתהיה זהיר בתפלה שתקנו חכמינו ז"ל שצריך האדם להתפלל בכל יום יהי רצון מלפניך ה' אלהינו ואלהי אבותינו שתצילני היום מאדם רע וגו' ואתה לא שמעת בקולי · לכן בא זה הסיבה לבתך ומכאן ולהבא ראה התלמיד הנ"ל שהשגחה הפרטית היא בביטול תפלה והתחיל להתפלל כדת וכהלכה עכ"ל : ע"כ לכו חזו מפעלות אלהים אשר שם שם לו חק ומשפט על אותן אנשים המזלזלים בענין התפלות ונוהגין להתפלל בקלות וכל העם ישמעון ויראון עכ"ל : (ט) ע"כ יראה האדם לפחד תמיד בהעלותו אל לבו ימים רבים שעברו תפלות הקבועים בכל יום מבלי כוונה ועל זאת צריך לבקש רחמים מאת הקב"ה להסיר ממנו מכשול זה שלא יהיה ערבוביא המבטלים כוונות תפלה ויראה להתפלל בדמע כי תפלה בדמעות היא חשובה וקרובה מאוד להתקבל בידוע ע"פ מאמרי רז"ל ומרוב חשיבות של תפלות שבדמעות הפתח אשר נכנסים שם התפלות אשר הם עם דמעות אינו פותח אותו פתח שום מלאך או ממונה כי אם הקב"ה בעצמו ובכבודו ולכן הן אין ננעלים והן פתוחים תמיד ונקראים שערי דמעות וכשהתפלה היא עולה למעלה אז יוצא לקראתם אופן א' ושמו ירחמיאל והוא ממונה על שש מאות חיות של מעלה ונוטל הוא אותה התפלה עם הדמעות ומעלה אותן והיא עולה ומתקשרת למעלה למקום גבוה מאוד : (י) ובא וראה איך היו דורות ראשונים מכוונים בתפלה כדאי' בירושלמי

שרייבט רבי ישעיה החסיד האט מיר דער ציילט פון רבי יהודא חסיד וועגן · דער רמב"ן ז"ל האט גיהאט איין תלמיד וואש האט זייער גיגלוסט תורה צוא לערנן און האט ממש ניט גישלאפין נאר גילערינט · און אפילו אז ער פלעגט עסין פלעגט דער ספר ליגן אפין פאר אים און האט אלץ גקוקט אין ספר אריין און מחמת פיל ליבשאפט פון דעם לערנן פלעגט ער ניט דאבנן נאר ער פלעגט לערנן און דר רמב"ן ז"ל פלעגט אים תמיד מזהיר זיין · עש אין דער צייט פון עשין · און שלאף אין דער צייט פון שלאפן · און דאבין אין דער צייט פון דאבנען · און דער זכות פון דער תורה וועט זיין מיט דיר און וועט דיך היטן און זייא גיווארינט צו דאוונן · אבר דער תלמיד האט אויף זיינע רייד ניט גפרעגט · (ח) אין ווייניג צייט ארום איז דער תלמיד גיגאנגן אויף דעם מארק עפס קויפן · און אז ער איז גיקומן אהיים האט ער גפונן אז איין רייטר האט מאנס גיוועזן זיין טאכטר דיא בתולה אויף דעם טיש וואו ער האט תמיד אויף אים גילערנט · האט דר תלמיד פיל צייט גיקלאגט · האט דער רמב"ן צו אים גזאגט פר וואר איך האב דאך דיר גזאגט אז דוא זאלשט גיווארינט זיין אין דער תפלה וואש אונזרע חכמים ז"ל האבין מתקן גיוועזן דאש איטליכר מענטש מוז אלע טאג מתפלל זיין דיא תפלה יהי רצון עש זאל זיין דער ווילן פון דיר גאט אז דו זאלשט מיך היינט מציל זיין פון איין שלעכטן מענטשן און פון איין שלעכטן חבר וכו' און דוא האשט ניט צו גהערט אין מיין קול דרום איז דיא סיבה גיקומן צו דיין טאכטר האט דער תלמיד שוין אן גיהובן צו דאבנן וויא רעכט איז · (ט) דרום זאל דער מענטש זעהן תמיד צוא פארכטן זיך אז ער ברייגנט אויף זיין הארץ אויף דיא פיל טעג וואש ער האט מתפלל גיוועזן אן כוונה און דרויף מוז ער גאט בעטן אז ער זאל פון אים אפ טאן דאש שטרויכלונג אז דיא פרעמדע מחשבות זאלן ניט מבטל זיין דיא כוונה פון זיין תפלה · און זאל זעהן מתפלל צו זיין מיט טרערן · ווארום דיא תפלה וואש איז מיט טרערן דיא איז זייער חשוב און ווערט גיך אן גינומן · און מחמת פיל חשיבות פון דיא תפלות וואש זיינן מיט טרערן עפינט קיין שום מלאך ניט דיא טיר וואש דיא תפלות גייען דארטן אריין נאר גאט ברוך הוא אליין · און דרום זיינן זייא קיין מאל ניט פאר שלאסין נאר זייא זיינן תמיד אפין: (י) קום און זעה וויא דיא ערשטע חסידים פלעגין מכוון זיין אין דאבנן אזו וויא עש שטייט אין ירושלמי די חכמים האבין גיזאגט

אויף

בירושלמי פרק אין עומדין אמרו עליו על רבי חנינא בן דוסא שהיה עומד ומתפלל ובא נחש והכישו ולא הפסיק את תפלתו והלכו ומצאו אותו הנחש מת מוטל על פי חורו · אמרו לו' תלמידיו רבי לא הרגשת כאב בשעה שהיה מכישך הנחש : אמר להם יבא עלי מה שהיה לבי מתכוין בתפלה אם הרגשתי (יא) הענין מבואר בגמרא ובפירוש רש"י כי כשהערוד או הנחש נושך לאדם אם הערוד מקדים למים אזי ימות האדם · ואם האדם יקדים למים אזי מת הנחש או הערוד . ואמר ר"י מלמד שברא הקב"ה מעין תחת רגליו לקיים מה שנאמר רצון יראיו יעשה ואת שועתם ישמע ויושיעם והנה כי א"א לכוין כמו הראשונים ז"ל מחמת ב' טעמים הא' שעונינו כבדו על ראשינו והטעם ב' מחמת חסרון ידיעה · על כל פנים חלילה לעזוב כוונת התפלה : (יב) ובא וראה מ"ש בספר חסידים שבעמדו להתפלל ורואה ספר נפל לארץ לא יפסיק את תפלתו להגביה הספר כי הוא עומד לפני איום ונורא הבורא יתברך · וכל התפלות ושירות ותשבחות יהיה בלב שלם ובפרט בהעלותנו על לבנו השגחת הבורא יתברך ב"ה עלינו אשר אין האדם מרגיש בנסים ונפלאות הנעשים לו בתחלה נראין לו שיגיע לו איזה רעה · ואלהים חשבה לטובה אליו · (יג) וכדאיתא במדרש שני סוחרים היו רוצים לילך יחד בספינה עם סחורה · והסוחר השני בהליכתו כשהיה רוצה לילך אל הספינה נכשל באבן ונפל ולפי שעה נעשה חיגר ברגלו והוכרת לישאר בביתו עם סחורתו והיה אותו סוחר בוכה ודואג על סחורתו שלא הלך על הספינה למכרו · ולא היה ימים מועטים שבא ידיעה שנטבעת הספינה ההיא עם כל האנשים שהיו בתוכה התחיל אותו הסוחר ליתן שבח והודיה להקב"ה ואמר אודך ה' כי אנפת בי : (יד). וזה דרך לכל הירא

אויף רבי חנינא בן דוסא דאש ער איז גשטאנן אונ האט מתפלל גיוועזן איז גקומן איין שלאנג אונ האט אים איין ביס גטאן · אונ ער האט ניט מפסיק גיוועזן פון זיין תפלה · דיא לייט וואש האבין דאש גיזעהן זיינן גיגאנגען אונ האבין גיפונן דר שלאנג ליגט טויט בייא זיין לאך · האבין דיא תלמידים צו אים גפרעגט רבי דוא האשט גאר ניט גפילט דעם ווייא טאג בשעת דער שלאנג האט דיר איין ביס גיטאן · האט ער זייא גיענטפערט לאז אויף מיר קומן שלעכטש אויב איך האב גפילט דאש איז ווייל מיין הארץ האט מכוין גוועזן אין דער תפלה : (יא) אונ דער ענין איז בשייד אין דער גמרא אונ אין פירש"י דען אז איין שלאנג גיט אביס צו אמענטשן אויב דער שלאנג קומט פריער צום וואסער מוז דער מענטש שטארבן · אונ אויב דער מענטש קומט פריער צום וואשר מוז דער שלאנג פייגרן אונ רבי יוסי האט גזאגט גאט ב"ה האט בשאפין איין קוואל ברונן אונטר דיא פיס פון רבי חנינא דרום איז דער שלאנג גיפייגרט אונ נון מיר קענן דאך ניט אזוא מכוין זיין וויא דיא ערשטע חסידים מחמת צווייא טעמים איין טעם איז מחמת אונזרע זינד זיינן זייער שווער אויף אונז · אונ דער אנדרר טעם איז מחמת מיר ויישן ניט רעכט די כוונות אונ שמות אונ יחודים · פון דעסט וועגין חס וחלילה גאר צו פר לאזין דיא כונת תפלה : (יב) קום אונ זעה וואש דער ספר חסידים שרייבט דאש אז דער מענטש שטעלט זיך דאבנן אונ זעהט וויא איין ספר איז אראפ גיפאלין אויף דער ערד זאל ער ניט מפסיק זיין זיין תפלה אויף צו הייבן דעם ספר ווארום ער שטייט פאר דעם פארכטיגן גאט יתברך · אונ אלע תפלות אונ שירות ותשבחות זאלין זיין מיט דעם גאנצן הארץ אונ בפרט אז מיר ועלין אויף ברייננן אויף אונזר הארץ דיא השגחה וואש גאט ב"ה האט אויף אונז וואש דער מענטש פילט גאר ניט אין דיא ניסים אונ וואונדר וואש ווערין אונז גיטאן אין דעם אן הייב דאכט זיך אונז אז עש קומט אונז בייז ח"ו אונ גאט ב"ה רעכנט עש פאר גוטץ כלומר אונ צום סוף איז דאש איין טובה · (יג) אזו וויא עש שטייט אין מדר"ש איין מעשה דאש צווייא סוחרים האבין. גיוואלט בנאנד גיין אין איין שיף מיט סחורה · איז איין סוחר גיגאנגן אין שיף ארייין מיט זיין סחורה · אונ דר אנדרר סוחר בשעת ער האט גיוואלט גיין מיט דר סחורה צו דער שיף · האט ער זיך אפ גישלאגין אין אשטיין אונ איז גיפאלין אונ האט גהונקן אויף איין פוס · אונ האט גמוזט איבר בלייבן אין דער היים האט דער סוחר גוויינט אונ האט זיך זייער גיזארגט דרויף וואש ער איז ניט גיגאנגן מיט דר שיף צו פר קויפן דיא סחורה · אין ווייניג צייט ארום איז אן גיקומן איין ידיעה אז דיא שיף איז דער טרונקן גיווארין מיט אלע מענטשן וואש אין איר זיינן גיוועזן · האט דער סוחר אפ גיגעבן איין שבח והודיה צו הקב"ה אונ האט גיזאגט אודך

הירא וחרד לומר על כל סיבה המאורע תיבות (גם זו לטובה) אף שהוא לפי שעה דבר שאינה טובה אף על פי כן ישמח בלבבו ויקבע בדעתו שהיא לטובה ולכפרה על חטאיו ופשעיו על העבר · ואזהרה על להבא · ועל זה תקנו חז"ל לומר בכל יום מזמור לתודה כי בכל יום ויום אנו צריכין ליתן שבח והודיה על ניסים ונפלאות שיש לנו · וע"כ באמרו מזמור זה מזמור לתודה הוא יוצא ידי חובת הבאת תודה כי אין האדם מרגיש בניסו בכל יום : (טו) ובא וראה מה דאיתא בזוהר פ' מקץ · ר' אבא הוי יתיב אתרעא דלוד חמא חד בר נש אתי והוי יתיב בחד קולטא דתלא דארעא (פי' שהיה יושב בחור שבהר) והוי לאי מאורחא ונאים תמן אדהכי חמא חד חויא אתי לגביה נפיק קוסטפא דגורדנא (פי' חתיכת עץ משורש האילן) לחוויא וקטיל ליה כד אתער ההוא בר נש חמא חוויא דהוי מית אזדקף ההוא בר נש ונפל ההוא קולטא לעומקא דתחותוי ואשתזיב אתא ר' אבא לגביה א"ל אימא לי מאי עובדך דהא קב"ה רחיש לך אלין תרין ניסין לאו אינון למגנא א"ל האי בר נש כל יומא לא אשלים לבר נש בישא בעלמא דלא אתפייסנא בהדיה ומחלנא ליה ותו אי לא יכילנא לאתפייסא בהדי' לא סליקנא לערסי עד דמחילנא ליה ולכל אינון דמצערין לי עכ"ל : (טז) מזה המעשה נלמד שצריך האדם לידע שהקב"ה הוא משגיח על האדם שהולך בדרך התום וישר מפעליו ובוטח בה' ועושה חסד עם הבריות יהיה בטוח גם הוא שהקב"ה ישלם לו גמולו הטוב : ודע עד כמה גדולה מדת הבטחון שכל הבוטח בהש"י ב"ה אזי מלאכי חסד סובבים אותו ומגינים בעדו מכל פגעים רעים · כמש"ה והבוטח בה' חסד יסובבנו וכדאי מדת הבטחון להיות שכר גדול עבור הבטחון : (יז) כי הבוטח בה' בוודאי משאו ומתנו הוא באמונה · ואינו להוט

אחר

יי כי אנפת בי איך טוא דיך לויבן גאט וואש דוא האשט געצערינט אין מיר: (יד) אונ איטליכר וואש פארכט זיך פר גאט גיהער צו זאגן אויף איטליכר זאך וואש אים טרעפט זיך גם זו לטובה דאש איז אויך צוא איין טובה חאטשע לעת עתה דאכט זיך אז דאש איז ניט קיין טובה פון דעסט וועגין זאל ער זיך פרייען אין זיין הארץ אונ זאל קובע זיין אין זיין דיעה אז דאש איז גוויש צו איין טובה אונ כפרה אויף זייני זינד אונ דאש איז אים מזהיר ער זאל ווייטר ניט זינדיגן · אונ דרויף האבין אונזרע חכמים ז"ל מתקן גיוועזן צוא זאגין אלע טאג דעם מזמור לתודה ווארום אלע טאג מוזן מיר אפ געבן איין שבח והודיה צו גאט ב"ה אויף דיא נסים ונפלאות וואש מיר האבין · דרום מיט דעם וואש ער זאגט איז ער יוצא דעם חיוב וואש ער וואלט באדארפט ברייננגן אקרבן תודה אויף דיא ניסים ונפלאות : (טו) קום אונ זעה וואש עש שטייט אין זוהר ר' אבא איז גיזעסן אויף דעם טויער פון לוד · האט ער גיזעהן איין מענטש איז גיקומן אונ איז גיזעסן אין איין לאך פון איין בארג · אונ איז אזו גיוועזן מיד פון דעם וועג אונ איז דארטין אנטשלאפין גווארין האט ר' אבא גיזעהן איין שלאנג איז גיקומן ממית זיין דעם מענטשן איז אראפ גיפאלין איין צווייג פון איין בוים אונ האט גיהרגת דעם שלאנג · אז דער מענטש האט זיך אויף גיחאפט האט ער גיזעהן וויא דער שלאנג ליגט טויט האט דער מענטש גינומן דעם שלאנג אונ דאש צווייגל אונ האט עש אריין גיווארפין אין לאך אריין אונ איז ניצול גיווארין איז ר' אבא גיקומן צו אים אונ האט אים גיזאגט זאג מיר וואש זיינן דייני מעשים אז גאט ב"ה האט דיר צו גשיקט צווייא נסים · איין נס וואש דיא צווייג איז ניט גיפאלן אויף דיר וואלט זיא דיך ממית גוועזן · אונ דער אנדערר נס וואש דיא צווייג האט גיהרגת דעם שלאנג דאש איז בוודאי ניט אום זיסט · האט דער מענטש צו אים גיזאגט אלע מיינע טעג האב איך קיין מענטשן קיין בייז ניט אפ גיטאן וועו ער האט מיר אפילו יוא בייז גיטאן · דאש איך האב תמיד מיך מיט אים איבר גיבעטין אונ האב אים מוחל גיוועזן אונ אויב איך האב מיך מיט אים ניט גיקענט איבער בעטין האב איך אים קיין שום בייז ניט אפ גיטאן נאר איך האב אים אלץ מוחל גיוועזן : (טז) פון דער מעשה ווערט אפ גילערנט אז דער מענטש דארף ווישן אז גאט ב"ה איז משגיח אויף דעם מענטשן וואש גייט אין דעם רעכט פארטיגן וועג אונ האט אויף אים איין בטחון אונ טוט חסד מיט לייט · זאל ער בטוח זיין אז גאט ב"ה וועט אים בוודאי בצאלין זיין גוטן שכר · אונ ווייש אז דיא מדה פון בטחון איז זייער גרויש דען איטליכר וואש האט איין בטחון אין גאט ב"ה רינגלן אים ארום מלאכי חסד אונ זיינן מגין פאר אים פון אלע בייזע בגעגנש אזו וויא עש שטייט אין פסוק והבוטח בה' חסד יסובבנהו אונ דער וואש האט אבטחון אין גאט טוט אים ארום רינגלן דאש גנאד אונ דיא מדה פון בטחון איז

כדאי

אתר ממון שאינו של יושר כמו שמדת האדם שאינו בוטח בה׳ חושב בדעתו לעת אשר מטה ידו קצת שוב לא יראה אור וטובה לעולם בחשבו כי לאחר שהיה לו סך ממון בביתו שוב לא יוכל לבא עליו שום גזירה מהשמים ולא תעבור עליו הרע כי ממון רב יציל אותו מכל הסיבות וע״י כן חביב הממון עליו כל כך • גם אם אוהב גזל ואונאה והשגת גבול נחשב לו להיתר : (יח) ולא כן מחשבות לב הבוטחים בהקב״ה אף שלפעמים הם סובלים דוחק מחמת עניות ודלות מכל מקום נושאים עיניהם בחסד עליון בהקב״ה והם בטוחים שיבא העת פתאום וקיימא להן שעתא ויהיה להם ישועה בהיתר ובכשרות ומי יוכל לספר גודל הרעות הנמשכות ממחוסרי בטחון בהקב״ה והמה להוטין אחרי כפירות ממון ופקדונות ונשבעין לשקר וטוענין טענת רמיה בפני השופטים ומעידים עדות שקרים • אשר הקב״ה נפרע מהם וממשפחתם וגיהנם כלה והם אינם כלין • אבל הבוטח בה׳ חסד יסובבנו ומענה כשרון ילבש כשריון • ולא יארע לצדיק כל און בעת פקודתו ועייל בלי כיסופא להיכל המלך ממ״ה בזכות הבטחון והאמונה :

פרק ט **טעם** למה נקראים שמם של ראשים ומנהיגים וקצינים נשיאים מפני שאם אדם זוכה ונוהג ביראת ה׳ ינשא מעלה מעלה • וגם נשמתו בעוה״ב צרורה היא בצרור חיים במעלת קדושים (ב) משא״כ אם האדם אינו נוהג כראוי אז הוא בכלל נשיאים ורוח כי כאשר הענן כלה וילך וכאשר הרוח הולך ולא שב • כן מנהיג קהלה שאינו נוהג כשורה כמו שצריך להיות נוהג מנהיגן של ישראל ואינו סובל עליו משא בני ישראל ומתגאה לנגדן פתאום עובר מן העולם ואין זכרון ליוצאי חלציו.

כדאי אז דר שכר פון איר זאל זייער גרויש : זיין (יז) ווארום דר וואש האט אבטחון אין גאט האנדלט בוודאי באמונה • אונ איז ניט להוט אזו נאך געלט וואש איז ניט מיט יושר • דען דיא מדה פון דעם וואש האט ניט קיין בטחון דער טראכט אין דער צייט אז ער פאלט אביסל אראפ פון זיין עשירות וועט ער שוין ניט זעהן קיין ליכטקייט דאש הייסט ער וועט שוין קיין גוטש ניט האבין • ווייל ער טראכט אז דער וואש האט פיל געלט אין זיין הויז וועט אויף דעם שוין ניט קענן קומן קיין שום גזירה פון דעם הימל • אונ קיין שום שלעכטש וועט אויף אים ניט איבר גיין • ווארום זיין פיל געלט וועט אים מציל זיין פון אלע שלעכטע סיבות • אונ ווייל ער טראכט זיך אזו • דרום איז דאש געלט זייער גליבט ביי אים אויך אז ער האט ליב גזל אונ אנדרע צו נארין אונ משיג גבול צו זיין ווערט עש ביי אים גירעכנט וויא איין היתר : (יח) אבר דיא מחשבה פון דעם הארץ וואש האט איין בטחון אין גאט ב״ה איז ניט אזו דאש חאטשי ווען צו צייטן ליידן זייא דוחק מחמת ארימקייט אונ דלות • פון דעסט וועגין האבין זייא אבטחון אין גאט ב״ה אז פלוצלונג ווערט קומן זייער גוטע צייט • אונ זייא וועלן גהאלפן ווערן דורך היתר אונ בכשרות • אונ ווער קען אויש דער ציילן דיא גרוישע רעות וואש ווערן גיצוגן פון דיא וואש האבין קיין בטחון ניט אין גאט ב״ה • אונ זייא זיינן להוט צו לייקנן געלט אונ פאלש צו שווערין אונ טענן פאלש פאר דיא שופטים אונ זאגן פאלש עדות • וואש דער פאר ווערט גאט ב״ה ניצאלט פון זייא אונ פון זייער משפחה • אונ דער גיהנם ווערט פאר לענד ווערין אונ זייא וועלין ניט פאר לענד ווערין • אבר דער וואש האט אבטחון אויף גאט דעם ווערט ארום רינגלן גנאד אונ צוא דעם ווערט זיך ניט טרעפין קיין שום אום רעכט אין דער צייט אז ער ווערט שטארבן אונ ווערט אריין גיין אן בושה אין דעם היכל פון גאט ב״ה אין דעם זכות פון בטחון אונ אמונה אמן :

פרק ט טעם איך וועל שרייבן איין טעם פר וואש דיא ראשים אונ מנהיגים ווערין גירופין אין פסוק נשיאים • דאש איז ווייל אויב דער מענטש איז זוכה אונ פירט זיך אין גאטש פארכט • ווערט ער דער הויבין אלע מאל העכר • אונ אויך אויף עולם הבא איז זיין נשמה פאר בונדין אין דעם היכל צרור החיים אין דיא מעלות פון דיא היילגע צדיקים : (ב) אבר אז דער מענטש פירט זיך ניט וויא רעכט איז • איז ער אין דעם כלל פון נשיאים ורוח דאש איז טייטש וואלקינס אונ ווינטן • דען אזוא וויא דער וואלקין ווערט פר לענד אונ גייט אוועק אונ אזוא וויא דער ווינט גייט אוועק אונ קערט ניט ווידר • אזו אויך דער מנהיג קהלה וואש איז זיך ניט נוהג וויא רעכט איז דאש ער זאל זיך נוהג זיין וויא איין מנהיג פון דיא ישראל בדארף אונ ער לייד ניט אויף זיך דיא משא פון דיא ישראל אונ האלט זיך בעל גאוה קעגן זייא • גייט ער פלוצלונג אוועק פון דער וועלט אונ צוא זייני קינדר איז קיין גידעכניש ניט : (ג) אונ אין ׳ דער נעץ ווערין גיחאפט פיל מנהיגים פון

חלציו : (ג) ובפח זה נלכדים הרבה מנהיגים בעבור הגבוהה וגדלות שלהם ומטילין אימה יתירה על הצבור שלא לשם שמים ומתעדנים ומתפנקים ואינם עוזרים במסים וארנונית ומקילין לעצמן ומכבידין על אחרים ונוטלין חלק בראש בכל יקר וגדולה ופניהם תמיד צהובים חזקים ובריאים מחמת תאות לבם · ובעמל אנוש אינמו ועם אדם לא ינוגעו · (ד) ועדת ה' זרע אברהם יצחק יעקב נדכאים ומושפלים הולכין ערומים דחופים ויחפים מחמת המסים אשר גוזלין אותם משרתים של הקהל ובאים באכזריות לביתם וחוטפים ושוללים מכל אשר ימצא ורואים שיהיו הבעלי בתים בערום ובחוסר כל ונוטלים אפילו הבגדים שלהם ואפילו טלית וקיטל ומוכרין אותן במעות קל ולא נשאר בידם כי אם התבן שעל המטה · ובעת הקור והגשם רתת אחזתן ובוכים כל אחד ואחד הוא ואשתו ובניו זה בזוית זו וזו בזוית זו : (ה) ואם היה המנהיג בעזר ובסיוע נתינות המסים אזי לא היה ההכבדה כל כך על אנשים הבינונים ועניים ויש עון גדול עוד שהוא גרוע אשר המנהיגים אוכלים ושותין מקופות הקהל ונותנים נדוניא לבניהם ובנותיהם ומתנות לחתן וכלה וזה הוא הכל חמס ויגיע כפן של בני ישראל : (ו) ועל איש שהוא מנהיג או פרנס כזה כרוז הולך לפניו ומכריז דין הוא דאכיל מיניהו דישראל דמם ובשרם מעמא ישראל גוזל, עניים ויתומים ואלמנות וכרוז מקלל אותו בקללות רבות ואין תפלתו נשמעת ר"ל מעונשא דיליה : ע"כ יראה אותו האדם שהוא מנהיג או פרנס צריך שיהיה הוא רחמן ולא אכזר : ובפרט על טאנין תבירין עניים ואביונים דהקב"ה חפץ ביקריהון של עניים ואביונים כי מקטריגים מעוררים ח"ו גזירות רעות : וכדמצינו בכתבי האר"י ז"ל (ז) וז"ל פעם אחת ישב האר"י ז"ל עם תלמידיו בשדה ובאותו שדה היה קבור הנביא הושע בן בארי ודרש האר"י ז"ל סתרי תורה ובאמצע הדרשא

אמר

וועגין זייער גאוה אונ הערשאפט אונ ווארפן איין גרויש פארכט אויף דעם עולם נית פון גאטש וועגין · אונ זייא טואן זיך אן גרושי תענוגים · אונ העלפן נית דעם עולם מיט דיא מסים דאש אויף זיך מאכין זייא גרינג דעם מס · אונ אויף אנדרע מאכין זייא שווער · אין אלערלייא כבוד אונ גדולה נעמן זייא איין חלק צום ערשטן · אונ זייער פנים פלאמט תמיד מחמת טרינקין אונ זיינען שטארק אונ גזונד מחמת זיי טוען זיך אן דש גלוסטיקייט פון זייער הארץ : (ד) אונ דיא עדה דיא קינדר פון אברהם יצחק יעקב זיינען צו שטוסין אונ נידעריג אונ גייען נעביך נאקים אונ בארוויס מחמת דיא שמשים וואש זיינען גובה דעם מס אונ דיא באדינערס פון קהל בגזלנן זייא : אונ קומן מיט אכזריות אין זייערע הייזר · אונ חאפין אונ ראבעווין פון וואש זיי גפינן · אונ זעהן אז דיא בעלי בתים זאלין בלייבן בעירום ובחוסר כל אונ נעמן אפילו זייערע קליידר אויך צו אונ אפילו זייער טלית אונ דעם קיטל · אונ פאר קויפן עש פאר ווייניג געלט אונ אפילו דאש בעט גיוואנט נעמט מען בייא זייא צו אונ בייא דיא בעלי בתים בלייבט מער נית נאר דאש שטרויא אין דיא בעטן · אונ אין דער, צייט אז עש איז קאלט אדר רעגין גייט ציטרן זייא נעביך · אונ ער מיט זיין ווייב אונ קינדר וויינן איטליכר אין איין בזונדר ווינקלי : (ה) אונ ווען דער מנהיג זאל אבר אוך זיין צו הילף אין דיא מסים וואלט נית אזו שווער גיוועזן פאר די מיטלע לייט אונ אויף דיא ארמי לייט : אונ עש איז פר האנדין אזעלכי מנהיגים וואש טואן נאך אגרעסרע עבירה דאש זייא עסין אונ טרינקן פון קהלש געלט אונ גיבין דער פון נדן צוא זייערע זין אונ זייערע טעכטער · אונ מתנות צוא חתן כלה · אונ דאש געלט א'ז אלין דאש רויבונג אונ יגיע כפי פון דיא ישראל : (ו) אונ אויף אזו איין מנהיג אונ אזוא איין פרנס גייט איין כרוז פאר אים · אונ רופט אויש דאש איז דער וואש עסט דאש בלוט אונ פלייש פון דעם פאלק ישראל ער גזלת ארמי לייט אונ יתומים אונ אלמנות אונ דער כרוז שילט אים מיט פיל קללות · אונ זיין תפלה ווערט נית צו גיהערט גאט ב"ה זאל אונז מציל זיין פון זיין עונש : דרום דער מענטש וואש איז איין מנהיג אודר איין פרנס מוז זיין איין דער בארמיגר אונ נית קיין אכזר · אונ בפרט אויף דיא צוא בראכני כלים דאש איז עניים אונ אביונים · ווארום גאט ב"ה וויל אין דעם כבוד פון די עניים · ווארום אז מען טוט אן ח"ו צרות די ארמי לייט ווערין דער וועקט ה"ו בייזי גזירות אונ אזו וויא מיר גפינן אין כתבי האר"י ז"ל : (ז) איין מאל איז דער האר"י גיזעסן מיט זייני תלמידים אין פעלד ג' אונ אין דעם פעלד איז בגראבין דער נביא הושע בן בארי · אונ דער האר"י ז"ל האט גידרשת סתרי תורה : אין מיטן דער

דרשה

אמר האר"י ז"ל למען השם מהרו וקבצו מכם צדקה ונשלח ליד עני א' שיושב סמוך אצלנו דר במקום פלוני ושמו ר' יעקב אלטרו"ץ שהוא יושב ובוכה וקורא תגר כלפי מעלה על עניותו וקולו הולך למעלה ובוקע כל הרקיעים ונכנס לפני ולפנים והקב"ה מלא חימה על כל העיר כולה בעבורו שאין מרחמים עליו (ח) ועתה אני שומע הכרוז יוצא בכל רקיעים בגזירת עירין פתגמא שיבא ארבה כבד מאוד על כל סביבות צפת ויאכלו כל התבואה גדיש וקמה ועד כרם זית · לכן מהרו ונשלח לו צדקה אולי נוכל לבטל הגזירה בעזרת האל ותיכף ומיד נתן כל אחד ואחד נדבת לבו ונתן האר"י ז"ל המעות ליד תלמידו רבי יצחק הכהן וצוה שימהר לילך לבית רבי יעקב אלטרו"ץ ליתן לו המעות וכן עשה רבי יצחק הכהן והלך במהירות ובזריזות לבית רבי יעקב אלטרו"ץ ומצא אותו בוכה ומתחנן לפני פתח ביתו · א"ל רבי למה אדוני בוכה · והשיב ר' יעקב שנשברה לו חבית של מים ואין לו שוה פריטה ליקח אחרת במקומה ואינו יודע מה לעשות מרוב הצער של דלות ועניות מיד נתן לו ר' יצחק הכהן אותן המעות ושמח שמחה גדולה ובירך אותן · (ט) כשחזר רבי יצחק אצל רבו האר"י ז"ל אמר האר"י ז"ל נתבטל הגזירה ואין חשש בו עוד ועדיין הן מדברים התחיל לנשב הרוח גדול מאוד שנשא הארבה עד אין חקר ואין מספר ונבהלו התלמידים והשיב להם האר"י ז"ל אל תיראו שכבר בטלה הגזרה · וכן היה שהיו כולם פורחים לים הגדול ושם נטבעו ולא נשאר במדיתה עד א' עכ"ל: (י) ומכאן אזהרה גדולה לכל בני ישראל שיתנו השגחה פרטית על עניים ואביונים אשר נקראין מאנין תבירין וקב"ה הוא מדוריה תדיר גבייהו ושורה בתוכם · וכבר אמרו רז"ל הנותן פרוטה לעני מתברך בששה ברכות · והמפייסו בדברים מתברך בי"א ברכות כי לב העני תמיד נאנח מחוסר השגת ידו למלאות

חפץ

דרשה האט דער האר"י גיזאגט למען השם איילט זיך אונ זאמלט פון אייך איין צדקה אונ לאמיר שיקען צוא איין עני וואש ער וואונט אין דעם ארט נאהונט פון אונז אונ ער הייסט רבי יעקב אלטרו"ץ: דאש ער זיצט אונ וויינט אונ איז קורא תגר פר גאט אויף דעם וואש ער איז אזו אגרוסר ארום מאן · אונ זיין קול גייט אונ שפאלט אלע הימלען אונ עש איז גקומן פר גאט ב"ה אונ גאט איז זייער ברוגז איבר אים אוף דער גאנצער שטאט צפת ווייל זייא האבין קיין רחמנות ניט אויף אים צו געבען אים צדקה: (ח) אונ אצונד הער איך איין כרוז גייט אין אלע הימלן אונ זאגט גאט ב"ה איז גוזר אז עש זאל קומן זייער איין שווערער היישריק אויף דיא אלע פעלדר וואש איז ארום צפת אונ זאל אויף עסין גאר דיא תבואה אונ אלע ויין גערטנער זאלין זייא מכלה זיין אונ דרום איילט אונ לאמיר אים שיקען צדקה טאמר וועלין מיר קענען מבטל זיין די גזרה מיט גאטש הילף: (ט) האט איטליכער תיכף גיגעבין איין נדבה · אונ דער האר"י ז"ל האט גינומען דאש געלט אונ האט עש גיגעבין צוא זיין תלמיד רבי יצחק הכהן · אונ האט אים אן גיזאגט ער זאל גיך גיין צוא דעם רבי יעקב אלטרו"ץ אים צו געבין דאש געלט · אונ אזוא האט רבי יצחק הכהן גיטאן אונ איז גיך גיגאנגען צוא דעם רבי יעקב · אונ האט אים גיפונן וויא ער שטייט פאר דער טיר פון זיין הויז אונ

וויינט אונ בעט גאט · האט רבי יצחק צוא אים גיזאגט רבי ווארום וויינסטו · האט רבי יעקב צוא אים גיזאגט דען עש איז בייא אים צוא בראכין גיווארין די פאס פון וואשער אונ ער האט ניט פאר עפיס צוא קופען אנגדר פאס · אונ ער ווייסט ניט וואש צוא טאן מחמת גרויס צער פון זיין ארימקייט · האט רבי יצחק הכהן אים תיכף גיגעבין דאש געלט · האט דער רבי יעקב זיך זייער גיפרייט אונ האט זייא גיבענשט · (ט) אז רבי יצחק הכהן האט זיך אום גיקערט צוא זיין רבי האר"י ז"ל · האט דער האר"י ז"ל גיזאגט דיא גזירה איז שוין בטל גיווארין · וויא זייא ריידן דא האט אן גיהובין צוא ווייען זייער איין גרוסר ווינט אונ האט גיטראגן דעם היישעריק אזו פיל וואש האט גאר קיין צאל ניט · זיינן די תלמידים זייער דער שראקין גיווארין האט דער האר"י ז"ל זייא גיענטפרט פארכט אייך ניט דיא גזירה איז שוין בטל גיווארין · אונ אזו איז גיוועז די אלע היישעריקן זיינן אוועק גיפלוגין אין דעם ים הגדול אריין אונ זיינן דארטן דער טרונקן גווארין אונ אין דער מדינה וואש איז ארום צפת איז ניט גיבליבן אפילו איינר: (יא) אונ פון דאנן איז איין גרוישע אזהרה צו אלע ישראל אז זייא זאלן גרויש השגחה געבין איבר ארמע לייט וואש זייא ווערן גירופן צו בראכנע הערצר אונ גאט ב"ה רואט תמיד צווישן זייא · אונזרע חכמים ז"ל האבין גזאגט דר וואש גיט נעלט

אדר

חפץ נפשו שחפץ ג"כ לקבל טובה והיא רחוקה ממנה (יא) בהגיע עת וזמן הקור והצינה העשיר ביתו הוא מבונה היטיב וישב כשר בבית החורף ותנור שלו חם · ועני לא די שיש לו דירה מלא נקבים אף אין לו מעות במה לקנות לו עצים מבלתי יכולת להתחמם נפשו כראוי והקרירות משבר נפשו וגופו ונפשות אנשי ביתו ובעת הגשם דלף דולף ושופך מים על צווארו וכל ימי עני הוא בצער יום ולילה הוא ואנשי ביתו המה נאנקים ואף עפי"כ מקבלים עליהם הכל באהבה (יב) ובעת כניסת השבת וי"ט הוא העת להתענג במאכלים ובמשקים ובכסות נקייה והעני הוא חסר לחם מכל וע"י כולם עני נותן שבח והודיה · העשיר הוא משדך את בניו ובנותיו לאשר ישר בעיניו · והעני מבלתי יכולת מוכרח לעשות שידוך כאשר ימצא אף לאיש בור ואין בו שום ריח תורה וריח יראה וכאלו כופתה בפני הארי ואין מה בידו להושיע לבתו ועיניו רואין איך שהבור מכה בכל יום ויום את בתו וסובלת יסורין ומי יוכל להעלות על הכתב כל התמרורים וכל הצער שהעני סובל וכל עני שמקבל העניות באהבה ובחיבה אין אור של גיהנם שולט בו ושכר גדול הוא מאוד · כי העני בעוה"ז הוא חשוב כמת :·(יג) ולכן אני מזהיר כל הנותן לעני מעות בשעת דוחקו צריך ליזהר שיתן לו כדי שלא יבייש אותו ח"ו כי די לו ביסורים של עניות וכמש"ל כי אם צריך ליתן לו בצינעה · וכשיתן בפרהסיא צריך ליתן לו בדברים המתיישבים על הלב · והמכנים אורח בביתו יקבלו בסבר פנים יפות : (יד) הלא ידוע מ"ש חז"ל גדולה הכנסת אורחים יותר מהקבלת פני שכינה והיא מצוה חשובה כי נתינת פת לעני מתשת כח ת"פ כיתות של משחיתים ולילי"ת אמה של שדים הבאה תמיד לקטרג על ישראל · כמו שאכתוב לקמן

בפרק

אדר עסין צו איין ארום מאן דער ווערט גיבענשט מיט זעקס ברכות · אונ דער וואש בעט אים נאך איבר מיט גוטע רייד ווערט ער גיבענטשט מיט עלף ברכות · ווארום דאש הארץ פון איין ארום מאן זיפצט תמיד · ווייל ער קען ניט גרייכין צו דער פילן דאש ווילן פון זיין לייב דאש זיא וויל אויך גוט האבין אונ האט ניט · (יב) אז עש קומט די צייט פון קעלט · דער עושר איז זיין הויז גוט גיבויט אונ ער זיצט זיך וויא איין הער אין דער ווינטר שטוב אונ זיין אובין איז ווארים אונ בייא אים אין שטוב איז אויך גאנץ ווארים · אונ דער ארום מאן ניט גנוג וואש זיין שטוב איז פול מיט לעכר נאר ער האט אפילו ניט פאר וואש זיך האלץ צו קופן ער זאל זיין לייב קענן רעכט אן ווארמן · אונ דיא קעלט צו ברעכט זיין לייב אונ זיין גוף אונ די לייבר פון זיין הויז גזינד·אונ אז איין רעגין גייט רינט אין זיין שטוב ארײן אונ דיא וואשר גיסט זיך אויף זיין האלז · אונ אלע טעג פון איין ארום מאן זיינן מיט גרויש צער · אונ ער מיט גאר זיין הויז גזינד זיפצן תמיד אונ שרייען · אונ פון דעשט וועגין נעמען זייא עש אלץ אן מיט ליבשאפט : (יג) אונ אז שבת אונ יו"ט קומט וואש דערמאלט איז דיא צייט זיך צו זענפטן מיט עשין אונ טרינקן אונ מיט שיינע קליידער · אונ דר ארום מאן האט קיין ברויט ניט אונ פון דעסט וועגין גיט דר ארום מאן אויף אלמן אף איין שבח והודיה צו גאט ב"ה · דער עושר איז משדך זיינע קינדר צו וועמען אים גיפעלט · אונ דער ארום מאן ווייל ער האט נעביך קיין יכולת ניט צו טאן ארעכטן שידוך מוז ער טאן וואש פאר איין שידוך אים קומט צו האנדן וועו ער איז אפילו איין בור אונ האט קיין שום ריח תורה ניט אונ איז ניט גאטש פארכטיג · אונ עש איז גלייך וויא ער בינט זיא פאר איין לייב · אונ זיינע אויגין זעהן וויא דער בור שלאגט אלע טאג זיין טאכטר · אונ זיא לייד יסורים · אונ ווער קען עש אויש שרייבן גאר דאש ביטרקייט אונ גאר דעם צער וואש דער ארום מאן לייד · אונ איטליכר ארום מאן וואש נעמט דאש אן מיט ליבשאפט · איז דאש פייער פון דעם גיהנם ניט שולט אין אים אונ זיין שכר איז זייער גרויש דען דער ארום מאן איז אויף דער וועלט גירעכינט וויא איין מת : (יד) אונ דרום בין איך מזהיר איטליכר וואש גיט געלט דעם ארום מאן בשעת עש איז אים איינג· מוז ער גווארנט זיין ער זאל אים געבן מיט אזו איין אופן ער זאל אים ניט מבייש זיין · נאר ער זאל אים געבן אז קיינר זאל ניט זעהן · אונ אז ער גיט אים בפרהסיא מוז ער געבין מיט אזעלכע רייד וואש זייא רועך אויף דעם הארץ כלומר ער זאל אים אויש ריידן דאש הארץ · אונ דער וואש נעמט איין אורח זאל ער אים צו נעמן מיט איין פריילך פנים · (טו) פאר וואר דאש איז גוויש וואש אונזרע חכמים ז"ל האבין גיזאגט דיא מצות פון צו נעמן אורחים מיט איין פריילך פנים איז גרעשר פון קבלת פני השכינה · אונ דיא מצוה איז זייער

חשוב

בפרק עשירי : (טו) נחזור לענין שלנו שאזהרה גדולה הוא על מנהיג קהלה שלא להטיל אימה יתירה
על הצבור וליתן המסים כאחד מבני הקהילה או בני המדינה ולא יהיה חנפן שיהיה חס על העשיר
או על משפחתו ויתן העול על עניים ואביונים אז חפץ ה׳ בידו יצליח ויזכה לזרע יאריך ימים אמן :

פרק י **צריך** האדם להזהר כשיעשה סעודת מצוה כגון מילה או סעודת אירוסין או נשואין וסעודת
בר מצוה יזהר להיות בתוך הקרואים עניים ואביונים ולהשגיח עליהם בדברים נאים כי
העושה שמחה לבנו או לבתו ולא הזמין לסעודה עניים אזי מתעורר הקטרוג מלילית הרשעה ומסמאל
עד שמביאים איזה יסורין ומדת הקשות על בעל הסעודה · (ג) כמו שמצינו בסעודת אברהם אבינו ·
כדאיתא במ״ר · ויהי אחר הדברים שקטרג השטן על אברהם ביום הגמל את יצחק ועשה אברהם
משתה גדול עם כל גדולי הדור ולא היה שם שום עני וכו׳ עד שאמר הקב״ה לאברהם קח נא את
בנך את יחידך את יצחק וגו׳ · וכן מצינו אצל איוב שעשה סעודה עם בניו ולא היו שם עניים
וקטרג השטן עד שהמית את בניו ובנותיו של איוב ונטל הימנו עושרו ובהמותיו ולא נח מרוגזו עד
שהביא עליו יסורין · ע״כ צריך הבעל סעודה ליזהר להזמין עניים לסעודה כדי שלא יקטרג הקטיגור ·
ולא עוד כיון, שמבקש עניים לסעודה אזי קטיגור נעשה סניגור כמו שמצינו במדרש תנחומא פ׳
האזינו׳

חשוב ביא גאט דען דאש וואש מען גיט איין שטיק ברוט
צו דעם עני דאש מאכט שלאף פיר הונדרט און אכציג
כיתות פון משחיתים און דיא לילית די מוטר פון די שדים
וואש זיא קומט תמיד מקטרג צו זיין אויף דיא ישראל ·
דען ברויט ווערט גירופן אויף לשון הקודש פת ׳און דיא
פיר הונדרט און אכציג כיתות זיינן בלשון הקודש תפ און
תפ מאכט צוריק פת ווערט גפונן אז מיט דעם שטיקיל ברויט
וואש מען גיט דעם עני מאכט מען שלאף דיא אלע כיתות ·
(טז) נחזור לאמיר ווידר קערן צו אונזר ענין וואש מיר
האבין גישמועסט אין דעם אן הייב פרק דאש עש איז
איין גרוישע אזהרה אויף דיא מנהיגי קהלה אז זייא זאלין
ניט ווארפין איין איבריגע פארכט אויף דעם צבור און זאלן
געבין מס אזו וויא אלע לייט און זאל ניט זיין קיין חניפה
מענטש חס צו האבין אדר חנפנן דעם עושר אדר אויף
זיין משפחה און דעם יאך צו געבין אויף דיא ארמע לייט
זאל ער אזו ניט טאן דענמאלט אז דער מנהיג וועט זיך
אזו פירן וועט גאט ב״ה זיין ווילן אויך טאן · און זיינע
ווערק וועט ער בגליקן און וועט זוכה זיין צוא לאנג
לעבין אמן :

פרק י צריך דער מענטש מוז גווארנט זיין אז ער מאכט
איין סעודת מצוה דהיינו איין מילה אדר איין
סעודות אירוסין אדר איין חתונה און איין סעודות בר
מצוה מוז ער בעטין ארמי לייט אויף דער סעודה. און אויף
זייא משגיח צוא זיין מיט גוטע רייד · ווארום דער וואש
מאכט איין שמחה צו זיין זון אדר צו זיין טאכטר און בעט ניט
קיין ארמי לייט אוף דר סעודה · ווערט דר וועקט איין קיטרוג
פון לילית הרשעה און פון דעם סם ביז זייא ברייננן עפיס
יסורים אויף דעם בעל הסעודה : (כ) אזו וויא מיר גפינן
בייא דער סעודה פון אברהם אבינו · אזו וויא עש שטייט
אין מדרש דאש וואש שטייט אין דער תורה ויהי אחר הדברים
האלה און עש איז גיוועזן נאך דיא דאזיגע רייד האט גאט
ב״ה גיפרובט צו אברהם און האט אים גהיישן ער זאל
מקריב זיין זיין זון יצחק פאר איין קרבן עולה · דרשת דער
מדרש דאש מיינט מען נאך די רייד פון דעם שטן וואש ער
האט מקטרג גוועזן אויף אברהם וואש ער האט גימאכט איין
גרוישע סעודה פאר אלע גדולי הדור און קיין שום עני איז
דארטן ניט גוועזן · ביז גאט ב״ה האט גיזאגט צו אברהם
נעם דיין איינציגן זון יצחק און זייא אים מקריב פאר איין
קרבן עולה · דורך דעם איז שרה גשטארבין אזו וויא אין
דער תורה שטייט · און אזו אויך גפינן מיר בייא איוב
וואש ער האט גמאכט איין סעודה מיט זיינע קינדר און קיין
שום עני האט ער ניט גירופן אויף דער סעודה · האט דער
שטן אויף אים מקטרג גוועזן ביז ער האט גטייט דיא זין און
דיא טעכטר פון איוב · און האט בייא אים אוועק גנומן זיין
עשירות און זיינע בהמות און האט ניט גירואט פון זיין צארין
ביז ער האט אויף אים גרוישע יסורים גיבראכט · דרום מוז
דער בעל סעודה גווארנט זיין צו בעטין ארמע לייט אויף דר
סעודה פון וועגין דער שטן זאל אויף אים ניט מקטרג זיין ·
און נאך מער אז ער בעט ארמע לייט אויף דער סעודה ·
ווערט דער קטיגור איין פיר שפרעכר פאר אים · אזו וויא מיר

האזינו (ג) באדם עשיר אחד היה גדול בעושר ומופלג בלימוד ובחכמות והיה לו בת אחת יפת תואר צנועה וחמודה והלך והשיא לבתו ג' פעמים לג' בני אדם חשובים ובכל לילה ראשונה של נשואיה למחרת מוצאים בעלה מת אמרה האלמנה לא ימותו עוד בני אדם עלי אשב אלמנה ועגונה עד אשר ירחם הקב"ה עלי · וישבה ימים רבים (ד) והיה לאותו עשיר אח עני ביותר במדינה אחרת · והיה לו עשרה בנים ובכל יום ויום היה הוא ובנו הגדול מביאין עצים מהיער ומוכרין אותן ובזה היה פרנסתו ואנשי ביתו פעם אחת לא מכרו את העצים ולא היה להם מעות לקנות לחם ישבו בלילה בלי לחם ולמחרת הלכו פעם שנית ליער להביא עצים ונתעלף רוח האב וזלגו עיני הבן דמעה על גודל העניות של אביו ותלה עיניו למרום (ה) והרהר הבן בלבו ונטל רשות מאביו והלך למדינת דודו כשבא לבית דודו שמח עליו דודו ואשתו ובתו האלמנה ושאלו לו על אביו ועל אמו ועל אחיו והבנים · שלו וישב עמו שבעה ימים ולאחר ז' ימים אמר הבחור לדודו שאלה אחת אני שואל מעמך אל תשיבני והשיב לו דודו שאל בני מה שתרצה · א"ל הבחור אני לא אשאל שום דבר עד שתשבע לי וכן עשה: (ו) א"ל הבחור זאת השאלה שאני אשאל ממך שתתן לי את בתך האלמנה לאשה כששמע האיש בכה · אמר לו אל בני כי בעו"ה כך מדתה (ר"ל שימות החתן לילה ראשונה וכך הוא הסדר שלה) אמר הבחור על מנת כן · א"ל דודו אם על עסקי ממון אתה קופץ אל תשאנה ואני אתן לך כסף וזהב

וממון

גפינן אין מדרש תנחומא : (ג) עש האט זיך גטראפן איין מעשה · איין מענטש איז גיוועזן איין גרושר עושר אונ האט גקאנט וואול לערנן אונ פיל חכמות · אונ ער האט נאר גיהאט איין טאכטר זייער אשיינע אונ איין צנועה אונ איין פרומע האט דער פאטר איר דרייא מאל חתונה גמאכט · אונ איטליכע ערשטע נאכט פון איר חתונה האט מען צוא מארגן פריא גפונן איר מאן גישטארבן האט דיא אלמנה גיזאגט צו איר פאטר איך וויל שוין ניט אז מענטשן זאלין איבר מיר שטארבן · איך וועל זיצן איין אלמנה אונ איין עגונה ביז גאט ב"ה וועט זיך דער בארמן אויף מיר · איז זיא גיזעסן פיל צייטן איין אלמנה : (ד) אונ דער עושר האט גיהאט אין איין אנדרי מדינה איין ברודר איין גרוישן ארום מאן אונ ער האט גהאט צעהן זין · אונ איטליכן טאג פלעגט ער מיט זיין עלשטן זון גיין אין וואלד אריין אונ פלעגין ברייננן האלץ אונ דאש פאר קויפן אונ דער מיט פלעגט ער זיך מפרנס זיין מיט זיין הויז גזינד · איין מאל האבין זיי ניט פר קויפט דאש האלץ האבין זייא ניט גהאט פר וואש ברויט צו קויפין האבין זייא איבר גנעכטיגט בייא נאכט אן ברויט · אונ צו מארגן זיינן זייא נאך אמאל גיגאנגן אין וואלד אריין צו ברייננן האלץ · איז דר פאטר חלשות גיבליבן · אונ דער זון האט גיוויינט אויף דעם גרויש ארומקייט פון זיין פאטר : (ה) האט דער זון גינומן רשות פון זיין פאטר אונ איז גגאנגן אין דער מדינה וואו זיין פעטר איז · אונ אז ער איז גיקומן צו זיין פעטר · האט זיין פעטר מיט זיין ווייב אונ זיין טאכטר דיא אלמנה זיך זייער גיפרייט · אונ האבין אים גיפרעגט אויף זיין פאטר אונ מוטר אונ אויף זיינע ברידר : איז דער בחור מיט אים גיזעשן זיבן טאג דער נאך האט דר בחור גיזאגט צוא זיין פעטר · איך וועל פון דיר בעטן איין זאך נאר דוא זאלשט דאש מיר ניט פאר זאגין · האט זיין פעטר אים גיענטפרט בעט מיין זון וואש דו ווילסט · האט דר בחור צו אים גיזאגט איך וועל אנדרש ניט בעטין דיך ביז דוא מוזט מיר פריער שווערין דוא זאלשט עש מיר ניט פאר זאגין · האט זיין פעטר אים גישווארין : (ו) האט דער בחור אים גיזאגט דאש איז וואש איך וועל דיך בעטין דוא זאלשט מיר געבן פר אווייב דיין טאכטר דיא אלמנה · וויא דער פעטר האט דאש דער הערט האט ער גיוויינט · אונ האט אים גיזאגט ניט מיין זון דען בעונותינו הרבים בייא איר שטארבין דיא מאנן דיא ערשטע נאכט · האט דער בחור גיזאגט פון דעסט וועגין וויל איך זיא פארט · האט זיין פעטר צו אים גיזאגט אויב דוא ווילשט זיא נעמן ווייל זיא האט פיל געלט · נעם זיא ניט אונ איך וועל דיר געבין פיל גאלד אונ זילבר · ווארום דוא בישט אשיינר בחור אונ איין קלוגר · אונ מיין עצה איז · דוא זאלשט דיין לעבין ניט איין שטעלין כדי צו נעמן מיין טאכטר · האט דער בחור צוא אים גיזאגט דוא האשט דאך גישווארין דרויף אז דוא זאלשט מיר ניט פאר זאגין מיין גיבעט · אונ וויא זיין פעטר האט דאש גיהערט אז ער וויל זיא פארט נעמן איז ער מרוצה גיווארין דער צו · אונ איז גיקומן צו זיין טאכטר אונ האט איר דער ציילט דיא גאנצע זאך וויא דיא אלמנה האט דאש דער הערט האט זיא אן גיהובן צו שרייען אונ צו וויינן אונ

טוט

וממון הרבה כי אתה בחור נאה וחכם ובעצתי אל תסתכן · אמר לו הבחור כבר נשבעת על הדבר הזה · וכיון שראה דודו העשיר הדבר נתרצה לו ובא לבתו וסיפר לה את הדברים · כששמעה האלמנה זאת התחילה לצעוק ולבכות במר נפשה ואמרה רבון כל העולמים תהי ידך בי ואל ימות הבחור הזה · (ז) ואחר זמן קצר קדשה הבחור להאלמנה וקרא אביה דודו של החתן לזקני העיר על הנשואין ועשה כילה לישב החתן בתוכו וכשישב החתן בתוך הכילה נזדמן לו זקן א׳ והיה אליהו הנביא קרא אליו וא״ל להחתן בני איעצך עצה נכונה ואל תט מעצתי היום כשתשב לסעודה יבא אליך עני שאין כמוהו בכל העולם ותיכף כשתראהו תקום ממושבך והושיבהו אצלך ותן לו לאכול ולשתות ושמש לפניו בכל כוחך ועצמך · ואח״כ הלך אליהו ז״ל מעם החתן ובלילה ראשונה של הנשואין כשהיה החתן יושב בראש הקרואים (ח) בא עני אחד ותיכף כשראה החתן את העני עמד ממקומו והושיב לו במקומו ועשה לו ככל אשר צוה לו הזקן · לאחר המשתה כשרצה החתן · לילך לחדר הלך העני אחריו ואמר לו בני אני שלוחו של מקום ובאתי הנה ליטול את נפשך א״ל החתן תן לי זמן שנה אחת או חצי שנה א״ל לא אעשה א״ל החתן תן לי זמן שלשים יום א״ל לא אעשה א״ל החתן תן לי זמן ז׳ ימי המשתה א״ל המלאך המות לא אעשה כי לא אוכל לעשות לך חסד אפילו יום אחד כי כבר הגיע קיצך ושעתך · (ט) א״ל החתן תן לי רשות שאקח רשות מאשתי ומן דודי שהוא חותני א״ל לדבר זה אשא פניך בעבור שעשית גמילות חסד עמדי ולך ובא מהרה · הלך החתן להחדר שהכלה יושבת שם יחידה ובוכה ומתפללת להקב״ה וכשבא החתן להכלה וקרא הבחור אליה ובאת לפתוח לו הפתח החדרה החזיקה בידו לנשק לו ואמרה אליו למה אתה באת לבדך אלי · אמר לה החתן ליקח רשות מאתך כי בא עתי וקצי

טוט תפלה צו הקב״ה · אונ האט גיזאגט דער הער פון אלע וועלטין · לאז דיין שלאק בעסר אין מיר זיין · אונ דער בחור זאל ניט שטארבין · (ז) אין איין קורצע צייט ארום · האט דער בחור מקדש גיוועזן דיא אלמנה · האט איר פאטר גירופין אלע זקנים פון דר שטאט אויף דר חתונה · אונ צום חתן האט ער גימאכט אבזונדר הדר ער זאל דרינן זיצן · וויא דער חתן האט זיך גיזעצט אין דעם הדר · איז גיקומן איין אלטר מאן צו אים דאש איז גיוועזן אליהו הנביא · האט ער גיזאגט צוא דעם חתן מיין זון איך וועל דיר איין רעכטע עצה געבין · אונ זאלשט ניט אוועק נייגין פון מיין עצה · היינט אז דוא וועסט זיך זעצין עסין · ווערט קומן איין ארום מאן וואש זיין גלייכן איז ניט פאר האנדן · אונ תיכף אז דו וועשט אים דר זעהן זאלשטו אויף שטיין פון דיין זיצונג אונ זאלשט אים זעצין בייא דיר · אונ גיב אים עסין אונ טרינקן אונ זייא משמש פאר אים מיט גאר דיין כח · דער נאך איז אליהו ז״ל אוועק גיגאנגן פון דעם חתן · אונ אין דער ערשטר נאכט פון דער חתונה אז דער חתן איז גיזעסין בראש הקרואים (ח) איז גיקומן איין ארום מאן · וויא דער חתן האט אים דער זעהן · איז ער אויף גישטאנן תיכף פון זיין ארט · אונ האט דעם ארום מאן גיזעצט אויף זיין ארט אונ האט גיטאן אזו וויא דער אלטר האט אים גיבאטין · נאך דער סעודה האט דער חתן גיוואלט גיין אין זיין חדר אריין · איז דער ארום מאן אים נאך גיגאנגן · אונ האט צו אים גזאגט מיין זון איך בין דער שליח פון גאט אונ איך בין אהער גיקומן צו נעמן דיין נשמה · האט דר חתן צו אים גיזאגט גיב מיר אצייט איין יאר אדר איין האלב יאר · האט דער ארום מאן גיזאגט איך קען דיר דאש ניט טאן · האט דער חתן צו אים גזאגט גיב מיר צייט דרייסיג טאג · האט ער צו אים גיזאגט איך קען דאש ניט טאן האט דער חתן צוא אים גיזאגט גיב מיר צייט דיא שבעת ימי המשתה · האט דער מלאך המות צוא אים גיזאגט איך קען דאש ניט טאן · ווארום איך קען דיר קיין חסד ניט טאן אפילו אויף איין טאג ווארום דיין צייט איז שוין גיקומן צו שטארבין : (ט) האט דער חתן צו אים גיזאגט גיב מיר רשות איך זאל מיך גיזעגנן מיט מיין כלה אונ מיין פעטר וואש ער איז מיין שווער האט דער מלאך המות צו אים גיזאגט דאש וועל איך דיר צוא ליב טאן ווייל דוא האשט מיר חסד גיטאן · אונ גייא אונ קום גיך · איז דער חתן גיגאנגן צוא דעם חדר וואש דיא כלה איז דארטין גיזעסין אליין אונ האט גוויינט אונ מתפלל גיוועזן צו גאט ב״ה אז איר חתן זאל לעבין בלייבן וויא די כלה האט דער הערט איר חתן גייט האט זיא אים אויף גיעפינט דיא טיר אונ האט אים אן גיהאפט בייא זיין האנט אונ האט אים גקושט אונ האט גיזאגט צו אים ווארום בישטו צוא מיר גיקומן אליין · האט

וקצי לילך בדרך כל הארץ כי מלאך המות היה אצלי והגיד לי המלאך שבא ליטול נפשי אמרה לו לא תלך מעמדי אלא תשב פה ואני אלך להחדר שלך ואדבר עמו · הלכה ומצאה אותו : (י) אמרה לו להמלאך האתה שליח שבאת ליטול נשמת אישי אמר לה הן אמרה לו הלא כתיב בתורה כי יקח איש אשה חדשה לא יצא בצבא ולא יעבור עליו לכל דבר נקי יהיה לביתו שנה אחת ושמח את אשתו אשר לקח והקב"ה הוא אמת ותורתו אמת הוא ועכשיו אם תקח את נשמת בעלי אזי תהיה התורה ח"ו פלסתר אם תקבל את דברי מוטב ואם לאו בא עמדי לפני ב"ד הגדול שבשמים לפני הקב"ה : (יא) שמע המלאך ואמר לה בשביל שעשה בעלך עמי חסד וכבד אותי לזאת אשא פניך ואלך לפני הקב"ה ואספר את דבריך לפני הקב"ה והלך המלאך לשאול להקב"ה וכהרף עין בא בשמחה פעם אחרת להחדר ואמר שהקב"ה וויתר להחתן את חייו בעבור הגמילות חסד שעשה עם העני : (יב) וכל הלילה הזה אבי הכלה ואמה היו הולכין סביבות החדר שהיו שם החתן והכלה ושמעו אותן שמחים יחד ובבוקר נכנסו שם להחדר ראו ושמחו יחד והודיעו הדבר לכל הקהל ונתנו כולם שבח והודיה להקב"ה עכ"ל · וכל זה גרם החסד שעשה החתן עם העני (יג) ע"כ צריך האדם להזהר לבלתי הראות פנים של זעפות לעניים הבאים בתוך ביתו ובפרט שלא לגעור בעניים שבאים לסעודת מצוה כי כיון שבעל הבית מבייש העניים בשביל כך מתהווה רעה גדולה לכן לא יצטער האדם אם יהיה לו איזה זהובים יותר הוצאה כי יש בזה כפרת עון (יד) כמ"ש הרב הגדול מהר"ם בבלי ז"ל בספר טעמי המצות תועלת גדול לבעלי

דער חתן צו איר גיזאגט צו נעמן רשות פון דיר דען עש איז גיקומן מיין צייט צו שטארבין ווארום דער מלאך המות איז גיוועזן בייא מיר אונ האט מיר גיזאגט אז ער איז גיקומן נעמן מיין נשמה · האט זיא צוא אים גיזאגט דוא זיץ דא אונ איך וועל גיין אין דיין חדר אריין אונ וועל ריידן מיט דעם מלאך המות · איז זיא גיגאנגן אונ האט אים גפונן : (י) האט זיא צו אים גיזאגט דוא בישט דער שליח וואש איז גיקומן צו נעמן דיא נשמה פון מיין מאן · האט ער צו איר גיזאגט יוא · האט זיא צו אים גיזאגט פאר וואר עש שטייט דאך אין דר תורה ווען איינר ווערט נעמן אנייע ווייב זאל ער ניט גיין אין חיל אריין אונ מען זאל אים ניט נעמן צו קיין שום זאך נאר ער זאל איין יאר אין זיין היים זיין אונ זאל דער פרייען דאש ווייב וואש ער האט גינומן · אונ גאט ב"ה איז דאך אמת אונ זיין תורה איז אמת · אונ אצונד אז דוא וועשט נעמן דיא נשמה פון מיין מאן וועט דאך דיא תורה ח"ו זיין שקר · אויב דוא וועשט פאר נעמן מיינע רייד איז גוט · אונ אויב ניט קום מיט מיר פר דעם ב"ד הגדול פון דעם הימל וועל איך דאש טענן פאר זייא · (יא) האט דער מלאך המות צו איר גיזאגט ווייל דיין מאן האט מיט מיר גומל חסד גיוועזן אונ האט מיך ערליך גיהאלטן · דרום וועל איך דיר צו ליב טאן אונ וועל גיין דער ציילן פאר גאט ב"ה דיינע רייד איז ער גיגאנגן פרעגן גאט ב"ה אין איין הרף עין איז ער גיקומן נאך אמאל אין דעם חדר אריין מיט גרויש שמחה אונ האט גיזאגט אז גאט ב"ה האט גישיינקט דעם חתן זיין לעבין פון וועגין דעם גמילות חסד וואש דער חתן האט מיט דעם ארום מאן גיטאן : (יב) אונ איין גאנצע נאכט זיינן דיא פאטר אונ מוטר פון דער כלה גיגאנגן ארום דעם חדר וואש דיא חתן אונ כלה זיינן דארטין גיוועזן אונ האבין גיהערט וויא זייא פרייען זיך באננד · אין דער פריא זיינן זייא אריין גיגאנגן אין זייער חדר אריין אונ האבין דער זעהן אז ער לעבט · האבין זיי זיך זייער גפרייט אונ האבין די זאך מודיע גיוועזן צוא אלע לייט פון דער שטאט · האבין זייא אלע אפ גיגעבן איין שבח והודיה צו גאט ב"ה אונ דאש אלץ האט גורם גיוועזן דער חסד וואש דער חתן האט גיטאן מיט דעם ארום מאן · (יג) דרום מוז דער מענטש גיווארינט זיין ניט-צו ווייזן איין צארינדיג פנים צוא דיא ארמע לייט וואש קומן אין זיין הויז אריין · אונ בפרט צוא דיא עניים וואש קומן צו איין סעודת מצוה · ווארום דורך דעם וואש דער בעל הבית איז מבייש דיא ארמע לייט דער פון קומט אגרוישע רעה · דרום זאל דער מענטש זיך ניט מצער זיין דאש דיא סעודה וועט אים דורך דעם עפיש מער קאסטין ווארום דורך דעם ווערין אים פר געבין זיינע זינד : (יד) אזו וויא דער גרוישר רב מהר"ם בבלי שרייבט אין ספר טעמי המצות דאש ווען דיא עניים עשין אוף-זיין סעודות מצוה איז דאש אגרויש הילפונג צו דעם בעל הסעודה דען דאש איז ממש גלייך וויא אקרבן דאש דיא כהנים עסין דאש פלייש פון אים אונ דיא בעלים האבין איין כפרה אויף זייערע

לבעלי הסעודה במה שאוכלים הקרואים עניים שהוא ממש דוגמת קרבן שהכהנים אוכלין ובעלים מתכפרים ויתן בטוב עין ואז נאמר עליו טוב עין הוא יבורך :

פרק יא **ידוע** ומפורסם לכל יודעי דת ודין תורתנו הקדושה תרין סמכין הן שהן עמודי העולם ועמודי הגולה · ואלו הן זכות התורה וזכות האבות ולכן השחר מאיר בכל יום בגלוי רצון ורחמים זכות תרין עמודי הנזכרים עמוד התורה וזכות אבות שהן רחמים ורצון לישראל : (ב) ובהיות כי הקב"ה מתאוה לתפלתן של יראיו על כן נכון הוא להתפלל ע"ז בכל בוקר שתעמוד לנו זכות תורתנו הקדושה וזכות אבות שהן אברהם יצחק יעקב : (ג) ובהיות כי הברכה ראשונה הוא על נטילת ידים כזה · (ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם אשר קדשנו במצותיו וצונו על נטילת ידים) הברכה זו מתחיל באות בי"ת ומסיים באות מ"ם שהוא מ"ב ב"פ כ"א הוא מרמז על שני עמודים עמוד התורה ועמוד זכות אבות כי ה' חומשי תורה מתחילין באות ב' דבראשית ו' מספר ואלה שמות ו' מספר ויקרא ו' מספר במדבר א' מספר אלה הדברים ר"ת שלהן גימטריא כ"א כנגד השם אהי"ה · והאבות ראשי תיבות שלהן הוא גימט' כ"א כנגד השם אהיה כזה א"ברהם י"צחק י"עקב גימט' כ"א : (ד) לכן אנשי מעשה נוהגים להתפלל תיכף אחר ברכת נט"י ואומרים תפלה כזה (אל אלהי הרוחות יה"ר מלפניך ה' אלהי ואלהי אבותי שתעמוד לנו זכות אברהם יצחק ויעקב להציל אותנו ואת זרעינו מכל פשע ועון כדי לקיים מצות תורתך הקדושה בלי שום מחשבה זרה וטהר לבנו לעבדך באמת ובתמים אמן)· אל תהי מצות ברכה זו קלה בעיניך כי מצאתי תפלה זו בחיבור הראשונים בימי רש"י ז"ל אשר קבלה היא בידם כי מיום שחרב ב"ה ובטלו הקרבנות נכנסו התפלות במקום הקרבן לעורר רחמים עלינו ובפרט שאנו בזמן הזה צריכין לרחמים גדולים ואין דעתנו צלולה להתפלל מחמת עול הפרנסה אשר ממש בנפשו

זייערע זינד : אונ ער זאל זייא פאר גינן דאש עשין אונ דענמאלט ווערט אויף אים גיזאגט טוב עין הוא יבורך דר וואש האט איין גוט אויג דאש הייסט ער פר גינט דאש עשין וואש ער גיט דיא ארמע לייט דער ווערט גיבענטשט ווערין פון גאט ב"ה :

פרק יא ידוע עש איז גוויש אונ מפורסם צוא אלע וואש האבין ווישען שאפט אין אונזר הייליקע תורה אז צווייא זיילן זיינען פאר האנדין וואש דיא וועלט שטייט אויף זייא · אונ דיא ישראל האבין דורך דעם איין קיום · אונ דאש זיינען זייא דער זכות פון דער תורה אונ דיא זכות אבות אונ דרום אז דער מארגין שטערין גייט אויף טוט ער לייכטן אלע טאג מיט רצון אונ רחמים דורך דעם זכות פון דיא צווייא זיילן וואש פריער זיינן גישטאנן דאש איז דיא תורה אונ זכות אבות וואש זייא זיינען דער בארימקייט אונ ווילין צוא דיא ישראל : (ב) אונ ווייל גאט ב"ה גלושט צוא דיא תפלות פון די גאטש פארכטיגן מענטשן דרום איז רעכט אז דר מענטש זאל דרויף מתפלל זיין אלע פריא · אז עש זאל אונז בייא שטיין דער זכות פון אונזר הייליקע תורה אונ דער זכות פון אונזרי עלטרין אברהם יצחק ויעקב : (ג) אונ ווייל אין דער פרי איז דיא ערשטע ברכה על נטילת ידים אונ דיא ברכה הייבט זיך אן מיט איין בית אונ לאזט זיך אויש מיט איין מ"ם דאש טרעפט אן צווייא אונ פערציג · דאש איז צוויי מאל איין אונ צוואנציג אונ דאש איז מרמז אויף דיא צווייא זיילן דיא זייל פון תורה אונ דיא זייל פון זכות אבות · דען דיא ערשטי אותיות פון דיא פינף ספרים פון דער תורה טרעפין אן איין אונ צוואנציג ווארום דער ספר בראשית הייבט זיך אן מיט איין (בית) דער ספר שמות מיט איין (ואו) דער ספר ויקרא מיט איין (ואו) דער ספר במדבר אויך מיט איין (ואו) דר ספר דברים הייבט זיך אן מיט איין (א) טרעפט דאש אליך אן איין אונ צוואנציג · אונ דיא ערשטע אותיות פון דיא אבות טרעפין אויך אן איין אונ צוואנציג דאש איז דיא (א) פון אברהם דיא (י) פון יצחק דיא (י) פון יעקב · דיא ראשי תיבות פוןביידע זיילין טרעפין אן צווייא אונ פערציג אקעגין דעם אן הייב אונ אויש לאז פון דער ברכה על נטילת ידים : (ד) דרום זיינן דיא פרומי לייט זיך נוהג דאש תיכף נאך דער ברכה פון על נטילת ידים זאגין זייא דיא תפלה אל אלהי הרוחות וכו' אונ דיא מצוה פון דער ברכה על נטילת ידים מיט דער תפלה אל אלהי הרוחות זאל ניט גרינג זיין אין דייני אויגין · ווארום איך האב דאש גפונן שטיין אין דיא ספרים וואש דיא ערשטע חכמים האבין מחבר גיוועז וואש זייא זיינען

בנפשו יביא לחמו ולפעמים באשר שהוא לחוט אחר הממון מכניס את עצמו בדברי איסור הקרובים לאונאה וגזל כדי להחיות נפשו : (ה) ע"כ תקנו חז"ל זו התפלה להתפלל להבורא יתברך ב"ה להציל אותנו מכל עון ופשע וחטאה ולא כל העתים שוים לתפלה כמו תפלת של שחרית שהוא עת רצון ועת רחמים · ע"כ טוב לומר תפלה זו תיכף אחר ברכת נט"י כיון שמרומז בה זכות התורה וזכות האבות וכמש"ל ואם תפרוק עולך מלהתפלל פן יפגע מדת הדין קודם התפלה לשפוך חמה שפוכה בפתע פתאום בעת הדין אשר מה"ד כבר מוכן הוא : (ו) בן אדם בן אדם אם תציית לעצתי קום והתחזק לרצות את בוראך כי הוא אל גדול גבור ונורא עושה הכל בבת אחת ממית ומחיה מוחץ ורופא מוריש ומעשיר משפיל ומרומם מרעיב ומשביע מוריד שאול ויעל מטביע במים אדירים ועמוקים ומעלה עונה לאדם בעת צרה ועונה לאשה בעת שיושבת על המשבר מציל את האנשים מים סוף והולכי מדברות מחיות רעות ונחש שרף רופא חולים שומע לזעקת אביונים ועניים מציל העשוק מיד עושקו · (ז) ולפעמים כשישראל אינם רוצים בתשובה מביא עליהם צרה אז למרום נושאים עיניהם בבכיה עד כי בא יבא ישועה כהרף עין וכל זה בעבור התשובה שעושין במסתרים תבכה נפשם ומתוודים על חטאתם ופשעם ומעלים על לבביהם חטאת נעוריהם מה שקלקלו ופגמו ולא אבו ללכת בדרכי ה' כי אם בשרירות לבם ולא זכרו יום אחריתם ואחרי שובם נחמו לעזוב דרך הרשע ותמיד הן מתוודים בבכי ולקבל תשובה שלימה · על כל אלה שומע ומאזין

גיוועז אין דיא צייטן פון רש"י ז"ל דאש ביא זייא · איז איין קבלה גיוועזן אז פון דעם טאג אן וואש דאש בית המקדש איז חרוב אונ דיא קרבנות זיינען בטל גיווארין · זיינען דיא תפלות אויף דעם ארט פון קרבנות צוא דער וועקין דאש רחמנות פון גאט אויף אונז · בפרט היינטקע צייטין בדארפין מיר צו האבין גרוש רחמנות · אונזר דיעה איז ניט קלאר תפלה צוא טאן מחמת דעם עול פון פרנסה וואש ממש ער שטעלט איין זיין לעבין פון זיין פרנסה וועגין · אונ אמאל מחמת ער איז זייער להוט נאך געלט ברייננגט ער זיך אריין אין איסור זאכין וואש זייא זיינען נאהונט צוא נארין איינם אדר אים בגזלנען פון וועגין צו צוא דער נערין זיין לייב · אונ דאש קומט אליץ מחמת עש קומט אים זייער שווער אן דיא פרנסה : (ה) דרום האבין אונזרי חכמים ז"ל מתקן גיוועזין די תפלה וואש פריער איז גישטאנען צוא בעטין גאט ב"ה ער זאל אונז מציל זיין פון אלע זינד · אונ ניט אלע צייט זיינען גלייך תפלה צוא טאן אזוא וויא דיא תפלה פון אין דער פריא וואש דענמאלט איז איין עת רצון אונ איין עת רחמים · דרום איז גוט דיא תפלה צוא זאגין תיכף נאך דער ברכה פון על נטילת ידים וייל אין איר איז מרומז דער זכות פון דער תורה אונ זכות אבות · אבר ווען דוא וועסט אבר פורק עול זיין פון צוא זאגין דיא תפלה תיכף נאך דער ברכה על נטילת ידים · טאמר וועט דער מדת הדין דיך בגעגנען פאר דער תפלה צוא פאר גיסן אויף דיר פלוצלונג זיין רוגזה · (ו) דוא בן אדם אויב דוא ווילסט פאלגין צוא מיין עצה שטייא אויף אונ שטארק זיך איבר צוא בעטין דיין בשעפער ווארום ער איז זייער אגרוסער אונ איין פארכטיגער גאט ער טוט אליץ אין איין מאל · ער טייט אונ מאכט לעבדיג אין איין מאל ער וואונדט אונ היילט · ער מאכט ארום אונ רייך · ער מאכט נידעריג אונ דער הייכט · ער מאכט הונגעריג אונ מאכט זאט אונ מאכט נידערין אין גיהנם אריין אונ ברייננגט ווידר אויף · ער מאכט איין זינקן אין שטארקע אונ אין טיפע וואסר אונ ברייננגט ווידר אויף · ער ענטפרט צוא איין מענטשין אין דער צייט אז ער איז אין איין עת צרה · אונ ענטפרט צוא דער אשה בשעת זיא זיצט אויף דעם בראך ביינקיל צוא גווינן איין קינד · ער איז מציל דיא מענטשין פון דעם ים · אונ דיא וואש גייאן אין דער מדבר איז ער מציל פון חיות רעות אונ שלאנגען · ער היילט קראנקע · ער הערט צוא דאש גישרייא פון ארמי לייט ער איז מציל דעם וואש ווערט גירובט פון דעם וואש רובט אים · (ז) אונ אמאל אז דיא ישראל ווילען ניט טאן קיין תשובה · קומט אויף זייא צרות ר"ל · אונ דענמאלט הייבין זייא אויף זייערע אוגין צוא גאט מיט גיוויין · ביז דיא הילף קומט זייא אין איין הרף עין · אונ דאש איז אליץ פון וועגין דער תשובה וואש זייא טואן · אונ וויינן אין פאר בארגנע ערטער אונ זיינען מתודה אויף זייער זינד · אונ ברייננגען אויף זייערע הערצר אויף דיא זינד וואש זייא האבין גיטאן אין זייער יוגנט · דאש זייא האבין גזינדיגט אונ האבין ניט גיוואלט גיין אין דיא וועגין פון גאט · נאר נאך דעם ווילין פון זייער הארץ · אונ

ומאזין הבורא יתב"ש את זעקתם לשלוח להם ישועה ורחמים: (ח) ע"כ אל יתרשל האדם מלהתפלל להש"י ב"ה ואל יסמוך האדם על חכמתו לאמר כבר מסוגל אני ביראת ה' ולא יריע אויבי לי להטותי מדרך הישר והטוב· ובא וראה מה דאיתא בירושלמי· (ט) מעשה בחסיד אחד שהיה מופלג בזקנה ואמר אל תאמין בעצמך עד ימי זקנתך (כי הוא סבר כשבא האדם לימי הזקנה שוב לא יחטא· בוודאי ולא הסכים למה שאמרו רז"ל אל תאמין בעצמך עד יום מותך) והנה פעם אחת בא השטן אליו ונדמה עצמו כאשה יפת תואר מאד והתקרב אליו עד שהביאו להרהור עבירה והתחיל החסיד לדבר אל השטן דברים המרגילין לעבירה· (י) ובתוך כדי הדבור שם החסיד אל לבו והתחרט ואמר מה זה מעשה אשר עשיתי ותיכף קם ואמר אוי לי למי אני מתקרב והתחיל להצטער מאוד בבכי גדול על הדברים שיצא מפיו הקרובים להביא את האדם לעבירה כשראה השטן שהחסיד הוא בצער א"ל רבי אל תצטער כי אתה לא דברת עם אשה רק עם השטן שנדמה כאשה ולא באתי אלא להחזיר אותך לבלתי לשנות מטבע ודברים של חכמים שאמרו אל תאמין בעצמך עד יום מותך ולא עד זקנתך וקבל החסיד עליו לדבר כך כמו שהזהיר אותו השטן עכ"ל: (יא) והנה אחרי אשר דברנו קצת לעיל שצריך האדם להתפלל בלב נשבר נזכיר אגב גם התועלת הגדולה לקבלת התפלה שהוא ענין הנקיות שיהיה גופו נקי מכתמי לכלוכי הזוהמא ויתבונן האדם ממה שהובא בברייתא דמעשה מרכבה ונזכר לעיל ג"כ בפרק ראשון: (יב) שאותן המלאכים הנשלחים בעוה"ז להכריז מה שנגזר על העולם כשטאסין בעולם באוירא אינם יכולין

און האבין ניט גידיינקט זייער לעצטין טאג· און נאך דעם פאר לאזין זיי זייערי בייזע מעשים און זיינן תמיד מתוודת מיט גיוויין און טואן איין רעכטי תשובה הערט דאש אלץ גאט צו און פר נעמט זייער גישריי צו שיקן זייא איין הילף און דער בארימקייט: (ח) דרום זאל דער מענטש זיך ניט פולין פון צוא בעטין צוא גאט ב"ה און דער מענטש זאל זיך ניט סומך זיין אויף זיין חכמה צוא זאגין איך בין שוין גוואנט אין גאטש פארכט· און מיין פיינד דער יצר הרע וועט מיר שוין ניט קענען קיין בייז טאן מיך אוועק צו נייגין פון דעם רעכט פארטיגן און גוטין וועג קום און זעה וואש עש שטייט אין ירושלמי: (ט) עש האט זיך גיטראפין איין מעשה דאש איין חסיד איז גיוועזן וואש ער איז גיוועזן גאנץ אלט· און האט גיזאגט אל תאמין בעצמך עד ימי זקנתך דאש איז טייטש אויב דוא בישט שוין פרום· זאלסטו אין דיר זעלבשט ניט גלייבין ביז אין דיין עלטר· דען ער האט גימיינט אז דער מענטש ווערט שון אלט און האט ניט גזינדיגט וועט ער שון בוודאי ניט זינדיגן און האט ניט מסכים גיוועזן צו דעם וואש אונזרי חכמים ז"ל האבין גיזאגט אז דוא זאלשט אין דיר ניט גלייבין ביז דיין טוט· אמאל איז דר שטן גיקומן צו אים און האט זיך אים בוויזן ווי זייער איין שיינע אשה· און האט גינהנט צו אים· ביז ער האט אים גיבראכט צו איין הירהור פון זנות און דער חסיד האט אן גיהובין צואריידין צוא דעם שטן זעלכע רייד וואש ברייננען צוא זנות· (י) און תוך כדי דיבור האט דער חסיד חרטה גיהאט און האט גיזאגט וואש האב איך דא גיטאן· און האט גיזאגט ווייא איז מיר צו וועמן בין איך מיך מתקרב· און האט אן גיהובין זיך מצער צייא זיין מיט גרויש גוויין אויף דיא רייד וואש ער האט גירעט וואש זייא קענען ברייננען דעם מענטשין צוא זנות· וויא דער שטן האט גיזעהען אז דער חסיד איז זיך זייער מצער· האט ער צוא אים גיזאגט רבי זייא זיך ניט מצער· ווארום דוא האסט ניט גירעט מיט קיין אשה נאר מיט מיר וואש איך בין דער שטן וואש איך האב זיך דיר אויש גוויזען וויא איין אשה· און איך בין מער ניט גיקומען נאר דיך מזהיר צוא זיין דוא זאלשט ניט אנדרש זאגען נאר וויא דיא חכמים האבין גיזאגט דוא זאלשט אין דיר ניט גלייבן אז דוא וועשט ניט זינדיגן ביז אין דיין טויט· און ניט אזו וויא דוא זאגשט ביז דיין עלטר· האט דער חסיד אויף זיך מקבל גיוועזן ער זאל שוין אזו זאגין וויא דער שטן האט אים אן גיזאגט: (יא) און נון וייל מיר האבין פריער אביסל גירעט אז דער מענטש מוז מתפלל זיין מיט איין צו בראכין הארץ· ווילין מיר נאך דער מאנן דאש גרויש העלפונג אז דיא תפלה זאל אן גינומן ווערין דאש איז דער גוף זאל זיין ריין פון דיא מיאסע און איין גיריכטע פלעקין· און דער מענטש זאל פאר שטיין פון דעם וואש עש שטייט אין דער ברייתא פון מעשה מרכבה: (יב) דאש דיא מלאכים וואש ווערין גשיקט אויף דר וועלט אויש צו רופן וואש עש ווערט נגזר אויף דער וועלט· דער

נאך

יכולין לומר שירה אח"כ כשעולין עד שיטבלו בנהר דינור שס"ה טבילות ואח"כ טובלין עוד ז' פעמים באש לבנה וכל זה צריכין לטבול באשר שהיו בשכונתן של בני אדם ואם כן אם העליונים צריכין טהרה להתקדש לומר שירה לפני הקב"ה מכ"ש שצריך האדם טהרה להיותו מתקדש עצמו לתפלה : (יג) ועיקר הטהרה הוא שצריך האדם להזהר בהן שצריך ליטול ידיו תיכף אחר יציאת בית הכסא וגם שצריך ליטול ידיו אחר יציאות המרחץ ואחר הקזה של דם ואחר נטילת הצפרניים ואחר תספורת ואחר שנגע בגופו במקומות המכוסים בבשרו כמבואר בפוסקים וכל מי שנזהר בנטילות הנ"ל לא במהרה יבא לידי חטא וכל מי שאינו נזהר בהן בוודאי יבא לידי חטאים גדולים כי מי שמיקל בזה יסובבו אותו הקליפות ששולטין במקומות הזוהמא אבל על ידי הנטילת מים מוכרחים הקליפות להרחיק מן האדם : (יד) ובא וראה מאי דאיתא בזוהר בראשית וז"ל מאן דעייל לבית הכסא לא יקרא בתורה עד דיסחי ידוי אלא ווי לבני עלמא דלא משגיחין ולא ידעין ביקרא דמארן ולא ידעו על מה קאי עלמא רוחא חדא אית בכל בית הכסא דשרי תמן ומיד שארי על אינון אצבעין דידוי דבר נש עכ"ל ומכאן ראיה להמדקדקים במצות להיות מצוי אצל בית הכסא כלי אחד לנקות את הידים תיכף בצאתו מבית הכסא : (טו) וכן ראיתי שנוהגים קצת אנשים לרחוץ תיכף בשחרית בתוך כלי בעמדם משינתם וכן ראיתי נוהגים שיהיה כלי מים מוכן בשעת לימודו שמא יהיה נוגע באחד מן המקומות המכוסים והוא נכון מאוד ובפרט יראה לרחוץ ידיו קודם התפלה דכתיב ארחץ בנקיון כפי וכו' וכתיב ברכי נפשי את ה' וכל קרבי את שם קדשו : (טז) ועוד דבר אחד מועיל לתפלה שלא ישב

בבה"כ

נאך אז זייא גייען אויף דעם הימל ארויף קענען זייא קיין שירה ניט זאגין · ביז זיי מוזן זיך פריער טובלן אין נהר דינור דרייא הונדרט אונ פינף אונ זעכציג טבילות · אונ דער נאך טובלן זייא זיך נאך זיבן מאל אין ווייסע פייער · אונ דיא טבילות מוזן זייא אלץ האבין ווייל זייא זיינן גיוועזן אין דעם רואונג פון מענטשין · מכל שכן דער מענטש מוז בוודאי האבין טהרה דאש ער זאל זיך היילגן בשעת ער וויל תפלה טאן : (יג) אונ דער עיקר טהרה מוז זיין וואש דער מענטש מוז דהינען גיווארנט זיין איז דאש · וויא ער גייט ארויש פון דעם בית הכסא · מוז ער תיכף וואשין דיא הענט · אונ נאך דעם אז ער גייט ארויש פון דעם מרחץ מוז ער אויך תיכף וואשין דיא הענט · אויך נאך דעם אז ער לאזט זיך אדר · אונ אויך נאך דעם אז ער שנייד דיא נעגיל · אונ נאך דעם אז ער גאלט זיך אפ · אונ אז ער רירט אן אין זיין לייב אין דיא ערטר וואש זיינן בדעקט · אזו וויא עש שטייט אין שלחן ערוך · אונ דער וואש איז נזהר אין דיא אלע נטילות · קומט אים איין עבירה ניט גיך צו האנדן · אונ דער וואש איז ניט נזהר אין זייא וועט ער בוודאי קומן צוא גרוישע זינד ווארום דער וואש איז מקיל אין דיא נטילות · רינגלן אים ארום דיא קליפות וואש גיוועלטקין אין דיא אום ריינע ערטער · אבר דורך דעם וואש ער וואשט זיך זיינע הענט מוזן דיא קליפות פון אים זיך דער ווייטרן : (יד) קום אונ זעה וואש עש שטייט אין זוהר · דער וואש גייט ארין אין בית הכסא זאל ער ניט לערנן קיין תורה ביז ער וואשט זיך פריער דיא הענט וויא צוא דיא מענטשין וואש פרעגן ניט אונ וויישין נים אין דעם כבוד פון אונזר הער אונ זייא ווייסין ניט אויף וואש דיא וועלט שטייט · דען איין רוח איז פאר האנדן אין איטליכן בית הכסא וואש ער רואט דארטין · אונ וויא דר מענטש גייט ארייין אהין רואט ער אויף דיא פינגר פון זיינע הענט · אונ פון דאנען איז איין ראיה צו דיא וואש זיינן מדקדק במצות דאש זייא זיינן זיך נוהג בייא זייער בית הכסא זאל שטיין איין כלי מיט וואשר כדי צוא וואשן זיך דיא הענט תיכף וויא זייא גייען ארויש פון דעם בית הכסא : (טו) אונ אזו אויך האב איך גיזעהן אטייל מענטשן זיינן זיך נוהג אין דער פריא וויא זיי שטייען אויף פון זייער שלאף וואשין זייא זיך תיכף · אונ אויך האב איך גיזעהן מענטשין זיינן זיך נוהג אז איין כלי מיט וואשר איז בייא זייא אן גיברייט בשעת לערנן · מחמת טאמר וועט ער אין מיטן לערנן אן רירן אין לייב וועט ער זיך תיכף וואשין דיא הענט אונ דאש איז זייער רעכט · אונ בפרט ער זאל זעהן צו וואשין זיינע הענט פאר דעם דאבנען ווארום עש שטייט אין פסוק · ארחץ בנקיון כפי איך טוא וואשין מיט ריינקייט מיינע הענט אונ דער נאך ואסובבה את מזבחך ה' וועל איך ארום רינגלן דיין מזבח גאט אונ וועל תפלה טאן : (טז) אונ נאך איין זאך העלפט צו דער תפלה

דאש

בבהכ"נ סמוך לאדם רשע כמו שכתבתי לעיל פרק ג' כי במקו' הרשע שם חניית הסטרא אחרא ומקום סכנה להנזק בו ח"ו וכן מצינו בדברי רבינו ז"ל מכל עבירה שהאדם עושה ואינו מעביר העבירה בתשובה ובכי ובוידוים אזי מאותה עבירה מתהווה ונברא משחית אחד ומתלבש בתוך העץ או אבן ואחר זמן רב נכשל זה האדם שעבר עבירה באותו העץ או האבן וניזוק בו והוא סבור שהעץ או האבן מזיקו וטעות הוא במחשבתו שאינו יודע כי בעון עצמו הוא נכשל והעון הוא המזיק וזה שאמר הכתוב שובה ישראל עד ה' א' היך כי כשלת בעוניך דייקא : (יז) וכן שמעתי אומרים בשם החסיד רבי יהודה משידלאווצ"י ז"ל שאמר כן על אותן אנשים אשר בוגדים בנשותיהם והולכים למדינות מרחקים להיות שמה מלמדי תינוקות ואחר כך המה עוסקים באיזה משא ומתן וקובצים יד על יד להרבות מעות וממון רב ובלי ספק שהן נכשלים בעון ראיית קרי ואח"כ כשרוצים לילך ולחזור לבתיהם אזי באים עליהם שודדים וגזלנים ולוקחים כל אשר להם ואותן אנשים לא ידעו כי מכל טפת קרי נברא מזיק א' רחמנא ליצלן ואותן המזיקין נדמים כאנשים ולוקחין ממנו כל המעות שלו עכ"ל וכמו שהאריך ג"כ הרב בעל כלי חמדה וגם הרב בעל מגלה עמוקות כשרוצה האדם לעשות איזה דבר עבירה אזי מלאך הממונה על זה צועק ואומר אל תבואני רגל גאוה ויד רשעים אל תנידני · וכדאיתא בזוהר פרשה בראשית ע"ש · והכלל כי כח העבירה שמביא הס"א גם המקום שנעשה בו העבירה הוא מסוכן : (יח) ובא וראה מ"ש בזוהר שמות ר' חייא ור' יוסי הוו אזלי באורחא במדברא והוו עסקי באורייתא אדהכי חמו חד בר נש דטעין משאוי אמר ר' חייא לא נשתתף בהדיה דילמא עובד כוכבים הוא ואסור להשתתף עמיה או שמא עם הארץ הוא ואין להתלוות עמיה אמר רבי יוסי נעיין עליו דילמא ת"ח או בר אוריין הוא אדהכי הגיע אליהם

דאש ער זאל ניט זיצן אין שול נאהנט צו איין רשע אזו וויא איך האב אויבן גישריבן ווארום דארטין וואו דער רשע רואט דארטין רואט דיא סטרא אחרא אונ דאש איז איין סכנה ארט דארטין ניזוק צו ווערין ח"ו · אונ אזו האבין אונזרע חכמים ז"ל אויך גיזאגט · פון איטליכר עבירה וואש דער מענטש טוט אונ פירט ניט איבר דיא עבירה מיט תשובה אונ גוויין אונ ווידוים · ווערט פון דער עבירה בשאפין איין משחית אונ איז זיך מתלבש אין איינהאלץ אדר אין איין שטיין אונ אין פיל צייט ארום ווערט דער זעלביגר מענטש גישטרויכלט אין דעם האלץ אדר אין דעם שטיין אונ ווערט דער פון ניזוק · אונ ער מיינט אז דער האלץ אדר דער שטיין איז אים מזיק · אבר ער האט איין טעות דאש ער וויש ניט אז אין דער עבירה וואש ער האט גיטאן דרינן ווערט ער גישטרויכלט אונ דיא עבירה איז דר מזיק אונ דאש מיינט דער פסוק שובה ישראל עד ה' אלהיך קער ווידר ישראל ביז דיין גאט כי כשלת בעוניך דען דוא בישט גישטרוכלט גיווארין אין דיין זינד אליין · (יז) אונ אזו האב איך גיהערט מען זאגט פון וועגן דעם חסיד רבי יהודה משידלאווצי. ז"ל דאש ער האט אזו גיזאגט אויף דיא מענטשן וואש פעלשין אין זייערע ווייבר אונ גייען אין וייטע מדינות ארייין · דארטין מלמדים צו זיין · דער נאך זיינן זייא דארטין עוסק אין איין משא ומתן אונ קלייבן צום הויף פיל געלט אונ זייא ווערין בוודאי נכשל אין דער עבירה פון רואה קרי ר"ל דער נאך אז זייא ווילן ווידר קערין צו זייער היים · קומן אויף זייא רובער אונ גזלנים אונ נעמן בייא זייא אוועק וואש זייא האבין · אונ דיא מענטשן וויישן ניט אז פון איטליכה טיפה קרי ווערט בשאפין איין מזיק ר"ל אונ דיא מזיקים ווייזן זיך פאר זיי אזו וויא מענטשן אונ נעמן בייא זיי אוועק גאר דאש געלט · דער כלל איז דר וואש טוט איין עבירה ברייננט דיא סטרא אחרא אויף דעם ארט וואו דיא עבירה ווערט גיטאן · איז דאש ארט אויך מסוכן : (יח) קום אונ זעה וואש עש שטייט אין זוהר רבי חייא אונ רבי יוסי זיינן גיגאנגן אין וועג אין דער מדבר · אונ האבין גילערנט תורה דער ווייל האבין זייא דער זעהן איין מענטש וואש טראגט איין משא · האט רבי חייא צו אים גיזאגט לאמיר זיך ניט משתתף זיין מיט אים · ווארום טאמר איז ער איין הייד טאר מען זיך מיט אים ניט משתתף זיין אדער טאמר איז ער איין עם הארץ ברויך מען זיך אויך ניט צו בהעפטין מיט אים · האט רבי יוסי גיזאגט לאמיר זעהן טאמער איז ער איין ת"ח · דר ווייל איז ער גקומן צוא זייא אונ איז איבר גיגאנגן פאר זייי אונ האט צו זיי גיזאגט אייער בהעפטונג איז זיס צוא מיר · אונ איך גלושט זיך-צוא בהעפטין מיט אייך · פאר וואר איך וויים דא

אליהם ועבר לפניהם ואמר להון צוותא דילכון בסימא אלי ומתאוה אני להשתתף בהדייכו אכן אנא ידענא אורחא חד ולא באותה אורחא שאתם רוצים לילך בו כי הוא מקום סכנה מאוד ואתם אינכם יודעים מזה וחלילה לי שלא לגלות לכם ואתחייב בנפשייכו : (יט) א"ר יוסי בריך רחמנא שהיינו ממתינים בכאן ואתחברו בהדיה אמר להו הנה עדיין צריכין אנו לילך קצת באותו הדרך של סכנה ולא נשתעי מידי וניזיל במהירות עד שנעבור אותו מקום סכנה · בתר דנפק אמר להו ברוך המקום שעזרנו לצאת מן המקום הזה ואמר להם חד זמן הלך כהן תלמיד חכם אחד עם עם הארץ ועמד עם הארץ על הכהן ת"ח והרג אותו ומההוא יומא כל מאן דעבר בההוא אורחא שאתם רוצים להלוך שמה ופוגע באותו המקום ניזוק כי מאותו שעה נעשה אותו המקום מקום סכנה ומתחבאין תמן גזלנים רצחנים וכל מי שעובר שמה אינו ניצול מיד הגזלנים כי הקב"ה תובע דמו של האי כהן ת"ח וכו' ע"ש באריכות : (כ) הרי לך בהדיא גרם החטא שגורם לאותו המקום לעשות מקום סכנה · ע"כ צריך האדם להזהר שישב בבית הכנסת אצל שכן טוב ולא אצל אדם רשע ואז בוודאי יקובל תפלתו והקב"ה יתן בלבו לטהר גופו ונשמתו בעוה"ז ע"י תשובה שלימה להיות נשמתו מתקבלת בחדוה פני כסא כבודו יתברך :

פרק יב **מה** מאוד צריך האדם להתפלל בבכי גדול לפני הקב"ה שלא יהיה מבוייש בבואו לפני כסא כבודו אחר צאת נשמתו ואל יחשוב האדם כי אין לו לדאוג על זה באשר שיש לו הרבה זכיות ואינו צריך להנצל מהבושה : (ב) בא וראה מה דאיתא בתיקוני הזוהר ר"ש בן יוחאי הוי יתיב ולעי באורייתא קם חד סבא (ר"ל אליהו הנביא) מבתר כותלי ואמר לרשב"י רבי רבי בוצינא קדישא

קום

איין וועג · ניט דער וועג וואש איר ווילט אין אים גיין · ווארום דער וועג וואש איר ווילט גיין איז איין סכנה ארט · אונ איר ווייסט ניט · אונ הלילה איך זאל אייך דאש ניט זאגין אז דער וועג איז איין סכנה וועג וואלט איך דריבר איין גרוישן עונש גיהאט ווייל איך האב אייך ניט מגלה גיוועזן דרום גייט מיט מיר אויף מיין וועג וואש איך וועל ווייזן · האט רבי יוסי גיזאגט גילויבט איז גאט וואש מיר האבין דא גיווארט · אונ זייא האבין זיך מיט אים בהעפט · האט דער מענטש צו זייא גיזאגט מיר דארפין נאך אביסל גיין אין דעם סכנה וועג · אונ לאמיר גאר ניט רייד̇ן · אונ גיך גיין ביז מיר וועלין איבר גיין דאש סכנה ארט · נאך דעם אז זייא זיינן אוועק גיגאנגן פון דעם סכנה וועג · האט ער צו זייא גיזאגט גילויבט איז גאט וואש האט אונז גיהאלפין ארויש צו גיין פון דעם דאזיגן ארט · דען איין מאל איז גיגאנגן איין כהן תלמיד חכם מיט איין עם הארץ · האט דער עם הארץ גיהרגת דעם כהן ת"ח · אונ פון דעם טאג אן איטליכר וואש גייט אין דעם וועג אונ בגעגינט אין דעם ארט ווערט ער ניזוק ווארום פון דער צייט אן ווערט דאש ארט איין סכנה ארט · אונ דארטין בהאלטן זיך גזלנים אונ רוצחים · אונ איטליכר וואש גייט דארטין ווערט ניט ניצול פון די גזלנים ווארום גאט ב"ה דער מאנט דאש בלוט פון דעם כהן ת"ח · (כ) נוא שטייט דאך דא בפירוש אז דיא עבירה איז גורם אז דאש ארט וואו זיא ווערט גיטאן ווערט איין סכנה ארט דרום מוז דער מענטש נזהר זיין ער זאל זיצן אין שול לעבין איין גוטין שכן אונ ניט לעבין קיין רשע אונ דענמאלט וועט בוודאי זיין תפלה אן גינומען ווערין · אונ גאט ב"ה וועט געבין אין זיין הארץ צוא ריינקין זיין גוף אונ זיין נשמה אויף דער וועלט דורך איין רעכטר תשובה דאש זיין נשמה זאל אן גינומן ווערין מיט חדוה פאר זיין כסא כבוד :

פרק יב מה מאוד וויא זייער גיהער דער מענטש מתפלל זיין מיט גרויש גוויין פאר גאט ב"ה דאש ער זאל ניט מבויש ווערין פאר זיין כסא כבוד נאך דעם אז זיין נשמה וועט ארויש גיין · אונ דער מענטש זאל ניט טראכטין אז ער האט זיך ניט צוא זארגין דרויף ווייל ער האט פיל זכיות אונ ער דארף ניט ניצול ווערין פון דער בושה : (ב) קום אונ זעה וואש עש שטייט אין תיקוני זוהר רבי שמעון בן יוחאי איז גיזעסין אונ האט זיך גמיהט אין דער תורה · איז אויף גישטאנען אליהו הנביא אונ האט גיזאגט צוא רבי שמעון בן יוחאי רבי בוצינא קדישא שטייא אויף אונ צינד אן דיין ליכט דאש איז דיא ליכט פון משה רבינו ע"ה כלומר זאג דברי תורה דען דיא תורה איז גיגליכען צוא פייאר איז רבי שמעון בן יוחאי אויף גישטאנען אויף זיינע פיס אונ איז גיזעסין איין רגע אונ האט גיזאגט דער הער פון דער וועלט דוא בישט דער הער פון אלע מלכים · אונ אנפלעקט סודות עש זאל

זיין

קום אדליק שרגין דאיהו נר משה שכינתא קדישא דעלה אתמר אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה ועלה איתמר להעלות נר תמיד נר קום אדליק בה · קם רשב״י על רגליו ויתיב רגע חדא ואמר רבון דעלמין אנת איהו מרי מלכין וגלי׳ רזין יהא רעוא דילך לסדרא מילין דפומא לקיימא בי האי קרא אהיה עם פיך דלא איעול בכיסופא קמך : (ג) ואם רשב״י שהוא בוצינא קדישא שהיה בונה כמה עולמות קדושים בהבל פיו היה צריך להתפלל דלא איעול בכיסופא קמיה קב״ה אנו על אחת כמה וכמה ובפרט שאנו עסוקים בהבלי עולם הזה שצריכין אנו להתפלל ולהתחנן לפני בוראנו יתברך שלא נבוש ולא נכלם בעמדנו לחשבון דינא רבא ודחילא אוי ווי באיזה מעמד נהיה שם וכה יחשוב האדם בכל יום ויום בעת התבודד שצריך האדם להתבודד לתקן חטאיו (עיין פרק א׳) ופשעיו בזריזות וחיוב גדול הוא להתבודד היטיב ואולי ע״י כן יערה עליו ממרום רוח חכמה ובינה ודעת ויראת ה׳ להדריכו בדרך הישרה לבל ימוט מדרכי תורתנו הקדושה · ואלו היינו זוכין במעשה ידינו להשגת הראשונים היתה השגתנו שלימה להשיג חפצנו ומשאלותינו לטובה : (ד) ובא וראה מאי דמצינו בכתבי הקודש החסיד רבי חיים וויטאל ז״ל וז״ל בענין השגתי שאלתי את נשמתי והיה משיב לי שאתענה מ׳ יום רצופים בשק ואפר ואח״כ אתענה שני וחמישי ושני תמיד עד תשלום שני שנים ומחצה ואז אשיג השגה גמורה בלתי שום ערבוביא של סטרא אחרא · (ה) וכה אמרה לי הנשמה שלי שאחר שאתנהג חודש אחד שלם בשק ואפר ותענית אז תתחיל השגה באופן שלא יצא שום נידנוד של ליצנות ח״ו ולהתנהג בתכלית הענוה והשפלות ואחר התענית ג׳ יום רצופים בשק ואפר אהיה זוכה לבא לידי רוח הקודש ואחר שני שנים ומחצה אשיג השגה גדולה והטעם שהקפידה דוקא ב׳ שנים ומחצה מפני שבימי בחרותי ישבתי ב׳ שנים ומחצה

בלתי

זיין דיין ווילין צו מסדר זיין דיינע רייד אין מיין מויל · צוא מקיים זיין אין מיר דעם פסוק וואש דוא האסט גיזאגט צוא משה רבינו אהיה אם פיך. איך וועל זיין מיט דיין מויל כדי איך זאל ניט אויף גיין מיט חרפה פאר דיר · (ג) אונ ווען רבי שמעון בן יוחאי וואש ער האט גיבויט פיל הייליגע וועלטין מיט זיין מויל · האט ער גמוזט מתפלל זיין ער זאל ניט אויף גיין מיט חרפה פאר גאט ב״ה מכל שכן מיר · אונ בפרט מיר זיינען עוסק אין דיא נארישקייט פון דער וועלט · מוזן מיר בוודאי מתפלל זיין אונ בעטין פאר אונזר בשעפר יתברך אז מיר זאלין ניט פאר שעמט ווערין אז מיר וועלין שטיין צוא דעם חשבון פון גרושען אונ פארכטיגען דין · אוי וויי אין וואש פאר איין מעמד וועלין מיר דארט זיין · אונ אזו זאל דער מענטש טראכטן אלע טאג אין דער צייט אז ער׳ איז זיך מתבודד דען איין מענטש מוז זיך מתבודד זיין צוא פאריכטין זיינע חטאים מיט זריזות · אונ טאמר דורך דעם וועט אויף אים דער וועקט ווערין פון דעם הימל איין רוח חכמה אונ בינה אונ ווישען שאפט אונ גאטש פארכט צוא מאכן טרעטין אים אין דעם רעכט פארטיגין וועג · דאש ער זאל ניט אוועק נייגין פון דיא וועגין פון אונזר הייליגע תורה · ווען מיר וואלטין זוכה גיוועןצוא דער השגה פון דיא ערשטע חכמים · וואלט אונזר השגה גאנץ גיוועןצוא גרייכין אונזר בגער אונ אונזר גיבעט צוא גוטען · (ד) קום אונ זעה וואש מיר האבין גיפונען שטיין אין דיא כתבים פון רבי חיים וויטאל ז״ל · דאש איך האב גיוואלט משיג זיין דיא חכמת הקבלה האב איך גיפרעגט מיין נשמה · האט זיא מיר גיענפערט איך זאל פאסטין פערציג טעג איינש נאך דעם אנדרין מיט איין זאק אונ אש · אונ דר נאך זאל איך פאסטין מאנטיג אונ דאנרשטיג דריט האלבין יאר דורך אננד · אונ דענמאלט וועל איך משיג זיין איין רעכטע השגה · אן איין שום צו מישונג פון דער סטרא אחרא : (ה) אונ אזו האט מיר דיא נשמה גיזאגט · דאש נאך דעם אז איך וועל מיך נוהג זיין איין גאנצין חודש מיט איין זאק אונ אש אונ תענית · דענמאלט וועשטו אן הייבן צו האבין איין השגה · נאר באופן דו זאלשט קיין שום ליצנות ניט ברויכין ח״ו · אונ זאלשט זיך נוהג זיין מיט גרויש ענוה אונ נידריקייט · אונ נאך דעם אז איך וועל פאסטין דרייא טעג רצופים אונ וועל גיין מיט אזאק אונ אש · וועל איך זוכה זיין צו רוח הקודש · אונ נאך דיא דריט האלבין יאר וועל איך משיג זיין איין גרויש השגה · אונ דרום האט דיא נשמה מיר גהיישן דווקא פאסטין דריט האלבין יאר · ווייל אין מיין יוגנט בין איך גיזעסין דריט האלבי׳ יאר אונ האב ניט גלערנט קיין פיל תורה אונ האב ניט מדקדק גיוועןצוא טאן מעשים טובים דרום האב איך

בלתי התמדות התורה ולא הייתי מדקדק במעשים ולכן הוצרכתי לעשות תשובה ב׳ שנים ומחצה והייתי נוהג ג״כ ביום התענית של שני וחמישי ושני ולילה שלאחריו בשק ואפר ובכי ולשכוב על הארץ או על האפר בלבוש שק ואבן מראשותי ולכוין הוי״ה במילואו עם הכולל כזה (יו״ד ה״ה ו״ו ה״ה) גימטריא אב״ן או נוסחא כזה (יוד ה״ה וא״ו ה״ה) והעיקר להתנהג במדת הענוה מאוד ולהזהר מן הכעס והקפדה:
(ו) ואמר לי הרב האר״י ז״ל שאזהר מאוד כפי מה שהגיד לי נשמתי כי בוודאי בתוך משך הזמן הנזכר יבא ערבוב הדעת לבטל אותי מדרך התשובה הנזכר ושלא אוכל לסבול עול הסיגוף · אמנם באשר הבחירה הוא בידי אראה להתגבר בס״ד ולאחר כמה ימים ביום ה׳ · אמר לי האריז״ל כי בשבוע זו תראה בעיניך רוח קדושה וטהרה אחד מסבב אותך וזה מורה כי מן השמים שלחו האי רוח קדישא לסייעני שלא אהיה רפה מן דרכי התשובה ולתת בי כח ואומץ להשיג השגה גדולה והיה מבשר לי שאזכה להשגת רוח הקדש: (ז) וכאשר זכיתי אמר לי מורי האר״י ז״ל שזכיתי לכך מפני שהייתי חושק מאוד לחדושי התורה ונשמתי היה מסייעני והבטיח לי האריז״ל שיתעבר בי עוד איזה נשמה מנשמת צדיקים בסוד העיבור ויהיה מסייעני לתגבורת היראה והעיקר זכות הענוה וזכות היראה וההשגה בתור׳ ה׳ וע״י שני מדות האלו דהיינו מדת הענוה ומדת היראה שהוא מדת מיעוט הדבור שאינו בהכרח·
(ח) כמו שמצינו בחסיד אחד שנתגלה לאשתו בחלום לאחר מותו והיתה רואה כל שערות ראשו וזקנו מאירים כאבוקה גדולה ושאלה אותו אשתו במה זכית לכך להפלגת אור גדול כזה והשיב הגם שהייתי חסיד על כל פנים לא הייתי זוכה לכל האור הזה רק זכיתי לאור כזה שהייתי ממעט הדבור שאינו של תורה ויראה והקב״ה הוא משגיח על זה ונתן לי שכר מניעות הדבור כי הקב״ה בעצמו משגיח על זה האדם שממעט בדיבור חול ורק חשקיו הוא להדבק ביראת ה׳ ואות וטופת לכל המהדרים לילך בדרכי היראה כי ע״י כן יש שמירת הבורא ב״ה עליהם לבלתי יכשלו ח״ו באיזה עון וכמש״ה לא יאונה לצדיק כל און ואף
גם

בדארפט טאן תשובה דריט האלבין יאר · אונ אין דעם פאסטין פון מאנטיג אונ דאנרשטיג אונ אויך דיא נאכט נאך דעם תענית פלעג איך מיך אויך נוהג זיין צו גיין אן גיקלייד אין אזאק אונ אש אונ אשטיין פלעג איך לייגן צו קאפינס · אונ דער עיקר איז נוהג צו זיין זיך זייער אין דער מדה פון ענוה אונ צו היטן זיך פון כעס אונ פון מקפיד צוא זיין:
(ו) האט דער רב האר״י ז״ל צו מיר גיזאגט · אז איך זאל זייער נזהר זיין צו טאן אזו וויא מיין נשמה האט מיר גיזאגט · ווארום אין מיטן דער צייט וועט בוודאי דער שטן מיך וועלין מבטל זיין פון דער תשובה וואש מיין נשמה האט מיר׳ גיזאגט אונ וועט זעהן אז איך זאל ניט קאנן אויש ליידן דיא סגופים נאר וייל דיא בחירה איז בייא מיר אין דיא הענט וועל איך זעהן זיך מתגבר צוא זיין אויף אים מיט גאטש הילף · אין עטליכע טעג ארום אום דאנרשטיג האט דער האר״י ז״ל גיזאגט אז אין דער דאזיגר וואך וועשטו זעהן איין היילקין רוח אונ איין ריינר וועט דיך ארום רינגלן אונ דאש ווייזט אז פון דעם הימל האט מען גשיקט דעם היילגין רוח מיר צו העלפין כדי איך זאל זיך ניט אפ לאזין פון דיא וועגין פון תשובה · אונ צו געבין אין מיר כח אונ פעסטיקייט משיג צו זיין איין גרוישע השגה· אונ דער רבי האר״י ז״ל האט מיר מבשר גוועזן אז איך וועל זוכה זיין צו רוח הקודש: (ז) אונ אז איך האב שוין זוכה גיוועזן צו רוח הקודש האט מיין רבי דער האר״י ז״ל צו מיר גיזאגט אז איך האב דרום זוכה גיוועזן דר צו וייל איך האב זייער גילושט צו חדושי התורה אונ מיין נשמה האט מיר דער צו גיהאלפין · אונ דר האר״י ז״ל האט מיר מבטיח גיוועזן אז עש וועט אין מיר נאך אריין קומן איין נשמה פון איין צדיק אונ זיא וועט מיר העלפין צוא שטארקין זיך אין גאטשי פארכט · אונ דער עיקר האט מיר גיהאלפין דער זכות פון ענוה אונ דיא מדה פון יראה וואש דאש איז די מדה צו וויינגן אין אזו איין דיבור וואש נוצט אים ניט:
(ח) אזו וויא מיר גפינן איין מעשה דאש איין חסיד איז נאך זיין טויט גיקומן צו חלום צו זיין ווייב · האט זיא גיזעהן אז גאר זיינע האר פון זיין קאפ אונ זיין בארד האבין גילויכטן וויא איין גרוישר פלאם · האט זיין ווייב אים גיפרעגט מיט וואש האשטו דער צו זוכה גיוועזן האט ער איר גיענטפרט · חאטשע איך בין גוועזן אגרוישר חסיד וואלט איך פארט ניט זוכה גיוועזן צו אזו איין ליכטקייט נאר דריבר האב איך דער צו זוכה גיוועזן וייל איך פלעג צו וויינגין אין אזו איין דיבור וואש איז ניט גיוועזן פון תורה אונ גאטש פארכט · אונ גאט ב״ה איז איין משגיח אויף דעם · האט ער מיר גיגעבן דעם פר דעם שכר וואש מיינע האר לייכטן ·
דען

גם בהיות כן הקב"ה משמרהו מכל: (ט) וכמה שאירע לחסיד אחד פעם אחת נדמה לו בחלום אחת מן הכתות של לילית כדמות אשתו כדי להביאו לידי שכבת זרע לבטלה והנה בהתחלת המראה נשמע לו קול הכאה באגרוף בחלונו כאלו איש בא ומכה באגרוף בכח בחלונו עד שהקיץ משנתו ואז הכיר החסיד בחסד הבורא ב"ה שלא עזב חסדו מאתו יתבר' ב"ה שהציל אותו מן החטא של שכבת זרע לבטלה ע"כ: (י) ומזה יראה האדם שהקב"ה חפץ במדת הקדושה והטהרה ע"כ עצה היעוצה לכל בר ישראל שיתעורר בעצמו לעשות תשובה קטנה ואח"כ הבא לטהר מסייעין אותו ויאזור כגבור חלציו לעשות תשובה גדולה וירגיל עצמו לרחוץ ידיו כדי שיתפלל בטהרה ולימודו יהיה בטהרה ואז יזכה למאמרי רז"ל טהרה מביאה לידי קדושה ועיקר הטהרה הוא נטילת ידים ולכן אציג פרק לקמן בפני עצמו:

פרק יג **כתב** הטור א"ח שצריך האדם לרחוץ שחרית פניו וידיו כדי להעביר הרוח רעה שבא אל אדם בשעה שישן ומהאי טעמא חייב האדם לרחוץ פניו וידיו כשישן ביום ומכ"ש כשישן בלילה: (ב) והנה ראיתי שרוב העולם אינם נזהרים בזה כשישנים ביום אין רוחצין כלל ואף אם הם רוחצין אזי אין לוקחין כי אם מעט מים לרחיצה ואף בשחרית שצריך האדם ליטול ידים המה לוקחין מעט מים שאין בו כדי לרחוץ יד אחד והוא רוחץ בו שני ידיו ופניו ולא עוד שהן סוברים לעשות טהרה ברחיצותיהם פניהם וידיהם והמה מוסיפים טומאה על פניהם וידיהם כי ארז"ל כמה פעמים בגמ' שהמים עלולים הן לקבל טומאה: (ג) ולכן צריך האדם ליטול מים לנטילה של שחרית וכן כשישן ביום ליטול ולשפוך

דען גאט ב"ה אליין איז משגיח אויף דעם מענטשן וואש רעט ווייניג דברי חול אונ זיין גלושטקייט איז נאר צוא בהעפטין זיך אין גאטש פארכט · דען דעם היט גאט ב"ה ער זאל ניט גישטרוכלט ווערין אין איין עבירה ח"ו · אזו וויא עש שטייט אין פסוק לא יאונה לצדיק כל און צו איין צדיק טרעפט זיך ניט קיין שום זינד: (ט) אונ אזו וויא עש האט זיך גיטראפין צו איין חסיד · דאש איין מאל האט זיך איינע פון די כיתות פון די לילית אים אויש גוויזן אין חלום גלייך ווי זיא איז זיין ווייב פון וועגין אים צו ברייננן צו שכבת זרע לבטלה ח"ו · אונ וויא ער האט אן גיהובין צו זעהן דיא שידית · האט ער גיהערט וויא איינר האט גיקלאפט מיט זיין פויסט אין זיין פענצטר גלייך וויא איין מענטש קומט אונ קלאפט מיט כח אין זיין פענצטר · ביז ער האט זיך אויף גיחאפט פון זיין שלאף · האט דער חסיד דער קענט אין דעם חסד פון דעם בשעפר גילויבט איז ער וואש ער האט ניט פאר לאזין פון אים זיין חסד דאש ער האט אים מציל גיוועזן פון דער עבירה פון שכבת זרע לבטלה · אונ פון דעם קען דער מענטש זעהן אז גאט ב"ה וויל אין דער מדה פון קדושה אונ טהרה · דרום איז דיא עצה צו איטליכן מענטשן ער זאל זיך דער וועקין צו טאן פריער איין קליינע תשובה אונ דר נאך וועט מען אים העלפין פון דעם הימל אונ זאל אן גורטין זיינע לענדן ווי איין מענטש צו טאן איין גרושע תשובה אונ זאל זיך גוויינן צו וואשין זיינע הענט פאר דעם דאבנן כדי ער זאל דאבנן בטהרה · אונ דערנאלט וועט ער זוכה זיין צו דעם וואש אונזרע חכמים ז"ל האבין גיזאגט אז דאש ריינקייט ברייננט צו הייליקייט · אונ דער עיקר ריינקייט איז אפ צו היטן די הענט וואשין · דרום וועל איך דרויף שטעלין איין בזונדרן פרק:

פרק יג כתב דער טור אורח חיים שרייבט אז דער מענטש בדארף אין דער פריא זיך וואשין זיין פנים אונ זיינע הענט אונ פיס פון וועגין מעביר צוא זיין דעם רוח רעה וואש קומט צוא דעם מענטשין בשעת אז ער שלאפט: אונ דרום אז דער מענטש שלאפט בייא טאג אונ מכל שכן בייא נאכט מוז ער זיך וואשין דיא הענט מיט זיין פנים: (ב) אונ נון איך האב גיזעהן פיל מענטשן זיינען ניט נזהר דרינען דאש אז זייא שלאפין בייא טאג וואשין זייא דיא הענט נאר מיט אביסל וואשער · אונ אויך אין דער פריא נעמן זייא נאר אביסל וואשר וואש דרינן איז ניט פאר האנדין אפילו איין האנט צוא וואשין · אונ זייא וואשין דער מיט ביידע הענט אונ דאש פנים · אונ נאך מער זייא מיינען דער מיט וואש זייא וואשין זיך מיט דעם ביסעל וואסער ריינקין זייא זייערע הענט אונ זייער פנים אבר זייא מערין נאך טומאה אויף זייער פנים אונ זייערע הענט · ווארום אונזרע חכמים ז"ל האבין גיזאגט אין דער גמרא פיל מאל אז דיא וואסער זיינען גרינג מקבל טומאה צוא זיין · איז דאש ביסל וואשער פריער מקבל טומאה פון דיא הענט אונ איז מטמא דיא הענט אונ דאש פנים: (ג) דרום מוז דער מענטש נזהר זיין אין דער נטילה פון אין דער פריא ·

ולשפוך ראשון ג"פ על יד הימנית כדי להעביר רוח הטומאה השורה מחמת השינה ואח"כ נטילה רביעית להעביר המים שיש על ידו ואח"כ ישים מים על ידו השמאלית ג"כ להעביר הרוח השורה עליו׃ ואח"כ נטילה רביעית להעביר המים שיש על ידו השמאלית ואח"כ ירחוץ פניו ופיו כאוות נפשו: (ד) והנה ע"ה ראיתי שהם נוטלי' רק רחיצה אחת על ידו ומיד רוחץ ידו אחרת אשר עדיין רוח הזוהמא שורה עליו ומטמ' ידיו יותר ואח"כ רוחץ את פניו וא"כ מטמא הוא את פניו ג"כ ואח"כ לוקח מים ומשפשף את פיו ומוסיף טומאה על טומאתו ואח"כ אומר הברכה על נטילת ידים והיא ברכה לבטלה וכל היום הוא משרה רוח הטומאה עליו (ה) ולכן כל אשר יש לו יראת אלהים בלבו ינהג כן כמ"ש רבינו ז"ל יטול הכלי בידו הימנית ויתן הכלי עם המים לידו השמאלית׃ ובידו השמאלית יתן מים על הימנית בתחלה ג"פ כל פעם צריך רביעית מים ואח"כ פעם רביעית להשטף המים הרעים שעל ידו הימנית ואח"כ יתן הכלי גם לידו הימנית ויתן מידו הימנית על ידו השמאלית ג"כ ג"פ ואח"כ ירחוץ פניו ופיו ואף כשישן האדם ביום צריך לרחוץ כך כדי שישרה עליו רוח טהרה׃ ולנטילת ידים שהוא לצורך האכילה צריך לרחוץ תחלה, ידו השמאלית ואח"כ ידו הימנית ויש בזה סוד גדול וטעם תמצא בכתבי האר"י ז"ל עיין שם בענין מים הראשונים ואגב באתי לעורר את העולם בענין מים אחרונים׃ (ו) ראיתי העולם מקילין בזה והם מתחייבים בנפשם על שעוברים את דברי רז"ל והיא גמרא ערוכה במסכת עירובין אמר אביי כל היוצא למלחמה ועוסקים במצוה פטורים הם מנטילת ידים בד"א במים הראשונים אבל במים אחרונים היא חובה וא"כ אם הולכי מלחמה ועוסקי במצות שהן פטורים מן מצוה אחרת אעפ"כ הן חייבים בנטילת מים אחרונים מכ"ש מי שאינו עוסק במצוה ואין יוצא למלחמת מצוה שהוא חייב ליטול ידיו במים אחרונים ובזוהר ובספרי קבלה יש בזה סוד גדול למה הוא חיוב יותר לרחוץ במים אחרונים יותר מן הראשונים כדאכתוב לקמן בפרקים

אונ אויך אז ער שלאפט בייא טאג זאל ער אויף גיסן אויף דער רעכטר האנט דריי מאל אונ אזו אויך אויף דער לינקער האנט׃ אונ דער נאך זאל ער אויף גיסן דאש פערטע מאל אויף דיא הענט פון וועגין אפ צו שווענקן דיא טמא וואשר וואש זיינן אויף דיא הענט׃ אונ דער נאך זאל ער וואשן זיין פנים אונ זיין מויל אזו וויא׳ אים גילושט זיך: (ד) אונ נון בייא דיא עמי הארצים האב איך גיזעהן אז זייא וואשן זיך מער ניט נאר איין מאל אויף איין האנט אונ דער נאך איין מאל אויף דער אנדרר האנט אונ איז נאך מער מטמא זיינע הענט׃ אונ דער נאך וואשט ער זיין פנים׃ איז ער דאך מטמא זיין פנים אויך אונ דער נאך נעמט ער וואשר אונ רייבט זיין מויל אונ מערט נאך טומאה אויף זיין טומאה׃ אונ דער נאך זאגט ער דיא ברכה על נטילת ידים׃ אונ דאש איז איין ברכה לבטלה אונ איין גאנצן טאג מאכט ער אויף זיך רוען דעם רוח הטומאה: (ה) דרום דער וואש האט גאטש פארכט אין זיין הארץ זאל ער זיך נוהג זיין אזו וויא איך האב פריער גישריבן׃ דאש ער זאל נעמן דיא כלי מיט זיין רעכטע האנט אונ זאל געבין דיא כלי מיט וואשר צו זיין לינקע האנט אונ מיט זיין לינקע האנט זאל ער אויף גיסן די וואשר דריי מאל אויף זיין רעכטע האנט אונ איטליכש מאל מוז זיין איין רביעית וואשר אונ דער נאך זאל ער וואשן דאש פערטע מאל די רעכטע האנט אפ צו שווענקן דיא טמא וואשר׃ דער נאך זאל ער געבין די כלי אין דער רעכטר האנט׃ אונ זאל אויף גיסן דרייא מאל אויף זיין לינקע האנט אונ דער נאך דאש פערטע מאל׃ אונ דער נאך זאל ער וואשן זיין פנים אונ זיין מויל׃ אונ אפילו אז ער שלאפט בייא טאג זאל ער זיך אזו וואשן כדי דער רוח טהרה זאל אויף אים רוען׃ אונ דאש וואשן וואש עש איז צום עסין מוז ער פריער וואשן דיא לינקע האנט אונ דער נאך די רעכטע האנט׃ אונ אין דרינן איז פאר האנדן איין גרוישר סוד אונ דעם טעם דער פון וועשטו גפינן אין כתבי האר"י ז"ל׃ אונ נון בין איך גיקומן דעם עולם דער וועקן אין דעם ענין פון מים אחרונים׃ (ו) איך האב גיזעהן דער עולם זיינן מקיל אין מים אחרונים אונ זייא זיינן חייב מיתה ח"ו ווייל זייא זיינן עובר אויף דיא רייד פון אונזרע חכמים ז"ל׃ דען דיא גמרא זאגט אין מסכת עירובין אביי האט גזאגט איטליכר וואש גייט אין מלחמת מצוה ארייין אונ זיינן עוסק אין דער מצוה פון מלחמה׃ זיינן זייא פטור פון נטילת ידים׃ וואו איז דאש גיזאגט גיווארן בייא דיא מים ראשונים דאש הייסט די וואשר וואש מען וואשט זיך פאר דעם עסין אבר מים אחרונים מוזן זייא זיך וואשן׃ נוא ווען דיא וואש גייען אין דער מלחמה אונ זיינן עוסק במצוה וואש זייא זיינן פטור פון אנדרע מצות׃ זיינן זייא פארט חייב צו וואשן דיא מים אחרונים׃ מכל שכן

בפרקים : (ז) והנה מצינו בגמרא דאמר רב אשי אנא משאי מלא ידי מיא ונתן לי מלא חפנאי טיבותא פירוש בשביל שהיה נותן כלי מלא על ידיו הן במים ראשונים והן במים אחרונים ולכן הקב"ה מילא ביתו בטובה בעשירות כי רב אשי עשיר גדול היה והטעם שלפי כשאדם אוכל בביתו עם אנשי ביתו יש שמה מזיקין שרוצין ליהנות מן סעודתו ולכן היו דורות ראשונים נזהרים מלשתות זוגות כי היו שמה כת אחד אתלגינם ואמרי לה אתפרגים שהיו יכולין ח"ו להזיק לאדם : (ח) ולכן תקנו רז"ל רחיצות נטילת ידים אחרונים כדי להסיר הזוהמא מן ידיו שהיה אוכל בהן כדי שלא להשרות עליו רוח הזוהמה וכתב רבינו ישעיהו סג"ל שצריך האדם ליטול ידיו במים אחרונים דוקא לתוך הכלי ולא על הארץ כי זה המים הוא הלקי של ס"א ולכן צריך ליתן לו דרך כבוד ומתוך זה לא יוכלו המזיקים לעשות שום רעה לאדם זה : (ט) וגם צריך האדם ליזהר כשילך לבהכ"נ שיטול ידיו כדי לטהר ידיו וצריך רביעית מים לנטילה וכל הנזהר בנטילות הנ"ל אזי יבא לידי טהרה וקדושה · וקדושה מביא אותו לידי רוח הקודש ורוח הקודש לידי אליהו הנביא ותחיית המתים אמן :

פרק יד **כתיב** אל תפן אל קשי העם הזה אל רשעו ואל חטאתו מבואר בזוהר פ' קדושים וז"ל תא חזי בר נש דעביד מצוה סלקא וקיימא קמי קב"ה אמרה פלנייא עביד לי והקב"ה מני לי קמיה לאשגחא ביה כל ההוא יומא לאוטבא ליה בגינה עבר בר נש על פתגמא אורייתא ההיא עבירה סלקא לה קמי קב"ה ואמרה אנא מפלנייא דעביד לי וקב"ה מני לה וקיימא תמן לאשגחא ביה לשיצאה ליה הה"ד וירא ה' וינאץ וגו' וירא ההוא דקיימא קמיה · תב בתיובתא כתיב בה גם ה' העביר חטאתך

דער וואש איז ניט עוסק במצוה איז ער אפשיטא חייב אין מים אחרונים · אונ אין זוהר אונ אין דיא קבלה ספרים שטייט גישריבן דרויף איין גרוישר סוד ווארום דיא מים אחרונים זיינן מער חיוב צו וואשן זיך איידר מים ראשונים : (ז) אונ נון מיר גפינן אין דער גמרא רב אשי האט גיזאגט איך האב זיך גיוואשן מיט איין כלי פול מיט וואשר סאיי ביא מים ראשונים אונ סייא ביא מים אחרונים דרום האט גאט ב"ה דער פילט מיין הויז מיט גוטש דען דער רב אשי איז גיוועזן איין גרוישר עושר · אונ דער טעם דער פון איז ווייל אז דר מענטש עשט אין זיין הויז מיט זיין הויז גזינד זיינן דארטן פר האנדן מזיקים וואש ווילן הנאה האבין פון זיין סעודה אונ דרום די ערשטע דורות פלעגין נזהר זיין פון צו טרינקן זוגות דאש הייסט צווייא אדר פיר כוסות וויין אדר אנדרע משקות · ווארום דארטין איז פאר האנדן איין כיתה שדים וואש זייא האבין שליטה מזיק צו זיין דיא מענטשן וואש טרינקן זוגות : (ח) אונ דרום האבין אונזרע חכמים ז"ל מתקן גיוועזן איטליכר מענטש זאל זיך וואשן נאך דעם עסין מיט מים אחרונים · פון וועגין אפ צו טאן דאש מאוסקייט פון זיינע הענט וואש ער האט גגעשין מיט זייא כדי דר רוח זוהמא זאל אויף אים ניט רוען · אונ דער רבינו ישעיה סג"ל שרייבט אז דער מענטש מוז דיא מים אחרונים וואשן דווקא אין איין כלי אריין · אונ ניט אויף דער ערד ווארום דיא וואשר זיינן דער חלק פון דער סטרא אחרא · דרום מוז דער מענטש אים זייא געבין בדרך כבוד · אונ דורך דעם ווילן דיא מזיקים ניט קענן טאן קיין שום שלעכטש צו דעם דאזיגן מענטש : (ט) אונ אויך מוז דער מענטש נזהר זיין דאש בשעת ער גייט אין שול אריין זאל ער וואשן דיא הענט מיט איין רביעית · אונ איטליכר וואש איז נזהר אין דיא נטילות וואש אויבן איז גישטאנן · וועט דאש אים ברייננן צו טהרה אונ הייליקייט אונ דיא הייליקייט וועט אים ברייננן צו רוח הקודש · אונ רוח הקודש בריינגט צו דעם אז אליהו הנביא זאל קומן אונ תחיית המתים זאלין זיין במהרה בימינו אמן :

פרק יד כתיב עש שטייט אין פסוק אל תפן אל קשי העם הזה אל רשעו ואל חטאתו משה רבינו האט מתפלל גיוועזן צו השי"י דוא זאלשט ניט קערין צוא דעם הארטקייט פון דעם פאלק אונ צוא זיין רשעות אונ צוא זיין זינד · אונ דאש איז בשייד אין זוהר פרשת קדושים דער מענטש וואש טוט איין מצוה גייט זיא אויף אונ שטייט פר גאט ב"ה אונ זאגט דער מענטש האט מיך גיטאן · אונ גאט ב"ה שטעלט דיא מצוה פאר זיך כדי משגיח צוא זיין אויף דעם מענטשין אים גוטש צוא טאן דעם גאנצין טאג וואש ער האט גיטאן דיא מצוה פון אירט וועגין · איז דער מענטש עובר אויף דיא רייר פון דער תורה · גייט זיא ארויף פאר גאט ב"ה אונ זאגט איך בין פון דעם דאזיגין מענטשן וואש ער האט מיך גיטאן · אונ גאט ב"ה

שטעלט

חטאתך לא תמות דעביר ההוא חובא מקמיה בגין דלא יסתכל בי' הה"ד אל תפן אל קשי העם הזה אל רשעו ואל חטאתו עכ"ל : (ב) והנה האדם יושב בביתו בשלום השקט ובבטח בשמחה ובטוב לב ואינו יודע כמה החטא גרם דקאים למעלה ואמר מפלגייא אני מעורר עליו פתאום שנשפך עליו עונש מר וגזירה רעה רחמנא לצלן ואח"כ לסוף יתחרט ולא תועיל החרטה אשר כבר יצאת הגזירה ומכ"ש בעבירות שבין אדם לחבירו כגון גזילות וגניבות ואונאה וכיוצא בו בעבור שהמזל של הנגזל או הנגנב צועק עליו למעלה : (ג) ובא וראה מ"ש בזוהר (שם) על ענין הכובש שכר פועל בידו ואינו נותן לו יש לו עונש גדול כי כל פועל אל טרחתו ואל מלאכתו הוא נושא את נפשו וכיון שכובש שכירות שלו תחת ידו כאלו כובש נפשו ונפשות אנשי ביתו כי כל הבל דנפיק מפומיה דהאי פועל בהאי יומא דטריד במלאכתו כי כן הדרך להוציא הבל מפיו של הפועל כולן הבלים אינון סלקין קמיה קב"ה והקב"ה חזי לון דאינון הבלים לא קבלו שכר פעולתן והא קיימין קמיה אינון הבלים ונפש הפועל ונפשות ביתו אזי אפילו מתגזר כמה טובות וכמה הצלחות על האי בר נש כולהו מתעקרין מיניה ומשתקלין מיניה ולא עוד אלא שאין מניחין נפשא דיליה לעלות למעלה בכל לילה כ"ז בעבור שכבש שכרו תחת ידו ועון זה הוא מקצר ימים רחמנא ליצלן : (ד) וע"כ היה נוהג רב המנונא סבא כשהיה מסתלק הפועל ממלאכתו יהיב ליה מיד אגריה והוי א"ל טול נפשך דאפקידת בידי טול פקדונך ואפילו אי הוי אמר ליה הפועל יהיה בידך בפקדון לא הוי בעי ואמר פקדונך דגופך לא אתחזי לאתפקדא בידי כ"ש פקדונך נפשך ונשמתך לא אתחזי לי דהאי פקדונא לא אתייהב אלא להקב"ה בלחודא דכתיב בידך אפקיד רוחי

שטעלט זיא פר זיך אונ זיא שטייט דארטן פון וועגין אויף איר משגיח צוא זיין דעם מענטשן פאר לענדין ח"ו · טוט ער תשובה שטייט בייא אים גם ה' העביר חטאתך אויך גאט ב"ה האט אוועק גפירט דיא עבירה פון זיך פון וועגין ער זאל אויף איר ניט קוקין דאש מיינט דער פסוק אל תפן אל קשי וכו' דוא זאלשט זיך ניט קערין צוא קוקין אויף דיא זינד פון דעם פאלק נאר דוא זאלסט זייא אוועק פירען פון זיך אזוא שרייבט דער זוהר : (ב) אונ נון דער מענטש זיצט אין זיין הויז בשלום אונ שטיל אונ זיכר מיט שמחה אונ מיט איין גוט הארץ' אונ ער ווייש גאר ניט וויפיל זיין זינד איז גורם · דאש זיא שטייט אויף דעם הימל אונ זאגט איך בין פון דעם מענטשן · ווערט אויף אים פלוצלונג דער וועקט דאש עש ווערט אויף אים פאר גאסין איין עונש אונ איין בייזע גזירה רחמנא ליצלן · אונ דער נאך וועט ער חרטה האבין אונ דיא חרטה וועט אים ניט העלפין ווייל דיא גזירה איז שוין ארויש גיגאנגען · אונ מכל שכן אין זעלכע עבירות וואש איז צווישן איין מענטשין מיט זיין חבר. דהיינו גזילה אודר גניבה אודר נארונג אונ נאך אזעלכע גלייכין העלפט בוודאי קיין חרטה ניט ביז ער גיט ייענם אפ זיין געלט וואש ער האט בייא אים גיגזלת אודר גיגנבת אודר גינארט · ווארום דאש מזל פון דעם נגזל אודר פון דעם וואש ער האט בייא אים גיגנבת שרייט אויף אים אויף דעם הימל :

(ג) קום אונ זעה וואש עש שטייט אין זוהר אויף דעם וואש האלט בייא זיך דאש פאר דיעסט פון דעם וואש האט בייא אים פאר דינט אונ גיט עש אים ניט אפ דר האט איין גרוישן עונש · ווארום איטליכר פועל שטעלט נעבך איין זיין לעבין צו זיין טירחה אונ צוא זיין מלאכה פון וועגן צוא פאר דינן זיין פרנסה אונ ווייל ער האלט זיינע שכירות בייא זיך איז גלייך וויא ער בצווינגט זיין לעבין אונ דאש לעבין פון זיין הויז גיזינד · דען איטליכר דאמפ וואש גייט ארויש פון דעם מויל פון דעם מענטשן אין דעם טאג וואש ער איז טרוד אין זיין מלאכה · ווארום אזו איז דער שטייגר אז דער פועל ברייננגט אויף דאמפ אויש זיין מויל · גייען דיא אלע דאמפין אויף פאר גאט ב"ה אונ גאט ב"ה זעהט אז דיא אלע האבין ניט גינומן קיין שכר פר זייער ארבעט · דעמאלט אפילו עש איז נגזר גיווארין פיל גוטש אונ פיל הצלחות אויף דעם בעל הבית · ווערין אלע אויש גיריסן אונ אוועק גינומן פון אים אונ נאך מער מען לאזט זיין נשמה ניט אויף גיין אויף דעם הימל אלע נאכט · דאש איז אלץ גורם וואש ער צאלט ניט דעם פועל דעם זעלבינן טאג וואש ער האט בייא אים גיארבט · אונ דיא זינד איז מקצר ימים ח"ו : (ד) אונ דרום פלעגט רב המנונא סבא זיך נוהג זיין דאש אז דער פועל פלעגט אוועק גיין פון דער ארבט · פלעגט ער תיכף געבין אים זיין גיצאלט · אונ האט אים גיזאגט נעם דיר דיין נשמה וואש דוא האשט גיגעבין מיר

צוא

רוחי : (ה) וא"כ אזהרה גדולה מזו לבני אדם שומע קול בכי של שכיר שבוכה עבור טרחתו הן יהודי והן אינו יהודי כיון שהשכיר והפועל הולך אחריו ומבקש שכרו מה שטרח ויגע וזה אוטם אזנו משמוע ודוחה אותו בלך ושוב ואין לך חילול השם כזה וענשו ממהר לבא ונכסיו אזלין לאבוד ולטמיון ואף שמחייתו הוא לפי שעה בטובה אין ריוח והצלחה יהיה לו לבסוף ובוודאי יבא אותו בע"ה לידי עניות ואין מרחמים עליו וזולת זה הרבה עונשים קשים מתהווים בחטא זה ע"כ צריך האדם להזהר מאוד שלא יכשל בזה החטא כובש שכר שכיר : (ו) נחזור לענין שהתחלנו כל האדם מי שעושה מצוה נעשה מן אותה מצוה מלאך א' שמלמד תמיד זכות עליו כשארז"ל במ"ר פ' ויקרא עשה אדם מצוה א' נותנין לו מלאך אחד לשמרו כיון שאדם עושה ב' מצות נותנין לו ב' מלאכים שנאמר כי מלאכיו יצוה לך נותנין לו דייקא מן אותו המצוה נעשה מלאך לשמרהו מכל נזק : (ז) ובא וראה מהמעשה בחסיד אחד שהיה דר בכפר קטן ולא היה לו שום ספר רק גמרא אחת של מסכת חגיגה והיה כל ימיו של אותו החסיד עוסק במסכת חגיגה והאריך ימים מאוד ולבסוף קודם מותו נתלבש אותו המסכת בדמות אשה והלכה לפניו אחר מותו עד שהביאו לאותו החסיד לג"ע וכן הוא ח"ו להיפוך עושה אדם עבירה אחת נברא ממנו קטיגור אחד (ר"ל שד) עובר ב' עבירות נבראים ב' מקטריגים כשמת אזי מתלבשים אותן העבירות בדמות אשה ומוליכין אותו לגיהנם כמ"ש רז"ל ביוסף הצדיק שאמר הכתוב עליו וימאן יוסף לשכב עם אשת פוטיפרע לשכב אצלה להיות עמה ודרשו רז"ל לשכב עמה בעוה"ז להיות עמה בעוה"ב : (ח) וראיתי בספר אחד כיון שהאדם הוא מזנה עם אשה אחרת אזי נברא מזיק אחד

צו בהאלטין · נעם דיר אפ דיין פקדון אונ ווען דער פועל האט אים אפילו גיזאגט לאז דאש געלט זיין איין פקדון בייא דיר האט ער ניט גיוואלט אונ האט אים גיזאגט דער פקדון פון דיין גוף איז ניט ראוי בייא מיר צו זיין פאר איין פקדון מכל שכן דער פקדון פון דיין נשמה · דען דער פקדון איז מער ניט גיגעבין גיווארין נאר צוא גאט ב"ה אליין ווארום עש שטייט אין פסוק בידך אפקיד רוחי אין דיין האנט גיב איך בהאלטן מיין נשמה : (ה) דרום איז דר פון איין גרושע אזהרה צו דיא מענטשן וואש הערין דאש קול פון דעם שכיר וואש ער ווייגט כמעט פון וועגין דיא שכירות פאר זיין טירחא · סאיי איין יהודי סייא איין אינו יהודי וויא דער פועל אונ דר שכיר גייט אים נאר נאך אונ וויל דעם שכר פאר דעם וואש ער האט זיך גמיט אונ מטריח גיוועזן איין גאנצן טאג · אונ דער בעה"ב פאר שטאפט זיינע אויערין פון צו הערין אונ איז אים מדחה גייא היינט אוועק אונ קום מארגין וועל איך דיר בצאלין איז קיין גרעשרר חילול השם ניט פאר האנדן דער פון · אונ זיין עונש איילט צוא קומן אונ ער ווערט ארום · אונ האטשע ער איז לפי שעה אין גוטש · וועט ער צום סוף קיין הצלחה ניט האבין אונ ער וועט בוודאי קריגן דעם דלות אונ קיינר וועט זיך איבר אים ניט דער בארמן · אונ חוץ דעם קומן פיל עונשים פון וועגין דער עבירה · דרום מוז דער מענטש זייער נזהר זיין ער זאל ניט גישטרוכלט ווערין אין דער עבירה פון ניט אפ

צוא געבין דעם שכיר זיינע שכירות אין דעם זעלביגן טאג וואש ער האט עש פאר דינט : (ו) איצונד וועלין מיר ווידר קערין צו דעם ענין וואש מיר האבין אן גיהויבן · איטליכר מענטש וואש טוט איין מצוה · ווערט פון דער מצוה איין מלאך וואש איז תמיד אויף אים מלמד זכות אזו וויא אונזרע חכמים ז"ל האבין גיזאגט אין מדרש · אז איין מענטש טוט איין מצוה גיט מען אים איין מלאך צוא היטן אים · אז ער טוט צווייא מצות גיט מען אים צווייא מלאכים דאש מיינט מען גיט אים זיין אייגנם מלאך וואש ער האט בשאפין מיט דער מצוה וואש ער האט גיטאן אונ דער מלאך היט אים פון אלערלייא שאדין : (ז) קום אונ זעה פון דער מעשה וואש האט זיך גיטראפין בייא איין חסיד דאש ער האט גיוואונט אין איין קליין דארף · אונ ער האט ניט גיהאט קיין שום ספר נאר איין גמרא חגיגה · האט ער גילערינט די גמרא חגיגה ווייל ער האט גילעבט · אונ דער חסיד האט זייער מאריך ימים גיוועזן · אונ צום סוף פאר זיין טויט האט זיך דיא מסכת אן גיקלייד אין דעם גישטאלט פון איין אשה אונ איז גיגאנגן פאר אים נאך זיין טויט ביז זיא האט גיבראכט דעם חסיד אין גן עדן אריין אונ אזו אויך איז ח"ו פאר קערט אז ער טוט איין עבירה · ווערט פון איר בשאפין איין קטיגור · טוט ער צווייא עבירות בשאפט ער צווייא מקטריגים · אונ אז ער שטארבט קליידן זיך דיא עבירות אן אין דעם גישטאלט פון

אחד בדמות אותה האשה וכשהגיע זמנו להפטר מעוה"ז באה אותה אשה ומלפפתו ומוליכה אותו לגיהנם ולכן נ"ל שזהו רמזו רבותינו ז"ל באמרם לעתיד הקב"ה מנחיל לכל צדיק וצדיק ש"י עולמות שנאמר להנחיל אוהבי יש עכ"ל הגמרא שמעתי הפירוש הנ"ל כך הוא כי כבר אמרנו לעיל כיון שהאדם עושה מצוה אחת נברא ממנו מלאך אחד וקי"ל כל מלאך הוא שני אלפים פרסאות שנאמר וגויתו כתרשיש וגמירי דתרשיש הוא ב' אלפים פרסאות וא"כ כאשר שיש לנו תרי"ג מצות וז' מצות כמנין כתר וא"כ כשישראל שומרים מצות תורה ומצות דרבנן יש להן תר"ך מלאכים והנה כתיב איכה ישבה בדד העיר רבתי עם היתה כאלמנה על שם מנה שיש לה כתובה מנה · משא"כ לעתיד יהיה לנו כתובה שליש הוספה כדין בתולה כמש"ה קום בתולת ישראל והנה חשבון תר"ך מלאכים ת"ר מלאכים עולים למנין ר' עולמות כי קיי"ל דג' מלאכים הן עולם אחד כי העולם הוא שית אלפי פרסי כ' מלאכים עולים למנין ששה עולמות וב' שלישי עולם וא"כ אם תשים עליה השליש כמו דין בתולה שיש לה שליש הוספה תוסף על ר' שליש יהיה ש' ואם תוסיף על ששה עולמות שליש יהיה תשעה ואם תוסיף על ב' שלישים שליש אחד יהיה עולם אחד צרפם יחד ותמצא עולים לחשבון ש"י עולמות: יהי רצון שנזכה במהרה בימינו אמן:

פרק טו **גדול** השלום דאמרו רז"ל במ"ר פ' נשא אין כלי מחזיק ברכה יותר מן השלום שהרי סיום ברכת כהנים הוא וישם לך שלום וכן הקב"ה עושה שלום במרומיו במלאכים שאין בהם יצר הרע וקנאה ושנאה ואעפ"כ צריכין הם לשלום מכל שכן אשר עדיין אותו השטן מרקד בינינו לחרחר ריב ומדון בין איש לחבירו בין יחיד לרבים שצריכים אנו לכלי המחזיק שלום: (ב) והכל הוא בעון שנאת חנם אשר על עון שנאת חנם אמרו רז"ל במסכת יומא דעון שנאת חנם הוא גדול מעון עבודת כוכבים וג"ע ושפיכת דמים והעון שנאת חנם הוא בא בשביל קול ודיבור היוצא מפיו והוא פה המורגל לקלל בני אדם ובמעט וויכוח שיש לו עם חבירו אזי תיכף מתמלא באף וחימה בוער בקללות כגחלי אש ואינו יודע שהוא בעצמו מסכן נפשו ונפשות אנשי ביתו וגורם רעה לעצמו (ג) כי הוא ענין מבואר בזוהר פ' קדושים כי כל דבור של קללה שיוצא מפיו אזיל ושאט באוירא דעלמא עד דמתחבר עמיה רוח רעה ר"ל ואזיל בהדיה לנוקביה שבתהומא רבא אשר שם הוא מדורות המזיקין שהן מוכנין לפורעניות

איין אשה אונ פירן אים אין גיהנם אריין: (ח) אונ איך האב גיזעהן אין איין ספר · אז דער מענטש איז מזנה מיט איין פרעמדע אשה · ווערט בשאפן איין מזיק אין דעם גישטאלט פון דער אשה וואש ער האט מיט איר מזנה גיוועזן · אונ אז זיין צייט קומט צו שטארבין קומט דיא אשה אונ בהעפט זיך צוא אים אונ פירט אים אין גיהנם אריין · אבר אז איין מענטש טוט איין מצוה פירט זיא אים אין גן עדן אריין:

פרק טו גדול השלום דער שלום איז זייער גרויש דען אונזרע חכמים ז"ל האבין גיזאגט אין מדרש עש איז ניט פאר האנדין אין דער וועלט קיין כלי וואש זיא זאל מחזיק זיין ברכה אזוא וויא דיא כלי פון שלום דען דיא ברכה פון דיא כהנים דאש איז יברכך וכו' לאזט זיך אויך אויש מיט שלום · אונ אויך גאט ב"ה מאכט שלום אין הימל צווישין דיא מלאכים וואש בייא זייא איז ניט פר האנדין קיין יצר הרע אונ קיין קנאה אונ שנאה · פון דעסט וועגין דארפין זייא פארט צוא דעם שלום מכל שכן מיר מענטשן וואש דער שטן שפרינגט צווישן אונז צוא אן רייצין קריג צווישן איין מענטשן אונ צווישן זיין חבר צווישן איין יחיד מיט איין רבים · בדארפין מיר דאך אפשיטא צוא דעם שלום: (ב) אונ דיא קריג קומט אלץ מחמת דעם שנאת חנם · וואש אויף דער זינד האבין אונזרע חכמים ז"ל גיזאגט אין דער מסכת יומא אז דיא זינד פון שנאת חנם איז איין גרעשערע זינד פון דינען גלולים אונ זנות אונ רציחה אונ דיא זינד פון שנאת חנם קומט פון וועגין ער גוויינט זיין מויל מיט קללות · אונ אז ער האט אפילו איין קליינם וויכוח מיט זיין חבר ווערט ער תיכף דער פילט מיט צארין אונ רוגזה אונ ברענט מיט קללות אזו וויא קולין פייאר · אונ ער וויישׁ ניט אז ער איז מסכן זיין לייב אליין אונ דיא לייבר פון זיין הויז גזינד: (ג) דען עש שטייט אין זוהר אז איטליכער דיבור פון קללה וואש גייט ארויש פון זיין מויל גייט ער אונ שוועבט אין אויר פון דער וועלט · ביז איין רוח רעה ווערט צו אים באהעפט ר"ל אונ גייט מיט אים אין תהום רבה אריין וואש

דארפין

לפורעניות בר מינן ועומדים ומצפים שיבא העת וזמן אשר יבא מזליה הגרוע של זה האיש המורגל בקללות בדבר קל אפילו כחוט השערה. ומיד מעוררים עליו גזירות בר מינן להנזק בממונו או בגופות נפשות ביתו ח"ו : (ד) וכבר כתבנו לעיל בפרק ז' שכל אדם שהוא מורגל להוציא מפיו קללות אין לו נשמה משורש הקדושה כי אם משורש נחש שהוא שורש של ס"א ויש לו לדאוג על הרבה פורעניות שיבא עליו ח"ו עיין שם ויש לך אדם שפיו דיליה הוא שמור וגדור מהוצאות קללות ומרגיל א"ע תמיד בברכות אזי בוודאי נשמתו הוא משורש קדושה מאוד ויהיה בטוח שהוא בן עוה"ב : (ה) וכן אם יש פה המרגיל. בבשורות רעות ח"ו ר"ל ותאוותו הוא להוציא דבה רעה מפיו הוא מדה גרוע מאוד ואין תפלתו נשמעת שאין תפלתו יכולה לכנס לפני פרגודא קדישא אבל הרגיל לבשר בשורות טובות ולהגיד שמועה טובה הוא נקרא פה קדוש ובפרט מי שזכה לבשר בשורות טובות לתלמידי חכמים מיד מחלקין לו חלק טוב בעבור זה בג"ע וראייה מסרח בת אשר שבשרה ליעקב בשורה טובה שעדיין יוסף היה חי ולכן זכתה לכנס חי לג"ע · (ו) אמנם הגדר שלא ירגיל אדם בקללות דע כי יש עתים ידועים שהקללה נהפכת להמקלל בר מינן ואיזה קללה שגרם האדם לעצמו ע"י שקילל לחבירו בחנם ונגזרה עליו הגזירה של אותה קללה אין לה רפואה בר מינן באשר שהוא גזר ופסק בעצמו הקללה עליו והעיקר הגרם הוא ע"י שמרגיל עצמו בקטטות ומריבות וע"י ויכוח קל נעשה מריבה גדולה כמש"א רז"ל האי תיגרא דמיא לבידקא דמיא כיון דרווח רווח : (ז) ע"כ ירחיק האדם, עצמו מהקטטות ומריבות ואז לא יבא ג"כ לידי שום קללה ויראה לכבד את הבריות ובפרט לחבירו מי שהוא גדול ממנו ומכ"ש לרבו של אדם כי הא דנשלח הא מילתא מחברותא קדישא שבא"י לחברותא קדישא שבבבל ובח"ל וז"ל הנה מודיעים אנחנו אליכם חברותא קדישא מנהגא טבא שיש בינינו בחבורא קדישתא של א"י
שלא

דארטן איז דאש וואונונג פון די מזיקים וואש זיי זיינן אן גבערייט צו פורעניות ר"ל · אונ זייא שטייען אונ האפין אז עש זאל קומן דיא צייט וואש דאש שלעכטע מזל פון דעם דאזיגן מענטש וואש איז גיוויינט צו שילטן אפילו פאר איין קליינע אונ איין גרינגע זאך אונ עש ווערט תיכף דער וועקט אויף אים גרוישע גזירות דאש ער זאל ניזוק ווערין מיט זיין געלט אדר מיט די לייבר פון זיין הויז גיזינד ח"ו (ד) אונ מיר האבין שוין פריער גישריבן אז איטליכר מענטש וואש איז גיוואונט אויש צו ציהן קללות פון זיין מויל דער האט ניט קיין נשמה פון דער שורש קדושה. נאר פון דר סטרא אחרא · אונ ער דארף זיך צו זארגן אויף דיא פיל פורעניות וואש וועט קומן אויף אים ח"ו · אונ עש איז פאר האנדן איין מענטש וואש זיין מויל איז אפ גהיט פון קללות אונ גוויינט זיך תמיד מיט ברכות דיא נשמה פון דעם איז בוודאי פון דער שורש קדושה · אונ זאל בטוח זיין אז ער איז איין בן עולם הבא : (ה) אונ אזו אויך אזו איין מויל וואש איז גוואונט צו זאגין שלעכטע בשורות ח"ו אונ זיין גלושטקייט איז אלץ ארויש צו ציהן שלעכטע רייד פון זיין מויל איז דאש זייער איין שלעכטע מדה · אונ זיין תפלה ווערט ניט צו גיהערט דאש זיא קען ניט קומן פאר דער הייליגר מחיצה · אבער דער וואש איז גיוואונט צו זאגן גוטע בשורות דאש מויל ווערט אן גירופן איין הייליג מויל · אונ בפרט דער וואש איז זוכה בשורות טובות מבשר צו זיין צו דיא ת"ח · טיילט מען אים תיכף אפ דער פאר איין גוטן חלק אין גן עדן · אונ איין ראיה איז דר צו פון סרח בת אשר וואש זיא האט גיזאגט צוא יעקב איין גוטע בשורה אז יוסף לעבט נאך אונ דרום האט זיא זוכה גיוועזן אריין צו גיין אין גן עדן לעבעדיגר הייד : (ו) נאר דער גדר וויא ארום מען זאל ניצול ווערין ער זאל ניט גיוואונט זיין מיט דיא קללות · זאלשטו וויסן אז עש איז פאר האנדן גוויסע צייטין וואש דיא קללה ווערט פאר קערט צו דעם וואש שילט אונ דיא קללה וואש דער מענטש איז זיך אליין גורם דורך דעם וואש ער שילט זיין חבר אום זיסט דרום ווערט נתהפך דיא קללה אויף אים · דיא האט שוין קיין רפואה ניט · אונ דער עיקר איז וואש ער האט עש אויף זיך גורם גיוועזן וויל ער גוויינט זיך מיט קריג אונ דורך איין קליינם וויכוח ווערט איין גרוישע קריג : (ז) דרום זאל דער מענטש זיך דער וייטרן פון קריג אונ דענמאלט וועט ער ניט קומן צוא קיין שום קללה אונ ער זאל זעהן לייט ערליך האלטן · אונ בפרט זיין חבר וואש איז מער למדן פון אים אונ מכל שכן צוא זיין רבי · אזו וויא מיר געפינן אין דיא כתבים וואש דיא חבורא קדישא פון ארץ ישראל האבין גישריבן צוא דיא חבורא קדישא פון
בבל

שלא נמצא בחבורא דילן שום ריב וקטטה ואף אם שלפעמים יש ויכוח של קטטה תיכף יש בנו כתות קדושים המעוררים לב לכל דבר שבקדושה ומכניסין עצמן שלא יתעכב הקטט אף כשהוא קטט קטן ומיד עושין שלום בין הצדדים שחוזרים לאחוה וריעות ושלוה ושלום במחנותם כאשר היה בראשונה ומחבקין זה את זה ותיכף חבר זה מוחל לחבירו (ח) ומי שהוא קטן בשנים מחבירו מבקש מחילה מחבירו שהוא גדול ממנו ותיכף חבירו מחבק ומנשק לו ומוחל לו. (ט) ומי שהוא ח"ו פוגע בכבוד רבו אזי מקבל עליו נידוי ומפיל עצמו בכח לארץ וחולץ מנעליו ויושב לארץ ורבו כשרואה חרטתו ובכייתו אינו מניחו לישב על הארץ כי אם כדי צליית ביצה ואח"כ נותן לו רבו רשות ואומר לו עמוד ואחר עמידתו נופל לרגליו של רבו ומבקש התרה ומחילה ואומר לו רבו מותר לך ג"פ אין כאן נידוי אין כאן חרם וסר עוונך וחטאתך תכופר: (י) ואגיד לכם מן הענווה גדולה שבינינו הנה סיפר לי ה"ה רבי מנחם בן הרב הגדול ר' אברהם גלאנטי ז"ל שפעם אחד נשא על כתיפו שק עם קמח מן השוק ובא מאחריו הגאון הרב הגדול מהו' שלמה שגיג ז"ל וחטף את השק מעל כתיפיו של ר' מנחם גלאנטי ונשבע בחייו שאל יוליך שום אדם זה השק עם הקמח לבית ר' מנחם גלאנטי הנ"ל כי אם הוא בעצמו דווקא כי אמר החכם ר' שלמה שגיג הנ"ל שהוא עדיין רך בשנים ממנו והפציר בו הרב מנחם גלאנטי שלא יעשה לו ככה כי הרב ר' שלמה שגיג היה גדול בתורה ומופלג בעושר ולא רצה ר' שלמה כלל וטען ר' שלמה שגיג בעצמו השק עם קמח לבית הזקן ר' אברהם גלאנטי: (יא) וכן פעם אחת בא החסיד מהו' אברהם גלאנטי הנ"ל לכפר עין זתים וקנה שם כד אחד ומילא אותו מים מתוקים מן באר שבכפר

עין

בבל אונ חוץ לארץ · אונ אזו שרייבין זייא · נון מיר זיינן מודיע אייך היילגע חבורא · דאש בייא אונז איז פר האנדן איין גוטר מנהג אין דער היילגר חבורא פון ארץ ישראל דאש אין אונזר חבורא ווערט ניט גפונן קיין שום קריג אונ ווען אפילו אמאל איז פאר האנדין איין ויכוח פון קריג · איז בייא אונז פאר האנדן היילגע כיתות וואש דער וועקין דאש הארץ פון איין מענטשן צו אלע דברים שבקדושה אונ לייגן זיך דרינן אז דיא קריג זאל ניט נתעכב ווערין · אונ ווען עש איז אפילו גאר אקליינע קריג מאכן זייא תיכף שלום צווישן דיא מענטשן ביז זייא ווערין זיך פריינד איינש עש אנדרי אונ זיינן זיך תיכף מוחל איינש עש אנדרע · (ח) אונ דער וואש איז אינגר פאר זיין חבר דער בעט איבר דעם חבר וואש איז עלטר פון אים אונ דער חבר איז אים תיכף מוחל אונ קושט אים אונ האלזט אים : (ט) אונ דער וואש איז ח"ו פוגם אין דעם כבוד פון זיין רבי · איז ער אויף זיך מקבל נידוי · אונ ווארפט זיך מיט כח אויף דער ערד אונ טוט אויש זיינע שיך אונ זיצט אויף דער ערד · אונ זיין רבי אז ער זעהט זיין חרטה אונ זיין גוויין לאזט ער אים מער ניט זיצן אויף דער ערד נאר וויפיל עש דארף גיווערין איין איי זאל זיך איין בראטין · אונ דער נאך זאגט ער אים שטיי אויף אונ אז ער שטייט אויף · פאלט ער צו דיא פיס פון זיין רבי אונ בעט אים ער זאל אים מוחל זיין אונ זאל אים מתיר זיין דיא נידוי זאגט זיין רבי צו אים דרייא מאל מותר לך עש איז שוין ניט פאר האנדין דא קיין נידוי אונ קיין חרם אונ דיין זינד איז ווארין אפ גיטאן אונ דיין עבירה איז ווארין פאר געבין : (י) אונ מיר וועלין אייך דער ציילן פון דעם גרושן ענוות וואש צווישן אונז איז · נון ה"ה רבי מנחם דער זון פון הרב הגדול רבי אברהם גלאנטי האט מיר דער ציילט · דאש איין מאל האט ער גיטראגין פון דעם מארק איין זאק מעל אויף זיינע אקסלן, איז פון הינטר אים גיקומן הגאון הרב הגדול מהר"ר שלמה שגיג ז"ל אונ האט אראפ גיחאפט דעם זאק פון זיין אקסיל אונ האט גישווארין בייא זיין לעבין אז קיין שום מענטש זאל ניט ברייננן דעם זאק מעל צוא דעם הויז פון רבי אברהם גלאנטי נאר ער זווארום דער חכם רבי שלמה הנ"ל האט גיזאגט אז איך בין נאך יונג אונ שטארקר פון רבי מנחם דרום וועל איך בעשר טראגין דעם זאק · האט דער רב רבי מנחם אים זייער גיבעטין ער זאל עש ניט טאן ווייל דער רב ר' שלמה שגיג איז גיוועזן איין גרוישר ת"ח דרום האט רבי מנחם ניט גיוואלט אז רבי שלמה זאל טראגן דעם זאק מעל · אבר רבי שלמה האט ניט גיוואלט אפ געבן דעם זאק ביז ער האט אים גיבראכט צו דעם הויז פון דעם זקן רבי אברהם גלאנטי : (יא) אונ אויך איין מאל איז דער חסיד רבי אברהם גלאנטי גיקומן פון דעם דארף עין זיתים אונ אין דעם דארף האט רבי אברהם גיקויפט איין קרוג אונ האט אים דער פילט מיט זיסע וואשר פון דעם ברונן פון

כפר

עין זתים שהן מים חשובים מאוד ובדרך הלוכו פגע בו החסיד ר׳ מסעוד ואמר לו רבי תן לי מעט מים כי צמא אני והטה ר׳ אברהם גלאנטי את שכמו להשקותו ומיד לקח ר׳ מסעוד את הכד על שכמו ונשבע להוליכו לבית ר׳ אברהם גלאנטי ונשבע שלא יפצור בו וכן כל בני החבורה כשהיו רואין את ר׳ אברהם גלאנטי ברחוק שלשים אמות היו עומדין לפניו ואח״כ כשהיה מקרב אליהם היו נושקים את ידיו ואמרו לו הלוואי שנהיה מצע תחת רגליך בעוה״ב כי היה חסיד גדול ועניו והיה תמיד מזהיר אותנו שיהיה שלום וריעות ואחוה ואהבה בינינו זכותו יעמוד לנו ולכל ישראל אמן :

פרק טז **איתא** בספר סוד הרזים · וז״ל כל העבירות שבתורה אם עבר אדם בסתר לא יגלה אותם אליהו הנביא ז״ל אלא כל מי שעבר חרם (בזמנינו אסור לגזור ולהטיל שום חרם אם לא בידיעת וברשות הממשלה יר״ה) הוא מכריז ומגלה שנאמר הנה אנכי שולח לכם את אליה הנביא וגומר וסמיך ליה והכיתי את כל הארץ חרם והענין כי אף שהכל גלוי וידוע לפני הש״י ב״ה מכל מקום אין הדבר מפורסם עד שבא אליהו ז״ל ומפרסם את העון ברבים באסיפת ישראל ורבה תהיה הבושה והכלימה כי זה העובר חרם כאלו הוא עובר על חמשה חומשי תורה ונביאים שעל כן סיום חמשה חומשי תורה וסיום כל ספר מנביאים המה גמטריא רמ״ח ובוודאי העובר חרם לא ינקה מעונשים ויסורים חמורים והגזרה רעה שנגזר למי שעובר על חרם יבא עליו חימה שפוכה באכזריות ואותו הבית אשר בו העברת חרם סופו להיות חרב ושממה מאין יושב רחמנא ליצלן : (ב) והעיקר גרם המביא לחטא זה הוא העיקר שעובר תחלה על לאו דלא תחמוד וחומד ממונו של חבירו או כלי של חבירו ועבירה גוררת עבירה ואח״כ הוא נוטל הממון או הכלי של חבירו והוא עובר על לאו דלא תגנוב ואח״כ הוא עובר ג״כ על החרם : (ג) וימציא לו היתר איך ומה לעשות שלא יחזיר הגזילה או הגניבה מה שבידו וכל היתרים הן לו לקוצים וברקנים שנכשל בהם ע״כ החכם עיניו בראשו לבלתי לגרום רעה לעצמו

כפר עין זיתים ווייל דיא וואשר זיינן זייער גוט גיוועזן · וויא רבי אברהם איז אזו גיגאנגן האט אים בגעגינט דער חסיד רבי מסעוד אונ האט אים גזאגט רבי גיב מיר איין ביסל וואשר איין טרונק · האט רבי אברהם איין גיבויגן זיין קרוג אים אן צוא טרינקן · האט רבי מסעוד תיכף צוא גינומן דעם קרוג וואשר אונ האט גישווארין אז ער זאל אים ברייננגן צוא דעם הויז פון רבי אברהם · אונ אזו אויך אלע בני חבורה אז זייא האבין דער זעהן גיין דעם רבי אברהם אז ער איז נאך ווייט גיוועזן דרייסיג איילן פון זייא · זיינן זייא שוין אויף גישטאנן פאר אים · אונ דער נאך אז ער האט גינעהנט צו זייא · האבין זייא אים גיקושט זיינע הענט אונ האבין אים גיזאגט הלואי מיר זאלין זיין איין פר שפרייטתג אונטר דיינע פיס אויף עולם הבא · ווארום דער רבי אברהם איז גיוועזן איין גרושר חסיד אונ איין עניו אונ האט אונז תמיד מזהיר גיוועזן אז צווישן אונז זאל זיין שלום אונ ליבשאפט זיין זכות זאל בייא שטיין צוא אונז אונ צוא אלע ישראל אמן :

פרק טז איתא עש שטייט אין ספר סוד הרזים אלע עבירות פון דער תורה אויב דער מענטש איז זייא עובר בסתר · ווערט אליהו הנביא זייא ניט מגלה זיין · נאר דער וואש איז עובר חרם · דרויף ווערט ער אויש רופען אונ ווערט מגלה זיין דר דאזיגער האט עובר חרם גיוועזן (אין אונזרע צייט טאר מען נישט גוזר בחרם זיין נאר ווען דיא רעגירונג וויסט אונ ערלויבט) אונ דער ענין איז דען חאטשי אלץ איז דאך אנפלעקט פאר גאט ב״ה · פון דעסט וועגין איז דיא זאך ניט מפורסם ביז אליהו ווערט קומען אונ ווערט מפרסם זיין צווישן פיל לייט דיא זינד פון דעם וואש האט עובר חרם גיוועזן · אונ דיא בושה ווערט אים זייער גרויש זיין ווארום דער וואש איז עובר חרם איז גלייך וויא ער איז עובר אויף דיא פינף ספרים פון דער תורה אונ אויף דיא רייד פון דיא נביאים · אונ דער וואש איז עובר חרם ווערט בוודאי ניט גרייניקט ווערין פון שטראף אונ הארבי יסורים · אונ דאש הויז וואש מען איז דריטן עובר הרם ווערט עש זיין וויסט רחמנא ליצלן : (ב) אונ דער עיקר זאך וואש איז גורם דעם מענטשן ער זאל עובר חרם זיין · איז דאש דען פריער איז ער עובר אויף דעם לאו פון לא תחמוד אונ גלוסט דאש געלט פון זיין חבר אדר די כלי פון זיין חבר · אונ איין עבירה שלעפט די אנדרי עבירה · ברייננגט זיא אים דער צוא אז דער נאך גנבת ער אוועק דאש געלט אדר דיא כלי פון זיין חבר אונ איז עובר אויף דעם לאו לא תגנוב · אונ דער נאך איז ער אויך עובר חרם

לעצמו ח"ו ואח"כ כשיבא הרעה עליו יתחיל להתחרט אבל יהיה העת שלא יועיל לו החרטה : (ד) ראה מה שכתוב בזוהר ר' אבא אמר כמה יש לאדם להרהר ולפשפש במעשיו בכל יום ויום תנא ר' יצחק ד' רוחות מנשבות בכל יום מד' רוחות העולם רוח מזרחית ע"פ הרוב 'הוא שולט ומנשב מהבקר ועד חצי היום ונפיק עמיה אוצר החמדה דתמן אוצר אחד הוא למעלה בשערי מזרח וחמדה שמיה ויש בו שלשה אלפים ושבעים וחמשה רוחין דאסוותא דעלמא ואמר ר' יוחנן בן זכאי יש מלאך אחד ומיכאל שמו והוא ממונה מהבקר עד חצי היום בההוא רוח דאתיא מהמזרח ומיכאל עם דגל שלו הוא ממונה לצד מזרח ואר"י בן זכאי דהוא מיכאל דכתיב הנה מלאכי ילך לפניך וגו' מלאכי הוא אותיות מיכאל : (ה) ותנא כשרוח מזרח מתעורר לצאת לעולם מאן דאזיל באורחא יכוין דעתו לההוא עניינא דאמרינן דמיכאל הוא שר החסד הוא מתעורר אז ע"פ ציווי הקב"ה כל ברכתא דנפיק מפומיה דבר נש מתקיימין ליה בהאי שעתא ויהי שמח כל היום ההוא רוח מערב מנשבת ע"פ רוב השנה מחצי היום עד הלילה ונפיק עמיה אוצר אחד עם ד' מאה וששים וחמשה רוחין לאפרחא עשבין ואילנות ויבולין ותניא מלאך אחד רפאל שמיה הוא ממונה על צד מערב אמר ר' יוסי בן פזי א"כ קשיא הלא תנינן מלאך הממונה על הרפואות רפאל שמיה ואת אמרת דאסוותא הוא מן המזרח ומלאך מיכאל ממונה במזרח כנזכר לעיל (ו) ת"ש א"ר יוחנן בן זכאי כל מעשה הקב"ה נגד בני אדם בגין דיהוו יראין וחרדים ליראת ה' ולעבודת ה' והוא יתברך שמו מחי ומסי ממית ומחיה כדי שלא ישוון לבהון לשום מלאך ולא לשום שר על כן הוא יתברך ב"ה מחליף עידנין דלא יאמרון מלאך פלוני עביד לי האי אלא להראות דכולא הוא בידיה ולפיכך מחליף רוחין עד דיצלי בר נש קמי קב"ה וישוב בתשובה שלימה וכדין יפקוד קב"ה לאסוותא למישרי עליה דבר נש ההוא מלאך דאיתפקיד על אסוותא עביד מאי דאיפקיד מרעותיה דמארי

חרם אונ ער זוכט זיך היתרים וויא אזו ער זאל ניט דארפין אום קערין דיא גניבה אדר דיא ' גזילה · אונ דיא אלע היתרים זיינען אים צוא דערנער וואש ער ווערט דורך זייא גישטרוכלט · אונ דער וואש איז קלוג זאל זעהן ניט גורם צוא זיין זיך ביין ח"ו · דאש דער נאך אז דאש בייז וועט קומן אויף אים וועט ער אן הייבין חרטה האבין דען עש איז פאר האנדין אצייט וואש דיא חרטה העלפט שוין ניט דרום זאל ער בעסער זעהן ניט צוא ברייגגען דאש בייז אויף זיך · (ד) זעה וואש עש שטייט אין זוהר · רבי אבא זאגט דער מענטש מוז זייער איבר קלערין זיינע מעשים אלע טאג אונ זאל אויף זייא תשובה טאן · רבי יצחק האט גילערנט · פיר ווינטן וויאן אלע טאג פון די פיר זייטין פון דער וועלט דער מזרח ווינט וויאט על פי הרוב פון פריא ביז האלבין טאג · אונ מיט אים גייט ארויש דער אוצר פון גילוסטיקייט ווארום דער אוצר איז אין הימל אין דיא טוערין פון מזרח אונ אין אים איז פאר האנדין דרייא טויזנט מיט פינף אונ זיבציג ווינטין וואש איטליכער ווינט היילט קראנקייט פון דער וועלט · אונ דער מלאך מיכאל מיט דיא מלאכים וואש זיינען אונטר אים זיינען ממונה איבר דעם ווינט : (ה) אונ מיר האבין גילערנט אז דער מזרח ווינט ווערט דער וועקט ארויש צו גיין אויף דער וועלט · דער וואש גייט דענמאלט אין וועג זאל ער. זיך מכוין זיין צוא דעם ענין וואש מיר האבין גיזאגט ·ז מיכאל דער שר החסד ווערט דענמאלט דער וועקט דורך דעם גיבאט פון גאט ב"ה · אונ אלע ברכות וואש גייען דענמאלט ארויש פון דעם מענטשינש מויל ווערין מקוים · דער מערב ווינט וויט ע"פ הרוב פון האלבין טאג ביז נאכט · אונ מיט אים גייט ארויש איין אוצר מיט פיר הונדרט אונ פינף אונ זעכציג ווינטן צו מאכן בליען גראז אונ בוימר אונ פרוכט · אונ מיר האבין גילערינט איין מלאך וואש הייסט רפאל איז ממונה איבר מערב זייט · האט רבי יוסי בן פזי גיפרעגט מיר האבין דאך גילערנט אז דער מלאך רפאל איז ממונה איבר דיא רפואות אונ דוא זאגשט אז מיכאל איז ממונה איבר זייא · (ו) האט רבי יוחנן בן זכאי גיזאגט דרויף איין תירוץ דען אלע מעשים פון גאט ב"ה זיינן קעגין דיא מענטשין זייא זאלין זיך פארכטין פאר אים · אונ גאט ב"ה וואש ער שלאגט אונ היילט אונ טייט אונ מאכט לעבדיג פון וועגין די ישראל זאלן ניט טאן זייער הארץ ניט צו קיין שום מלאך אונ צוא קיין שום שר · דרום פאר בייט גאט ב"ה דיא צייטן דאש אין איין צייט מאכט ער דעם מיכאל ממונה איבר דיא רפואות אונ אין אנדרע צייט מאכט ער דעם רפאל ממונה איבר דיא רפואות כדי זייא זאלין ניט זאגין דער מלאך האט מיר גיטאן דיא רפואה · נאר גאט ב"ה טוט וויזן אז אלץ איז אין זיינע הענט דרום פאר בייט ער דיא מלאכים ביז

דמארי ב"ה : (ז) רוח דרומית מנשב מן התחלת הלילה ע"פ הרוב עד פלגות הלילה ונפקו עמיה מההוא אוצר החמה מאתים וחמשה ושבעים רוחין לדושנא ארעא ולגרום חמימא על ארעא כדי שלא יגבר הקרירות והמלאך הממונה עליו אוריא"ל שמיה והוא ממונה על משמרתו בצד דרום בההוא רוחא וההוא רוחא הוא כבד מאוד על בני אדם דמרעין בישין ותנא בההיא זמנא הוא עיקר הדין דדיינין לרשיעי בגיהנם בנורא וכל עלמין שכבין בשינתא ולית דמצלי עליהון (ח) רוח צפון מנשב מחצי הלילה עד הבקר ותנא תלת מאה אלפין רוחין סופה וסערה אתין עמיה והוא קשה לכל מילי אבל לבני מרעין הוא טוב שיש בהם קרירות ומחמימות דאית בבני מרעין יש להם נחת רוח בקרירות האלו ותני רשב"י אמר בההיא שעתא נפיק קב"ה מאינון עלמין סגיאין לאשתעשע עם צדיקים דבגן עדן וקול כרוז קורא ואומר עורי צפון ובואי תימן להפריח בשמים של ג"ע דתנא בזמן שהרוח צפון מנשבת בחצי הלילה והקב"ה הוא נכנס לג"ע אזי כל הבשמים וכל האילנות שבג"ע נותנים ריח ומזמרים לפניו שנאמר אז ירננו עצי היער מלפני ה' וכל מלאכי מעלה וכל הרקיעים וחיות הקודש והאופנים מזדעזעים ופותחין את פיהם רנה ושבח למי שאמר והיה העולם עד שנכנס הקב"ה עם הצדיקים לג"ע וזהו בחצי הלילה : (ט) א"ר יהודא אמר רב מאן דנשמתא קדישא אית ביה ושמע קול תרנגולא קרי בפלגא לילה אזי זיקא דאשא נפיק מבין גלגלי החיות ואזיל בכל עלמא ומגיע תחות גדפוהי דתרנגולא ובההיא שעתא בדחילו מקיש התרנגול בגדפוי דא עם דא דאמר דא הוא בפלגוי לילה ומאן דאית ביה בלביה שכל טוב יתעורר ויקום משנתו ועוסק בתורה אזיל קליה ואשתמע בג"ע ואצית הקב"ה וצדיקים דעמיה ושואלין הצדיקים מאן הוא דין גבר ומארי עלמין אתיב ואמר דין פלניא בן פלניא עסיק עם נשמתי' קדישא באורייתא אציתו כולהו דהאי ניחא לי מכל שירתא ותושבחתא דאמרין לעילא : (י) בן אדם בן אדם ראה והתבונן וחכם בכל אפשרית איך להתגבר בתורה ובמעשים טובים כדי לעשות נחת רוח להקב"ה כי לכך נוצרת וזכור כי כל בני אדם מעשה ידיו וקרבנו אליו ובכל עת ורגע השגחתו עלינו והוא פוקד מעשה בני אדם אם לרעה ואם

לטובה

ביז דער מענטש זאל בעטין פאר אים אליין אונ זאל איין רעכטע תשובה טאן · (ז) דער רוח דרומית ווייט פון אן הייב נאכט ביז האלבר נאכט אונ מיט אים גייען ארויש פון דער אוצר החמה צווייא הונדרט אונ פינף אונ זיבציג ווינטן צוא פעט מאכין דיא ערד · אונ צו ברייננגן היץ אויף דער וועלט פון וועגין דיא קעלט זאל זיך ניט שטארקין · אונ דער מלאך וואש איז ממונה דרויף הייסט אוריאל אונ ער איז ממונה אויף דעם דרום ווינט · אונ דער ווינט איז זייער שווער אויף דיא קראנקע מענטשן · אונ מיר האבין גילערנט דיא צייט איז דער עיקר דין וואש מען משפט דיא רשעים אין גיהנם אין פייער · אונ גאר דיא מענטשן פון דער וועלט שלאפין דענמאלט אונ קיינר האט ניט צו בעטין פאר זייא : (ח) דער צפון ווינט ווייאט פון האלבר נאכט ביז פריא אונ מיר האבין גילערינט דרייא הונדרט טויזינט שטורם ווינטן קומן מיט אים אונ דער ווינט איז שלעכט צוא אלע זאכין · אבר צו דיא קראנקע איז ער גוט וויל אין דיא ווינטן איז פאר האנדן קעלט אונ מחממת דיא היץ וואש די קראנקע האבין · האבין זייא נחת רוח פון דעם ווינט · אונ מיר האבין גילערינט רשב"י זאגט אין דער צייט גייט גאט ב"ה ארויש פון דיא פיל וועלטין צוא פרייען זיך מיט דיא צדיקים פון דעם גן עדן אונ איין קול רופט אויש דער וועק זיך צפון ווינט אונ קום דרום ווינט צו בלאזין דיא בשמים פון דעם גן עדן ווארום מיר האבין גילערינט אין דער צייט אז דער צפון ווינט ווייעט אין האלבר נאכט אונ גאט ב"ה גייט אין גן עדן אריין דענמאלט גיבן איין גוטן ריח אלע בשמים אונ אלע בוימר אונ זייא זינגן פאר אים אונ אלע מלאכים אונ אלע הימלן אונ חיות הקודש אונ דיא אופנים ציטרן אלע אונ עפינן זייער מויל מיט גזאנג אונ לויבונג צו גאט ב"ה וואש האט בשאפין דיא וועלט : (ט) דרום דער וואש האט איין נשמה טהורה וויא באלד ער הערט דעם האן קרייען זאל ער אויף שטיין פון זיין שלאף אונ זאל עוסק בתורה זיין · דען וועט זיין קול גיין אונ וועט גיהערט ווערין אין גן עדן · אונ גאט פאר נעמט עש אונ דיא צדיקים וואש זיינן מיט אים פרעגין ווער איז דער מענטש אונ נאט ב"ה ענטפרט זייא · דאש איז דער אונ דער וואש ער מיט זיין הייליגע נשמה זיינן עוסק בתורה · פאר נעמט אלע צוא זיין קול ווארום דאש איז מיר מער ניהא פון אלע שירות ותשבחות וואש מען זאגט אויף דעם הימל : (י) דו בן אדם זעה אונ פאר שטייא אונ זייא קלוג וויא ווייט מיגליך איז צו זעהן וויא ארום זיך צו שטארקין אין דער

תורה

לטובה וכנגד זה העמיד מטיבים ומריעין המטיבים המה מלאכים קדישין המקבלים נשמת האדם באהבה ובשמחה ומראין לו פתחי ג"ע והמריעין המה המזיקים המשחיתים האכזרים החוטפים את הנשמה לייסרה ביסורים קשים ומרים כדאיתא במדרש הנעלם פ' נח: (יא) א"ר יהודה ז' כתות של מלאכי השרת הן אצל השער דאיקרי שער צדק שעליהם אמר דהע"ה פתחו לי שערי צדק אבא בם אודה יה זה השער לה' צדיקים יבאו בו וז' פתחין הן לנשמות הצדיקים להכנס לג"ע עד מקום מעלותם פתח הראשון נכנסת הנשמה במערת המכפלה שהיא סמוכה לג"ע ואדה"ר שומר עליו זכתה הנשמה אדה"ר הוא מכריז ואומר פנו מקום להחסיד שלום בואך (יב) ויוצאת מפתח ראשון ונכנסת לפתח שני של שערי ג"ע ושם הכרובים ולהט החרב המתהפכת ואי לא זכתה מקבלת שם עונשה להיצרף ולהסיר סיגה ופסולתה על ידי משפט אשר סובלת בלהט החרב המתהפכת ואם זכתה לצאת גם משם בשלום אזי נותנין לה פיתקא לסימן ליכנס לג"ע וכשבאת לג"ע יש שם עמוד אחד של ענן ונוגה המעורב זה בזה ועשן סביביו ועמוד נעוץ מלמטה למעלה לשער ירושלים של מטה ואם הנשמה זוכה שיהיה די לה מקום מדור בכאן לקבל שכרה ולא לעלות יותר אזי היא שם ומתעדנת שמה מהטוב המשפיע מלמעלה אליה וג"ע זה מאיר באור של מעלה דאמר רבי יוסי ראיתי ג"ע והוא מכוון נגד הפרוכת ושם טל האורות אשר למעלה והיא נהנית מזיו השכינה אבל אינה ניזונית ממנה (יג) זכתה לעלות יותר אזי עולה היא באותו העמוד עד שמגעת ונכנסת בפתח השלישי והיא נקראת זבול ויש שם הרבה שומרים ופותחים לה ונכנסת באותו השער ומשבחת להקב"ה בבית המקדש של מעלה ומיכאל שר הגדול שהוא כהן אל עליון מקריב הנשמה זו לקרבן א"ר חייא הקרבה זו אינו באה כשאר הקרבן אלא כאדם המקריב

דורון

תורה אונ מעשים טובים פון וועגין צו טאן נחת רוח פאר גאט ב"ה ווארום דרוף בישטו בשאפין גיווארין · אונ גדיינק אז אלע מענטשן זיינן זיין האנט ווערק אונ ער האט אונז אויש דער וועלט צו גינעהנן אונז צו זיך · אונ אין איטלכר רגע איז זיין השגחה אויף אונז · אונ ער גידיינקט די ווערק פון דיא מענטשן סייא זייא טוען גוטש אדר שלעכטש · אונ אנטקעגן דעם האט ער גישטעלט זעלבע וואש בגיטגין דעם מענטשן אונ זעלבע וואש טוען אים שלעכטש דיא וואש בגיטגין אים זיינן דיא היילגע מלאכים וואש זיינן מקבל דיא נשמה פון דעם מענטשין מיט ליבשאפט אונ מיט שמחה אונ ווייזן אים דיא טירין פון דעם גן עדן · אונ דיא וואש טוען אים שלעכטש זיינן דיא מזיקים דיא משחיתים דיא אכזרים וואש חאפין דיא נשמה צוא שטראפין זיא מיט שווערע אונ ביטרע יסורים · אזו וויא עש שטייט אין מדרש הנעלם · (יא) האט רבי יהודה גיזאגט זיבן כיתות מלאכים זיינן בייא דעם טויער וואש ווערט גירופן שערי צדק · אונ זיבן טויערין דארפין דיא צדיקים דורך גיין ביז זייא קומן צו זייער ארט · דיא ערשטע טיר גייט דיא נשמה אריין אין דער מערת המכפלה וואש זיא איז נאהנט צום גן עדן · אונ אדם הראשון היט דיא טיר איז דיא נשמה זוכה רופט אדם הראשון אויש אונ זאגט ראמט אויש איין ארט צוא דעם אונ דעם חסיד מיט שלום זאל זיין דיין קומן (יב) · אונ זיא גייט ארויש פון דער ערשטער טיר אונ קומט אריין אין דער אנדרר טיר פון דעם גן עדן אונ דארטין זיינן די כרובים אונ דיא להט החרב המתהפכת אונ אויב דיא נשמה איז ניט זוכה איז זיא דארטן מקבל איר עונש אונ ווערט דארטן אויש גילייטרט דורך דיא יסורים וואש זיא איז מקבל דורך דעם להט החרב המתהפכת · אונ אויב זיא איז זוכה פון דארטין אויך ארויש צו גיין בשלום גיט מען איר איין קוויטיל צו איין סימן זיא זאל אריין גיין אין גן עדן אריין · אונ אז זיא קומט אין גן עדן אריין איז דארטין פאר האנדין איין זייל וואש זיא איז פון וואלקין אונ ליכטקייט צוא מישט איינש מיט דעם אנדרן · אונ אויב דיא נשמה איז זוכה אז איר ארט זאל דא זיין איר שכר מקבל צו זיין אונ ניט ווייטר צו גיין בלייבט זיא דארטין אונ מוז זיך בנוגן לאזין דער מיט אונ איז מקבל גרויש תענוג פון דעם גוטש וואש מען איז אויף איר משפיע פון דעם הימל: (יג) אז זיא איז אבר זוכה ווייטר צו גיין · גייט זיא אויף מיט דער זייל ביז זיא גרייכט אונ גייט אריין אין דער דריטר טיר אונ דיא טיר ווערט גירופן זבול · אונ דארטין זיינן פאר האנדן פיל שומרים עפנן זייא איר דיא טיר · אונ זיא גייט אריין אונ לויבט צו גאט ב"ה אין דעם בית המקדש וואש איז אויף דעם הימל · אונ מיכאל דער שר הגדול וואש ער איז איין כהן צו גאט ב"ה גינעהנט ער דיא נשמה פאר איין מתנה

צוא

דורון לפני המלך ומיכאל מעלה את הנשמה עד פתח הרביעי והמישי וששי ואומר לפניו רבש"ע אשרי בניך בני אהוביך בני אברהם יצחק ויעקב ואשרי הנשמה שהיא זוכה לזה · (יד) ואח"כ מעלין את הנשמה לשער השביעי שהוא נקרא ערבות ששם גנזי חיים וכל הנשמה שהיא זוכה לשער השביעי מיד נעשית מלאכי השרת אבל מי שעובר על חרם אין נשמתו זוכה אפילו לבא אל שער השלישי אפי' אחר כל היסורין והדינין כי אמרו רז"ל מי שהוא בחרם למטה יום אחד הוא למעלה בחרם שלשים יום :

(בזמנינו אסור לגזור ולהטיל שום חרם אם לא בידיעת וברשות הממשלה יר"ה)

פרק יז **חלקי** הטומאה הן י"א טומאת מת טומאת שרץ טומאת נבילה טומאת שכבת זרע טומאת מי חטאת טומאת פרה אדומה כל העוסק בה טומאת זב טומאת זבה טומאת נדה טומאת יולדת טומאת צרעת והן מרמזין על עולמות הטומאה של חיצונים שחיותן נשתלשל מי"א ספירות הטומאה שכנגדן הם י"א סמני הקטורת להתיש כחם ונמצא בהיות האדם נזהר לגדור גדר ולשמור עצמו מן הטומאות הנזכרים הרי הוא מובדל ומופרש מכוחות החיצונים אבל אם הוא נמשך אחר הטומאה הרי הוא מלובש ומושרש במקור הטומאה : (א) והנה צריך שתדע גודל כח הטומאה הזה כי אלף וארבע מאות וחמשה מיני חיצונים שרוין על הצפרניים הגדילין בימי נדה של האשה וע"כ צוה קב"ה שתקוץ הצפרניים כשבאה האשה ליטהר ותזהר שלא להשליכם במקום שעוברים בני אדם כי הדורך עליהם אפי' במנעלים ברגליו יכול להנזק ח"ו : (ב) והמכשפים עושים כישוף באינון צפרניים וכל מכשפה ממהרת לפעול בכשפיה דווקא בימי נדתה כי אז הכישוף הוא מצליח יותר ע"כ צריך האדם להתרחק בכל הרחקות ·

צו נאט ב"ה אונ מיכאל ברייננט אויף דיא נשמה ביז דיא פערטע אונ דיא פינפטע אונ זעקסטע טיר פון דעם גן עדן אונ זאגט פאר אים רבונו של עולם וואול איז צוא דיינע קינדר דיינע גליבטע דיא קינדר פון אברהם יצחק ויעקב · אונ וואול איז צו דער נשמה וואש זיא איז זוכה דער צו : (יד) דער נאך ברייננט מען אויף דיא נשמה אין דעם זיבטן טויער אריין וואש ער ווערט גירופן ערבות אונ די נשמה וואש איז זוכה צו קומן אין דעם זיבטן טויער אריין ווערט זיא תיכף איין מלאך · אבר דער וואש איז עובר חרם איז זיין נשמה ניט זוכה אפילו צו קומן צו דעם דריטן טויער אפילו נאך אלע יסורים אונ משפטים וואש זיא איז פריער מקבל · ווארום אונזרע חכמים ז"ל האבין גיזאגט דר וואש איז אונטן אין חרם (אין אינזר צייט טאר מען ניט גוזר בחרם זיין נאר ווען דיא 'רעגירונג ווייסט' אונ ערלויבט) איין טאג איז ער בייא דעם בית דין של מעלה אין חרם דרייסיג טאג :

פרק יז חלקי דיא חלקים פון טומאה זיינען עלף כלומר עלף זאכין זיינען פאר האנדין וואש זיינען מטמא דעם מענטשן (א) די טומאה פון איין מת (ב) די טומאה פון איין שרץ (ג) דיא טומאה פון איין נבילה (ד) דיא טומאה פון שכבת זרע (ה) דיא טומאה פון שפרענגעדקע וואסר (ו) די טומאה פון פרה אדומה דאש זיא איז מטמא איטליכין וואש איז עוסק אין איר (ז) דיא טומאה פון איין זב (ח) דיא טומאה פון איין זבה (ט) דיא טומאה פון איין נדה (י) דיא טומאה פון איין יולדת (יא) דיא טומאה פון צרעת : אונ די טומאות זיינען מרמז אויף די עלף עולמות הטומאה וואש דיא חיצונים האלטין זיך דרינען אונ זייער היות קומט פון דיא עלף ספירות הטומאה דאש אקעגן זייא זיינען דיא עלף סמני קטורת וואש זייא שטייען אין פיטום הקטורת האט הש"י זייא גיהייסען מקטיר זיין כדי שלאף צו מאכין דעם כח פון דיא חיצונים · ווערט גיפונען אז דער מענטש איז נזהר צוא מאכין זיך איין גדר צו היטן זיך פון דיא עלף טומאות וואש שטייען פריער. · ווערט ער אפ גשייד פון די כיתות פון די היצונים · אבר אז ער ווערט נאך גצוגין נאך דער טומאה · ווערט ער איין גיווארצילט אין דעם מקור הטומאה : (א) אונ נון דאש בדארפסטו וויסין אז טויזינט מיט פיר הונדערט מיט פינף מיני שדים רואן אויף דיא נעגיל פון איין אשה נדה · אונ דרום האט הש"י גיהייסין אז בשעת דיא נדה גייט טבילה האבין זאל זיא אפ שניידן אירע נעגיל · אונ זיא זאל נזהר זיין ניט צוא ווארפן זייא אויף אזו איין ארט וואש לייט גייען דארטין · ווארום דער וואש טרעט אויף זייא אפילו מיט זיינע שיך קען ניזוק ווערין ח"ו : (ב) אונ דיא מכשפים טוען כישוף מיט די נעגיל אונ איטליכע מכשפה איז מהדר איר כשוף צו ברויכן דווקא

הרחקות שבעולם מאשה נדה הן בדבור ומכל שכן שלא להסתכל בה כי אם מעט מזעיר ע"פ הכרח ולנהוג בכל מיני חומרות בענין למנוע מלאכול עמה בקערה אחת ואפילו שאר בני בית לא יאכלו עם אשה נדה כי שיורי הרוק מפיה הבא לתוך הכף ומהכף לתוך הקערה הוא גורם שיבא אדם לידי סכנה : (ג) ומעשה באיש אחד שראה בחלומו שרגליו היה מלוכלכים בצואה ותפעם רוחו בבוקר כי לא לחנם היה זה החלום והלך האיש וסיפר לו להרב האר"י ז"ל החלום הנ"ל והשיב לו האר"י ז"ל שמטתך הוא קרוב למטה אשר שכבה עליה אשתך נדה וע"י השינה שישן בלילה נגעה כר העליון שמכסה בו במטת אשה נדה והלך תיכף האיש לביתו ותיקן והרחיק מטתו מן מטה של אשתו ואמר האריז"ל להלמידיו כי ע"פ הרוב החלומות באין ומזהירין להאדם שהן נכשלים באיזה עבירה : (ד) ע"כ יראה האדם להרחיק בכל מיני הרחקות מאשתו נדה וללמד את בניו הקטנים להרחיקם בילדותיהן מהאשה נדה ובהיות האדם נזהר להרחיק ולהחמיר מאשתו נדה עד שתטהר אזי תדע דתשרי שכינתא בהדיה כדאיתא בזוהר בראשית ע"ש כשיגיע העת שתטהר יתחבר בהדה בצניעות וכמו שמזהיר הזוהר פרשת ויצא הוי צנוע בתשמיש מפני אינון תרין מלאכין דאינון מימינו ומשמאלו יצר טוב ויצר הרע ואיתא עוד שם בכל אתר דשמושא דמצוה אשתכח שכינתא שריא על ההוא אתרא ובאופן שיתקדש באותו פעם ויחשוב כי השי"ת ב"ה ברא י"ח חוליות בחוט השדרה של האדם ודרך שם זרע עוברת מן המוח עד הברית וכנגדן תקנו רז"ל ח"י ברכות שאנו מתפללין ג"פ בכל יום ובכל ברכה אזכרת ה' וכנגד זה ג"כ יהיה מחשבה בקדושת שמו באותו פעם וכבר העיר ע"ז ברעיא מהימנא פ' קדושים זכאין אינון אברים דמתקדשין בשעת החיבור דאינון עצי העולה דאחידן בהו עצים קדישין כו' ושם ה' דאחיז בעצים דילהון ובג"ד באורים כבדו ה' וכן הוא בזוהר מצורע בעי בר נש לכוונא בההיא שעתא ברעותיה דמאריה בגין דיפוק בנין קדישין לעלמא ואיתא שם בזוהר פ' קדושים כד הוי רשב"י אזיל במתא והוו אזלין אבתריה וחמא לאנתו מאיך עיניה והוי אמר לחברייא אל תפנו וכל מאן דיסתכל

באתתא

אין דיא טעג פון איר נדות · ווייל דענמאלט איז דער כישוף מער מצליח דרום מוז דער מענטש זיך דער וויטרן מיט אלירלייא דער וויטרונג פון איין אשה נדה · סייא מיט ריידן סייא מיט עסין אונ טרינקן אונ מכל שכן ניט צו קוקין אויף איר · אפילו אננדרר וואש איז ניט איר מאן אונ דאש איבריגע הויז גזינד זאל אויך ניט עסין מיט איר אין איין שיסל · ווארום דאש שפייעכץ וואש קומט פון איר מויל אין לעפיל ארייין אונ פון דעם לעפיל אין שיסל אריין דאש איז גורם דער מענטש זאל ח"ו קומן צו איין סכנה : (ג) עש האט זיך גיטראפין איין מענטש האט גיזעהן אין חלום אז זיינע פיס זיינן איין גיריכט אין צואה · אין דער פריא אז ער האט זיך אויף גיחאפט האט ער זיך זייער דער שראקין דען ער האט זיך גיטראכט ניט אום זיסט איז דער חלום · איז ער גיגאנגן אונ האט דעם חלום דער ציילט צוא הרב האר"י ז"ל · האט דער האר"י ז"ל אים גיענטפרט דאש דיין בעטיל איז נאהנט צו דעם בעט פון דיין ווייב · אונ ביא נאכט מחמת דעם שלאף האט די איבר בעט וואש דוא האשט זיך מיט איר צו גדעקט אן גרירט אין דיין ווייבש בעט וואש זיא איז אצונד איין נדה · אונ דער מענטש איז גיגאנגן אהיים אונ האט תיכף אוועק גירוקט זיין בעט פון זיין ווייבש בעט · אונ דער האר"י האט גיזאגט צוא זיינע תלמידים אז על פי רוב קומן דיא חלומות אונ זיינן מזהיר צו דיא מענטשן וואש ווערין גשטרויכלט אין איין עבירה : (ד) דרום זאל דער מענטש זעהן צו דר וויטרן זיך אין אלירלייא דער וויטרונג פון זיין ווייב בשעת זיא איז איין נדה · אונ אז דער מענטש איז נזהר זיך צוא דער וויטרן פון זיין ווייב בשעת זיא איז איין נדה ביז זיא ווערט ריין דענמאלט זאלשטו וויסן אז דיא שכינה רואט ביא אים · אונ אז עש קומט דיא צייט וואש זיא ווערט ריין זאל ער זיך צו איר בהעפטן מיט צניעות · אזו וויא דער זוהר איז מזהיר · דוא זאלשט זיין בצניעות בשעת דוא בהעפסט זיך מיט דיין ווייב · פון וועגין דיא צווייא מלאכים וואש זיי שטייען ביא דיין רעכטר האנט אונ ביא דיין לינקר האנט · דאש זיינן דער יצר טוב אונ דער יצר הרע · אונ נאך שטייט אין זוהר אז ר' שמעון בן יוחאי איז גיגאנגן אין איין שטאט אונ דיא חברייא זיינן אים נאך גיגאנגן אונ ער האט דער זעהן זיין ווייב גיין האט ער אראפ גיבויגן זיינע אויגן צו דר ערד כדי ער זאל ניט קוקין אויף איר · אונ ער האט גזאגט צו דר חברייא איר זאלט זיך ניט קערן צוא קוקין אויף איר · אונ איטליכר וואש קוקט ביא טאג אויף איין אשה קומט ער

באתתא בימנא אתי להרהורי בלילה ואי שמיש בר נש באינתתיה בזמנא דסליק ההוא הרהורא בישא אינון בנין דאולידו רשיעין אינון ומזה באים על פי הרוב בנין רשעים והנה יש כמה דברים אשר מהם התינוקות נעשין בעלי נכפין רחמנא ליצלן ע"י מעשה אביהם ואמם : (ה) והנני מזכיר כאן איזה דברים שצריך האדם לקשרם אל לבם' ולהורות לבניהם שיזהרו בזה שלא לעשותם הראשון המפורש בגמרא ובזוהר המשמש מטתו לאור הנר הוו הבנים נכפים בר מינן ומכל שכן שאסור לשמש מטתו לאור הלבנה הב' כשאדם רואה בחלום דמות איזה אשה ואפילו דמות אשתו או בתולה ומתעורר בחשק ותאוה בשינתו ועי"ז התאוה אח"כ נזקק לאשתו אזי אותו הילד שיולד ע"י אותו החבור של תאוה יהיה הולד בעל נכפה בר מינן בכל פעם שהלבנה היא בחידושה ואין לו תרופה ורפואה למכתו כלל כל ימי חייו כי אותו דמות שנתראה לפניו בחלום הוא השידית הנקראת נעמ"ה ובתאוה דילה נזקק לאשתו ע"כ הוולד הוא מסטרא דא דהיא בתאותה דילה אשתכח והאי הוא בר נש דבכל סיהרא וסיהרא אתפגים ב"מ הג' הוא מאי דמזהיר בזוהר פ' ויקרא שיזהיר מאוד שלא תניק את בנה אחר החיבור עד אחר שעה ואף אם הולד בוכה בכל מה דאפשר להשתיקו עד חצי שעה עכ"פ לא תניק מקודם וחלילה בתוך חצי שעה ראשונה ע"ש הטעם הד' מאי דמבואר בגמרא דידן שלא ישכב הילד במטה בשעת החיבור כי זה גורם סכנה לולד הנוצר ויש בזוהר סוד נפלא : (ו) והכלל המקור להתנהג בצניעות ובזמן המיוחד לזה שהוא אחר חצות לילה בשעה שבני הבית הן ישנים ויזהר שלא להתחבר בפני בעלי החיים כדאיתא בגמרא אביי באלי פרוחי רבא באלי דידבי ואיתא בזוהר חדש דף י"ז א"ר הונא צריך שיקדש עצמו לשם שמים בשעת החיבור שנאמר אם ה' לא יבנה בית שוא עמלו בוניו בו כלומר אם אין הכוונה לש"ש להוליד בנים שיהיו בעלי תורה בעלי יראה אלא להנאת עצמו שוא עמלו בוניו בו שמכוונים עמל של שוא באותו הילד והוא גורם היצה"ר וגם המחשבה זרה

שמכוין

ח"ו ביא נאכט רואה קרי צו זיין · אונ אז דר מענטש בהעפט זיך מיט זיין ווייב בשעת ער האט אין זינן איין אנדרע אשה · די קינדר וואש ווערן גבארן פון דעם בהעפטונג זיינן זיי שלעכט אונ דורך דעם קומן על פי רוב דיא רשעים דאש דיא קינדר וואש ווערין גיבארין פון אזו איין בהעפטונג וואש ער האט אין זינן גיהאט אויף איין פרעמדר אשה זיינן דיא קינדר על פי רוב רשעים : (ה) אונ נון איך וועל דא דער מאנן עטליכע זאכין וואש דיא מענטשן מוזן זייא צו קניפין צו זייער הארץ אונ צו לערנן זייא צו זייערע קינדר אז זייא זאלן נזהר זיין ניט צו טאן זייא · דאש ערשטע איז וואש עש שטייט בפירוש אין דער גמרא אונ אין זוהר אז דער וואש בהעפט זיך מיט זיין ווייב אז איין ליכט ברענט זיינן דיא קינדר בעלי נכפה רחמנא ליצלן · אונ מכל שכן מען טאר זיך ניט בהעפטין מיט איר אנטקעגן דר ליכט פון די לבנה · דאש אנדרע איז אז דער מענטש זעהט אין חלום איין דמות פון איין אשה אפילו דעם דמות פון זיין ווייב אדר פון א בתולה אונ ער ווערט אין זיין שלאף דער וועקט מיט גלוסטיקייט דער נאך האפט ער זיך תיכף אויף אונ בהעפט זיך צוא זיין ווייב · איז דאש קינד וואש ווערט גיבארין פון דעם בהעפטונג איז אויך איין בעל נכפה ר"ל · אונ דער צו קען ער קיין רפואה ניט האבין ווייל ער וועט לעבין ווארום דער דמות וואש האט זיך אים בוויזן אין חלום איז דיא שדית וואש ווערט גירופן נעמה · אונ דורך איר תאוה בהעפט ער זיך צו זיין ווייב · דרום איז דאש וולד פון איר צד · דאש דריטע איז וואש דער זוהר איז מזהיר אז איין אשה זאל ניט זייגין איר קינד ביז נאך איין שעה פון דעם בהעפטונג אונ האטשע דאש קינד וויינט זאל זיא זעהן וויא מיגליך איז איין צו נעמן עש האטשע ביז איין האלבע שעה נאך דעם בהעפטונג אבר חס וחלילה זיא זאל אים פריער זייגן געבין · דאש פערטע איז וואש עש שטייט אין גמרא אז בשעת דעם בהעפטונג זאל דאש קינד ניט ליגן אין בעט · ווארום דאש איז איין סכנה פאר דעם וולד וואש ווערט בשאפין פון דעם בהעפטונג : (ו) אונ דער רעכטר כלל איז נוהג צו זיין זיך דענמאלט מיט צניעות אונ דאש בהעפטונג זאל זיין נאך האלבע נאכט ווייל דענמאלט שלאפין שוין אלע בני בית · אונ זאל אויך נזהר זיין ער זאל ניט בהעפטין זיך פאר דיא בעלי חיים · דאש איז אזו וויא דיא גמרא זאגט רבא האט אוועק גיטריבן דיא פליגן פון דעם בעט דאש ער האט זיך ניט גיוואלט בהעפטין מיט זיין ווייב פאר דיא פליגן מכל שכן גיהער מען זיך ניט צוא בהעפטין מיט זיין ווייב אין אזו איין חדר וואש אנדרע לייט זיינן פאר

שמכוין לתענוג: (ז) ת"ר א"ר יוסי בן פזי זמנא חדא הוינא אזיל באורחא וערענא בהדי טורא דכפר קרדו והוו גוברי בדיחי בחלקיהון (ר"ל שהיו שמחים בחלקם) ומשא ומתן שלהם היה באמונה ולא היה קנאה ושנאה ביניהון ובה בשבתא בלילה חמיתי לאושפיזאי דקאי בהאי גיסא ומצלי ודביתהו קמת באידך גיסא ומצלית אמרית להון מאי צלותיכון בשעתא דא אמרי עידנא דידן דזווגא משבת לשבת ומצלינא צלותא קמיה קב"ה דיהא לנו בר דיפלח באורייתא ויהיה בר דדחיל חטאין וכו'. (ח) א"ל יהא רעוא דיתקיים בעותיכון דהא לש"ש קא עבדיתון א"ר יוסי אחזי שכינתא דלבתר כמה שנין ערעית תמן וחזית האי ברא דאתיליד להו והוי בר ז' שנין חמי ליה בביתא בעי למללא עמיה א"ל אבוהי זיל לגביה דגברא רבא הוא אמר מסתפינא לאישתעי בהדי ולאקרבא עמיה דהא לא ידענא אי אית ליה נשמתא קדישא אי לא דהכי אוליף לי מארי יומא דין דכל מאן דלית ליה נשמתא קדישא אסור לאשתעי בהדיה ולאתקרבא עמיה א"ל אביו ח"ו דגברא רבא הוא וחכימא דדרא הוא קריב ולא ספיק למללא עמיה: (ט) א"ל אנא חמא בך דנשמתא הדתא אית בך מיומין זעירין ולא איתזרוק בך בשעתא דנפקית לעלמא תווהא וא"ל רבי יוסי כך הוא דרווק הייתי וכד דהוי לעי באורייתא אתייהיב בי נשמתא אחרא חדתא אמרתי לו מאן הוא רבך אמר לי רבי אלכסנדרוס א"ל ומה לעית יומא דין א"ל האי קרא דכתיב ראשית חכמה יראת ה' שכל טוב לכל עושיהם ודרשו רז"ל לעושין לשמה וגילה לו סודות נפלאות אמרתי לו מה שמך אמר לי אהבה אמרתי לו מרי אהבה אהבת עולם אהבתיך ואנא זכיתי למחמיה

האנדן דרינן · אונ אין זוהר חדש שטייט רב הונא האט גיזאגט דער מענטש בשעת ער בהעפט זיך מיט זיין ווייב מוז ער זיך היילגן פון גאטש וועגין · דענמאלט האט ער גוטע קינדר · אבר אז ער טוט עש נאר פון וועגין זיין תאוה ממלא צו זיין זיינן די קינדר ניט גוט ח"ו: (ז) דיא רבנן האבין גילערינט ר' יוסי בן פזי האט גיזאגט איין מאל בין איך גנאנגן אין וועג אונ האב אן גיטראפן אין איין דארף וואש זיא איז גישטאנן בייא דעם בארג פון כפר קרדו · אונ די לייט פון דר שטאט האבין זיך גיפרייט מיט זייער חלק וואש גאט האט זייא צו גשיקט אונ זייער משא ומתן איז גיוועזן מיט אמונה אונ קיין קנאה אונ שנאה איז ניט גיוועזן צווישן זייא · פרייא טאג צו נאכט האב איך גיזעהן דאש מיין בעל הבית שטייט אין איין זייט שטוב אונ בעט גאט אונ זיין ווייב אין דער אנדרר זייט אונ בעט אויך גאט · האב איך זייא גיפרעגט וואש בעט איר אצונד האבין זייא מיר גיענטפרט אונזער זיווג איז פון איין שבת צום אנדרין אונ היינט איז דיא צייט פון אונזר זיווג · בעטין מיר פאר גאט ב"ה אז מיר זאלן האבין איין זון וואש ער זאל לערנן תורה אונ זאל זיך פארכטן צוא זינדיגן · (ח) האב איך צוא זייא גיזאגט עש זאל זיין דער ווילן פון גאט אז אייער גיבעט זאל פאר אים אן גינומן ווערין ווייל איר טוט דאך עש פון גאטש וועגין · האט רבי יוסי גיזאגט זאל איך אזו זוכה זיין צוא זעהן דיא שכינה אז אין עטליכע יאר ארום בין איך ווידר אהין גיקומן אונ האב גיזעהן דעם זון וואש איז גיבארין גיווארן פון דער ברכה וואש איך האב זייא גיבענטשט · אונ ער איז שוין אלט גיוועזן זיבן יאר האב איך אים גיזעהן ארום גיין אין שטוב אונ האב גיוואלט ריידין מיט אים · האט זיין פאטר צו אים גיזאגט גייא צו דעם מאן דען ער איז איין ת"ח · האט דאש קינד גיזאגט איך האב מורא מיט אים צו ריידן אונ צו אים גנעהנן ווייל איך ווייש ניט אויב ער האט איין הייליגע נשמה אויב ניין דען אזו האט מיין רבי מיר גילערינט דעם היינטיקן טאג אז דער מענטש וואש האט ניט קיין היילגע נשמה טאר מען מיט אים ניט ריידן אונ ניט גנעהנן צו אים · האט זיין פאטר צו אים גיזאגט ח"ו דער איז איין גרוישר ת"ח אונ איז פון די גרוישע חכמים פון דעם דור · האט דאש קינד גינעהנט צו אים · אונ האט נאך ניט צייט גיהאט מיט אים צו ריידן: (ט) האט דאש קינד גיזאגט צו רבי יוסי איך זעה אין דיר אז פון אקליינר צייט אן האשטו גיקריגן אנייע נשמה · אונ דיא נשמה איז ניט גיוועזן בייא דיר בשעת דו בישט בשאפין גיווארין האט רבי יוסי אים גיזאגט עש איז אמת אז איך האב זיך זייער גמיט אין דר תורה איז אין מיר גיגעבין גיווארן איין נאייע נשמה · האב איך אים גיפרעגט ווער איז דיין רבי האט דאש קינד מיר גיזאגט מיין רבי הייסט אלכסנדרוס · האב איך גיפרעגט וואש האשטו היינט גילערינט · האט דאש קינד אים גיזאגט איך האב גילערינט דעם פסוק ראשית חכמה יראת ה' וכו' אונ האט אים דרויף גרוישע סודות מגלה גיוועזן · האב איך אים גיפרעגט וויא הייסטו האט ער מיר גיזאגט איך הייס אהבה · האב איך גיזאגט

מיין

למחמיה לרב אדא בריה דרב אהבה וספרתי לו הדברים הנ"ל : (י) ע"כ צריך האדם לקדש עצמו בשעת תשמיש כדי שיזכה לבנים תלמידי חכמים ויתפלל בכל ארבעים יום הראשונים יהא רעוא ממארי עלמא שנזכה לבנים יראים ושלמים וחרדים לדבר ה' ונראה בהם קדושת תנאים ואמוראים אמן ולקמן פרק י"ח אכתוב שכל דרכיו של אדם צריך להיות לש"ש :

פרק יח מה רבו מעשיך ה' כולם בחכמה עשית וגו' הנה כבר כתבנו בפרקים לעיל שחכמינו ז"ל תקנו לומר בכל יום מזמור ק' שהוא מזמור לתודה והכוונה שצריך האדם להודות בכל יום ויום ולהביא קרבן תודה כי אין בעל הנס מכיר בניסיו שעושה לו הקב"ה ובאמירת מזמור זה תהיה כוונתו בלבו כאלו מביא תודה בית ה' כמו שהיה מנהג הקדמונים ז"ל שבכל ענין ומאורע שהיה אירע להם היו נותנים שבח והודיה והכירו מיד שהוא השגחת הבורא ית' והיה קשור תמיד בלבם לבלתי לשכוח השגחת הקב"ה : (ב) כדמצינו מ"ש בזוהר פרשת אמור רשב"י הוה אזיל באורחא והוי עמיה רבי אבא ורבי יוסי מטו לחד אמת המים נתקל ר' יוסי וניתוק לתוך אמת המים עד שנתלכלכו בגדיו א"ר יוסי הלואי שלא היה נברא זה אמת המים אמר רשב"י אסור לן לומר כך דמשמשא דעלמא הוא ואסור לנהוג קלות במשמשא דקב"ה דכתיב וירא אלהים את כל אשר עשה והנה טוב מאוד ואפי' נחשים ועקרבים ויתושין כולהון נקראין משמשא דמלכא משמשא דעלמא ובני נשא לא ידעין • (ג) עד דהוו אזלין חמו חד חויא מרקד קמייהו אמר רשב"י וודאי דא נחש אזיל לאתרחשא לן נסין רהט האי חוויא קמייהו וקשר א"ע בחד אפעה ואפעה הוא בריה אם היא מסתכלת באנפוי דבר נש או בר נש מסתכל באנפוי דאפעה מיד הוא מת מחמת הארס ר"ל והאי נחש בהדי דקשר בה התחילו להכות זה את זה

עד

מיין הער אהבה אהבת עולם אהבתיך איך האב דיך ליב אייביג ליבשאפט • אונ איך האב נאך זוכה גיוועזן צו זעהן צו רב אדא דער זון פון דעם אהבה • דרום מוז דער מענטש צו היילגן זיך בשעת ער בהעפט זיך מיט זיין ווייב פון וועגן ער זאל זוכה זיין צו קינדר תלמידי חכמים אונ אין די ערשטע פערציג טעג וואש דאש קינד ווערט בשאפין זאל ער מתפלל זיין דיא תפלה יהא רעוא עש זאל זיין דער ווילן פון דעם הער פון דער וועלט אז מיר זאלן זוכה זיין צוא זין וואש זאלן זיין יראי השם אונ צדיקים אונ זאלן זיך איילן מקיים צו זיין גאטש רייד • אונ מיר זאלן אין זייא זעהן די קדושה פון די תנאים אונ אמוראים אמן :

פרק יח מה רבו מעשיך ה' גאט וויא גרויש זיינען דיינע מעשים כולם בחכמה עשית דוא האסט זייא אלע גיטאן מיט קלוג שאפט • נון מיר האבין שוין גישריבין אין דיא אייבערשטע פרקים אז אונזרי חכמים ז"ל האבין מתקן גיוועזן צוא זאגין אלע טאג דעם מזמור לתודה • אונ דער מיט האבין זייא גמיינט ווארום דער מענטש מוז אלע טאג דאנקען צוא גאט ב"ה אונ צוא ברייננען איין קרבן תודה אויף דיא ניסים וואש ער טוט אים אלע טאג ווארום דער מענטש דער קענט ניט אין דיא ניסים וואש גאט ב"ה טוט אים • אונ אז ער זאגט דעם מזמור זאל זיין כוונה זיין אין זיין הארץ גלייך וויא ער ברייננט אקרבן תודה אין בית המקדש אריין אזוא וויא דער מנהג פלעגט זיין בייא דיא ערשטע חסידים • דאש אויף איטליכר זאך וואש האט זיך זייא גיטראפין • האבין זייא אפ גיגעבין איין שבח והודיה צוא גאט ב"ה • אונ האבין תיכף דער קענט אז דאש איז דיא השגחה פון גאט ב"ה • אונ עש איז תמיד גיוועזן אן גיקניפט אין זייער הארץ דאש זייא זאלין ניט פאר געסין דיא השגחה פון גאט ב"ה : (ב) אונ אזוא וויא מיר גיפינען אין זוהר רבי שמעון בן יוחאי איז גיגאנגען אין וועג • אונ רבי אבא אונ רבי יוסי זיינען מיט אים גיוועזן • זיינען זייא גיקומן צוא איין קוואל וואסער • האט רבי יוסי זיך אן גישלאגין אונ איז אריין אין עק פון דעם וואסער ביז זיינע קליידר האבין זיך איין גיריכט האט רבי יוסי גיזאגט הלואי וואלט דאש קוואל וואסער ניט גיוועזן בשאפין גיווארין • האט ר"ב"י צוא אים גיזאגט מיר טארין ניט זאגין אזוא דען דאש נוצט צוא דער וועלט דען עש שטייט אין דער תורה וירא אלהים את כל אשר עשה והנה טוב מאוד אונ גאט האט גיזעהן אלץ וואש ער האט בשאפין אונ נון עש איז זייער גוט אפילו דיא שלאנגען אונ ענדעשין אונ פליגין ווערין אלע גירופען דיא בדינר פון גאט דיא בדינער פון דער וועלט • נאר דיא מענטשן וויסין ניט צוא וואש איטליכע זאך נוצט • (ג) וויא זייא זיינן גיגאנגן האבין זייא גיזעהן איין שלאנג שפרינגט אונ לופט פאר

זייא

עד דמיתו שניהם כד מטו תמן להאי אתר חמו לון לתרויהון שכיבין באורחא ומיתן : (ד) קרא רשב"י האי פסוקא לא תאונה אליך רעה ונגע לא יקרב באהליך ועל דא ברא קב"ה כל הבריות וכל דבר לשליחותו דיליה ולית לן לאנהגא קלנא בכל מאי דאיהו עביד כי לשליחותו הוא ברא יתהון ועל דא כתיב טוב ה' לכל ורחמיו על כל מעשיו עכ"ל הזוהר ונ"ל דזהו כוונת הכתוב מה רבו מעשיך ה' כולם בחכמה עשית מלאה הארץ קנינך וכתיב יודוך ה' כל מעשיך (ה) ובהיות כן בוודאי מי שהפליא לו השי"ת ב"ה ברוב רחמיו וחסדיו נס באיזה הצלה מליסטים או מאש וממים וכיוצא בו או שהיה חולה ונתרפא אזי חובה עליו לתקן איזה דבר טוב שיהיה היכר שהוא עושה זאת במקום קרבן תודה לכבוד השי"ת ב"ה · (ו) ובא וראה מה שהעיד לעצמו הרב החסיד מהור"ר אברהם בעל מחבר שיבולי הלקט בהקדמת ספרו וז"ל אמר הכותב אזכיר כאן נפלאות שעשה הקב"ה עמדי בעת עברו עלי תלאות בימי חליותי הליתי על ערש דוי ומרוב כאבי לא עליכם שוממתי אמרתי פקדתי יתר שנותי רבו עלי מכאובים עד שרחקו ממני קרובים כי הייתי למשא לפני אבותי המו מעי בי ולבי יחיל בקרבי בזכרי אורחא רהיקתא וקלילא זוודתי (ז) והעומדים עלי לשמור יציאת נשמתי באשר שראו בי שנתקררו אברי ובשרי ובאתי עד הגסיסה ועד שערי המיתה העומדים עלי דחקו חוצה את אשתי וזרעי וגם שאר קרובים שראו אותי בסימני מיתה כדרך צאת הנשמה מהגוף פני היה נשתנה וה' ברחמיו יסר יסרני ולמות לא נתנני ולא בזכותי רק בזכות אבותי הקדושים (ח) במראה ראיתי בעיני אדם קצר

עומד

זייא · האט רשב"י גיזאגט דער שלאנג גייט בוודאי אונז צוא גישעהן ניסים דורך אים · איז דער שלאנג גילאפין אונ האט זיך ארום גוויקלט אין איין בריה וואש הייסט אפעה · אונ דיא אפעה איז אזו איין בשעפניש דאש אז זיא קוקט אין דעם פנים פון איין מענטש אדר אז דער מענטש קוקט אין איר פנים · שטארבט דער מענטש תיכף מחמת איר גיפט ר"ל · אונ דער שלאנג וויא ער האט זיך ארום איר ארום גוויקלט · האבין זייאביידע זיך גישלאגין ביז זייא זיינען ביידע גיפיגרט · וויא רשב"י מיט זיינע חברים זיינען גיקומען צוא דעם ארט האבין זייא גיזעהן וויא דיא שלאנג מיט דיא אפעה ליגען ביידע טוט (ד) האט רשב"י גילערינט דעם פסוק לא תאונה אליך רעה השי"ת איז מבטיח דעם צדיק עש וועט זיך דיר ניט טרעפין קיין בייז · אונ דרום האט גאט ב"ה בשאפין אלערלייא בשעפניש איטליכש צוא זיין שליחות דאש דורך זייא היט ער דיא צדיקים אויף דעם וועג אונ אין זייערי הייזר אז קיין בייז זאל זייא ניט גישעהן דרום טאר מען ניט מבזה זיין קיין שום בשעפניש וואש גאט ב"ה האט בשאפין ווארום ער האט זייא בשאפין צוא זיין שליחות · אזוא שרייבט דער זוהר · זאגט דער מחבר אונ דאש אויך מיינט דער פסוק מה רבו מעשיך ה' וויא גרויש זיינען דיינע ווערק גאט כולם בחכמה עשית אלע בשעפנעש האסטו בשאפין מיט חכמה · (ה) אונ ווייל עש איז יוא אזוא · דער וואש גאט ב"ה האט אים איין גרוסן נס גיטאן מיט זיינע גרוסע חסדים דהיינו ער האט אים מציל גיוועזן פון גזלנים אדר פון פייער אדר פון וואסער אדר אנדרע גליכין, אדר ער איז גיוועזן קראנק אונ איז נהיילט גיווארין דארף ער בוודאי מתקן זיין עפיס איין גוטע זאך כדי דאש זאל דער קענט ווערין אז ער טוט עש אויף דעם ארט וואש ער האט בדארפט ברייניגען איין קרבן תודה · (ו) קום אונ זעה וואש דער הרב החסיד רבי אברהם דער בעל המחבר פון דעם ספר שיבולי לקט שרייבט אין זיין הקדמה · אונ אזו שרייבט ער איך וועל דא דער מאנן דיא וואונדר וואש גאט ב"ה האט מיר גיטאן בשעת איך בין קראנק גיוועזן · אונ בין גילעגן אויף דעם קראנקן בעט · אונ מחמת מיין גרויש ווייא טאג בין איך פאר ווישט גיווארן · איך האב מיר גיטראכט איך וועל שוין ניט לעבין · מיינע גידערים האבין גיברומט אין מיר אונ מיין הארץ האט גציטערט צווישין מיר ווייל איך האב מיך דער מאנט דער וועג איז איין ווייטר וועג אונ שפייז האב איך מיר ווייניג אן גיגרייט · (ז) אונ די וואש זיינו גישטאנן איבר מיר צו היטן וויא מיין נשמה וועט אויש גיין · האבין גיזעהן אין מיר אז מיינע אברים אונ מיין לייב איז קאלט אונ איך בין שוין גיוועזן גוסס · די וואש זיינן גישטאנן בייא מיר האבין ארויש גישטופט מיין ווייב אונ מיינע קינדר · אונ אויך די איבריגע מיינע קרובים · ווייל זייא האבין בייא מיר גיזעהן די סימני מיתה אזו וויא דער שטייגר איז אז דיא נשמה גייט ארויש פון דעם גוף · אונ דער גוף אונ מיין פנים זיינן גיווארן פאר

ענדערט

עומד לפני ונר דולק בידו וכהרף עין התחיל לכבות וחזר ודלק מהר לעיני ואמרתי בתחינה הגד לי אדוני מה זה שאתה עושה לפני בנר הזה והשיב האיש הנר הוא רמז נשמת אדם רמזתי לך והנה כאשר מהר חזר לדלקה כך מהרה תהיה לך רפואה וזהו שהראיתיך זה באותותי: (ט) וידוע תדע שהיו במשפט שלך מיימינים ומשמאילים ושקלו במאזנים זכות שלך ובאתי לבשרך שהאל הרחמן הוסיף ימים על ימיך ואמר למלאך הרף ידך כי עוד לאל ידו לזכות את הרבים חק חקקתי לך שביום השלישי תעמוד מחולי זה וזה המעשה היה ג׳ ימים קודם חג השבועות וכאשר פתר לי כן היה שביום ראשון דחג השבועות הלכתי לבהכ״נ וממש נעשיתי בריה חדשה ומיד אזרתי כגבור חלצי וקמתי על משמרת הקודש לחבר פירוש על התורה ונביאים וכתובים וקראתי להחיבור שבולי הלקט לזכרון עכ״ל: (י) וכה יעשה האדם כי אין לך אדם שלא נעשה לו נס בפרט בזמנים אשר הצרות מתגברים ותקראנה מלחמות עצומות חרב ורעב מצור ומצוק חלאים רבים ומי אשר האיר עליו הקב״ה חוט של חסד והצילו מכל הפגעים הנ״ל יהיה לו לזכרון תמיד חסדי ה׳ ולא להיות מכפויי טובה ולא זו בלבד אלא כל מי אשר משפיע עליו שפע של ברכה שזוכה לישב בביתו בהשקט ובבטח ופרנסתו היא סדורה שצריך ליתן שבח והודיה למקום על זאת: (יא) ומה מאוד מזהיר בספר החרדים שזהו מכלל מצות עשה של הגדתי היום לה׳ אלהיך כי באתי אל ארץ טובה וגו׳ מכאן אזהרה גדולה על בני אדם המקבלים טובה והשפעה מהש״י ליתן שבח והודיה ולא לקרות קול קובלני כדרך צרי העין אשר יותר מהצורך נותן להם ה׳ מזון ומחיה וכל ימיהם הם בוכים וקובלים נגד העולם כאלו אין להם פת ולחם לאכול

ענדרט׳ אונ גאט ב״ה מיט זיין רחמנות האט מיך גישטראפט אבר ער האט מיך ניט גיגעבין צום טויט׳ ניט דורך מיין זכות נאר דורך דעם זכות פון מיינע הייליגע עלטרין: (ה) אונ איך האב גיזעהן מיט מיינע אויגן דאש פאר מיר שטייט איין קליינר מענטש אונ האלט אין זיין האנט איין ליכט וואש עש ברענט׳ אין איין רגע ארום האט עש אן גיהויבין פאר לאשין צו ווערין אונ עש האט ווידר גיך אן גיהויבן צו ברענן׳ האב איך גיבעטין דעם מענטשן זאג מיר מיין הער וואש איז דאש וואש דוא טושט פאר מיר מיט דער ליכט׳ האט דער מענטש מיר גיענטפערט דאש ליכט איז איין רמז אויף דיא נשמה פון דעם מענטשין אונ נון אזו וויא דאש ליכט האט גיך אן גיהויבן צו ברענן אזו גיך וועשטו האבין איין רפואה׳ אונ דאש איז וואש איך האב דיר גוויזן מיט מיינע צייכנש: (ט) אונ זאלשט ווישן אז בייא דיין משפט זיינן גיוועזן אטייל מלאכים וואש האבין אויף דיר מלמד זכות גיוועזן אונ אטייל וואש האבין מלמד חוב גיוועזן׳ אונ מען האט דיינע זכיות גוואוגין אין איין וואג שאל׳ אונ איך בין דיר גיקומן איין בשורה זאגין אז דער דער בארמיגר גאט האט דיר נאך גימערט דיינע יארין אונ האט גיזאגט צו דעם מלאך המות לאז אפ דיין האנט אונ נעם ניט זיין נשמה ווייל ער וועט נאך מזכה הרבים זיין איין צייכן גיב איך אויך דיר׳ דאש צום דריטן טאג פון היינט וועשטו גזונד ווערין אונ אזו איז גיוועזן דער דריטר טאג איז גיוועזן שבועות בין איך שוין גיגאנגן אין שול אריין׳ אונ בין ממש גיווארין וויא איין נאייע בשעפניש׳ האב איך תיכף אן גיגורט מיינע לענדין אונ האב מחבר גיוועזן דאש ספר שיבולי הלקט איין פירוש אויף תורה נביאים כתובים: אונ אזו גיהער איטליכר מענטש צו טאן׳ ווארום עש איז ניט פאר האנדן קיין מענטש אז עש זאל אים ניט גיטאן ווערין קיין נס׳ אונ בפרט אין צייטען וואש דיא צרות שטארקין זיך אונ עש טרעפן זיך מלחמות אונ הונגר אונ איינגשאפט אונ פיל קראנקייט׳ אונ דער וואש גאט ב״ה האט אויף אים גימאכט לייכטן איין הוט של חסד אונ האט אים מציל גיוועזן פון דיא אלע פגעים׳ גיהער ער גידיינקן דיא חסדים פון גאט אונ זאל ניט זיין קיין כפוי טובה אונ איטליכר וואש גאט האט אויף אים משפיע גיוועזן איין ברכה דאש ער האט זוכה גיוועזן צו זיצן אין זיין הויז מיט שטילקייט אונ מיט זיכרליכן׳ אונ האט זיין גישטעלטע פרנסה מוז ער בוודאי געבין איין שבח והודיה דרויף צו גאט ב״ה: (יא) אונ וויא זייער איז דער בעל ספר חרדים מזהיר דרויף דאש ער שרייבט אז דאש איז פון דעם כלל פון דער מצות עשה וואש דיא תורה האט גיהייסין אז דער וואש ברייננט ביכורים אין בית המקדש אריין זאל זאגין דעם פסוק הגדתי היום לה׳ אלהיך כי באתי אל הארץ וכו׳ איך טוא היינט זאגין צו גאט אז איך בין ניט קיין כפוי טובה דאש איך בין גיקומן צו איין גוט לאנד פון דעם פסוק איז איין גרוישע אזהרה אויף דיא מענטשן וואש זיינן

מקבל

לאכול וכל טוב הן בידם וכל כוונתן הוא למנוע העניים ואביונים מפתח ביתם וע"ז נאמר זה עני קרא וה' שמע ואין התפלה של עני זז עד שיעבור עליהם כוס של פורעניות שבאין המה לכלל הדלות: (יב) הגם אשר בוודאי הוא טוב לקיים אזהרת חז"ל לבלתי להתראות בפרסום בעשירות כמו שהזהיר אבינו הזקן יעקב אבינו לבניו למה תתראו אכן טוב להראות פנים של מסבירות פנים של אהבה ורצון לפני עניים ודלים ואביונים וזה הוא רצון הבורא יתברך ובפרט המאכסן בביתו עניים ודלים הגונים זוכה שהרבה נשים עקרות נפקדות, בזכות שמפרנסים ומכלכלים עניים ואביונים לשם שמים: (יג) ומצינו נמי באיש זקן אחד שהיה בזמן גזירות ספרד ואשפנייא ושמו ר' יחיאל והיה דר בעיר אחת על חוף הים הגדול ובהיות גזירות במדינות הנ"ל ברחו מאותה המדינה הרבה יהודים אל ארץ תוגרמא ורבי יחיאל היה זקן והיה דר בעיר אשר על חוף הים והוא איש תם וישר והיה מקבל כל העניים והעשירים בסבר פנים יפות והיה מטפיק להם לחם מים ומזון ומלוה אותן ונתן להם צידה לדרך ופיזר ובזבז ממון רב להוצאת האורחים: (יד) ויהי היום הגיע עת וזמן שהיו בביתו ד' זקנים הבאים מהגולה חכמים גדולים ובראותם את כבוד עשרו וגדולתו ותפארתו שהיה נדיב לב שגמל חסד עם עשירים ועניים לכל בני הגולה שאלו הד' זקנים ממנו מה בקשתך מהבורא יתברך והשיב בקשתי הוא שאזכה לבנים כי לא היה לו זרע ויאמרו אליו הד' זקנים הנ"ל תהיה אתה בטוח שבתוך שנה זו יוצא מחלציך בן גדול בתורה ותקרא את שמו אברהם לסימן שעשית חסד עם זרע אברהם וכאשר הבטיחו לו כן היה שיצא ממנו בנו הגאון הגדול רבינו אברהם מפיסא והגדיל בתורה מאוד וחיבר חבורים הרבה עד כאן: (טו) וכיוצא בזה מציגו

מקבל טובה און השפעה פון גאט ב"ה זאלין זייא דער פאר אפ געבין איין שבה והודיה צוא גאט · און זאל ניט קלאגין אז ער האט ניט · אזו וויא דיא קארגע לייט וואש גאט האט זייא גיגעבין פרנסה מער איידר זייא דארפין און פאר דעם עולם קלאגן זייא זיך תמיד און ויינן גליך וויא זייא האבין קיין ברויט ניט · און באמת האבין זייא אלץ דאש גוטש · נאר גאר זייער כוונה איז דער מיט וואש זייא קלאגין זיך אלץ פון וועגין צו פאר מיידן ארמע לייט פון זייער הויז · און אויף אזעלכן ווערט גיזאגט דער פסוק זה עני קרא דער דאזיגר ארום מאן רופט און שרייאט צו גאט וואש דער עושר וויל אים ניט געבין קיין צדקה ויי שמע און גאט ווערט צו הערין צו זיין תפלה און מאכט דעם עושר אויך ארום: (יב) האטשע עש איז דאך בוודאי גוט צו מקיים זיין דיא אזהרה פון אונזערע חכמים ז"ל אז מען זאל זיך ניט ווייזן מיט עשירות · פון דעשט וועגין גיהער מען צו ווייזין איין פרייליך פנים און איין ליבשאפט און איין ווילן פאר די ארמע לייט · און דאש איז דער ווילן פון גאט ב"ה און בפרט דער וואש לאזט איין שטיין אין זיין הויז ערליכע ארמע לייט דער איז זוכה אז דורך זייא זכות ווערין נפקד פיל עקרות: (יג) און מיר גפינן אויך דאש איין מעשה האט זיך גיטראפין · ביא איין אלטין מאן וואש ער איז גיוועזן אין דער צייט וואש מען האט גימאכט גרוישע גזירות אויף דיא יהודים פון ספרד און שפניא און זיין נאמן איז גיוועזן ר' יחיאל און ער האט גיוואונט אין איין שטאט בייא דעם ברעג פון דעם גרושן ים · און אז מען האט גוזר גיוועזן אויף די יהודים פון ספרד און שפניא גזירות זיינן זייא אנטלאפין גיווארין פון דיא מדינות און דער רבי יחיאל פלעגט צו נעמן אלע לייט מיט איין פריליך פנים רייכע און ארמע · און פלעגט זייא געבין גינוג עסין און טרינקן און האט זייא בלייט און גיגעבין שפייז און געלט זייא זאלן האבין אויף דעם וועג · און האט פיל געלט פאר שפרייט אויף דיא הוצאה פון דיא אורחים: (יד) ויהי היום זיינן גיקומן צו אים פיר זקנים פון דעם גלות און זייא זיינן גיוועזן גרוישע חכמים · און וויא זייא האבין גזעהן זיין גרוש עשירות און זיין גדולה און וויא ער איז איין גרוישר נדיב לב און איז גומל חסד מיט ארמע און רייכע · האבין די פיר זקנים אים גיפרעגט וואש דארפשטו בעטין פון השי"ת האט ער זייא גיענטפערט מיין בקשה איז איך זאל זוכה זיין קינדר צו האבין ווארום איך האב נאך קיין שום קינד ניט · האבין דיא פיר זקנים צו אים גיזאגט דוא זאלשט בטוח זיין אז אין היינטיקן יאר וועשטו האבין איין זון און ער וועט זיין אגרוישר ת"ח און זאלשט אים איין נאמן געבין אברהם דאש איז איין סימן אז דוא האשט גומל חסד גיוועזן מיט דיא קינדר פון אברהם אבינו און אזו איז גיוועזן דאש יאר האט ער גיהאט איין זון אגרוישין גאון רבינו אברהם מפיסא און ער האט זייער פיל ספרים מחבר גיוועזן · (טו) און נאך אזעלכע גלייכן מעשיות גפינן מיר צו מאכין ווישן אז

מצינו הרבה לידע ולהודיע כי כל מעשה טוב וכשרון חקוק ורשום לפני הקב"ה לחשוב לעושיה בעוה"ז ובעוה"ב באופן שתהא כוונת העושה לשם שמים כי כן צריך כל ענין בני אדם הן המעשה הן הדיבור יהיה הכל לשם שמים ובכוונת הלב ובפרט בעניני תפלות וברכות : (טז) כדאיתא בספר חרדים מעשה באחד שמת לפני זמנו כמה שנים · ולאחר שנים עשר חודש נתגלה לאחד מן קרוביו בחלום ושאל לו היאך אתה נוהג בעולם שאתה שם אמר לו בכל יום ויום דנין אותי ע"י שלא הייתי מדקדק לברך ברכת המוציא וברכת הפירות וברכת המזון בכוונת הלב · והממונים שדנין אותי אומרים לי להנאתך אכלת ושאלתי לו הלא אמרינן משפט רשעים בגיהנם הוא רק שנים עשר חודש בלבד וכבר עברו י"ב חודש ויותר מיום מיתתך ולמה דנין אותך אחר י"ב חודש אמר לי אין דנין אותי בגיהנם דינים חמורים אלא דנים אותי חוץ לגיהנם בדינים קלים ואומרים הממונים שזהו הכל לטובתי כדי שאזכה לחלק ג"ע ליכנס לשם וליטול חלקי במלואו · והכלל כי כל דבר שהאדם עושה הוא נרשם למעלה ועל כל דבר שכר ועונש ואשרי להיוצא זכאי מבית דין של מעלה אמן :

פרק יט תורת ה' תמימה משיבת נפש כאשר ניתן רשות מאתו יתברך לכל אחד מישראל לפרש מקרא הקודש כפי הבנת שכלו וכפשיט יפוצץ סלע ע"כ נוכל לומר כוונת המקרא זה להודיענו כי בעבור שתורת ה' תמימה בלתי חסרון אבר אחד מתרי"ג מצות ועל האדם מוטל לקיים תרי"ג מצות שהן נגד איבריו המחויבים עליו לעשותם מצד ההכרח לא יחסר מעשות אותם והשאר ללומדי התורה החוקים והמשפטים השייכים בהם הכל מיד ה' הטובה עליו ואז הוא משלים תורת ה' אשר היא תמימה ובעבור כן אם עבר האדם מעוה"ז בלתי השלים איבריו בעשיה ובלמוד הנזכר אז היא משיבת נפש שהנשמה היא חוזרת לבא עוד פעם בגלגול לעוה"ז וצריכה להתגלגל באדם אחר כדי שישלים חוקה ולמלאות החסרון : (ב) ובהיות כן יתבונן האדם בעצמו שהראוי ונכון אצלו שלא להתעצל בלימוד

אז איטליכע גוטע מעשה איז אויש גיקריצט אונ גיצייכנט פאר גאט ב"ה · נאר ער זאל דיא מצוה טאן לשם שמים · דען אלע זאכין פון דעם מענטשן מוז אלץ זיין לשם שמים אונ מיט דער כוונה פון דעם הארץ אונ בפרט ווען ער טוט תפלה אדר ער זאגט ברכות מוז דאש בוודאי זיין לשם שמים אונ מיט כוונה : (טז) אזו וויא דער ספר חסידים בריינגט איין מעשה דאש איינר איז גאר יונג גישטארבין אונ נאך צוועלף חדשים איז ער גיקומן צו חלום צו איינם פון זיינע קרובים האט ער אים גיפרעגט וויא גייט עש דיר דארטין · האט דער מת אים גיזאגט אלע טאג איז מען מיך דן דרויף וואש איך האב ניט מדקדק גיוועזן צו זאגין בכוונה דיא ברכה פון המוציא אונ דיא ברכה איבר פירות אונ בענטשן · אונ דיא ממונים וואש זיינן מיך דן זאגין מיר דוא האשט גיגעסין פון דיין הנאה וועגין · האט דר קרוב אים גיפרעגט מיר זאגין דאך אז דער משפט פון דעם גיהנם איז נאר צוועלף חדשים אונ דוא בישט דאך שוין טויט מער פון צוועלף חדשים · האט דער מת אים גיענטפרט מען איז מיך ניט דן אין גיהנם מיט הארבע שטראף · נאר מען איז מיך דן חוץ פון דעם גיהנם מיט גרינגע שטראף אונ דיא ממונים זאגין אז דאש אלץ איז פון מיין טובה וועגין כדי איך זאל זוכה זיין אריין צו גיין אין גן עדן אריין דארטין צו נעמן מיין חלק פאר פול : (יז) דער כלל איז אלע זאכין וואש דער מענטש טוט ווערט עש פאר צייכנט אויף דעם הימל אונ אויף איטליכר זאך איז פאר האנדן שכר אונ עונש אונ וואול איז צוא דעם וואש גייט ארויש זכאי פון דעם ב"ד של מעלה אמן :

פרק יט אין פסוק שטייט תורת יי תמימה משיבת נפש · דען ווייל עש איז דאך גיגעבין גיווארין רשות פון השי"ת צו איטליכן מענטשן דאש ער זאל מפורש זיין דיא הייליגע פסוקים ווערליג זיין שכל פאר שטייט דרום וועל איך מפורש זיין דעם פסוק · דאש דער פסוק לאזט אונז ווישן · ווייל דיא תורה פון גאט איז גאנץ עש גייט אין איר ניט אפ איין מצוה פון דיא תרי"ג מצות · אונ אויף דעם מענטשן איז גיווארפין מקיים צו זיין דיא תרי"ג מצות דאש זייא זיינן קעגין דיא אברים פון דעם מענטשן · דרום אז ער איז מקיים אלע תרי"ג מצות דענמאלט מאכט ער גאנץ תורת יי אשר היא תמימה דיא תורה פון גאט וואש זיא איז גאנץ אבר אז דער מענטש איז ניט מקיים אלע תרי"ג מצות דענמאלט משיבת נפש מוז דיא נשמה ווידר קערין כלומר מוז דיא נשמה נאך אמאל מגולגל ווערן אויף דער וועלט כדי

בלימוד התורה וקיום המצות מאי דאפשר כי מי יודע מה יולד יום כי האדם הוא למטה וכרוזים למעלה ואינו שומע להכין עצמו וכשהכרוז יוצא ונכרז למעלה אז הימים קרובים להפרד נשמה מהגוף ופתאום ירגיש הגזר דין ע״י יסורים וכאבים של גופו המתגברין עליו ומה היתרון אליו אז אם לא הכין עצמו בעובדין טבין מקודם לזה : (ג) ואיתא בזוהר פרשת ויחי כד אתקריבו יומי דבר נש תלתין יומין מכריזין עליו בגן עדן · תאנא אלין תלתין יומין נשמתא נפקא מיניה בכל לילה וסליק וחמית דוכתהא בההוא עלמא וההוא בר נש לא ידע ולא שליט בנשמתיה כל אינון תלתין יומין כמה דהוי בקדמיתא דכתיב אין אדם שליט ברוח וגו׳ · א״ר יהודא מן כד שראן אינון תלתין יומין צולמא וכו׳ צולמא דבר נש אתחשיך ודיוקנא דאתחזי בארעא אתמנעת : (ד) רבי יצחק הוי יתיב יומא חד אפיתחא דרבי יהודה והוה עציב נפיק ר׳ יהודה אשכחיה דהוי יתיב ועציב א״ל מה יומא דין משאר יומין א״ל אתינא לגבך למבעי מנך תלת מילין חד דכד תימא מילא דאורייתא ותדכר מאינון מילין דאנא אמינא תימר לון משמי לאדכרא שמי · וחד דתזכה ליוסף ברי באורייתא וחד דתזיל לקיברי כל ז׳ יומין ותבעי בעותך עלי · א״ל מניין לך א״ל הא נשמתי אסתליקת מני בכל לילה ולא אנהיר לי בחלמא כמה דהוי בקדמייתא ותו דכד אנא מצלינא ומטינא בשומע תפלה אשגחנא בצולמא דילי ולא חמינא ואמינא דהואיל וצולמא אתעבר ולא אתחזי דהא כרוזא נפק דכתיב אך בצלם יתהלך איש ורוחיה אתקיימא בגיניה אתעביר צולמא דבר נש ולא אתחזי וכו׳ (ה) א״ל ר׳ יהודה כל אלין מילין דאת בעי עבידנא אבל בעינא מנך דלא אתפרש מינך דבההוא עלמא תברר דוכתאי גבך כמה דהוינא בהאי עלמא בכה ר׳ יצחק ואמר במטי מינך דלא תתפרשנא מנאי כל הני תלתין יומין קמיה דרשב״י אזלו

ממלא צו זיין איר חסרון : (ב) אונ ווייל עש איז יוא אזו גיהער דער מענטש אליין צו פאר שטיין דאש ער זאל זיך ניט פוילן תורה צו לערנן אלע טאג אונ די מצות מקיים זיין וויא וויט מיגליך איז ווארום ווער ווייש ווָאש מיט אים וועט זיך נאך טאן ביז אויף דער נאכט דען דער מענטש איז אונטין אונ דיא כרוזים ווערין אויש גרופן אויף דעם הימל אונ דער מענטש הערט דאש גאר ניט אונ פלוצלונג ווערט דער גזר דין גפילט דורך יסורים אונ ווייא טאג פון זיין גוף וואש שטארקין זיך אויף אים · אונ וואש קומט אים דענמאלט ארויש פון גאר זיין געלט אז ער האט זיך פריער ניט אן גיברייט קיין גוטע מעשים : (ג) אין זוהר פ׳ ויחי שטייט דרייסיג טאג איי דער מענטש שטארבט · רופט מען אויף אים אויש אין גן עדן גרייט אן איין חדר פאר דעם דאזיגן מענטשין מיר האבין גילערנט דיא דרייסיג טאג גייט דיא נשמה ארויש פון אים אלע נאכט אונ גייט אויף אונ זעהט איר ארט אויף יענר וועלט אונ דער מענטש ווייסט גאר ניט · אונ דער מענטש גיוועלטיגט ניט אין זיין נשמה דיא דרייסיג טאג אזוא וויא ער האט פריער גיוועלטיגט אין איר · רבי יודא זאגט דיא דרייסיג טעג ווערט פינצטר דיא צורה פון דעם מענטשן אונ זיין שאטין גייט אוועק : (ד) רבי יצחק איז איין טאג גיזעסין אויף דער טיר פון רבי יהודא אונ איז טרויעריג גיוועזן · איז רבי יהודא ארויש גינאנגן אונ האט גיזעהן וויא רבי יצחק זיצט אזו טרויעריג · האט ער אים גיפרעגט פאר וואש בישטו היינט מער טרויעריג פון אלע צייט · האט רבי יצחק צוא אים גיזאגט איך בין גיקומן צוא בעטין פון דיר דרייא זאכין איינש איז מיינע פשטים אונ הלכות אונ סודות וואש איך האב מחדש גיוועזן זאלשטו זייא נאך זאגין פון מיינט וועגין פון וועגין מיין נאמן זאל ווערין דער מאנט · אונ דאש אנדרע איז דו זאלשט מיין זון יוסף האלטין בייא דעם לערנן · אונ דאש דריטע איז דוא זאלשט גיין אויף מיין קבר גאנץ שבעה אונ זאלשט תפלה טאן פאר מיר האט רבי יהודה אים גפרעגט פון וואנען ווייסטו אז דוא וועשט שטארבין האט ר״י צו אים גיזאגט דען אלע נאכט גייט מיין נשמה אויף בישיבה של מעלה אונ דיא חלומות לייכטין מיר ניט אזו וויא פריער אונ [illegible] איך דאבין אונ גרייך צוא שומע תפלה וויל איך זעהן מיין שאטין אונ זעה אים ניט דרום וייש איך אז מען האט גוויש אויף דעם הימל אויש גירופין אז איך זאל שטארבין : (ה) האט רבי יהודא צו אים גיזאגט דיא אלע זאכין וואש דו בעטשט מיך וועל איך זיי טאן נאר איך בעט דיך דוא זאלשט זיך ניט אפ שיידן פון מיר · דאש אויף יענר וועלט זאלשטו אויש דער וויילן מיין אורט לעבין דיר אזו וויא מיר זיינן גיוועזן חברים אויף דער וועלט · האט רבי יהודה גוויינט אונ האט גיזאגט צוא רבי יצחק איך בעט פון דיר מיר זאלן

(ו) אזלו כחד׳ לגבי דרשב״י אשכחו דהוי לעי באורייתא זקיף רשב״י וחמא למלאך המות דרקיד ורהיט קמיה דר׳ יצחק קם רשב״י אחיד בידיה דר׳ יצחק ואמר גוזרני מאן דרגיל למיעול ייעול ומאן דלא רגיל לא ייעול אעלו ר׳ יהודה ור׳ יצחק ומלאך המות נטיר ליה לבר אשגח רשב״י וחמא דעד כאן לא מטי זמניה דעד תמניא שעתין ביומא הוי זמניה · אותביה רשב״י לר׳ יצחק קמיה והוי לעי באורייתא אמר רשב״י לר׳ אליעזר בריה תיב אפתחא ומאי דתחמי לא תשתעי בהדיה ואי בעי למיעל אומי אומאה (פי׳ השבע השביע אותו) דלא ייעול אמר רשב״י לרבי יצחק חמית דיוקנא דאבוך יומא הדין דהא תנינן בשעתא דבר נש יסתליק מעלמא אבוי וקריביה משתכחין תמן עמיה וחמא לון ואשתמודע לון וכל אינון דהווין מדוריה לגביה בההוא עלמא בדרגא חד כולהו מתכנפין לחברא עמיה ואזלו עם נשמתא עד אתר דתשרי באתריה אמר ליה רבי יצחק לא חמינא עדיין (ז) אדהכי קם רשב״י ואמר מאריה דעלמא אשתמודע ר׳ יצחק לגבן ומאנון מז׳ עיינין דהכא הוא הא אחידנא ביה והב ליה נפק קלא ואמר בוצינא דכורסיה דמרא קריביה בגדפוהי דר״ש הא דידך הוא ועמיה תיתי בזמנא דתיעלין למשרי בדוכתיך אמר רשב״י ודאי אדהכי חמא רבי אלעזר דאסתליק מלאך המות ואמר ליה קיפטרא דטפסא באתר דרשב״י שכיח אמר רשב״י לר׳ אלעזר בריה עול ואחיד ביה בר׳ יצחק דהא חמינא ביה דמסתפי עאל רבי אלעזר ואחיד ביה ורבי שמעון אהדר אנפוי ולעי באורייתא · (ח) נאים ר׳ יצחק וחמי לאבוה א״ל זכאי ברי חולקך בעלמא דאתי דהא בין טרפי אילנא דחיי דגן עדן אתייהב אילנא רבא ותקיפא בתרין עלמין דהא רשב״י הא אחיד לך בכנפיה זכאה חולקך ברי א״ל רבי יצחק ומה אנא התם א״ל תלת יומין הוו דחפוי אידרא דמשכבך ותקינו לך פתיחין לאנהרא לך מארבע

זיך דיא דרייסיג טעג אויך ניט צו שיידן און לאמיר גיין זיצן פר רבי שמעון בן יוחאי: (ו) זיינן זייא ביידע גיגאנגן צוא רשב״י · האבין זייא אים גפונן דאש ער לערינט תורה · האט רשב״י זיך אויף גישטעלט און האט גיזעהן וויא דער מלאך המות טאנצט און שפרינגט פאר רבי יצחק · האט רשב״י אן גינומן דעם רבי יצחק אין זיין האנד · און האט גיזאגט איך בין גוזר דר וואש איז גיוואונט תמיד אריין צו גיין צו מיר · דער זאל היינט אויך אריין גיין · אבר דר וואש איז ניט גיוואונט אריין צוא גיין · דער זאל היינט אויך ניט אריין גיין · דאש האט ער גמיינט דער מלאך המות זאל ניט אריין גיין · זיינן רבי יצחק און רבי יהודה אריין גיגאנגן און דער מלאך המות איז גיבליבן שטיין אויף דרויסן · האט רבי שמעון בן יוחאי נזעהן ברוח הקודש אז רבי יצחק האט נאך צו לעבין ביז דיא אכטע שעה אויף דעם טאג · האט רשב״י גיזעצט דעם רבי יצחק לעבין זיך און האבין גילערינט תורה · האט רשב״י גיזאגט צו זיין זון ר״א זיץ דוא אויף דער טיר · און וואש דוא וועשט זעהן זאלשטו ניט ריידן מיט אים · און אויב ער וועט וועלן אריין גיין זאלשטו אים בשווערין ער זאל ניט אריין גיין · האט רבי שמעון בן יוחאי גיזאגט צו רבי יצחק האשטו היינט גזעהן דאש גישטאלט פון דיין פאטר · ווארום מיר האבין גילערנט אז אין דער צייט וואש דער מענטש בדארף שטארבן קומט צו אים זיין פאטר און זיינע קרובים און ער דער קענט זייא · און אלע זיינע חברים זאמלן זיך אלע איין צו בהעפטין זיך מיט אים · און גייען מיט דער נשמה ביז איר ארט וואש איז צו איר אן גיברייט אין גן עדן · האט רבי יצחק צו אים גיזאגט איך האב זייא נאך ניט גיזעהן · (ז) דער ווייל איז רשב״י אויף גישטאנן און האט גיזאגט הער פון דר וועלט לאז רבי יצחק בלייבין בייא אונז דען ער איז איינר פון דיא זיבן אויגן וואש לייכטין אין דער וועלט · איך האלט אים אן און וויל אים ניט לאזין שטארבין בעט איך דיך גיב אים אונז כלומר לאז ער בלייבין לעבין · איז ארויש גיגאנגן איין בת קול און האט גיזאגט צו רשב״י דוא היילינג ליכט · רבי יצחק איז דיר גישיינקט דאש ער בלייבט לעבין ביז דעם טאג וואש דוא וועשט שטארבין וועשט מיט אים קומן · האט רשב״י גיזאגט איך וועל אים שוין דענמאלט בוודאי ברייגנן · דער ווייל האט ר״א גיזעהן וויא דער מלאך המות איז אוועק גיגאנגן און האט גיזאגט אין דעם ארט וואו רשב״י איז האב איך קיין רשות ניט צו זיין · האט רשב״י גיזאגט צו זיין זון ר״א גייא צו רבי יצחק און לערנט ביידע תורה · האבין זייא אזו גיטאן : (ה) איז רבי יצחק אנדרמילט גיווארין און האט גיזעהן זיין פאטר · האט דער פאטר צוא אים גיזאגט מיין זון וואול איז דיין חלק ויף יענר וועלט · דען צווישן דיא בלעטר פון דיא בוימר

מארבע סיטרין וחמינא דוכתך וחדינא ואמינא זכאה חולקך וגו׳ והא השתא הוי זמינין למייתי לגבך תריסר צדיקייא חבריא ועד דהוינא נפקא אתער קלא בכולהו עלמין מאן חברייא דקיימא הכא ולילך נגד נשמת ר׳ יצחק ללות נשמתך לג״ע איתעטרו פירוש סליקו וחזרו לדוכתיהון דרשב״י שאל שאילתא ואתייהב ליה ולא דא בלחודוי גדול כח דרשב״י אלא אף זו שנותנין לו שבעין וגו׳ דהא שבעין דוכתא מתעטרא הכי דיליה וכל דוכתא ודוכתא פתחין פתחין לשבעין עלמין וכל עלמא ועלמא לשבעין רהיטין פירוש מלאכים ממונים על עולמות של מלאכים ולפי שהם רצים ושבים בשליחות של ממ״ה הקב״ה ע״כ נקראים רהיטין וכל רהיטא ורהיטא אתפתח לשבעין כתרין עילאין ומתמן אתפתחא אורח לעתיק סתימא דיוכלו למיחמיה בההוא נעימותא עילאה דנהרא ומהנייא לכולא כד״א לחזות בנועם ה׳ ולבקר בהיכלו מהו ולבקר בהיכלו היינו דכתיב בכל ביתי נאמן הוא א״ל אבא כמה זמנא יהיבו לי בההוא עלמא א״ל ברי לית רשות לגלאה לבר נש אבל בהלולא דרשב״י (ר״ל ביום פקודתו של רשב״י) תהא מתקן פתוריה כו׳: (ט) אדהכי אתער ר׳ יצחק וחמא היאך אנפוי נהירין חמא רשב״י ואסתכל באנפוי דר׳ יצחק א״ל מילתא חדתא שמעתא א״ל וודאי סח ליה ואשתטח ר׳ יצחק קמיה דרשב״י ולא היה זז מיניה ותמיד הוי לעי באורייתא ורשב״י לא הוי שבקיה לר״י מההוא יומא כד הוי אעיל קמיה דרשב״י הוי קרי קמיה ה׳ עשקה לי ערבני ר״ל שהוא תפלת חזקיה מלך יהודה בחליו ה׳ עשק אותי (פי׳ לקחני מיד מלאך המות וערבני להצילני (והוא שפי׳ רש״י ז״ל עיין ישעיה סימן ל״ח) כי ר׳ יצחק אמר זה דרך שבח והודיה להקב״ה שעשק אותו מיד מלאך המות והצילו ע״כ: (י) והנפקותא מזה שצריך האדם להתפלל ע״ז רעה מצוא ויכוין באמירתו שתוציאני משלום אל שלום (ותפלה זו הוא נזכר בתפלת מעמדות ביום ב׳ עיין שם) שנזכה למיתות הצדיקים דכיון שמת צדיק באים לקראתו צדיקים הרבה מג״ע ללות את נשמתו והוא נותן להם שלום ואח״כ כשהולכין ללוות הנשמה אף מלאכים ג׳ כתות באים ואומרים שלום שלום על משכבתו וזהו סוד ותוציאנו משלום אל שלום:

איתא

פון דעם גן עדן איז דיין ארט דוא בישט איין גרוישר און איין שטארקר בוים אין בידע וועלטין ווארום רשב״י האלט דיך אן מיט זיינע פליגל וואול איז דיין חלק מיין זון · דען דרייא טאג האט מען גצירט דיין הדר מיט אבנים טובות · און מען האט דארטין גימאכט פענצטר פון דיינט וועגין כדי דיא ליכט פון הש״י זאל דיר שיינן פון אלע פיר זייטן · און איך האב גיזעהן דיין ארט און האב מיך גיפרייט און האב גיזאגט וואול איז דיין חלק און ביז איצונד זיינן גיוועזן אן גיברייט צוועלף צדיקים פון דער חבריא דיר אנטקעגין צוא גיין · און איי איך בין ארויש גיגאנגן גיין צוא. דיר · איז ווארין דער וועקט איין קול אין אלע וועלטין וועלכר פון דיא חבריא וואש שטייען דא צוא גיין אנטקעגין דיא נשמה פון רבי יצחק צוא בלייטין זיין נשמה אין גן עדן אריין · קערט אלע זיך אום קאריק ווארום רשב״י האט גיבעטן פר אים ער זאל נאך בלייבן לעבן האט רבי יצחק אים גיזאגט מיין פאטר וויפיל צייט האבין מיר נאך צו לעבין אויף דער וועלט · האט זיין פאטר אים גיזאגט איך האב קיין רשות ניט דיר דאש מגלה צו זיין · אבר זאלשט ווישן ווען רשב״י וועט נפטר ווערין דענמאלט וועשטו אויך נפטר ווערן: (ט) דער וויל האט רבי יצחק זיך אויף גיחאפט און זיין פנים האט גילויכטין · האט רשב״י גיזעהן און גיקוקט אין זיין פנים האט ער צוא אים גיזאגט דוא האשט גמוזט הערן עפיש אנייע זאך וואש דיין פנים לייכט אזו · האט רבי יצחק אים דער ציילט דיא גאנצע מעשה · און רבי יצחק איז שוין גיבליבן בייא רשב״י און האבין אלע צייט גילערינט תורה פון דעם טאג אן אז רבי יצחק פלעגט אריין קומן צו רשב״י פלעגט ער פאר אים לערנן דעם פסוק כלומר ער פלעגט זאגין דער פסוק איז אויף מיר מקוים גיווארין ה׳ עשקה לי ערבני גאט האט מיך אוועק גירובט פון דעם מלאך המות און האט פאר מיר ערוב גיוועזן דעם מלאך המות: (י) דר פון קען מען אפ לערנן אז איטליכר מענטש מוז מתפלל זיין פאר גאט אז ער זאל אים אויש ציהן פון שלום צוא שלום און די תפלה שטייט אין דיא מעמדות פון דעם אנדרין טאג דאש דיא תפלה איז מיר זאלן זוכה זיין צו דער מיתה וויא דיא צדיקים האבין דען אז איין צדיק שטארבט קומן אים אנטקעגין פיל צדיקים פון דעם גן עדן צוא בלייטין זיין נשמה און ער גיט זייא שלום דער נאך אז זייא גייען בלייטן דיא נשמה קומן נאך דרייא כתות מלאכים און זאגין אים שלום שלום זאל אים זיין אויף זיין גילעגר און דאש מיינט דער פסוק ותוציאנו משלום אל שלום און דוא

זאלשט

פרק כ **איתא** בגמרא דברכות תפלות אבות תקנום ודרז"ל אברהם תקן תפלת שחרית כנגד זה תקנו מגן אברהם יצחק תקן תפלת מנחה כנגד זה תקנו לומר מחיה מתים יעקב תקן תפלת ערבית כנגד זה תקנו האל הקדוש ולכן כל הברכות ע"ש ג' ברכות הראשונות נקראו ואבות תקנו אותן ולכן צריך כל אדם להזהר להתפלל עכ"פ תפלת ש"ע בכוונה אמנם בעבור טורח של אחב"י לאו כולי עלמא גמירי בכוונת העמק להתפלל ועכ"פ ילבש האדם הרדה ויראה גדולה באומרו אלהי אברהם אלהי יצחק ואלהי יעקב כי גדול זכותן מאוד ותפלתם מקיימים אותנו : (ג) ואיתא בזוהר פ' ויחי א"ר יהודא כמה אטימין בני עלמא דלא ידעין במילוי דעלמא והיאך הקב"ה אשתכח עליהו בכל יומין ועידן ולית מאן דישגח תלת זמנין ביומא עאל רוחא חדא במערתא דכפילתא ונשיב בקברי דאבהתא ואתחיין גרמיהו וקיימין בקיומא וההוא רוחא וכו' וטלא נחית ומתערן אבהן תאנא ההוא רוחא נחית בדרגין ידיען דרגא בתר דרגא וממטו לג"ע התחתון ובבוסמין דג"ע שאט האי רוחא ועייל בפתחא דמערתא כדין מתערין האבות ואמהות ומצליין על בנייהו ואליהו הנביא נותן מים על ידיהן קודם תפלתן וג' פעמים הן מתפללין בכל יום על ישראל ובכל פעם נותן אליהו ז"ל מים על ידיהם וכו' ע"כ : (ג) מזה תראה כח קדושת הנטילה שקודם התפלה שהוא אומנתו של אליהו הנביא ליתן ולצוק מים ע"י האבות ע"כ צרוך העולם להזהר שיתן אדם כשר מים ע"י מי שצריך להתפלל ולא על ידי רשע כשנוטלין לתפלה ונחזור לענין שהתחלנו לדבר בזכות האבות שהוא גדול בעיני הקב"ה כל מי שזוכר האבות בתפלתו בכוונה הוא ענין חביב מאוד ומסוגל בכל עת צרה שיגיע ח"ו לאיזה אדם כיון שתפלתו הוא בכוונה ומתוך עומק הלב ואומר רבונו דעלמא זכור ברית אבות ואמהות והשבטים באופן ובתנאי

שלא

זאלשט אונז אויש ציהן פון שלום צוא שלום :

פרק כ עש שטייט אין גמרא ברכות · דיא תפלות האבין אונזרי אבות מתקן גיוועז · אברהם האט מתקן גיוועזן דיא תפלת שחרית אנטקעגין דעם האבין די חכמים מתקן גיוועזן דיא ברכה פון מגן אברהם יצחק האט מתקן גיוועזן דיא תפלת מנחה קעגין דעם האבין דיא חכמים מתקן גיוועזן מיר זאלין זאגין דיא ברכה פון מחיה המתים · יעקב האט מתקן גיוועזן דיא תפלת ערבית · קעגין דעם האבין דיא חכמים מתקן גיוועזן מיר זאלין זאגין די ברכה האל הקדוש דרום מוז איטליכר מענטש גיווארנט זיין מתפלל צוא זיין האטשי שמונה עשרה מיט כוונה · נאר מחמת די טירחא פון די ישראל · דרום קעגין ניט אלע דיא טיפע כוונות פון שמונה עשרה · זאל דער מענטש על כל פנים זיך אן קליידין ציטרניש אונ גרויש פארכט אז ער זאגט אלהי אברהם ואלהי יצחק ואלהי יעקב · דען זייער זכות איז זייער גרויש · אונ דורך זייער תפלה האבין מיר אקיום : (ב) אונ אין זוהר פרשת ויחי שטייט רבי יהודא זאגט וויא פאר שטאפט עש זיינען דיא הערצער פון דיא לייט דאש זייא ווייסין ניט אין דיא זאכין פון דער וועלט אונ וויא גאט ב"ה ווערט גפונן אויף דער וועלט אלי טאג אונ אלי רגע · אונ קיינר פרעגט ניט · דען דרייא מאל אין טאג גייט ארייך איין ווינט אין דער מערת המכפלה · אונ וועעט אין דיא קברים פון אברהם יצחק ויעקב · אונ זייא ווערין לעבדיג אונ שטייען אויף מיר האבין גילערנט דער ווינט קומט פריער אין גן עדן התחתון ארייך אונ מיט דיא בשמים פון דעם גן עדן וועעט דער ווינט ביז ער קומט אין דער מערת המכפלה אונ איז מחיה דיא אבות אונ דיא אמהות · ווערין זייא דער וועקט אונ שטייען אויף אונ בעטין אויף זייערי קינדער · אונ אליהו הנביא גיסט אויף וואשער אויף זייערי הענט פאר דער תפלה · אונ דרייא מאל אין טאג זיינען זייא מתפלל אויף זייערי קינדער אונ אלע מאל גיסט אליהו הנביא אויף וואשער אויף זייערי הענט · (ג) נוא פון דאנען קען מען זעהן וויא גרויש עש איז דאש הייליקייט פון וואשין דיא הענט פר דעם דאבנן דען דש איז דאש אומנות פון אליהו הנביא ער זאל געבין אונ גיסן וואשר אויף דיא הענט פון דיא אבות · דרום מוז דער מענטש נזהר זיין אז איין אדם כשר זאל אויף גיסן וואסר אויף דיא הענט פון דעם וואש דארף תפלה טאן · אבר ניט קיין רשע זאל אויף גיסן דיא וואסר · אונ לאמיר ווידר קערין צום ענין וואש מיר האבין פריער גישריבן פון דיא זכות אבות · וואש עש איז זייער גרויש בייא הקב"ה איטליכער וואש דער מאנט דיא אבות אין זיין תפלה מיט כוונה איז דאש זייער גיליבט פאר גאט ב"ה · אונ עש איז זייער מסוגל אין איטליכער

עת

שלא יפיר ברית אבותינו אשר התהלכו בתמים לפני הקב"ה ומסוגל תפלה זו מאוד לאנשים צדיקים ותמימים (ד) משא"כ אם האדם מסלף דרכו ולא נהג עצמו כמו האבות הקדושים ומתנהג עצמו בגאוה ואוחז מדת הקנאה וחומד ממון שאינו של יושר והולך בדרכי זימה ח"ו כדאי הוא שיבוש ויכלם אחר צאת נשמתו ע"ז התפללו הקדמונים ז"ל יהי רצון מלפניך ה' אלהינו ואלהי אבותינו שלא נחטא ולא נבוש ולא נכלם מאבותינו ובשביל הבושה לא יוכל לבא לפני המלך מה"מ כי נשמתו היא ערטילאי בלא לבוש כדאיתא בזוהר שם ת"ח ווי לון לבני נשא דמסתכלן ולא ידעין ולא אשתמודען על מה קיימא עלמא וכו' דמכל פיקודא דאורייתא עבדין ליה לבוש יקר להאי עלמא וכולהו אצטרכין ליה לבר נש ומן כל יומא דעבד עובדין טבין נעשין הלבושים ואיתא שם (ה) רבי יהודא סבא אתרגיש בדעתא יומא חד אחזין ליה בחלמין דיוקנא מנהורא דיליה דהוי נהיר לארבעה סיטריהן אמר להו מאי האי אמרי ליה דא הוא לבושי דילך הוא לדיורא הכא ומהאי יומא הוי חדי א"ר יהודא כל יומא ויומא רוחין דצדיקיא יתבין בלבושיהון דרין בגן עדן ומשבחין להקב"ה ביקרא עילאה הה"ד אך צדיקים יודו לשמך ישבו ישרים את פניך וזהו מדת הצדיקים אשר הן תמיד חרידים ויראים ומתיראים שלא לקבל בזיון בעוה"ב ממעשיהן שהיו עושין בעוה"ז וכל מעשיהם הטוב יחשבו בעיניהם כטפה מן הים נגד רוע מעלליהם: (ו) גם מדת הצדיקים להוכיח את הרשעים בראותם איזה חילול השם או מעשיהם הרעים אשר הם מרשיעים לבני אדם אף שיש לחוש פן ירדפו אחר המוכיח ברדיפה מסוכנת אעפ"כ לא יראה לו פנים שוחקות כי אם פנים זועפות שמבין בעצמו שמעשיו אינם ישרים בעיניו ויצטער בלבו על מה שזה הרשע מכעיס את בוראו ובלבו יבקש שיהפך הקב"ה לבבו ויטהו לדרך היראה וזהו חיוב

לעבדי

עת צרה וואש קומט ח"ו צוא איין מענטשן · דען ווייל זיין תפלה איז בכוונה אונ ער זאגט רבונו דעלמא דער הער פון דער וועלט וזכור ברית אבות ואמהות והשבטים גידיינק דעם ברית פון דיא אבות אונ אמהות אונ דיא שבטים · ווערט ער ניצול פון דער צרה · נאר באופן ער זאל ניט פאר שטערין דעם ברית פון אונזרי עלטרין וואש זייא זיינען גיגאנגען מיט גאנצקייט פאר גאט ב"ה איז דיא תפלה זייער מסוגל צוא דיא צדיקים אונ תמימים · (ד) אבער אז דער מענטש פאר קרימט זיין גוטין וועג אונ פירט זיך ניט אזוא וויא דיא היילגע אבות · אונ פירט זיך מיט גאוה אונ האט דיא מדה פון קנאה · אונ גלוסט ניט קיין יושר געלט · אונ גייט אין דיא וועגין פון זנות ח"ו · איז כדאי ער זאל פאר שעמט ווערין נאך דעם אז זיין נשמה וועט ארויש גיין פון אים · דאש דרויף האבין דיא ערשטע חסידים מתפלל גיוועזן יהי רצון עש זאל זיין דער ווילין פון דיר גאט אונזר גאט אז מיר זאלין ניט זינדיגין · אונ זאלין ניט פאר שעמט ווערין פאר אונזרי עלטרין · אונ פון וועגין דער בושה וועט ער ניט קענען קומען פאר גאט ווייל זיין נשמה איז נאקיט אן איין לבוש אזוא וויא עש שטייט אין זוהר · קום אונ זעה וויא איז צו דיא מענטשין וואש וויסין ניט אויף וואש דיא וועלט שטייט · דען פון אלע מצות פון דער תורה ווערט איין טייערער מלבוש צוא דער נשמה אויף עולם הבא · אונ אויף עולם הבא דארף דער מענטש זייא אלע : (ה) צוא רבי יהודא סבא האט מען אמאל גוויזין אין חלום איין גישטאלט פון זיין ליכט וואש האט גלייכט אין אלע פיר זייטין · האט ער גיפרעגט וואש איז דאש · האבין זייא צוא אים גיזאגט דאש זיינען דיינע מלבושים וואש דוא האסט דיר גימאכט מיט דיינע מצות · אונ פון דעם טאג אן האט ער זיך גיפרייט · האט רבי יהודא גיזאגט אלע טאג זיצן אין גן עדן שורות ווייס נשמות פון דיא צדיקים מיט זייערע מלבושים · אונ זייא לובין צוא גאט ב"ה · אונ דאש איז דיא מדה פון דיא צדיקים · דאש זייא שרעקין אונ פארכטין זיך תמיד זייא זאלין ניט האבין בושה אויף עולם הבא דורך זייערע מעשים וואש זייא האבין גיטאן אויף עולם הזה אונ אלע זייערע גוטע מעשים זיינען גירעכנט אין זייערע אויגין קעגין זייערי עבירות וויא איין טיפה פון דעם ים · (ו) אויך איז דיא מדה פון דיא צדיקים צוא שטראפין מיט רייד דיא רשעים אז זייא זעהן עפים איין חילול השם · אודר זעלכע שלעכטע מעשים וואש זייא מאכין נאך אנדערע שלעכט · אונ האטשי דאש טוט אזו איין מענטש וואש עש קען זיין ער זאל נאך יאגין דעם צדיק וואש איז מוכיח פאר דער עבירה מיט איין רדיפה פון סכנות נפשות · פון דעסט וועגין וועט דער צדיק אים ניט ווייזין קיין פריליך פנים נאר איין צארניג

פנים

לעבדי ה׳ הנאמנים להוכיח את הרשעים ולהצטער ברואם או בשמעם רוע מעלליהם של הרשעים : (ז) וענין זה הוא מבואר בזוהר שם וז״ל ר׳ יהודה ור׳ יצחק הוי אזלי כחדא באורחא א״ר יהודה כתיב לא תירא לביתה משלג כי כל ביתה לבוש שנים האי קרא ר׳ חזקיה חברינו אוקים ביה דאמר דינא דחייבא הוא תריסר ירחין פלגא מינייהו איתדין בחמין ופלגא מינייהו בתלגא בשעתא דעאלין לנורא אמרו דא היא גיהנם ודאי עאלין לתלגא אמרי דא תחפי דסיטא (פי׳ קרירות ההורף) והרשעים שמחין ואומרין יש לנו נחת רוח שבאנו אחר דין האש למקום קר אבל הן אינן יודעין שבתלגא. שהוא השלג נגמר דינם וסובלין שם עונשים קשים ומרים יכול אף לצדיקים כן שיהיו נידונין בשלג ת״ל לא תירא לביתה משלג כי כל ביתה לבוש שנים אל תקרי לבוש שנים בקמץ אלא (שנים) מילה ופריעה ציצית תפילין מזוזה נר חנוכה וכו׳ : (ח) עד דהוי אזלי פגעו בהאי ינוקא דהוי אזיל בקיסטרא דחמרא וחד סבא רכיב (פי׳ התינוק היה מנהיג את החמור והזקן היה יושב ורוכב על החמור) אמר האי סבא להאי ינוקא ברי אמור לי קרא א״ל קרא לאו חדא הוא אלא תיב לתתא או ארכיב לקמך ואימא לך אמר לא בעינא דאנא סבא ואנת טלייא דאתקיל גרמי בהדך א״ל אי הכי אמאי שאילת קרא אמר בגין דניזיל ארחא אמר תיפח רוחא דההוא סבא הוא רכיב ולא ידע מלה ואמר דלא יתקל בהדי אתפרש מהאי סבא ואזיל ליה לאורחא כד מטו ר׳ יהודה ור׳ יצחק קריב לגבייהו ושאילו ליה וסח להו עובדא : (ט) א״ר יהודה שפיר עבדית זיל בהדן וניתוב הכא ונשמע מלה מפומך אמר ינוקא לעי אנא דלא אכילנא יומא

דין

פנים דאש דר רשע זאל פר שטיין אז זיינע מעשים גיפעלין ניט דעם צדיק · אונ דער צדיק איז זיך מצער אין זיין הארץ וואש דער רשע דער צארינט זיין בשעפר · אונ אין זיין הארץ טוט ער בעטין אז גאט ב״ה זאל פאר קערין דאש הארץ פון דעם רשע אונ זאל אים נייגין צוא דעם וועג פון יראה · (ז) אונ דער ענין איז בשייד אין זוהר · רבי יהודה אונ רבי יצחק זיינן גיגאנגן אין וועג האט רבי יהודה גיזאגט עש שטייט אין משלי לא תירא לביתה משלג. איר הויז גזינד טוען זיך ניט פארכטין פאר דער קעלט פון שנייא כי כל ביתה לבוש שנים ווארום איר גאנצע הויז גזינד איז בקלייד מיט רויטן פאדים כלומר מיט גוטע קליידר · דעם פירוש פון דעם פסוק האט רבי חזקיה אונז גזאגט דען דער דין פון דיא רשעים איז צוועלף חדשים · זעקס חדשים ווערן זיי גמשפט אין פייער · אונ זעקס חדשים אין שנייא אין דר צייט אז זייא קומן אין פייער אריין זאגין זייא דאש איז גוויש דער גיהנם · קומן זייא דער נאך אין שנייא אריין זאגן זייא דאש איז די קעלט פון דעם ווינטר · אונ פרייען זיך אונ זאגין מיר האבין נחת רוח וואש מיר זיינן גיקומן צוא איין קאלטן ארט נאך דעם דין פון פייער · אבר זיי ווייסן ניט אז אין דעם שנייא ווערט נגמר זייער שווערער דין אונ זייא ליידן ביטרע אונ שווערע שטראף · וואלט איך גיוואלט מיינן אז צו דיא צדיקים איז אויך אזו · שטייט אין פסוק לא תירא לביתה משלג כי כל ביתה לבוש שנים זאלשטו ניט לערני לבוש שנים נאר לבוש שנים דאש איז גמיינט דיא וואש האלטן דיא מצות פאר וייש · מילה אונ פריעה · ציצית אונ תפילין · מזוזה נר חנוכה · אונ נאך פיל זעלכע גלייכן : (ח) וויא זייא זיינן אזו גיגאנגן · האבן זייא בגעגינט אין איין קינד וואש האט גפירט איין אייזל · אונ איין אלטער מאן האט גריטן אויף דעם אייזל · האט דער אלטר גיזאגט צו דעם קינד · מיין זון זאג מיר איין פסוק · האט דאש קינד צוא אים גיזאגט ניט איין פסוק שטייט אין דער תורה · נאר גייא אראפ פון דעם אייזל וועלין מיר ביידע גיין וועל איך דיר זאגין איין פסוק אדר לאז מיך רייטין אויף דעם אייזל · וועל איך דיר אויך זאגין איין פסוק האט דער אלטר גיזאגט איך וויל ניט ווארום איך בין אלט אונ דוא ביישט יונג קענשטו בעשר גיין אז איך · האט דאש קינד צו אים גיזאגט פון וועגין דען היישטו מיר זאגין איין פסוק · האט דער אלטר גיזאגט פון וועגין דער וועג זאל אוועק גיין כלומר כדי דער וועג זאל ניט אומעטיג זיין · האט דאש קינד גיזאגט דער אלטר רייט אונ ווייסט אפילו ניט קיין פסוק אין דער תורה · איך וועל מיך אפ שיידן פון אים · אונ אזו האט ער גיטאן אונ האט גינעהנט צו רבי יהודה. אונ רבי יצחק · האבין זייא אים גיפרעגט ווארום ער האט זיך אפ גשייד פון דעם אלטן מאן · האט דאש קינד זייא דער ציילט דיא גאנצע מעשה : (ט) האט רבי יהודה גיזאגט רעכט האשטו גיטאן · גייא מיט אונז אונ לאמיר זיך דא זעצין וועלין מיר הערין דברי תורה פון דיין מויל האט דאש קינד גזאגט איך בין מיד וויל איך האב היינטיקן טאג ניט גיגעסין

האבין

דין אפיקו נהמא ויהבו ליה אתרחיש ניסא ואשכחו חד מעיינא דמיא תחות אילנא ושתו מינייהו
פתח האי ינוקא ואמר כתיב לדוד אל תתחר במרעים אל תקנא בעושי עולה אל תפנה להסתכל במעשה
הרשעים כי שמא לא תוכיח אותן ותענש בשביל כן כי כל מאן דחמי עובדיהון דרשיעי ולא מוכיחן
עובר על ת״ת לאוין בגין כך בעי ליה לבר נש לאתפרשא מנייהו ולמסטי אורחא מינייהו ע״כ אתפרשנא
וסטנא אורחא מכאן ולהלאה דאשכחנא לכו האי קרא אימא קמייכו: (י) פתח ואמר ויקרא אל משה
באלף זעירא בגין דהאי קריאה לא הוי בשלימו מאי טעמא דלא הוי אלא בארעא דחוצה לארץ בגין
דשלימו לא אשתכח אלא בארעא קדישא והגיד להם עוד סודות גדולות אתו ר׳ יהודה ור׳ יצחק
ונשקו על ראשו ואמרו בריך רחמנא דזכינא למשמע דא ובריך רחמנא דלא אתאבידו מילין אלין
בההוא סבא קמו ואזלו עד דהוי אזלו חמו חד גפן נטוע בחד גינא פתח האי ינוקא ואמר אוסרי לגפן
עירה ולשרקה בני אתונו והענין כי עיר ואתון הן שני קליפות תקיפות וכדי להחליש כחן שלא
יטשטשו את העולם צר הקב״ה את העולם בשם של י״ה שנאמר כי ביה ה׳ צור עולמים וזהו הרמז
בכאן דנטל הקב״ה שם של י״ה ואכלל בההיא עירה עיר ה״ל למימר אלא כדי שיהיה אות ה׳ משם
של י״ה בתוכו וכן לשורקה ולשורק הל״ל וכן בני אתונו בן אתון הל״ל ועוד גילה סודות ועניינים
גדולים א״ר יהודה אלמלא לא אזדמינן הכי באורחא דא אלא למשמע מלין אלין די לן: (יא) אמר רבי
יהודה יאות הוי להאי ינוקא דלא לינדע כולי האי ואנא מסתפינא עליו אי יתקיים בעלמא בגיניה א״ל
ר׳ יצחק ולמה א״ל דהא יכיל לאסתכלא באתר דלית ליה רשות ומסתפינא עליו דעד לא ימטי לפרקוי
ישגח וישתכח ויענשון ליה שמע האי ינוקא אמר להו לא מסתפינא מעונשין לעלמין דהא בשעתא
דאסתליק

האבין זייא אים גיגעבין ברויט · איז גישעהן איין נס אונ
זייא האבין גפינן איין קוואל וואשר אונטר איין בוים אונ
האבין פון אים גיטרונקן · האט דאש קינד גיזאגט עש
שטייט אין תהלים אל תתחר במרעים דוא זאלשט זיך ניט
בהעפטין אונ זאלשט ניט קערין צו קוקין אין דיא ווערק
פון דיא רשעים · ווארום טאמר אל תקנא בעושי עולה וועשטו
ניט מוכיח זיין דיא לייט וואש טוען עולות וועשטו דורך
דעם גישטראפט ווערין · ווארום דר וואש זעהט די שלעכטע
מעשים פון דיא רשעים · אונ איז ניט מוכיח זייא פון גאטש
וועגין · דער איז עובר אויף דרייא לאוין · דרום מוז דער
מענטש זיך אפ שיידן פון זייא אונ אפ קערין פון זייער וועג ·
דרום האב איך מיך אפ גשייד פון דעם אלטן מאן: (י) האט
נאך גיזאגט דאש קינד ווארום שטייט ויקרא מיט איין
קליינר אלף · דאש איז וויל דאש רופן איז ניט גיוועזן
אין גאנצן · וויל דאש איז ניט גיוועזן אין ארץ ישראל נאר
אין חוצה לארץ ווארום קיין גאנצקייט ווערט מער ניט גפונן
נאר אין ארץ ישראל אונ ער האט זיי נאך פיל גרוישע סודות
מגלה גוועזן זיינן גקומן רבי יהודה אונ רבי יצחק אונ האבן אים
גיקושט אויף זיין קאפ אונ האבין גיזאגט גילובט איז גאט
וואש מיר האבין זוכה גיוועזן דאש צו הערין · אונ גלויבט איז
גאט וואש דיא רייד זיינן ניט פרלארין גיווארן אין דעם אלטן
כלומר וואש דוא האשט דיא רייד ניט גיזאגט צוא דעם

אלטין · זיינן זייא אויף גישטאנן אונ זיינן גיגאנגן ווייטר ·
דר וויול האבין זייא דר זעהן איין ויין שטאק איז גיפלאנצט
אין איין גארטין · האט דאש קינד זייא מגלה גיוועזן איין
סוד אויף דעם פסוק אוסרי לגפן עירה האט רבי יהודה גיזאגט
וויען מיר זאלין ניט גיוועזן גיין דעם וועג נאר פון וועגין צוא
הערין דיא גרושע סודות וואלט אויך גנוג גיוועזן: (יא) האט
ווידר רבי יהודה גיזאגט צוא רבי יצחק עש וואלט בעשר
גיוועזן פאר דעם קינד ער זאל אזו פיל סודות ניט ווישן ·
דען איך האב מורא ער זאל ח״ו ניט שטארבן פאר זיין
צייט · האט רבי יצחק אים גיפרעגט ווארום זאל ער שטארבן
פאר זיין צייט · האט רבי יהודה אים גיענטפרט דען ער
קען קוקין אויף אזו איין ארט וואש ער האט קיין רשות ניט ·
דרום האב איך מורא ער זאל דריבר ניט גישטראפט ווערין
אונ זאל שטארבין ח״ו פאר זיין צייט · האט דאש קינד דער
הערט וויא זייא ריידן דא אזו · האט ער צוא זייא גיזאגט ·
איך האב קיין פארכט ניט איך זאל גישטראפט ווערין אונ
זאל שטארבין פאר מיין צייט · וויל אין דער צייט אז מיין
פאטר איז נסתלק גיווארין האט ער מיך גיבענטשט אונ האט
גיבעטין גאט פאר מיר איך זאל אויש לעבין מיינע יארין ·
אונ איך וויש אז דער זכות פון מיין פאטר וועט בשיצין
אויף מיר · האבין זייא אים גפרעגט ווער איז דיין פאטר
גיוועזן האט ער זייא גיזאגט איך בין דער זון פון רב המנונא

סבא

דאטתליק אבא מעלמא בריך לי ואמר בצלותא ובעי עלי וידענא דזכותא דאבא יגין עלי אמרו מאן אבוך א"ל אנא בריה דרב המנונא סבא נטלו ליה וארכביה על כתפיהם תלת מילין ואזלו כחדא וברכוהו ואזלו כדאתו לגבי רשב"י סדרו מילין קמיה אמר רשב"י ודאי אורייתא אחסין ליה עכ"ל : (יב) ונלמד מזה המאמר שיש להתחבר בדרך עם בעלי תורה ולהתרחק מן עמי הארצים כמו שעשה האי ינוקא ושנית נלמד מזה המעשה גודל ענוותנותן של ר' יהודה ור' יצחק שהיו גדולי ישראל כששמעו דהאי ינוקא הוא בן רב המנונא סבא היו מרכיבין האי ינוקא על כתפיהם לשמוע דברי תורה מפיו ולא היו מתגאים לשמוע דברי תורה אפילו מפי קטן כי האדם שמשים עצמו כעפר שהכל דשין בו הוא נקרא אהוב למעלה ונחמד למטה ונקראין אוהבי ה' שעליהם נאמר ואוהבי שמו ישכנו בה :

פרק כא כתיב בספר תהלים ערוב עבדך לטוב אל יעשקוני זדים יש לפרש המקרא באופן דוגמת איש שיש עליו חובות הרבה אמנ' יש בידו כסף ושוה כסף בכדי שיוכל להשתיק לבעלי חובות ולסלק אותם אמנם הבעלי חובות אינם יודעים מזה שיש בידו יכולת לסלק לכל אחד ומחמת כן רוצין ליפול עליו וליקח מה שהמצא ימצא שכל אחד ירא פן ישלם לאחר וממונו יפסיד ואין תקנה לאיש הזה כי אם שיבקש ערב בעדו שלא יטרפו אותו הב"ח הנוגשים עד שבהרווחת זמן ימכור את סחורתו וכאשר יהיה הצרור כסף בידו יתן לכל אחד ואחד את חובו וע"י כן ינצל מן הזיקות ומן הבאשות ריח ושאר הפסד הבאים ע"י חרפות בעלי חובות : (ב) ולזה נ"ל כוון דוד במאמרו ערוב עבדך לטוב כי דוד ע"ה בקש מהקב"ה שיהיה ערב בעדו נגד המקטריגים ובעלי הדינים שלא יטרפו אותו מחמת איזה חטא שבידו

סבא · האבין זייא אים גינומן אונ האבין אים גיטראגין אויף זייערע אקסיל דרייא מייל אונ האבין אים גיבענטשט אונ דער נאך זיינן זייא פון אים אוועק גיגאנגן צו זייער וועג · אז זיי זיינן גיקומן צו רבי שמעון בן יוחאי · האבין זייא אים דער ציילט דיא גאנצע מעשה · האט רשב"י גיזאגט דער זכות פון דער תורה פון רב המנונא סבא אונ פון זיין תורה וועט אים בוודאי בשיצן ער זאל זיינע יארן אויש לעבין · אזו שטייט אין זוהר : (יב) נוא פון דעם מאמר ווערט גילערנט אז מען גיהער זיך אין וועג צוא בהעפטין מיט דיא בעלי תורה אונ פון עמי הארצים זאל מען זיך דער ווייטרן · אזו ווי דאש קינד האט גיטאן וואש ער האט זיך פורש גיוועזן פון דעם אלטין ווייל ער איז גיוועזן איין עם הארץ אונ האט זיך בהעפט צוא רבי יהודה אונ רבי יצחק · נאך ווערט אפ גילערינט פון דעם מאמר דאש גרויש ענוות פון רבי יהודה אונ רבי יצחק וואש זייא זיינן גיוועזן גדולי הדור · וויא זייא האבין גיהערט אז דאש קינד איז דער זון פון רב המנונא סבא האבין זייא אים גיטראגין אויף זייערע אקסלין פון וועגין צו הערין תורה פון זיין מויל · אונ האבין זיך ניט בעל גאוה גהאלטן צו זאגין אונז שטייט ניט אן צו הערן תורה פון איין קינד ווארום דער מענטש וואש מאכט זיך אזו וויא ערד וואש אלע טרעטין דרויף דער ווערט גירופין דער גליבטר אויף דעם הימל אונ איז גלושטיג אויף דער וועלט אונ ווערט גירופין דער ליב האבר פון גאט · דאש אויף אזעלכע לייט

ווערט גיזאגט דער פסוק ואוהבי שמו ישכנו בה אונ דיא וואש האבין ליב דעם נאמן פון גאט דיא ווען רוען אין ארץ ישראל לעתיד לבא אמן :

פרק כא כתיב עש שטייט אין תהלים ערוב עבדך לטוב אל יעשקוני זדים זייא ערוב פאר דיין קנעכט אונ זייא מיך דן צו גוטן כדי דיא מוטוויליגע זאלין מיך ניט ברויבין · דעם פסוק קען מען מפורש זיין דורך איין משל · דאש איז איין משל צו איין מענטש וואש ער איז שולדיג פיל געלט נאר ער האט אבער געלט אונ סחורה זייא מסלק צו זיין · אונ די בעלי חובות ווייסן ניט דער פון אז ער האט איטליכן מסלק צוא זיין אונ דרום ווילן זייא אויף אים אן פאלין אונ איטליכר זאל נעמן וואש ער וועט קריגן · דאש איז ווייל איטליכר בזונדר האט מורא טאמר וועט ער דעם אנדרן צאלן אונ אים ניט נוא האט דער מענטש קיין אנדרע תקנה ניט נאר ער זאל קריגן איין מענטש זאל פאר אים ערוב זיין צו דיא בעלי חובות · כדי זייא זאלין אים שווייגן אונ ער וועט זיך במעליך פאר קויפן זיין סחורה אונ וועט איטליכן בצאלין זיין חוב אונ דורך דעם ווערט ער ניצול פון היזיקות אונ מען זאל ניט מאכין אים איין שם אז ער איז איין אן זעצר : (ב) אזו האט דוד המלך ע"ה אויך גיבעטין בייא גאט ב"ה דאש ער זאל פאר אים ערוב זיין קעגין דיא מקטריגים אונ דיא בעלי הדינים זייא זאלן אים ניט פאר צוקן מחמת ער האט עפיש איין עבירה גיטאן · ווארום ער האט פיל זכיות

שבידו כי יש ג"כ הרבה זכיות נגד העבירות שהן החובות ע"כ אמר אל יעשקוני זדים למען נדע כי המארי דינים מוכנים ומצפים מתי יבא היום ויפול בידם זה החוטא כדי לגבות חובו ממנו מחמת חטאים ועבירות שבידו ולפעול בו דינים הקשים כשיצא חייב מדין העליון והרבה זכות צריכין אל האדם שיצא זכאי כי גדול החשבון והדקדוק : (ג) ראה מה דאיתא במדרש משלי ר' ישמעאל אומר אוי לאותה בושה אוי לאותה כלימה בא מי שיש בידו מקרא ולא משנה הופך הקב"ה פניו ממנו ומצירי גיהנם מתגברין בו כזאבי ערב והם נוטלים אותו ומשליכין לגיהנם בא מי שבידו שני סדרים הקב"ה אומר לו בני הלכות למה לא שנית אומר הקב"ה הניחוהו מוטב ואם לאו עושין לו כמעשה הראשון : (ד) בא לפניו מי שיש בידו הלכות אומרים לו בני תורת כהנים למה לא שנית שיש בו טומאת שרצים וטהרתן טומאת וטהרת נגעים טומאת וטהרת בתים זבים ויולדות נדה סדר וידוי של יום הכפורים דיני ערכין ורוב דיני ישראל שהן הן גופי התורה הנאמרים בפרשת קדושים דיני הקרבת קדשים דיני שמיטות ויובלות אם אמר הקב"ה הניחוהו מוטב ואם לאו עושין לו כמשפט הראשון · (ה) בא מי שיש בידו מקרא ותורת כהנים ·ה' חומשי תורה למה לא שנית שיש בה קריאת שמע והרבה מצות תפילין ומזוזה וכו' בא מי שיש בידו כל הנ"ל שואלין אותו מפני מה לא למדת הגדה ולא שנית שבשעה שחכם יושב ודורש אזי מכפר אני עונותיהן של ישראל ולא עוד אלא שבשעה שהן עונין אמן יהא שמיה רבא אפילו אם נחתם גזר דין שלהם לרעה אני מוחל להם ומכפר עונותיהם · (ו) בא מי שבידו הגדה הקב"ה אומר לו מאי טעמא לא למדת גמרא שנקרא תלמוד וע"ז נאמר כל הנחלים הולכים אל הים והים איננו מלא

זה

קעגין די עבירות אונ דער וייל וועט ער תשובה טאן אויף דער עבירה דרום האט ער גיזאגט אל יעשקוני זדים אונ דיא מוט ווילגע זאלין מיך ניט ברויבן · דען דיא משחיתים זיינן אן גיברייט אונ האפין ווען וועט קומן דער טאג אז דער זינדיגר זאל זייא אין די הענט ארייך פאלין פון וועגין גובה צוא זיין פון אים זיין חוב דאש זיינן דיא עבירות וואש ער האט גיטאן · אונ צוא ווערקן אין אים דיא שווערע דינים אז ער ווערט ארויש גיין חייב פון דעם ב"ד של מעלה · אונ פיל זכות מוז דער מענטש האבין ער זאל ארויש גיין גירעכט ווארום דער חשבון אונ דער דקדוק וואש מען איז מדקדק בב"ד של מעלה מיט דעם מענטשן איז זייער גרויש : (ג) זעה וואש עש שטייט אין מדרש משלי רבי ישמעאל זאגט ווייא איז צוא דר בושה ווייא איז צוא דער שאנד קומט פר דעם ב"ד של מעלה אזו איין ישראל וואש האט גילערינט מקרא אונ ניט קיין משניות קערט גאט ב"ה אוועק זיין פנים פון אים · אונ-דיא ווייא טאג פון דעם גיהנם שטארקן זיך אין אים אזו וויא דיא נאבינט וועלף · אונ זייא נעמן אים אונ ווארפין אים אין גיהנם ארייך · קומט דער וואש האט גילערנט מקרא אונ משניות זאגט גאט ב"ה צו אים מיין זון ווארום האשטו קיין הלכות ניט גילערנט · אז גאט ב"ה זאגט לאזט אים אונ נעמט אים ניט אין גיהנם איז גוט · אויב ניט טוט מען אים אזו וויא מען טוט דעם ערשטין : (ד) קומט פאר אים אזעלכר וואש האט הלכות אויך גילערינט זאגט ער צוא אים מיין זון ווארום האשטו קיין תורת כהנים ניט גילערינט וואש דרינן איז פאר האנדן דיא דינים פון טומאת שרצים אונ זייער טהרה אונ דיא טומאה אונ טהרה פון נגעים דיא טומאה אונ טהרה פון הייזר אונ פון זבים אונ יולדות אונ דיא דינים פון נדה אונ דער סדר ווידוי פון יום הכפורים אונ דאש רוב דינים פון דיא ישראל וואש דאש איז די גופי התורה אונ די דינים פון קרבנות אונ שמיטות אונ יובלות · אויב גאט ב"ה זאגט לאזט אים איז גוט · אונ אויב ער זאגט ניט · טוט מען אים אזו וויא דעם ערשטין : (ה) קומט פאר אים דר וואש האט תורת כהנים אויך גילערינט זאגט מען אים פאר וואש האשטו ניט גילערנט אלע פינף ספרים פון דר תורה וואש דארטין שטייט די ק"ש אונ פיל מצות דהיינו תפילין, מזוזה ציצית אונ נאך פיל מצות · קומט דער וואש האט דאש אליץ גילערינט פרעגט מען אים פאר וואש האשטו ניט גילערנט קיין אגדתא אונ האשט עש ניט איבר גיחזרת דען אין דער צייט וואש דער חכם זיצט אונ דרשת בין איך דערמאלט מכפר דיא זינד פון דיא ישראל אונ נאך מער בשעת זייא ענטפרין אמן יהא שמיה רבא ווען אפילו זייער גזר-דין איז גיחתמת גיוועזן אויף בייזן בין איך זייא דאש מוחל · אונ פאר גיב זייער זינד : (ו) קומט דער וואש האט גילערנט אגדתא · זאגט גאט צוא אים פאר וואש האשטו קיין גמרא ניט גילערנט · וואש אין איר איז

פאר

זה גמרא בא מי שיש בידו גמרא הקב"ה א"ל בני הואיל ונתעסקת בגמרא צפית במרכבה שיש לי הנאה בעולמי בשעה שתלמידי חכמים יושבים ועוסקים בתורה ומציצין ומביטין ורואין והוגין המון הגמרא כסא הכבוד היאך הוא עומד הרגל האחד היאך הוא עומד ובמה הוא משתמש וכן רגל השני וכן רגל השלישי ורגל הד׳ במה הם משמשים חשמל היאך הוא עומד ובכמה פנים הוא מתהפך בשעה אחד לאיזה הרוח משמש הברק לאיזה רוח משמש הכרוב והיאך הכרובים ומלאכי השרת עומדים ומשמשים ולאיזה הרוח הוא משמש הבזק גדולה מכולן ענין כסא הכבוד היאך הוא עומד עגולה כמין מלבן מתוקן הוא כמין גשר כמה גשרים יש בו ובאיזה גשר האופנים עוברים באיזה גלגלי המרכבה עוברים וכו׳ וכי זהו לא הדרת כבודי זהו גדולתי זהו הדר יופי שבני מכירין את כבודי ועל זה אמר דוד המלך ע"ה מה רבו מעשיך (עד כאן) הנה מי זה האדם אשר יוכל לעמוד בחקירות אלו ועל זה אמרו רז"ל אוי לנו מיום הדין ואוי לנו מיום התוכחה: (ז) אמנם אעפ"כ אל יתרשל ואל יתעצב לב האדם כי הקב"ה הוא בוחן לב וחוקר כליות בראותו דכוונתו הוא לדבק בטוב ונפשו חשקה בתורה ובמעשים טובים ובשעת הדחק גורמת למעט על זה אמרו חז"ל אחד המרבה ואחד הממעיט ובלבד שיכוין לבו לשמים ויהיה תמיד בשמחה כשיבוא לידו עסק מצוה כי העושה מצוה בשמחה אהוב וחביב מאוד לפני הקב"ה: (ח) שעל כן אומר בזוהר חדש בהיות האדם זוכה להכנים את בנו לחיוב מצוה דהיינו כשיגיע בן י"ג שנים חביב מאוד לפני הקב"ה כשרואה האב שמח על זה שזכה להגיע את בנו לחיוב קיום המצות וע"כ חיוב גדול לעשות משתה ושמחה באותו היום כי יש נחת רוח להקב"ה וכדאיתא בזוהר הנ"ל אמר ר"י מתליסר שנין ולעילא ההוא יומא חובתא על צדיקייא למעבד חדוותא דלבא כיומא דסליק לחופה ובגין ההוא זכותא עתיד הקב"ה לאתער להו ולאעבר כרוזא קדמיהון בחדוה צאינה וראינה בנות ציון וכו׳ א"ר אליעזר מתריסר שנין ולעילא אי בעי למהוי זכאי יהבין ליה ההוא נשמתא. קדישא עילאה דאתגזרית מכורסיא יקרא דמלכא: (ט) רשב"י זמין למארי דתיובתא ומארי דמתניתא למיכל בסעודתא רבתא

פאר האנדן זייער פיל פלפול וואש האט גאר קיין עק ניט קומט דר וואש האט גילערנט גמרא זאגט ער ווארום האשטו ניט גילערנט קיין קבלה אונ דיא מעשה מרכבה דען איך האב נחת רוח פון מיין וועלט אין די צייט אז די תלמידי חכמים זיינן עוסק בתורה אונ לערנן גמרא אונ לערנן קבלה אונ פאר שטייען דיא מעשה מרכבה דאש וויא דער כסא כבוד שטייט וכו׳ זאגט דער מחבר נוא וואו איז פאר האנדן אזו איין מענטש ער זאל קענן בשטיין אין די אלע חקירות · דרויף האבין אונזרע חכמים גיזאגט ווייא איז צו אונז פון דעם יום הדין: (ז) נאר פר וואר פון דעסט וועגין זאל דער מענטש ניט טרויעריג זיין דאש ער ווערט וועלן טראכטין וויא איז מיגליך צו לערנן דאש אליץ וואש פריער איז גשטאנן דרום וועל איך דאך מוזן קומן אין גיהנם · וועל איך בעשר גאר ניט לערנן אונ נאך גיין נאך תאות עולם הזה זאל ער אזו ניט טראכטין ווארום גאט ב"ה פרובט דאש הארץ אונ פארשט די נירין דאש אז ער זעהט אז זיין כוונה איז צוא בהעפטין זיך אין גוטש אונ זיין לייב גילושט צו לערנן תורה אונ מעשים טובים צו טאן נאר מחמת זיין דוחק קען ער דאש אליץ ניט אויש לערנן · דרויף האבין אונזרע חכמים ז"ל גיזאגט · סייא איינר וואש לערינט פיל אדר אזעלכר וואש לערינט ווייניג ווייל ער האט קיין צייט ניט מער צו לערנן נאר אז ער טוט עש פון גאטש וועגין האט ער גלייך שכר וויא יענר · אונ אז עש קומט אים צוא האנדן איין מצוה צוא טאן זאל ער זיין פרייליך · ווארום דער וואש טוט די מצוה מיט שמחה איז ער זייער גליבט פאר גאט ב"ה: (ח) דאש דרום זאגט דער זוהר חדש אז איין מענטש איז זוכה אריין צו ברייננן זיין זון ער זאל חייב במצות זיין דהיינו אז ער ווערט אלט דרייא צעהן יאר · איז דאש זייער גליבט פאר גאט ב"ה אז ער זעהט דער פאטר פרייעט זיך דרויף וואש ער האט זוכה גיוועזן וואש זיין זון האט גיגרייכט צוא דעם חיוב דיא מצות מקיים צו זיין · דרום איז איין גרושר חיוב צו מאכין איין סעודה אין דעם טאג וואש זיין זון ווערט בר מצוה · ווייל גאט ב"ה האט דר פון נחת רוח · אזו וויא עש שטייט אין זוהר חדש רבי יוסי זאגט ווען דאש קינד ווערט אלט דרייא צעהן יאר איז איין חיוב אז זיין פאטר אונ מוטר זאלן זיך משמח זיין גלייך וויא דעם טאג וואש דאש קינד גייט אונטר דר חופה · האט רבי אליעזר גיזאגט דאש קינד ווערט בר מצוה אז ער וויל גוט זיין גיט מען אים איין היילגע נשמה וואש זיא איז גנומן פון אונטר דעם כסא כבוד: (ט) רבי שמעון בן

רבתא דעבד בר מצוה לבריה ר' אלעזר וחפי כל ביתא במאנין דיקר ואותיב לרבנן בהאי גיסא ובהאי גיסא והוי קא בדח טובא א"ל רבנן מאי בדיחותא דמר ביומא דין יתיר משאר יומין א"ל רשב"י דיומא דין נחתין נשמתין קדישין עילאין בד' גדפין דחיותא לברי ר' אלעזר ובהלולא דא בדיחותא שלימתא: (י) אותביה לר' אלעזר בריה לגביה אמר תיב ברי דיומא דין הקב"ה מקדש יתך בעדבא (ר"ל בגורל) דקדישין ארשב"י מלה חדא ואסחר אשא לביתא נפקי רבנן וחמו קטירא דהוי סליק מביתיה כל ההוא יומא אתא ר' יוסי בן לקוניא אשכח לרבנן דהוי תיוהא וקיימין בשוקא אמר להו הא מאי קיטרא דסליק מביתיה דרשב"י דהא יומין דין מכתירין בכתרא קדישא לר"א בריה והוי רבנן רואין דהוי נחית עמודא דאשא יתיב תמן ר' יוסי חדו כולהו ואמרו האי הלולא להוי שלימא ובריכו כולהו לרבי אלעזר בר"ש ויתבו תמן וחדו בחדווא ולעו באורייתא ע"כ: (יא) על כן אשרי לאדם וטוב לו שמקיים ומדבק נשמתא קדישא אצל נשמתא קדישא ומכתירין ליה בכתרא קדישא וכל זה שיקבע עתים לתורה ויהיה עוסק בגמילות חסדים ובמע"ט אבל כשהאדם הולך אחר שרירות לבו ואחר זוללות וסובאות וכל ימיו הולך אחר משא ומתן רק מבלבל זמנו לצורך גופו ולא לצורך נשמתו אז נשמתא קדישא מסתלקת ממנו כי טבעו כטבע הבהמה: (יב) ועל זה איתא במדרש הנעלם א"ר יודא ווי לרשעים שאינם רוצים להדבק בשותפות של הקב"ה במה אר"י באותה הנשמה שנתן בו הקב"ה ומדבק עצמו במעשה הבהמה הה"ד ואדם ביקר בל ילין נמשל כבהמות נדמו (ועיין לקמן פרק ס"א מ"ש שם) ולמה לא יחשוב האדם כי לא ברא הקב"ה אותו אלא לכבודו ולא שימלא תאוותו ואלמלא היה משים האדם אל לבו כמה מקלקלין אותו בהיותו אינו משגיח לכבוד בוראו וכמה היה ראוי לו לרדוף אחר מעשה בוראו יתברך כדאיתא בזוהר תניא א"ר אלעזר ברשב"י כד נטא שמשא גדפוי למיהך בתוקפתא דגלגלי מפרש דטפליהון דטרפי אילנא דג"ע וכל מלאכין עילאין וחיותא קדישין וכורסוי יקרא דמלכא ובוסמייא דג"ע ואילנא

יוחאי האט גימאכט איין גרוישע סעודה דעם טאג אז זיין זון רבי אליעזר איז בר מצוה גיווארין · אונ האט גיבעטין אלע תנאים אונ אמוראים אויף דער סעודה · אונ האט אויש גצירט גאר דאש הויז מיט טייערע כלים אונ האט גיזעצט דיא רבנן ארום אונ ארום זיין טיש · אונ איז זייער פריילך גיוועז · האבין דיא רבנן אים גיפרעגט וואש איז דער העֶר היינט מער פריילך אז תמיד · האט רשב"י זייא גיענטפרט דאש היינטיגן טאג נידרן אראפ הייליגע נשמות צוא מיין זון רבי אליעזר פון אונטר דיא פיר פליגל אונ דרום פרייא איך מיך זייער: (י) האט ער גזעצט זיין זון ר"א לעבין זיך אונ האט גיזאגט זיץ מיין זון דען היינטגן טאג וועט גאט ב"ה דיך הייליגן אין דעם גורל פון דיא הייליגע צדיקים · האט רשב"י גיזאגט איין ווארט האט איין פייער ארום גרינגלט דאש הויז · זיינן דיא רבנן ארויש גיגאנגן אונ האבין גיזעהן וויא איין רויך גייט אויף פון זיין הויז אגאנצין טאג · איז גיקומן רבי יוסי בן לקוניא אונ האט גפונן דיא רבנן וואונדרן זיך אונ שטייען אויף דעם מארק · האט ער זייא גיזאגט וואש פאר איין רויך גייט עש פון דעם הויז פון רשב"י דאש מוז זיין אז היינטיגן טאג קרוינט מען צו ר"א מיט איין הייליגר קרוין · האבין דיא רבנן גיזעהן אז איין פייארדיגע זייל האט אראפ גנדרט איז דארטין רבי יוסי גיזעסין האבין זיך אלע גיפרייט אונ האבין גיזאגט דיא שמחה זאל זיין אין גאנצן אונ האבין אלע גיבענטשט צוא רבי אליעזר אונ האבין זיך זייער גיפרייט אונ האבין גילערנט תורה: (יא) דרום וואול דעם מענטשן וואש ער בהעפט זיין נשמה צוא דיא הייליגע נשמות פון צדיקים אונ מען קריינט אים מיט איין הייליגר קרוין אונ דר צו קען ער קומן דורך דעם · דאש ער זאל זיך קובע זיין איין צייט אלע טאג צוא לערנן חאטשע איין שיעור · אונ זאל עוסק זיין אין גמילות חסדים אונ זאל טאן מעשים טובים · אבר אז דער בר ישראל גייט נאך תאות לבו · נאך פרעסין אונ זויפין · אונ אלע זיינע טעג גייט ער נאך משא ומתן צוא טאן אונ פר ברייננגט גאר דיא צייט פון וועגין דעם בדערפניש פון זיין גוף אונ ניט פון וועגין דעם בדערפניש פון זיין נשמה · ווערט דיא הייליגע נשמה אפ גיטאן פון אים ווארום זיין טבע איז אזו וויא די טבע פון איין בהמה: (יב) אונ אויף אזעלכן שטייט אין מדרש הנעלם רבי יהודה זאגט ווייא איז צו דיא רשעים וואש זייא ווילן זיך ניט בהעפטן אין הש"י פרעגט דר מדרש במה מיט וואש זאל ער זיך בהעפטין אין הש"י האט רבי יצחק גיזאגט מיט דער נשמה וואש גאט ב"ה האט אים גיגעבין · וויל ער זיך ניט בהעפטן אין אים · נאר ער בהעפט זיך אין דיא מעשה בהמה דאש

עד

ואילני שמיא וארעא ותולדותיהון כולהון מזדעזעים ומשבחים ומודים למאריה וזקפן וחמאן די שמא קדישא דאתפרש דגליף בשמשא בסטלנוי יהבון תושבחן למארי עלמין ונפיק קלא ואמר ווי להו לברייתא דלא משגיחין ביקרא דמלכא וכתיב וכל צבא השמים לך משתחוים וכו' : (יג) ותנן נמי כשהקב"ה נכנס אחר חצות לילה עם הצדיקים בג"ע אז כל שערי שמים כולם נפתחין והוא עת רצון לעסוק בתורה וכתות של מלאכי השרת וכל בוסמי ג"ע עם הצדיקים פוצחין רנה ושירה לפני הקב"ה הה"ד אך צדיקים יודו לשמך ישבו ישרים את פניך אימתי צדיקים יודו לשמך כשישבו ישרים את פניך דהוא בשעה שיושבים לפניך לענין חצות לילה ואח"כ ג' כתות של מלאכי השרת שהם ממונים על משמרות הלילה ואומרים שיר עד שהגיע עמוד השחר : (יד) ויש חובה לישראל בשעה שעולה השחר לקום ולהתגבר בשירות ותשבחות לפני מלכו של עולם מ"ט משום דנסבין שירתא בתר מלאכי השרת והקב"ה באותו זמן הוא מצוי למטה הה"ד משחרי ימצאונני ואמר רבי יודא זבלבד שלא יפסיק עד שיתפלל כשהחמה זורחת א"ר יוחנן אמר רב כשהקב"ה יוצא מאותן העולמות דכסיף בהון ובא להכנס עם הצדיקים בג"ע הוא ממתין ורואה או שומע קול העוסק בתורה דתנן האי קלא ניחא קמיה מכל שירין ותושבחין דאמרו מלאכי השרת לעילא הה"ד אל גינת אגוז ירדתי לראות וגו' מאי לראות אותן העוסקים בתורה : (טו) א"ר יצחק וכי ג"ע נקרא גינת אגוז א"ל ר' יוחנן אין בוודאי שהג"ע נקרא גינת אגוז מה האגוז סתום מכל עבריו ויש עליו כמה קליפות כך עדן הוא סתום מכל צדדיו ויש עליו כמה שמירות שלא שלטו בו לראות לא מלאך ולא שרף וחשמל ולא עין נביאים הה"ד עין לא ראתה אלהים זולתך אמר רשב"י אנא הוית קם קמיה דר' ברוקא והוה אמר כדין אזכה למעלת גינת אגוז עם חסידי ישראל ולא הוי ידענא מאי קאמר עד דשמענא דאמר ר' יוחנן בן זכאי דקרי הקב"ה לג"ע גינת אגוז מה
אגוז

ער טוט אזו ווי די בהמות טוען אונ ווארום זאל דר מענטש ניט טראכטין אז גאט ב"ה האט אים מער ניט בשאפין נאר פון זיין כבוד וועגין · ניט ער זאל דער פילן זיין תאוה אונ ווען דער מענטש זאל טאן צו זיין הארץ וויפל עש מאכט אים שלעכט אז ער איז ניט משגיח אין דעם כבוד פון זיין בשעפר · אונ וויא ער וואלט בדארפט נאך צו יאגין נאך דיא מעשים פון זיין בשעפר · וואלט ער בוודאי ניט גיטאן קיין שלעכטש נאר גוטש אזו וויא עש שטייט אין זוהר : (יג) מיר האבין גילערינט אז גאט ב"ה גייט אריין מיט די צדיקים אין גן עדן אריין נאך האלבי נאכט דענמאלט ווערין גיעפנט אלע טויערין פון דעם הימל · אונ דענמאלט איז איין עת רצון תורה צוא לערנן אונ פיל כיתות מלאכים אונ אלע בשמים פון דעם גן עדן זאגין שירה פאר גאט ב"ה אונ דער נאך די דרייא כיתות מלאכים וואש זיינן ממונה איבר די משמרות פון דר נאכט זאגין שירה ביז דר מארגן שטערין גייט אויף : (יד) אונ אז דער מארגין שטערין גייט אויף זיינן דיא ישראל מחויב אויף צוא שטיין · אונ צוא שטארקין זיך מיט שירות ותשבחות פאר גאט ב"ה · אונ אין דער צייט איז גאט ב"ה מצוי אונטן אויף דעם עולם · דרום שטייט אין פסוק ומשחרי אונ דיא וואש פארשטין מיך גאנין פריא ימצאונני דיא ווערין מיך גפינן · האט רבי יהודה גיזאגט נאר מען זאל ניט מפסיק זיין תפלה צוא טאן ביז דיא זון שיינט שוין רבי יוחנן זאגט פון רב וועגין אז גאט ב"ה גייט ארויש פון דיא עולמות וואש ער גלושט אין זייא וואש קיין מלאך האט קיין רשות ניט אהין צוא קומן · אונ ער קומט אריין צוא גיין אין גן עדן אריין · ווארט ער אונ זעהט אדר הערט דאש קול פון דעם מענטשן וואש לערנט תורה דען מיר האבין גילערינט דאש קול איז בייא אים מער ניחא פון אלע שירות ותשבחות וואש דיא מלאכי השרת זאגין פאר אים אויף דעם הימל דרום שטייט אין פסוק אל גנת אגוז ירדתי לראות איך האב גנידרט אין גן עדן אריין וואש ער ווערט גירופן גנת אגוז דאש איז טייטש, נים גארטן צו זעהן דיא וואש לערנן תורה : (טו) האט רבי יצחק גיפרעגט ווערט דען דער גן עדן גירופן גנת אגוז · האט רבי יוחנן צוא אים גיזאגט יוא ער ווערט גירופן גנת אגוז דען אזו וויא איין נוס איז פאר שטעלט פון אלע זייטן אונ אויף אים איז פר האנדן פיל שאלאכין אזו אויך דער עדן איז פאר שטעלט פון אלע זייטן · אונ האט פאר זיך פיל שמירות דאש קיין שום אויג האט ניט גיוועלטיגט צוא זעהן אים · אונ ניט קיין מלאך אונ ניט קיין שרף אונ קיין חשמ"ל אונ ניט דאש אויג פון דיא נביאים דרום שטייט אין פסוק עין לא ראתה אלהים זולתך קיין אויג האט ניט גיזעהן דעם עדן נאר דוא גאט אליין · האט רבי שמעון בן יוחאי גיזאגט איך בין אמאל גישטאנן פאר רבי ברוקא האט ער אמאל גשווארן פאר ווארָ איך זאל
אזו

אגוז יש לה כמה קליפות והפרי הוא מבפנים כך עדן הגן, הוא מבחוץ והעדן מבפנים ע"כ אשרי מי שהולך תמים ועמלו בתורה וכל דרכיו הוא לשם שמים אזי נשמתו היא מוכנת ליכנס לעדן דאיקרי גינת אגוז והוא חיי עוה"ב :

פרק כב **כבר** כתבנו לעיל בפ"ב מעונש גדול של מוציא זרע לבטלה אשר על זה אמר דוד המלך ע"ה העבר עיני מראות שוא בדרכיך חייני ונראה כוונת תפלתו להעביר עיניו מהסתכל במקום האסור כגון בנשים ועי"כ יוכל לבא לידי טומאה בלילה ולז"א מראות שוא כמנין ש"ז שהוא ראשי תיבות "שכבת "זרע שלא יתראו אליו כתות של לילית הנקראים קרי שמביא הלילית לאדם להוציא שכבת זרע לבטלה והוה כאלו ממית בידיו להטיפה כי מהטיפה יוכל להוליד ולד בן קיימא וע"כ הוא אחוז בסיטרא דמותא : (ג) לזה אמר בדרכיך חייני ר"ל שתפלתו היה לאחוז בסטרא דהיי דלא להוציא שכבת זרע לבטלה כי המוציא ש"ז לבטלה יש ממונה אחד דאיקרי עשטירא והוא ממונה על אלפים ורבבות שטנים ושידים ומלאכי חבלה שהן מטמאין את האדם ונוטלין האי טיפה שהוציא האדם לבטלה וסלקין ליה לעילא וגרמו דברית קודש יהיה משועבד לסיטרא דמסאבא אוי ואבוי שיגרום האדם הסיבה זו שישתעבד הקדושה תחת הטומאה : (ג) ודע מה שמקובל בפי תלמידי האר"י ז"ל שאמר לתלמידיו שיש בגוף האדם תרי"ג איברים וגידים והוא ניצוצות של הנפש וכן יש ברוח וכן בנשמה וכל ניצוץ תלוי במצוה אחת של תרי"ג מצות והיה יודע האר"י ז"ל איזה מצוה הוא חסר באדם והיה רואה בניצוץ א' כשעשה אדם עבירה אז הוא מסלק ניצוץ א' והיה נותן תיקון לכל א' ואחד כדי

אזו זוכה זיין צו דער מעלה פון גינת אגוז מיט אלע חסידי ישראל אז דאש וואש איך זאג איז אמת · האב איך ניט גוואושט וואש ער מיינט גנת אגוז · ביז איך האב גיהערט וואש רבי יוחנן בן זכאי האט גיזאגט אז גאט ב"ה רופט צו דעם גן עדן גינת אגוז דען אזו וויא איין נוס האט פיל שאלאבן ארום זיך און די פרי איז פון אין ווייניג · אזו אויך איז דער עדן פון אין ווייניג און דער גן איז פון אוישן ווייניג · דרום וואול דעם וואש ער גייט מיט גאנצקייט און מיהט זיך אין דער תורה · און אלע זיינע וועגין זיינן לשם שמים דענמאלט איז זיין נשמה מובטח אריין צוא גיין אין עדן וואש ער ווערט גירופין גינת אגוז אמן :

פרק כב כבר מיר האבין שוין גישריבן אובין אין פרק שני פון דעם עונש פון דעם וואש איז מוציא זרע לבטלה דאש דרויף האט דוד המלך ע"ה גיזאגט העבר עיני מראות שוא פיר איבר מיינע אויגין פון צו זעהן און קוקין אויף פרעמדע ווייבר און בתולות כדי איך זאל ניט קומן בייא נאכט ח"ו צו קרי דאש איז שכבת זרע לבטלה דרום זאגט ער מראות שוא פון וועגן איך זאל ניט זעהן שוא דען שוא טרעפט אן ש"ז דאש איז דיא ראשי תיבות שכבת זרע · דאש דיא כיתות פון דער לילית וואש ווערין אן גירופן קרי זאלין בייא נאכט ניט ווייזין זיך פאר אים און זאלין אים ניט ברייננן צו קרי ח"ו און דאש הייסט גלייך וויא ער איז ממית דיא טיפה מיט זיינע הענט · ווארום פון דער טיפה

וואלט ער גיקענט מוליד זיין איין קינד און דרום איז ער בגריפין אין דער זייט פון טוט (ג) און דרום האט דוד ווייטר גיזאגט בדרכיך חייני דאש האט ער גמיינט ער זאל זיין בגרייפט אין דער זייט פון לעבין און ניט אויש ציהן ש"ז לבטלה ח"ו · דען דער וואש ציהט אויש שכבת זרע לבטלה איז פאר האנדין איין ממונה וואש ער ווערט גירופן (עשטירא) און ער איז ממונה איבר אלפים רבבות שדים און מלאכי חבלה נעמן דיא טיפה · און ברייננן זייא אין זייער ארט אריין און זיינען גורם אז דער ברית קודש זאל זיין משועבד צוא דער סטרא אחרא · אוי ווייא דער מענטש זאל דאש גורם זיין אז דיא קדושה זאל משועבד זיין צוא דער טומאה ח"ו · (ג) און וויים דאש דיא תלמידי האר"י האבין בקבלה פון זייער רבי אז אין דעם מענטשינש גוף איז פאר האנדין זעקס הונדרט מיט דרייא צעהן גלידר מיט אדרין און דאש זייגען דיא ניצוצים פון זיין נפש · און אזוא איז פאר האנדין זעקס הונדרט מיט דרייא צעהן גלידר און אדרין בייא זיין רוח · און אזוא אויך בייא זיין נשמה · און איטליכש גליד הייגגט אין איין מצוה פון דיא זעקס הונדרט מיט דרייא צעהן מצות · און דער האר"י ז"ל האט גוואוסט וועלכע מצוה דעם מענטשין גייט אפ · און ער האט גיזעהן אין דעם ניצוץ · וואש פר איין עבירה ער האט גיטאן דאש אז דער מענטש טוט איין עבירה ווערט פון אים אפ גיטאן . איין ניצוץ · און ער האט איטליכין גיגעבין איין תקנה

כדי להחזיר הניצוץ למקומו וכל זה הוא יותר ניכר בהאותיות שיש בעורו ובפרט בפניו ובשערות הוא יותר ניכר והיה לו סימן בשרטוטין ובגומות שעל ידיו ופניו של אדם : (ד) ופעם א׳ בא אליו גדול הדור א׳ ושמו ר׳ חיים ויטאל ואמר לו האר״י ז״ל הנה אני רואה שבתוך כ״ב אותיות באל״ף בי״ת שבמצחך כולן מאירין חוץ מהגימ״ל שהיא מהופכת ומיד חרד הרב מהר״ר חיים ז״ל וביקש מהאר״י ז״ל שיגיד לו טעם הדבר כי בוודאי לא על חנם הוא א״ל האר״י ז״ל שאינו גומל חסד עם אביו כראוי אעפ״י שאתה עושה חסד עמו אבל לא חסד מלא ובשביל כך האות גימ״ל הוא מהופכת : (ה) ועוד אמר האר״י לתלמידיו כי כל העושה מצוה אזי אותה המצוה היא נרשמת במצח האדם באות אחד מן א׳ ב׳ של כ״ב אותיות והיא מאירה בפניו כשעושה המצוה פעם שנית כי בפעם ראשון היא נבלעת בפנים ובפעם שנית היא בולטת ומתנוצצת וכל זה הוא בשאר מצות משא״כ בצדקה אינה נבלעת בפנים כמו שאר האותיות אלא מאירה במצחו תיכף בסוד וצדקתו עומדת לעד וכן כשאדם עובר עבירה ג״כ נרמזים העבירות במצחו באש שחור מכל מקום אם מתחרט ויגע ויטרח לתקן בעשיית תשובה העונות שעשה אזי מסלק החושך ואש שחורה אשר הושת במצחו מעון ובשבת כשבא הנשמה יתירה אחר חצות לישראל אזי נתכסה אותו העון מכל וכל זולת טומאת קרי אף שתקן המעשיות אינו נסתלק בלתי טבילה : (ו) הכלל כי ע״כ נקרא האדם עולם קטן שכמו שבהיות נגזר איזה דבר לבא לעולם לטובה או לרעה ח״ו מתראה ונגלית זה הדבר ע״י כוכבים הקבועים ברקיע כן מתראה הכל באדם בשרטוטין במצח שלו ובא וראה מה דאיתא בזוהר פ׳ אחרי מות ר׳ אבא הוי אזיל לקפוטקיא והוי עמיה ר׳ יוסי עד דהוי אזלו חמו בר נש דהוי אתי ורשימא חד באנפוי א״ר אבא נסטי מהאי אורחא

דהא

תקנה וויא ארום דער ניצוץ זאל ווידער קערין צוא זיין ארט · און נאך מער ווערט דאש דער קענט פון דיא אותיות וואש שטייען אין זיין הויט און בפרט אין זיין פנים און אין זיינע האר ווערט דאש נאך מער דער קענט · דאש ער האט גיהאט סימנים אין דיא קנייצין און אין דיא גריבליך אין דיא הענט אויף דעם פנים פון דעם מענטשין · (ד) איין מאל איז צוא אים גיקומען איין גדול הדור און זיין נאמען איז גיוועזן רבי חיים ויטאל האט דער האר״י צוא אים גיזאגט · נון איך זעה אז דיא צוויא און צוואנציג אותיות פון דעם אלף בית וואש שטייט אויף דיין שטערין לייכטן אלי נאר דיא גימל שטייט פאר קערט האט דער רב רבי חיים זיך זייער דער שראקין · און האט גיבעטין דעם האר״י ז״ל אז ער זאל אים זאגין דעם טעם דער פון ווארום דאש איז בוודאי ניט אום זיסט · האט דער האר״י ז״ל אים גיזאגט דאש איז ווייל דוא ביסט ניט גומל חסד מיט דיין פאטער אזוא וויא מען בדארף · האטשי דוא טוסט דאך מיט אים חסד אבר ניט קיין רעכטן חסד · דרום שטייט די גימל פאר קערט דען דיא גימל בטייט אויף גמילות חסד · (ה) נאך האט דער האר״י ז״ל גיזאגט צו זיינע תלמידים אז איטלכר וואש טוט אמצוה ווערט דיא מצוה פאר צייכינט אין זיין שטערין אין איין אות פון דעם אלף בית און דאש לייכט אין אין זיין פנים · טוט ער דיא מצוה נאך אמאל שפראצט זיא ארויש און פינקלט · אבר בייא דעם ערשטין מאל שפראצט עש ניט ארויש · נאר אז ער טוט צדקה שפראצט דיא צדקה ארויש צום ערשטן מאל אויך און זיא לייכט אין זיין שטערין תיכף · און אזוא אויך אז דער מענטש איז עובר איין עבירה זיינען דיא עבירות גיצייכנט אין זיין שטערין מיט שווארץ פייער פון דעסט וועגין אז ער האט חרטה און מיהט זיך צוא פאריכטין דיא עבירות דורך תשובה · ווערט אפ גיטאן דאש פנסטערניש און דאש שווארצע פייער וואש איז גיוועזן אויף זיין שטערין · און אום שבת אז דיא נשמה יתירה קומט צוא דיא ישראל ווערט פאר דעקט דיא צייכין פון דער זינד אין גאנצין נאר דער צייכן פון טומאת קרי האטשי ער האט תשובה גיטאן דרויף גייט ער ניט אוועק ביז ער מוז זיך טובלן : (ו) דער כלל איז דאש דרום ווערט דער מענטש גירופין קליינע וועלט דען אזו וויא אז עש ווערט נגזר עפס איין זאך זאל קומען אויף דער וועלט כאיי גוטש אדר בייז ח״ו ווערט דאך עש גיזעהן דורך דיא שטערין · אזו אויך בייא דעם מענטשין ווערט עש גיזעהן אין זיינע שרונדין פון זיין שטערין : קום און זעה וואש עש שטייט אין זוהר רבי אבא איז גיגאנגין קיין קפוטקיא און רבי יוסי איז אויך גיוועזן מיט אים · וויא זייא זיינען אזוא גיגאנגן האבן זייא גיזעהן איין מענטש קומט און האט איין צייכין אין זיין

פנים

דהא אנפוי דדין אסהידו עלי׳ דעבר בערייתא דאורייתא (ר״ל דהוי נכשל בעריות באיסור כרת דאורייתא) בגין כך אתרשים׃ באנפוי א״ל ר׳ יוסי אי האי רשומא הוה ליה כד הוי ינוקא מאי עריתא אשתכח ביה א״ל אנא חמינא באנפוי דאסהידו בערייתא דאורייתא קרא ליה ר׳ אבא א״ל אימא מילה האי רשימא דאנפך מאי הוא אמר לון במטותא מנייכו לא תענשו יתיר לההוא בר נש דהא חוביה קא גרמו ליה אר״א מהו א״ל יומא חד הוינא אזיל באורח׳ אנא ואחתי ושרינא בחד אושפיז׳ והוינא חמרא וכל החוא לילא אהידנא באחתי ובצפרא קמנא ואושפיזאי הוי קטט בחד גברא עיילנא בינייהו קטרו לי דא מהאי גיסא ודא מהאי גיסא ורשימו דא הוי עייל לבי מוחא ואשתזיב לי הד אסייא ור׳ שמלאי שמיה א״ל מאי הוא אסוותא דיהב לך (ז) אמר ליה אסוותא דנפשא ומההוא יומא אהדרנא בתיובתא ובכל יומא בכינא קמיה קודשא בריך הוא על ההוא חובא ומאינון דמעין אנא רחיץ אנפאי קרי עליה רבי אבא וסר עונך וחטאתך תכופר ואתעבר ההוא רשימא מאנפוי א״ל נדרנא מהאי יומא לאתעסק באורייתא יומם ולילה א״ל מאי שמך א״ל אליעזר א״ל ר׳ אבא וודאי שמך גרים לך דאלהך סייעך והוא יהיה בסעדך שדרי׳ ר׳ אבא ונברכיה׃ (ח) לזימנא אחרא הוי ר׳ אבא אזיל לגביה דרשב״י עאל במאתיה דההוא גברא אליעזר אשכחיה דהוי יתיב ודריש איש בער לא ידע וכסיל לא יבין את זאת כמה טפשין אינון בני עלמא דלא משגיחין ולא ידעין ולא מסתכלין למנדע אורחא דקב״ה על מה קיימין בעלמא מאן

מעכב

פנים האט רבי אבא גיזאגט לאמיר זיך אפ קערין פון דעם וועג ווארום דאש פנים פון דעם מענטשן זאגט אויף אים עדות אז ער איז נכשל גיווארין בייא איין ערוה וואש ער איז דרויף חייב כרת דרום איז דאש פאר צייכנט אין זיין פנים האט רבי יוסי צוא אים גיזאגט מאמר האט ער דעם צייכין פון זיין יוגנט אן איז דאך שוין פון דעם צייכן ניט גידרונגען אז ער איז גילעגין מיט איין ערוה׃ האט רבי אבא גיזאגט איך זעה אבר אין זיין פנים אז ער איז נכשל גיווארין אין איין ערוה האט רבי אבא גירופן דעם מענטשין׃ אונ האט אים גיזאגט זאג מיר וואש פאר איין צייכין איז דאש בייא דיר אויף דיין פנים האט דער מענטש צוא זייא גיזאגט איך בעט אייך איר זאלט מיך ניט שטראפין דען מיינע עבירות האבין גורם גיוועזן דעם צייכין׃ האט רבי אבא אים גיזאגט וואש פאר איין עבירה האסטו גיטאן׃ האט דער מענטש צוא אים גיזאגט איין טאג בין איך גיגאנגן אין וועג מיט מיין שוועסטער׃ זיינען מיר גיוועזן אויף איין הרברג האב איך מיך אן גישכרת מיט וויין בין איך בייא נאכט גילעגין מיט מיין שוועסטער אזוא וויא איין מאן ליגט מיט איין ווייב׃ אין דער פריא בין איך אויף גישטאנן האבן זיך גיקריגט דער בעל הבית מיט איין מענטש בין איך ארייין גיגאנגן שלום מאכין צווישן זייא׃ האבן זייא מיך גיביילט דער פון איין זייט אונ דער פון דער אנדרער זייט׃ איז דער צייכן מיר גיקומן אויף מיין קאפ אונ ווען איין גוטער רופא׳ וואש ער הייסט רבי שמלאי זאל מיך ניט גיוועזן היילין וואלט איך גיוועזן גישטארבין׃ האט רבי אבא אים גיפרעגט וואש פאר איין רפואה האט ער דיר גיגעבן׃ (ז) האט דער מענטש אים גיזאגט ער האט מיר גיגעבין איין רפואה צוא דער נשמה דאש ער האט מיר איין תשובה גיגעבין׃ אונ פון דעם טאג אן האלט איך דיא תשובה׃ אונ איטליכן טאג וויין איך פאר גאט ב״ה אויף דער זינד וואש איך האב גיטאן אונ פון דיא טרערן וואש איך אפ מיין פנים׃ האט רבי אבא אויף אים גלייענט דעם פסוק וסר עונך וחטאתך תכפר אונ דיין זינד ווערט אפ גיטאן אונ דיין עבירה ווערט פאר געבין׃ איז דער צייכן אוועק גיגאנגן פון זיין פנים האט דער מענטש גיזאגט איך נעם אויף מיר אז פון היינט אן זאל איך טאג אונ נאכט לערנן האט רבי אבא אים גיפרעגט וויא הייסטו האט ער גיזאגט איך הייש אליעזר׃ האט רבי אבא אים גיזאגט דיין נאמן האט דיר גורם גיוועזן אז דוא זאלשט תשובה טאן אונ גאט האט דיר גיהאלפין אונ וועט דיר העלפין דען אליעזר מאכט אלי עזר דאש איז טייטש מיין גאט העלפט מיר האט רבי אבא אים אוועק גשיקט אונ האט אים גיבענטשט׃ (ח) אמאל איז רבי אבא גיגאנגן צו רשב״י איז ער גראד גיקומן אין דער שטאט וואו דער אליעזר האט גיוואונט׃ האט רבי אבא אים גפונן דאש ער איז גזעסין אונ האט גידרשת דעם פסוק איש בער לא ידע וכסיל לא יבין את זאת האט גיזאגט דר אליעזר וויא נארישׁ זיינן דיא מענטשן פון דער וועלט דאש זיי פרעגן ניט אונ ווייסן ניט אונ קוקין ניט צו ווישן דעם וועג פון גאט ב״ה אויף וואש דיא וועלט שטייט׃ ווער

איז

מעכב להו למינדע אורחא דקב"ה על מה קיימין בעלמא מאן מעכב להו למינדע טפשות דלבהון דלא ידעי לאשתדלא באורייתא דאילו הוי משתדלי באורייתא למינדע אורחא דקב"ה הוי ידעין וזה בער לא ידע לעסוק בתורה וכסיל לא יבין את זא"ת נימוסין דשכינה דאיקראת זא"ת כד"א בזאת יבא אהרן אל הקודש: (ט) והוא כי נימוסין דשכינה הוא לייסר את הצדיקים בעוה"ז למען ירשו העוה"ב ולהרשעים משלמת קצת טובות בעוה"ז עבור קצת מצות שעשו בעוה"ז כדי לטורדן מן העולם הבא ומי שהוא כסיל לא יבין את זאת נימוסין הזאת ומתמיה ומהרהר ח"ו ואמר ראה זה צדיק וישר מדוכא ביסורין ואנו יושבים בשלוה ומתגברין והולכין בלי סיבה ומצליחין בכל עסקינו אבל החכם עיניו בראשו ויודע הענין כי מה שהרשעים הולכין ומצליחין בלתי סיבה זהו בפרוח רשעים כמו עשב ויציצו כל פועלי און כדי להשמדם עדי עד מן העולם הבא שהוא עולם של חיים נצחים עדי עד ושם יהיו אפר תחת כפות רגלי צדיקים כד"א ועסותם רשעים כי יהיו אפר תחת כפות רגליכם פתח עוד ודרש האי גברא כתיב בספר איוב ויקם בי כחשי בפני יענה במאי קא מיירי אמנם הענין הוא כי מי שהוא חוטא והולך אחר שרירות לבו ואינו חושב על תכלית וסוף האדם אשר הולך למות ואחר כך צריך ליתן דין וחשבון לפני יוצר הכל כשבא לפני הדין אזי כל הרעות והפשעים שעשה הן רשומים וחקוקין באנפוי דיליה והנה עלאי ותתאי (דהיינו מלאכים העליונים וגם כתות מלאכים הטמאים תחת הרקיע) כולם מסתכלין בהאי רשימא שמראה על חטאין ופשעין ומקללין אותו ואומרים עליו ווי כד יבא יומך ותפול ביד האכזרים לשפוך דינים קשים ומרים ופתאום תתהפך שעתך ואין מרחם לך ואין מליץ יושר מדבר טוב בעדך והקדושה תתרחק מיניה והטומאה הולכת וגוברת בכל גופיה ומתדבקת ביה: (י) ובא לו הימים שהרשימה היא במצחו מחמת עונו אם אשתו היא מעוברת ממנו יהיה הולד בן עזי פנים אלם

בעל

איז זייא מעכב פון צוא ווישן גאטש וועג דאש איז נאר זייער נאריש הארץ דאש זייא וויישן ניט תורה צו לערנן · ווארום אז זייא זאלין יוא לערנן תורה וואלטין זייא גוואוסט דעם וועג פון גאט ב"ה אונ דאש מיינט דער פסוק איש בער לא ידע דער אויש גילערטר מענטש וויישט ניט תורה צוא לערנן וכסיל לא יבין את זאת אונ דער נאר וויישט ניט דעם נימוס פון דער שכינה וואש זיא ווערט גירופן זאת: (ט) דען דער נימוס פון דער שכינה איז צוא שטראפין דיא צדיקים אויף דער וועלט כדי זייא זאלין ירשנן ייענע וועלט אונ צוא די רשעים בצאלט זיא אביסל גוטש אויף דער וועלט פאר דיא מצות וואש זייא האבין גיטאן כדי זייא צו פאר טרייבן פון עולם הבא אונ דער נאר פאר שטייט דאש ניט אונ פאר וואונדרט זיך אונ איז מהרהר אונ זעהט דער צדיק איז צו שטווישן מיט יסורים אונ דיא רשעים זיצן בשלוה אונ שטארקין זיך אונ זיינן מצליח אין אלע זייערע עסקים · אבר דער חכם פאר שטייט אונ וויישט אז דאש וואש די רשעים בגליקן דאש איז פון וועגין זיי צו פאר טילגן אויף עולם הבא · אונ דארטין וועלן זייא זיין אש אונטר די פיס פון די צדיקים אזו-ווי עש שטייט אין פסוק ועסותם רשעים כי יהיו אפר תחת כפות רגליכם אונ איר וועט צו טרעטין דיא רשעים דען זייא וועלין זיין אש אונטער אייערע פיס · נאך האט דער אליעזר גידרשת עש שטייט אין איוב ויקם בי כחשי בפני יענה אונ מיין ליגן טוט אויף מיר אויף שטיין אונ טוט בצייגן אין מיין פנים דען דער וואש זינדיגט אונ גייט נאך תאות לבו · אונ טראכט ניט אויף זיין סוף · דאש ער וועט שטארבין אונ וועט מוזן אפ געבן דין וחשבון פאר דעם וואש האט אלץ בשאפין · אז ער קומט פאר דעם דין זיינן פאר צייכנט אונ אויש גיקריצט אויף זיין פנים אלע זינד וואש ער האט גיטאן · אונ נון דיא אויבר־שטע מלאכים אונ אויך דיא מלאכים וואש שוועבין אונטר דעם הימל דיא אלע קוקין אין דעם צייכן וואש ווייזט אויף דיא זינד וואש ער האט גיטאן שילטן זייא אים אונ זאגין אויף אים · ווייא אז דיין טאג וועט קומן אונ דוא וועשט ארייין פאלין אין דיא הענט פון דיא אכזרים צו פאר גיסן אויף דיר ביטרע אונ שווערע דינים · אונ פלוצלונג וועט דיין שעה פאר קערט ווערין · אונ קיינר וועט זיך אויף דיר ניט דער בארמן אונ קיין מליץ יושר וועשטו ניט האבין ער זאל פאר דיר ריידן גוטש · אונ דיא קדושה וועט זיך דער וויטרן פון דיר אונ דיא טומאה וועט זיך שטארקן אין גאר דיין גוף אונ וועט זיך אין דיר בהעפטן: (י) אונ אין דיא טעג וואש דיא זינד זיינן פאר צייכנט אין זיין שטערן · אויב זיין ווייב ווערט דערמאלט פון אים מעוברת וועט דאש

בעל זרוע הגורם היזק חבירו בערמה אינו מקבל תוכחה ועל אלין בנים קרא עליהון בזוהר דאלין הן אינון חייבין דדרא דמאריהון שרין להון (פי' הקב"ה חפץ לעשות רצון חפצם בעוה"ז כדי שיהיו כלין בעה"ב) כדי לשיצאין בעלמא דאתי ועל זה אמר איוב כחשי בפני יענה אבל אינון צדיקי הדור הישרים והתמימים במעשיהן הטובים רודפי צדק וחסד בעלי אמונה המתחרטים במעשיהן הרעים וכל יום מכינים עצמן ליום הדין ויום הפקידה כדי לבא בקדושה ובטהרה לפני כסא הכבוד אזי כל מעשיהן הטובים נרשמים ונחקקים במצחן לטובתן: (יא) ובהסתכלות בהן מלאכין עילאין ותתאין מברכין אותו ואומרים דין ברא קדישא לקב"ה ברא חביבא דמשמח אביו שבשמים והסטרא אחרא בורחת ממנו והקדושה מתדבקת בו ומתגבר' יום יום אשרי לו ואשרי חלקו אמרו לו השומעים ר' מנא לך הא דשפיר קאמרת׳ (יב) אמר להן כי נעשה לי רשימא חד באנפי ע"י חובא וע"י זכאה אזיל מיני רשימא א"ל רבי אבא מה שמך אמר ליה אליעזר א"ל בריך רחמנא דחמינא לך וזכינא למחמי לך זכאה חולקך בעלמא דין זכאה חולקך בעלמא דאתי׳ (יג) א"ל ר' אבא אנא הוא דארענא לך באורחא אשתטח קמיה עייל ליה לביתיה אתקין קמיה קורטיסא דנהמא וחד עגלא תילתא וראה רבי אבא דהוי הוא מושלם בתורה ובחסידות קרא עליו אתה שלום וביתך שלום וכל אשר לך שלום שלום לך בעוה"ז שלום לך בעוה"ב :

פרק כג **איתא** בברייתא דר' ישמעאל כהן גדול אמר לי מטטרו"ן שר הפנים כאשר ביקש אותי הקב"ה להעלני בשמי שמים שיגר לי תחלה את (ענפיאל) השר ונטלני מן דור אנוש לעיני כולם והרכבני על כרוב גדול וברכב וסוסי אש ובמשרתי העליונים העלוני השכינה לשמש במרום׳

וביון

קינד זיין איין עזות פנים איין אלס׳ אונ ער וועט ניט פאר נעמן קיין שטראף רייד׳ אונ דיא קינדר רופט דער זוהר׳ דיא זיינן דיא רשעים פון דעם דור׳ וואש גאט ב"ה טוט זייא זייער ווילן אויף עולם הזה כדי זייא צו פאר לענדן אויף עולם הבא׳ אונ אויף אזעלכן האט איוב גיזאגט כחשי בפני יענה מיין ליגן אונ מיינע איבעריגע עבירות טוען בצייגן אין מיין פנים׳ אבר דיא צדיקים פון דעם דור׳ דיא רעכטפארטיגע׳ דיא וואש טוען מעשים טובים וואש זייא יאגין נאך גירעכטיקייט אונ חסד׳ אונ גלייבין אין גאט די וואש האבין חרטה אויף זייערע שלעכטע מעשים אונ איטליכן טאג ברייטן זייא זיך אן צום יום הדין כלומר זייא׳ פאר געסין ניט אלע טאג אז זייא ווערין מוזן דין אונ חשבון געבין׳ כדי צו קומן מיט קדושה אונ טהרה פאר דעם כסא כבוד בייא דיא ווערין פאר צייכנט אונ אויש גיקריצט אין זייער שטערין אלע זייערע גוטע מעשים פון זייער טובה וועגין : (יא) אונ אז דיא מלאכים קוקין אויף זייא בענטשן זייא צו איטליכן אונ זאגין דאש איז דער הייליגר זון צוא גאט ב"ה דער גליבטר זון וואש ער איז משמח צוא גאט ב"ה אונ דיא סטרא אחרא אנטלויפט פון אים אונ דיא קדושה ווערט אין אים בהעפט אונ שטארקט זיך אלע טאג וואל איז אים אונ וואול איז זיין חלקי האבין גיזאגט צו אים די וואש האבין דש גיהערט׳ פון וואנן ווייסטו דאש אז דו זאגסט רעכט (יב) האט ער זיי גיענטפרט דען בייא מיר איז גיווארין אמאל איין צייכן אין מיין פנים איבר איין עבירה וואש איך האב גיטאן׳ אונ דורך דעם וואש איך האב תשובה גיטאן איז דער צייכן אוועק גיגאנגן פון מיר אונ דורך דעם וואש איין צדיק האט מיך גיבענטשט וסר עונך וחטאתך תכופר איז דער צייכן פון מיר אוועק גיגאנגן׳ האט רבי אבא אים גיפרענט וויא הייסטו האט ער גיזאגט איך הייש אליעזר האט זיך רבי אבא דער מאנט אין דער גאנצר מעשה אונ האט אים גיזאגט גילויבט איז גאט וואש איך האב דיך זוכה גיוועז צו זעהן וואול איז דיין חלק אויף דער וועלט׳ אונ וואול איז דיין חלק אויף ייענר וועלט׳ (יג) האט רבי אבא צו אים גיזאגט איך בין עש גיוועזן דער וואש האט דיך דענמאלט בגעגינט אין וועג אונ האב דיך גיבענטשט׳ האט ער פאר בעטין דעם רבי אבא צוא זיך אהיים אונ האט גימאכט פאר אים אגרוישע סעודה׳ האט רבי אבא גיזעהן אז ער איז איין מושלם אין תורה אונ אין פרומקייט האט ער גילייענט דעם פסוק אויף אים אתה שלום וביתך שלום וכל אשר לך שלום דוא בישט שלום אונ דיין הויז איז שלום אונ אלץ וואש דוא האשט איז שלום׳ שלום. זאל צוא דיר זיין אויף דער וועלט׳ שלום זאל צוא דיר זיין אויף ייענר וועלט :

פרק כג איתא עש שטייט אין דער ברייתא פון רבי ישמעאל כהן גדול : דער מלאך מט"ט שר הפנים דאש איז גיוועזן חנוך האט ער מיר גיזאגט׳ אז גאט ב"ה האט מיך גיוואלט אויף ברייגגן אין דיא הוכע הימלן

אריין

(ג) וכיון שהגעתי למרום למקום החיות הקודש והאופנים ושרפים וכרובים וגלגלים של המרכבה ומשרתי אש אוכלה אש הריחו את ריחי מרחוק ה' אלפים וש"ס רבוא פרסאות ואמרו רבש"ע מה לילוד אשה בינינו שהוא טפה סרוחה שהוא עולה בשמי מרום לשמש בנו ובחצובי שלהבת · (ג) והשיב להם הקב"ה יתעלה ואמר להם משרתיי וצבאיי כרוביי ושרפיי גלגליי ואופניי אל ירע לבבכם בדבר הזה כי כל בני אדם כפרו בי ובמלכותי הגדולה והלכו אחר שרירות לבם ועבדו עבודת גלולים וסילקו שכינתי מביניהם וזהו אשר עמד בנסיון והאמין בכבוד גדולתי ונטל הקב"ה אותי ופתח לי ת"ר אלפים שערי חסד וש' אלפים שערי בינה וש' אלפים שערי חיים וש' אלפים שערי אהבה וש' אלפים שערי גבורה וש' אלפים שערי תורה וש' אלפים שערי פרנסה וש' אלפים שערי יראת חטא · (ד) ומאותה שעה והלאה הוסיף לי הקב"ה חכמה על חכמה ובינה על בינה ודעת על דעת ורחמים על רחמים וגבורה על גבורה וכח על כח וחיל על חיל וזוהר על זוהר ויופי על יופי ותורה על תורה ואהבה על אהבה וחסד על חסד וחמדה על חמדה וענוה על ענוה ותואר על תואר והוד על הוד ונתכבדתי ונתפארתי בכל מידות הללו הטובות והמשובחות יותר מכל בני אדם · (ה) ואחר כל המדות הניח הקב"ה את ידו עלי וברכני ת"ק אלפים וש"ס ברכות ונתרוממתי ונתגברתי שיעור ארכו ורחבו של העולם והעלו לי ע"ב כנפים ל"ו מצד זה ול"ו מצד זה וכל כנף הוא כמלא עולם וקבע בו ת"ק אלפים וש"ס עינים וכל עין ועין הוא כמלא אור גדול ולא הניח שום דבר זיו וזוהר אשר בכל האורות העליונים שלא קבע בי והנה מבואר שנתן לו הקב"ה כמה חלונות המיוחדים

אריין · האט ער מיר פריער גשיקט דעם שר (ענפיאל) אונ האט מיך צוא גינומען פון דעם דור אנוש אונ אלע האבין דאש גיזעהן אונ האט מיך גימאכט רייטן אויף איין כרוב אונ מיט פייארדיגע פערד אונ מלאכים פון דעם הימל האט דיא שכינה מיך ארויף גיבראכט צוא ברינגען אין הימל · (ב) אונ אז איך בין שוין גיקומן אין הימל אריין צוא דעם ארט פון דיא היות הקודש אונ דיא אופנים אונ כרובים אונ דיא גלגלים פון דער מרכבה · אונ דיא פייארדיגע מלאכים וואש זייא פאר ברענען פייאר · האבן דער שמעקט מיין ריח פינף טויזנט אונ דרייא הונדרט אונ זעכציג רבוא מייל ווייט האבין זייא גיזאגט דבש"ע וואש האט דא צוא מאן אזעלכר וואש ער איז גיבארין פון איין אשה וואש ער קומט ארויש פון איין טפה סרוחה · דאש ער זאל זוכה זיין אויף צוא גיין אין דיא הוכע הימלן צוא בדינן מיט אונז אונ מיט דיא מלאכים וואש זיינען אויש גיהאקט פון פייאר · (ג) האט גאט ב"ה זייא גיענפרט מיינע בדינערס אונ מיין חילי מיינע כרובים · מיינע שרפים מיינע גלגלים לאז דאש אייך ניט פאר דריסן דען אלע מענטשן האבן גלייקינט אין מיין גרוסע מלוכה · אונ זיינען נאך גיגאנגען תאות לבם אונ האבן גדינט עבודת גלולים אונ האבין אפ גיטאן מיין שכינה פון צווישן זייא אונ דער חנוך איז בשטאנען אין דעם נסיון אונ האט גיגלייבט אין דעם כבוד פון מיין אכפרקייט אונ גאט ב"ה האט מיך גינומען · אונ האט מיר גיעפנט ת"ר אלפים טוערין פון

חסד · אונ ש"ן אלפים טוערין פון בינה · אונ ש"ן אלפים טוערין פון חיים אונ ש"ן אלפים טוערין פון ליבשאפט ש"ן אלפים טויערין פון גבורה · ש"ן אלפים טויערן פון תורה ש"ן אלפים טויערן פון פרנסה ש"ן אלפים טויערן פון יראת חטא:(ד) אונ פון דער צייט אן אונ ווייטער האט גאט ב"ה מיר גימערט חכמה אויף חכמה אונ בינה אויף בינה אונ דעת אויף דעת אונ דר בארמיקייט אויף דר בארימקייט · אונ שטארקייט אויף שטארקייט אונ כח אויף כח אונ לויטרקייט אויף לויטרקייט אונ שיינקייט אוף שיינקייט · אונ תורה אונ ליבשאפט אונ חסד אונ גלושטקייט אונ ענוה אונ שיין גישטאלט אונ לויבונג · אונ איך בין גיערליכט אונ בשיינט גיווארין אין דיא אלע גוטע אונ גליבטע מדות מער פון אלע מענטשן : (ה) אונ נאך די אלע מדות האט גאט ב"ה גיליינט זיין האנט אויף מיר אונ האט מיך גיבענטשט מיט פינף הונדרט טויזנט אונ דרייא הונדרט מיט זעכציג ברכות אונ איך בין ווארין דער הויבן אונ בין ווארין גישטארקט אזוא וויא דיא ליינג אונ דיא ברייט פון דער וועלט · אונ האט מיר אויף גיבראכט צווייא אונ זיבציג פליגל זעקס אונ דרייסיג פון איין זייט אונ זעקס אונ דרייסיג פון דער אנדערער זייט אונ איטליכר פליגל איז אזו גרויש וויא דיא גאנצע וועלט אונ האט מיר גיגעבין פינף הונדערט טויזנט מיט דרייא הונדערט אונ זעכציג אויגן · אונ איטליכש אויג שיינט אזו וויא איין גרויש ליכט · אונ האט ניט איבר גילאזט קיין שום לויטרקייט וואש איז אין אלע אייברשטע

המיוחדים לחכמה ולפרנסה וכו' ועל כל אשר האדם מוכרח אליו הוא בידו ואלו הן תורה ויראה חכמה ופרנסה · (ו) וכל מי שיצטרך להקב"ה אזי התפלה בא לידו הן שמתפללים על דבר קטן והן על דבר גדול ואח"כ הוא מכנים התפלה לפני ולפנים לפני ממ"ה הקב"ה שהוא שומע תפלת ישראל ברחמים כ"ה וב"ש כי הכל תלוי ברצונו ולא צרכי הגוף בלבד אלא אפילו צרכי הנשמה כגון מי שיודע בעצמו שיש בו מדה רעה שהוא רוע לב או שאר מדה מגונה שהוא רגיל בה ובמסתרים תבכה נפשו על זה בפני הקב"ה אשר בידו להטות לבבות ליראתו אז הקב"ה מסייעו להפוך לבבו העיקש או שאר מדות הרעות · (ז) ולא עוד אלא שהקב"ה מזכה אותו למי שהתפלל אליו בלב שלם שהוא מזכה את אחרים אם רואה שאר בני אדם ומכ"ש קרוביו או בניו שהולכים בדרך לא תמים שצריך להתפלל עליו תחלה שיתמו חטאים ויחזרו בתשובה ואח"כ אם ח"ו יראה שלא הועיל תפלתו יראה להוכיחם אולי ימצא עת רצון שהקב"ה יתן בלבב האנשים המורדים בו שיחזרו בתשובה ויהיה ג"כ לו נחת רוח שהקב"ה שמע תפלתו להשיב לב הרשעים לעשות תשובה : (ח) כדמצינו מעשה ברמב"ן ז"ל שהיה לו תלמיד א' שכפר באלהים ושמו ר' אבנר ומחמת רוב חכמתו נעשה חשוב גדול ויהי היום שהיה יוה"כ שלח להרב הרמב"ן שיבא אליו ובא לפניו ולקח בפני הרב הרמב"ן ז"ל ארנבת א' ונחרה ובשלה ואכלה ואחר כך שאל להרמב"ן רבי על כמה כריתות עברתי היום והשיב לו על ארבע כריתות ואמר לו התלמיד הנזכר לעיל הלא על חמשה לאוין עברתי והתחיל לפלפל עמו עד שהרמב"ן הודה שעבר על חמשה לאוין של כריתות · (ט) ושאל הרמב"ן אותו הגידה נא לי מי הביאך אל מדה זו שכפרת בתורת משה והשיב לו כי פעם אחת שמעתי שדרשת שיש בפ' האזינו כלולים כל המצות וכלולים כל עניני העולם וכולם נרמזים

ליכט וואש ער האט אין מיר ניט קובע געוועזן · אונ האט מיר גינעבין פיל פענסטער וואש זיינן מיוחד צו חכמה אונ פרנסה · אונ האט אים גימאכט ממונה איבר אלמן וואש דער מענטש דארף דאש איז תורה אונ יראה אונ חכמה אונ פרנסה אונ ווער עש דארף צו גאט ב"ה אונ בעט עש פון אים · קומט פריער דיא תפלה צו מט"ט אונ דר נאך ברייננט ער דיא תפלה אריין פאר השי"ת וואש ער הערט צו דיא ישראל מיט גרויש דער בארימקייט גילויבט איז ער אונ גילויבט איז זיין נאמן דען אלץ הייננט אין זיין ווילן · אונ ניט נאר דאש בדערפנעש פון דעם גוף אליין נאר אפילו דאש בדערפניש פון דער נשמה · דהיינו דער וואש ווייסט בייא זיך אז בייא אים איז פר האנדן איין שלעכטע מדה דאש ער האט אשלעכט הארץ אדער אנדרע שלעכטע מדה וואש ער איז דרינען גיוואונט · אונ ער וויינט אין פאר בארגנש פאר גאט ב"ה וואש אין זיין האנט איז צו נייגן דיא הערצר צוא זיין פארכט · דענמאלט העלפט אים גאט ב"ה צו פאר קערן זיין קרום הארץ אדר צו פאריכטן זיינע שלעכטע מדות : (ז) אונ נאך מער גאט ב"ה איז מזכה צו דעם וואש דאבנט פאר אים מיט דעם גאנצין הארץ · ער זאל בעטין פאר אנדרע אויך דאש אז ער זעהט אנדרע מענטשן אונ מכל שכן זיין קרוב אדר זיין זון גייען ניט אין קיין גוטן וועג · מוז ער פריער אויף זייא מתפלל זיין אז

זייא זאלין תשובה טאן · דער נאך אז ער זעהט ח"ו אז זיין תפלה האט ניט גיהאלפין · זאל ער זייא שטראפין · טאמר וועט ער קריגן איין עת רצון אז גאט ב"ה וועט געבין אין זייער הארץ זייא זאלין תשובה טאן · דען וועט ער אויך האבין נחת רוח · אז גאט ב"ה האט צוא גיהערט זיין תפלה ווידר צו קערין דאש הארץ פון דיא רשעים זייא זאלין תשובה טאן : (ח) אזו וויא מיר גפינן איין מעשה · דער רמב"ן ז"ל האט גיהאט איין תלמיד וואש ער האט כופר גיוועזן אן גאט אונ זיין נאמן איז גיוועזן רבי אבנר אונ מחמת ער איז גיוועזן איין גרויסר חכם איז ער גיווארין איין גרויסר חשוב ויהי היום האט ער גשיקט אום יום כפור צוא דעם רב רמב"ן ער זאל קומן צו אים איז ער גיקומן צוא אים · האט דער שר גינומן איין האז אונ האט אים גישעכטן אונ גיקאכט אונ גיגעסן פר דעם רב רמב"ן אין דיא אויגן · דער נאך האט ער גיפרעגט צוא דעם רמב"ן רבי אויף וויפל כריתות האב איך עובר גיוועזן היינט · האט דר רמב"ן אים גיענטפערט אויף פיר כריתות האט דער תלמיד אים גיזאגט איך האב דאך עובר גיוועזן אויף פינף לאוין · האט ער זיך מיט אים אזו לאנג מפלפל גיוועזן ביז דער רמב"ן האט אים מודה גיוועזן אז ער האט עובר גיוועזן אויף פינף לאוין וואש מען איז אויף איטליכן לאו חייב כרת : (ט) האט דער רמב"ן אים גיפרעגט זאג מיר ווער האט דיך גיבראכט צוא דער

דאזיגר

נרמזים בפ' האזינו רק שצריך סייעתא דשמיא למי שיזכה להבין כל הענינים וסודות אשר שם ובעיני היה זה מהנמנע עד שבשביל כן נקבע בלבבי החטא שאין האמת הוא כמו שאמר הרב הרמב"ן ונהפך לאיש אחר: (י) ויען הרמב"ן עדיין אני אומר כן שכדברי כן הוא שהכל נרמז ומבואר בפרשת האזינו ואם לא תאמין שאל ואגיד לך ויתמה התלמיד ההוא ויאמר א"כ כדבריך הראני אם תמצא את שמי שהוא אבנר בפ' האזינו והתפלל הרמב"ן אל ה' בכל לבבו ונפשו בקרן זוית ובא פסוק הזה בפיו אמרתי אפאיהם אשביתה מאנוש זכרם ואותיות שלישיות מן פסוק זה הן ר"ת ר' אבנ"ר: (יא) וכשמוע התלמיד את הדבר חרד מאוד ויפול על פניו ושאל להרמב"ן אם יחזור בתשובה יהיה לו תיקון ותרופה ותיכף הלך אותו התלמיד ולקח ספינה אחת בלא ספן וחבל ומלח והלך עם הספינה באשר הוליכו וצעק במר נפש עדיין לא נודע ממנו מאומה ואחר כך הרבה הרב הרמב"ן ז"ל בתפלה שיהיה לו מקצת כפרה: (יב) ואחר זמן רב בא להרב בחלום. והחזיק לו טובה שגרם תפלתו להוליכו להתלמיד הנ"ל שהיו דנין אותו דינים הרבה ואחר י"ב חודש יהיה לו מזור ותרופה להוליכו לג"ע הרי ראה שהכל הוא תלוי בתפלה שיהיה לו מקצת כפרה ובפרט בבהכ"נ שהוא מקום מיוחד לתפלה ומסוגל בהכ"נ לטהר מחשבות לב האדם וכמשרז"ל כנחלים נטיו וגו' ולמה נמשלו בתי כנסיות לנחלים לומר לך מה נחל זה מביא את האדם מטומאה לטהרה אף בהכ"נ מטהרין וכו': (יג) ע"כ צריך האדם להתבודד בהתבודדות בבה"כנ וידבר בכל לבו לפני יודע מחשבות ב"ה וידבר בדמעות ויתאנח בכל לבו בשברון לב בזכרו על חטאיו חטאת נעוריו אשר לב האדם יודע מרת נפשו מה שחטא וקלקל בימי נעוריו והכל רשום וחקוק למשמרת ואם שב בתשובה שלימה ימחו פשעיו ומתטהרות ומתלבנות הכתמים והפגמים ובמקום הדין ועונש שם תעמוד לו ישועה והצלה כאשר עין בעין יראה בבואו לפני כסאו ית' לדין וחשבון בעת שיקראו למשפט

אשר

דאזיגר מדה דאש דוא האשט גיליי׳קנט אין דער תורה: האט דער תלמיד אים גיענטפרט דען איך האב איין מאל גיהערט דוא האשט גידרשת אז אין דער פרשה האזינו זיינן כלול אלע מצות אונ אלע זאכין פון דער וועלט: נאר דער צוא דארף מען האבין איין סייעתא דשמיא צו פאר שטיין אלע ענינים אונ סודות וואש דארטין זיינן פאר האנדן אונ מיר האט זיך גידאכט דאש איז ניט גימאלט: ביז פון וועגין דעם איז איין גיזעצט גיווארין דיא זינד אין מיין הארץ אז דוא זאגשט ניט אמת דרום האב איך דאש גיטאן: (י) האט דער רמב"ן גיענטפרט איך זאג נאך היינט אויך אזו עש איז אלץ מרומז אין דער פרשה האזינו: אונ אויב דוא ווילשט ניט גלייבין פרעג וועל איך דיר זאגין: האט דר תלמיד זיך פר וואונדרט אונ האט גיזאגט צוא דעם רמב"ן אויב עש איז אמת וויא דיינע רייד זיינן: ווייז מיר אויב דוא וועסט געפינן מיין נאמן אין דער פרשה האזינו: האט דער רמב"ן מתפלל גיוועזן צו גאט אין איין ווינקלע מיט גאר זיין הארץ: איז גיקומן דער פסוק אין זיין מויל אריין וואש עש שטייט אין האזינו אמרתי אפאיהם אשביתה מאנוש זכרם דען די דריטע אותיות פון דעם פסוק מאכין ר' אבנר: (יא) וויא דער תלמיד האט דר הערט דיא דאזיגע זאך האט ער זיך זייער דער שראקין. אונ איז גיפאלן אויף זיין פנים אונ האט גיפרעגט צוא זיין רבי דער רמב"ן אויב אז ער וועט תשובה טאן וועט ער האבין עפיש איין תקון: איז דער תלמיד תיכף גיגאנגן אונ האט גינומן איין שיף אן איין שום שיפר: אונ איז אוועק גיגאנגן מיט דער שיף וואו הין זיא וועט אים פירן אונ האט גישריען מיט אביטר גשרייא דער נאך האט דער רמב"ן פיל תפלה גיטאן אז ער זאל חאטשע האבין אביסל איין כפרה: (יב) אין איין לאנגע צייט ארום: איז ער גיקומן צוא חלום צוא דעם רמב"ן אונ האט אים מחזיק טובה גיוועזן דאש זיין תפלה האט גורם גיוועזן צו משפטן דעם תלמיד אונ נאך צוועלף חדשים וועט ער האבין איין תרופה דאש מען וועט אים פירן אין גן עדן אריין: נוא זעה אז אלץ היינגט אן אין תפלה אז ער זאל האבין חאטשע אביסל איין כפרה: אונ בפרט אין שול וואש איז איין מקום מיוחד צו טאן תפלה אונ אין שול איז מסוגל צו ריינקן די מחשבות פון דעם מענטשן: (יג) דרום מוז דער מענטש זיך גווינן תפלה צוא טאן אין שול אונ זאל ריידן צוא גאט ב"ה וואש ער ווייסט מחשבות מיט גאר זיין הארץ: אונ זאל מערן צו וויינן: אונ זאל זיפצן מיט גאר זיין הארץ אונ מיט איין צו בראכן הארץ: אז ער דר מאנט זיך אויף זיינע זינד זיינע חטאת נעורים דאש הארץ פון דעם מענטשן ווייסט דאש ביטרקייט פון זיין הארץ וואש ער האט גזינדיגט אין זיינע יונגע טעג: אונ אלץ איז פאר צייכנט אונ אויש גיקריצט כדי עש זאל גהיט ווערין: אונ אז ער טוט איין רעכטע תשובה ווערין זיינע זינד אפ

גימעקט

אשר יגזור עליו הש"י פתאום • (יד) ע"כ יעסוק האדם בתפלה כי זה יום בא פתאום כנשר יעוף וה' ברחמיו יקבל נשמתו בעת פקודתו כי יפקוד לבא משלום אל שלום ע"כ הכלל העולה שאל יהיה תפלה קל בעיניך שהרי השר הגדול מטטרון ממונה על התפלות וכאשר האדם זוכר למטטרון שנהפך מבשר לאש בשביל צדקתו אף אתה תמים תהיה עם ה' אלהיך וצדיק וצדק לפניו יעמוד :

פרק כד **כתבו** ספרי המקובלים אזהרה על האדם להיותו הולך יחידי בלא הרהור תורה או דברי יראה כי אז מתדבק בו הסט"א ומבואר בספר הזוהר פ' וישלח שאפילו בהיותו הולך יחידי בעיר בשעה שאין ב"א מצויין ברחוב אז ג"כ מתדבק בו הס"א ולא יפטר בלתי היותו נכשל באיזה עון בזה היום : (ב) ע"כ יזהר להתנהג בזה האופן אם הוא משכים או מעריב לצאת יחידי לצרכו בעיר שאז אין ב"א מצויין כ"כ יאמר לפני המזוזה פסוק השלך על ה' יהבך והוא יכלכלך ולכוין הניקוד שתחת השם שהוא גמטריא ע"ב כמנין חסד וגם מצאתי כתוב בשם גדול א' מחכמי אשכנז כשהאדם רוצה להשכים לילך בדרך חוץ לעיר יאמר פסוק גול על ה' דרכך ובטח עליו והוא יעשה ויכוין ג"כ בנקודותיו שעולה כמנין ע"ב חסד ואז הוא ניצול שלא יתדבק בו ס"א אכן בתרוייהו צריך עכ"פ שיהרהר ג"כ בדברי תורה או בדברי יראה בהליכתו ואז הוא ניצול שלא יתדבק בו הס"א אכן בהליכתו לדרך צריך שמירה יותר וע"כ יתפלל בדרך תפלת הדרך : (ג) צריך האדם לקבל עליו ג"כ שלא יהיה קמצן ביותר אעפ"י שביד הקב"ה הוא להטות לב האדם כרצונו ברוך הוא להיות האדם ותרן או קמצן מ"מ יותר טוב שהאדם הוא מתעורר מעצמו להיות ותרן ואין צריך להתפלל ע"ז גם צריך האדם לראות שלא

יהיה

גימעקט אונ עש ווערין גירייניקט אונ ווערין ווייש דיא כתמים אונ דיא פגמים וואש ער האט גימאכט מיט זיינע זינד אונ אן שטאט פון דין אונ עונש ווערט אים זיין איין הילף אונ בשירמונג : (יד) דרום זאל דר מענטש תפלה טאן מיט כוונה ווארום דער טאג פון דעם טויט קומט פלוצלונג אזו וויא איין אדלר שוועבט ער • אונ גאט ווערט מקבל זיין זיין נשמה מיט זיין רחמנות אין דער צייט אז ער ווערט שטארבין אונ ווערט קומן פון שלום צוא שלום • דרום איז דער כלל אז דיא תפלה זאל ניט גרינג זיין אין דיינע אויגן דען דער גרוישר שר מט"ט איז ממונה איבר דיא תפלות • אונ אז הער מענטש גידיינקט ווי מט"ט איז פאר קערט גיווארין פון פלייש צו פייאר פון וועגין זיין צדקות אזו זייא דוא אויך גאנץ מיט דיין גאט • אונ דיא מדה פון צדיק אונ דאש גירעכטיקייט ווערט פאר דיר שטיין :

פרק כד כתבו דיא ספרי המקובלים שרייבן אז איטליכר מענטש זאל נזהר זיין ער זאל ניט גיין אליין אן איין הרהור תורה אדר דברי יראה ווארום אז ער גייט יוא אליין אן איין הרהור תורה ווערט דיא סטרא אחרא בהעפט צוא אים • אונ אין זוהר שטייט דאש אפילו אז ער גייט אליין אין שטאט אין דער צייט אז קיין מענטשן זיינען ניט גיוויינטליך אין דער גאס אונ איז ניט מהרהר קיין תורה ווערט אויך בהעפט צוא אים דיא סטרא אחרא אונ ער ווערט ניט פטור אז ער זאל דעם טאג ניט גישטרוכילט ווערין אין איין עבירה ח"ו • (ב) דרום זאל ער נזהר זיין אזוא זיך נוהג צוא זיין דאש אז ער פערערט זיך אודר ער שפעטיקט זיך צוא גיין אין שטאט אליין וואש דענמאלט זיינען ניט שכיח קיין מענטשן אויף דער גאס • זאל ער זאגין פאר דער מזוזה דעם פסוק : השלך על יי יהבך והוא יכלכלך אונ זאל מכוין זיין אז די נקודות וואש שטייען אונטר דעם שם טרעפין אן צווייא אונ זיבציג אזו וויא דיא צאל פון דעם ווארט חסד : אונ איך האב אויך גיפונן שטיין גישריבן פון איין גדול אז דר מענטש וויל זיך פעדרין צו גיין אליין אין וועג חוץ פון דער שטאט זאל ער זאגין דעם פסוק גול על ה' דרכך ובטח עליו והוא יעשה אונ זאל אויך מכוין זיין אז זיינע נקודות טרעפין אן צווייא אונ זיבציג אזו וויא די צאל פון חסד • אונ דענמאלט ווערט ער נצול דאש די סטרא אחרא אדר די אנרייצונג צור זינדע ווערט ניט בהעפט צו אים • נאר ער מוז פון דעסט וועגין מהרהר בדברי תורה זיין אין זיין גיין דענמאלט ווערט ער נצול די סטרא אחרא זאל זיך ניט בהעפטין צו אים• אבר אז ער גייט אין וועג מוז ער מער היטונג האבן • דרום זאל ער מתפלל זיין דיא תפלת הדרך : (ג) אונ דער מענטש מוז אויף זיך מקבל זיין ער זאל קיין גרוישר קמצן ניט זיין • האטשע עש איז דאך ביא גאט אין דיא הענט צוא נייגן דאש הארץ פון דעם מענטשן אזו וויא זיין ווילן איז דער מענטש זאל זיין איין ותרן אדר איין קמצן • פון דעשט וועגן איז בעסר אז דער מענטש אליין דער וועקט זיך דער צו

איין

יהיה פזרן ביותר ליתן צדקה יותר מכדי יכולתו וסופו שהוא בעצמו יצטרך לבריות: (ד) ונחזור לענינינו שטוב לאדם להתפלל תפלת הדרך בביתו קודם יציאתו לדרך כמ"ש בזוהר פ' בשלח ר' אבא פתח ואמר: נכון מאוד להתפלל תפלת הדרך בביתו קודם צאתו וטוב לומר פ' עקדה ועיין בזוהר פ' וישלח רבי אליעזר ורבי אבא ורבי יצחק הוי קאזלי בדרך ומטא זמן ק"ש קם רבי אליעזר וצלי וקרי ק"ש עם צלותא א"ל רבי יצחק והא תנינן דעד לא יפוק בר נש לאורחא צריך לנטלא רשות ממאריה ולצלי צלותא א"ל דכד נפקנא לאורחא לא הוי זמנא של ק"ש אבל השתא דשמשא נהיר צלינא אבל עד לא נפיקנא לאורחא בעי בעותי מיניה דקב"ה ואמלכיניה ביה וכו': (ה) כד אזלו מטו גבי חד חקל יתבו זקפו עיניהו וחמו ליה לטורא דהוי סליק ברום והוי ביה בריין משונין דחיל רבי יצחק א"ל ר' אלעזר אמאי דחילת א"ל חמינא דהאי טורא איהו תקיף וחמינא אלין בריין משונין ודחילנא דלא יקטרגו לן א"ל ר' אליעזר מאן דדחיל מחטאין דבידיה אית ליה למדחל: (ו) פתח ואמר ואלה בני צבעון ואיה וענה הוא ענה אשר מצא את הימם במדבר ימם כתיב חסר יו"ד והענין הוא כי ישיבת של משחיתים בר מינן אשר הם מיוחדים לזה החטא דהיינו לדבק באדם שיחטא בזנות בזה הענין שיוליד ממזרים ואלין נקראים ימם חסר יו"ד ע"ש שנבראו ערב שבת בין השמשות כמו שאר המזיקין שאין להם חלק ביום הששי ולא ביום השבת ומקומם של אלו המשחיתים הן על ההרים גבוהים שאין יכולים לזרוע שום זריעה ולא לנטוע שום נטיעה הן זרעוני גינה הן זרעוני פירות האילן רק הארץ ההיא היא שממה ותמן הוא אתרא דילהון והא אינון בריין משונין שראה ר' יצחק וזה ענה דכתיב בתורה
הוא

אין ותרן צו זיין אונ זאל ניט דארפן מתפלל זיין דרויף · אויך זאל דער מענטש קיין גרוישר ותרן ניט זיין צו געבן צדקה מער פון זיין פאר מעג · דען זיין סוף וועט זיין ער וועט אליין דארפן צו לייט: (ד) אונ לאמיר ווידר קערן צו אונזר ענין דאש עש איז גוט דר מענטש זאל מתפלל זיין די תפלת הדרך אין זיין היים איי ער גייט ארויש אין וועג אריין אזו וויא עש שטייט אין זוהר רבי אבא זאגט עש איז זייער רעכט מתפלל צו זיין דיא תפלת הדרך אין זיין היים איי ער גייט אין וועג אריין · רבי אליעזר אונ רבי אבא אונ רבי יצחק זיינן גיגאנגן אין וועג האט גיגרייכט די צייט פון ק"ש איז רבי אליעזר אויף גישטאנען אונ האט גיזאגט ק"ש אונ שמונה עשרה האט רבי יצחק צו אים גיזאגט מיר האבין דאך גילערנט אז איי דער מענטש גייט ארויש אין וועג אריין · מוז ער נעמן רשות פון זיין הערן אונ תפלה צוא טאן · האט רבי אליעזר אים גיזאגט אז איך בין ארויש גיגאנגן אין וועג אריין איז נאך ניט צייט גיוועזן צו דאבנן אונ קריאת שמע זאגין אונ אצונד אז די זון שיינט שוין דאבין איך · פון דעשט וועגן איי איך בין ארויש גיגאנגן אין וועג אריין האב איך גיבעטן איין גבעט פון גאט ב"ה אונ האב מיך מיט אים בראטן: (ה) האבן זיי גגרייכט צו איין פעלד אונ האבין זיך גיזעצט אונ האבן גיזעהן אגרוישן בארג אונ אויף דעם בארג גייען ארום פאר ענדרטע בשפניש האט רבי יצחק זיך גיפארכטין האט ר"א צוא אים גיזאגט ווארום פארכשטו זיך האט רבי יצחק אים גיזאגט דען איך זעה דער בארג איז זייער גרויש אונ אויף אים זיינן פאר ענדרטע בשעפניש אונ היות רעות האב איך מורא זיי זאלן אויף אונז ניט מקטרג זיין · האט ר"א צו אים גיזאגט דר וואש האט עבירות דער גיהער זיך צוא פארכטין · אבער מיר דארפין זיך ניט פארכטן: (ו) האט ר"א גיזאגט עש שטייט אין דער תורה ואלה בני צבעון ואיה וענה דאש זיינן גיוועזן דיא קינדר פון צבעון איינר האט גיהייסן איה אונ דר אנדרר ענה הוא ענה אשר מצא את הימם במדבר דאש איז דר ענה וואש האט גפונן אין דער מדבר דיא ווילדע אייזלן וואש הייסן ימם · שטייט ימם אן איין יוד צווישן די צווייא ממין דאש איז ווארום עש איז פר האנדן איין כיתה משחיתים וואש זיינן מיוחד צו דר זינר פון זנות · דאש זיי זאלין זיך בהעפטין אין דעם מענטשן ער זאל זינדיגן מיט זנות אונ זאל מוליד ממזרים זיין · אונ דיא משחיתים וערין גירופן ימם אן איין יוד · ווייל זייא זיינן בשאפין גיווארן ערב שבת בין השמשות אזו וויא דיא איברגע מזיקים האבין זייא קיין חלק ניט אין דעם זעקסטין טאג אונ ניט, אין דעם טאג פון שבת אונ דאש ארט פון דיא משחיתים איז אויף דיא הוכע בערג · וואש מען קען דארטן ניט זייען אונ ניט פלאנצין קיין שום פלאנצונג · נאר דיא ערד איז וויסט · דאש איז זייער ארט · אונ דאש זיינן דיא פאר ענדרטע בשעפניש וואש רבי יצחק האט גיזעהן · אונ דער ענה וואש שטייט
אין

הוא הלד ונתקל לילך על הר שמם כנזכר ונדבקו בו אותן החיות ובריות משונות ולכך אמרו רז"ל שענה הוליד ממזרים והרכיב מין שלא במינו והביא פרד לעולם וק"ל והביא עוד בזוהר הנ"ל דבכל אינון טורין חריבין אתר בית מותבא דילהון אבל ההולכים בדרך ועוסקים בתורה עלייהו כתיב ה' צלך על יד ימינך ולכן כל המקומות אשר שם הולכין בני אדם מבלי ישוב יתרחק האדם : (ז) וקבלה נאמנה הוא בידי בשם חסידים הראשונים שכל בית העומד ז' שנים רצופים מבלי דירת האדם חלילה לדור בו אף המקום שעמד הבית עליו הוא מסוכן לבנות עליו שום בית ולדור בו ח"ו מחמת שמדור המזיקים ומשחיתים יש שמה וענין הסיבה לחורבן הבית ההוא מטעם (ח) א' שיש בבנין כשורא או קורות או אבנים שהן גזל או ממון שאינו של יושר ה"ז נגע בבית שפורח אחר כך בכל הבית הטעם השני שנחרב הבית מי שבנה הבית הוא גבר אלם ועושה עיוות לשכינו ולקח באלמות ובחזקה קרקע שאינו שלו הטעם הג' שנחרב הבית אף שלא גזל ובנה הכל בממון של יושר ולא לקח שום קרקע גזולה הוא נחרב מטעם שבנה הבית רק לצורך מחייתו או לפנק בו ולא כיון בבניינו לש"ש לחשב זוית זו תהיה מקום לקבוע עתים לתורה או להתפלל גם במחשבה לבד לא סגיא אלא צריך לומר גם בפה : (ט) כדאיתא בזוהר תזריע מאן דבני בניין כד שרי למיבני בעי לאדכרא דהא לפולחנא דקב"ה בני וכדין סייעתא דשמיא שארי עליה וקב"ה זמין עליה קדושה וקרי עליה שלום שנאמר וידעת כי שלום אהלך ופקדת נוך ולא תחטא ופקדת בפומיך דייקא כד איהו בני בנין וכדין לא תחטא ואי לאו הא זמין לביתיה סיטרא אחרא וכ"ש מאן דבני ביתו ורעותא עמיה דמייחד ביה לאסתאבא ביה (ר"ל שבונה בית או חדר מיוחד להיות מצוין שם לשתות ולשחוק ולעשות מעשה זמה כמו שהרבה נכשלו בו ואין מי שימחה בידם) הא ודאי שריא ביה רוח מסאבא ולא נפיק ההוא בר נש מעלמא עד דאתענש בההוא ביתא ומאן דדייר

ביה

אין דער תורה איז גיגאנגן אויף דיא ווישטע בערג · האבין דיא פאר ענדרטע בשעפניש זיך בהעפט אין אים · דרום האבין אונזרע חז"ל גיזאגט אז דער ענה האט אליין מוליד גיוועזן ממזרים · אונ האט בהעפט בהמות אונ חיות איין מין מיט דעם אנדרן מין אונ האט פיל ממזרים גיבראכט אויף דער וועלט אונ דער. זוהר ברייינגט דארטין נאך אז זייער זיצונג איז אין דיא אלע ווישטע בערג אבר דיא לייט וואש גייען אין וועג אונ לערנן תורה · אויף זייא שטייט אין פסוק גאט איז דיין בשיצונג ער היט דיך אונ שטייט בייא דיין רעכטע האנט דרום זאל דער מענטש זיך דער ווייטרן פון אלע ערטר וואש דארטין איז ניט פאר האנדן קיין ישוב : (ז) זאגט דר מחבר איך האב בקבלה פון וועגין די ערשטע חסידים · אז אזו איין הויז וואש עש שטייט זיבן יאר דורך אננד פוסטע · טאר מען דרינן שוין ניט וואונן דער נאך · אויך דער פלאץ וואש שטייט זיבן יאר פוסטע זאל מען ניט בויען קיין הויז דרויף דען דאש ארט אדר דאש הויז איז מסוכן דרינן צוא וואונן מחמת דיא משחיתים וואש הייסן ימים דיא זיינן דארטין פר האנדן קענין זיי חלילה מזיק זיין אונ ווארום קומט אז דאש הויז איז חרוב גווארין · דאש איז מחמת איינש פון דיא דרייא טעמים וועגין · (ח) איין טעם איז ווייל אין דעם גיבייא איז גיוועזן באלקינש אדער

וו

שטיינר פון גזל אדר ניט קיין יושר געלט · דאש איז גליך וויא איין נגע צרעת בליעט אין דעם גאנצין הויז · מיז דאש הויז חרוב ווערין · דער אנדרר טעם איז וייל דער וואש האט גיבויט דאש הויז איז גיוועזן איין אלם אונ האט מיט גוואלד אוועק גינומן דעם פלאץ פון זיינע שכנים · דר דריטר טעם איז דאש דרום ווערט דאש הויז חרוב · האטשע ער האט ניט גיגזלת אונ האט עש גבויט מיט יושר געלט אונ האט קיין פלאץ בייא קיינם ניט אוועק גינומן · נאר ער האט דאש הויז גיבויט נאר פון זיין פרנסה וועגין אדר פון אנדרע הנאות וועגן · אונ האט ניט מכוין גיוועזן מיט זיין בויען עפיש לשם שמים דהיינו צו טראכטין דאש ווינקעלע וועט זיין איין מקום קבוע דארטין צו לערנן אדר תפלה טאן אונ אפילו ווען ער האט שון יוא דרויף אמחשבה גיהאט איז ניט גנוג · נאר ער מוז דאש ארויש ריידן מיטן מויל אויך : (ט) אזו וויא עש שטייט אין זוהר דר וואש בויעט איין גיבייא וויא ער הייבט אן צוא בויען · מוז ער דער מאנין אז דאש ווינקלע בויעט ער צו פון וועגין גאט אזו העלפט אים גאט ער זאל דאש גיבייא אויש בויען בשלום · אונ גאט ב"ה ברייט אן דיא קדושה אויף אים אונ גינעהנט אויף אים שלום ווארום עש שטייט אין פסוק וידעת כי שלום אהלך אונ דוא וועשט ווישן אז דיין גיצעלט וועט זיין שלום ופקדת נוך ולא תחטא אונ בשעת

דוא

ביה יכיל לאתזקא דהא בההוא דירה רוח מסאבא שרייא ביה ואזיק מאן דאשכח ביה ואי תימא במאי ידעין כגון דאיתזקא בההיא ביתא דבני לה או אנשי ביתו האי בנזקא דגופא או בנזקא דממונא היא גרמא דחטאין הנ"ל ולכן ישנה מקומו וילך למקום אחר ולא ידור בו : (י) וזהו הענין של נגעי בתים כשנכנסו ישראל לארץ שעשה הקב"ה כן מרוב אהבה וחיבה לישראל שבכל בית שהיה מוכן לזנות היה נגע צרעת פורח בו כדי שינתץ את הבית עצו ועפרו היו זורקין מחוץ לעיר ועפר אחר יקח כדי להציל את ישראל מכל היזק ואיתא שם בזוהר ר' יוסי עאל יומא חד בחד ביתא מטא בסיפתא עאל לגו שמע חד קלא דאמר אתכנשו עולו אחהו בר פלניתא דדין ספיתו ונזיק ליה עד לא ינפוק ושמע חד קלא אחרינא דהוי אמר לא נוכל אלא אי דיוריה הכא מה שאין כן עכשיו שבא באקראי אי אפשר להזיקהו · (יא) נפק ר' יוסי ואמר ודאי מאן דעבר על מילוי דחברייא אתחייב בנפשיה א"ל הא חזינן דכמה אנשים בונין בתים שהן חרוב יותר מז' שנים א"ל אינהו מסיטרייהו קא אתיין ואינם ניזוקין שלפי שהם בחבורה אחת אבל מאן דהוא דחיל חטאין יוכל לאתנזקא ח"ו : (יב) ע"כ מכל דבר שעושה האדם תקדים עבודת בוראך·בבנין הבית תקדים מקום מיוחד לעמידת הספרים וחדר מיוחד ללמוד וכן בעשיית הבגדים לעצמו או לאשתו צריך האדם לכוין בעת התפירה ובשעת התחלת מלאכה לשם שמים כאשר הראה לנו הקב"ה בתורתו הקדושה שצריך להיות לאדם מלבושים כד"א ויעש ה' לאדם ולאשתו כתנות עור וילבישם : (יג) הכלל העולה בכל דרכיך דעהו זכור בכל

דוא בוישט זאלשטו ארויש ריידן דיין וואונונג וואש דוא בוישט פון גאטש דינשט וועגין וועשטו ניט זינדגין · אבר אז ער רעט ניט ארויש גרייט ער אן צו זיין הויז די סטרא אחרא ח"ו · אונ מכל שכן דער וואש בויעט איין הויז אדר איין בזונדר חדר פון וועגין מען זאל דארטין גיוואונט זיין צו טרינקן אונ אונקשהייט טרייבין אזו וויא פיל לייט זיינן דרינן גישטרויכלט גיווארין · רועט בוודאי דיא סטרא אחרא אין דעם הויז אונ דער מענטש גייט ניט אוועק פון דער וועלט ביז ער מוז גישטראפט ווערין אין דעם הויז · אונ דער וואש וואונט דרינן קען ניזוק ווערין ח"ו · ווייל אין דעם הויז רועט דיא סטרא אחרא אונ זיא איז מזיק ווען זיא גפינט אין דעם הויז : (י) אונ דש אויך איז גיוועזן דר ענין פון דיא נגעים וואש פלעגין גפונן ווערין אין דיא הייזר פון ארץ ישראל · דאש גאט ב"ה האט דאש גיטאן מחמת ער האט זייער ליב דיא ישראל דען דאש הוז וואש עש איז גיוועזן אן גיבוייט צוא זנות פריער איידער דיא ישראל זיינן גיקומן קיין ארץ ישראל האט דאך דרינן גירועט דיא סטרא אחרא וואלט זיא דאך גיקענט מזיק זיין דעם ישראל וואש האט דר נאך גיוואונט אין דעם הויז · דרום האט דער נאך גיבליאט דרינן איין נגע צרעת כדי דער בעה"ב זאל צו שטוסן דאש הויז · זיין האלץ אונ זיין אש האט ער גווארפן חוץ פון דר שטאט אונ האט עש גמוזט איבר בויען כדי דר בעה"ב זאל ניצול ווערין פון אלירלייא שאדין דער זוהר ברייננט איין מעשה רבי יוסי איז אמאל אריין גיגאנגן אין איין הויז · האט ער גיהערט איין קול זאגט זאמלט אייך איין דען היינט קומט איינר אין דעם הויז אריין לאמיר אים מזיק זיין איי ער גייט ארויש · האט דער אנדרר אים גיענטפרט מירנוואלטין אים אנדרש ניט גיקאנט מזיק זיין סיידין ער זאל דא וואונן אבער אז ער קומט נאר אמאל אריין קענן מיר אים ניט מזיק זיין : (יא) איז רבי יוסי ארויש גיגאנגן פון דעם הויז אונ האט גיזאגט דאש איז גוויש דער וואש איז עובר אויף די רייד פון די חכמים איז חיב מיתה · דען איך האב איצונד עובר גיוועזן אויף זייערע רייד אונ בין אריין גיגאנגן אין איין הויז וואש עש איז שוין פוסטע זיבן יאר · בין איך שיר ניזוק גיווארין · האט מען אים גיפרעגט · אמער מיר זעהן דאך אז פיל מענטשן בויען זעלכע הייזר וואש שטייען שוין מער פוסטע פון זיבן יאר אונ ווערין ניט ניזוק · האט רבי יוסי זייא גיענטפרט דיא זיינן אויך פון דער סטרא אחרא · דרום ווערין זייא ניט ניזוק אבער ווער עש פארכט זיך פאר זינד דער קען ניזוק ווערין ח"ו : (יב) דרום אין איטליכר זאך וואש דער מענטש טוט זאל ער פעדרין דיא דינסט פון זיין בשעפר · אז ער בויעט איין הויז זאל ער פעדרן איין בזונדר ארט אויף ספרים צו שטעלן אונ איין בזונדר חדר אויף צו לערנן · אז ער מאכט קליידר זיך אדר זיין ווייב מיז ער זיך מכוין זיין אז ער טוט עש פון גאטש וועגין דען גאט ב"ה האט אונז גוויזן איין רמז אין זיין הייליגר תורה אז דער מענטש דארף זיך בקליידן אזו וויא עש שטייט אין דער תורה ויעש ה' לאדם ולאשתו כתנות

בכל עניינך ואל תשכח כי הכל מתנות חנם כי לא לחכמים לחם שאתה רואה בחוש שהרבה חכמים יושבים בלי מזון ומחיה וכל ימיהם הם בדוחק ובצער ויש איזה אנשים שוטים ובזוים יושבים בשפע טובה ובעושר וזהו שהוא הכל רצון הקב"ה ע"כ בכל משא ומתן תראה שיהיה הקב"ה חפץ בו שהוא לתועלת הנפש ולא תועלת הגוף משא"כ אם לבך קשה כברזל מלגמול חסד עם עניים וכל עמלך הוא למלאות כריסך להוט אחר אכילות טובות ולהנאת הגוף זהו ענין רע שנתן לבני אדם : (יד) ועל זה יתפלל כל אדם שיתן לו הקב"ה רחמים לב כשר לב שומע אל אביונים שומע זעקת דלים לב לגמול חסד עם עניים לומדי תורה כי מי שהוא תומך עניים בעלי תורה מזהיר הזוהר שצריך האדם לתמוך הבעלי תורה׳ אף שהן אינן קרוביו והמה מוקדמין לקרובים שלו : (טו) כיון שאדם אין תומך לעניים בעלי תורה אזי הוא נותן בעו"ה סמוכות רגלים וכח להנחש הקדמוני ולחיליו אשר זה עשה לו ה׳ ברוב רחמיו להיות הולך על גחון בלתי תת לו רגלים כי לולא זאת לא היו בני האדם יכולין להתקיים ח"ו ובעון זה שאינם נותנים סמוכות לבעלי תורה אשר המה נקראים אביונים נמצאים רגלים לנחש להתגבר ולעורר גזירות ח"ו ע"כ צריך האדם להתפלל על זה לפני הקב"ה אשר בידו הוא להטות לב האדם כרצונו להיות האדם וותרן בממון כראוי לו ולא יהיה קמצן ולא יהיה ג"כ וותרן יותר מכדי יכולתו כי סופו יהיה ח"ו שיצטרך לבריות אכן אף זה יראה שלא לקמץ יותר מדאי : (טז) ובא וראה מ"ש הזוהר פ׳ בשלח ר׳ אבא אומר יש רעה חולה ראיתי תחת השמש כמה ב"נ אטימין ליבא בגין דלא משתדלי באורייתא וכי יש חולה שאינו רעה אלא הענין הוא כי יש כת אחת המשחיתים בר מינן אשר לפעמים יוצאים מנוקבא דתהומא רבה ובאין ושורין על האדם להיות כבוש תחת ידיהם לבלתי יהיה האדם שולט

עור װילבישם אונ גאט האט גימאכט קליידר צוא אדם מיט חוה אונ האט זייא אן גיקלייד · (יג) דער כלל איז אין אלע דיינע װעגין װייש אים · אונ גידיינק אים אין אלע דיינע זאכין · אונ פאר געס ניט אז אלץ װאש דוא האשט · דאש האט גאט ב"ה דיר גשיינקט אום זיסט · דען ניט צוא דיא חכמים איז דאש ברויט · דא דוא זעהשט דאך בחוש אז פיל חכמים זיצן אן ברויט אונ אלע זייערע טעג זיינן מיט גרויש דוחק אונ צער · אונ עש איז פאר האנדן אזעלכע מענטשן װאש זיינן שוטים אונ בזוים · דיא זיצן בשלוה אונ זיינן גרוישע עשירים · דאש אלץ איז װייל גאט ב"ה װיל אזו · דרום אין אלע דיינע משא ומתן זאלשטו זעהן אז גאט ב"ה זאל װעלן אין אים דאש ער זאל זיין פון װעגין דער הילף פון דער נשמה ניט פון די הילף פון דעם גוף װעגין · אליין · אבר אז דיין הארץ איז הארט װיא אייזן פון גומל חסד צוא זיין מיט ארמע לייט אונ גאר דיין מידקייט איז נאר כדי דיין בויך צוא דער פילן אונ בישט להוט נאך גוטע עסין װארג אונ נאך דיא הנאות פון דעם גוף דאש איז איין שלעכטע פירונג : (יד) אונ דרויף זאל איטליכר מענטש מתפלל זיין אז גאט זאל אים געבין איין הארץ פון רחמנות אזו איין הארץ ער זאל צוא הערין דיא אביונים צוא הערין דאש גישרייא פון ארמע לייט זייא צוא געבן צדקה אונ זייא מציל זיין פון זייערע רויברש אזו איין הארץ ער זאל גומל חסד זיין מיט די עניים װאש לערנן תורה · דען דר זוהר איז מזהיר אז דער מענטש מוז העלפין דיא בעלי תורה · אונ זייא זיינן פריער פון זיינע קרובים : (טו) װארים אז דער מענטש לעהנט ניט אונטער דיא עניים בעלי תורה גיט ער ח"ו איין אונטר לעהנונג פון פיס אונ כח צוא דעם נחש הקדמוני אונ צוא זיינע חילים װאש גאט ב"ה האט גיטאן מיט זיין פיל רחמנות אז ער זאל ניט האבין קיין פיס נאר ער זאל קריכן אויף זיין בויך · װארום ער זאל ח"ו האבין פיס װאלטן דיא מענטשן ח"ו קיין קיום ניט גיקענט האבין אונ מחמת דער זינד װאש דיא עשירים לעהנן ניט אונטר דיא בעלי תורה מיט געלט · װערט גפונן פיס צום נחש ער זאל זיך שטארקן אונ דר װעקין גזירות ח"ו דרום מוז דער מענטש מתפלל זיין פאר גאט ב"ה װאש אין זיינע הענט איז צוא נייגן דעם מענטשינש הארץ װיא זיין װילן איז · זאל ער מתפלל זיין אז גאט ב"ה זאל אים נייגן זיין הארץ ע׳ זאל זיין איין װתרן אין געלט װיא עש גיהער צוא זיין אונ זאל ניט זיין קיין קמצן · אונ אויך ניט קיין איבריגער װתרן מער איידר זיין יכולת איז װארום זיין סוף װעט זיין ער זאל חלילה דארפין צוא לייט : (טז) קום אונ זעה װאש עש שטייט אין זוהר · רבי אבא זאגט עש שטייט אין קהלת יש רעה חולה ראיתי תחת השמש עש איז פאר האנדן איין שלעכטע קריינק האב איך גיזעהן אויף דער װעלט · איז

דאך

שולט בממון שלו ולא מבעיא שלא יוכל ליתן צדקה לעני אלא אפילו לעצמו אין לו יכולת לשלוט בממון לקנות איזה מאכל או להלביש עצמו ואשתו ובני ביתו כראוי לו לפי עשרו ומראהו הוא כדל ורזה : (יז) נמצא סובל כל היסורים והולך בבגדים מטולאים אף שיש לו בביתו כל טוב אין לו הנאה ממנו והכל הוא מוכן לאיש אחר אשר נכרז עליו ברקיע להיות הטוב ההוא מזומן לאחר כמאמר הכת״ב יכין רשע וצדיק ילבש והכת המשחיתים הנ״ל נקראים רעה אשר עליהם נאמר לא תאונה אליך רע״ה והרי זה אדם דומה ממש לחולה אשר לפניו כל מיני מאכל ומעדני עולם ואינו יכול לטעום מפני הח״לי רע״ה ואין לו יתרון בכל שיעשה לא בעוה״ז ולא בעוה״ב כי אם התכריכים אשר מלבישים אותו לאחר מותו : (יח) וזש״ה בקהלת איש אשר יתן לו האלהים עושר ונכסים וכבוד ולא ישליטנו האלהים עליו גם זו רע״ה חולה ע״כ יראה האדם לעשות הישר בעיני אלהים ואדם וטוב שם טוב משמן טוב ואז טוב לו בעוה״ז ויהיה נפטר בשם טוב ויהיה טוב לו גם בעוה״ב :

פרק כה **כתיב** יברכך ה׳ וישמרך ודרשו רז״ל יברכך ה׳ בממון וישמרך מן המזיקים והמדרש זה צריך פירוש ונ״ל להרץ ע״ד משארז״ל במס׳ חולין : (ב) הנהו שקולאי דהוו דרי חביתא דחמרא בעו לאתפוחי אותביה תותיה מרזיבא ופקע אתו לקמיה דמר בריה דרב אשי אפיק שפורא

דאך קשה וואו איז דען פארנן איין קראנקייט וואש איז ניט שלעכטש · נאר דער ענין איז דען עש איז פאר האנדין איין כיתה משחיתים וואש צוא צייטין גייען זייא ארויש פון דעם תהום רבא · אונ קומן אונ רוען אויף דעם מענטשן אונ בצווינגן דעם מענטשן אונטר זייער רשות · דאש דער מענטש זאל קיין שליטה ניט האבין אין זיין געלט · אונ לא מבעיא קיין צדקה זאל ער בוודאי ניט קענן געבין מיט דעם געלט נאר אפילו צוא זיך אליין זאל ער קיין יכולת ניט האבין צוא געוועלטיגין אין זיין געלט · זיך צוא קויפן עפיש איין גוט עסין ווארג אדר איין מלבוש צוא מאכין זיך אדר זיין ווייב אונ קינדר וועדליג ער וואלט בדארפט נאך זיין עשירות נאך · אונ זיין געשטאלט אונ זיין גאנג איז וויא איין ארום מאן : (יז) ווערט גיפונן ער לייד אלירלייא יסורים · אונ גייט אין גלאטעטע קליידר · ווען ער האט אפילו אין זיין הויז אלץ דאש גוטש · האט ער אבר דער פון קיין הנאה ניט · אונ דאש אלץ איז אן גיבריט צוא אנדר מענטש וואש אויף דעם הימל האט מען אויף אים אויש גירופן אז דאש גוטש פון דעם קמצן זאל זיין אן גיבריט צוא דעם אונ דעם מענטשין אזו וויא דער פסוק זאגט יכין רשע וצדיק ילבש דער רשע טוט אן ברייטן · אונ דער צדיק וועט זיך דרינן אן קליידן · אונ די כיתה משחיתים וואש פריער זיינן גישטאנן · דיא ווערין גירופן רעה דאש אויף זייא ווערט גיזאגט לא תאונה אליך רעה עש וועט זיך ניט טרעפן צוא דיר דיא כיתה משחיתים וואש הייסן רעה · נוא דר מענטש וואש איז אין רשות פון דיא משחיתים וואש הייסן רעה · איז ער ממש גלייך צוא איין קראנקן וואש פאר אים שטייט אלירלייא עסין ווארג אונ מעדני מאכלים · אונ ער קען זייא ניט פאר זוכן מחמת שלאפקייט · אזו אויך איז דער מענטש וואש איז אונטער דעם רשות פון דיא משחיתים רעה אונ פון אלע זיינע מעשים קומט אים גאר ניט ארויש ניט אויף דער וועלט אונ ניט אויף יענר וועלט · נאר דיא תכריכים וואש מען קלייד אים אן נאך זיין טויט : (יח) אונ דאש מיינט דער פסוק אין קהלת איש אשר יתן לו האלהים עושר ונכסים וכבוד אזו איין מענטש וואש גאט טוט אים געבין עשירות אונ נכסים אונ כבוד ולא ישליטנו האלהים עליו אונ גאט מאכט אים ניט גיוועלטגן דרויף וגם זה רעה חולה דאש איז מחמת ער איז אונטר דעם רשות פון דיא משחיתים וואש הייסן רעה · אונ ער איז גלייך וויא איין קראנקר וואש אלץ דאש גוטש שטייט פאר אים אונ ער קען עש ניט עסין דרום זאל דער מענטש זעהן צוא טאן דאש וואש איז רעכט פארטיג אין דיא אויגן פון גאט אונ לייט דאש הייסט ער זאל ניט קארג זיין אונ אויך ניט צו מילד אונ איין גוטר שם איז בעשר פון גוטן בוים אייל אונ אזו וועט אים גוט זיין אויף דער וועלט אונ וועט שטארבין מיט איין גוטן שם · אונ אויף יענר וועלט וועט אים אויך גוט זיין אמן :

פרק כה כתיב ג עש שטייט אין ברכת כהנים יברכך יי וישמרך דרשינן אונזרי חכמים · גאט וועט דיך בענטשן מיט געלט · אונ וועט דיך היטין פון די מזיקים · אונ דעם מדרש בדארף מען פאר שטיין אויף דעם דרך וואש אונזרי חכמים ז״ל האבן גזאגט אין דר מסכת חולין · (ב) עש זיינען גיוועזן טרעגער וואש האבין גיטראגין איין

שפורא שמתיה : (ג) אתי לקמיה א"ל היכי איעביד הכי א"ל אמאי תעביד כי אותביה באונאי א"ל את בדוכתא דשכיח ביה רבים מה בעית את הוא דשנית זיל שלים א"ל השתא נמי ליקבע לי זמן ואפרע קבע ליה זמנא כי מטא זמניה איעכב · (ד) כי אתא א"ל אמאי לא אתית בזמנך א"ל כל מילי דצייר וחתים וכייל ומני לית לן רשות למישקל מיניה עד דמשכחנא מידי דלא צייר ולא מני וכייל עכ"ל : (ס) והקשו בתוספת דהכא משמע שיש שליטה למזיקים בדבר שאינו מנוי והא אמרינן אין הברכה מצויה אלא בדבר שאינו מנוי שנאמר יצו ה' אתך את הברכה באסמיך דבר הסמוי מן העין ותירצו התוספת דבאמת הוא כך דאין הברכה מצויה אלא בדבר הסמוי מן העין ולא בדבר המדוד ולא בדבר המנוי רק שהמזיקין הן שולטין בתוספת ברכה שברך ה' מן הסמוי עכ"ל : (ו) וא"כ המדרש הוא מבואר מאליו יברכך ה' בממון וכל מקום שנאמר בו ברכה הוא הדבר הסמוי מן העין ר"ל שהוא לא מנוי ולא מדוד וא"כ יקשה הלא המזיקים הן שולטים באותו הממון לז"א וישמרך מן המזיקים שלא ישלטו אף באותו הממון שהוא תוספת ברכה : (כח) וא"כ אתה תשלוט במעשה ידיך ובהטוב אשר ייטיב ה' לך ותוכל לעשות מהם צדקה וגמילות חסדים וק"ל :

(כט) מכל הנ"ל נשמע שמי שהוא קמצן גדול אזי הוא

פאס וויין · האבין זייא זיך גישטעלט אף רוען אונטר איין רינע · איז דיא פאס וויין צוא בראכין גיווארן · האבן זייא פאר שטאנען אז דאש האבין גיטאן די מזיקים · (ג) זיינען זייא זיך גיגאנגען קלאגין פר (מר) דער זון פון (רב אשי) · האט דער (מר) אויש גיצוגין איין שופר אונ האט מחרים גיוועז דיא מזיקים · כדי זייא זאלין זיך שטעלין פאר אים צום דין · האט מען גיגלויבט אז דער מזיק איז גיקומן פארי אים · האט (מר בר רב אשי) אים גיפרעגט למאי האשטו צוא בראכין דיא פאס ויין · האט דער מזיק אים גיענפרט וויא דען האב איך גיזאלט טאן אז ער האט די פאס וויין גישטעלט אויף מיין אויער האט ער גיזאגט צום מזיק אין אזו איין ארט וואש פיל לייט גייען דארטין וויא קומסטו דארט צוא זיין · דרום בדארפסטו אים צו צאלין · האט דער מזיק צוא אים גיזאגט זייא מיר קובע אצייט וועל איך אים צאלין · האט ער קובע גיוועז אצייט · אז עש איז גיקומן די צייט האט ער ניט גיצאלט · (ד) דער נאך האט ער אף גיבראכט דאש גיצאלט האט (מר בר רב אשי) אים גיפרעגט · פאר וואש ביסטו ניט גיקומן צוא בצאלין אין דער צייט · האט דער מזיק צו אים גיזאגט · אזוא אזאך וואש איז פאר בונדין · אדר פאר חתמת אדר גימאסטין אדר גצייילט האבן מיר קיין רשות ניט צו נעמן דער פון · ביז מיר גיפינן אזוא איין זאך וואש איז ניט פאר בונדין אונ ניט גיציילט אונ ניט גימאסטין · דרום האב איך מיך אזוא פאר זאמט ווייל איך האב ניט גיקענט קריגין אזוא אגעלט וואש איז ניט גציילט ביז איצונד האב איך ערשט עש גיקריגן · (ה) פרעגט תוספות איין קשיא פון דאנען איז גידרונגן אז דיא מזיקים גיוועלטקין אין אזו אזאך וואש איז ניט גיציילט · אונ אין דער גמרא בבא מציעא זאגין מיר דאך פאר קערט אז דיא ברכה ווערט אנדרשט ניט גיפונען נאר אין אזו איין געלט וואש איז ניט גיציילט ענטפערט תוספות אתרוץ דער אמת איז טאקע אז דיא ברכה קען אנדרש ניט גיפונען ווערין נאר אין אזוא אזאך וואש איז ניט גיציילט אונ ניט אין איין גיציילטר זאך · נאר דיא מזיקים גיוועלטקין אין דעם וואש ווערט גימערט מחמת דער ברכה וואש גאט ב"ה גיט אין דער זאך אבר פון דעם קרן האבן זייא קיין מאכט ניט צוא נעמן · (ו) נוא פאר שטייט מען שוין היינט דעם מדרש יברכך יי בממון גאט ב"ה ווערט דיך בענטשן מיט פיל געלט אונ וואו דיא ברכה איז מוז דאש געלט ניט זיין גיציילט · ווערט דיר דאך קשה זיין · אמער דיא מזיקים האבן דאך מאכט איבר דעם געלט · אונ וואש טויג מיר דיא ברכה אז דיא מזיקים זאלין מאכט האבן דריבר · דרום זאגט דער מדרש ווייטר וישמרך מן המזיקים אונ גאט ב"ה ווערט דיך היטן פון דיא מזיקים אז זייא וועלן קיין מאכט ניט האבן אפילו איבר דעם וואש ווערט גימערט מחמת דער ברכה אונ מכל שכן אין דעם קרן · (כח) נאר דוא אליין וועשט גיוועלטיגין איבר דיין גוטש וואש גאט ב"ה ווערט דיר געבין אונ דען וועשטו קענן טאן צדקה אונ גמילות חסד · (כט) פון דעם אלמן איז גידרונגן · אז דער וואש איז איין גרוישר קמצן דער איז אין דעם רשות פון דער קליפה אונ אין רשות פון דיא שדים דאש זייא רואן איבר דעם געלט · אונ דער וואש איז איין ותרן דער איז אונטר דעם רשות פון דער קדושה · דרום זאל דער מענטש זעהן אז ער זאל ניט זיין קיין איבריגער קמצן · פון וועגין זיך

אריין

הוא ברשות הסט"א ביד המזיקים ששורים על הממון כנ"ל ומי שהוא ותרן אזי הוא מסיטרא דקדושה ע"כ יראה האדם שלא יהא קמצן יותר מדאי כדי להכניס עצמו בקדושה ויזכה ג"כ לעולם הבא אמן :

פרק כו **כתיב** אל תלחם את לחם רע עין כי כמו שער בנפשו הפי' הפשוט בעיני המוני עם אל תלחם לחם רע עין כי כמו שער בנפשו של בעל הבית שאינו נותן הלחם לאנשים אחרים כי הוא כמו שער בנפשו של בעה"ב אבל הזוהר פי' בענין אחר אל תלחם לחם רע עין כי הוא כמו שער בנפשו של האוכל כי כל האוכל מאכל אצל הרע עין אח"כ אותו האכילה הוא בנפשו של האוכל כמו סם המות ולא יגיעו ימים מועטים עד שיבא עליו איזה חולי ולפעמים יגיע אף שיחלה בחולי שיש בו סכנה · (ג) ולכן לא רצה רבינו הקדוש לאכול משום אדם כי היה מתיירא לנפשו שלא יהנה מן איזה צרי עין ואח"כ בהכרח שיבא עליו איזה חולי וא"כ כל מי שהוא צר עין גורם רעה לעצמו וגורם רעה לאחרים ולפעמים כשימות האיש האוכל מאכל אצל הצר עין אזי בגרמא דיליה הוא מת וצריך לעשות תשובה על זה כדאמרו חכמינו ז"ל מגלגלין זכות ע"י זכאי וחובה ע"י חייב : (ד) ולפעמים מי שהוא קמצן וצר עין גורם רעה לעצמו למות בשביל דבר קטן כאשר אני ראיתי כמה אנשים שלא היו רוצין ליתן לבעלי המלחמות (המחבר מדבר בזמנו שהיה בעת מלחמה ושערורית כנזכר בהקדמה) קוביאות או טוב"ק ובעבור דבר קל היו בעלי המלחמות הורגין אותן · (ה) ולפעמים הין יכולין להציל נפשות בדבר מועט ואח"כ כשנתחזקו הבלבולים אפילו אם נתן מלא ביתו לא היה יכול להציל אותן אוי ווי לאותן האנשים ועליהם אמר שלמה יש עושר שמור לבעליו לרעתו · (ו) ובא וראה מה דאיתא בגמרא דמסכת תענית במעשה בנחום איש גם זו שפגע בו עני אחד וא"ל רבי פרנסני והלך תיכף וטען סהחמור עד

שלא

ארייַן צוא ברייַנגען אין דער קדושה וועט ער זוכה זייַן צוא עולם הבא אמן :

פרק כו כתיב עש שטייט אין פסוק אל תלחם את לחם רע עין דוא זאלשט ניט עסין בייא איין קארגין מאן וואש ער פאר גינט דיר ניט דאש עסין כי כמו שער בנפשו ווארום דאש פרעמדע עסין איז בייא דעם בעל הבית גלייך וויא איין גאל מעשר שנייט אים אין זייַן לייב · נמצא גייט דר פסוק כמו שער בנפשו אויף דעם בעל הבית : (ב) אבר דער זוהר איז אנדרש מפורש כמו שער בנפשו של האוכל דען דער וואש עשט בייא דעם רע עין שאט דאש עסין דעם וואש ער עסט גלייך וויא איין גאל מעשר שנייט אין זייַן לייב אונ דאש עסין איז אים וויא סם המות · אונ ער מוז דאש עסין באלד אויש קריינקן · אונ אמאל קען נאך זייַן אז דורך דעם עסין פאלט ער אריין אין אזו איין קראנקייט וואש איז איין סכנה : (ג) אונ דרום האט רבי יהודה הנשיא ניט גיוואלט עסין בייא קיין שום מענטשן · ווייל ער האט מורא גיהאט ער זאל ניט נהנה זייַן פון איין קארגין מאן · אונ דער נאך וועט ער עש מוזין אויש קריינקען · נמצא דער וואש איז איין צר עין · דער איז גורם בייז צו זיך · אונ צוא אנדרע · אונ אמאל אז דער מענטש וואש האט גיגעסין בייא דעם צר עין שטארבט · איז דאש מחמת אים · מוז ער דרויף תשובה נעמן · אזו ווי אונזרי חכמים ז"ל האבן גזאגט גאט שיקט צו איין גוטה זאך דורך איין צדיק · אונ איין שלעכטע זאך דורך איין רשע · (ד) אונ אמאל קען זייַן אז דער קמצן זאל זיך אליין גורם זייַן ער זאל גיטייט ווערין איבר אקליינע זאך · אזוא ווי איך האב גיזעהן פיל מענטשן וואש האבין ניט גיוואלט געבין צוא דיא בעלי המלחמות (דער מחבר רעט וואש עש האט זיך גיטראפין אן זיינע צייטן אז עש איז גיוועזן מלחמות וויא ער שרייבט אין דער הקדמה) איין קליינע זאך דהיינו טבאק אדר אנדרע קליינע זאכין · האבין דיא בעלי מלחמות זייא גיהרגת : (ה) אונ אויך אז איינר איז גינומן גיווארין פר איין בילבול · אונ וואלט זיך גיקאנט מציל זייַן מיט ווייניג געלט · האט ער דענמאלט ניט גיוואלט געבן · דער נאך אז דער בילבול איז גישטארקט גיווארן האט ער שוין גיוואלט געבין גאר זייַן פאר מעג האט מען אים שוין ניט גיוואלט מציל זייַן אונ ער איז אום גיקומן · אוי ווייא צו די דאזיגע מענטשן · אונ אויף זייא האט שלמה המלך גיזאגט עש איז פר האנדן איין עשירות וואש איז גהיט צוא זייַן בעל הבית · פון זייַן בייז ווענין : (ו) קום אונ זעה וואש עש שטייט אין דער גמרא אין מסכת תענית · עש האט זיך גיטראפין נחום איש גם זו האט אמאל בגעגינט איין ארום מאן · האט דר ארום מאן צוא אים גיזאגט רבי זייא מיך מפרנס .איז ער תיכף גיגאנגן אונ האט אראפ גינומן דיא משא פון דעם

אייזל

שלא הספיק ליתן לו יצא נשמתו של העני : (ז) אמר אותו הצדיק עיני שלא חסו עליך יסמו ידים שלא נתנו תיכף יקטעו וכל גופי שלא חסה עליך ידוכא ביסורים ואירע לו כפי שגזר על עצמו · (ח) ואח"כ ראו אותו תלמידיו ביסורין והתחילו לבכות אמר להם מפני מה אתם בוכים אני גרמתי לעצמי שלא נתקרר דעתי עד שאמרתי שימלא כל גופי שחין אמרו לו אוי לנו שראינו אותך בכך · (ט) אמר להם אוי לי אם לא ראיתם אותי בכך · (י) ע"כ יראה האדם כשיש לו אורחים בביתו יתן להם בעין יפה או לא יזמין כלל אורחים כדי שלא יבא ח"ו לידי עונש כנ"ל וקרוב הדבר שיהיה מוכרח לעשות תשובה · (יא) ועפ"ז נוכל גם כן לפרש פירוש הפסוק צדיק אוכל לשובע נפשו ובטן רשעים תחסר ויהיה הפירוש כך כי כל האוכל אצל צדיק שהוא טוב העין יאכל לשובע נפשו אפילו אם אכל מעט מן המאכלים אבל מי שהוא אוכל מן בטן של רשעים הוא יחסר אפילו אם הוא אוכל הרבה מ"מ לא יהיה שבע האוכל מן מאכל של רע עין כי זה הוא כלל גדול מי שהוא רע עין אינו יכול לשבוע את נפשו ומכ"ש שאינו יכול ליתן לאחרים מטובו אשר חנן ה' אותו · (יב) וכמו שמצינו אצל נבל שלא רצה לשלוח למלך דוד ע"ה מנחה מזבחו וגרם רעה לעצמו שמת במגפה עבור עון זה על כן צריך האדם להתרחק ממדה זו ואז טוב לו יהיה סלה :

פרק כז מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד מאיש אשר הוא ירא ה' והוא עוסק בדברי תורה ולימוד התורה ועמוד העבודה זו תפלה אשר אלו השני עמודים הן הולכין ומקדימין לילך קודם המטה

אייזל אונ האט אים ארויש גינומן עסין שפייז · איידער ער האט אים גיגעבין דאש עסין שפייז · דער ווייל איז דער ארום מאן גישטארבין · (ז) האט דער צדיק גיזאגט מיינע אויגן וואש האבין אויף דיר קיין רחמנות ניט גיהאט זאלן בלינד ווערין מיינע הענט וואש האבין דיר ניט גיגעבן תיכף דאש עסין שפייז זאל אפ גיהאקט ווערין אונ גאר מיין גוף וואש האט אויף דיר ניט חס גיהאט · זאל ער גישלאגין ווערין מיט יסורים · אונ אזו איז גיווארין וויא ער האט אויף זיך אליין גוזר גוועזן : (ח) דער נאך האבין דיא תלמידים אים דער זעהן מיט דיא יסורים · האבין זייא אן גהויבן צו וויינן האט ער צו זיי גיזאגט ווארום וויינט איר · איך האב עש מיר אליין גורם גיוועזן · דען מיין דעה איז ניט גקילט גיווארין ביז איך האב גיזאגט אז גאר מיין גוף זאל פול ווערין מיט שחין · האבין דיא תלמידים צוא אים גיזאגט ווייא איז אונז וואש מיר זעהן דיך מיט אזעלכע יסורים : (ט) האט ער צוא זייא גיזאגט ווייא וואלט מיר גיוועזן אז איר זאלט מיך ניט גיוועזן זעהן מיט די יסורים ווארום איך וואלט גיוועזן גישטראפט גיווארין אויף עולם הבא ווייל איך האב דעם ארום מאן ניט גיגעבין תיכף עסין · אבער היינט קום איך אפ אויף דער וועלט : (י) דרום גיהער דער מענטש צוא זעהן אז ער האט אורחים אין זיין שטוב · זאל ער זייא געבין עסין בעין יפה דאש הייסט ער זאל זייא דאש פאר גינן אונ זאל זייא ווייזן אפרייליך פנים אדער אז ער פאר שטייט אין זיך אז ער וועט דאש ניט טאן · זאל ער בעסר גאר ניט בעטין קיין אורחים כדי ער זאל ח"ו ניט קומן צוא איין עונש · אזו וויא פריער איז גישטאנן : (יא) אונ דורך דעם קענן מיר מפורש זיין דעם פסוק צדיק אוכל לשובע נפשו ובטן רשעים תחסר איז אזו דיא טייטש פון דעם פסוק דער וואש עשט בייא דעם צדיק וואש ער פאר גינט בוודאי דאש עסין · דער וועט עסין אן צוא זעטין זיין לייב · האטשע ער וועט עסין גאר ווייניג וועט ער פארט זאט זיין דער פון ווייל ער גיט עש אים מיט זיין גאנצן הארצן · אבר דער וואש עשט בייא איין רשע · ווען ער עשט אפילו פיל ווערט ער פארט ניט זאט פון דעם עסין ווייל דער רשע פאר גינט אים דאש עסין ניט ווארום דאש איז אגרויישר כלל דער וואש איז איין רע עין · דער קען זיין לייב ניט אן זעטין אונ מכל שכן אז ער קען ניט געבין צו אנדרע פון זיין גוטש : (יב) אונ אזו וויא מיר גפינן בייא נבל וואש ער האט ניט גיוואלט שיקין קיין מתנה פון זיין סעודה מיט דיא קנעכט פון דוד · אונ האט זיך דער מיט גורם גיוועזן שלעכטש · דאש ער איז גישטארבין אין מארד איבר דער זינד · דרום בדארף דער מענטש זיך דער ווייטערין פון דער מדה וועט אים גוט זיין אויף אייביג :

פרק כז מה וויא גוט אונ וויא זיס איז אז דיא ברידער זיצין אין איינם דאש מיינט מען אז א מענטש איז איין ירא שמים · אונ איז עוסק אין לערנען אונ דאווינט ערינצט

המטה כשאדם הולך לעולמו אחר מותו • (ג) וקול כרוז נפיק קדמוהי זה האיש אשר בחייו תמיד הולך עמנו בחבורה אחד וגם עכשיו לא נעזבנו עד כי נביאנו להיכלו אשר הוא כבוד כולו ואומרים לתורה הקדושה כמה יקר ותפארת להאדם בעבורך וזהו בהיות הולך בתורת אמת משא"כ כשאדם הולך אחר שוא והבל ועוסק בדברים של דופי ופלסתר אזי הוא נענש • (ג) וראיה מזוהר פרשת בלק שאחר פטירת האדם טרם בואו לדין כרוזא נפיק אתכנשו כל בני מתיבתא לעיין בדיניה ומתכנשין יחד וההוא נשמתא עיילו יתיה תרין ממונים כיון דעייל מעמידים אותו אצל חד עמודא אשר שם ושלהובא מלהטת שם ואז מביאין בכתב כל מה שחידש בתורה בחייו ומעיינין באותן החידושים אם הם דברים ברורים של אמת דהיינו שחידש אותן ע"פ הקדמות של אמת אז כל אחד מבני מתיבתא עילאה מעטר ליה בעיטרא המתנוצץ ומאיר באור בהיר • (ד) ואם הן דברים שאינן של אמת אז כל אחד ואחד מבני מתיבתא אומרים שקר הוא רק היה אומר הקדמה כך להתפאר בחידושי שקר ווי ליה להאי כסופא דעבדין ליה בני מתיבתא ומיד בא הממונה של גיהנם וחוטפו על פי פסק בני מתיבתא המוסרין אותו בידו ומקלעין ליה מתמן בפעם אחד לתחתית של גיהנם וסובל שם עונשים קשים ומרים • (ה) כדאיתא בזוהר פרשת יתרו כל מאן דאמר במילוי דאורייתא מאי דלא ידע ולא קביל מן רביה עליו הכתוב אומר לא תעשה כו' וקב"ה זמין לאתפרע מיניה בעלמא דנשמתא דיליה בעיא למיעל לדוכתה ודחיין לה לבר ותשתצי מההוא אתר דצרורא בצרורא דחיי דשאר נשמתין הרי לך מבואר העון החמור והעונש החמור • (ו) ועתה נבאר מענין כוונת התפלה והובא בזוהר פרשת בלק ידוע כי דוד המלך ע"ה היה נעים זמירות ובעל תפלות

ערינצט • דאש די צווייא זיילי איז דאש לערנן אונ דאוונן • די פעדרין צו גיין פאר דער מטה נאך זיין טוט (ב) אונ איין קול רופט אויש פאר אים אונ זאגט דאש איז דער מענטש וואש ביא זיין לעבין איז ער תמיד מיט אונז גיגאנגען אין איין חברותא • וועלין מיר אים אויך ניט פאר לאזין ביז מיר וועלין אים ברייגנן צוא זיין היכל וואש עש איז גאר מיט כבוד דאש מיינט מען אין גן עדן אריין • אונ זייא זאגין צו דער הייליגר תורה וויפל כבוד אונ שיינקייט גרייכט צוא דעם מענטשן מחמת ער האט דיך גילערנט • אונ דאש איז אז דער מענטש גייט נאך דעם וועג פון דער תורת אמת אונ לערינט זיא באמת אבר אז דער מענטש גייט נאך פאלשקייט אונ נארישקייט אדר ער האט גיזאגט אין דער תורה פאלשי פשטים פון גאוה וועגין • דער וועדט גישטראפט (ג) אונ איין ראיה איז פון דעם זוהר פרשה בלק • אז נאך דעם מענטשינס טויט • איי ער קומט צום דין • רופט אויש איין קול זאמלט אייך איין אלע דיא אייבערשטע בני ישיבה • צוא מעיין זיין אין זיין דין • אונ זייא זאמלן זיך אלע איין • אונ צווייא ממונים ברייגנן אריין דיא נשמה • וויא דיא נשמה גייט אריין • שטעלט מען זיא ביא איין זייל וואש דארט איז פאר האנדן • אונ איין פלאם ברענט דארט • דען ברייננט מען אויף גישריבן דאש אלץ וואש ער האט מחדש גיוועזן אין דער תורה ביא זיין לעבין • אונ מען איז מעיין אין דיא חידושים • אויב זייא זיינען קלארי רייד פון אמת • דאש הייסט אויב ער האט זייא מחדש גיוועזן דורך הקדמות פון אמת קריינן אים איטליכער פון דיא אייבערשטע בני ישיבה מיט זעלבע קרונן וואש פינקלן אונ לייכטין מיט איין קלאר ליכט • (ד) אונ אויב זייא זיינען ניט אמת • זאגט איטלכר פון דיא בני ישיבה • דאש איז פאלש נאר ער האט עש דרום גיזאגט כדי ער זאל זיך בארימען מיט פאלשע חידושים • ווייא צוא אים מחמת דער בושה וואש דיא בני ישיבה טוען אים אן אונ דער ממונה פון דעם גיהנם קומט אונ האפט אים • דורך דעם פסק וואש דיא בני ישיבה פסקנן אונ ענפרן אים איבר אין זיינע הענט אראפ צוא נידערין אים אין דעם אונטרשטן גרוב פון דעם גיהנם • אונ ער לייד דארט זייער שווערע אונ ביטרע שטראף • (ה) אזוא וויא עש שטייט אין זוהר פרשת יתרו איטליכער וואש זאגט אין דער תורה זעלכע זאכין וואש ער ווייסט ניט אונ האט עש ניט מקבל גיוועזן פון זיין רבי • זאגט אויף אים דער פסוק לא תעשה וכו' אונ גאט ב"ה איז אן גיברייט צוא גיצאלט ווערין אויף דער וועלט וואש זיין נשמה וויל גיין צוא איר ארט אונ מען שטוסט זיא ארויש • אונ זיא ווערט פאר לענד פון דעם ארט ווא די איברגע נשמות זיינן • נוא פון דאנן ווייסטו קלאר דיא זינד וואש האט דער וואש איז מחדש פאלשקייט אין דער תורה פון גאוה וועגין • אונ אויך דעם עונש דער פון • (ו) אונ אצונד

וועל

תפלות ויש לנו ללמוד סדר וענין תפלה ממנו · (ז) מצינו לפעמים הכנים עצמו לכתות של עניים כמה שאמר הטה ה' אזנך ענני כי עני ואביון אני ולפעמים הכנים עצמו לכתות החסידים הה"ד לדוד שמרה נפשי כי חסיד אני ולפעמים הכנים עצמו לכתות של קדושים שמוסרים נפשם על קדושת השם הה"ד לדוד אליך ה' נפשי אשא וכו' · (ח) והנה בשירות ותשבחות צריך האדם לעשות את עצמו כעבד שמסדר שבחו של אדוניו וקונו ובהגיע ליחוד שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד ישוי גרמיה בהדי אינון דמסרי נפשייהו על קדושת השם ובהגיע לתפלת י"ח ישוי נפשיה שתהא תפלתן כלולה בין תפלתו של עניים כי תפלת עני היא קרובה להתקבל לפני הקב"ה יותר מכל צלותין דעלמא · (ט) בגין דבשעתא דעני צלי צלותא פתחין כל חלונות הרקיע ותפלת העני מעטפים כל תפלות ישראל ולא עאלין צלותהון דעלמא עד דייעול צלותא דעני וקב"ה אמר יעטפון כל צלותהון בצלותא דעני · (י) וכל צלותין דעאלין דיינין להון בדינא דלעילא קמי קב"ה אם ראוים המה להתקבל או לא מה שאין כן צלותא דעני העומד בתפלה ומציע דוחקו וצורכי ביתו ובניו ובנותיו התלוין בו ומעמדו הגרוע אשר הוא מבלה ימיו בצער ובצרה והוא פורט הכל קמיה קב"ה ועיניו זולגות דמעות · (יא) דא הוא צלותא דעביד עיטופין לכל צלותין וקב"ה במאי עסיק בהאי שעתא אמרי תיאובתיה הוא במאנין תבירין דיליה שהם האביונים ודלי העם שהם מאנין תבירין דיליה וכולם לא ידעי מאי דאיתעביד מצלותא דעני ששופך שיחו בדמעות המעטפות כל צלותין דעלמא וזשה"כ תפלה לעני כי יעטוף דאיהו עביד עטופא לכל צלותהון דעלמא ולא עאלין עד דצלותיה

וועל איך בשיידין פין דעם ענין פון דיא כוונה פון דער תפלה אונ דער פון ווערט גיבראכט אין זוהר פרשה בלק דאש איז גוויס אז דוד המלך האט גיזאגט זיסע זמירות אונ תפלות צוא גאט ב"ה דרום גהערין מיר זיך פון אים אפ לערנען דעם סדר פון תפלה · (ז) מיר גיפינען צו צייטין האט ער זיך ארין גיבראכט בשעת תפלה אין דער כיתה פון ארימע לייט אזוא וויא ער האט גיזאגט (הטה יי אזנך ענני כי עני ואביון אני) נייג גאט דיינע אויערין אונ ענטפער מיר ווארום איך בין איין ארימר אונ איין נוט בדערפטיגר אונ אמאל האט ער זיך ארין גיבראכט אין דער כיתה פון חסידים אזוא וויא עש שטייט לדוד שמרה נפשי כי חסיד אני דוד המלך האט גבעטן היט מיין לייב ווארום איך בין איין חסיד אונ אמאל האט ער זיך ארין גיבראכט אין דער כיתה פון דיא קדושים וואש זיינען זיך מוסר נפש אויף קידוש השם · (ח) אזוא גיהער איטליכער מענטש אויך טאן בשעת אז ער זאגט שירות ותשבחות דאש איז פון דעם אן הייב דאבנן ביז קריאת שמע זאל ער זיך טאן גלייך וויא איין קנעכט וואש זאגט דיא לויב פון זיין האר אונ זיין בשעפר · אונ אז ער קומט צוא קריאת שמע צוא דעם פסוק שמע ישראל · זאל ער זיך טאן צווישן דיא דאזיגע וואש ענטפרין זיך איבר אויף קידוש השם · אונ אז ער קומט צוא שמונה עשרה · זאל ער זיך מאכין נאר קליין אונ ארום כדי זיין תפלה זאל גלייך זיין ווי די תפלה פון ארמע לייט ווארום דיא תפלה פון דעם ארום מאן ווערט פריער אן גינומן פאר גאט ב"ה · אונ בעסער איידר אלע תפלות פון דער וועלט · (ט) דען ווען דער ארום מאן טוט תפלה ווערין גיעפנט אלע פענצטער פון דעם הימל · דאש דיא תפלה זאל קומן פאר גאט ב"ה · אונ די תפלה פון דעם עני הילט איין אלע תפלות פון דיא ישראל · אונ דיא תפלות פון גאר דיא וועלט גייען ניט ארין פאר גאט ב"ה · ביז דיא תפלה פון דעם עני גייט פריער ארין · אונ גאט ב"ה זאגט · לאזין אלע תפלות זיך איין הילין אין דער תפלה פון דעם עני · (י) אונ אויך אלע תפלות וואש קומן פאר גאט ב"ה · משפט מען זייא פאר גאט ב"ה אויב זייא זיינען ווערט מען זאל זייא אן נעמען · אונ אויב ניט · אבר די תפלה פון דעם עני וואש ער טוט תפלה אונ קלאגט זיך פאר גאט ב"ה וויא ער האט נעביך איינג שאפט · אונ דאש בדערפנעש פון זיין ווייב אונ קינדער וואש היינגען אן אים אונ ער האט זייא ניט צוא געבין · אונ דער ציילט זיין ביטערן מעמד · דאש ער פאר ברייננגט זיינע יארין אין צרות אונ גרויש צער · אונ זיינע אוגין גיסין מיט טרערין · (יא) דיא תפלה הילט איין אלע תפלות · אונ גאט ב"ה זאגט מיין גילוסטונג איז אין דיא צוא בראכנע כלים · דאש זיינען דיא נויט בדערפטיגע אונ די ארמע לייט וואש זייא זיינען מתפלל מיט צוא בראכינע הערצער · אונ אלע דיא לייט ווייסין גאר ניט · אז זייערע תפלות ווערין נאר אן גינומן דורך דער תפלה פון דעם עני וואש ער פאר גיסט זיינע רייד מיט טרערין · דיא תפלה היילט איין

אלע

דצלותיה דעני עאלת קמיה קב"ה והקב"ה אמר יתעטפון כל צלותהון וצלותא דא תיעול לגבאי ע"כ דוד כליל גרמיה בהדיה דעני וקרי אף נפשיה עני ׃ (יב) וא"כ מזה נלמוד שאם רוצים בני אדם לעביד גרמייהו תדיר כמסכנא צלותיה סליק ופוגעת באינון צלותין דמסכנן ואתחברת בהו וסלקת בהדייהו ובכללא דלהון עאלת ואתקבלת ברעוא קמיה מלכא קדישא ׃ (יג) ובהגיע לתפלת ברכת שמע קולנו ישווי נפשיה בהדייהו דחסידים ופירוש הדבר הוא שיאמר וידוי חטאיו בשמע קולנו וע"י וידוי חטאיו נקרא חסיד כי הוא מודה על פשעיו וחטאיו ומתחרט ומקבל תשובה שלא להיות עוד נמשך אחר דרכים מקולקלים שהן באין מצד שמאל כי אם לדבק בימינא עילאה דאיהו אקרי חסד ועיקר וידוי הוא בהיותו פורט כל חטאיו שעשה ולב הוא יודע מרת נפשו וידע מה שפגם וחטא בנעוריו ובימים הבינונים ובימי הזקנה ועכ"ז יתודה ויפרוש חטאיו כי ע"י פרישת ופריטת חטאיו נסתלק המקטרג עליו שהרי הוא מודה בעצמו ואף אם נשכחו ממנו כמה חטאים שבעבור כן לא פרט אותם בוידוי אל ידאוג בשביל כן הואיל כי שכחה המה׳ (יד) ע"כ גם הם נמשכין אבתרייהו דאינון דהתוודה עליהם וכפרה אחת לכולם אכן בהיותו מאריך בוידוי חטאיו לפורטם בשמע קולנו פן יתמשך עי"כ שלא יוכל לומר קדושה עם הציבור ע"כ כתבו בעלי מוסר להתוודות בקצרה ׃ (טו) וכה יאמר (רבון העולמים הרע בעיניך עשיתי עשה נא למען שמך הגדול שתמלא נא ברחמיך הרבים כל הפגימות שפגמתי בשמותיך הקדושים מנעורי עד היום הזה סלח לי מחל לי כפר נא לי כי אתה שומע תפלת וכו׳) ׃ (טז) והקב"ה הוא יודע כוונת הלב ובודאי יהיה לו כפרה

אלע תפלות פון דער וועלט ׃ אונ דרום זאגט דער פסוק תפלה לעני כי יעטף דיא תפלה פון דעם ארום מאן הילט איין אלע תפלות ׃ אונ קיין שום תפלה גייט ניט ארויף פאר גאט ב"ה ביז דיא תפלה פון דעם ארום מאן קומט פריער צוא גאט ב"ה ׃ דרום האט דוד המלך זיך אויך אריין גיטאן צווישן דיא ארמע לייט אונ האט זיך אן גירופן עני ׃ (יב) נמצא פון דאנען ווערט גילערינט ׃ אז דיא מענטשן וועלין זיך מאכין בשעת זייערע תפלות גלייך וויא זייא זיינען ארום אונ וועלין תפלה טאן מיט צוא בראכנע הערצער ׃ אזוא וועט דיא תפלה ארויף גיין ׃ אונ וועלין בגעגינען אין דיא תפלות פון ארמע לייט אונ וועלין זיך בהעפטין מיט זייא אונ ווענלין מיט זייא ארויף גיין ׃ אונ דורך זייא ווענלין זייא אן גינומן ווערין פאר גאט ב"ה ׃ (יג) אונ אז דער מענטש קומט צוא דער ברכה פון שמע קולנו ׃ זאל ער זיך טאן צווישן דיא פרומע לייט ׃ דער פירוש דער פון איז ער זאל אין דער ברכה פון שמע קולנו מתודה זיין אויף זיינע זינד ׃ אונ דורך דעם ווערט ער אן גירופן חסיד ׃ ווייל ער איז מודה אויף זיינע זינד ׃ אונ האט חרטה דרויף אונ נעמט אויף זיך ער זאל שוין פאר לאזין זיינע תענוגים ער זאל שוין ניט נאך ציהן נאך זיינע שלעכטע דרכים וואש ער איז אין זיי גיגאנגען וואש זייא קומן פון דער סטרא אחרא נאר ער זאל זיך בהעפטין אין רעכטין וועג וואש ער ווערט גירופן חסד ׃ אונ דיא עיקר ווידוי איז ער זאל ארויש ריידן אלע זיינע עבירות וואש ער האט גיטאן ׃ אונ איטליכער ווייסט דאך זיינע עבירות וואש ער האט גיטאן אין זיין יוגנט אונ אין דיא מיטל יארין אונ אויף זיין עלטער ׃ זאל ער דאש אלץ ארויש ריידין ׃ ווארום דורך דעם וואש ער איז אליין מתודה אונ רעט ארויש זיינע עבירות ׃ ווערט דער מקטרג פון אים אפ גיטאן ׃ ווייל ער זאגט דאך אליין אויש אלע זיינע עבירות ׃ האט שוין דער מקטרג ניט צו טאן ׃ אונ האטשי פיל עבירות זיינען פון אים פאר געסין גיווארין ׃ אונ דרום זאגט ער זייא ניט בשעת ווידוי זאל ער דרויף ניט זארגין ׃ ווארום וואש קען ער טאן אז ער גידיינקט זייא ניט ׃ (יד) דרום ווערין זייא אויך נאך גיצוגין נאך דיא עבירות וואש ער האט אויף זייא מתודה גיוועזן ׃ אונ ווערין אלע מיט אמאל אים פאר געבין ׃ נאר אז ער וועט מאריך זיין אין דער ווידוי ארויש צוא ריידין אלע זיינע עבירות אין שמע קולנו ׃ קען דאש דאך גיווערין אז ער זאל דורך דעם ניט קענען זאגין קיין קדושה מיט קהל ׃ דרום שרייבן דיא ספרי מוסר אז ער זאל מתודה זיין בקיצור ׃ (טו) אונ אזו זאל ער זאגין רבון העולמים דער הער פון אלע וועלטין איך האב גיטאן אזעלכעש וואש עש איז בייז אין דיינע אויגן ׃ איך בעט דיך טוא עש פון דיין גיאכפרטן נאמען וועגן ׃ אז דוא זאלשט מיט דיין פיל דער בארמקייט דער פילין אלע פגימות וואש איך האב פוגם גיוועזן אין דיינע הייליגע נעמן ׃ פון מיין יוגנט אן ביז היינטקין טאג ׃ פאר גיב מיר זיי מיר מוחל

כפרה על כל עונותיו וסיים שם בזוהר תנן בההיא שעתא דסדר בר נש כל הני סדורין ארבע בכונות הלב ניחא מאוד קמי׳ קב״ה ופרים ימינא עליה ואומר עליו עבדי אתה ישראל אשר בך אתפאר : (יז) אמנם עוד צריך שתדע תועלת לקבלת התפלה שתהיה בציבור וכדאיתא שם בזוהר ואמרו רז״ל במסכת ברכות מי שרגיל לבא לבה״כ להתפלל עם הצבור בכל יום ופעם אחת לא בא הקב״ה הוא שואל עליו מי בכם ירא ה׳ אשר הלך חשכים ואין נוגה לו אם לדבר מצוה הלך נוגה לו ואם לדבר הרשות הלך אין נוגה לו וקשה למה אמר הקב״ה דוקא בזה הלשון חשכים ואין נוגה לו אך הענין הוא (יח) כי בעונותינו הקליפות הן מבדילין בינינו לבין השמים ואף שחלונות פתוחין למעלה אמנם הקליפות מבדילין ועוש״ן הפסקה ומחיצה בשלש זמנים ביום שהם פורחים להרי השך לוועד שלהם לעשות כנופיא של טומאה וערבוביא שקוצים וגילולים ותועבה ואז על ידם מחשיכים ומבדילים בזמנים אלו האור שדרך חלונות מאיר ונוצץ׃ (יט) ובזמנים אלו כוונו קדמונים ז״ל לקבוע ג׳ תפלות הקבועים בכל יום שהן שחרית מנחה ערבית שבאותן ג׳ זמנים אויר הרקיע פנוי מחמת הקליפות שכבר עברו וחלפו למקום טומאה כנז״ר ובני אנשא עיילין לבי כנישתא להתפלל וחלונות נהירין עלאין פתיחין והאור דלהון נפיק ושריין נהורין על בתי כנסיות ברישיהון דצלאן צלותא ומתפלגין נהורין על רישייהו׃ (כ) וקב״ה שאיל על ההוא דלא אשתכח תמן ואמר חבל על פלניא דהא רגיל הכא והשתא אינו בכאן ולית ליה חולקא בההוא נהורא דנהיר על רישיהון דמצלין ואין נוגה לו כמה דשריין נהורא על אחרנין וכמה טובות איתאביד מיניה׃ (כא) ונראה דעל זה מסיים יבטח בשם ה׳ וארז״ל דהיה לו לבטוח בשם ה׳ כי בזה שהלך לדבר הרשות למשא ומתן

בעת

דען דוא הערשט צוא דאש גיבעט פון דיין פאלק ישראל׃ (טז) אונ גאט ב״ה ווייסט דאך וואש ער האט אין הארץ אין זין אויף אלע זינד מתודה צוא זיין׃ וועט ער בוודאי האבין איין כפרה אויף אלע זיינע זינד׃ (יז) אונ פאר וואר דוא בדארפסט ווישן׃ אז נאך איין הילף איז פאר האנדין אז זיין תפלה זאל אן גינומן ווערין דאש איז ער זאל דאוונען בצבור אזו וויא עש שטייט אין זוהר׃ אונ אויך אונזרע חכמים ז״ל זאגין אין מסכת ברכות׃ דער וואש איז גוויינט צוא קומן אלע טאג אין שול אריין דאבנען׃ אונ איין מאל קומט ער ניט׃ פרעגט גאט ב״ה אויף אים מי בכם ירא יי אשר הלך חשכים ואין נוגה לו וואו איז צווישן אייך דער גאטש פארכטר וואש ער איז ניט גיקומן אין שול אריין דאבנען נאר ער איז גיגאנגען אין פינסטרנעש אונ קיין ליכטקייט איז ניט צוא אים׃ אויב ער איז גיגאנגען פון אדבר מצוה וועגן וועט אים זיין ליכטיג׃ אונ אויב ער איז גיגאנגין פון אדבר רשות וועגין וועט אים ניט זיין ליכטיג׃ (יח) אונ דאש איז ווייל וועגין דיא זינד מאכין דיא קליפות אצווישן שייד צווישן אונז אונ צווישן דעם הימל׃ אונ דאש איז איבער אונזרע זינד׃ אונ האטשע דיא פענצטר פון דעם הימל זיינן אפין פון דעסט וועגין מאכין דיא קליפות אצווישין שייד אונ איין מהיצה׃ אין דרייא צייטן פון דעם טאג׃ דען זייא פליהן צוא דיא פינסטרע בערג צו זייער איין זאמלונג׃ צו מאכין איין זאמלונג פון

אום ריינקייט אונ אום ווערדיקייט׃ אונ דענמאלט צווישן שיידן זייא אויף זייער ארט צווישן דעם הימל אונ מאכין דארטין פינסטר די ליכט וואש לייכט אונ פינקלט דורך די פענסטר פון דעם הימל: (יט) אונ דרום האבין אונזרע ערשטע אבות זיך מכוין גיוועזן צוא קובע זיין דיא דרייא תפלות דאש זיינן שחרית אונ מנחה אונ מעריב אין דר צייט וואש זייא פליהן אונטר דיא פינסטרע בערג׃ אונ דער אויר פון דעם הימל איז ליידיג פון דיא קליפות ווייל זייא זיינן שוין אוועק גיגאנגן צו זייער טומאה ארט אזו וויא פריער איז גישטאנן׃ אונ דיא ישראל גייען דענמאלט אין שול אריין דאבנן אונ דיא פענצטר פון די אויברשטע ליכטקייט זיינן אפין׃ אונ זייער ליכט גייט ארויש אונ רוען אונ לייכטן אונ שיינן אויף דיא שולין אויף די קעפ פון דיא וואש דאבנן דארטין׃ (כ) אונ גאט ב״ה פרעגט אויף דעם וואש ווערט דארטין ניט גיפונן אונ זאגט ווייא גישריען אויף דעם דאזיגן מענטשין וואש ער איז גיוואנט גיוועזן צו קומן אהער דאבנן אונ איצונד איז ער ניט דא אונ האט קיין חלק ניט אין דעם ליכטקייט וואש לייכט אויף דיא קעפ וואש דאבנן איצונד אין שול אבר צוא אים איז ניט פאר האנדן דאש ליכטקייט׃ אונ פיל טובות זיינן ווארין פר לארין פון אים: (כא) אונ דרום זאגט דער פסוק ווייטר יבטח בשם יי האבין אונזרע חכמים גיזאגט דעם פשט ווייל ער האט גיקערט צוא האבין אבטחון אויף גאט ב״ה׃ ווארום דער וואש גייט צו

משא

בעת הקבוע לתפלה הלא ע"י שהוא מתירא שיעבור ויחליף ממנו המשא ומתן של אותה שעה הקבוע להתפלל בצבור • (כב) לא נכון הוא כי היה לו לבטוח בשם ה' שיעמוד לו ריוח ממקום אחר ועתה בודאי הוא מפני שאין לו בטחון בהקב"ה אשר הוא זן ומפרנס מקרני ראמים ועד ביצי כינים ונותן השגחתו יתברך על נכסיהון דאינשי ההולכים לדבר מצוה וכדאיתא בירושלמי דפאה • (כג) מעשה באחד שהניח את כל תבואה שלו והלך לעלות לירושלים לקיים מצות ראייה ולא הניח שום שומר אצל התבואה וכשבא מירושלים מצא אריות שהיו מסבבים את התבואה ועוד הובא (כד) מעשה שם באחד שהלך לרגל לירושלים ושביק ביתו פתוח מחמת טירדות הילוך הרגל ואח"כ כששב לביתו היה מוצא נחשים סובבים הדלת והבית בענין שלא היה באפשרית לשום אדם לפתוח הדלת ולכנס לביתו: (כה) רבי פנחס משתעי עובדא הוי בתרין אחין באשקלון דהוי להו שכנים אמרו הנה בקרוב יעלון אינון יהודאין לרגל לירושלים ואנן נסבין כל אשר להם וכשהלכו לעלות לרגל זימן הקב"ה מלאכים בדמות אנשים שיוצאים ונכנסים לביתם • (כו) וכשבאו מירושלים ראו אותן השכנים ויצאו לקראתם וישאלו להם לשלום ואמרו מאן שבקתון בבתיכם אמרו להם לא שום בר אינש אמרו השכנים בריך רחמנא הוא אלההון דיהודאין דלא שבקן ולא ישבוק להון • (כז) הרי לך גודל השגחה שמשגיח הש"י ב"ה על כל הבוטחים בחסדו יתברך ואין עוזבים מצוה בשבילו והקב"ה הוא נותן אגר טוב בשכרן ברוך הוא וברוך שמו הנותן מחיה וכלכלה לעמו ישראל :

פרק כח **באשר** כי הרבה מכשולות באים לאדם מחמת שהן ממחוסרי הבטחון הבוטחים בהקב"ה על

משא ומתן אין דער צייט וואש מען דארף דאבנן • איז דאך דאש בוודאי מחמת ער האט מורא אז ער וועט גיין דאבנן מיט קהל וועט ער דער ווייל אן ווערין דעם משא ומתן • (כב) אבר דאש איז ניט רעכט • ווארום ער וואלט גיקערט איין בטחון צוא האבין אויף גאט אז ער וועט אים אפ געבין פון אנדר ארט דעם רווח וואש ער וועט האבין אין דעם משא ומתן • אונ ווען ער וויל ניט אוועק לאזין דעם משא ומתן אונ דורך דעם גייט ער ניט דאבנן מיט קהל • מוז דאש נאר זיין ווייל ער האט ניט קיין בטחון אין גאט ב"ה וואש ער שפייזט פון גאנץ גרוייש ביז גאר קליין אונ גיט זיין השגחה איבר דיא נכסים פון דיא לייט וואש גייען צוא איין דבר מצוה • אזו וויא עש שטייט אין ירושלמי : (כג) עש האט זיך גיטראפין איינר האט עולה לרגל גיוועז קיין ירושלים אונ האט איבר גילאזט גאר זיין תבואה אונ האט בייא איר קיין שומר ניט גישטעלט • אונ אז ער איז גיקומן פון ירושלים האט ער גפונן אז לייבין האבין ארום גרינגילט זיין תבואה אונ האבין זיא גהיט : (כד) אונ נאך איין מעשה שטייט דארטין • איינר האט עולה רגל גיוועז קיין ירושלים • אונ מחמת גרוייש טירחה פון זיין אוועק גיין האט ער גילאזט זיין הויז אפין • אונ דער נאך אז ער איז גיקומן אהיים • האט ער גפונן אז שלאנגן האבין ארום גרינגלט זיין הויז מיט אזו איין ענין אז עש איז ניט מיגליך גיוועז צוא קיין שום מענטשין צו עפנן דיא טיר אונ אריין צוא קומן אין זיין הויז אריין : (כה) רבי פינחס האט דר ציילט עש האט זיך גיטראפן בייא צווייא ברידר אין דער שטאט אשקלון דאש זייא האבין גיהאט שלכטע שכינים האבין די שכינים גיזאגט • דיא יהודים וועלין באלד עולה לרגל זיין קיין ירושלים • וועלין מיר צו נעמן גאר זייערע פאר מעג : (כו) אונ אז דיא צווייא ברידר זיינן אוועק גיגאנגן קיין ירושלים • האט גאט ב"ה אן גיבריט מלאכים אין דעם גישטאלט פון מענטשן וואש האבין גהיט זייער שטוב • אונ אז זייא זיינן גיקומן פון ירושלים • זיינן דיא שכנים זיי אנטקעגין גיגאנגן אונ האבין זייא גיפרעגט צוא שלום • אונ האבין צו זייא גיזאגט • וועמן האט איר גילאזט אין אייער הויז • האבין דיא ברידר גיענטפרט קיין שום מענטש האבין מיר ניט איבר גילאזט • האבין דיא שכנים גיזאגט • גילויבט איז דער גאט פון די יהודים וואש ער האט זייא ניט פאר לאזט אונ וועט זייא ניט פאר לאזין : (כז) פון דאנן קען מען אפ לערנן דיא גרויישע השגחה וואש גאט ב"ה איז משגיח אויף דיא לייט וואש האבין איין בטחון אויף זיין חסד אונ פאר לאזין ניט דיא מצות צוא טאן פון וועגין וואש עש טרעפט זיך זייא געלט מרויח זיין • אונ גאט ב"ה גיט זייא גוטן שכר-דער פאר • גילויבט איז ער אונ גילויבט איז זיין נאמן וואש ער גיט שפייז אונ פרנסה • צו זיין פאלק ישראל :

פרק כח באשר ווייל פיל שטרויכלונג קומן צוא דיא

על כן נציג לך כמה אזהרות בזה · (ב) מכשול הראשון המצוי בין בעלי מחיות בראותם כי נתמעט המחיה אינם רוצין לקבל באהבה ובחיבה גזירת הקב"ה להיות נחשב לו לכפרת עון והכל בידי שמים והם מתחכמים נגד השי"ת ב"ה ועושין פעולות ע"י כשפים הפורחים באויר כי חטא גדול הוא זה כאשר אבאר בע"ה · (ג) והנה בלק בן צפור עשה כשפים נגד ישראל על ידי צפור ששמו ידוע לבעלי מכשפים שפועלים הכישוף על ידי צפור ולכך היה נקרא בן צפור ושלח אותו אל מקום מקור הטומאה של כישוף שיוודע לו מה לעשות נגד ישראל · (ד) כשחזר הצפור אליו ראה חד שלהובא דנורא דשט בתריה ואוקיד גדפוי כדין נפל עליו אימה וחרדה גדולה ושלח בלק אל בלעם בן בעור אשר הוא מושרש בטומאת הכישוף · (ה) והנה ראשי ומקורי הכישוף הוא עזא ועזאל אשר היו מקטרגים נגד בריאת האדם והפילם הקב"ה לארץ ואז נדבקו בהם ערבוביא של זוהמת הנחש ונתנו עיניהם בבנות הארץ והלכו אחרי זנות · (ו) וראה הקב"ה שמתחילים לחטעות את הבריות קשר להון הקב"ה בשלשלאות דפרזלא תחות הרי חשך ושם הם יושבים עזא ארגיז להקב"ה בשעתא דקשיר ליה בשלשלאות ע"כ אפיל ליה בעומקא דטורא עד קודליה ורמי חשוכא באנפוי ועזאל דלא אתקיף וארגיז קמיה קב"ה בשעתא דקשיר ליה הושיבו אצל עזא אבל לא רמא חשוכא באנפוי ונהיר ליה מחשוכא · (ז) וע"כ עזא שהפילו הקב"ה בחשך כנזכר נקרא נופל ועזאל דנהיר ליה מחשוכא נקרא גלוי עינים ואינון הרי חשך אקרון הררי קדם בגין דחשוכא אקדים לנהורא ומראש בריאת האור היה חשך ובכל יום היה בלעם הרשע אצלם ללמוד מהם שמות הטומאה וכשפים וז"ש מן ארם ינחני בלק מהררי קדם וגו' נאם מחזה שדי יחזה נופל וגלוי עינים · (ח) וקודם שלמד בלעם הכשוף הוצרך לטמא את עצמו בהרבה מיני טומאות ·

ולכן

מענטשן ווייל זייא האבין קיין בטחון ניט אויף השי"ת · דרום וועל איך דיר שטעלין פיל אזהרות דרינן · (ב) דאש ערשטע שטרויכלונג איז · וואש איז שכיח צווישן דיא בעלי מחיות דאש זיינן שיינקערס קרעמערס דאש אז זייא זעהן אז זייער מחיה ווערט גוויינינגט · ווילן זייא ניט אן נעמן מיט ליבשאפט דיא גזירה פון גאט ב"ה · כדי עש זאל זייא גירעכנט ווערין פאר איין כפרה אויף זייערע זינד · נאר זיי קליגן זיך קעגין גאט ב"ה אונ טוען זאבן דורך כישוף אז דיא מחיה זאל זיך ווידר קערין צו זייא · אונ דאש איז אגרוישע זינד אזו וויא איך וועל בשיידן מיט גאטש הילף : (ג) נון בלק בן צפור האט גיטאן כישוף קעגין דיא ישראל · דורך איין פויגל וואש דיא מכשפים ווייסן וויא ער הייסט אונ דרום האט מען אים גירופן בן צפור ווייל ער האט גיטאן כישוף דורך אפויגיל אונ האט דעם פויגל גשיקט צו דיא רעכטע טומאה פון כישוף · כדי ער זאל דורך דעם גיוואר ווערין וואש צוא טאן קעגין דיא ישראל (ד) אונ אז דער פויגל האט זיך ווידר גיקערט צו אים האט ער גיזעהן איין פלאם פייער פליהט נאך דעם פויגיל אונ פר ברענט זיינע פליגל איז אויף אים גיפאלין אגרויש פארכט אונ אגרויש ציטרניש · האט ער גישיקט צוא בלעם בן בעור וואש ער איז גיוועזן איין גיווארצילט אין דער טומאה פון כישוף : (ה) אונ דיא ראשים אונ דער גרונד פון דיא מכשפים זיינן עזא ועזאל · זייא זיינן גיוועזן צווייא מלאכים וואש האבין מקטרג גיוועזן פאר גאט ער זאל ניט בשאפין דעם מענטשן האט גאט ב"ה זייא אראפ גיווארפין אויף דער ערד · אונ דענמאלט איז אין זייא בהעפט גיווארין דיא זוהמא פון דעם נחש · אונ האבין גיגעבין זייערע אויגן אויף דיא שיינע נקיבות · אונ זיינן נאך גיגאנגן נאך זנות · (ו) וויא גאט ב"ה האט גיזעהן אז זייא הייבן אן צו פאר פירן דיא לייט · האט זייא גאט ב"ה פאר קניפט מיט אייזרנע קייטן אונטר דיא הרי חושך · אונ דארטין זיצן זייא · עזא האט דער צערנט צוא גאט בשעת אז ער האט אים צו גיקניפט מיט קייטן דרום האט גאט ב"ה אים ארייז גיווארפין אין דער טיפניש פון דעם בארג ביז אין זיין האלז · אונ האט גיווארפין פינסטרניש אין זיין פנים · אונ עזאל וואש האט ניט שטארק דער צערנט גאט ב"ה בשעת אז ער האט אים צוא גיקניפט · האט ער אים גיזעצט לעבין עזא נאר ער האט ניט גיווארפן קיין פינצטרקייט אין זיין פנים אונ עש איז אים אביסל ליכטיג : (ז) אונ עזא וואש גאט ב"ה האט אריין גיווארפין אין דער פינסטרניש · ווערט ער דרום גירופין אין דער תורה נופל · אונ עזאל וואש איז אים ליכטיג ווערט גירופן גלוי עינים זיינע אויגן זיינן אנפלעקט · אונ בלעם הרשע פלעגט אלע טאג גיין צו זייא לערנן דיא שמות הטומאה אונ כישוף : (ח) אונ

איידר

(ט) ולכן נסמכה בתורה כל שוכב עם בהמה מות יומת מכשפה לא תחיה כי שורש מקור כשפים הוא הכל ע"פ טומאות גדולות בר מינן · (י) ע"ז כתב בזוהר פרשת בלק וישלח בלק מלאכים אל בלעם בן בעור פתורה ר"ל דמסדרין פתורה לקדמיהון ולהקטיר להם איזה מין קטורת ובאים המשחיתים ואודעין לו מה דאינון בעיין וסוף האדם זה שרוצה לעשות כישוף בשעת פטירתו באין אלו המשחיתים עם כל הס"א לקבל את הנשמה דיליה ואמרין דין הוא מכת שלנו וכן איתא בזוהר פ' תזריע ת"ח ההוא בר נש נפיק מרשותא דמאריה ופקדונו דיליה יהיה לס"א מסאבא ר"ל וכו' ע"ש · (יא) ע"כ אני מזהיר לאותן אנשים או נשים שהן נכשלים בעון זה לעזוב את העון ולהסיר המכשול זה ויתחרט על העבר ועל להבא תזעק במר נפשו לפני מלך מלכי המלכים הקב"ה להוציאו מתחת ידי הארורים המשחיתים ומזיקים האלו אשר בעבור העון זה נכנס תחת רשותם וע"כ צריך האדם לבכות בבכייה גדולה על עון זה ומכח אותן דמעות תשבר ותמגר חוזק המשחיתים ויהיה נחלש כוחם בכל יום ויום עבור הדמעות עד שלא ישאר רושם של חטא זה · (יב) תמים תהיה עם ה' אלהיך בכל עניינך בכל סיבה ח"ו שאו למרום עיניכם לעורר רחמיו וחסדיו יתברך בתשובה ותפלה וצדקה ואל ישיא לבך אותך בראותך רבים הלכו אחר כישופים והצליחו אוי לאותו הצלחה אוי לאותו הטובה הבא ע"י כישוף כי מהרה כעשן תכלה והעון חקוק ורשום וקיים להענש עבורו בעונשים קשים ומרים · (יג) ראה מה דאיתא בזוהר פ' תזריע רבי יצחק הלך לבית אביו וראה אדם אחד הלך ונטה חוץ לדרך במשא עצים על כתיפיו א"ל שורטא דקיסתא (פי' קנים של עצים) בכתפך אמאי לא אמר ליה מידי אזיל אבתריה חמא-דעייל במערתא

חדא

איידר בלעם האט זיך גילערנט דעם כישוף · האט ער זיך גימוזט מטמא זיין אין פיל ערלייא טומאות : (יט) אונ דרום שטייט אין דער תורה דיא צווייא פסוקים איינש לעבין אנדרין דאש זיינן דיא פסוקים כל שוכב עם בהמה מות יומת איטליכר וואש ליגט מיט אבהמה זאל ווערין גיטייט מכשפה לא תחיה איין כישוף מאכרין זאלשטו ניט לאזין לעבין דען דער שורש פון כישוף איז נאר דורך גרוישע טומאות : (י) אונ דרום שרייבט דער זוהר פרשה בלק וישלח בלק מלאכים אל בלעם בן בעור אונ בלק האט גישיקט שלוחים צו בלעם דער זון פון בעור · פתורה איין טיש דאש מיינט מען וואש דיא מכשפים ריכטין אן אטיש פאר דיא שדים אונ זיינן פאר זייא מקטיר איין מין קטורת · אונ דיא שדים קומן אונ זיינן זייא מודיע וואש זייא בדארפין · אונ דער סוף איז פון דעם מענטשן וואש וויל טאן כישוף · דען בשעת זיין טויט קומן דיא שדים מיט גאר דער סטרא אחרא אונ נעמן צוא זיין נשמה אונ זאגין דער איז פון אונזר כיתה : (יא) דרום בין איך מזהיר צוא דיא מאנזבלין אונ ווייבר וואש זיינן גישטרויכלט גיווארין אין דער זינד פון כישוף · בין איך זייא מזהיר · אז זייא זאלין פאר· לאזין דיא זינד · אונ אפ צוא טאן דאש שטרויכלונג · אונ זאלין חרטה האבין אויף דעם וואש זייא האבין פריער גיטאן · אונ אויף ווייטר זאלין זייא שרייען מיט ביטרקייט פאר גאט ב"ה · אז ער זאל זייא אויש ציהן · פון דיא הענט פון דיא פאר שאלטנע שדים אונ מזיקים וואש זייא זיינן אריין גיגאנגן אונטער זייער רשות דורך דער זינד · אונ דער מענטש בדארף זייער צוא ווייגן אויף דער דאזיגר זינד · אונ מחמת דיא טרערין וועט צו בראכין ווערין דאש שטארקייט פון דיא שדים אונ זייער כח וועט שלאפר ווערין איטליכן טאג פון וועגין דיא טרערין ביז עש וועט ניט בלייבין קיין צייכן פון דער דאזיגר זינד : (יב) דוא זאלשט זיין גאנץ מיט גאט דיין גאט אין אלע דיינע ענינים דאש הייששט אז עש טרעפט זיך דיר עפיש אסיבה ח"ו זאלשטו אויף הייבן צו גאט דיינע אויגן ער זאל דער וועקין זיין דער בארמקייט אונ זיין גנאד אונ דאש זאלשטו טאן מיט תשובה אונ תפלה אונ צדקה · אונ דיין הארץ זאל דיך ניט אן ריידין ווייל דוא זעהסט פיל לייט זיינן נאך גיגאנגן נאך כישוף אונ האבין בגליקט דען ווייא איז צוא דער הצלחה ווייא איז צוא דעם גוטש וואש קומט דורך כישוף · דען דיא הצלחה וועט גיך פאר לענד ווערין אזו וויא רויך · אונ דיא עבירה בלייבט אן גיקריצט אונ אן גיצייכנט דאש ער זאל דורך איר גישטראפט ווערין מיט שווערע אונ ביטרע שטראף · (יג) זעה וואש עש שטייט אין זוהר פרשה תזריע · רבי יצחק איז גיגאנגן צו זיין פאטר האט ער גיזעהן איין מענטש גייט אונ נייגט אראפ פון דעם וועג אונ טראגט אגרוישע משא פון האלץ אויף זיינע אקסלין · האט רבי יצחק צו אים גיזאגט ווארום טראגשטו דאש אויף דיינע אקסלין · האט דער מענטש אים ניט

גיענטפערט

חדא אזיל אבתריה חמא קשורא דתננא דהוי סליק תחות ארעא ועאל האי בר נש לנוקבא חדא דהוי זעירא ואיתכסייה מיניה · (יד) דחיל ר׳ יצחק ונפיק לפום מערתא עד דהוי יתיב עברו ג״כ רבי יהודה ור׳ חזקיה חמא לון וקריב לגבי הן סח לון עובדא אמר ר׳ יהודה בריך רחמנא דשיזבך האי מערתא דסגירי מעיר (סרונא) יושבים תמן וכל יושבי האי קרתא הן מכשפים גדולים ואתיין למדברא וצדיין נחשים חוויין אוכמין דאינון בני עשר שנין או יותר ועושין בהם חרשים ולא מינטר מינייהו ונוטלין בידים ועי״כ נעשין מצורעים ואתעבידו סגירין וכל זייני חרשין דלהון בההיא מערתא אינון (טו) אזלי עד דהוי אזלי פגעו בהדי בר נש דהוי אתי ובריה הוי חולה קטיר על חמרא אמרו מאן את אמר להם יהודאי אני ודא הוא בני דאיהו קשור על החמור א״ל אמאי הוא קשור (טז) אמר להם דיירא הוה בחד כפר והוי ברי אוליף אורייתא בכל יומא והוי אהדר לביתא ולעי לן מילין אלין וג׳ שנים הוי דיירא בההוא ביתא ולא חמינא מידי והשתא יומא חד עאל ברי לביתא לאהדר אלין מילין דאורייתא מה שקבל מרבו אעבר חד רוחא קמיה ונזיק ליה אעקם פומיה ועינוהי וידוהי ולא יכיל למללא ואתינא לגביה מערתא הנזכר דילמא יהא ילפין ליה מלה דאסוותא (יז) א״ל ר׳ יהודא ובההיא ביתא ידעית מקדמת דנא אתנזיק ביה א״ל חד בר נש והוי אמרי דמרעא הוי (ר״ל דהוה חולי) ולא מזיק ומנייהו אמרו רוחא דביתא ולבתר עאלו ביה כמה בני נשא ולא אתנזיקו ביה אמרו נזיל בהדי האי בר נש ונחמי · (יח) א״ר יצחק אסור לן אי הוה אזיל לגבי גברא רבא דחיל חטאין כגון נעמן לגבי אלישע נזיל אבתריה ואם לאו לא נזיל כי אסור לן לאתחזאה בריך רחמנא דשזיב לן מינייהו

והאי

גיענטפערט · איז רבי יצחק אים נאך גיגאנגן האט ער גיזעהן וויא ער איז אריין גיגאנגן אין איין הייל אריין · איז רבי יצחק אים נאך גיגאנגן האט ער גיזעהן איין רויך איז ארויף גיגאנגן פון דער ערד · אונ דער מענטש איז אריין גיגאנגן אין איין קליין לעכיל וואש אין דער הייל איז גיוועו · אונ איז פר שוואונדן גיווארין פאר אים · (יד) האט רבי יצחק זיך גיפארכטין אונ איז ארויש גיגאנגן פון דער מערה וויא ער איז גיזעסין בייא דער מערה זיינן דארטין גיגאנגן רבי יהודה אונ רבי חזקיה · האט ער זייא דער זעהן אונ איז גיגאנגן צו זייא · אונ האט זייא דער ציילט דיא גאנצע מעשה · האט

· יהודא צו אים גיזאגט גילויבט איז גאט וואש האט דיך

רב· ·· יען פון דער הייל · דען דארטין זיצן מצורעים פון

מציל נא·· ··· אונ דיא אלע וואש וואונן אין דר שטאט

דער שטאט ס·· ·· · אונ זייא גייען אין דער מדבר אונ

זיינן גרוי·עשע מכשפי·· שווארצע וואש זיינן אלט צעהן

האפין שלאנגן ווייסע אונ ·· ··יט זייא כישוף · אונ דרום

יאר אדר נאך מע·ר אונ טוען ··· ···יער כישוף טוען זייא

ווערין זייא מצורע · אונ גאר ··· ··· זייא זיינן אוועק

(טו) ווי·· ··· אין דער דאזיגער הייל :

בגעגינט איין ··· ··· זייא גיגאנגען פון דער הייל האבין

מענטש איז גיגאנגן אונ זיין זון איז גיוועו קראנק · אונ צוא גיקניפט אויף דעם אייזל האבין זייא צוא אים גיזאגט · ווער

··· · האט ער צוא זייא גיזאגט איך בין איין יהודי · אונ

··· זון וואש ער איז צוא גיקניפט אויף דעם

בישט·

··אש איז מ·

אייזל · האבין זייא אים גיפרעגט פאר וואש איז ער אן גיקניפט · (טז) האט ער צוא זייא גיזאגט איך האב גוואונט אין איין דארף אונ מיין זון האט גילערינט אלע טאג תורה · אונ פלעגט קומן אהיים אונ איבר חזרין דאש לערנן האב איך דרייא יאר גיוואונט אין דער דירה אונ האב ניט גיזעהן קיין שלעכטע זאך אמאל איז מיין זון גיקומן אהיים איבר צוא חזרן דאש לערנן וואש ער האט מקבל גיוועו בייא זיין רבי · איז אים איבר גיגאנגן איין לופט אונ האט אים מזיק גיוועו אונ האט אים פאר קרימט זיין מויל אונ זיינע אויגן אונ זיינע הענט · אונ ער קען ניט רייד'ן נייא איך צוא דער הייל טאמר ווען זייא אים היילין : (יז) האט רבי יהודה צוא אים גיפרעגט · איז שוין אמאל איינר ניזוק גיווארין אין דעם הויז האט דער מענטש אים גיענטפערט עש איז אמאל יוא איינר ניזוק גיווארין דארטין · נאר אטייל האבין אבר גיזאגט אז ער איז אזו קראנק · אונ איז ניט ניזוק גיווארין · אונ דער נאך האבין שוין גיוואונט אין דר שטוב פיל לייט אונ עש האט זייא ניט גישאט האבין זייא גיזאגט לאמיר נאך גיין דעם מענטשן ווען מיר זעהן וואש זיין סוף וועט זיין : (ל) האט רבי יצחק צו זייא גיזאגט מיר טארין אים ניט נאך גיין ער וואלט גיין צוא איין ת״ח אזו וויא נעמן איז גיגאנגן צו אלישע הנביא וואלטין מיר אים נאך גיגאנגן · אבר איצונד טארין מיר אים ניט נאך גיין · גילויבט איז גאט וואש ער האט אונז מציל

גיוועו

והאי בר נש אסור ליה ג"כ ליזיל לתמן א"ר יהודה והא תנינן בכל אדם מתרפא חוץ מעבו"ת כוכבים ועצי אשירה וכו' א"ל ודאי עבודת כוכבים איהו ולא עוד אלא דהא כתיב לא ימצא בך מעביר בנו ובתו באש ונומר אזלו לאורחייהו · (יט) אזיל האי בר נש לההוא מערתא הוא ובריה שרי ליה במערתא עד דנפק אבוי לקטרא לחמרא נפיק קטורו דאשא ומחא ליה ברישא וקטליה אדהכי עאל אבוהי ואשכח דמית בריה נטיל ליה ולחמריה ואזיל ליה · (כ) לבתר יומין חזי לר' יצחק ולר' חזקיה והוי אזיל ובכה קמייהו וסח להו עובדא א"ר יצחק ולא זמנין סגיאין אמינא לך דאסור למיהך תמן בריך רחמנא די כל מעבדוהי קשוט ואורחתיה דין זכאין אינון צדיקיא דאזלו באורחא קשוט בעלמא הדין ובעלמא דאתי אבל אינון דאזלין בתר טיפשין וכשופים ודאי שסוף שלהם הוא רע מאוד בחייהן ומכ"ש אחר מותן שנשמתן נדחת ואינן זוכין לראות באור עו"הב וגם מגופן נעשה עניינים רעים כמבואר בזוהר בכמה מקומות וכאן קצרתי ע"כ צריך האדם להזהר שלא יעשה לו אפילו רפואה מה שנעשה על ידי בישוף כי מעשה כישוף הוא עבירה כאלו עובד עבודת כוכבים והירא שמים ירחיק מסנה ואז טוב לו יהיה סלה :

פרק כט דע כי בלעם הרשע כשראה שאינו יכול להרע לישראל בכשפיו כמש"ה מה אקב לא וגו' נתן עצה לבלק שיפקיר לזנות את בנותיהם כדי להכשיל את ישראל וכאשר באמת נכשלו ונפלו מישראל כ"ד אלף ואח"כ הלך בלעם ליטול שכרו מבלק · (ב) בא פנחס וראה את בלעם במלחמת מדין פורח באויר רמא פנחס קלא לבני חילא (עיין בזוהר) ואמר אית מאן דידע למפרח אבתריה דההיא רשע-לפי שהיה רואה שבלעם טס כעוף · (ג) ומיד התעורר איש אחד וצליח שמו והיה משבט דן שהיה יודע

גיוועז פון זייא · אונ דער מענטש טאר אויך ניט גיין אהין · האט רבי יהודה גיזאגט מיר האבין דאך גילערנט אז מיט אלמען מעג אמענטש זיך היילן נאר פון זעלכע זאכין וואש קומט ארויש פון עבודת גלולים טאר מען זיך מיט זייא ניט היילן האט רבי יצחק גיזאגט כישוף איז אויך עבודת גילולים זיינן זייא גיגאנגן אין זייער וועג וואש זייא האבין בדארפט גיין · (לא) אונ דער מענטש איז גיגאנגן צו דער הייל · האט ער אויף גיבונדן זיין זון אונ האט אים גילייגט אין דער הייל וויא דער פאטר איז ארויש גיגאנגן צו קניפן זיין אייזל · דער וויל איז ארויש גיגאנגן איין רויך מיט פייער אונ האט גישלאגי אין זיין קאפ אונ האט אים גיטייט דער נאך איז דער פאטר אריין גיגאנגן אונ האט גיפונן זיין זון טויט · האט ער גינומען זיין טויטן זון אונ דאש אייזל אונ איז צוא ריק גיגאנגן מיט גרויש צער : (לב) אין עטליכע טעג ארום האט ער גיזעהן צוא רבי יצחק אונ רבי חזקיה אונ איז גיגאנגן אונ האט גיוויינט פאר זייא אונ האט זייא דער ציילט דיא גאנצע מעשה · האט רבי יצחק גיזאגט צו אים האב איך דען דיר ניט פיל מאל גיזאגט אז מען טאר אהין ניט גיין · גלויבט איז גאט וואש אלע זיינע מעשים זיינן אמת אונ זיינע וועגין זיינן מיט גרעכטין דין · אונ צוא דיא צדיקים וואש גייען אין דעם וועג פון אמת איז זייא וואול אויף דער וועלט אונ אויף יענער וועלט · אבר דיא וואש גייען נאך נארישקייט אונ כישוף · איז זייער סוף בוודאי שלעכט בייא זייער לעבין · אונ מכל שכן נאך זייער טויט · אונ איז ניט זוכה צוא זעהן אין די ליכט פון עולם הבא · אונ אויך פון זייער גוף ווערט שלאנגן אזו וויא עש שטייט אין זוהר אין פיל ערטר · דרום מוז דער מענטש נזהר זיין אז ער זאל זיך ניט טאן קיין רפואה וואש זיא איז גימאכט גיווארין דורך כישוף ווארום דיא ווערק פון כישוף איז אזו איין עבירה גלייך וויא ער דינט גלולים · אונ דער וואש פארכט זיך פאר גאט דער זאל זיך דער ווייטערין פון דעם וועט אים בוודאי גוט זיין :

פרק כט רע דוא זאלשט ווייסן אז בלעם הרשע האט גיזעהן אז ער קען דיא ישראל ניט טאן קיין שלעכטש דורך זיין כישוף · אזו וויא ער האט גיזאגט מה אקב לא קבה אל וואש זאל איך שילטין אז גאט וויל זייא ניט שילטין · האט ער גיגעבין איין עצה צו בלק אז ער זאל הייסן דיא מואבים זאלן מפקיר זיין זייערע טעכטר צו זנות כדי צוא שטרויכלן דיא ישראל · אונ זייא זיינן טאקע גישטרויכלט גיווארין אונ עש איז פון זייא גישטארבין פיר אונ צוואנציג טויזנט · דער נאך איז בלעם גיגאנגן נעמן שכר פון בלק פאר דער עצה (ב) איז גיקומן פינחס מלחמה האלטן מיט מדין אונ האט דער זעהן בשעת מלחמה וויא בלעם פליהט אין דער לופטען · האט פינחס גיזאגט צוא זיין חיל טאמר איז צווישן אייך פאר האנדין אזעלכר

וואש

יודע לכוף תחתיו כוחות הטומאה ופרח אחריו כיון דחמא ליה ההוא רשע קרב בכישופין בעמק חמשה אוירים ופאס ונתכסה שם בהעלמות עין ובההוא שעתא אתכסיין והיה האיש צליה בצערא ולא היה ידע מה לעשות · (ד) מיד רמא ליה קלא פנחס להחוא צליח אשר נתכסה בו בלעם ; בחמשה אוירים שיתהפך ויתגלה לבל יתכסה בו אותו רשע מיד נתגלה האי אוירא ועאל צליח לגביה וגבר על בלעם הרשע וכפייה שיבא לפני פנחס ובמה כפה אותו בזה · (ה) כי יודע היה צליח לכוף את הזכר ואת הנקיבה של ראשי טומאת הכשופים אשר כל אחד מהם היה נקרא שפי משא"כ בלעם הרשע היה רק יודע להתגבר בכח הזכר לבד ולכן בבלעם כתיב וילך שפי משא"כ צליח שהיה משבט דן כתיב ביה יהי דן נחש עלי דרך שפיפ"ון עלי אורח והאי אורח ושביל באוירא דנתכסה בו אותו רשע · (ו) כשבא בלעם הרשע לפני פנחס א"ל פנחס לבלעם הרשע רשע כמה גלגולין בישין עבדת על עמא ישראל א"ל פנחס לצליח: קום וקטליה ולא בשמא קדישא ותתקיים ביה תמות נפשי מות ישרים בההוא שעתא עביד ביה כמה מיתות משונות ולא מית עד דנטיל חרבא דהוי חקיק עלי' חויא מהאי סטר וחויא מהאי סטר · (ז) א"ל פנחס בהאי טומאה דהוי עסיק ביה אתה תמות בו כדין קטיל ליה ודיינין ליה בההוא טומאה ובההוא עלמא עצמות כולהו אתרקיבו ומבשרו וגופו של בלעם אתעבידו נחשים חוין בישין ואפילו מתולעים שאכלו את בשרו אתהדרו מהם ונעשין חוין ומעצמיו נעשו גם כן נחשים גדולים · (ח) וכן הוא סוף וקץ כל גופות המכשפים שהלכו אחר הכישוף להיות ממנו נחשים ועקרבים ונשמתן נעשין שדין ולילין תיפח רוחם ונשמתם של בעלי כישוף (ט) ואותן אנשים או נשים שהולכין אחר הכישוף המה ראוין לקלל אותן לפני הקב"ה ולהתיש כוחן בכל מאי דאפשר ובאם אשר יש כמה כשפניות הידועים

להזיק

וואש קען נאך פליהן דעם רשע : (ג) האט זיך דער וועקט איין מענטש אונ זיין נאמן איז גיוועזן צליה · אונ ער איז גיוועזן פון שבט דן · דאש ער האט גוואוסט אונטר טעניג צוא מאכין אונטר זיך דיא כוחות הטומאה איז ער נאך אים נאך גיפלויגן מיט שמות הקדושים ווי בלעם הרשע האט אים דער זעהן האט ער מיט כישוף גינעהנט אין דער טיפניש פון פינף שאטינס · אונ איז דארטין פאר בארגין גיווארן אז קיינר האט אים ניט גיקענט זעהן · אין דער צייט איז דער צליה אויך בדעקט גיווארין אונ איז גיוועזן אין גרויש צער · אונ האט ניט גוואוסט וואש צו טאן · (ד) האט פינחס תיכף אן גישריען אין דעם שאטין וואש בלעם איז דרינן פאר בארגין גיווארין אין דיא פינף אוירים · אונ האט גוזר גיוועזן אז צליה מיט דעם בלעם הרשע זאלין ניט זיין אין אים פאר בארגין איז דער שאטין תיכף אוועק גיגאנגן אונ צליה האט זיך גישטארקט איבר דעם רשע בלעם· אונ האט אים גנייט ער זאל קומן פר פנחס · אונ מיט וואש האט ער אים גנייט· (ה) דען צליה האט גיקענט כופה זיין דיא שדים זכרים אונ נקיבות פון דיא עלצטע פון דיא מכשפים וואש איטליכר פון זייא ווערט אן גירופן שפי אבר בלעם הרשע האט נאר גיקענט זיך מתגבר זיין מיט דעם כח פון דיא מכשפים זכרים · אונ דרום שטייט בייא בלעם וילך שפ"י אבער בייא צליה וואש ער איז גיוועזן פון שבט דן שטייט בייא אים יהי דן נחש עלי דרך דער שבט דן ווערט זיין וויא אשלנג אויף דעם וועג שפי"פן עלי אורח אזו וויא אברענעדיגע שלאנג אויף דער שטעג : (ו) אז בלעם הרשע איז גיקומן פאר פנחס האט פינחס צוא אים גיזאגט דוא רשע וויפל בייז האשטו שוין גיטאן צו דעם פאלק ישראל האט פנחס גיזאגט צוא צליה · שטייא אויף אונ טייט אים אונ ניט מיט אהייליגן שם נאר מיט אשווערד · האט צליה אים גיטאן פיל מיתות משונות אונ ער איז ניט גטייט גיווארין ביז ער האט גינומן אשווערד וואש אויף איר איז גוועזן אויש גקרצט פון איין זייט אשלאנג · אונ פון דער אנדרר זייט אשלאנג : (ז) האט פנחס צו אים גיזאגט אין דער טומאה וואש דוא בישט דרינן עוסק דער מיט וועסטו שטארבין · אזוא האט אים צליה גיהרגת מיט דער שווערד · אונ זיינע ביינר זיינען פאר פוילט גיווארין אונ פון זיין פלייש אונ זיין גוף זיינן גיווארין שלאנגען · אונ אפילו פון דיא ווערים וואש האבין גיגעסן זיין פלייש · איז פון זייא אויך גיווארין שלאנגען · (ח) אזו איז אויך דער סוף פון אלע גופים פון מכשפים · ווערט אויך פון זייערע גופים שלאנגען אונ עגדעשין · אונ פון זייער נשמות ווערט שדין אונ לילין · (ט) אונ דיא מאנזבלין אונ ווייבר וואש גייען נאך כישוף נאך גיהער מען זייא צוא שילטין אונ שלאף צוא מאכין זייער כח וויא וויית מיגליך איז · אונ אויב עש איז פאר האנדין זעלכע

כישוף

להזיק ילדי ישראלים ראוין הן לפורטן בשמם ולהפריש אותן שלא יהיה להם שום נגיעה בקדושת ישראל׃ (י) ודע כי בלעם הרשע לקט כל מיני עשבים השייכים להכישוף והכניסם לקדירה וחפר וטמן את הקדירה בעומק הארץ אלף ות"ק אמה׃ (יא) וכשכרה דוד המלך ע"ה לשיתין כרה עד התהום להמציא מים מתהום לנסך ע"ג המזבח כרה אלף ות"ק אמות מצא האי קדירה והעבירו והחלישו במים הראוין לנסך ע"ג המזבח וע"ז אמר מואב סיר רחצי שרחץ והעביר כשופים שבסיר מואב הנזכר׃ (יב) ע"כ באם יש חשש ההיזק של כישופים טוב להעבירם ע"י ט"ו שיר המעלות. שאמר דוד בשעה שכרה את השיתין להעלות המים מן התהום ואח"כ יתפלל להש"י להסיר כל מיני הזיקות כישוף מישראל׃ (יג) וזאת העצה טובה לכל בר ישראל ולכל בת ישראל להרחיק עצמם מן הכישוף בכל מיני הרחקות שבעולם מלעשות דבר ע"י כישוף או ניחוש וקסמים ולא לשמוע שום לחש של כישוף׃ (יד) כי הקב"ה בעמו ישראל התפאר כי לא נחש ביעקב ולא קסם בישראל וכל המרחק את עצמו מהכישוף מכניסין אותו בעוה"ב למחיצה שאפילו מלאכי השרת אין יכולין לעמוד שם׃

פרק ל **כתיב** והלך לפניך צדקך וכבוד ה' יאספך איתא במסכת ברכות הרואה אוכלוסים של ישראל מברך הברכה ברוך חכם הרזים שאין דעתן שוה כך אני אומר שיש דיעות מחולקות בבני אדם בנתינת הצדקה ובעשיית הגמילות חסדים׃ (ב) הכת האחת הן קמצנים ואין בכחם לעשות צדקה וגמילות חסד ואף לעצמם אין להם רשות לאכול ולשתות ולעשות מלבושים בוודאי אותן אנשים הן מכתות החיצונים וכמש"ל פרק כ"ז וכ"ח ואין להם חלק בקדושה כי הסטרא אחרא שולט עליהם׃

כת

כישוף מאכערנש וואש זיינען מזיק דיא יודשע קינדער דיא זיינען ווערט אז מען זאל זייא אפ שיידין פון כלל ישראל אז זייא זאלין קיין שום נגיעה ניט האבן אין דעם הייליקייט פון ישראל׃ (י) אונ ווייש אז בלעם הרשע האט צום הויף גיקליבן אלרלייא קרייטכער וואש גיהערין צום כישוף׃ אונ האט זייא ארײן גיליינט אין אטאפ אונ האט אויש גיגראבין אין דער ערד טיף פופצין הונדרט איילין אונ האט דארט בהאלטין דעם טאפ׃ (יא) אונ אז דוד המלך האט גימאכט דעם גרונד פון דעם מזבח׃ האט ער גילאזט גראבין דאש ארט פופצין הונדרט איילין טיף דאש איז ביז דעם תהום כדי צוא אויש ציהן וואשער פון דעם תהום זייא צוא מנסך זיין אויף דעם מזבח אונ דאש ארט רופין דיא חכמים שיתין׃ האט ער גיפונן דעם טאפ׃ האט ער דעם כישוף אפ גישוויינקט אונ אים שלאף גימאכט מיט דער וואסער וואש זיינען גיוועז ראוי מנסך צוא זיין אויף דעם מזבח אונ דרום האט ער גיזאגט מואב סיר דעם טאפ וואש בלק מלך מואב מיט בלעם האבן ארײן גיטאן אין דער ערד רחצי האב איך דאש אפ גיוואשן אונ האט מבטל גיוועז דעם כישוף׃ אונ בשעת אז ער האט גיגראבין דיא שיתין האט ער גיזאגט פופצין קפיטל תהלים דאש זיינען דיא פופצין שיר המעלות׃ (יב) דרום ווען ביא איינם ח"ו איז אחשש כישוף׃ איז גוט דאש מעביר צוא זיין דורך דעם ער זאל זאגין דיא פופצין שיר המעלות׃ אונ דער נאך זאל ער בעטין צוא הש"י ער זאל פון דיא ישראל אפ טאן אלע מיני הזקות פון כישוף׃ (יג) אונ דאש איז דיא גוטע עצה צוא איטליכן בר ישראל אדר בת ישראל׃ דאש זייא זאלין זיך דער ווייטרין פון כישוף מיט אלערלייא דער ווייטערונג סייא פון צוא טאן איין שום זאך דורך כישוף אדר איין שפראך אונ אפילו ניט צוא הערין איין שפראך פון כישוף׃ (יד) ווארום גאט ב"ה האט זיך ברימט עש איז ניט פאר האנדין קיין כישוף צווישין דיא יודין׃ אונ דער וואש דער ווייטרט זיך פון כישוף ברייננגט מען אים ארײן אויף עולם הבא אין אזוא אמחיצה וואש אפילו מלאכים קענען דארט ניט שטיין׃

פרק ל כתיב אין פסוק שטייט והלך לפניך צדקך וכבוד יי יאספך אונ דיין צדקות וועט גיין פאר דיר דער כבוד פון גאט וועט דיך איין זאמלן׃ דען עש שטייט אין מסכת ברכות דער וואש זעהט פיל לייט בננדר מוז ער מאכין דיא ברכה ברוך חכם הרזים דאש גיט ער אפ איין שבח והודיה צו גאט ב"ה וואש ער האט בשאפין פיל מענטשן אונ דיא דעה פון איינם איז ניט גלייך צום אנדרן׃ אזו זאג איך אז אין צדקה געבין אונ גמילות חסד צו טאן׃ איז אויך פאר האנדן צוא טיילטע דעות דאש הייסט איטליכר בזונדער האט אנדרע טבע׃ (ב) איין כיתה איז די קמצנים וואש האבין קיין מאכט ניט צדקה אונ גמילות חסד צוא טאן אפילו צו עסין אונ טרינקן אונ קליידין זיך האבין זייא אויך

(ג) כת השני עין רעה בשל אחרים ואין לו לב לעשות צדקה כי אם מעט מזעיר מחמת הגאות אבל הוא בעצמו אוכל ושותה וטוב לב משתה תמיד ויצא שמן ודשן כעגל מרבק עליו כתב הזוהר זהו אנשים אשר המה מסיטרא דנחש וסימנך כל הולך על גחון ר"ל מי שיש לו בטן גדול מלא שומן ודשן הם מסיטרא דעל גחונך תלך ע"ש פ' שמיני אבל מ"מ יש להם קצת זכיות שעושין צדקה לשם גאוה · (ד) כת השלישי הוא אנשים עשירים אשר נתן ה' להם עושר ועושין צדקות ועושין ג"ח אך לא כדבעי באשר שיש להם קצת רע עין ואינן יכולים לכוף את יצרם מלעשות צדקה בחייהון רק כשהן חולין על מטותיהן עושין צוואה לעשות אחר מותן צדקה לבנין בית הכנסת או לבית המדרש או ללמוד איזה שנים עבורו אחר מותו זהו מדת של אדם בינוני · (ה) הכת הרביעי הוא מי שחנן ה' אותו בעושר ועושה צדקה בחיינו לפי עשרו ועוסק בגמילות חסדים ובתלמוד תורה שמספיק לומדי תורה וגם מפזר מעות למלמדים שילמדו עם בני עניים ע"ז נאמר והלך לפניך צדקך וכבוד ה' יאספך · (ו) ואמשול לך משל לשר צבא שהלך למלחמה ויש לו חיל אם החיל הולך לפני השר צבא אז השר צבא בודאי לא יכול לבא לידי סכנה אם יפגעו בו אויביו מה שאינו כן אם השר צבא הולך לבדו לפני החיל באם ח"ו יפגעוהו רוכבי סוסים ופרשים מן אויביו אזי ישיגוהו ויקחוהו לשבי אף שהוא גבור חיל ויכול ללחום נגד האויבים מ"מ נסוג לבו אחור בראותו שהחיל שלו הוא רחוק מאצלו · (ז) כך הוא הנמשל האדם כשעושה צדקה בחייו אזי עליו נאמר והלך לפניך צדקך ואין אתה מתיירא סן האויבים כי כבוד ה' יאספך בלי שום שטן ומקטרג משא"כ אם אתה עושה צדקה אחר מותך מי יודע אם ישיגו אותך אותו הצדקה כיון

קיין רשות ניט · דיא מענטשין זיינן בוודאי אין דיא רשות פון דיא שדים · אונ האבין קיין חלק ניט אין דער קדושה ווארום דיא סטרא אחרא גיוועלטיקט איבר זייא : (ג) דיא אנדרע כיתה איז דער וואש ער האט קיין הארץ ניט צדקה צוא טאן נאר גאר ווייניג ניט ער פון גאוה וועגין אבער ער עסט אונ טרינקט זייער גוט אונ איז פעט אזו וויא איין גישטאפט קאלב · אויף דעם שרייבט דער זוהר אז דיא לייט זיינן מסטרא דנחש אונ דער סימן איז פון דעם פסוק כל הולך על גחון דאש מיינט מען דעם מענטשן וואש האט אגרושן בויך אונ איז פעט די זיינן פון דעם נחש וואש בייא אים שטייט על גחינך תלך דוא זאלשט גיין אויף דיין רוקין · נאר פון דעשט וועגין האבין זייא פארט עפיש איין זכות ווייל זייא טוען פארט אביסל צדקה · חאטשע זייא טוען עש פון גאוה וועגין : (ד) דיא דריטע כיתה איז זעלכע עשירים וואש גאט האט זייא גיגעבין עשירות · אונ טוען צדקה אונ גמילות חסד נאר ניט וויפיל מען דארף ווייל זייא האבין פארט אביסל איין רע עין אונ קענן ניט נייטן זייער יצר הרע צו טאן צדקה בייא זייער לעבין נאר אז זייא ווערין קראנק לאזין זייא צוואה מען זאל נאך זייער טויט טאן צדקה צוא בויען אשול אדר איין בית המדרש אדר מען זאל צאלין צו תלמידי חכמים זייא זאלין עטליכע יאר נאך זייא לערנן דאש איז דיא מדה פון איין בינוני · דאש ער איז ניט זייער גוט אונ אויך ניט זייער שלעכט :

(ה) דיא פערטע כיתה איז דער וואש גאט האט אים גיגעבין עשירות אונ ער טוט צדקה ביי זיין לעבן וועדליג זיין עשירות אונ איז עוסק אין גמילות חסדים אונ לערנט אונ גיט פרנסה צוא דיא וואש זיצין אונ לערנן אונ גיט פיל געלט צו מלמדים זייא זאלין לערנן מיט ארמע קינדר · אויף דעם ווערט גיזאגט דיין צדקות וועט גיין פאר דיר גאטש כבוד וועט דיך איין זאמלן : (ו) אונ איך וועל דיר גלייכן איין משל דער צוא · דען דאש איז גיגליכן צו אשר צבא וואש איז גיגאנגן אין מלחמה אריין מיט חיל · נוא אז דאש חיל גייט פאר דעם שר צבא וועט דער שר צבא בוודאי ניט קענן קומן צו איין סכנה ווען אפילו דיא שונאים זאלין אים וועלין עפיש טאן אבר אז דער שר צבא גייט פאר דעם חיל ווען אז עש וועלין אים ח"ו בגעגינן רייטרש פון זיינע פיינד וועלין זייא אים בוודאי גרייכן אונ וועלין אים נעמן אין שביה אריין · חאטשע ווען דער איז אגרווישר גבור אונ קען מלחמה האלטן קעגין זיינע פיינד פון דעסט וועגין ווערט זיין הארץ אין אים דער שראקין · ווייל ער זעהט אז זיין חיל איז ווייט פון אים : (ז) אזו איז דער נמשל דער מענטש וואש טוט צדקה בייא זיין לעבין ווערט אויף אים גיזאגט אז דיינע צדקות וועט גיין פאר דיר דען וועשטו קיין מורא ניט האבין פאר דיא פיינד דאש זיינן דיא קליפות ווארום גאטש כבוד וועט דיך איין זאמלן · אן איין שום שטן אונ מקטרג · אבר אז דוא טושט צדקה נאך דיין טויט · גיישטו דאך פריער פון דער צדקה ·

ווער

כיון שהמתים הם חפשים מהמצות · (ח) על הכת הראשונה נאמר ועזבו לאחרים חילם ואפילו אם בניו הם יורשים אותו מ"מ אין לו נחת רוח בעשרו אף לאחר מותו . כאשר חדשים מקרוב באו (ט) וראיתי העם מקילים בכבוד אביהם שכבר מתו שעושין להם בגדים שחורים מובחר הבגדים כולם חדשים וטוב לבם משתה תמיד הם בעצמן מזולזלים בכבוד אביהם אשר מהראוי לספוד אחר אביו ולהיות עצב וכל זה הוא גרמא מאביהם וזרוק חוטרא על אוירא ועל עיקרא קאי וא"כ אין לך שטות גדול מזה ודי בזה : (י) ע"כ עצה היעוצה להאדם ליתן צדקה בחייו בעין יפה ולעסוק בגמילות חסדים בחייו כי מי הוא יודע העתים אם יתקיים צוואתו או לאו וקי"ל בכל מקום שאין הספק מוציא מידי וודאי ע"כ עיקר הצדקה הוא מה שהאדם עושה בחייו ויראה ליתן לבני אדם שהן מהוגנים כמבואר בש"ע בהלכות צדקה ואז טוב לו יהיה סלה :

פרק לא יי בוקר תשמע קולי וקשה וכי בבוקר שומע ה' קול המתפללין והלא בכל עת ושעה שקוראים אליו הוא שומע קולנו ומאזין תפלתנו · (ב) אכן הענין הוא כך כי בשאר העתים כשבני אדם מתפללין מעיינים בתפלה אם היא ראויה להתקבל מחמת מעשיו של אדם או לאו משא"כ המתפלל בבוקר (ג) כדאיתא בזוהר פ' בלק ר"א ורבי אבא ושאר חברייא עמיה הוו אזלי באורחא פתח ר"א ואמר ה' בוקר תשמע קולי הענין הוא כך כי בכל צפרא מתעורר חסד דאברהם דכתיב בו וישכם אברהם בבוקר והאי שעתא עת רצון הוא מאוד · (ד) ואפילו החולה המוטל על ערש דוי מוצא נחת רוח בבקר ע"י רפאל המתגלה בכל בוקר וכל אינון ממונים על מרעין להטיל חולשא דמרעין על בני נשא כד חזיין מלאך רפאל מתגלה דחלין מיניה וערקין וכדין רפאל אושיט האי אסוותא להההוא

ווער ווייששט אויב דיא צדקה וועט דיך גרייכן אונ אויך טאמר וועלין די קינדר דיך ניט פאלגין : (ח) אונ אויף גאר דער ערשטר כיתה ווערט גיזאגט ועזבו לאחרים חילם אונ זיי וועלין פר לאזין זייער גוטש צו פרעמדע אונ חאטשע ווען זיינע קינדר וועלין אים ירשנן · פון דעסט וועגין האט ער קיין נחת רוח ניט פון זיין עשירות אפילו נאך זיין טויט : (ט) ווייל איך האב גיזעהן פיל לייט זיינן מיקל פון ערליך צוא האלטן זייער פאטר וואש איז גישטארבין · דען זיי מאכן זיך שווארצע קליידר פון דיא גוטע מטערייש אונ נאייע אונ זיינן תמיד פריליך · אונ זייא אליין זיינן מזלזל אין דעם כבוד פון זייער פאטר · וואש זייא וואלטין גיקערט קלאגין נאך זייער פאטר אונ טרוערינ זיין · נוא איז דען פאר האנדן אגרעשרר שטות דער פון ; (י) דרום איז די עצה צום מענטשן · ער זאל געבין צדקה בייא זיין לעבין מיט איין עין יפה אונ עוסק צו זיין אין גמילות חסדים בייא זיין לעבין · ווארום ווער ווייששט דיא צייטן צוא וועט זיין צוואה מקוים ווערין צוא גיין · דרום איז דיא בעשטע צדקה וואש דער מענטש טוט בייא זיין לעבין · אונ זאל זעהן צוא געבן זיין צדקה צוא ערליכע לייט אזו וויא עש שטייט אין שולחן ערוך אין הלכות צדקה אונ דענמאלט וועט אים גוט זיין אויף אייביג ;

פרק לא אין פסוק שטייט יי בוקר תשמע קולי גאט ב"ה אין דער פריא זאלסטו צוא הערין מיין קול · איז דאך קשה הערט דען גאט צוא נאר אין דער פריא דאש קול פון דיא וואש בעטין פאר אים אמער איטליכער צייט וואש מען רופט צוא אים · הערט ער אלץ צו אונזער קול אונ פר נעמט אונזער תפלה : (ב) נאר דר תירוץ איז אזו · דען אין דיא איברגע צייטן אז מענטשן טוען תפלה איז מען אויף דעם הימל מעיין אין דער תפלה צוא איז ער ווערט מען זאל זיין תפלה מקבל זיין מחמת זיינע גוטע מעשים אונ אויב ניין · אבר דער וואש טוט תפלה אין דער פריא הערט גאט תמיד צוא · (ג) אזוא וויא עש שטייט אין זוהר פרשה בלק רבי אליעזר אונ רבי אבא אונ דיא איברגע חבריא מיט אים זיינען גיגאנגן אין וועג · האט רבי אליעזר גיזאגט עש שטייט אין פסוק יי בוקר תשמע קולי דען אלע פריא · ווערט דער וועקט דער חסד פון אברהם · וואש עש שטייט בייא אים וישכם אברהם בבקר אונ אברהם האט זיך גיפעדרט אין דער פריא · אונ דיא צייט איז אגרוישר עת רצון : (ד) אונ אפילו איין קראנקר וואש ליגט אויף דעם ווייא טאג בעט · גפינט ער אויך אין דער פריא נחת רוח דורך דעם מלאך רפאל וואש ער ווערט אנטפלעקט אלע פריא · אונ דיא ממונים וואש זיינן ממונה צוא ווארפין שלעכטע קראנקהייט אויף מענטשן · וויא זייא דער זעהן דעם מלאך רפאל פארכטין זייא זיך פאר

להוא ב"נ החולה · (ה) וכמו שיש עת רצון אז לחולי הגוף כן יש עת רצון לחולי הנפש ונשמה שהן החטאים והעבירות ופשעים והוא עת רצון להתפלל בבוקר · (ו) ומחמת שבאותו הפעם עת רצון ע"כ אם אינו ראוי זה המתפלל מחמת מעשיו שתקובל תפלתו אפ"ה חשוב עליה דקב"ה דאיהו פקיד לבעלי דינא דיליה דלא יפתחון בדינא כי החסד וחנינה אינו מוסר הקב"ה לב"ד של מעלה אלא החסד והחנינה הן בידו של הקב"ה ובבוקר הוא מדת חסד לאברהם ולכן מקבל הקב"ה תפלת בוקר בחסד א"ר אבא ושאר חברייא אלמלי לא נפקנא אלא למשמע דא דיינו · (ז) עד דהוי אזלי בא חד יונה מטי לגביה דרבי אליעזר והתחיל לצפצף קמיה אמר ר"א יונה ודאי כשירה תדיר הוית בשליחותא כד"א וישלח נח את היונה זיל ותימא ליה לר' יוסי הא חברייא אתאן לגבך ואנא עמהון ולא ידחל כי ניסא יתרחיש ליה לתלתא יומין ולא ינפול עליה דחילא דהא בחדוא אנן אזלין לגביה · (ח) אזיל ההוא יונה לגביה ר' יוסי בן לקוניא דהוי חמוהי דר"א בשליחותא ואתיב תשובה לר"א דר' יוסי בן לקוניא הוה מצטער על ר' יוסי בן פקיעין דהוא גוסס ומוטל על ערש דוי כי מתחילה היה ר' יוסי בן לקוניא חולה ואח"כ נתרפא ונחלש ר' יוסי בן פקיעין · (ט) עד דהוי אזלין אתא עורבא וא"ל לרבי אליעזר דר' יוסי בן פקיעין מת תווהו ר' אבא וחברייא א"ל רבי אליעזר להעורב זיל לאורחך דהא ידענא · (י) אמר ר' אליעזר לחברייא ניזול ונגמול חסד להאי רמונא דהוי מליא סכולה ורבי יוסי שמיה דהא אסתלק מעלמא דין ולית דחזיא לאשתדלא ביה ואיהו קריב לגבן · (יא) סטו מאורחא ואזלו לתמן כיון דחמו לון כל בני מאתא נפקו לגבייהו ועאלו תמן בבית ר' יוסי דפקיעין כל החברייא · (יב) וברא זעירא הוי ליה

לר'

אים אונ אנטלויפן · שטרעקט רפאל איין רפואה צוא דיא קראנקע : (ה) אונ אזו וויא דענמאלט איז איין עת רצון צוא דעם קראנקייט פון דעם גוף · אזו אויך איז דענמאלט איין עת רצון צוא דער קראנקייט פון דער נשמה · דאש איר קראנקייט איז דיא זינד וואש זיא האט גיטאן · איז דענמאלט איין עת רצון תפלה צוא טאן צו גאט ב"ה ער זאל אים זיי מוחל זיין : (ו) אונ ווייל דיא צייט איז איין עת רצון דרום חאטשע דער וואש טוט דיא תפלה · איז אפילו ניט ווערט אז זיין תפלה זאל אן גינומן ווערין פון דעסט וועגין הערט זיא גאט ב"ה צו · אונ זאגט אן צו זיין ב"ד אז זייא זאלן קיין משפט ניט אן נעמן ביז תפלת השחר גייט אוועק · ווייל איז דר פריא איז דר חסד פון אברהם דרום נעמט גאט ב"ה אן דיא תפלות פון דער פריא מיט חסד · האט רבי אבא מיט דער איבריגר חבריא גיזאגט ווען מיר וואלטן ניט גיגאנגן דעם וועג נאר פון וועגין צוא הערין דאש דאזיגע · וואלט פאר אונז אויך גנוג גיוועזן : (ז) וויא זייא זיינן דא גיגאנגן · איז גיקומן איין טויב אונ האט זיך גישטעלט לעבין רבי אליעזר אונ האט אן גיהובן צו פיפצין פאר אים · האט רבי אליעזר גיזאגט די טויב קומט תמיד אין גוטן שליחות גלייך וויא נח האט דיא טויב גישיקט פון דער תיבה אין שליחות · גייא אונ זאג צו רבי יוסי אז דיא חבריא קומן צו דיר · אונ איך בין אויך מיט זייא · אונ ער זאל זיך ניט פארכטין · ווארום אין דרייא טעג ארום ווערט זיך אים טרעפין איין נס אונ ער זאל זיך גאר ניט פארכטין ווארום מיר קומן צוא אים מיט פרייד : (ח) איז דיא טויב גיגאנגן צו רבי יוסי בן לקוניא וואש ער איז גיוועזן דער שווער פון ר"א אונ האט עש אים גיזאגט · אונ האט ווידר גיענטפערט איין תשובה צו ר"א אז רבי יוסי בן לקוניא איז זיך מצער וואש רבי יוסי בן פקיעין איז גוסס · דען פריער איז רבי יוסי בן לקוניא שלאף גיוועזן אונ איז גיהיילט גיווארין אונ רבי יוסי בן פקיעין איז שלאף גיווארין אונ איז גיוועזן גוסס : (ט) וויא זייא זיינן דא גיגאנגען · איז גיקומן איין ראב אונ האט גיזאגט צוא ר"א אז רבי יוסי בן פקיעין איז גישטארבן · האט רבי אבא מיט דער גאנצער חבריא זיך פאר וואונדרט האט ר"א גיזאגט צוא דעם ראב · גייא צוא דיין וועג ווארום איך ווייש דאש שוין אן דיר : (י) האט רבי אליעזר גיזאגט צו דער חבריא לאמיר גיין אונ גומל חסד זיין צוא דעם מיל גרוים וואש איז גיוועזן פול פון אלמן כלומר צו דעם צדיק רבי יוסי וואש ער איז גיוועזן פול מיט תורה ווארום ער איז גישטארבין · אונ אין דער גאנצר שטאט איז קיינר ניט ראוי מיט אים מתעסק צוא זיין אין צרכי קבורה דרום לאמיר דיא מצוה טאן אונ אים צוא קבורה ברייננן : (יא) האבין זייא אפ גיקערט פון זייער וועג אונ זיינן אהין גיגאנגן וויא דיא שטאט לייט האבין זייא דער זעהן זיינן זייא אנטקעגין גיגאנגן · אונ דיא גאנצע חבריא זיינן ארייו גיגאנגן אין דעם הויז פון רבי יוסי דפקיעין :

אונ

לר׳ יוסי דפקיען ולא שביק לבר נש דימטא לערסיה דאבוהי בתר דמית אלא איהו בלחודיה הוי סמיך ליה ובכי עליה · (יג) ופתח האי ינוקא פומיה ואמר מארי דעלמא כתיב בתורה כי יקרא קן צפור לפניך בדרך וגומר שלח תשלח את האם והבנים תקח לך מארי דעלמא קיים מילי דא דאורייתא · (יד) תרין בנין הוינא אנא ואחתי זעירתא מנאי הוי לך למיסב לן ולקיימא מילי דאורייתא ואי תימא מרי דעלמא אם כתיב ולא אב הלא אמי מתה ונסבת לה מבנין השתא אבא דהוי חפי עלן אנסיבת מעל בנין אן הוא דינך דאורייתא · (טו) וכד הוי שמעין ר׳ אליעזר ורבי אבא עם חברייא קלא דינוקא הוין בכיין פתח ר׳ אליעזר ואמר שמים לרום וארץ לעומק ולב מלכים אין חקר עד דהוי ר״א אמר האי קרא אתא עמודא דנורא ופסק בינייהו · (טז) וההוא ינוקא הוי דביק פומיה לפומא דאבוהי ולא מתפרשין א״ר אליעזר או בעי הקב״ה למירחש ניסא או בעי דלא ישתדל בר נש אחרא עליה · (יז) עד דהוי יתבין שמעו קלא זכאה אנת רבי יוסי דמילין דהאי גדיא זעירא ודמעותיו סליקו לגבי כורסייא דמלכא קדישא ודנו דינך ותליסר בני נשא אזמין הקב״ה למלאך המות בגינך והא עשרין ותרתין שנין אוסיפו לך עד דתוליף אורייתא להא גדיא שלימא חביבא קמי קוב״ה · (יח) קמו ר׳ אליעזר וחברייא ולא שבקו לבר נש למיקרב לההוא ביתא ומיד חמו עמודא דאשא סליק ורבי יוסי פתח עיניו והוי האי ינוקא דבק פומיה בפומיה אמר ר״א זכאה חולקא דחמינא תחיית המתים עין בעין קריבו לגביה והוי האי ינוקא נאים כאלו גיע מהאי עלמא · (יט) אמרו זכאה חולקך ר׳ יוסי ובריך רחמנא דאתרחיש לך ניסא על ידי

מלין

(יב) אונ דער רבי יוסי האט גיהאט איין יונגן זון · האט ער ניט צו גילאזט קיין שום מענטש צו דעם בעט וואו זיין גישטארבנר פאטר איז גלעגין נאר ער אליין איז גישטאנן בייא אים אונ האט איבר אים גיוויינט : (יג) אונ דאש קינד האט אויף גיעפנט זיין מויל אונ האט גיזאגט רבש״ע עש שטייט אין דער תורה · ווען עש וועט זיך טרעפין פאר דיר אין וועג איין נעסט פון פויגלן זאלשטו אוועק שיקין דיא מוטר אונ דיא קינדר זאלשטו דיר נעמן · רבש״ע זייא מקיים דיא דאזיגע ווערטר וואש עש שטייט אין דר תורה : (יד) דען מיר זיינן צווייא קינדר איך מיט מיין יונגע שוועסטר וואלשטו גיקערט אונז אוועק צוא נעמן פון דער וועלט אונ צוא מקיים זיין דיין תורה · אונ אויב דוא וועשט וועלין זאגן עש שטייט דאך אין דער תורה דיא מוטר זאלשטו אוועק שיקין אבר ניט דעם פאטר · פאר וואר מיין מוטר איז דאך שוין פרייער גישטארבין אונ האשט זיא צו גינומן פון אירע קינדר אונ איצונד איז אונזר פאטר אויך גישטארבין אונ האשט אים צוא גינומן פון זיינע קינדר · וואו איז דיין דין פון דער תורה : (טו) וויא רבי אליעזר אונ רבי אבא אונ דיא חבריא האבין גיהערט דאש קול פון דעם קינד האבין זייא גיוויינט · האט רבי אליעזר אן גיהובן צו זאגן דעם פסוק שמים לרום וארץ לעומק ולב מלכים אין חקר וויא רבי אליעזר האט גיזאגט דעם פסוק · איז גיקומן פון דעם הימל איין פייארדיגע זייל ׳אונ האט גימאכט אצווישן שייד צווישן דעם מת אונ צווישן דיא לייט : (טז) אונ דאש קינד האט בהעפט זיין מויל צוא זיין פאטרס מויל אונ האט ניט גיוואלט צוא שיידן · האט רבי אליעזר גיזאגט דאש בטייט ענטפער גאט ב״ה וויל דא שיקין איין נס ענטפער ער וויל אז קיין אנדער מענטש זאל זיך ניט מתעסק זיין מיט אים : (יז) וויא זייא זיינן אזו גיזעסין האבין זייא גיהערט איין קול וואול דיר רבי יוסי דען די רייד פון דיין יונגן זון׃ אונ זיינע טרערין זיינן אויף גיגאנגן צוא דעם כסא הכבוד אונ מען האט גמשפט דיין דין · אונ דריי צעהן מענטשן האט גאט ב״ה גיגעבן צום מלאך המות פון דיינט וועגין דאש ער זאל דיר דיין נשמה ווידר קערן · אונ צווייא אונ צוואנציג יאר האט־מען דיר מוסיף גיוועז דאש דוא זאלשט לערנן תורה מיט דיין קליינם זון וואש ער איז גליבט פאר גאט ב״ה : (יח) איז רבי אליעזר מיט דר חבריא אויף גישטאנן אונ האבין ניט גילאזט קיין שום מענטש גינהן צו דעם הויז · אונ האבין גיזעהן אז דיא פייארדיגע זייל איז אויף דעם הימל ארויף גיגאנגן · אונ רבי יוסי האט גיעפנט זיינע אויגן · אונ זעהט וויא דאש מויל פון דעם קינד איז בהעפט צוא זיין מויל · האט רבי אליעזר גיזאגט וואול אונז וואש מיר האבין זוכה גיוועזן צוא זעהן תחית המתים · האבין זייא גינעהנט צוא אים · אונ דאש קינד איז חלשות גיבליבן : (יט) האבין דיא חבריא גיזאגט וואול איז דיין חלק רבי יוסי אונ גלויבט איז גאט וואש ער האט דיר גיטאן אנס דורך דיא רייד פון דיין זון דען מיט זיינע שיינע רייד האט ער

זיך

מלין דברך דהכי דחיק במלוי שפירין לתרע שמיא ובדמעות שליש אוסיפו לך כ"ב שנין נטלוה להאי ינוקא ונשקיה ובכו עמיה מחדוה סגיא ואפקוה לביתיה אחרא עד דתיישב רוחיה ונשמתיה תחזור ביה כמקדם ׃ (כ) חדו תלתין יומין עם ר' יוסי וחדשו כמה חדושין דאורייתא א"ל ר"י חברייא לא אתייהב לי רשות לגלאה לכון מאי דחמינא בההוא עלמא אלא לבתר תריסר שנין אבל תלת מאה ושבעין דמעין דאושיד ברי עאלו בחושבנא קמי מלכא קדישא ׃ (כא) והנני נשבע לפניכם חברייא בשעתא דפתח ברי האי פסוקא דכי יקרא קן צפור ובאלין מלין הנזכרים לעיל אזדעזעו כולהו ספסלי דהוי במתיבתא דרקיע וכולהו קמו קמיה מלכא קדישא ובעי רחמי עלי והקב"ה נתמלא רחמים עלי ושפיר קמיה אינון מלין היך מסר נפשיה ברי עלי ׃ (כב) וחדא אפטרופא אמר מארי דעלמא הא כתיב מפי עוללים ויונקים יסדת עוז למען צורריך להשבית אויב ומתנקם אי רעוא דילך זכותא דאורייתא וזכותא דהאי ינוקא דקא מסר נפשיה על אבוהי בדינא דתיחוס עליו וישתזיב ויהיב קב"ה למלאך המות תליסר בני נשא תחותיה עד בתר כ"ב שנין ׃ (כג) והנה שמעו נא אמיתות הדברים מהו דין דכתיב ה' ממית ומחיה וגו' וכי הקב"ה איהו ממית אלא הענין הוא שקודם יציאת הנשמה השטן רוצה לדבק בגוף ועי"כ יש ח"ו ג"כ זוהמא וערבוב גם לנשמה ׃ (כד) וכשיגיע העת קרוב למיתתו של אדם כשר אשר אין ראוי להס"א להדבק בנשמתו הטהורה מתגלית שכינתא קדישא ואז השטן מיד הוא נחלש ואזל בעל כרחיה ודומה ממש אליו כמיתה שאין לו שליטה בנשמת הצדיק והנשמה כשהולכת מן הגוף הולכת תיכף עם השכינה הקדושה במקום קדוש הנקר' צרור החיים אשר על זה אנו מתפללין על המתים

ויצרור

זיך אריין גישטויסן צו דעם טויער פון דעם הימל אונ דורך זיינע טרערין האט מען דיר מוסיף גיוועזן צווייא אונ צוואנציג יאר ׃ האבין זייא גינומן דאש קינד אונ האבין אים גיקושט אונ האבין גיוויינט מחמת גרויש שמחה אונ האבין אים גינומן אין אנגדר הויז אריין ׃ אונ האבין אים דארטן אויף גימינטרט ׃ ביז זיין נשמה האט זיך צו אים ווידר גיקערט אזו וויא פריער ׃ (כ) האבין זייא זיך גיפרייט דרייסג טאג מיט רבי יוסי אונ האבין פיל זאכין מחדש גיוועזן אין דער תורה ׃ האט רבי יוסי צוא זייא גיזאגט ׃ חבריא עש איז מיר ניט גיגעבין גיווארין קיין רשות אייך צו מגלה זיין וואש איך האב גיזעהן אויף יענר וועלט ׃ נאר אין צוועלף יאר ארום וועל איך מעגין דאש מגלה זיין אייך אבר דיא דרייא הונדרט מיט זיבצג טרערין וואש מיין קינד האט פאר גאסין דיא זיינן אויף גיגאנגן פאר גאט ב"ה ׃ (כא) אונ איך שווער פאר אייך חבריא אז בשעת מיין זון האט אן גיהויבן דעם פסוק כי יקרא קן צפור וכו' האבין גיצטרט אלע ביינק וואש זיינן אין דער ישיבה פון דעם הימל אונ אלע האבין זיך גישטעלט פר גאט ב"ה אונ גיבעטן צו הש"י ׃ אז ער זאל רחמנות האבין אויף מיר ׃ אונ גאט ב"ה איז ווארין אויף מיר פול מיט רחמנות ׃ אונ דאש וואש מיין זון האט זיך מוסר נפש גיוועזן איבער מיר איז דאש וואול גיפעלין פאר גאט ב"ה ׃ (כב) אונ איין אפוטרופס האט גיזאגט רבש"ע ׃ עש שטייט דאך מפי עוללים ויונקים יסדת עוז דאש איז טייטש פון וועגין דיא תורה וואש דיא קינדר לערנן האשטו גיגרונד פעסטיקט די וועלט אויב דיין ווילן איז ׃ דער זכות פון דער תורה אונ דר זכות פון דעם קינד וואש ער האט זיך מוסר נפש גיוועזן פון זיין פאטרש וועגין זאל דאש בייא שטיין אז רבי יוסי זאל נאך לעבין ׃ האט גאט ב"ה גירופן צו דעם מלאך המות ׃ אונ האט אים גיגעבין פאר מיר דרייא צעהן מענטשין ביז נאך צווייא אונ צוואנציג יאר זאל איך ערשט שטארבן ׃ (כג) אונ נון הערט צוא דעם אמת פון דעם וואש שטייט ה' ממית ומחיה גאט ב"ה טייט אונ מאכט לעבדיג ׃ איז דאך קשה טייט דען גאט ב"ה אליין ׃ ער האט דאך בשאפין דעם מלאך המות דער איז ממונה צוא נעמן דיא נשמות פון מענטשן ׃ נאר דער תירוץ איז דען איי דיא נשמה גייט ארויש פון דעם מענטשן וויל דער שטן זיך מדבק זיין אין דעם גוף ׃ אונ דורך דעם קומט ח"ו איין זוהמא צו דער נשמה אויך ׃ (כד) אונ אז עש קומט נאהנט צוא דעם טויט פון אזו אצדיק וואש דיא סטרא אחרא איז ניט ווערט צוא בהעפטין זיך מיט זיין ריינע נשמה דען אנטפלעקט זיך דיא היילגע שכינה צוא אים ׃ ווערט דער שטן תיכף שלאף אונ מוז איבר דאנק אוועק גיין אונ בייא דעם שטן איז דאש גלייך ממש וויא ער זעלבשט שטארבט אונ ווי דיא נשמה גייט ארויש פון דעם גוף בהעפט זיא זיך מיט דר שכינה אונ פירט דיא נשמה אין איין היילגע מחיצה

וואש

ויצרור בצרור החיים את נשמתו · (כה) וזהו הסוד ה׳ ממית להסטרא אחרא ומגרשה ומחלישה ומחיה את הנשמה של הצדיק להביאה בצרור החיים וזהו הסוד מוריד שאול ויעל קאי על נשמת הצדיק המוכרח לירד ליגהנם לרגע קטנה וזהו טביל׳ שלה כי אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא ובעי עכ״פ טבילה והסרת הזוהמה קצת ותיכף ויעל סליק ליה למקומה הראוייה לה בג״ע · (כו) והנה חברייא תדעו דבהא שעתא דאסתלקנא מעלמא עבדו לי ג״כ טבילה בגיהנם כנזכר ותיכף אחר הטבילה עליתי לג״ע לדוכתאי ובשעתא דפתח ברי באינון מלין ומסר נפשו עלי יצא ג״כ נשמתו וזהו דדמיך ונפשו יצאה בדברו וכיון דנפקת נשמתא דברי אתערית ופגעתי בנשמתו דהוי עאלת ג״כ מטבילה הנ״ל ותמן איתדן דינא להוסיף לי כ״ב שנה בגין דמעות ומלין דברי · (כז) וכהיום כי נתטהרתי מכל וכל ונשמתי היא זכייה ונקיה וטהורה מוכרחת אני לראות באלין כ״ב שנין לאתעסקא רק במלין דעוה״ב כי כבר קבלתי עונש מיתה וטבילה בגיהנם ומכאן ולהלאה אצטריכנא דלא אתי בכיסופא לעלמא דאתי · (כח) וזה שאמר דוד המלך ע״ה יסור יסרני יה ולמות לא נתנני · אמר דוד רואה אני שהרבה יסורים גדולים מאוד ייסר אותי הקב״ה והכל כדי להנקה מחטאי ואם כן כאשר כבר נתטהרתי ע״י טבילת היסורים מעתה חלילה לפגום עוד בנשמתי כי אם פתחו לי שערי צדק להתעסק בתורה ויראה שלא אהיה בכיסופא לעוה״ב · (כט) ונלמוד מכאן לכל אדם העובר עליו חיצי דינים ממארי דעלמא וקיבל יסורים יחשוב כי בודאי לטהרו מפשעיו המה ואצטריך ליה להזהר שמכאן ולהלאה לא ימשיך עליו עוד ס״א דמסאבא בחטאיו

ואז

וואש הייסט צרור החיים דאש דרויף בעטין מיר אויף דיא מתים ויצרור בצרור החיים את נשמתו אונ ער זאל פאר בינדין זיין נשמה אין דעם היכל וואש הייסט צרור החיים: (כה) אונ דאש מיינט דער פסוק יי ממית גאט ב״ה טייט דיא סטרא אחרא אונ פר טרייבט זיא פון דעם צדיק ומחיה אונ מאכט לעבין דיא נשמה פון דעם צדיק · זיא צו ברייננן אין דעם היכל צרור החיים אונ דאש איז דר סוד פון דעם פסוק מוריד שאול ער נידרט די נשמה פון דעם צדיק אין גיהנם אריין אויף אקליינר רגע אונ דאש איז וואש דיא נשמה טובלת זיך אין פייער וויל עש איז ניט פאר האנדן אויף דער וועלט אזו אין צדיק וואש ער זאל ניט האבין קיין שום עבירה: דרום מוז זיא האבין טבילה איר ביסל זוהמא אפ צו טאן · אונ תיכף ויעל ברייננט ער זיא אויף צוא איר ארט וואש איז איר ראוי אין גן עדן: (כו) אונ נון חבריא איר זאלט ווישן אז אין דער צייט וואש איך בין אוועק גינאננן פון דער וועלט האב איך מיך אויך גיטובלת אין גיהנם · אונ נאך דער טבילה בין איך תיכף אין גן עדן אריין גינאננן צוא מיין ארט אונ אין דער צייט אז מיין זון האט גיזאגט די רייד וואש פריער איז גישטאנן אונ האט זיך מוסר נפש גיוועזן איבר מיר איז זיין נשמה אויך ארויש גינאנגן אונ דאש האט ער גחלשת · אזו איך האב בגעגינט אין זיין נשמה · דאש זיא איז אויך ארוייס גינאנגן פון דער טבילה · אונ דארטן האט מען גמשפט אז מען זאל מיר מוסיף זיין צוויא אונ צוואנציג יאר פון וועגין דיא טרערין אונ דיא רייד פון מיין זון: (כז) אונ איצונד אז איך בין שוין גאר ריין אונ מיין נשמה איז גאנץ ריין · דרום מוז איך זעהן אז אין דיא צוויי אונ צוואנציג יאר זאל איך מער ניט עוסק זיין נאר אין דיא זאכין פון עולם הבא דאש הייסט תורה לערנן אונ מעשים טובים צו טאן · ווייל איך האב שוין גליטן דעם עונש פון מיתה אונ האב מיך שוין גיטובלת אין גיהנם דרום בדארף איך שוין זעהן פון היינט אן אונ ווייטר ניט צוא טאן ח״ו קיין עבירה כדי איך זאל ניט קומן ח״ו מיט חרפה אויף עוה״ב: (כח) אונ דאש האט דוד המלך ע״ה גיזאגט יסור יסרני יה גאט טוטימיך שטראפין ולמות לא נתנני כדי ער זאל מיך ניט געבין אין גיהנם׀ וואש הייסט מות אונ ווייל אז איך בין שוין גירייניקט גיווארין דורך יסורים דרום פון איצונד אן גיהער איך דאך שוין ניט פוגם זיין אין מיין נשמה: נאר פתחו לי שערי צדק עפין מיר דיא טויערין פון גירעכטקייט אז איך זאל עוסק זיין אין דער תורה כדי איך זאל ניט קומן מיט חרפה אויף עולם הבא: (כט) אונ פון דאנן ווערט אפ גילערינט צו איטליכן מענטשן וואש גייט אויף אים איבר יסורים פון גאט זאל ער טראכטין אז דאש איז בוודאי כדי צו רייניגן אים פון זיינע זינד אונ בדארף שוין נזהר זיין אז פון אצונד אן אונ ווייטר זאל ער שוין ניט טאן קיין עבירות ווארום ער וועט דאך בדארפין ווידר יסורים צוא ליידן כדי אפ צו טאן דאש קראנקהייט פון דער זוהמא פון דער סטרא אחרא: (ל) אונ טאמר וועשטו פרעגין וואש פאר אין שייכות האט דאש אז׀ דורך דיא יסורים ווערט

אפ

ואז יצטרכו עוד יסורים כדי להסיר חלאת הזוהמא • (ל) ואם תאמר מה יסורין שייכין לזוהמת הס"א דע כי זוהמת הס"א היא דבר ממש • (לא) והאות והמופת לזה כי בהסתכל אשה נדה במראות הצובאות (שקורין בל"א שפיגל) יתדבקו כמה כתמים במראה המחשיכים את זהירות הטראה ונעשית בהרות בהרות לבנות ושחורות כמש"ל פרק ב' הרי לך שהאדם עושה, רושם במראות הטומאה ומזה תראה שזוהמת הס"א הוא דבר ממש הנדבק בגוף האדם וא"א להתלבן ולהתרוקן אם לא ע"י יסורים כי אין יסורים בלא חימום הגוף • (לב) אף העברת הכתמים מן המראות הצובאות א"א להעביר אם לא על ידי גחלי אש ואז יחזור (השפיגל) כמו שהיה בראשונה כן האדם אין לו כפרה על חטאיו אם לא שצריך להתלבן וילבינו חימום היסורים כנזכר • (לג) וכשאדם מקבל היסורים באהבה ובחבה מאת ה' אז הוא מתיש כח התפשטות זוהמת הס"א וחלילה לאדם שיבעט ביסוריו אלא קבל עליו הכל באהבה ובחבה הן ביסורים של גופו והן ביסורי ממונו • (לד) כי יש איזה אנשים אם יקרה לו איזה היזק ממון אזי הוא מתחמם ומתלהב בלב רגז ומריב ומחרחר ריב עם הבריות זהו אשר בועט ביסורים אלא יהיה שייף עייל שייף נפיק בלב נשבר ונדכה ובהכנעה ויאמר תמיד ה' נתן וה' לקח יהי שם ה' מבורך ובזה מעורר רחמים שרואה הקב"ה הכנעה דיליה • (לה) והנה קבלה בידי שיש ימים מיוחדים בשנה ששלוחי ה' מביאים יסורים על בני האדם וביחוד על אותן בני אדם שהן מבעטים ביסורים על כן שומר נפשו ירחק מהם ואציג לך פרק מיוחד לאותן הימים :

פרק לב **כתב** הרב בעל טורי זהב בי"ד סי' קי"ו הביא שם בענין אחר לגמרי שחושב שם איזה ימים שאסור לאדם להקיז דם מפני סכנה שהן יומא דדינא ע"ש • גם את זה ראה ושמור כי מצאתי בשם גדול אחד וחסיד שבחסידים שאלו ימים הן מיוחדים לאדם לקבל יסורים ע"כ אסור להם

אפ גיטאן דיא זוהמא פון דער קליפה • זאלשט ווישן אז דיא זוהמא איז טאקע איין ממש וואש ווערט בהעפט אין דעם מענטשינש גוף : (לא) אונ איין צייכן אונ אמופת איז דר צו דען אז איין נדה קוקט אין איין שפיגל ווערט פלעקן אין דעם שפיגל וואש זייא מאכין פינצטר דאש לויטרקייט פון דעם שפיגל אונ עש ווערין דארטין ווייסע אונ שווארצע פלעקין איז דאך גדרונגן אז דיא טמא אשת מאכט אצייכן דורך דעם וואש זיא קוקט אין שפיגל אריין אין אירע טמא טעג אונ פון דעם קענשטו זעהן אז דיא זוהמא פון דר סטרא אחרא איז איין זאך וואש ווערט בהעפט אין דעם גוף פון דעם מענטשן • אונ דאש קען ניט ווייש אונ אפ גיטאן ווערין נאר סיידן דורך יסורים ווארום דורך יסורים ווערט דער גוף דער היצט גייט אוועק דורך דער היץ דיא זוהמא • (לב) דען דיא פלעקן פון דעם שפיגל קען מען אויך אנדרש ניט אפ טאן נאר סיידן דורך פייערדיגע קוילן ווערט דער שפיגל אזו וויא פריער • אזו אויך דער מענטש האט אנדרש קיין כפרה ניט אויף זיינע זינד נאר סיידן דורך דר היץ פון דיא יסורים ווערין ווייס דיא פלעקין פון דער זוהמא פון דר סטרא אחרא : (לג) אונ אז דער מענטש איז מקבל דיא יסורים פון גאט באהבה דען מאכט ער שלאף דעם כח פון דער זוהמא וואש זיא איז פאר שפרייט אויף זיין גוף ח"ו דער מענטש זאל ניט טרעטין אין זיינע יסורים • נאר ער זאל אלץ מקבל זיין באהבה • סאיי דיא יסורים וואש קומן אויף זיין גוף סאיי אויף זיין געלט : (לד) דען עש איז פאר האנדן פיל מענטשן אז עש טרעפט זיך זייא עפיש איין היזק פון געלט • ווערט ער תיכף דער היצט מיט רוגזה אונ קריגט זיך מיט לייט נאר, ער זאל זיך מכניע זיין מיט איין צוא בראכן הארץ אונ זאל זאגין גאט האט גיגעבין אונ גאט האט צו גינומן • גאט זאל זיין גיבענטשט פאר אלמן דען דער מיט דער וועקט ער אויף זיך דאש רחמנות פון גאט ווייל גאט ב"ה זעהט זיין הכנעה : (לה) אונ איך האב בקבלה פון איין גרויסן תלמיד חכם אז עש איז פר האנדן זעלכע טעג אין יאר וואש זיינן מיוחד דאש דיא שלוחים פון גאט ברייננגן דענמאלט יסורים אויף לייט • אונ צום מיינסטן אויף אזעלכע לייט וואש ווילן ניט מקבל זיין דיא יסורים באהבה • דרום דער וואש וויל היטן זיין לייב זאל זיך היטין אין דיא טעג • אונ איך ועל דיר שטעלן אבזונדרן פרק אויף דיא טעג :

פרק לב כת: דער רב טורי זהב שרייבט אין יורה דעה • אז עש איז פאר האנדין עטליכע טעג אין יאר וואש אין זייא איז אסכנה זיך אדער צוא לאזין ווייל דיא טעג ווערין גירופן יומי דדינא • אונ ער רעכינט דארט אויש

בהם להקיז דם ואלו הן · י"ז במרחשון · יום ה' שבט כ' אדר · כ"ה ניסן · כ"ט אייר · ט"ז בסיון · כ"ז בסיון · כ"ד בתמוז כ' אב כ"ו אב ויום כ"ז באב ויום י"ב אלול · (ג) והנה באלו הימים הנזכרים יש ליזהר מאוד שלא ילכו הילדים יחידים אף ברחובות כי הרוחות מצויין בעולם ויש להם רשות ח"ו ליכנס לתינוק או לתינוקות ר"ל כי אלו העתים הן קבועים לשלוחי דין לפעול בעתים הקבועים הנ"ל כמה אחריות והרפתקאות על האדם הענוש כמה רוחות טובות הן המביאין ברכות טובות על העולם וכמה רוחות רעות הן המביאין ח"ו אוירין בישין וחלאים רעים ונאמנים ועל כולן צריך האדם לעורר רחמים ולהתפלל לפני אדון העולם להצילו ואת כל בני אדם מכל עניינים רעים הנ"ל ובאלו הימים הנזכרים לעיל יש רשות לבעלי עינים רעות ליתן עין הרע לתינוק או להכנים עין הרע בממון של חבירו · (ג) ולכן צריך האדם לעבור כסותו על ינוקא דיליה באותן הימים כשמוליכו על הרחובות כמ"ש הזוהר שכן עשה הקב"ה לישראל מפני בלעם הרשע דכיון דחמא בלעם הרשע דלא יכול לעשות שום רע בעי לאיסתכלא בעינוי בישא דיליה בגין דכל אתר דהוי מסתכל בלעם הרשע בעינוי בישא דיליה הוות מתלטייא וזש"ה וישא בלעם את עיניו וירא את ישראל שוכן לשבטיו ותהי עליו (על ישראל) רוח אלהים כמאן דפרים סודרא' על רישא דינוקא בגין דלא ישלוט בהו עינא בישא של בלעם הרשע · (ד) ודע כי אותן י"א פסוקים המתהילין באות נו"ן ומסיימין באות נו"ן קבלה הוא בידי שהן טובים מפני כשפים ועין הרע וע"כ טוב לומר אחרי י"א פסוקים הנזכרים במעמדות המתחילין בנו"ן תפלה קצרה זו · (ה) רבש"ע הצל עמך בית ישראל מכל מיני כשפים ומכל מיני עין הרע וכשם שפרשת כנפיך

אויש די טעג · אויך האב איך גיפונען אין די כתבים פון איין גרויסן גדול אונ איין חסיד אז די טעג וואש ווייטר וועלין שטיין זיינען מיוחד דער מענטש זאל אין זייא יסורים מקבל זיין דרום טאר מען זיך אין זייא אויך ניט לאזין קיין אדער ; אונ דאש זיינען די טעג · י"ז השוון · ה שבט · כ אדר · כ"ה ניסן · כ"ט אייר · ט"ז סיון · כ"ז סיון · כ"ד תמוז · כ אב · כ"ו אב · כ"ז אב · י"ב אלול) : (ב) אונ אין די טעג גיהער מען זייער נזהר צוא זיין אז די קינדער זאלין ניט גיין אליין אויף דער גאס · וואו מענטשן זיינען ניט שכיח ווייל די רוחות זיינען דענמאלט שכיח אויף דער וועלט אונ האבן דענמאלט רשות ח"ו אריין צוא גיין אין די קינדער רחמנא ליצלן · נוא וויפיל אחריות אונ טרעפונג גייען איבר אויף דעם מענטשן וויפיל גוטע רוחות איז פאר האנדן וואש ברייננן גוטע ברכות אויף דער וועלט · אונ פיל שלעכטע וואש ברייננען שלעכטע לופטן אונ בייזע קראנקהייט אויף דער וועלט · אונ אויף די אלע מוז דער מענטש דער וועקין דאש רחמנות פון גאט אונ צוא בעטין פאר גאט ב"ה ער זאל אים מציל זיין אונ גאר אלע מענשין פון די אלע שלעכטע זאכין · אונ אין די טעג וואש פריער איז גישטאנען די לייט וואש האבין בייזע אויגין האבן דענמאלט רשות איין עין הרע צוא געבין צו איין קינד · אדר איין עין הרע אריין צו ברייננען אין זיין חברש געלט · (ג) דרום אז דער מענטש פירט דענמאלט זיין קינד אויף דער גאס זאל ער אים צו דעקין מיט זיין קלייד אזוא וויא דער זוהר שרייבט אז גאט ב"ה האט אזוא גיטאן צוא די ישראל פאר בלעם הרשע · דען וויא בלעם האט גיזעהן אז ער קען ניט קיין שום שלכטש טאן צו די ישראל · האט ער אויף זייא גיוואלט קוקין מיט זיינע בייזע אויגין · ווארום אויף וואש פאר איין ארט בלעם פלעגט קוקין מיט זיינע אויגין פלעגט דאש ארט פאר פלוכט ווערין אונ דרום שטייט אין פסוק וישא בלעם את עיניו וירא את ישראל שוכן לשבטיו אונ בלעם האט אויף גיהובין זיינע אויגין אונ האט גיזעהן וויא די ישראל רוען איטליכש שבט בזונדער · האט ער זייא גיוואלט איין עין הרע געבין ותהי עליו רוח אלהים איז גיוועזן אויף די ישראל די שכינה פון גאט · דאש ער האט זייא פאר דעקט מיט זיינע פליגיל · אזוא וויא איינה וואש שפרייט אויף איין מאנטיל אויף דעם קאפ פון דעם קינד אזוא האט גאט ב"ה אויף זייא בדעקט אז דאש בייזע אויג פון בלעם הרשע זאל אויף זייא ניט שולט זיין (ד) אונ איר זאלט ווישן אז איך האב בקבלה אז די עלף פסוקים וואש שטייען אין מעמדות וואש זייא הייבן זיך אן מיט דעם אות (נון) אונ לאזין זיך אויש מיט דעם אות (נון) די זיינען איין סגלה צוא כישוף אונ צוא עין הרע דאש דער וואש זאגט די פסוקים איז אין אים ניט שולט קיין כישוף אונ עין הרע · אונ נאך די פסוקים איז גוט צוא זאגין די קורצע תפלה רבש"ע זייא מציל דיין

כנפיך על אבותינו שבמדבר שלא שלט עליהם עינא בישא דבלעם בן בעור כן תפרוס כנפיך עלינו ברחמיך הרבים להיותינו מכוסים (במכסה ובהנהגה) בשמותיך הקדושים מכל עינא בישא אתה סתר לי רני פלט וגו׳ · (ו) וכל אשה כשהיא מעוברת כשהיא אומרת הי״א פסוקים הנ״ל תהיה בטוח דלא שלטא עינא בישא על ילדיה ע״כ יזהר האדם לומר הי״א פסוקים הנ״ל ויהיה ניצול מעין הרע אמן כן יהי רצון :

פרק לג **חכמינו** ז״ל תקנו לומר ג״פ והוא רחום יכפר עון וגומר דהיינו בהודו לה׳ קראו בשמו וא׳ בובא לציון גואל וא׳ בתחילת תפלת מעריב והכוונה כי בפסוק (והוא רחום וגומר) יש י״ג תיבות כנגד י״ג מדות הרחמים וג״פ י״ג עולים ל״ט · (ב) והכיון כאשר בכל יום ויום היצר הרע מתגבר על האדם ובקושי אשר יכול האדם להנצל מהחטא שנתחייב עליו ל״ט מלקות וע״כ תפלה זו מועלת לבקש מהקב״ה שיכפר עונו כאלו הוא נלקה מלקות ל״ט ולא ישחית בעבורו לענשו · (ג) ובהיות כי העון׳ גורם לעורר המשחיתים אף וחימה כי אף וחימה הם תמיד היו מקטריגים על ישראל בהיותם במצרים והקב״ה ברוב חסדיו ורחמיו נגלה על ישראל עמו בזכות ג׳ אבות בג׳ שמות קדושים אהיה יהו״ה אדנ״י שעולין למספר יב״ק שהן ראשי תיבות ״יעננו ״ביום ״קראנו ע״כ אומרים פסוק זה והוא רחום וגו׳ כל חמתו ואחר כך תיכף י״י הושיעה המלך ״יעננו ״ביום ״קראנו · (ד) ובהיות כי גדול כח ענין מלקות שהן מצילין מל״ט קללות שנתקלל בה הנחש ומהפכין הל״ט קללות לט״ל של ברכה הנוטף בעתים הקבועים טיפין על ראש בני אדם החפצים

פאלק ישראל-פון אלערלייא כישוף אונ פון אלערלייא עין הרע · אונ אזוא וויא דוא האשט פאר שפרייט דיינע פליגל אויף אונזרע עלטרין אין דער מדבר דאש עש האט אויף זייא ניט שולט גיוועזן דאש בייזע אויג פון בלעם · אזוא זאלשטו פאר שפרייטין דיינע פליגל אויף אונז מיט דיינע פיל דער בארמקייט מיר זאלין זיין בדעקט מיט איין דעק אונ זאלין גיפירט ווערין דורך דיינע היילגע שמות דאש קיין שום עין הרע זאל אויף אונז ניט שולט זיין · דר נאך זאל ער זאגין דעם פסוק אתה סתר לי וכו׳ · (ו) אונ איטליכע אשה אז זיא איז מעוברת אז זיא זאגט דיא עלף פסוקים וואש הייבין זיך אן מיט דעם אות (נון) אונ לאזין זיך אויש מיט דעם אות (נון) זאל זיא בטוח זיין אז קיין עין הרע וועט ניט שולט זיין אויף אירע קינדער דרום זאל דער מענטש נזהר זיין צוא זאגין דיא עלף פסוקים דען וועט ער ניצול ווערין פון עין הרע אמן :

פרק לג אונזרע חכמים ז״ל האבין מתקן גיוועזן צוא זאגין אלע טאג דרייא מאל דעם פסוק והוא רחום יכפר עון וכו׳ איין מאל אין הודו לײ קראו בשמו אונ דאש אנדרע מאל איז אין ובא לציון אונ דאש דריטע מאל איז פאר מעריב : אונ דרום זאגין זייא עש ווייל אין דעם פסוק איז פאר האנדן דרייצען ווערטר קעגין דיא דרייא צעהן מדות הרחמים · אונ דרייא מאל דרייא צעהן איז ניין אונ דרייסיג קעגין מלקות : (ב) אונ דאש איז ווייל דער יצר הרע שטארקט זיך אלע טאג אויף דיא מענטשן · אונ עש איז שווער ניצול צוא ווערין פון צו טאן אזו איין עבירה וואש ער ווערט אויף איר מחויב ניין אונ דרייסיג מלקות · דרום העלפט די תפלה צוא בעטין פון גאט ב״ה ער זאל מכפר זיין זיין זינד גלייך וויא ער איז גישלאגין גיווארין די ניין אונ דרייסיג מלקות : (ג) אונ ווייל די זינד איז גורם צו דער וועקין די משחיתים אף וחימה · דען דיא האבין תמיד מקטרג גיוועזן אויף דיא ישראל. אז זיי זיינן גיוועזן אין מצרים · אונ גאט ב״ה מיט זיינע פיל חסדים אונ זיין רחמנות · איז ער אנטפלעקט גיווארין אויף זיין פאלק ישראל אין דעם זכות פון די דרייא אבות · מיט דרייא היילגע שמות אהיה הויה אדני וואש זייא טרעפין אן הונדרט מיט צוועלף אונ דיא אן הייב ווערטר יעננו ביום קראנו טרעפין אויך אן הונדרט מיט צוועלף דרום זאגט אין דעם פסוק והוא רחום וכו׳ ולא יעיר כל חמתו דאש מיינט מען ער זאל ניט דער וועקין דיא משחיתים אף וחימה · אונ דער נאך תיכף זאגט מען יי הושיעה המלך יעננו ביום קראנו גאט העלף דער קניג זאל אונז ענטפרין אין דעם טאג וואש מיר רופן אים : (ד) אונ ווייל דער ענין פון מלקות איז זייער גרויש · דאש זייא זיינן מציל פון די ניין אונ דרייסיג קללות וואש דער נחש איז פאר שאלטין גיווארין · אונ זייא פר קערין דיא ניין אונ דרייסיג קללות צוא ט״ל פון ברכה וואש טריפט אין גיזעצטע צייטן אויף דעם קאפ פון אזעלכע מענטשן וואש ווילן זיך בהעפטין אין גאטש פארכט · אג

החפצים לדבק ביראת ה' וזהו הטל מעורר אותם לדרכי היראה והוא ממש טל של תחיית המתים שעתיד הקב"ה להחיות בו המתים וטל זה מיוהד לקרב נפשות המתים אל הקדושה׃ (ה) על כן אל תעצלו לקבל על עצמו מלקות עכ"פ פעם אחת בחודש כי ע"ז התפלל גם כן אברהם אבינו ז"ל באומרו אולי ימצאון שם ארבעים כדאיתא בזוהר שכוונתו היה אולי ימצאון שם בני אדם שלוקין מלקות ארבעים ויאמר ה' לא אשחית וגו' ע"כ מוטל על האדם לקבל עליו מלקות ארבעים בעולם הזה כדי שלא ילקה מלקות בעולם הבא׃ (ו) כי יש הרבה עבירות שאמרו רז"ל העושה כן יהיה בנידוי והפירוש הוא שראוי הוא לנדותו וא"כ כשלא נידו אותו למטה אזי הוא מנודה בב"ד של מעלה וזהו ענין רע להאדם כשמנדין אותו למעלה׃ (ז) כי כל זמן שהוא בנידוי תפלתו אינו נשמעת ונשמתו הוא נע ונד מחוץ לפרגודא קדישא ונסתלקת ממנו שמירות ששומר עמו ישראל ובהיותו בדרך או בשאר מקום סכנה בקל יוכל להנזק כי הוא כהפקר ממש כי אין משגיחין עליו מן השמים׃ (ח) ובאם שאשתו היא מתעברת ממנו באותן הימים אזי יהיה התינוק אחד מהפושעים והמורדים בדת אלהינו׃ (ט) וא"כ מי שהוא חכם ונבון בתכלית החכמה יתבונן בעצמו שהכרח גדול הוא למהר ולזרז לתקן דבר זה בלי איחור ועיכוב כי מי יודע מה יולד יום פן ימות פתאום ולא תשוב נשמתו למקום אשר היא נחצבת ממנה ונשמתו תהיה מסורה למשחיתים ומחבלים אכזרים׃ (י) ולזה אכתוב התיקון כאן מה שמצאתי כתוב בכתבי האר"י ז"ל והוא שיבחור האדם יום אחד להיות פנוי מכל עסקיו וכה יתנהג יבחר מקום מיוחד בביתו וישב על הארץ כמנודה ויאמר הריני יושב

לקבל

דער טל דער וועקט זיי צו דיא וועגין פון יראה׃ אונ דאש איז ממש דער טל פון תחית המתים ז (ה) דרום זאלט איר זיך ניט פוילן פון צוא היישן זיך מלקות שלאגין חאטשע איין מאל אין אחודש׃ דען דרויף האט אברהם אבינו מתפלל גיוועזן דער מיט וואש ער האט גיזאגט בשעת אז ער האט ממליץ גיוועזן אויף דיא אנשי סדום׃ האט ער גיזאגט אולי ימצאון שם ארבעים מאכט דער זוהר דעם פשט׃ אז ער האט גמיינט טאמר ווערין דארטן גפונן זעלכע מענטשן וואש זייא שלאגין זיך פערציג מלקות׃ האט גאט גיזאגט אויב איך וועל דארטן גיפינן אזעלכע מענטשן וועל איך סדום ניט פאר דארבין׃ אונ דריבער איז מוטל אויף דעם מענטשן ער זאל אויף זיך מקבל זיין דיא מלקות אויף עולם הזה פון וועגין ער זאל ניט גישלאגן ווערין מלקות אויף עולם הבא׃ (ו) דען עש איז פאר האנדן פיל עבירות וואש אונזרע חכמים ז"ל האבין גיזאגט דער וואש טוט זייא זאל זיין אין נדוי׃ אונ דער פירוש דער פון איז ער איז ווערט מען זאל אים מנדה זיין׃ אונ אז מען האט אים ניט מנדה גיוועזן׃ איז ער מנודה בייא דעם ב"ד של מעלה׃ אונ דאש איז זייער שלעכט פאר דעם מענטשן אז מען איז אים מנדה אויף דעם הימל׃ (ז) ווארום גאר דיא צייט וואש ער איז אין נידוי ווערט זיין תפלה ניט צוא גיהערט׃ אונ זיין נשמה איז נע ונד פון דער הייליגר מחיצה של מעלה אונ עש ווערט פון אים אפ גיטאן דיא מלאכים וואש היטן דעם מענטשן אונ אז ער איז אין וועג אדר אין אנדר סכנה ארט׃ קען ער גיך ניזוק ווערין׃ ווארום ער איז ממש ווי א הפקר ווארום מען גיט פון דעם הימל אויף אים קיין השגחה ניט׃ (ח) אונ אז זיין ווייב ווערט מעוברת פון אים אין דיא טעג וואש ער איז אין נידוי פון דעם ב"ד של מעלה׃ ממילא דיא קינדר וואש ווערין גיבארין זיינן פושעים אונ מורדים׃ (ט) דרום דער וואש איז קלוג אונ פאר שטייט דעם תכלית פון דער חכמה זאל ער אליין פאר שטיין אז ער בדארף בוודאי צו איילן זיך אונ צו פאריכטן די זאכין אן זאמונג׃ ווארום ווער ווייסט וואש שפעטר וועט זיך מיט אים טאן׃ טאמר וועט ער פלוצלונג שטארבין אונ זיין נשמה וועט ניט קענן ווידר קערין צו דעם ארט וואש זיא איז דער פון אויש גיהאקט גיווארין אונ זיא וועט איבר גיענטפערט ווערן צו דיא משחיתים אונ דיא מחבלים וואש זייא זיינן אייטל אכזרים׃ (י) אונ איך וועל דא שרייבן דער צוא איין תיקון וואש איך האב גפונן אין די כתבי האר"י ז"ל׃ אונ דאש איז דער תיקון דער מענטש זאל זיך אויש דער ווילן איין טאג ער זאל זיין ליידיג פון אלע זיינע עסקים אונ אזו זאל ער זיך נוהג זיין׃ ער זאל זיך אויס דער ווילן אבזונדר ארט אין זיין הויז אונ זאל זיך זעצין אויף דער ערד וויא איין מנודה׃ אונ זאל זאגין איך זיץ מקבל נזיפה אונ נדוי זיין וואש איך בין מחויב גיווארין פון דעם ב"ד של מעלה אויף דיא זינד וואש איך האב

(טז) גיטאן

לקבל נזיפה ונידוי שנתחייבתי מפי ב"ד של מעלה על החטאים והעונות והפשעים שחטאתי ושעויתי ושפשעתי אני עצב נבזה הרביתי · (יא) אשמתי בתורתך בגדתי ביראתך פגמתי בספירותיך השלכתי פגם בקדושתך והמים היוצאים מבית ה' הולכתים לבה"כ מקום הטינופת אשת הזימה הרסתי מזבח שלך חללתי בריתך ברית הקודש פגמתי בז"ך אותיות הקדושים נתתי גבורה לחיצונים · (יב) והנה אם נתחייבתי נידוי מפי ב"ד הצדק או מפי הקב"ה ושכינתיה דיליה הרי ישבתי בדד וקבלתי עלי הדין ומתחרט ומבכה על עונותי חטאתי העויתי לא אשוב בדרך הזה עוד · (יג) התר התר יוצר בראשית סלח אביר יעקב כי אל מלך טוב וסלח אתה וסייעני להיות מהשבים אליך בכל יום בלב שלם ולחטאתם לא תזכור עוד אמן סלה והנה מהראוי להציג לך יחוד גדול ונורא אך באשר לא כל מוחין שוין ובפרט אשר הלבבות נתמעטו פן יהרס ויהפך הסדר ונמצא קילקול ולא תיקון על כן הצגתי תפלה קצרה במקומה הבוחן לבבות יקבל לו לרצון וזו היא · (יד) רבש"ע גלוי וידוע לפניך כי חשקה נפשי מאוד לומר פסוקים של יחודים ולכוין בהם יחוד גדול ונורא לייחד שמותיך הקדושים באהבה אך עונותינו גברו עלינו וכמשא כבד יכבדו עלינו ומחמת כן נתרבה החומר והגשמי כל כך עד שאין אנו יכולים לכוין היטיב כראוי ופן נקלקל ולא נתקן מחמת עור הנגע בעונינו איך אוכל לקרב ולגשת אל מקום הקדושה ואיך אבא אל שער מלך מלכי המלכים הקדוש ב"ה בלבוש שק ובכן רבון עלמא חוס נא וחמול נא אדון הסליחות · (טו) ויערב לפניך אל רם ונשא תפלתינו כאלו תקנתי הפגמים והעברתי כל הכתמים ע"י כונות היחודים כן יהיה נתקנים היטיב בתפלה זו שאני אומר בשברון לב וברוח נמוכה ולב נשבר ונדכה אלהים לא תבזה · ואח"כ

גיטאן בשוגג און במזיד און האב ווידר גישפעניגט קעגין דיר · (יא) איך האב גזינדיגט אין דיין תורה · איך האב גיפעלשט אין דיין יראה · איך האב פוגם גיוועז אין דיינע ספירות און האב פוגם גיוועז אין דיין הייליקייט · און דיא ריינע וואסר וואש גייען ארויש פון גאטש בית המקדש · האב איך זייא גפירט אין בית הכסא דאש אום ריינע ארט · דאש היישט דיא מצות און מעשים טובים האב איך אום ריין גימאכט מיט סיינע מעשים רעים איך האב צו פירט דיין מזבח · איך האב מיין ברית קודש מטמא גיוועז איך האב פוגם גיוועז אין דיינע זיבן און צוואנציג היילגע אותיות איך האב גיגעבן שטארקייט צו דיא קליפות : (יב) און נון אויב איך בין נתחייב גיווארין נידוי פון דיין גירעכטין בית דין אדר פון גאט ב"ה מיט זיין שכינה פאר וואר זיץ איך אליין און בין אויף מיר מקבל דעם דין און האב חרטה און ויין אויף דעם וואש איך האב גזינדיגט · און וועל שוין מער ניט ווידר קערין צו גיין אין שלעכטן וועג : (יג) זייא מתיר זייא מתיר גאט וואש דוא האשט בשאפין אלץ אין ששת ימי בראשית · פאר גיב דוא שטארקר גאט פון יעקב · דען דו בישט אקיניג וואש דו פאר גיבסט און בישט מוחל דיא זינד · און העלף מיר איך זאל זיין פון דיא וואש טוען תשובה פאר דיר איטליכן טאג מיט זייער גאנצין הארץ און זייערע זינד זאלשטו מער ניט דער מאנן און איך שטעל דיר איין קורצע תפלה דאש דוא זאלשט זיא זאגין נאך יענר תפלה וואש פריער איז גישטאנן · און דער גאט וואש פרובט דיא הערצר זאל זיא אן נעמן לרצון און דאש איז דיא תפלה : (יד) רבש"ע דער הער פון דער וועלט עש איז אנטפלעקט און גווים פאר דיר אז מיין לייב גלוישט זייער צוא זאגין פאר דיר אזעלכע פסוקים וואש איך זאל דורך זייא קענן מייחד זיין דיינע היילינגע שמות מיט ליבשאפט נאר אונזרע עבירות האבין זיך גישטארקט אויף אונז און וויא אשווערע משא מאכין זייא שווער אויף אונז · און דורך דעם איז אונזר חומר אין גשמיות אזו גימערט ביז מיר קענן ניט רעכט מכוין זיין דרינן · און טאמר וועלן מיר נאך ערגר מאכן און ניט פאר ריכטין · דרום וויא וועל איך קענן גינעהנן צוא דעם ארט פון קדושה · און וויא קען מען קומן צו דיא טויערין פון דעם מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא מיט אזו איין זאק אן גיקלייד און דרום הער פון דער וועלט דער בארים זיך איבר אונז דוא הער פון פאר גיבונג : (טו) און אונזר תפלה זאל זיס זיין פאר דיר הויכר און דער הויבנר גאט גלייך וויא איך האב פאריכט אלע פגומים און האב איבר גפירט אלע פלעקין פון מיינע זינד דורך דיא כונות פון יחודים · אזו זאלן זייא גוט מתוקן ווערין דורך דער דאזיגע תפלה וואש איך זאג מיט איין צו בראכן הארץ און מיט אנידעריג גמיט און איין צו בראכן

און

(טז) ואח"כ יקום מן הארץ ויהיה עוסק כל היום בתפלה ובתורה ואז מן השמים ירחמהו ויסור מעליו עונש הנידוי שנתנדה מן השמים ויהיה לבו נכון ובטוח כשינהג כמ"ש לעיל אז ישוב ורפא לו והנה אציג לך פרק מיוחד על איזה דברים שהאדם הוא חייב נידוי בב"ד של מעלה וזהו :

פרק לד **אלו** דברים שהב"ד של מעלה מנדין למי שעובר עליהם · (א) מי שמדבר נבול פה ח"ו · (ב) מי שאוחז באמה ומוציא ש"ז לבטלה · (ג) המיקל במצות דרבנן כגון המזלזל בנט"י או המזלזל בדיני מוקצה וביוצא בהם באיסורי דרבנן · (ד) המזלזל בכבוד תלמידי חכמים הן בפניו והן שלא בפניו · (ה) המחלל את השם שמדבר דברים נזופים על כלל בני ישראל · (ו) מי שהוא אלם ואינו רוצה לציית ומייגע את בעל דינו שמוכרח להיות בשב ואל תעשה או שגורם להוציא לו ממון רב בהוצאת המשפט · (ז) האומר שירות ותשבחות במרוצה ואינו מוציא מפיו התיבות בשלימות בשפה ברורה מן ברוך שאמר עד תפלת ישתבח · (ח) המלעיג על אדם כשר וישר · (ט) המדבר הרבה עם אשה שאין אשתו כדי להסתכל ביופיה והוא יכול לקצר את דבריו והוא מכוין למלאות תאות היצה"ר · (י) המחזיק במחלוקת ומחניף לרשע ומתוך חניפותו מחזיק מעשיו של הרשע שהוא מתגבר והולך ועל אלו הדברים הוא מנודה בב"ד של מעלה וצריך לעשות תיקון כמו שכתבתי בפרק ל"ג · (יא) ועבירה החמורה שבאלו עשרה עבירות הנ"ל הוא המנבל פיו והמדבר דבר אפקורסת על תלמידי חכמים ומי שהוא אלם וסרבן ועוד מדה אחת החמורה מכל הנ"ל שגם כן ב"ד של מעלה מנדין אותו המעיז פניו בפני בני אדם ואין לו בשת כלל לא די לו בנידוי הנ"ל

אונ איין צו שטויסן הארץ זאל גאט ב"ה ניט מבזה זיין : (טז) דער נאך זאל ער אויף שטיין פון דער ערד · אונ זאל אגאנצין טאג עוסק זיין אין תורה אונ תפלה אונ דענמאלט וועט מען פון דעם הימל אויף אים רחמנות האבין אונ גאט ב"ה וועט פון אים אפ טאן דעם עונש פון דער נידוי וואש ער איז מנודה גיווארין פון דעם הימל אונ זיין הארץ זאל בטוח זיין דאש אז ער וועט אזו טאן וויא איך האב דא גישריבן וועט גאט ב"ה אים בוודאי מוחל זיין אויף דער נידוי וואש ער איז מנודה גיווארין פון דעם הימל · אונ נון איך וועל דיר שטעלן אבזונדרן פרק אויף וועלכע זאכין דר מענטש איז חייב בייא דעם ב"ד של מעלה נידוי :

פרק לד אלו דאש זיינען דיא זאכין וואש דאש ב"ד של מעלה איז מנדה צוא דעם וואש איז עובר אויף זייא : (א) דער וואש רעט ניבול פה ח"ו : (ב) דער וואש ציהט אויש שכבת זרע לבטלה : (ג) דער וואש האלט פאר גרינג דיא מצות וואש דיא חכמים האבין מתקן גיוועז דהיינו ער איז מזלזל אין דעם וואשין אין דער פריא אונ צום עסין אדר ער איז מזלזל אין דינים פון מוקצה אום שבת ויו"ט אונ נאך אזעלכע גלייכין איסורים וואש דיא חכמים האבן זייא מתקן גיוועז · (ד) דער וואש איז מזלזל אין דעם כבוד פון דיא תלמידי חכמים סאיי זייא אין דיא אויגין אונ סאיי אונטער זייערע אויגין · (ה) דער וואש איז מחלל השם אונ ער רעט שלעכטע רייד אויף דעם כלל ישראל · (ו) דער וואש איז איין אלם אונ וויל ניט פאלגין קיין משפט · אונ מאכט מיד זיין בעל דין דאש ייענר מוז אים אויף הערין צוא לאדין אדר ער איז אים גורם פיל געלט אויש צוא ברייגגען אויף · הוצאות פון דעם משפט : (ז) דער וואש זאגט גיך דיא שירות ותשבחות פון ברוך שאמר ביז ישתבח · אונ ציהט ניט אויש פון זיין מויל דיא ווערטער אין גאנצין · (ח) דער וואש שפעט אויש איין פרומן מענטשן · (ט) דער וואש רעט פיל מיט אפרעמדע אשה כדי צוא קוקין אין איר שיינקייט · אונ וואלט גיקאנט ריידין בקיצור וואש ער בדארף אונ ער איז מאריך אין דיא רייד כדי צוא דער פילין דיא תאוה פון דעם יצר הרע : (י) דר וואש איז איין בעל מחלוקת אונ חנפת צו איין רשע · אונ דורך דער חנופה שטארקט ער דיא מעשים פון דעם רשע ווארום דער רשע זעהט אז איין ערליכער מאן הנפת אים טראכט ער זיך מן אסתם טוא איך רעכט אונ טוט ווייטר רשעות אויף דיא זאכין ווערט ער מנודה בייא דעם ב"ד פון דעם הימל אונ מוז טא דעם תיקון וואש איך האב גישריבן אין ייענם פרק · (יא) אונ דיא הרבערע עבירות צווישן די צעהן זיינען דער וואס רעט ניבול פה אונ רעט שלעכטש אויף דיא תלמידי חכמים אונ דער וואש איז איין אלם אונ וויל קיין דין תורה ניט פאלגין אונ נאך איין עבירה איז פאר האנדן וואש זיא איז הרבער פון אלע דיא אייבערשטע עבירות אונ דאש ב"ד של מעלה

איז

הנ"ל ועונשו הוא להתגלגל בכלב וזש"ה והכלבים עזי נפש · (יב) וא"ת גלגול בכלב הוא עונש קל בא וראה דבר אחד והתבונן בעונש זה כמי שהוא בא על אשת איש רחמנא ליצלן ודע לך · (יג) מעשה אחד הובא בכתבי האר"י ז"ל שבימיו היה איש חסיד א' ושמו רבי אברהם פדא"ה ז"ל והיה האיש עשיר גדול וידו היתה פתוחה לעניים ואביונים ואצלו היה דר יהודי שכנו והיה מתעסק במשא ומתן עם אשת ר' אברהם הנ"ל כי אשתו היתה מתעסקת במו"מ · (יד) ופתאום בא על אותו השכן חולי ונפל למשכב ימים רבים עד שהתחיל בשרו לרקוב עליו אף ערותו נרקב ופיזר ממון רב בהוצאת הרופאים ולא היה עזר ותרופה למכתו ומת האיש ההוא באותו חולי ביסורים קשים ומרים · (טו) ואחר כמה שנים בא כלב אחד ותמיד היה מסבב את הבית של החסיד ר' אברהם אבן פדא"ה הנ"ל והכלב הנ"ל היה כלב שחור מכוער מאד כשראו אותו האנשים היו מפחדין מפניו כי פניו היה כמו מזיק והיו תמיד מגרשין את הכלב מבית רבי אברהם חסיד הנ"ל במקלות והיה הכלב חוזר ובא · (טז) ותמיד כשהיה רבי אברהם הנ"ל משכים לבית הכנסת היה מוצא זה הכלב שחור עומד אצל הדלת והיה ממתין עד שיפתחו הדלת והיה רוצה לשמט את עצמו אל הבית ותמיד היה רבי אברהם חסיד מגרש אותו וצוה לנעול הדלת אחריו אעפ"כ חזר הכלב והיה ממתין בדלת עד שיפתח · (יז) ופעם אחת אירע שיצא החסיד בהשכמה מפתח ביתו ושכח לנעול פתח הדלת של הבית ושל החדר בית החורף ותיכף דלג הכלב לבית וקפץ מחדר לחדר עד שהיה מגיע לחדר שהיתה שם אשתו של רבי אברהם הנ"ל שוכבת עדיין במטתה מצאה ישנה וקפץ הכלב על המטה ונשך בה נישוכין הרבה פצעים וחבורים ואח"כ ברח מהבית · (יח) והאשה הנ"ל צעקה מאוד עד שקולה נשמע בבית האר"י ז"ל ובא בעלה רבי אברהם חסיד ושאר אנשים להרב רבי יצחק לוריא

איז אים מנדה דרוף דאש איז דער וואש איז מעיז פנים פאר לייט אונ האט גאר קיין בושה ניט אונ עש איז נאך ניט גינוג מיט דעם וואש מען איז אים מנדה אויף דעם הימל נאר ער ווערט נאך מגולגל אין איין הונט · (יב) אונ טאמר ווערסטו זאגין דאש איז איין גרינגער עונש איך וועל דיר שרייבן איין מעשה וואש האט זיך גיטראפין אין דיא צייטין פון האר"י ז"ל ווערסטו פאר שטיין אין דעם עונש דאש ער איז גליך צו אזעלכן וואש ליגט מיט איין אשת איש רחמנא ליצלן איין חסיד איז גיוועזן אין דער צייט פון רבי יצחק לוריא אונ זיין נאמין איז גיוועזן רבי אברהם פרא"ה ז"ל · (יג) אונ ער איז גיוועזן אגרושר עושר אונ פלעגט פיל צדקה געבן אונ בייא אים האט גיוואונט איין שכן וואש ער פלעגט משא ומתן טאן בחברותא מיט דעם ווייב פון דעם חסיד · (יד) איז דער שכן פלוצלונג קראנק גיווארין אונ איז גילעגן פיל טעג ביז זיין פלייש האט אן גיהויבן צו פוילן אויך זיין ערוה איז פאר פוילט גיווארין · אונ ער האט פיל געלט פאר בראכט אויף דקטורים · אבר זייא האבין אים ניט גיקאנט העלפין · אונ ער איז גישטארבן פון דער קריינק מיט ביטרע אונ שווערע יסורים : (טו) אין פיל יאר ארום איז גיקומן איין הונט אונ האט תמיד ארום גרינגלט דיא שטוב פון דעם חסיד רבי אברהם אונ דער הונט איז גיוועזן שווארץ אונ זייער מיאוס וויא דיא מענטשן פלעגין אים דער זעהן פלעגין זייא זיך זייער דער שרעקין ווארום זיין פנים איז גיוועזן וויא אמזיק · אונ מען פלעגט תמיד אוועק טרייבין מיט שטעקין דעם הונט פון דעם הויז פון דעם חסיד · אונ דער הונט פלעגט ווידר קומן · (טז) אונ תמיד אז רבי אברהם פלעגט זיך פערדרן צוא גיין אין שול אריין · פלעגט ער צו גיפינן דעם שווארצין הונט שטיין בייא דער טיר · אונ פלעגט ווארטין ביז מען זאל דיא טיר עפנן · אונ האט אלץ זיך גיוואלט אריין שטויסין אין שטוב אריין · אונ דער חסיד פלעקט אים תמיד אוועק טרייבין אונ פלעגט אן זאגן מען זאל פאר שליסן דיא טיר נאך זיין אוועק גיין · אונ דער הונט פלעגט פארט צוא שטיין בייא דר טיר אונ ווארטין ביז מען ווען זיא עפנן : (יז) אמאל האט זיך גיטראפין אז דער חסיד איז גאנץ פריא אוועק גיגאנגן אין שול אריין · אונ האט פאר געסין צו שליסן דיא טיר פון דעם הויז אונ פון דער ווינטר שטוב · איז דער הונט תיכף אריין גישפרונגן אין הויז אריין אונ האט גישפרונגן פון איין חדר צום אנדרן · ביז ער איז גיקומן אין דעם חדר וואו דאש ווייב פון אברהם איז גילעגין אין איר בעט אונ האט גישלאפין איז דער הונט ארויף גישפרונגן אויף איר בעט אונ האט זיא זייער צוא ביסן אונ האט איר גימאכט פיל וואונדן אונ ביילין אונ דער נאך איז דער הונט אנטלאפין גיווארין פון דארטן : (יח) אונ דיא אשה

האט

לורי"א • (יט) והשיב הסיבה היה כי האשה הזאת נעשית בעו"ה א"א עם השכן שלה שכבר מת וזהו הכלב שחור היה בו נשמתו והיא גורמת בפיתוי דבריה ובנתינות מעות להשכן הנ"ל לשכב אצלה דרך אישות ע"כ עשה הכלב עכשיו נקמה בהאשה • (כ) ואח"כ היו משביעין את האשה שתגיד האמת והודית שבעו"ה היה שוכב עמה בבית הסחורה ועל כן נרקב בשרו של אותו האיש וגם ערותו היה נרקב ואח"כ בקשה לעשות תשובה ומתה בתוך תשובתה אבל החסיד גירשה תיכף מביתו • (כא) בא וראה שעון עזי פנים יש להם עונש גלגול כלב כמו עון אשת איש ע"כ צריך האדם להתנהג את עצמו בבושת פנים ויראת ה׳ תהיה על פניו תמיד ואז טוב לו יהיה סלה :

פרק לה כבר נתפשט המנהג ברוב תפוצות ישראל להתענות ביום שמת בו-אביו או אמו מידי שנה שקורין (יאר צייט) וטעמים ידועים עיין בספר נשמת חיים משום דריע מזליה של אותו יום • (ב) א"נ דיש קצת דין לאביו או לאמו באותו יום תמיד ואמירת הקדיש והתענית מועיל להנצל מקצת הדין הזה אמנם לא די בזה לבד אלא יראה למצוא לעשות טוב ביום הנ"ל • (ג) אם הוא בעל תורה יראה לחדש איזה דבר בתורה אז יש תועלת גדול לאביו ולאמו ואף בשאר ימות השנה כשהבן מחדש איזה חידוש תורה לשמה אז הבן משמח אביו ואמו ומעטרין לאביו ואמו בכמה עיטורין • (ד) ומי שזוכה שנתן בתו לתלמיד חכם וכשחתנו הוא מחדש איזה דברי תורה לאמתו אזי מעטרין לחמיו וחמותו ג"כ בכמה עיטורין דמצינו בזוהר פרשת נשא גבי רשב"י שבחר לו מקום אחד קדוש עם תלמידיו לחדש שם חדושי תורת ורזין דאורייתא • (ה) היו שומעין בת קול אשריך

האט זייער גישריען ביז איר קול איז גיהערט גיווארין אין הויז פון דעם האר"י ז"ל • אונ איר מאן אונ נאך לייט זיינן גיקומן צום הרב רבי יצחק לוריא פרעגין אים וואש דאש איז : (יט) האט ער זייא גיענטפרט דאש איז ווייל די אשה האט אמאל מזנה גיוועזן מיט איר שכן • איז ער מגולגל גיווארין אין דעם שווארצין הונט • אונ זיא האט אים גורם גיוועזן צו דעם זנות ווארום זיא האט אים איבר גירעט אונ געלט גיגעבין דער פאר אז ער זאל מיט איר ליגן • דרום האט דר הונט אצונד איין נקמה גיטאן אין דער אשה : (כ) דער נאך האט מען בשווארין דיא אשה זיא זאל זאגין דעם אמת • האט זיא מודה גיוועזן • אז זיא איז מיט אים גילעגין אין דעם סחורה הויז • אונ דרום איז פר פוילט גיווארין דאש פלייש אונ די ערוה פון דעם שכן • דר נאך האט די אשה תשובה גינומן אונ איז גישטארבין אין תשובה • אבר דער חסיד האט זיא תיכף אוועק גיטריבן פון זיין הויז : (כא) נוא קום אונ זעה דען דיא זינד פון איין עזות פנים איז אויך דער זעלביגר עונש וויא דיא זינד פון אזעלכן וואש ליגט מיט איין אשת איש • דען דער עזות פנים ווערט אויך מגולגל אין איין שווארצין הונט • דרום גיהער איטליכר זיך פירן צו זיין איין בושת פנים • אונ גאטש פארכט זאל זיין אויף זיין פנים • אונ דען וועט אים גוט זיין אויף אייביג :

פרק לה כבר עש איז לאנג גיווארין דער מנהג צווישין דיא ישראל אלע יאר צוא פאסטין אין דעם טאג וואש זיין פאטר אדר דיא מוטר זיינן גישטארבין • אונ דאש ווערט גירופין יאר צייט • אונ דרויף שטייען פיל טעמים אין ספר נשמת חיים : איין טעם איז ווייל דעם טאג איז רוע מזל פון דיא קינדר • ווייל זייער פאטר אדער מוטער זיינן גישטארבן דעם טאג : (ב) אונ נאך איין טעם איז ווייל דעם טאג איז מען ווידר דן זיין פאטר אדר מוטר • אונ דער מיט וואש דער זון זאגט קדיש אונ פאסט העלפט דאש מציל צו זיין דעם מת פון דעם דין אבר פאר וואר עש איז ניט גינוג מיט פאסטין אונ קדיש זאגין אליין • נאר ער זאל זעהן דעם טאג גוטש צו טאן (ג) אויב ער קען לערנן זאל ער זעהן דעם טאג עפיש מחדש זיין אין דער תורה • דער פון ווערט אגרויש הילף צו זיין פאטר אונ מוטר • אונ אפילו אננדר טאג פון אגאנץ יאר • וואש איז ניט דער יאר צייט • אז דער זון איז עפיש מחדש אין דר תורה פון גאטש וועגין • איז זיין פאטר אונ מוטער זיך משמח אין קבר • אונ מען קריינט צו זיין פאטר אונ מוטר מיט פיל קרוינן : (ד) אונ דער וואש איז זוכה אונ גיט זיין טאכטר צוא איין תלמיד חכם • אז זיין איידים איז עפיש מחדש אין דער תורה • קריינט מען דעם שווער אונ שוויגר מיט פיל קרוינן • אזו וויא עש שטייט אין זוהר • רבי שמעון בן יוחאי האט זיך אויש דער ווילט איין הייליג ארט דאש ער זאל דארטין לערנן מיט זיינע תלמידים • צוא מחדש זיין דיא חידושים אונ סודות פון דער תורה • אונ דאש ארט האט גיהיישן אידרא

אשריך רשב"י עם תלמידך דה' איתגלי לכון מאי דלא איתגלו לכל צבא מעלה וחידוש זה לא נתגלה מיומא דקאים משה רבינו ע"ה על טורא דסיני וכמה כתות של מלאכי השרת מתקבצים שם לשמוע רזין דאורייתא והא יומא איקרי למעלה הילולא דרשב"י · (ו) אמר רשב"י תווהנה על ההוא חגיר חרצן (פי' חגור מתנים והוא אליהו הנביא דכתיב ביה ויחגור את מתניו) אמאי לא אשתכח בגו אידרא דילן (ר"ל אידרא הוא המקום שהיו יושבין תמן נקרא כך) בזמנא דאתגליין מלין אילין קדישין אדהכי אתא אליהו קפטורי נהירין (ר"ל ניצוצין) באנפוי א"ל ר"ש מ"ט לא שכיח מר בקרדוטא גליפה דמאריה (ר"ל במיני מטעמים שעשינו להקב"ה בחדווא דאורייתא ביומא דהילולא) · (ז) א"ל אליהו חייך רבי דבעינא לאשתכחא עמכון ולא יכילנא דההוא יומא שדרני הקב"ה למיעבד ניסין לרב המנונא סבא וחברוהי דאמסרו בארמונא ועקרתי והפכתי ההיכל וארחישנא ניסא דמתו מאתן וארבעים וחמשה מקטריגים שהיו מקטריגים על רב המנונא סבא ואפקינא לרב המנונא וחברוהי והעמדתי אותן מרחוק לבקעת אונו ואשתזיבו והכנתי תמן מזון לחם ומים כי תלתא יומין לא אכלי וכל האי יומא לא בדילנא מניהו · (ח) כד תבנא שמענא קלין וחדוה רבא למעלה ושאילנא מה דא חדוותא ואמרי לי דא הוא יומא דהילולא דרשב"י זכאה אנת רשב"י וזכאה חולקך וזכאה חולקי דחברייא דיתבין קמך כמה דרכין אתתקנא לנהרא לכו מן נהרי אפרסמונא דכיא והא חזינא יומא דין · בגינך אתעטרו חמשין כתרין לר' פנחס בן יאיר חותנך וכו' · (ט) הרי מבואר מעלת לימוד התורה לשמה וכן כל מעשים טובים שעושה האדם ריח ניחוח לה' באם שעשה לשמה וכן הוא ח"ו להיפוך כשעושה שלא לשמה · (י) וכן מצינו שם בזוהר כד סליק ר' חייא לא"י קרא בתורה עד דהוי אנפוי נהירין

אידרא ׃ (ה) האבין זייא גיהערט איין בת קול האט גיזאגט וואול דיר רבי שמעון בן יוהאי מיט דיינע תלמידים · דען גאט ב"ה איז דיר מגלה זעלכע סודות וואש זיינן ניט נתגלה גיווארין צוא קיין שום מלאכים פון דעם הימל אונ דיא הידושים זיינן ניט נתגלה גיווארין פון דער צייט אן אז משה רבינו ע"ה איז גישטאנן אויף דעם בארג סיני · אונ פיל כיתות מלאכים האבין זיך איין גיזאמלט דארטין צוא הערין דיא סודות התורה פון רבי שמעון בן יוחאי אונ דער טאג ווערט אויבן גירופין הילולא דרבי שמעון בן יוחאי ׃ (ו) האט רשב"י גיזאגט איך פאר וואונדר מיך פאר וואש אליהו איז ניט דא אין אונזר אידרא · דער ווייל איז אליהו גיקומן · האט רבי שמעון צו אים גיזאגט פאר וואש איז דער הער ניט גיקומן צו הערין וואש איך האב מחדש גיוועזן אין דעם טאג וואש ער הייסט הלולא ׃ (ז) האט אליהו צוא אים גיזאגט דא שווער איך בייא אייער לעבין אז איך האב גיוואלט זיין בייא אייך · נאר איך האב ניט גיקאנט ווייל דעם טאג האט מיך גאט ב"ה אוועק גישיקט צו טאן ניסים צוא רב המנונא סבא מיט זיינע חברים וואש זיינן גיזעסין תפוס · האב איך אויף גריסין דיא פאלצין · אונ האב איבר גיקערט · אונ צווייא הונדרט מיט פינף אונ פערציג וואש האבין מלשין גיוועזן אויף רב המנונא סבא זיינן אלע גישטארבין אונ צוא רב המנונא מיט זיינע חברים האב איך אויש גיצויגן פון דער תפיסה · אונ האב זייא גישטעלט ווייטר פון דעם טאל אונו אונ זיינן ניצול גיווארין אונ האב זייא דארטן אן גיגרייט עסין אונ טרינקן ווארום זייא האבין דרייא טאג ניט גיגעסין אונ ניט גיטרונקן · (ח) דער נאך אז איך האב מיך ווידר גיקערט אין הימל ארייין · האב איך דארטין גהערט עפיש איין גרוישע שמחה · האב איך גיפרעגט וואש איז דא פאר אזו איין גרוישע שמחה האבין זייא מיר גיזאגט דאש איז דער טאג פון הילולא דרבי שמעון בן יוחאי וואול דיר רבי שמעון בן יוחאי · אונ וואול איז דיין חלק אונ וואול איז דער חלק פון דער חבריא · וואש זייא זיצין פאר דיר · פיל בעך פון דיא טייבן פון ריינם אפרסמון · זיינן אן גיגרייט צו לייכטן אייך · אונ איך האב גיזעהן · אז מען האט דורך דיר אן גיקריינט פופציג קרוינן צו רבי פנחס בן יאיר דיין שווער ׃ (ט) נוא פון דאנן איז בשייד דיא מעלה פון דעם וואש לערינט תורה לשמה · אונ אויך אלע מעשים טובים וואש דער מענטש טוט זייא פון גאט וועגין טוט ער דער מיט איין נחת רוח צו גאט זעהט מען דאך וויא איין קינד אדר איין אידים טוט טובות צוא זייערע עלטרין אויף יענר וועלט אונ אזו אויך ה"ו אז ער לערינט דיא תורה ניט לשמה · האט ער זעלבשט איין גרושן עונש דער פאר · אונ צוא זיינע עלטערין איז אויך ניט גוט דער פאר אויף יענר וועלט ׃ (י) אויך גיפינן מיר אין זוהר אז

נהירין כשמשא וכד היו קיימין לפניו כל אינון דהוי לעין באורייתא הוי אמר דין אשתדל באורייתא לשמה ודין שלא לשמה והוי צלי על האי דהוי עסיק שלא לשמה דיתעסק לשמה ועי״ז יזכה לעולם הבא יומא חד הוה תלמידא׳ דהוי לעי באורייתא ואנפוי ירוקין אמר ודאי מהרהר בחטאה איהו אחיד ליה ואמשיך ליה במילין סתימין דאורייתא עד דאתיישב רוחיה בגויה מן ההוא יומא והלאה שוי על עצמו דלא ירדוף בתר הני הרהורין בישין וישתדל באורייתא לשמה׃ (יא) הכלל בכל עניניך שיבא לידך תתבונן היטב אם יש בו נחת רוח לאבינו שבשמים ואם יש בו נידנוד עבירה ח״ו אזי לא יעלה לרצון לפני הקב״ה׃ (יב) וז״ל הזוהר (שם) בעי ליה לבר נש למיבדק בחובוי כל יומא ויומא דהא כד בר נש קאים מערסיה תרין סהדין קיימין קמיה בהדיה כל יומא׃ (יג) בעי בר נש למיקם אינון סהדי א״ל בשעתא דאפתח עינוי עיניך לנוכח יביטו וגו׳ קם ואתקין רגלוי למיהך אינון סהדיא אמרי ליה פלס מעגל רגליך ועל דא כד אזיל בר נש בכל יומא בעי ליה לאסתמרא מחובוי בכל יומא ויומא כד אתיא לילה בעי לאסתכלא ולמיבדק בכל מאי דעביד כל ההוא יומא בגין דיתוב מנייהו (פי׳ אם יראה שעשה בזה היום דבר שאינו הגון ישוב ממנו לבלתי לעשות עוד כזה פעם שנית) ויסתכל בהו תדיר בגין דיתוב׃ (יד) משא״כ בהיות אינו נותן אל לבו להסתכל לעיין במעשיו איך ומה המה אם מישרים או לאו והוא הולך ועושה ופועל ומרבה דרכיו כולם בלתי חשבון רע או טוב הרי בכל אלו ההולכים בחושך ולא ראו אור ואינו נפקד במרום לטובה ואינו דובר שלום עליו בבית דין של מעלה׃

ובימי

רבי חייא איז אויף גיגאנגן קיין ארץ ישראל׃ האט ער גילערינט אין דר תורה ביז זיין פנים האט גילייכט וויא די זון אונ אז דיא אלע וואש האבין גלערנט תורה זיינן גישטאנן פאר אים׃ האט ער גיזאגט דער האט גילערנט לשמה׃ אונ דער האט גילערינט שלא לשמה׃ אונ אויף דעם וואש האט גילערנט שלא לשמה האט ער גיבעטין גאט אז ער זאל לערנן לשמה׃ כדי ער זאל זוכה זיין צוא עולם הבא׃ איין טאג איז גיווען איין תלמיד וואש האט גילערינט תורה אונ זיין פנים איז גרין גיווען׃ האט רבי חייא גיזאגט דער איז בוודאי מהרהר אין עבירות׃ האט דער תלמיד אים מודה גיווען׃ פון דעם טאג אן אונ ווייטר האט דער תלמיד אויף זיך גינומן׃ ער זאל שוין ניט נאך גיין נאך דיא שלעכטע מחשבות אונ זאל לערנן תורה לשמה׃ (יא) דער כלל איז אין אלע דיא זאכן וואש ווערין קומן דיר צו האנדן׃ זאלשטו דרינן זיך גוט מיישב זיין׃ אויב דרינן איז פאר האנדן איין נחת רוח צוא גאט ב״ה זאלשטו זיא טאן׃ אונ אויב דרינן איז פאר האנדן ח״ו איין ספק עבירה׃ ווערט דאש בוודאי ניט אויף גיין לרצון פר גאט ב״ה דרום זאלשטו דש ניט טאן׃ (יב) אונ דער זוהר שרייבט דער מענטש בדארף איטליכן טאג זיך איבר קלערן זיינע עבירות וואש ער האט גיטאן׃ ווארום אז דער מענטש שטייט אויף פון זיין בעטיל׃ שטייען פאר אים צווייא מלאכים וואש זייא זאגן עדות אליץ וואש ער טוט׃ (יג) וויא ער וויל אויף שטיין זאגין דיא עדות צו אים בשעת אז דוא עפנסט אויף דיינע אויגן׃ זאלן זייא קוקין צו דיא וואש שטייען קעגן דיר שטייט ער אויף אונ שטעלט זיינע פיס צו גיין׃ זאגן דיא עדות צוא אים ווענ איבר דיא טריט פון דיינע פיס דרום אלע טאג אז דער מענטש גייט בדארף ער זיך היטין פון צו טאן עבירות אונ אז עש קומט נאכט בדארף ער קוקין אונ איבר קלערין אין דיא אלע עבירות וואש ער האט גיטאן אונ זאל פון זיי ווידער קערין׃ אונ זאל קוקין תמיד אין דיא עבירות כדי ער זאל אויף זייא תשובה טאן׃ (יד) אבר אז ער ווערט ניט געבין זיין הארץ צוא קוקין אונ מעין צו זיין אין זיינע מעשים וואש זייא זיינן׃ צוא רעכט פארטיג צוא ניין נאר ער גייט אונ טוט אונ מערט זיינע וועגין׃ אונ ברעכנט זיך ניט צו זיינן זייא גוט אדר שלעכט דיא זיינן גלייך צוא אזעלכן וואש גייען אין דער פינשטר אונ זעהן ניט קיין ליכטקייט אונ ווערט ניט גידיינקט אין הימל אויף גוטש אונ קיינר רעט ניט אויף אים קיין גוטש בייא דעם ב״ד של מעלה׃ אונ דיא ערשטע חסידים פלעגין מדקדק זיין ניט צוא געבין קיינם קיין שלום ביז זייא האבין אים פריער בודק גיווען אויב ער איז איין צדיק׃ אזו וויא עש שטייט אין זוהר׃ רבי חייא אונ רבי יוסי זיינן גיגאנגן אין וועג׃ דער וויל האבין זייא גיזעהן איין מענטש קומט אנטקעגין זייא אן גיטאן מיט איין טלית מיט ציצית׃ אונ אשוורד האט ער

גיהאט

(טו) ובימי חסידים הקדמונים היו מדקדקים שלא ליתן שלום אם לא בדקו אותו היטב במעשיו כדאיתא בזוהר פ׳ מקץ רבי חייא ורבי יוסי הוי אזלי באורחא אדהכי חמו חד בר נש דהוי אתי בעיטופא דציצית וכלי זיינין קשורים תחות בגדיו א״ר חייא דא חד מתרין אית ביה או זכאה שלים איהו או רמאה ית בני עלמא איהו ׃ (טז) א״ל ר׳ יוסי הא חסידי עלאין אמרי הוי דן לכל בר נש לזכות הא תנינן כד בר נש נפיק לאורחא יתכווין לתלת מילין לדורון לקרבא לצלותא וילפינן מיעקב והאי ב״נ אזיל באורחא איהו עיטופא לצלותא והא ביה כלי זיין לקרבא כיון דתרין מילין אית ביה תליתאי לא למירדף אבתרי׳ כד קריב לגבייהו יהבו ליה שלום ולא אתיב להון א״ר חייא הא חד מאינון תרין דאתחזיין למהוי ביה לית ביה דהא לא אתקין גרמיה לדורון דבדורון שלמא אתכליל א״ר יוסי דילמא איהו משתדל בצלותיה או מרחיש תלמודיה בגין דלא יעקר ליה אזלו כחדא ולא מליל ההוא בר נש בהדייהו ׃ (יז) לבתר אישתמיטו רבי חייא ורבי יוסי ואשתדלו באורייתא קרב לגביהון ויהיב שלום להון א״ל רבותי במאי חשדתון לי כד יהביתו לי שלום ולא אתיבת לכון אמרו ליה דלמא צלותא הוית אמרית או מרחיש תלמודא ׃ (יח) א״ל אתון הייתם דנין לכף זכות המקום ידין אתכם לכף זכות אבל אימא לכון יומא חדא הוינא אזיל באורחא אשכחנא בר נש ואקדימנא ליה שלום והאי גברא ליסטאה הוי וקם עלי וציער נפשי ואלמלא דאתתקפנא ביה איצטערנא ומהאי יומא נדרנא דלא אקדמנא שלום עד דאיבדק ביה אם הוא גבר זכאה ׃ (יט) בגין דאסור להקדים שלום לב״נ חייבא דכתיב אין שלום אמר ה׳ לרשעים וההוא שעתא דחמינא לכו ויהביתו לי שלום ולא אתיבנא לכו חשידנא לכו בגין דלא חמינא בכו מצוה דאתחזייא לב״נ דא הוא

חדא

גיהאט אונטר זיין מאנטיל ׃ און זייא האבין אים גיגעבין שלום און ער האט זייא ניט גיענטפרט ׃ האט רבי חייא גיזאגט דר איז איינש פון דיא צווייא אדר ער איז איין גרוישר צדיק אדר ער נארט לייט זייא זאלין מיינן ער איז פרום ׃ (טז) האט רבי יוסי צוא אים גיזאגט דיא גרוישע חסידים זאגין דאך אז מען זאל איטליכן מענטשן דן זיין לכף זכות דען מיר האבין גילערינט אז איין מענטש גייט אין וועג ארייין זאל ער זיך אן גרייטין צוא דרייא זאכין צוא איין מתנה און צוא מלחמה און צוא תפלה טאן און דאש לערנן מיר אפ פון יעקב אבינו און דער מענטש גייט דאך אין וועג און גייט דאך אן גיטאן איין טלית און טוט תפלה און כלי זיין האט ער מלחמה צוא האלטין נוא האט ער צווייא זאכין אין זיך אבר דיא דריטע זאך איז ניט פאר האנדן אין אים ׃ דען ער האט זיך ניט אן גיגרייט צוא אמתנה ׃ ווארום אין מתנה איז כלול שלום ׃ און ער האט אונז דאך ניט גיענטפרט קיין שלום האט רבי יוסי גיזאגט טאמר האלט ער אין מיטן דאבנן אדר ער חזרת איבר זיין לערנן כדי ער זאל עש ניט פאר געסין זיינן זייא גיגאנגן אין איינם מיט דעם מענטשן ׃ און ער האט מיט זייא ניט גירעט ׃ (יז) דער נאך האבין רבי חייא און רבי יוסי זיך גיזעצט אפ רוען און האבין גילערנט תורה איז דער מענטש גיקומן צוא זייא און האט זייא גיגעבין שלום און האט צוא זייא גיזאגט מיינע רבים בשעת אז איר האט מיר גיגעבין שלום און איך האב אייך ניט גיענטפרט וואש האט איר מיר חושד גיוועזן האבין זייא צוא אים גיזאגט מיר האבין גיטראכט טאמר דאווינסטו אדר דוא חזרסת איבר דיין לערנן ׃ (יח) האט דער מענטש צוא זייא גיזאגט ׃ איר האט מיך דן גיוועזן לכף זכות ׃ זאל גאט ב״ה אייך אויך דן זיין לכף זכות נאר איך וועל אייך זאגין פאר וואש איך האב אייך ניט גיענטפרט קיין שלום דען איין טאג בין איך גיגאנגן אין וועג ׃ האב איך גיזעהן איין מענטש גייט האב איך אים גיגעבין שלום ׃ און ער איז גיוועזן איין גזלן ׃ איז ער אויף גישטאנן און האט מיך מצער גיוועזן און וועזן איך זאל מיך ניט גיוועזן שטארקין איבר אים וואלט ער מיר גיוועזן פיל צער אן גיטאן און פון דעמאלט אן האב איך אנדר גיטאן ׃ אז איך זאל ניט פעדרן קיין שלום צו קיין שום מענטשן ביז איך זאל אים פריער בודק זיין אויב ער איז איין ערליכער מאן ׃ (יח) ווייל מען טאר ניט פעדרין קיין שלום צו איין רשע ווארום אזו שטייט אין פסוק גאט האט גיזאגט אז צו דיא רשעים איז ניט פאר האנדן קיין שלום ׃ און בשעת אז איר האט מיר גגעבין שלום און איך האב אייך ניט אפ גיענטפרט דאש איז ווייל איך האב אייך חושד גיוועזן ניט פאר קיין גוטע לייט ווארום איך האב אין אייך ניט גיזעהן קיין שום מצוה וואש אמענטש בדארף צוא טאן ׃ דאש איז איין טעם ׃

און

חרא · (כ) ועוד טעם אחרינא דהוינא מרחיש בתלמודאי באותה שעה ולא הייתי רוצה להפסיק ממילין דאורייתא באותה שעה הרי מבואר דאסור להקדים שלום אם אינו ב"נ ;כאה ומכ"ש שנוהגין כן למעלה שאי, נותנין שלום לאדם רשע כי שם אין מחניפין לרשעים כמו בעולם הזה כי שם הוא עלמא דקשוט ואין בה חנופה ואין נשיאות פנים והכל נידון שם במדה ומשקל ובקו הדקדוק (הג"ה) · (כא) והא דמקדימין שלום לכל אדם כמבואר בספר הזוהר באם שהוא רואה שיוכל הרשע להתחזק עליו מותר להקדים לרשע שלום כדי שיוכל להנצל ממנו · (כב) ע"כ יתבונן האדם על זה שהוא מלא שבע רוגז וקרוץ מחומר שלא יהיה גס רוח וחומד ממון רק יהיו דבריו בנחת וכל מעשיו יהיה בהשכל ובמשקל להשוב חשבונותיו בכל יום נגד ה' אז יתבונן מעצמו לבלתי יחטא ואז יצליח בכל מעשי ידיו אמן :

פרק לו **איתא** בגמרא דתענית ר"א בן פדת דחיקא ליה שעתא עביד מילתא (פרש"י שהקיז דם) ולא הוה ליה מידי למיכל אשכח ברא דתומי שדיה לפומה חליש ליביה וניים · (ג) עיילו רבנן לשיולי בי חזיוהו דהוי בכי וחייך ונפיק ציצותא דנורא מאפותיה כד אתער אמרו ליה רבנן מאי קא בכי מר ואח"כ חייך ואח"כ נפק ציצותא דנורא מאפותך · (ג) אמר להו חזינא שכינה ואמר לי שלום אמרתי רבש"ע עד אימתי אזיה בההוא צערא ודוחקא א"ל אלעזר בני ניחא לך דיחרב עלמא ואיהדר ואיברי יתך ואפשר דאברי יתך בשעתא דמזוני אמרתי רבש"ע כולי האי ואפשר · (ד) ואמרתי רבש"ע שני דחיי כבר נפישא או שני דחיינא אמרה השכינה דחיית אמרתי

אי

(כ) אונ נאך איין טעם וויל איך האב גילערינט דיא צייט אז איר האט מיר שלום גיגעבין · האב איך ניט גיוואלט מפסיק זיין פון מיין לערנן · פון דאנן איז גירדרונגן · אז מען טאר ניט פעררין קיין שלום צוא איין רשע ומכל שכן אויף דעם הימל גיט מען בוודאי ניט קיין שלום צוא קיין רשע ווארום דארטן חנפת מען ניט צוא דיא רשעים · אזו וויא מען חנפת זייא אויף דער וועלט ווארום דארטין איז דיא וועלט פון אמת דרום איז דארטין ניט פר האנדן קיין חניפה אונ מען איז קיינם ניט נושא פנים · אונ אליך ווערט דארטין גימשפט מיט אמת : (כא) אונ דאש וואש מען גיט יוא שלום צוא איטליכן מענטשן דער טעם דער פון שטייט אין זוהר אז דר מענטש פר שטייט אז דר רשע וועט זיך קענן שטארקין איבר אים אונ וועט אים טאן שלעכטש אז ער וועט אים קיין שלום ניט געבין · דרום מעג ער אים פעררין שלום כדי ער זאל קענן ניצול ווערין פון אים : (כב) דרום דער מענטש וואש ער איז דאך פול אונ זאט מיט רוגז אונ אויש גישניטן אויש ליים · גיהער ער צו פאר שטיין·אז ער זאל ניט זיין קיין בעל גאוה אונ זאל ניט גלושטין קיין געלט·נאר זיינע רייד זאלין זיין בנחת·אונ אלע זיינע מעשים זאלין זיין מיט קלוגשאפט אונ מיט איין וואג צו ברעכנן ז ך אלע טאג אויב ער האט עפש עבירות גיטאן · אונ דענמאלט וועט ער אליין פאר שטיין אז ער זאל ניט זינדיגן · אונ דען וועט ער בגליקן אין אלע זיינע מעשים אמן :

פרק לו איתא עש שטייט אין דער גמרא תענית · רבי אליעזר פן פדת · איז זייער ארום גיוועזן · אמאל האט ער זיך אדר גילאזט אונ האט ניט גיהאט וואש צו עסין נאך דעם אדר · האט ער גיפונן אבנטיל קנאבל אונ האט עש אויף גיגעסין · איז ער דער נאך שלאף גיווארין : (כ) זיינן די רבנן אריין גינאנגן אים מבקר חולה זיין איז ער דענמאלט גישלאפין · האבין זייא גיזעהן אז ער ווינט אונ לאכט אונ פונקן פייער גייען ארויש פון זיין שטערין · אז ער האט זיך אויף גיחאפט האבין דיא רבנן אים גיפרעגט וואש האט דער הער גיוויינט אונ דער נאך גילאכט אונ פונקן פייער זיינען ארויש גיגאנגן אויש דיין שטערין : (ג) האט ער זיי גיענטפרט איך האב גיזעהן דיא שכינה אונ זיא האט מיר גיזאגט שלום צוא דיר האב איך אן גיהויבן צוא וויינן אונ האב גיזאגט רבש"ע · ביז וויא לאנג נאך וועל איך האבין דעם ביטרן דלות האט זיא צו מיר גיזאגט מיין זון אליעזר איז דיר ניחא אז איך זאל דיא וועלט חרוב מאכין כלומר אז דוא זאלשט שטארבן ווארום איין מענטש ווערט אן גירופן איין קליינע וועלט אונ זאל דיך ווידר בשאפין וועל איך דיך אפשר בשאפין אין אבעשרן מזל : (ד) האב איך גיזאגט רבש"ע וועלכע יארין זיינן מער · צוא דיא יארין וואש איך האב שוין גילעבט צוא דיא וואש איך וועל נאך לעבין · האט די שכינה מיר גיענטפרט דיא יארין וואש דוא האשט שוין גילעבט זיינן מער · דען דוא האשט שוין ניט אזו פיל

אי הכי לא בעינא אחזי לי תריסר נהרי דמשחא אפרסמון אמרתי אלו למאן א"ל לך אמרתי ותו לא אמרה השכינה ולחברך מאי וכו' והיינו דנפיק ציציתא וכו' עיין שם (ה) ופירש הענין בזוהר בראשית כי בני וחיי ומזונא לאו בזכותא תליא אלא במזלא והאדם אשר נברא במזל שיהיה עני א"א ליה למיהפך בזכות אם לא שאפשר שזה יגרום זכותו שימות ויקח הקב"ה את נשמתו ויתננה בגוף אחר ואפשר ע"י שינוי מקום בגוף אחר יהיה לו פרנסה בריות וכו' באפשר ולא בודאי וזה שאמר לו הקב"ה ניחא לך דאיחרב עלמא ר"ל כי כל אדם נקרא עולם קטן כידוע וע"י שאחריב זה הגוף ע"י נטילת נשמה ממנו ואיהדר ואיברי בגוף אחר ואתן בו הנשמה ואז אפשר שתזכה לפרנסה בריוח · (ו) ולכן אמר ר"א אי הכי לא בעינא נלמוד מכאן שאין לאדם לדחוק את השעה כלל ויבטח בה' שאין מקפח שכר כל בריה · (ז) ואם לא זכה להיות בהרוחה בעוה"ז בלי דאגה בודאי שכרו כפול ומכופל יהיה בעוה"ב וכל מי שהוא משמח בחלקו מה שחנן ה' אותו אם רב אם מעט ואל יהיה לבו דואג עבור פרנסה שהוא בקימוץ ומכל שכן שלא יקרא תגר ח"ו אחר מדותיו של הקב"ה ולא להראות כעס או רוגז בשביל זה עם אנשים כי זהו בועט נגד השי"ת · (ח) רק ישים אל לבו כי כל דוחק העניות היא כפרה וסליחה לחטאיו ופשעיו וכל הדוחק את השעה שעה דוחקת לו כי זהו החסד של הקב"ה שמשלם לו בעוה"ז שכר העבירה · (ט) כי הרבה רשעים צועקים בגיהנם הלוואי היינו עניים ודלים בעוה"ז והלוואי היינו סובלים יסורים בעוה"ז לכפרת עונותינו ואומרים הרשעים שרוב הטובה והממון שהיה לנו הוא ענין רע שעבשיו אנחנו במצודה רעה בגיהנם · (י) וע"כ ישים כל

צוא לעבין וויפיל דוא האשט שוין גילעבט · האב איך גיזאגט אז עש איז יוא אזו · וויל איך ניט שטארבין אונ נאך אמאל גיבארין ווערין · ווייל איך האב שוין דאש רוב יארין איבר גילעבט · האט מען מיר גוויזן דרייצעהן טייכין מיט באלסום אייל דאש איז מיין שכר עולם הבא · דרום האב איך גילאכט האב איך גיפרעגט אונ מער האב איך ניט קיין שכר · האט מען מיך גישלאגין מיט אפייערדיגע רוט אונ מען האט צוא מיר גיזאגט אז דו ווילשט נאך מער שכר האבין וואש וועלין דיינע חברים האבין · אונ דאש איז וואש פייער איז ארויש גיגאנגן אויש מיין שטערן · (ה) איזדר זוהר מפורש דעם ענין דאש דער מענטש זאל האבן קינדר · אדר וויפיל קינדער ער זאל האבין · אונ זיין לעבין אונ זיין פרנסה · דאש אלץ גיט גאט ב"ה ניט פון וועגין דעם מענטשינש זכות · נאר דאש ווענט זיך אין וואש פאר אמזל ער ווערט געבארין אונ דער מענטש וואש ווערט גיבארן אין אזו אמזל ער זאל ארום זיין · קען ער עש ניט פר קערן דורך זיין זכות · נאר עש איז מגלך אז זיין זכות זאל גורם זיין אז ער זאל שטארבן אונ גאט ב"ה זאל זיין נשמה ארין ברייגגן אין אנדער גוף קען זיין ער זאל האבין פרנסה ברווח דאש איז אז יענר גוף ווערט בשאפין ווערין אין איין גוט מזל אונ דאש איז נאך ניט קיין וודאי · אונ דרום האט רבי אליעזר גזאגט אז אפילו איך וועל שטארבן אונ וועל נאך אמאל בשאפן ווערין איז דאש נאך קיין וודאי ניט אז איך וועל שוין האבין פרנסה ברוח · וויל איך ניט שטארבין · אונ פון דאנן לערנן מיר אפ אז דער מענטש גיהער ניט דוחק את השעה זיין נאך ער זאל אבטחון האבין אויף גאט ב"ה אז ער קירצט ניט דעם שכר פון איטליכר בשעפנעש · (ז) אונ אז ער איז ניט זוכה צוא האבן אויף עולם הזה פרנסה ברוה אן דאגה וועט בוודאי זיין שכר פיל גיטאפלט ווערין אויף עולם הבא · איטליכער גיהער זיך משמח זיין מיט דעם חלק וואש גאט ב"ה האט אים אפ גיטיילט סאיי פיל סאיי ווייניג · אונ זיין הארץ זאל ניט זארגין וואש זיין פרנסה איז גאר בצמצום אונ מכל שכן זאל ח"ו ניט מהרהר זיין נאך דיא מדות פון גאט ב"ה אונ אויך ניט צוא ווייזין כעס אונ רוגזה צוא מענטשין פון וועגין דעם ווארום דער וואש טוט אזוא · דער טרעט קעגין גאט ב"ה (ח) נאר ער זאל טאן צוא זיין הארץ אז דעם דוחק וואש ער האט פון זיין ארימקייט · דאש איז איין כפרה אויף זיינע זינד ווארום דאש איז דער חסד פון גאט ב"ה דאש ער בצאלט אויף דער וועלט דעם עונש פאר די זינד · (ט) דען פיל רשעים שרייען אין גיהנם הלואי וואלטין מיר גיוועזן ארום אויף דער וועלט · אונ הלוואי וואלטין מיר גיליטין יסורים אויף דער וועלט וואלטן אונזרע זינד גיוועזין פאר געבן גיווארן · אונ אויך זאגין דיא רשעים אז דאש פיל גוטש אונ דאש וואש מיר האבן גהאט געלט · דאש איז פר אונז שלעכט גיוועזן · ווארום איצונד זיינען מיר אין אשלעכטר נעץ

דאש

כל אדם בכל יום אל לבו אלו דברים אף שאין כל העתים שוים צריך לומר כל מאי דעביד רחמנא הוא למטב · (יא) ועל אחת כמה וכמה אם נתן ה' עושר לאחד והשפעה טובה שיתנהג בצדק וביושר ולברך ה' וידו פתוחה להעניק להאביונים ועניים מברכת ה' אשר בירך אותו · (יב) וכל מי אשר יראת ה' בלבבו יחשוב תמיד כי בעת אשר נזדמן מצוה לפניו ודאי הוא שנגזר איזה גזירות עליו ח"ו וע"י זכות של אותו מצוה שהמציא לו הקב"ה לעשותה ע"כ ניצול מהצרה שנגזר עליו · (יג) וזהו כלל גדול לזריזות קיום המצוה וכדמצינו בזוהר פ' בהר ר"ח ור"י אזלי באורחא פגעו בהאי טורא אשכחו תרי גברי דהוי אזלי אדהכי חמו בר נש דהוי אתי אמר להו במטו מינייכו הבו לי נהמא דהא אנא תרין יומין בתעניתא הייתי מהלך במדברא ולא אכילנא מידי · (יד) מיד אשתמיט מאינון תרין חד גברא אפיק מזונא דאיהו אייתי לאורחא ויהיב ליה ואכיל ואשקי ליה א"ל חבריה מה תעביד דלא יהיה לך מידי למיכל שנתת הכל לאותו העני ואל תסמוך על שלי כי אין בידי רק מעט מזון א"ל ומאי אית לי גבך בוודאי לא אבקש ממך שתתן לי ואנא איזיל בלא מזונא · (טו) יתיב גבי האי מסכנא והוי אכיל ונשתייר רק מעט לחם וגם זה המועט יהיב ליה לאורחא ואזיל ליה הוי קא מצער רבי חייא על שלא נעשה מצוה זו על ידו להחיות נפש האביון א"ל רבי יוסי אל תצער דלא לחנם הוי הקב"ה מזמן מצוה זו לפני האיש הזה דלמא דינא אתגזר על האי גברא ובעי הקב"ה לזמנא קמיה מצוה זו בגין לשיזבא ליה בהאי עני להחיות נפשיה · (יז) א"ר חייא להאי גברא הא מזונא גבן ניתיב ליה להאי גברא למיכל א"ל רבי יוסי לא ניתן ליה כלום דבהאי נהמא דניתן ליה נפקינן מיניה זכותא

ניזל

דאש איז אין גיהנם : (י) דרום זאל איטליכער מענטש טאן צוא זיין הארץ איטליכן טאג · דאש וויא עש גייט אים חאטשע אפילו ניט זייער גוט · זאל ער זאגין אלץ וואש גאט טוט איז דאש אלץ צו גוטן : (יא) אונ מכל שכן אז גאט ב"ה האט איינם גיגעבין עשירות אונ שפע · גיהער ער זיך בוודאי פירן מיט גירעכטיקייט אונ מיט יושר אונ צוא לויבין גאט · אונ זיין האנט זאל אפין זיין געבין צדקה צוא ארמע לייט פון דעם וואש גאט ב"ה האט אים גיבענטשט : (יב) אונ איטליכר וואש האט גאטש פארכט אין זיין הארצין גיהער ער תמיד טראכטין · אין דער צייט וואש איין מצוה קומט אים צוא האנדין · אז דאש איז גוויש עש איז אויף אים גגזר גיווארין עפיש אשלעכטע גזירה ח"ו אונ דורך דעם זכות פון דער מצוה וואש גאט ב"ה האט אים צוא גשיקט ער זאל זיא טאן וועט ער ניצול ווערין פון דער צרה וואש אויף אים איז נגזר גיווארין : (יג) אונ דאש איז אגרושר כלל צוא מזרז זיין דעם מענטשן דיא מצות מקיים צו זיין אזו ווי עש שטייט אין זוהר רבי חייא אונ רבי יוסי זיינן גיגאנגן אין וועג · האבין זייא גפונן צווייא מענטשן זיינן גיגאנגן · דער וויל האבין זייא גיזעהן איין מענטש איז גיקומן צו דיא צווייא אונ האט גיזאגט צוא זיי איך בעט אייך גיט מיר ברויט אויף צו עסין ווארום איך גייא שוין צווייא טאג אין דער מדבר אונ האב ניט גיגעסין : (יד) האט איינר פון דיא צווייא אויש גיצויגן עסין וואש ער האט זיך מיט גינומן אין וועג אריין · אונ האט עש גיגעבין צוא דעם ארום מאן אונ האט אים גימאכט אן טרינקן האט דער אנדרר צו אים גיזאגט · וואש טוסטו דוא וועשט דאך ניט האבין עפיש צוא עסין · פאר לאז דיך ניט אז איך וועל דיר געבין פון מיין שפייז · ווארום איך האב גאר ווייניג שפייז · האט דער וואש האט גיגעבין צו דעם ארום מאן גיזאגט וואש האב איך צוא דיר · איך וועל בוודאי ניט בעטין פון דיר קיין עסין נאר איך וועל גיין אן שפייז : (טו) האט ער דעם ארום מאן גיזעצט לעבין זיך אונ דער ארום מאן האט גיגעסין · אונ עש איז בייא אים מער ניט איבר גיבליבין נאר אקליין שטיקל ברויט האט ער דאש שטיקל ברויט אויך אפ גיגעבין דעם ארום מאן אויף דעם וועג אונ איז אוועק גיגאנגן · האט רבי חייא זיך מצער גיוועזן פאר וואש דיא מצות איז ניט גיטאן גיווארין דורך אים · האט רבי יוסי צוא אים גיזאגט זאיי דיך ניט מצער ווארום ניט אום זיסט האט גאט ב"ה צוא גישיקט דיא מצוה פאר דעם דאזיגן מענטשן · דען טאמר איז נגזר גיווארין עפיש אצרה אויף אים · האט גאט ב"ה אים דיא מצוה צוא גשיקט פון וועגין אים מציל צוא זיין פון דער גזירה · האט רבי חייא גיזאגט לאמיר דעם מענטשן געבין פון אונזר שפייז וואש מיר האבין : (יז) האט ר"י צוא אים גיזאגט לאמיר אים ניט געבין · ווארום מיט דעם ברויט וואש

מיר

ניזיל נחזי דהא ודאי נגזר עליו גזירות מיתה ובזכות פרנסה זו שנתן לעני יהיה ניצול · (יח) אדהכי יתיב האי בר נש ונאים תחות אילנא וחבריה אתרחיק מיניה והלך בדרך אחר אמר רבי יוסי לרבי חייא השתא ניתיב מרחוק ונחזי דוודאי בעי הקב"ה למירחש ליה ניסא · (יט) אדהכי חזי דמות כשלהבת עם גחלים עומד לנגדו ונחש אחד נחית מאילנא חד ובעי להמית האי גברא קם האי שלהובא ורהיט על ראש הנחש ומית הנחש ושוב לא נראה השלהובא אמר רבי יוסי לא אמינא לך דהקב"ה בעי למירחש ניסא להאי גברא ולא תיפוק זכותא מיניה · (כ) אדהכי אתער האי גברא וקם ואזיל ליה אחדו ליה רבי חייא ורבי יוסי ויהבו ליה למיכל בתר דאכל אתחוויאו ליה ניסא דרחיש ליה הקב"ה · (כא) פתח רבי יוסי וצדקה תציל ממות כי יש אילנא דחייא ויש אילנא דמותא והעושה מעשים טובים מחזיק באילנא דחייא והעושה מעשים רעים מחזיק באילנא דמותא והאי גברא דאחזיק בצדקה ויהיב פרנסה לעני ועל ידי צדקה זו היה ניצול מאותו חויא והתיש כח אילנא דמותא ע"כ · (כב) לכן יראה האדם בעיניו כי העולם הזה הוא הבל ורעות רוח ואין תכליתו של האדם רק שירש עוה"ב ע"כ יראה לעסוק בצדקה ובתורה ובגמילות חסדים כדי שנזכה כולנו לחיי עוה"ב אמן :

פרק לז **תניא** בפ"ק דברכות ג' משמרות הוי הלילה ועל כל משמר ומשמר יושב הקדוש ברוך הוא ושואג כארי ואומר אוי שהחרבתי את ביתי ושרפתי את היכלי והגליתי את בני · (ב) והנה ענין ג' משמרות הלילה הוא מבואר בזוהר ויקהל ר"א ור' יוסי הוי יתבי לילא חדא וקא עסקי באורייתא קודם חצות לילה אדהכי קרא גברא בריכו ברכתא ברוך הנותן לשכוי בינה להבחין

מיר וועלין אים געבין וועלין מיר בייא אים דעם זכות אוועק נעמין נאר לאמיר גיין זעהן וואש פאר איין נס אים וועט גישעהן · ווארום עש איז בוודאי אויף אים נגזר גיווארין ער זאל שטארבין אונ אין דעם זכות וואש ער האט מפרנס גיוועזן דעם ארום מאן וועט ער ניצול ווערין : (יח) דער ווייל איז דער מענטש גיזעסין אונטר אבוים אונ האט גידרעמלט אונ זיין חבר האט זיך דער ווייטרט פון אים אונ איז גיגאנגן אין אנדרן וועג האט ר"י גיזאגט צו ר"ח לאמיר איצונד זיצן פון ווייטן אונ לאמיר זעהן דען גאט ב"ה וויל אים בוודאי איין נס טאן : (יט) האבין זייא גיזעהן ווי אפלאם מיט גליענדיגע קוילן שטייט אנטקעגן אים אונ איין שלאנג נידרט אראפ פון איין בוים אונ וויל טייטן דעם מענטשן · איז אויף גישטאנן דער פלאם פייער אונ איז גילאפין אויף דעם קאפ פון דעם שלאנג אונ האט אים גטייט · אונ דער פלאם איז שוין מער ניט גיזעהן גיווארין · האט רבי יוסי גיזאגט צו ר"ח האב איך דיר דען ניט גיזאגט אז גאט ב"ה וויל טאן איין נס צוא דעם מענטשן : (כ) דער ווייל האט דער מענטש זיך אויף גיחאפט אונ איז אוועק גיגאנגן · האבין רבי יוסי אונ רבי חייא אים גינומן אונ האבין אים גיגעבין עסין · נאך דעם אז ער האט אפ גיגעסין · האבין זייא אים דער ציילט דעם נס וואש גאט ב"ה האט אים גיטאן : (כא) האט רבי יוסי גיזאגט עש שטייט אין פסוק וצדקה תציל ממות אונ צדקה טוט מציל זיין פון דעם טויט ווארום עש איז פאר האנדן אבוים וואש אז מען עסט פון אים לעבט מען לאנג · דאש זיינן דיא מצות אונ מעשים טובים · אונ עש איז פאר האנדן אזו איין בוים וואש אז מען עסט פון אים שטארבט מען דאש זיינן דיא עבירות · אונ דער וואש טוט מעשים טובים דער בגרייפט זיך אין דעם בוים פון לעבין · אונ דר וואש טוט עבירות דער בגרייפט זיך אין דעם בוים פון טויט · אונ דער מענטש האט דאך גיגעבין צדקה אונ האט מפרנס גיוועזן דעם ארום מאן · האט ער זיך בגרייפט אין דעם בוים פון לעבין דרום האט גאט ב"ה אים גיטאן איין נס : (כב) דרום גיהער דער מענטש צו זעהן אז דיא וועלט איז נאר נארישקייט · אונ זיין תכלית איז מער ניט נאר ער זאל ירשינן עולם הבא · דרום בדארף ער זעהן עוסק צוא זיין אין צדקה אונ תורה אונ גמילות הסדים כדי מיר אלע זאלין זוכה זיין צוא חיי עולם הבא אמן :

פרק לז תניא מיר האבין גילערינט אין מסכת ברכות די נאכט ווערט גטיילט אין הימל אויף דרייא משמורת · אונ איטליכע צייט וואש איין משמר קומט זיצט גאט ב"ה אונ שרייט וויא איין לייב אונ זאגט וויא גישרייען · דאש איך האב חרוב גימאכט מיין בית המקדש · אונ האב פאר ברענט מיין היכל אונ האב פאר טריבין מיינע קינדער ישראל · (ב) אונ דער ענין פון דיא דרייא משמורת שטייט אין זוהר פרשת ויקהל דען רבי אליעזר

להבחין בין יום ובין לילה אר״א השתא זימנא דקב״ה עאל בג״ע לאשתעשעא עם צדיקיא א״ר יוסי אמאי משתעשעא הקב״ה • (ג) בכה ר״א ואמר תא חזי עד השתא קב״ה אזדעזעא תלת מאה רקיעין ובטש בהו על חורבן ב ה״מ (דרך מליצה כדרך הכתובים אבל חלילה ליחס אליו ית׳ שום דבר גשמות ושנוי) ואוריד תרין דמעין לגו ימא רבא וזוכר לבניו ולתלת חולקין מתחלק הלילה וכל משמר הוא ד׳ שעות ואף אם הלילה קטנה מי״ב שעות אף היום משלים • (ד) משמר הראשון מלאכים עומדים ואומרים שירה מזמור לה׳ הארץ ומלואה וגו׳ מי יעלה בהר ה׳ ומי יקום במקום קדשו משום דבד׳ שעות הראשונות אז הוא זמן בכיה ונשמות בני אדם עולין למעלה וכשם שיש הר הבית ומקדש למטה כך יש הר הבית ומקדש למעלה • (ה) ונשמות הצדיקים הזוכות לעלות למעלה בכל לילה באות תחלה אל הר הבית ומתאספים שם יחד לילך בכנופיא בשמחה גדולה למעלה למקום מקדש של מעלה לראות שם פני השכינה ולקבל הארה ולכן אומרים המלאכים מי יעלה לנו בהר ה׳ דא הר הבית ומקום קדשו דא ב״ה של מעלה • (ו) נקי כפים מגזל ומכל מיני עולה ובר לבב שלבו טהור מכל מיני הרהורים רעים ומחשבות רעות ומי שמרחם לבבו על זעקת העניים ואביונים ומי שלבו הוא רך כקנה לקבל תוכחה ומוסר ואינו מסרב נגד הורים ומורים המדריכים ומכריחים לילך בדרך ישרה ומי שיש לו לב רחמן ולא לב רגז אכזרי זהו זוכה לעלות נשמתו כל לילה בהר ה׳ ומקום מקדשו וישא ברכה מאת ה׳ • (ז) משמר ב׳ שהוא ג״כ ד׳ שעות נחלק לב׳ חלקים דהיינו

כ׳

אונ רבי יוסי זיינען גיזעשין איין נאכט • אונ האבין גילערינט תורה פאר האלבע נאכט דער וויל האט דער האן גיקרייאט • האבין זייא גימאכט דיא ברכה ברוך הנותן לשכוי בינה להבחין בין יום ובין לילה גילויבט איז גאט וואש ער האט גיגעבין צו דעם האן פאר שטאנד צו פאר שטיין דעם חילוק צווישן טאג אונ צווישן נאכט • האט רבי אליעזר גיזאגט אצונד איז דיא צייט וואש גאט ב״ה גייט אין גן עדן אריין אונ פרייט זיך מיט דיא צדיקים • האט רבי יוסי אים גיפרעגט ווארום פרייאט זיך השי״ת גראד אין דער צייט • (ג) האט רבי אליעזר גיוויינט אונ זאגט צוא אים ביז האלבע נאכט מאכט גאט ב״ה ציטרן דרייא הונדרט הימלן אונ טרעט אין זייא • וועגין דעם חורבן בית המקדש אונ לאזט פאלין צווייא טרערין אין ים הגדול אריין • אונ גידיינקט צוא זיינע קינדער ישראל אונ אויף דרייא חלקים ווערט דיא נאכט צוא טיילט • אונ איטליכער משמר איז פיר שעה • אונ אפילו ווען אום זומער אז דיא נאכט איז קלענער פון צוועלף שעה רעכינט מען צוא פון דעם טאג עטליכע שעות צוא דער נאכט כדי איטליכער משמר זאל זיין פיר שעה • (ד) אין דעם ערשטן משמר זאגין דיא מלאכים שירה דעם מזמור ליי הארץ ומלואה וגו׳ מי יעלה בהר יי ומי יקום במקום קדשו ווייל אין דיא ערשטע פיר שעה איז די צייט פון גיוויין אונ דיא נשמות פון דיא מענטשין גייאן ארויף אויף דעם הימל • אונ אזו וויא עש איז פאר האנדן איין הר הבית אונ איין בית המקדש אויף דער ערד אזו אויך איז פאר האנדן איין הר בית אונ אבית המקדש אויף דעם הימל • (ה) אונ די נשמות פון די צדיקים וואש זיינען זוכה ארויף צוא גיין אלע נאכט אויף דעם הימל • קומן זייא פריער צום הר הבית אונ זאמלען זיך דארטן איין אלע אין איינם כדי צו גיין מיט איין כנופיא מיט אגרושי שמחה אין דעם אייבערשטן בית המקדש אריין • צוא זעהן דארטן דיא שכינה דרום זאגין די מלאכים שירה דעם פסוק מי יעלה בהר ה׳ וועלכע נשמה איז זוכה אויף צוא גיין אין דעם הר הבית ומי יקום במקום קדשו אונ וועלכע נשמה וועט זוכה זיין צוא גיין פון דארטן אין דעם בית המקדש אריין • (ו) נקי כפים דאש איז דער וואש זיינע הענט זיינען ריין פון גזל אונ פון אלערלייא אום רעכט ובר לבב אונ דער וואש זיין הארץ איז קלאר אונ ריין פון אלע שלעכטע מחשבות אונ דער וואש זיין הארץ האט רחמנות אויף דעם גישרייא פון ארמי לייט • אונ דער וואש זיין הארץ איז וייך וויא אטשערטיל צוא פאר נעמן שטראף רייד אונ ווידער שפעניגט ניט קעגין דיא וואש שטראפין אים אונ לערנען אים צוא גיין אין דעם רעכט פארטיגין וועג • אונ דער וואש האט איין הארץ פון רחמנות אונ ניט פון קיין אכזר אונ איין רגזן • דער איז זוכה אז זיין נשמה זאל אלע נאכט אויף גיין אין דעם הר הבית אונ אין בית המקדש פון דעם הימל אונ וועט אנטפאנגען ברכות פון השי״ת • (ז) דער אנדרר משמר וואש איז אויך פיר שעה • ווערט ער גיטיילט אויף צווייא חלקים • דאש צווייא שעה ביז האלבע נאכט ויינן

דיא

ב׳ שעות עד חצות לילה מלאכי השרת מר יבכיון על חורבן ב״ה ואומרים על נהרות בבל שם ישבנו גם בכינו וגו׳ איך נשיר את שיר ה׳ על אדמת נכר וגו׳ וגם אותן המלאכים שצוה הקב״ה להם לילך עם ישראל ללוות אותן לגלות בבל בכו כמש״ה הן אראלם צעקו חוצה מלאכי שלום מר יבכיון וזו שאומרים עכשיו על נהרות בבל שם ישבנו גם בכינו בזכרנו את ציון פי׳ גם בכינו אנחנו בני ישראל עם המלאכים שבכו שם על חורבן בית המקדש והריגת צדיקים באותו הפעם · (ח) וצריכין אנו להתאבל בכל דור ודור על אחינו בית ישראל שנהרגו ושנחנקו ושנשרפו ושנסקלו באלף החמישי על קדושת השם ביסורים קשים ומרים והקדושים מסרו נפשם וגופם על קדושת ה׳ וקבלו יסורים קשים ומרים וקבלו עליהם גזירות המלך מלכי המלכים באהבה ובחבה · (ט) ובאותו הפעם הקב״ה התעורר ובעט ברקיע ומזדעזעים תריסר אלפין עולמות שא: ישאג על נוהו וממעון קדשו יתן קולו ומיד הוריד ב׳ דמעות לגו ימא רבא · (י) ואז התעורר שלהבת גדול ונורא בצד צפון ובטש אור גדול בההוא שלהבת ואז התפשט ההוא שלהבת בעלמא וניצוץ חדא מתפשטא תחת כנפי תרנגול ובוער בו עד שהתחיל לנענע בכנפיו כמו שמקרר עצמו מההוא אשא ומתחיל לקרות ומגיד ומראה ענינים פלאים בקריאתו · (יא) והכל הוא לעורר את האדם ליראת השם וכל פמליא של מעלה יש להם צער אותו הרגע שקרא התרנגול פעם ראשון מחמת חורבן ב״ה וכשהגיע חצות לילה אע״ל הקב״ה בג״ע להשתעשע עם נשמות הצדיקים כמבואר בכמה דוכתי בזוהר והענין הוא מבואר במגילת אסתר והמלך קם בחמתו אל גינת הביתן וגו׳ המלך זה המלך הקב״ה קם בחמתו מתוך הצער שמצער כביכול על חורבן ב״ה אל גינת ביתן דא ג״ע דאיקרי גינת ביתן להשתעשע עם נשמת הצדיקים אז כל אילני ג״ע וכל נשמת הצדיקים פותחין את פיהם בקדושה ובטהרה בשירה ובזמרה שאו שערים ראשיכם והנשאו פתחי עולם ויבא מלך הכבוד וגו׳ ה׳ צבאות הוא מלך הכבוד סלה ואח״כ מתחילין משמר הג׳ שהן ד׳ שעות אחרונות לומר שירה

ובאותו

דיא מלאכים אויף דעם חורבן בית המקדש אונ זאגין דאש קפיטיל על נהרות בבל וגו׳ אונ אויך דיא מלאכים וואש גאט ב״ה האט זיי גיהייסן גיין מיט דיא ישראל צוא בלייטן זייא אין גלות בבל · האבן דיא מלאכים דענמאלט גיוויינט אזוא וויא עש שטייט אין פסוק הן אראלם צעקו פאר וואר דיא מלאכים האבן גישריען אונ גוויינט מלאכי שלום מר יבכיון היא מלאכים פון שלום האבן גיוויינט מיט איין ביטר גיוויין דרום זאגין מיר אלע טאג דאש קפיטיל תהלים על נהרות בבל שם ישבנו אויף דיא בעך פון בבל דארט זיינן מיר גיזעשן גם בכינו מיר האבן אויך גיוויינט דאש מיינט מען די מלאכים האבן גיוויינט אונ מיר האבן אויך גיוויינט מיט זייא אויף דעם חורבן בית המקדש אונ אויף וואש די צדיקים זיינען דענמאלט גיהרגת גיווארן · (ח) מיר גיהערן בוודאי צוא קלאגין אין איטליכן דור · אויף אונזרי ברידר דיא קינדער ישראל וואש זיינען גיהרגת גיווארין אין אלף החמישי אונ דער ווארגין אונ פאר ברענט אונ פאר שטיינט גיווארן אויף קידוש השם · מיט שווערע אונ ביטרע יסורים · אונ האבין מוסר גיוועזין זייער נפש אונ זייער גוף אויף קידוש השם · אונ האבין מקבל גיוועזין שווערע אונ ביטרע יסורים אונ האבין אויף זיך מקבל גיוועזין די גזירה פון גאט ב״ה מיט ליבשאפט (ט) אונ אין דער צייט האט טאן טרעטין גאט ב״ה אין הימל אונ עש ציטרן צוועלף טויזנט וועלטין אונ ער שרייט אויף דעם וואש זיין ביהמ״ק איז חרוב זיין הייליג ארט גיט ער זיין קול אונ נידרט צווייא טרערין אין ים הגדול אריין : (י) אונ דענמאלט וואר דער וועקט אגרושר אונ איין פארכטיגר פלאם אין צפון זייט אונ אגרויש ליכטקייט שלאגט אין דעם פלאם אונ דען וואר דר פלאם פאר שפרייט· אויף דער וועלט אונ איין פונק וואר פאר שפרייט אונטער דעם פליגיל פון דעם האן אונ ברענט אין אים · ביז ער הייבט אן צוא שאקלן מיט זיינע פליגל גלייך וויא ער קילט זיך אב פון דעם פייער : אונ הייבט אן צוא קרייען אונ וויזט וואונדרליכע זאבין מיט זיין קרייען : (יא) אונ דאש אלץ איז כדי צו הער וועקין דעם מענטשן צוא גאטש פארכט · אונ גאר דיא פמליה של מעלה האבין צער דיא רגע וואש דער האן קרייט דאש ערשטע מאל מחמת דעם חורבן בית המקדש : אונ אז עש קומט הלבע נאכט גייט גאט ב״ה אין גן עדן אריין · צוא פרייען זיך מיט דיא נשמות פון דיא צדיקים דענמאלט אלע ביימר פון דעם גן עדן אונ אלע· נשמות פון דיא צדיקים · עפנן זייער מויל · מיט היליקייט אונ מיט גיזאנג · אונ זאגין דעם מזמור שאו שערים ראשיכם וכו׳ ה׳ צבאות הוא מלך הכבוד סלה דער

נאך

ובאותו הזמן צדיקים שבעוה"ז מעוררים את עצמן לעבודת ה׳ · (יב) והמלאכים אומרים הנה ברכו את ה׳ כל עבדי ה׳ העומדים בבית ה׳ בלילות וכשהגיע הזמן לעלות עמוד השחר אז מתחילין הכוכבי׳ והמזלות לומר שירה באימה וביראה כד"א ברן יחד כוכבי בוקר ויריעו כל בני אלהים ואחר כך מתחיל השמש לצאת ואומרת שירה בנעימה ובקול ערב ואומרת הודו לה׳ קראו בשמו הודיעו בעמים עלילותיו וכו׳ ובאותו הזמן ישראל הולכים לבתי כנסיות לתפלה ולקבל עליהם עול מלכות שמים ומייחדים יחוד גדול ונורא ואומרים שמע ישראל ה׳ אלהינו ה׳ אחד ואז שמו של הקב"ה מקודש ומיוחד מפי עליונים ותחתונים ויש לו נחת רוח בזה · (יג) אמנם הטפשים אשר לבם הוא אטום הנוטים אחרי תענוגי העולם הזה ואינם שמים על לבם לכל קדושה העליונה הנעשית תמיד בכל לילה ובכל בקר ואינם חושקים להיות בין נשמות הצדיקים העושין נחת רוח להקב"ה כי כל כוונתם הוא רק למלאות גרונם בתאותם ואחר שרירות לבם · (יד) וכשהם עומדים בבוקר הולכים לרחובות ושווקים לדבר נבלות או לצרכי מחייתם או הולכים לכל חדריהם לצורך מחייתם והולכים לבית הכנסת דרך עראי ומשימים תפלין בראשיהם ובידיהם רק לזכרון בעלמא ומתפללים בלי שום שימת לב תחלה להתבונן לאיזה מקום מקדש המה הולכים כי השכינה היא שורה בכל בתי כנסיות תמיד והם באים לבה"כ בערבוביא ובמחשבות זרות וגם בהתפללם פיהם מדברים ולבם חושבים מחשבות זרות · (טו) והתפלה היא כעול וכמשא עליהם והולכים במרוצות מבית הכנסת אחר שרירות לבם ותענוגי העולם הזה ואינם חושבין כלל באיזה מעשה הטוב תבא הנשמה לפני בורא׳ כשתגיע עת ערב כשבני אדם הם ישנים על מטותיהם אז הנשמה יוצאת ממנו לילך להעיד על המעשים אשר עשה האדם ביום ובאם שבאה הנשמה לפני כסא הכבוד מלוכלך בעבירות ושלא עשתה עבודת הש"י בשלימות

נאך הייבין אן צוא זאגין שירה דיא מלאכים וואש זיינען ממונה אויף דעם דריטין משמר גיאש דאש איז דיא הינטרשטע פיר שעה · אין דער צייט דער וועקין זיך צו גאטש דינסט דיא צדיקים פון עולם הזה: (יב) אונ דיא מלאכים זאגין הנה ברכו את יי כל עבדי יי העומדים בבית יי בלילות נון לויבט גאט אלע דיא קנעכט פון גאט וואש שטייען אויף אונ גייען אין גאטש הויז ביא דער נאכט · אונ אז עש קומט דיא צייט דער מארגין שטערין זאל אויף גיין · הייבין אן דיא שטערין אונ דיא מזלות צוא זאגין שירה מיט פארכט דער נאך הייבט אן דיא זון אויף צוא גיין אונ זאגט שירה מיט אזיס קול אונ זאגט דעם פסוק הודו לי״י קראו בשמו וכו׳ אין דר צייט גייען דיא ישראל אין דיא שולן אריין תפלה טאן · אונ אויף זיך מקבל צו זיין דעם עול מלכות שמים אונ זיינן מייחד דעם נאמן פון גאט ב״ה אונ זאגן שמע ישראל יי אלהינו יי אחד אונ דענמאלט ווערט דר נאמן פון גאט ב״ה גהייליגט אונ גאיינצגט פון דעם מויל פון מלאכים אונ פון דיא ישראל אונ ער האט דער פון נחת רוח · אבר דיא נארינש וואש זייער הארץ איז פאר שטאפט וואש זייא גייען נאך דיא תענוגים פון דער וועלט · דיא טוען ניט אויף זייער הארץ אויף דער אייבר שטר קדושה וואש ווערט גיטאן תמיד אלע נאכט אונ אלע פריא אונ גלושטין ניט צו זיין צווישן דיא נשמות פון דיא צדיקים וואש זייא טוען נחת רוח צוא גאט · נאר גאר זייער כוונה איז צוא דער פילן זייער האלז מיט זייער גלושטקייט אונ נאך צוא גיין נאך דעם קוקונג פון זייער הארץ: (יד) אונ אז זייא שטייען אויף אין דר פריא גייען זיי אין דיא גאסין אונ אין די מארקן צוא ריידן נארישקייט אדר פון וועגין זייער שפייז אונ גייען אין שול אריין אויף איין קליינר צייט אונ טוען אן תפילין נאר פון איין זכרון וועגין כלומר זיי זאלין גידיינקן אז זייא זיינן יהודים · אונ דאבנן גישווינד אן כוונה דאש זייא טוען ניט צוא זייער הארץ צוא פאר שטיין צוא וואש פאר איין הייליג ארט זייא גייען · דען דיא שכינה רואט אין אלע שולן תמיד אונ זייא קומן אין שול אריין מיט שלעכטע מחשבות: (טו) אונ דאש דאבנן איז אויף זייא וויא איין עול אונ איין משא · אונ פון דער שול לופן זייא אוועק נאך זייערע תענוגים פון דעם עולם אונ טראכטין גאר ניט מיט וואש פר איין גוטע מעשים וועט דיא נשמה קומן פאר איר בשעפר דען ביא נאכט אז דיא מענטשן שלאפין גייט דיא נשמה ארויש פון דעם מענטשן צו גיין עדות זאגין אויף דיא מעשים וואש ער האט גיטאן ביא טאג אז דיא נשמה קומט ארויף

בשלימות אזי נדחית היא מחוץ לפרגודא קדישא ונמסרת לידי ס"א ח"ו שאין מניחין האדם לעשות תשובה כי בדרך שהאדם רוצה לילך מוליכין אותו · (טז) משא"כ כשאדם הוא מתרחק משיבושי העולם ומרגיל עצמו לעמוד בשחרית לעבודת ה' ומי שיש יכולת בידו לעסוק בעסקי התורה אין לך מדה גדולה מזו ומי שאין יכולת בידו לעסוק בתורה אזי יקום ויתפלל בכל לבבו ויתאבל על חורבן בית המקדש ואז הקב"ה יפתח לו פתחי תשובה ושב ורפא לו :

פרק לה **חז"ל** תקנו לומר קודם תפלת י"ח פסוק אדני שפתי תפתח ופי יגיד תהלתך · והכוונה בזה לבקש מאת הקב"ה שיהיה מרוצה תמיד בתפלתו ושלא יאמר עליו ולרשע אמר אלהים מה לך לספר חוקי ותשא בריתי עלי פיך · (ב) כי בהיות הבורא יתברך מואס בתפלתו של אדם על ידי דרכיו המכוערים א"כ מה יתרון בשני חייו טוב הוא מותו מחייו ולכן בעמדו להתפלל יעמוד באימה וברעדה ולבו ופיו יהיה שוין לייחד שמו הגדול ב"ה בכוונה שלימה בתפלת י"ח והקב"ה קריב ליה שלום וכל ימי חייו קוראין את שמו למעלה שלום בכל רקיעים · (ג) וכד אסתלק האי בר נש מהאי עלמא נשמתא סלקא ובקעת כל אינון רקיעין ולית מאן דימחי בידיה וקב"ה ופמליא דיליה קוראין לשלום ופתחין ליה תריסר נהרי דאפרסמונא דכיא · (ד) והנה להודיע גודל מעלת התרוממות תפלת בני אדם נבאר פה מ"ש בזוהר צריך שתדע שיש למעלה בכל רקיעים ממונים מיוחדים ביום על כל פתחים ושערים וחלונות וכן יש ממונים מיוחדים בלילה על הנ"ל והממונים של יום נקראים ממשלת היום והממונים של לילה נקראים ממשלת הלילה · (ה) ובבל פתח ושער וחלון ממונה אחד ותחותיה ממונים

פאר דעם כסא הכבוד איין גירוכט מיט עבירות · אונ האט ניט גיטאן גאטש דינשט בשלימות · דען ווערט זיא ארויש גשטויסן פון דעם היילגן היכל אונ זיא ווערט איבר גיענטפערט צוא דער סטרא אחרא · וואש זייא לאזין אים ח"ו קיין תשובה ניט טאן ווארום אין וואש פאר אוועג דר מענטש וויל גיין · פירט מען אים כלומר אז ער וויל גיין אין גוטן וועג העלפט מען אים פון דעם הימל · אונ אז ער וויל גיין אין שלעכטין וועג לאזט מען אים גיין · אבר מען העלפט אים דער צוא ניט : (טז) אבר אז דער מענטש דער ווייטרט זיך פון דיא נארישקייט פון דער וועלט · אונ גיוויינט זיך אויף צוא שטיין אין דער פריא צוא גאטש דינשט · דער וואש האט יכולת צוא לערנן תורה · איז קיין בעשירס ניט פאר האנדן דער פון אונ דער וואש קען ניט לערנן תורה זאל ער אויף שטיין אונ מתפלל זיין מיט גאר זיין הארץ · אונ זאל קלאגין אויף דעם חורבן בית המקדש אונ דענמאלט וועט גאט ב"ה אים עפנין די טירין פון תשובה אונ ער ווערט תשובה טאן אונ גאט וועט אים מוחל זיין זיינע זינד :

פרק לה חז"ל אונזרע חכמים האבין מתקן גיוועזן צו זאגין איי מען הייבט אן שמונה עשרה אדני שפתי תפתח אונ דיא כוונה איז דער מיט צוא בעטין פון גאט ב"ה אז ער זאל זיין באוויליגט פאר אים מיט זיין תפלה אונ ער זאל ניט זאגין אויף אים דעם פסוק ולרשע אמר אלהים מה לך לספר חוקי אונ צום רשע זאגט גאט וואש האסטו צוא דער ציילין מיין גיזעץ : (ב) ווארום אז גאט פאר מיאוסת אין דער תפלה פון דעם מענטשן איבר זיינע שלעכטע מעשים · נוא וואש טויג אים זיין לעבין · אונ זיין טויט איז בעשר פאר אים פון זיין לעבין אונ דרום אז ער שטעלט זיך מתפלל זיין · זאל ער שטיין מיט פארכט אונ מיט ציטרניש · אונ זיין הארץ מיט זיין מויל זאל גלייך זיין צו מייחד זיין דעם נאמן פון גאט ב"ה מיט ארעכטע כוונה · אונ דען גינעהנט גאט ב"ה אים שלום · אונ אין אלע זיינע לעב טאג רופט מען אויף דעם הימל זיין נאמן שלום : (ג) אונ אז דר מענטש שטארבט גייט אויף זיין נשמה אונ שפאלט אלע הימלן ביז זיא קומט צו איר ארט אונ קיינר פאר ווערט איר ניט אונ גאט מיט זיין פמליא דאש זיינן דיא מלאכים רופין איר צוא שלום אונ עפנן איר צוועלף טייכין פון ריינם באלסום אייל : (ד) אונ כדי צו מאכין וויסן דיא מעלה פון דעם הויכקייט פון דיא תפלות פון אלע גאטש פארכטיגע זיינן וועל איך דא בשייד, דאש וואש עש שטייט אין זוהר דו באדרפשט ווישן אז אין אלע הימלן איז פאר האנדן מלאכים וואש זיינן ממונה בייא טאג אויף אלע טירין אונ טויערין אונ פענצטר אונ אויך איז פר האנדן אנדרע מלאכים וואש זיינן ממונה בייא נאכט אויף דעם אלמין אונ דיא ממונים פון בייא טאג ווערין גירופין ממשלת היום אונ דיא ממונים פון בייא נאכט ווערין גירופן ממשלת

ממונים שרים ושלטונים לרבבות ומי יוכל לספר ולשער כל שרי הממונים וחיילות וכתות שהן תחת כל ממונה ותמיד כד עייל לילה וכד עייל יממא אזי כרוזים נכרזים בכל רקיעים שיעמדו הממונים על משמרתם ומיד כל ממונה קאי' על אתריה המיוחד לו׃ (ו) ואז הקב"ה קדים ואתי ונחית וישראל עאלין לבי כנישתא לשבחא למאריהון בשירות ובתפלות ומי שהוא ירא וחרד לבו לעבודת ה' להתפלל בכונה שלימה שיהיו פומיה וליביה שוין לייחד שמא קדישא אזי קב"ה מרוצה ושמח בתפלתו וכל תיבה סלקא לעילא ומתקבלת בשמחה בפני המלאכים הממונים עד שעולה למעלה למדריגה העליונה להיות כתר על ראש מלך מלכי המלכים הקב"ה׃ (ז) והנה לכל ד' רוחות העולם עומדים למעלה שרים ממונים ומגיעים לגבי חד ממונה ושם הן ט' פתחים ושם עומדין הרבה שרים וממונים ועל גביהון חד מלאך ושמו אבוליא"ל והוא יוצא לקראת תפלות ישראל עם כל המלאכים׃ (ח) ונטלין האי צלותא ונשקין לה ומעלין לה למעלה לרקיע ומביא התפלה למקום נורא מאוד אשר שמה י"ב פתחין ועל כל פתח הן ממונים וחיילות הרבה׃ (ט) ובשער י"ב עומד שם ממונה חד ענא"ל שמיה והוא ממונה על הי"ב שערים וכשבאו תפלתן של צדיקים לפניו מכריז בקול גדול פתחו שערים ויבא גוי צדיק שומר אמונים׃ (י) אז נפתחים כל השערים וצלותא דא עולה בכל אינון פתחין ואז מתעורר חד ממונה ושמיה עזריא"ל והוא ממונה על ששים רבוא מחנות של מלאכים וכולהו נטלין לההוא צלותא ואמרי עיני ה' אל צדיקים ואזניו אל שועתם פני ה' בעושי רע להכרית מארץ זכרם׃ (יא) ואח"כ מוליכין את התפלה לרקיע למעלה ומגעת לחד ממונה גבריא"ה שמיה ויש לו הרבה כתות מלאכים ובאותו הרקיע

משלת הלילה׃ (ה) אונ אויף איטליכן טויער אונ טיר אונ פענצטר איז איין ממונה׃ אונ האט אונטר זיך פיל טויזינט מלאכים׃ אונ אז דיא צווישן שייד קומט צווישן טאג אונ נאכט׃ ווערט אויש גירופן אין אלי הימלן אז איטליכר ממונה זאל שטיין אויף זיין משמר דאש היישט דרויף וואש ער איז גיזעצט גיווארין׃ שטעלט זיך תיכף איטליכר ממונה אויף זיין ארט וואש מען האט אים גיזעצט דרויף׃ (ו) אונ דענמאלט פעדרט גאט ב"ה אונ נידרט אראפ אין די שולן אריין צו הערין דיא תפלות פון דיא ישראל אונ דיא ישראל גייען אין דיא שולן אריין צו לויבן זייער הער מיט שירות ותשבחות אונ תפלות אונ דער וואש פארכט זיך פר גאט אונ זיין הארץ איילט צו גאטש דינשט תפלה צוא טאן מיט ארעכטר כוונה דאש זיין מויל אונ זיין הארץ זאלן גלייך זיין מייחד צו זיין דעם היילגן נאמן פון גאט ב"ה איז גאט ב"ה בווילגט אונ פרייט זיך מיט זיין תפלה׃ אונ איטליכשווארט גייט ארויף אונ ווערט אן גינומן מיט שמחה פאר דיא מלאכים וואש זיינן ממונה׃ ביז ער גייט ארויף צו איין גרוישר מדריגה דאש זיין תפלה זאל זיין אקרון אויף דעם קאפ פון גאט ב"ה וואש ער איז איין קינג איבר אלע מלכים׃ (ז) אונ נון צוא אלע פיר זייטין פון דר וועלט שטייען אויף דעם הימל מלאכים ממונים׃ אונ די תפלות גרייכין צו איין ממונה׃ אונ דארטין זיינן פאר האנדן נייין טירין׃ אונ דארטין שטייען פיל מלאכים ממונים׃ אונ איבער זייא איז איין מלאך אונ זיין נאמן איז אבוליא"ל אונ ער מיט אלע מלאכים גייען אנטקעגין דיא תפלות ישראל׃ (ח) אונ נעמען דיא תפלה אונ קושין זיא אונ ברייגגן זיא אריין אויבן אין הימל אריין אונ ברייננט דיא תפלה צוא זייער איין פארכטיג ארט וואש דארטין זיינען פאר האנדין צוועלף טירין׃ איבער איטליכר טיר זיינן פאר האנדן פיל ממונים אונ פיל חיילות (ט) אונ אין דעם צוועלפטין טויער שטייט דארטין איין ממונה אונ זיין נאמן איז ענא"ל אונ ער איז ממונה איבר דיא צוועלף טויערין׃ אונ אז דיא תפלות פון דיא ישראל קומן פאר אים׃ רופט ער אויש מיט אגרויש קול עפינט אויף דיא טויערין אונ לאז קומן דאש גירעכטע פאלק וואש זייא היטין דאש גלייבונג פון גאט׃ (י) דענמאלט ווערין גיעפנט אלע טויערין׃ אונ דיא תפלה גייט ארויף אין אלע טויערין אונ דענמאלט ווערט דער וועקט איין ממונה אונ זיין נאמן איז עזרי"אל אונ ער איז ממונה אויף זעכציג מאל צעהן טויזינט שארין פון מלאכים׃ אונ אלע נעמן דיא תפלה אונ זאגין׃ דיא אויגן פון גאט זיינן צוא דיא צדיקים אונ זיינע אויערין זיינן צוא זייער גישרייא׃ אונ דער נאך פירט מען דיא תפלה אויבן אויף דעם הימל אונ זיא גרייכט צוא איין ממונה וואש זיין נאמן איז גברי"ה אונ ער האט

הרקיע יש שם חד טינרא תקיפא מאוד והאי יש לו אור גדול · (יב) ותחת האי טינרא יש שם שע"ה חלונות והענין הוא כי בשעת מתן תורה נתחברו אלו שע"ה מחנות מלאכים בחיבור אחד והיו מקטרגים שלא תרד התורה למטה ואנזיף בהו הקב"ה ועייל להו תחות האי טינרא מאותו היום שנתנה התורה לישראל ושלשה פעמים בכל יום יוצאים מתחות ההוא טינרא · (יג) וכאשר עולין תפלתן של ישראל שהתפללו בכונה שלימה כאמור ומגעת להאי טינרא אזי מראה להון תפלתן של ישראל אזי יוצאין שע"ה מחנות הנ"ל לקראת האי צלותא ועושין לה כבוד גדול ואמרין שירה ה' אדונינו מה אדיר שמך בכל הארץ אשר תנה הודך על השמים ומעטרין להאי תפ"ה בכמה עיטרין ומלוין התפלה שעולה עד למעלה לרקיע נורא וגדול · (יד) ויוצא מההוא רקיע ממונה חד שמשיא"ל שמיה ונוטל התפלות ומעטר ליה להאי צלותא בעטרין דבשמים של ג"ע ומשם עולה התפלה עם כל משריין לרקיע גדול ונורא ובאה לחד ממונה גרדיא"ל שמיה והוא בעל מלחמה ברצון הקב"ה וכד האי צלותא סלקא לשם · (טו) אזי האי ממונה עם חיילין ומחנות שלו אשר שם מזדעזעים ויוצאין לקראתה ומשתחוים לנגד צלותא דא וסלקין עוד למעלה לרקיע נורא ומרום ותמן שבעין שרים וחד ממונה עליהון ענפיא"ל שמיה ונוטל האי צלותא ומעטר לה בשבעין עטרין וסלקין לה לרקיע הזה · (טז) ושם באה התפלה ליד ממונה הגדול הנקרא סנדלפו"ן שכל פתחין ומפתחין דמריה בידיה ומעייל צלותא דא לתוך ז' היכלין נקראין היכלין קדישין ודי בזה כי יש עוד להאריך בזה מ"מ אני אוהב לקצר · (יז) ועתה כל הירא וחרד צריך לשום אל לבו גודל התרוממות ושבח התפלה שצריך האדם להתפלל בכוונת הלב · (יח) ואשרי הגבר שמכבד את בוראו בגרונו באהבה ובכוונת הלב ונותן להקב"ה יחוד וקדושה וברכה וע"ז נאמר העניק לו מצאנך מגרנך ומיקבך מצאנך זה שצריך לומר

פ

אונטר זיך פיל כיתות מלאכים · און אין דעם הימל איז פאר האנדרין אגרוישר פעלזין וואש ער לייבט זייער שטארק און אונטר דעם פעלזין איז פאר האנדרין דרייא הונדרט מיט פינף און זיבעציג פענצטר · און דאש בטייט דען בשעת אז גאט ב"ה האט אים גיוואלט נעבין זיין תורה צוא דיא ישראל · האבין זיך בהעפט אין איינם דרייא הונדרט און פינף און זיבציג כיתות מלאכים · און האבין מקטרג גיוועזן אז דיא תורה זאל ניט נידרן אראפ צוא די ישראל האט גאט ב"ה אויף זייא אן גישריען · און האט זיי אריין גיבראכט אונטר דעם פעלזין פון דעם טאג אן וואש דיא תורה איז גיגעבן גיווארין צוא דיא ישראל : (יג) און אז דיא תפלות פון דיא ישראל וואש זיינן מתפלל מיט ארעכטר כוונה גייען ארויף און גרייכין צוא דעם פעלזין ווייזט מען זייא דיא תפלות · גייען די דרייא הונדרט און פינף און זיבציג כיתות מלאכים אנטקעגן דער תפלה און טוען איר אן גרויש כבוד · און זאגין שירה דעם פסוק יי אדונינו מה אדיר שמך בכל הארץ דאש איז טייטש גאט אונזר הער וויא שטארק איז דיין נאמן גילובט אויף דער ערד און קריינן צוא דער תפלה מיט פיל קרוינן · און בלייטין דיא תפלה דאש זיא גייט נאך העכר צוא איין פארכטיגן און גרוישן הימל · (יד) און פון דעם הימל גייט ארויש איין ממונה זיין נאמן איז שמשי"אל און ער נעמט דיא תפלה מיט אלע מלאכים צוא איין גרויסן און פארכטיגן הימל · און זיא קומט צוא איין ממונה זיין נאמן איז גרדיאל און דער האלט מלחמה דורך דעם ווילן פון גאט אז דיא תפלה קומט אהין : (טו) אזו ציטערט דער מלאך מיט זיינע כיתות און גייען איר אנטקעגן און בוקין זיך קעגין דער תפלה און זיא גייט ווייטר צו איין העכרין הימל · און דארטן זיינן זיבציג שרים און איין ממונה איז איבר זייא זיין נאמן איז ענפיאל און ער נעמט דיא תפלה און קריינט זיא מיט זיבציג קרוינן און ברייננן זיא אויף צום זיבטן הימל : (טז) דארטין קומט דיא תפלה צו דעם גרוישן ממונה וואש ער הייסט סנדלפון וואש אלע טירין און אלע שליסלן פון דעם הימל איז אין זיינע הענט און ער ברייננט ארייז די תפלה אין זיבן היכלות וואש זייא ווערין גירופין הייכלין קדישין : (יז) און איצונר דער וואש פארכט זיך פאר גאט און אײלט זיך צו זיין דינשט מוז ער טאן צו זיין הארץ דאש גרויש דער הייבונג און דיא לויב פון דער תפלה · דאש ער דארף תפלה טאן מיט כוונה פון דעם הארץ : (יח) און וואול דעם מענטשן וואש טוט לויבן השי"ת מיט זיין מויל · מיט ליבשאפט און מיט כוונה פון הארץ און גיט צוא גאט ב"ה יחוד ברכה קדושה און דרויף שטייט אין פסוק העניק תעניק לו מצאנך ומגרנך ומיקבך דאש ווארט מצאנך מיינט מען די תורה אז דער מענטש מוז אלע טאג זאגין דיא פרשה פון קרבנות

וואש

פ' הקרבנות ולכוין ונשלמה פרים שפתינו ועוד העניק לה' מגרנך מגרון· שלך בתפלה ושבח וזמרה מיקבך האותיות אמצעות הן אותיות יב"ק שהוא ר"ת "יחוד "ברכה "קדושה כדאיתא בתיקוני זוהר · (יט) ע"כ יראה האדם להיות נקי כפים מגזל ומגניבה ולהיות ידיו נקי מהשגת גבול ובר לבב שיהיה משא ומתן שלו באמונה ותפלתו יהיה בכונה כפי השגתו אזי יהיה לרצון אמרי פינו והגיון לבנו עליו נאמר שאו ידיכם קודש וברכו את ה' אמן :

פרק לט **במדרש** רבה פ' חיי שרה ז"ל ואברהם זקן בא בימים אמר רבי אבא יש לך אדם שהוא בזקנה ואינו בימים ואינו בזקנה אבל כאן יש זקנה כנגד ימים וימים כנגד זקנה עכ"ל · (ג) והנה נ"ל לפרש הפשוטא של מ"ר הנ"ל כי מלת זקנה הוא מורה על אריכות השנים ומלת ימים הן מורין על ימים טובים · (ג) והנה יש לך אדם שהוא זוכה לזקנה ר"ל לאריכות ימים ואינו זוכה לימים ר"ל לימים טובים כי הוא מבלה שנותיו בצער ובעניות ובדלות וצרות ויש לך אדם שהוא זוכה לימים ר"ל לימים טובים בעושר והרוחה ויש לו מכל טוב אבל אינו מאריך שנותיו לזקנה · (ד) משא"כ אברהם אבינו ע"ה זכה לזקנה ולימים טובים זהו פשוטו שהיה לו לאברהם חלק טוב גם בעולם הזה כמשרז"ל שלשה הטעימן הקב"ה מעין עולם הבא בעוה"ז ואלו הן אברהם יצחק ויעקב דכתיב בהו בכל מכל כל ע"כ · (ה) אבל על פי האמת שמעתי בשם הגאון מ"ו מה"רר יודיל זצ"ל שהיה אב"ד ור"מ בק"ק קאוולי על פי הזוהר פרשת ויחי דכתיב ביעקב אבינו ע"ה ויקרבו ימי ישראל למות · (ו) והקשה הזוהר וכי בכמה יומין מית בר נש דהא בשעתא חדא נפיק נשמה מעלמא אלא הכי תאנא כי כשאדם נפטר מהעולם אזי באין כל יומין לחשבון לפני הקב"ה שלא יחסר אחד מהם

וואש זייא זיינן גיוועזן פון בהמות אונ שאף אונ צו מכוין זיין בשעת זאגין אז עש זאל זיין גלייך וויא דוא וואלשט אלע טאג גיוועזן מקריב זיין קרבנות · דאש ווארט מגרנך איז טייטש פון דיין האלז · דאש מיינט מען דוא זאלשט תפלה טאן אונ זאלשט שבח והודיה אפ צוא געבן צוא גאט ב"ה דאש ווארט ומיקבך איז די מיטלסטע אותיות דר פון יק"ב דאש איז דיא אותיות יב"ק דאש מאכט יחוד ברכה קדושה : (יט) דרום זאל איטליכר מענטש זעהן אז זיינע הענט זאלין ריין זיין פון גזל אונ גניבה · אונ זאל קיינם קיין השגת גבול ניט טאן אונ זאל האנדלין באמונה דען וועט אן גינומי ווערין זיין תפלה אמן :

פרק לט במדרש אין מדרש רבה שטייט ואברהם זקן בא בימים אונ אברהם איז אלט גיווארין ער איז גיקומן אין זיינע טעג · זאגט רבי אבא איין פירוש דרויף · דען עש איז פאר האנדין איין מענטש וואש ער איז אלט אן טעג · אדר מיט טעג אן עלטער · אבר בייא אברהם אבינו איז גיוועזן דיא טעג קעגין דיא עלטער · אונ די עלטער קעגין טעג נוא האט דאך דער מדרש קיין פירוש ניט : (ב) זאגט דער מחבר אונ נון איך וועל מפורש זיין דעם פשטן פשט דר פון דען דאש ווארט (זקנה) בטייט אויף לאנגע יאר · אונ דאש ווארט (ימים) בטייט אויף גוטע טעג · (ג) אונ נון עש איז פאר האנדין אמענטש וואש ער איז זוכה צו לאנגע יאר אונ איז ניט זוכה צו גוטע טעג · נאר ער לעבט איבר זיינע יארין מיט צער אונ ארומקייט אונ מיט צרות · אונ עש איז פאר האנדין אמענטש וואש ער איז זוכה צו גוטע טעג מיט עשירות אונ האט אלץ דאש גוטש · נאר ער לעבט ניט לאנג · (ד) אבר אברהם אבינו ע"ה האט זוכה גיוועזן צו עלטר אונ צוא גוטע טעג ווארום ער איז גיוועזן איין עושר · אונ אזו איז דיא טייטש אין פסוק ואברהם זקן אונ אברהם איז אלט גיווארין · בא בימים אונ איז גקומן מיט גוטע טעג · אויך דאש ער איז איין גרושער עושר גיוועזן אונ האט גיהאט אלץ דאש גוטש · דאש איז דער פשוטו פשט (ה) אבר על פי האמת · האב איך גיהערט פון הגאון הרב רבי יודל זצ"ל אב"ד דק"ק קאוולי ער האט דעם פשט אזוא גיזאגט דען דער זוהר שרייבט בייא יעקב אבינו שטייט ויקרבו ימי ישראל למות אונ עש האבן גינעהנט דיא טעג פון יעקב וואש ער הייסט ישראל צוא שטארבן · (ו) פרעגט דער זוהר איין קשיא שטארבט דען דער מענטש אין פיל טעג ער שטארבט דאך אין איין שעה · וואש שטייט אונ דיא טעג פון יעקב האבין גינעהנט צוא שטארבין איז דאך משמע ער איז גישטארבן אין פיל טעג · נאר דער תירוץ איז אזו האבן מיר גילערנט · דאש אז דער מענטש בדארף שטארבין · מוזין קומן אלע זיינע טעג פאר גאט השבון אפ געבין וואש ער האט גיטאן אין איטליכן טאג · אונ אז

מחם · (ז) והנה כשאדם הוא צדיק שיראת ה׳ היתה חקוקה בלבו תמיד מידי יום ביומו אזי אהבתו דבוקה הקב״ה וכל יום ויום שהוא מושלם בתורה ויראה ומצות ומעשים טובים אזי היום ההוא מעוטר ומלובש הוד והדר אלו ימים הן ראוין להתקרב לפני מלך מלכי המלכים הקב״ה להראות מעלות הצדיק שלא עבר יום אחד משנותיו מתורה ומצות ומעשים טובים וזה שאמר הכתוב ויקרבו ימי ישראל למות שנתקרבו כל הימים של יעקב אבינו לפני הקב״ה · (ח) משא״כ הרשעים שאינן משגיחין על עבודת הקב״ה ויבלו ימיהם בהבליהון והולכים בשרירות לבם ובעולה ואון ומרמה חדלו להשכיל להטיב מעשיהם אזי לאחר מותם ימיהם מתחבאין ובושין להתקרב לפני הקב״ה ואז דנין אותן בדינין קשין ומרים על חסרון הימים לפי חשבון שני חייו · (ט) וזה שאמר לגבי אברהם אבינו יש לך אדם שהוא בזקנה ר״ל זקן אשמאי והוא חי שנים הרבה ואינו בא בימים כי כלה חייו בחטאים ופשעים וימיו מתחבאין ומתרחקין ממנו מלבוא לפני הקב״ה ויש לך אדם כשר וחסיד ובא בימים שלו לפני הקב״ה ופעולתו היתה שלימה בתור׳ ובמצות אכן אינו בא בזקנה כי מת בילדותו · (י) משא״כ אברהם אבינו ע״ה האריך ימיו רצה לומר שבאו כל הימים שלו לפני הקב״ה מהודרים במעשה הטוב זהו ואברהם זקן שזכה לזקנה ובא בימים ודו״ק ע״כ · (יא) ע״כ ישים האדם אל לבו שלא להרחיק יום אחד מימיו לבא בחשבון לפני הקב״ה כי פתאום נלכד בפח יקוש ומת במיתה פתאום ולשום אל לבו שכל הרמזים שאמרו רז״ל הן הן גופי התורה והתורה היא רק לנו כמלבוש · (יב) וראוי שתדע כי ענין יונה הנביא שהטילו לים ואח״כ בא לדג גדול הכל הוא הרמז על הנשמה כדאיתא בזוהר ויקהל והא לך תמצית הדברים יונה דנחית לספינה היא הרמז על הנשמה׳ שנמשלת ליונה שיורדת לגוף האדם ונחשב האדם בהאי עלמא כספינה ההולכת בלב ים והרבה סכנות עליה כן הרבה הרפתקאות על האדם בהאי עלמא כספינה והרבה שלוחים למקום והרבה מקטריגים עליו בכל יום בב״ד של מעלה

בשביל

דער מענטש איז איין צדיק וואש גאטש פארכט איז אויש גיקריצט אין זיין הארץ אונ ער טוט מעשים טובים אונ לערינט תורה אין איטליכן טאג · דען קומט דער טאג גיקריינט ־אונ אן גיקלייד מיט שיינקייט · אזעלכע טעג זיינען ראוי צוא גינעהנען פאר גאט ב״ה · צוא ווייזן דיא מעלה פון דעם צדיק אז פון אלע זיינע יארין איז ניט אוועק גיגאנגען אפילו איין טאג ער זאל אין אים ניט לערנען אונ מעשים טובים טאן · דרום שטייט ביי יעקב אז אלע זיינע טעג האבן גינעהנט פאר גאט ווייל זייא זיינען אלע גוט גיוועזן · (ה) אבר די רשעים וואש פרעגין ניט אויף דער דינסט פון גאט ב״ה אונ פאר ברייננן זייערע טעג מיט נארישקייט אונ גייען נאך תאות לבם אונ טוען עולת אונ אום רעכט אזוא אז עש קומט זייער צייט צוא שטארבן בהלטין זיך זייערע טעג אונ שעמען זיך צוא קומן פאר גאט ב״ה · אונ דען משפט מען אים מיט ביטרע יסורים כפי דיא טעג וואש גייען אים אפ פון אלע זיינע לעב טאג דאש הייסט וואש ער האט אין זייא קיין מעשים טובים ניט גיטאן · (ט) אונ דאש זעלביגע איז דער פשט פון דעם מדרש · עש איז פאר האנדין א מענטש וואש ער קומט אין דער עלטער דאש מיינט מען איין רשע · דאש ער לעבט לאנג · אונ קומט ניט מיט דיא טעג · ווייל ער האט פאר בראכט זיינע טעג אין נארישקייט דרום בהאלטין זיך זיינע טעג אונ דער ווייטערן זיך פון צוא קומן פאר גאט ב״ה · (י) אונ עש איז ווידער פאר האנדין איין אדם כשר אונ איין פרומער וואש קומט מיט אלע זיינע טעג פאר גאט ב״ה · דען ער האט אלע זיינע טעג עוסק גיוועזן אין תורה אונ מעשים טובים נאר ער קומט אבר ניט מיט עלטער · דאש ער שטארבט אין זיין יוגנט · (יא) אבר אברהם אבינו עליו השלום האט זוכה גיוועזן צוא עלטער אונ איז גיקומען מיט אלע זיינע טעג · דאש אלע זיינע טעג זיינען גיקומען פאר גאט ב״ה · בשיינט מיט גוטע מעשים · דרום זאל דער מענטש טאן צוא זיין הארץ ער זאל זעהן אלע זיינע טעג זאלין קענען קומן פאר הש״י · ווארום פלוצלונג ווערט ער גיהאפט אין דער נעץ פון שטרויכלונג אונ שטארבט פלוצלונג דרום זאל ער אלע טעג תשובה טאן · אונ זאל טאן צוא זיין הארץ אז אלע רמזים וואש אונזרע חכמים זאגן דאש איז דיא גופי תורה · אונ דיא אלע מעשיות וואש שטייען אין דער תורה בווייזן אויף גרושע סודות : (יב) אונ אזוי דיא מעשה פון יונה הנביא וואש מען האט אים ארין גווארפן אין ים ארייך אונ איין פיש האט אים איין גשלונגען · דאש אלץ איז רמזים אויף דער נשמה : (יג) אזו וויא עש שפייט

אין

בשביל חטאיו ופשעיו׃ (יג) והאדם אינו שם את הדברים אל לבו כי מרבה חטא על פשע וחושב כי לא נתבע לדין על זה וכאלו ח"ו אין השגחה משמים על מעשיו המקולקלים ובאמת הקב"ה שותק עד שתתמלא סאתו והדין הקשה מתגבר והולך ונגזר חרון אף פתאום על זה האדם דוגמת הרוח סערה שבא אל ספינת יונה פתע פתאום והרוח היה הולך וסוער ובקש להשבר הספינה׃ (יד) כן גזירת הדין אשר בא על האדם פתאום ומרעיש כל הגוף ונתלהב ונתחמם הגוף ונכנס אל המטה זו היא ערש דוי ותרדמה נופלת עליו וזהו דוגמא ויונה ירד אל ירכתי הספינה וירדם ובעודו מוטל על ערש דוי מתחיל רוח לקשקש בקרבו׃ (טו) וזהו היצה"ר שמתעורר באותו הפעם לב האדם שלא יתעצל האדם מלהרהר בתשובה כי קרוב היום להפרד מזה העולם וזהו דכתיב ויקרא אליו רב החובל דא הוא יצה"ר שהוא מנהיג את כל הגוף ויאמר לו מה לך נרדם קום קרא אל אלהיך וגו׳ לאו שעתא הוא למידמך דהא סלקין לך לדינא על כל מה דעבדית בהאי עלמא וראה להתוודות לפני בוראך מה מלאכתך פי׳ זכור על מלאכתך שפעלת בהאי עלמא וכמה שקרים וזיופים פעלת במלאכתך ובמחייתך תן תודה ואל תתגאה כי אתה רואה כי קרוב הוא יום המיתה והשלך הגאוה והרמת רוח וזכור שנבראת מטפה סרוחה׃ (טז) וז"ש ומאין תבא ומה ארצך אסתכל דהא מארעא אתברית ולארעא תשוב ומאיזה עם אתה תעיין אם יש לך זכות אבות להגן עליך עתה בעת צרה כל זה הוא התעוררות היצר שמעורר לב האדם בעת חליו (וזהו נ"ל לתרץ המ"ר פ׳ בראשית והנה טוב מאוד זה המלאך המות ולפני זה אמר טוב מאד זהו היצה"ר ע"ש ר"ל בזמן שהוא קרוב למות אזי גם היצה"ר הוא טוב שמעורר האדם לעשות תשובה ולהתודות כנזכר) ובההוא שעתא יתבין ב"ד של מעלה והמליצים מלמדין זכות והמקטרגים

אין זוהר׃ יונה הנביא וואש האט גינדרט אין דער שיף אריין דאש איז איין רמז צוא דער נשמה׃ וואש זיא נידרט אין דעם גוף אריין׃ אונ דער מענטש איז גיגליכן אויף דר וועלט׃ וויא אשיף וואש גייט אין מיטן ים אונ האט אויף זיך פיל סכנות אזו איז אויף דעם מענטשן אויך דא פיל טרעפונג אונ האט אויף זיך פיל מקטריגים אלע טאג בייא דעם ב"ד של מעלה׃ פון וועגין זיינע זינד׃ (יד) אונ דער מענטש טוט דיא זאכין גאר ניט צוא זיין הארץ אונ מערט איין זינד אויף דער אנדרר׃ אונ מיינט אז ער וועט ניט מוזן אפ געבין קיין דין אונ חשבון דרויף׃, אונ גלייך וויא פון דעם הימל איז ח"ו ניט פאר האנדן קיין השגחה אויף זיינע שלעכטע מעשים׃ אבר דער אמת איז׃ גאט ב"ה שווייגט אים ביז זיין מאס פון זינד וועט פול ווערין׃ וועט אויף אים זיך שטארקן דער שווערר דין׃ אונ פלוצלונג ווערט אויף אים נגזר איין צארין פון גאט׃ (טו) גלייך וויא דער שטורם ווינט וואש איז גיקומן פלוצלונג אויף דער שיף פון יונה׃ אונ האט אלע מאל מער גישטורמט׃ אונ האט גיוואלט צוא ברעכין דיא שיף׃ אזו אויך דיא גזירה וואש קומט פלוצלונג אויף דעם מענטשין אונ מאכט שטורמן גאר דעם גוף אונ ער ווערט דער היצט אונ ווערט קראנק אונ איין שלאף פאלט אויף אים׃ אזו איין גלייכין וויא עש שטייט בייא יונה׃ אונ יונה האט גנידרט צו דיא זייטן פון דר שיף אונ איז אנשלאפין גיווארין אונ בשעת ער ליגט אויף דעם קראנקין בעט הייבט אן דער דפק צו קלאפין אין אים מחמת היץ דאש איז דער יצר הרע וואש ער דער וועקט דענמאלט דאש הארץ פון דעם מענטשן ער זאל זיך ניט פוילן פון מהרהר בתשובה זיין ווארום עש איז נאהונט דער טאג ער זאל ווערין אפ גישייד פון דער וועלט׃ אונ דאש מיינט דער פסוק ויקרא אליו רב החובל דאש איז דער יצר הרע וואש ער פירט דעם גאנצין גוף אזו יוויא דער עלצטר טרייבר פון דער שיף פירט דיא גאנצע שיף׃ אונ ער זאגט צו אים וואש שלאפשטו שטייא אויף רוף צו דיין גאט׃ עש איז ניט דיא צייט אצונד צוא שלאפין׃ ווארום מען וועט דיך דאך נעמן צוא משפט אויף דעם אלמן וואש דוא האשט גיטאן אויף דער וועלט אונ זעה מתודה צוא זיין פאר דיין בשעפר׃ גידיינק וואש דוא האשט גיווערקט אויף דר וועלט וויפל פאלשקייט אונ זיופים האשטו גיווערקט אין דיין מלאכה אונ אין דיין פרנסה זאיי מתודה אונ האלט זיך ניט בעל גאוה׃ ווארום דוא זעהשט דאך אז דר טאג פון דעם טויט איז נאהונט׃ אונ ווארף אוועק דיא גאוה׃ אונ גידיינק דאש דוא בישט בשאפין גיווארין אויש איין פאר שטינקדיגין טראפין׃ (טז) אונ דאש מיינט דער פסוק ומאין תבוא גידיינק פון וואנן דוא בישט דאך בשאפין גיווארן אויש ערד ומה ארצך אונ וואש איז דיין לאנד דאש דוא

ווערשט

והמקטריגים מזכירין חובה וטוענים לפני הקב"ה ואם נגזר לזכות מוטב ואם נגזר ח"ו למות אזי נאמר על המלמדין זכות שטרחו ויצאו להצילו וע"ז נאמר ויחתרו האנשים להשיב אל היבשה ולא יכלו לא עלה בידם להשיבו ליבשה שיקום ממטתו מחליו כי כבר נגזרה גזירה מבי דינא רבא · (יז) ואז ג' שלוחים ממונים יוצאים חד שכותב כל הזכיות שלו וכל החטאים שלו וחד דנטיל חשבון הימים לפי שני חייו שיהיו כל הימים בחשבון וכנזכר לעיל וחד דהוי עמיה מיום שנתנה נשמתו בגוף במעי אמו וגזירות דינא לא נח ולא שקט עד דעביד דיליה שתצא נשמתו מהגוף ואז כתיב וישאו את יונה שנושאים אותו לבית הקברות ואז הכרוזים נכרזים לפני מטתו וכשנושאים אותו א"י איהו זכאה מכריזין עליו הבו יקר לדיוקנא קדישא יבא שלום וכו' וזש"ה והלך לפניך צדקך כו' לפני המטה ואי ח"ו מטונף בחטאים איהו מכריזין עליה ווי לפלוני הדין טב דלא יתברי כדין מה כתיב ביה ויטילהו אל הים ויעמוד הים מזעפו כד עאלין ליה לבית הקברות והדג דבלע ליה ליונה דא היא קברו וג' ימים הראשונים כשהוא בקבר מתבקעים הבני מעיים ולבתר ג' ימים ההוא טינופא אתהפך על אנפוי ואמר לו טול מה דיהבת לי אכלת ושתית ולא יהבית ' למסכנא וכל יומך היו כחגין ובמועדין ומסכני הוו רעבין דלא אכלו בהדך טול מה דיהבית בי הה"ד וזריתי פרש על פניכם · (יח) לבתר דא באים ממונים ומחזירין הנשמה
אל

וועשט זיך דאך אום קערין צוא ערד ומאיזה עם אתה אונ פון וואש איין פאלק בישטו דאש מיינט מען זייא מעין אויב דוא האשט זכות אבות מגין צוא זיין אויף דיר אין דר צייט פון דער צרה · דאש אלץ איז דאש דער וועקונג פון דעם יצר הרע וואש ער דער וועקט דאש הארץ פון דעם מענטשן אין דער צייט פון זיין קריינק · אין דער צייט זיצן דאש ב"ד של מעלה אויף זיין משפט אונ די מלאכים זיינן אויף אים מלמד זכות אונ דיא מקטריגים זיינן מלמד חוב אויף אים · אונ אויב עש ווערט נגזר אויף אים זכות דאש היישט ער זאל בלייבן לעבין · איז גוט · אונ אויב עש וועט נגזר ער זאל ח"ו שטארבין · דענמאלט אויף די מליצים וואש האבין אויף אים מלמד זכות גיוועזן אונ האבין זיך מטריח גיוועזן אים מציל צו זיין ווערט אויף זיי גיזאגט דער פסוק ויחתרו האנשים להשיבו ליבשה ולא יכלו אונ דיא מענטשין האבין גיגראבין צוא ווידר קערין דיא שיף אויף דער יבשה אונ זייא האבין ניט גיקאנט · דאש מיינט מען דיא מליצים האבין אים גיוואלט מציל זיין פון דעם טויט אונ האבין ניט גיקאנט ווייל עש איז נגזר גיווארין פון דעם גרוישן ב"ד של מעלה אז ער זאל שטארבין · אונ דענמאלט גייען ארויש דרייא מלאכים · איינר שרייבט אויף אלע זיינע מצות אונ אלע זיינע עבירות · אונ דר אנדרר נעמט אפ חשבון פון דיא טעג צוא האט ער פאריכט אלע זיינע טעג · אונ דער דריטר איז דער וואש איז גיוועזן מיט אים פון דעם טאג אז זיין נשמה איז גיגבין גיווארין אין זיין גוף אין דיא גידערים פון זיין מוטר · אונ דיא גזירה ווערט ניט גישטילט ביז ער שטארבט אזו וויא עש שטייט בייא יונה וישאו את יונה אונ זייא האבין גיטראגין צוא יונה · דאש דעם מענטשין טראגט מען אויך אויף דעם בית הקברות : (יז) אונ דענמאלט ווערין כרוזים אויש גירופין פאר דער מטה וואש מען טראגט אים אויב ער איז א צדיק · רופט מען אויש גיט אפ כבוד צוא דעם צדיק ער זאל קומן מיט פריד אונ דאש איז וואש שטייט אין פסוק והלך לפניך צדקך אונ דיין צדקות וועט גיין פאר דיר מיינט מען פאר דיין מטה · אונ אויב ער איז ח"ו א שלעכטר · רופט מען אויש פאר אים · ווייא איז צוא דעם דאזיגן מענטשן · בעסער וואלט פאר אים גיוועזן ער זאל ניט גיוועזן בשאפין ווערין עש שטייט דארטין ווייטר ויטלוהו אל הים אונ זייא האבין צוא יונה אריין גיווארפין אין ים · אריין ויעמוד הים מזעפו אונ דער ים איז גיבליבן שטיין פון זיין שטורמן · אונ איין פיש האט איין גישלונגן יונה · אונ ער איז גיוועזן דרייא טאג אין דעם פיש · דער נאך האט אים דער פיש גמוזט ארויין געבין אין אנגדר פיש · אזו איז בייא דעם מענטשין אויך מען לייגט אים אין קבר אריין · אין דיא ערשטע דרייא טאג ווערין צו שפאלטין זיינע גידערים אונ נאך דריי טאג קערט מען אים איבר זיין מיאוסקייט אויף זיין פנים · אונ מען זאגט אים נעם וואש דו האשט מיר גיגעבין · דו האשט גיגעסין אונ גיטרונקן · אונ האשט ניט גיגעבן צוא קיין ארום מאן · אונ אלע טאג איז בייא דיר גיוועזן וויא יום טוב · אונ דיא ארעמע לייט זיינן הונגריג גיוועזן · אונ האבין מיט דיר ניט גיגעסין נעם וואש דוא האשט מיר גיגעבין (יח) דער נאך קומן ממונים אונ קערין ווידר דיא נשמה אין גוף אונ זיא איז אין גוף ביז דרייסיג טאג
אונ

אל תוך הגוף והיא בתוך הגוף עד ל' יום ובתוך כ"ז ימים הגוף נידון ביסורים קשים ומרים והתחלת הדין הוא על החטאים שעשה בעיניו ואחר כך בידים וברגלים ובכל הגוף בהכאות אכזריות מאוד ואחר תלתין יום נשמתא סלקא לעילא לתת חשבון ולקבל דין גיהנם ושאר דינים והגוף טובל יסורים קשים ע"י תולעים והענין כי ז' דינים קשים חולפים ועוברים על בני אדם כשנפטר מההוא עלמא הד כשהנשמה יוצאה מהגוף ב' כשנושאין אותו לבה"ק והכרוזין מכריזין מעשים רעים שעשה אוי לאותו בושה וכלימה · דין ג' כשמכניסין אותו לקבר · דין הד' מה שסובל בשלשים יום · דין ה' דין התולעים בגוף · ו' דין של גיהנם · ז' דין שהנשמה נידחת מחוץ לפרגודא קדישא ואזלת ונחתת בעלמא ואין לה מקום מנוחה עד שנתמרקו כל החטאים ופשעים · ע"כ צריך כל אדם לזכור כמה הרפתיקאות יעברו עליו כמה יסורים וכמה חיל ורעדה ורתת וזיע וחלחלה שתבא נשמתו למקום מנוחה ועל זה כתיב בזוהר בר נש צריך לצלאה תדיר ולומר בכל יום ברכי נפשי את ה' ולומר קפיטל ק"ג וק"ד ואח"כ יהי רצון מלפניך ה' אלהי וא'הי אבותי שתסלח.ותמחול לי על כל פשעים וחטאים מה שעשיתי הן בראיית עיני הן מה שחטאתי בידי ורגלי ובגוף ובאם שיגיע עת וזמן פטירתי ומוכרח אני ליפוק מן עלמא דין אזי באותו יום לא אוכל לברכה יתך ולאתכא בתיובת' ע"כ היום הזה אני מבקש אל תייסרני אחר מותי ולאתבא נשמתי בגן עדן בלי שום מורא ופחד וזש"ה ברכי נפשי את ה' הללויה :

פרק מ לב טהור ברא לי אלהים ורוח נכון חדש בקרבי פי' המאור הגדול הר"ר משה אלשיך ז"ל תפלת דהע"ה היה שלא יבא עוד בגלגול שכל מי שאינו קונה שלימות בעוה"ז מוכרח לבא בגלגול באדם אחר ולתקן מה שחסר מעשה הטוב בעוה"ז. וע"ז התפלל דהע"ה שינצל מהגלגול ואמר רוח נכון חדש בקרבי ולא ע"י גלגול נשמתי באיש אחר שאני מוכרח למות ולהתגלגל באיש

אונ אין דיא טעג ווערט ער גמשפט מיט שווערע אונ ביטרע יסורים · אונ דער אן הייב דין איז ער ווערט גימשפט אויף דיא עבירות וואש ער האט גיטאן · מען משפט אים אין זיינע אויגין אונ דער נאך אין די הענט אונ אין דיא פיס אונ אין גאר דעם גוף מיט שלעק פון אכזריות · אונ נאך דרייסיג טאג · גייט זיין נשמה ארויף אויף דעם הימל צו געבין חשבון אונ צו מקבל זיין דעם דין פון גיהנם אונ דער גוף לייד שווערע יסורים דורך דיא ווערים אונ זיבן שווערע דינים גייען איבר אויף דעם מענטשן אז ער גייט אוועק פון דער וועלט : (א) אז דיא נשמה גייט ארויש פון דעם גוף : (ב) אז מען טראגט אים צו דעם בית החיים · אונ די מלאכים רופין אויש זיינע שלעכטע מעשים וואש ער האט גיטאן · הייא איז צו דער בושה · (ג) אז מען לייגט אים אריין אין קבר : (ד) וואש ער לייד אין דיא ערשטע דרייסיג טעג : (ה) די ווערים וואש עסין דעם גוף : (ו) דער דין פון דעם גיהנם : (ז) וואש דיא נשמה ווערט ארויש גישטויסין פון דעם היילינגין היכל אונ זיא גייט אונ נידרט אויף דער וועלט אונ האט קיין רוא ניט ביז אלע זינד ווערין אפ גימעקט דרום בדארף איטליכר מענטש צו גידיינקן וויפיל טרעפונג וועלין אויף אים איבר גיין אונ וויפל יסורים אונ וויפל ציטרניש וועט ער האבין ביז זיין נשמה וועט קומן צוא איין רוא ארט אונ דרום שטייט אין זוהר איין מענטש מוז תמיד מתפלל זיין אונ זאגין איטליכן טאג אין תהלים דאש קאפיטל ק"ג אונ ק"ד · אונ דער נאך זאל ער זאגין יהי רצון מלפניך עש זאל זיין דער ווילן פון פאר דיר גאט מיין גאט אונ דער גאט פון מיינע עלטרין אז דוא זאלשט מיר מוחל זיין אונ פאר געבין אויף אלע זינד וואש איך האב גיטאן סאיי מיט מיינע אויגן סאיי וואש איך האב גזינדיגט מיט מיינע הענט אונ מיינע פיס · אונ אז עש וועט קומן מיין צייט פון שטארבין אונ איך וועל דענמאלט ניט קענן דיך לויבין אונ תשובה צו טאן · דרום בעט איך דיך היינט אז דוא זאלשט מיך ניט שטראפין נאך מיין טויט · אונ מיין נשמה זאל קומן אין גן עדן אריין אן שום מורא אונ פארכט · אונ מיין נשמה זאל דיך לויבן אזו וויא עש שטייט אין פסוק ברכי נפשי את ה' הללויה מיין לייב טוט לויבן גאט אמן :

פרק מ לב טהור ברא לי אלהים ורוח נכון חדש בקרבי מאכט דר אלשיך הקדוש דעם פשט דאש דוד המלך האט גיבעטין אז ער זאל ניט מגולגל ווערין · דען דער וואש איז ניט מקיים אלע מצות אויף דער וועלט מוז ער מגולגל ווערין אין איין מענטשן אונ מוז מתקן זיין דיא גוטע מעשים וואש ער האט גמינרט אויף דער וועלט · אונ דרויף האט דוד

באיש אחר אמנם דע שענין גלגול מתחלקת לב׳ אופנים הא׳ שאינו בהכרח שימות ויתגלגל נשמתו באיש אחר לתקן הגלגול אלא הזכיר הענין שבעודו בחייו יבא הנשמה אחרת בתוך גופו אף שכבר היה להגוף נשמת אחת ושני הנשמות ביחד דהיינו נשמה החדשה ונשמה שלו המה בחיבור כמו הולד בתוך האשה מעוברת וע״כ נקרא גלגול זה בחייו העיבור וכשם שהולד מכוסה ונעלם בתוך האדם כשהאשה מעוברת כך הנשמה החדשה בתוך נשמה שלו מכוסה ונעלמה עד כי יתוקן הקלקול ואז הולכת הנשמה החדשה למכון שבתה ולמקומה הראוי לה וזה הגלגול שאינו חמור משא״כ אם הקלקול גדול אין לו תקנה כ״א שיתגלגל הנשמה בשעת יצירת הולד ושם היה לבד בתוכו והיא בתוך הגוף זמן רב כל הימים ולפעמים יצא שכרה בהפסדה שזה האדם לא די שאינו מתקנה אלא אדרבה גורם לה פגמים יותר גדולות ע״י חטאים ופשעים וזה ענין רע מאוד אל הנשמה • והנה יש מצוה אחת אשר בעיני האדם עונשה קל הוא והוא חמור וזהו מצות השבת אבידה שבהיותו עובר על השבת אבידה שרואה אבידת כל אדם ואינו מהדר אחריה ליקח אותה ולהשיבה מוכרח לבא בגלגול בולד הנוצר להשיב לבעליה האבידה ובתוך הזמן סובל יסורים וצער זמן רב ואינו בא בגלגול הקל שהוא בחינת העבור שהוא מתכסה ונעלם בתוך נשמתו וכנזכר בס׳ גלגולים להאר״י ז״ל פ׳ כי תצא וכן תעשה לכל אבידת אחיך וגו׳ כי הקב״ה דן את האדם מדה כנגד מדה וע״כ כל ירא וחרד יתפלל שינצל מהגלגולים כי בעיני העם הוא קל עונש הגלגול אמנם יתבונן החכם ויראה כי גם בהיותו מגולגל באדם כשר וישר על כל זה טוב לו יותר אם היה כבר במקום מנוחתו כי יפה קורת רוח של עולם הבא שעה אחת מכל חיי ותענוגי עולם הזה על אחת כמה וכמה כשאדם מגולגל במקום צר בחיות ועופות ולפעמים מגולגל באבן

דוד המלך מתפלל גיוועזן אז ער זאל נצול ווערין פון דעם גלגול נאר ווייש אז דער ענין פון דעם גלגול ווערט גטיילט אויף צוויי אופנים דר ערשטר אופן איז :(ב) ער בדארף ניט נייטיג שטארבין אונ זיין נשמה זאל מגולגל ווערין אין אנדרן מענטשן נאר נאך ביא זיין לעבין • קומט איין נשמה אין זיין גוף אריין חאטשע דער גוף האט שוין איין נשמה • קומט צוא אים אריין נאך איין נשמה אונ ביידע נשמות באנגד זיינן בהעפט אין אים • אזו וויא איין ולד איז אין איין אשה וואש זיא איז מעוברת • איז דרום ווערט דאש גרופין גלגול ווייל אזו וויא איין ולד איז פאר הוילין אין דער מוטר בשעת זיא איז מעוברת אזו אויך די נאייע נשמה איז פאר הוילין אין זיין אלטע נשמה ביז ער פאר ריכט דאש וואש ער האט גזינדיגט • גייט דער נאך די נאייע נשמה צוא איר ארט וואש איז איר ראוי אין גן עדן :(ד) אונ דער גלגול איז ניט זייער הארב • אבר אז דער מענטש טוט זייער גרוישע זינד זינדיגן • האט ער אנדרש קיין תקנה ניט נאר ער מוז פריער שטארבין אונ דיא נשמה מוז קומן אין איין קליין קינד בשעת אז עש ווערט בשאפין אונ די נשמה אליין איז אין דעם קינד אונ מוז ווארטין ביז דאש קינד ווערט גרויש • ער זאל זיא קענן מתקן זיין אונ אמאל קען נאך זיין אז ניט גנוג וואש ער איז זיא ניט מתקן נאר אדרבה ער איז זיא נאך מער מטמא • דורך דיא עבירות וואש ער טוט אונ דאש איז זייער שלעכט פאר דער נשמה :(ה) אונ עש איז פאר האנדין איין מצוה אז דעם מענטש דאכט זיך אז ער ווער זיא ניט האלטין ווערט איר עונש גרינג זיין אבר מיטן אמת איז איר עונש זייער הארב אונ דאש איז דיא מצוה פון אום צוא קערין איין אבידה • דאש ער זעהט דיא זאך וואש זיין נעבין מענטש עש זיא פון וועלכעש גלויבין עש איז האט פר לארין אונ ער פליישט זיך ניט אים ווידר צו קערין זוא מוז ער מגולגל ווערין אין איין קינד וואש איז אין זיין מוטרש לייב • אונ מוז דארטין ליידין גרוישע יסורים ביז דאש קינד ווערט גרויש כדי ווידער צו קערין צו דעם זעלבינז מענטשן אדר צוא זיינע קינדר דיא עבירה וואש ער האט אין דעם ערשטין גלגול זיא ניט אפ גגעבן • אונ ער קומט ניט אין דעם גרינגן גלגול וואש דיא נאייע נשמה ווערט פאר הוילין אין זיין אלטי נשמה • אזו וויא עש שטייט אין ספר גלגולים פון דעם האר״י ז״ל ווארום גאט ב״ה שטראפט מדה כנגד מדה :(ו) דרום דר וואש פארכט זיך פאר גאט זאל מתפלל זיין אז ער זאל ניצול ווערין פון דיא גילגולים דען דעם עולם דאכט זיך אז דער עונש פון גלגול איז גרינג • אבר דער וואש איז קלוג זאל פאר שטיין אונ זעהן אז ווען ער ווערט אפילו מגולגל ווערין אין איין צדיק וואלט דאך אלץ בעשיר פאר אים גיוועזן אז ער זאל גיוועזן זיין אין זיין רוא ארט ווארום דעם תענוג אונ

נחת

באבן דומם כגון המרגיל עצמו בלשון תרע תוא מתגלגל באבן המונח ע"פ השדה ושם הוא בחושך בלתי אור ומי שאינו מדקדק באכילת ספק איסור מתגלגל בעלין של אילן ובכל פעם שהרוח מנענע הוא סובל יסורים וצער גדול בלתי לספר ופרנס ישראל המתגאה על הציבור מתגלגל בדבורה ושם הוא נידון בכל עת ובכל רגע ויש לו צער יותר מעונש של גיהנם כי הוא אסור במקום צר כזה וזהו עונש מחמת גאוה לבד ואם הוא פועל רע על ידי הגאוה דהיינו שהלבין פני הבאים לפניו בביושים וכיוצא בו שאר פעולות רעות על זה יש עונשים אחרים מפורשים הן בספרי קבלה שרחמנא ליצלן מעונשין דיליה הרודף אחר זנות מתגלגל בזונה ובכל פעם שמזנין עמה מוסיפין לו טומאה על טומאתו והווה על הוותו ושברו גדול כים אין לספר היסורים קשים ומכאובים שלו ושאר פרטי גלגולים יתבארו בפרקים הבאים בס"ד ועאכ"ו המגולגלים בבהמות טמאות ועופות הטמאים יושבי חשך וצלמות בצער סובלים עינויים קשים ומרים בסרחון קרב ומעיים שלהם ובכל עת ורגע סובלים צער ממש דינין קשים מגיהנם ואחר כל זאת אינו ניצול מעונשה של גיהנם אחר כל הגלגולים ראה מה שמצאתי כתוב בשם האר"י ז"ל בצפת תוב"ב היה בחור א' בן אחותו של ר' יהושע רופא ז"ל והוא בן י"ח שנים היה לומד בישיבה פעם אחת הסתכל בו האר"י ז"ל ואמר לאביו בנך יש בו רוח אחת ראה להמציא לו מזור ותרופה ואל תחום על הממון והשיב אבי הבחור ח"ו שיהיה בו רוח כי אם זה שנתיים לבו כואב ולפעמים כשלבו חלש אזי רבי יהושע הרופא עושה לו רפואות ומתרפא לפי שעה ואח"כ חוזר הכאב ואמר לו האר"י ז"ל תראה שכדברי כן הוא · לא היו ימים מועטים עד שנתגלה הרוח והתחיל לבצבץ בהבחור ובאו והודיע להאר"י ז"ל ושאל אותו האר"י ז"ל באיזה אופן בא הרוח להבחור והשיב לו הרוח הענין

כך

נחת רוח וואש דיא נשמה האט איין שעה אין גן עדן · איז דאש בעשר פון אלע תענוגים עולם הזה · אונ מכל שכן אז דער מענטש ווערט מגולגל אין איין ארט · דהיינו אין חיות ועופות · אונ אמאל ווערט ער מגולגל אין איין שטיין גליך וויא דער וואש גיוויינט זיך צוא ריידן לשון הרע · דער ווערט מגולגל אין איין שטיין וואש ליגט אין פעלד ער האט קיין שום ליכטקייט ניט נאר לויטר פינצטרקייט אונ דער וואש עסט ספק טריפות · ווערט מגולגל אין דיא בלעטר פון אבוים · אונ אלע מאל וואש דר ווינט שאקלט דיא בלעטר לייד ער גרווישע יסורים וואש איז ניט צוא דער ציילן אונ דר פרנס ישראל וואש האלט זיך בגאוה קעגין דעם עולם ווערט מגולגל אין איין בין אונ דארטין ווערט ער גמשפט אלע רגע אונ לייד דארטין מער צער איידר אין גיהנם · ווארום ער איז גבונדן אין אזו איין איינג ארט אונ דאש איז נאר דער עונש פון דער גאוה אליין · אבר אז ער טוט נאך שלעכטש דורך דער גאוה · דהיינו ער איז מבייש מענטשן · אונ נאך זעלכע גלייכין שלעכטע מעשים אויף דעם האט ער נאך אהוץ עונשים וואש שטייען אין ספרי קבלה גאט זאל אונז מציל זיין פון זיינע עונשים דער וואש יאגט נאך זנות ווערט מגולגל אין איין זונה אונ אלע מאל וואש מען איז מיט איר מזנה ווערט אים גימערט טומאה אויף זיין טומאה · אונ איין בראך אויף דעם אנדרן אונ זיין בראך איז אזו גרויש ווי דער ים אונ די איברגע גלגולים וועלן בשייד ווערין אין די איברגע פרקים מיט גאטש הילף · אונ מכל שכן דיא וואש ווערין מגולגל אין די טמא בהמות אונ אין עופות · זיצן זייא דארטין אין דער פינצטר אין צער זייא ליידן שווערע אונ ביטרע יסורים · דען זייערע גידערים שטינקן זייער אונ ער מוז עש אלץ ליידין אונ די יסורים זיינן פיל ערגר פון דעם גיהנם אונ פון דעסט וועגין נאך אלע גילגולים ווערט ער פארט ניט ניצול פון גיהנם · זעה וואש עש שטייט גישריבן פון האר"י וועגין · אין צפת איז גיוועזן דעם רבי יהושע הרופא שוועסטרש זון · אונ ער איז אלט גיוועזן אכצען יאר · אונ האט גילערינט אין דער ישיבה איין מאל האט דער האר"י אין אים גקוקט אונ האט גיזאגט צוא זיין פאטר · אין דיין זון איז פאר האנדין איין רוח זעה אים צוא גפינן איין הילף אונ זאלשט ניט חס האבין אויף געלט · האט דער פאטר פון דעם בחור אים גיענטפרט ח"ו פאר וואש האט ער איין רוח · נאר פון צווייא יאר אן טוט אים וייא דאש הארץ · אונ צוא צייטן אז זיין הארץ ווערט שטארק פר חלשת · גיט רבי יהושע הרופא אים רפואות אונ ווערט גיהיילט לפי שעה אונ דער נאך קערט ווידר צוא אים דער וייא טאג · האט דער האר"י גיזאגט צוא אים וועשטו זעהן אז איך זאג אמת אין איין קורצע צייט ארום · האט דער רוח זיך ארויש

כך הוא כשהייתי ברומי הייתי דר עם עני א׳ שהיה מתפרנס מהצדקה ולא היה בביתו שום לחם ומזון ובקש העני ממני שאתן לו לחם ולא הייתי רוצה ליתן לו וזמת העני הנ״ל לנגד עיני מחמת הרעבון ולכן היו ב״ד של מעלה גוזרין שימות הוא כמו שהמית את העני וכן היה שלא היו ימים מועטים ובאו עלי גזלנים והרגו אותי ואחר ההריגה באתי אל הבחור הזה וגזר עליו האר״י ז״ל שיצא מהבחור בלי שום היזק ח״ו והשיב הרוח אם תרצה שאצא מהבחור אעשה תנאי עמך והוא כי אחרי צאתי מכאן שלא יראה זה פני נקבה משך ג׳ ימים ואם יעבור התנאי אהרגנו ויצא הרוח וצוה האר״י ז״ל לעשות שמירה אל הבחור שיהיה יושב בבית המדרש ולא יניחו אותו לצאת מבה״מ ולא תבא שום אשה לבית המדרש כי הרוח אורב על התנאי שעשה ובתוך כך הלך גדול הדור מהור״ר חיים וויטל ז״ל מבית המדרש להכין צורכי מצוה שעשה בראש חודש והניח במקומו בן דודו רבי יהושע רופא הנ״ל והלך ר׳ יהושע להתעסק במצוה אחרת והניח להבחור יחידי בבית המדרש ובתוך כך בא אמו של הבחור ודודתו לבית המדרש לראותו וכשהיו רואים אותו נשקו אותו ובאותו השעה בא הרוח וחזר להבחור ונכנס בו וחנקו ומפני היראה שלא יאמרו שהישראלים הרגו אותו עשה האר״י ז״ל קפיצות הדרך על שני קנים והלך עם תלמידיו לטבריא ברגע אחד וזה היה בן השמשות ובטבריא התפלל האר״י ז״ל להסגיר פיהם של משטינים וכן היה ואח״כ חזר לצפת תוב״ב ע״כ יראה האדם גודל העונש

גיוויזן אין דעם בחור אונ זיין פאטר אונ מוטר זיינן גיקומן אונ האבין מודיע גיוועזן צו דעם האר״י ז״ל האט דר האר״י גיפרעגט דעם רוח אין וואש פאר איין אופן איז ער ארײן גיקומן אין דעם בחור האט דער רוח אים גיענטפרט איך האב גיוואונט אין רומי אין איינם מיט איין ארום מאן וואש ער פלעגט זיך מפרנס זיין פון צדקה אמאל האט דער ארום מאן ניט גיהאט אין זיין שטוב קיין שום ברויט אונ קיין שפייז · האט דער ארום מאן פון מיר גיבעטין אז איך זאל אים געבין ברויט · אונ איך האב ניט גיוואלט געבין אים איז דער ארום מאן גישטארבין פאר הונגר קעגין מיינע אויגן · אונ דרום האט דאש ב״ד של מעלה גוזר גיוועזן איך זאל שטארבין אזו וויא דער ארום מאן איז גישטארבין אונ אזו איז גיוועזן אז אין איין קורצע צייט ארום זיינן גיקומן גזלנים · אונ האבין מיך גיהרגת אונ נאך דעם הרגנן בין איך תיכף ארײן אין דעם בחור האט דער האר״י אויף אים גוזר גיוועזן אז ער זאל ארויש גיין פון דעם בחור אונ זאל אים קיין שום שאדין ניט טאן · האט דער רוח גיענטפרט · אויב דוא ווילשט איך זאל ארויש גיין פון דעם בחור וועל איך מיט דיר איין תנאי האבין אז נאך מיין ארויש גיין זאל דער בחור ניט זעהן קיין שום נקיבה דרייא טאג אונ אויב ער וועט עובר זיין אויף דעם וועל איך אים הרגנן. איז דער רוח ארויש גיגאנגן אונ דער האר״י האט אן גיזאגט אז מען זאל דעם בחור היטן דאש ער זאל זיצן אין בית המדרש אונ מען זאל אים ניט לאזין ארויש גיין פון דעם בית המדרש · אונ קיין שום אשה זאל ניט קומן אין בית המדרש ארײן וואררום דר רוח לויערט אויף אים מחמת דעם תנאי וואש ער האט גיהאט אז דער בחור זאל דרייא טאג ניט זעהן קיין אשה · צוא דעם דריטן טאג איז דער גדול הדור רבי חיים וויטאל אוועק גיגאנגן פון דעם בית המדרש איין דבר מצוה צוא טאן · אונ האט גילאזט דעם רבי יהושע רופא ער זאל היטן דעם בחור דער וויל איז דער רבי יהושע אויך אוועק גיגאנגן צו טאן אדבר מצוה אונ האט דעם בחור גילאזט אליין אין בית המדרש דער וויל איז גיקומן דיא מוטר אונ דיא מומע פון דעם בחור אין בית המדרש ארײן צוא זעהן אים אונ האבין אים גיקושט איז דער רוח תיכף גיקומן אין דעם בחור ארײן אונ האט אים דער ווארגין · אונ מחמת זייא האבין מורא גיהאט מען זאל ניט זאגין · אז דיא יהודים האבין אים גיהרגת · האט דער האר״י ז״ל גימאכט קפיצות הדרך אונ איז גיקומן מיט זיינע תלמידים אין איין רגע קיין טבריא · אונ דענמאלט צווישן טאג אונ נאכט האט דער האר״י ז״ל דארטין מתפלל גיוועזן אז גאט ב״ה זאל פאר שליסן דאש מויל פון דיא מקטריגים זייא זאלין ניט קענן מסרין אים מיט זיינע תלמידים פאר דעם עירה · אונ אזו איז גיוועזן · אונ דער נאך האט ער ווידר גיקערט קיין צפת · דרום זאל דער מענטש זעהן וויא גרויש דר עונש איז אז מען קוקט אויף פרעמדע ווייבר דען מה דאך דער בחור וואש האט נאר גיקוקט אויף זיין מוטר אונ זיין מומע · זעה וואש איז אים אויש גיגאנגן אונ מכל שכן דער וואש קוקט אויף פרעמדע ווייבר · דער

האט

העונש המסתכל בנשים זרות ומה הבחור הזה שלא הסתכל אלא על אמו ודודתו חזי מאי סליק ביה ומכ"ש בנשים זרות וע"ז אמרו רז"ל כל המרבה שיחה עם אשה גורם רעה לעצמו ע"כ ענין גדול שהאדם יתנהג שלא להסתכל למרחוק כי אם עיניו יהיו תמיד משוטטות למטה לארץ וכן מצינו בהנהגת חסידים הראשונים שעיניהם למטה ומתכוונים לייחד הקב"ה ושכינתיה כי ד' גוונין של העינים מורים על ד' אותיות השם הוי"ה ושכינה היא מורה על הארץ שנקראת ארץ הקדושה המקודשת מכל הארצות כמאמר הכתוב עיני בנאמני ארץ לשבת עמדי משא"כ גבה עינים ורחב לבב עליו אמר הקב"ה אותו לא אוכל אתו לא אוכל להתדבק כי הוא מפריד בין הדבקים וכל המפקיר עיניו לראות בהסתכלות דברים האסורים שואב ושואף הס"א אליו וגורם לו רעות הרבה להיות הוא עין רע וכל מי שיש לו עין רע גורם קללה לעצמו ולחבירו וזהו שארז"ל צ"ט חלקים מתים בעין רע וכו' כוונתם בהיזק ראיה שיש באדם וכל זה הוא גורם איסור ראייה וירגיל תמיד לראות בדברי קדושה כמו שכתבתי בפרק א' ע"ש ונלמוד עוד מפרק זה שאל יעלים אדם עיניו מן הצדקה כי בעבור שלא נתן הרוח לעני הנ"ל איזה דבר מאכל ומת לפניו עבור כן נהרג גם הוא ובעבור חטא זה הוכרה לדון בכף הקלע לעשות רוח כמו שכתבתי לעיל ע"כ יהיה לכל איש לב רחמן ויכנס לבו ועיניו ושאר איבריו בקדושה ויזכה לראות עין בעין פני השכינה שלש פעמים בשנה אמן :

פרק מא **איתא** בס' היכלות וז"ל ברוכים אתם לה' ברוכים אתם לי שמים וארץ יורדי מרכבה אם תאמרו לבני מה שאני עושה לישראל כשאומרים קדושה למדו אותם ואמרו להם שאו למרום עיניכם כשאומרים קדושה כי יש לי הנאה באותו רגע שעיניהם נשואות לי ועיני נשואות להם

האט בוודאי אגרוישן עונש · אונ דרום האבין אונזרע חכמים גיזאגט · דער וואש מערט צוא ריידן מיט איין אשה איז ער זיך גורם בייז · דרום גיהער איטליכר מענטש זיך צו גוויינן ניט צוא קוקין ווייט נאר ער זאל זיך גוויינן אז זיינע אויגין זאלין קוקין אויף דער ערד אונ אזו פלעגין דיא ערשטי חסידים זיך נוהג זיין דאש זייא האבן תמיד גיהאלטן דיא אויגין אראפ אונ האבין גיקוקט אויף דער ערד · אונ האבין זיך מכוין גיוועזן צו מייחד זיין הש"י מיט זיין שכינה · ווארום דיא אויגן האבין פיר פארבן דאש ווייזט אויף פיר אותיות פון דעם שם (הויה) אונ דיא שכינה ווערט גירופן ארץ הקדושה · אבר דער וואש הייבט אויף זיינע אויגן אונ קוקט מיט גאוה אונ אויף וואש אים גלושט זיך · אויף דעם זאגט גאט ב"ה אז ער קען זיך ניט בהעפטין מיט מיר · אונ דער וואש איז מפקיר זיינע אויגן צו זעהן דברים האסורים דער שלעפט אויף זיך דיא סטרא אחרא אונ איז זיך גורם פיל שלעכטש דאש ער זאל זיין איין רע עין אונ דער וואש האט איין בייז אויג דער איז גורם איין קללה צוא זיך אונ צוא אנדרע ווארום מיט זיינע אויגן גיט ער דיא מענטשן איין עין הרע · אונזרע חכמים האבין גיזאגט ניין אונ ניינציג חלקים שטארבין דורך עין הרע אונ איין הונדרט חלק שטארבין מיט זייער טויט · נאר ער זאל זיך תמיד גיוויינן צו זעהן הייליגע זאכין אזו וויא איך האב גישריבן נאר אין דעם ערשטן פרק · אויך ווערט גילערנט פון דעם פרק · אז דער מענטש זאל ניט פאר הוילן זיינע אויגן פון צדקה · ווארום מחמת דער רוח האט ניט גיגעבין קיין עסין צוא דעם ארום מאן אונ דער ארום מאן איז גישטארבן פאר זיינע אויגן · דרום איז ער אויך נהרג גיווארין אונ פון וועגין דער עבירה האט ער גמוזט גמשפט ווערין אן שליידר שטיין אונ האט גמוזט ווערין איין רוח אזו וויא אויבן שטייט דרום גיהער איטליכר מענטש רחמנות האבין אויף ארמע לייט · אונ זאל אריין ברייננגן זיין הארץ אונ זיינע אויגן אונ זיינע איבריגע איברים אין קדושה · אונ דען וועט ער זוכה זיין צוא זעהן בשיינפרליך די שכינה דרייא מאל אין יאר אמן :

פרק מא איתא עש שטייט אין ספר היכלות דא גאט ב"ה זאגט צוא דיא מלאכים אונ צוא דיא הימל אונ ערד איר זייט גילויבט צוא מיר גאט אויב איר וועט זאגין צוא מיינע זין וואש איך טוא צוא מיין פאלק ישראל אז זייא זאגין קדושה · זאלט איר זייא לערנן אז זייא זאלן זייערע אוגין אויף הייבין צום הימל בשעת קדושה אונ זאלן זאגין בכוונה ווארום איך האב דיא גרעסטע הנאה דיא צייט וואש דיא אוגין פון דיא ישראל זיינען אויף גיהובין צוא מיר בשעת זייא זאגין קדושה · אונ איך הייב אויף מיינע אוגין אויף זייא השגחה צוא געבן אונ דער דאמפ וואש גייט ארויש פון זייער מויל איז בייא מיר גליך אן

גינומן

להם והבל היוצא מפיהם עולה לפני כריח ניחוח ובאותו שעה אני מנשק ומחבק דמות יעקב החקוקה בכסא הכבוד עכ"ל · (ב) וראה כמה חיבתן של ישראל לאביהם ואיך לא נעבוד באימה וביראה בכל לב ונפש את אבינו שבשמים אשר הוא רחוק מרשעים וקרוב לצדיקים ולכל אשר יקראוהו באמת וכל הירא וחרד לדבר ה' יקיים מדה הכתוב בכאן כדי שיבא לתכלית האהבה ויזכה לעוה"ב בעבודת הבורא · (ג) והוא שיקח פנאי לעצמו בכל יום לחשוב במחשבתו קדושת הבורא ית' שהוא גדול מאוד כמו שסידר הפייטן וקדושתך בפיהם ואביתה תהלה מבשר ודם מחציר יבש מצל עובר מעמוסי בטן וכו' ומתים במשפט וחיים ברחמים וקדושתך בפיהם וע"י המחשבה זו יתלהב לבו לעבודת הקב"ה · (ד) כמבואר בזוהר פ' ויקהל שכשחושב האדם לעבודת הבורא אזי מחשבה ההיא סלקא תחילה על הלב דהוא קיומא ויסודא דכל גופא ואח"כ סלקת ההוא מחשבה טובה על שארי איברי הגוף ואז מחשבות הלב ואיברי הגוף מתחברין כחדא ואינון משכין עלייהו זהורא דשכינתא לדיירא עמהון וההוא בר נש איהו חולקא וכו' וצריך אותו האדם לדבק ביראת ה' כי אהבה ויראה תרווייהו כחדא אזלין כמבואר באריכות בראשית חכמה · (ה) וכמבואר בספר חרדים על פסוק ליראה את השם הנכבד והנורא ולאהבה אותו ופירוש הדבר הוא כשמזכיר את השם ירגיז ויזדעזע כל גופו וכשמברך איזה ברכה יברך בשפה ברורה ובהרגשת כל גופו ולא לזרוק ח"ו ברכה מפיו במהירות · (ו) כמו שראיתי המון עם נכשלים בעין זה כשאוחזין איזה דבר מאכל ומשקה שצריך האדם לברך עליו ברכת הנהנין ועיקר מגמתו היא על המאכל וחושק להשליך המאכל בפיו במהירות והברכה אומר במריצות ובמהירות

גינומען וויא דער גישמאקער ריח פון קרבנות אונ אין דער צייט קוש איך אונ האלז דאש גישטאלט פון יעקב וואש זיא איז אויש גיקריצט אין כסא הכבוד (ב) נוא זעה וויא דיא ישראל זיינען גיליבט פאר גאט ב"ה אונ וויא זאלין מיר אים ניט דינן מיט פארכט מיט גאר אונזער הארץ אונ מיט גאר אונזער לייב גיהערין מיר צוא דינען גאט ב"ה וואש ער איז ווייט פון דיא רשעים אונ נאהונט צוא דיא צדיקים · אונ צוא אלע וואש רופן אים באמת אונ איטליכער וואש פארכט זיך פאר גאט אונ איילט זיך צוא גאטש רייד זאל ער מקיים זיין דאש וואש איך וועל ווייטר שרייבין · כדי דורך דעם זאל ער קומן צוא דינען גאט מיט ליבשאפט · אונ וועט זוכה זיין צוא עולם הבא · (ג) אונ דאש איז ער זאל זיך אלע טאג מאכין איין צייט צוא טראכטין דיא הייליקייט פון דעם בשעפער יתברך וואש איז זייער גרויש אונ האט פיל רבבות אונ אלפי אלפים כיתות מלאכים וואש זייא זאגין פר אים שירה · אזו וויא עש שטייט אין מחזור וקדושתך בפיהם אונ דיין הייליקייט זאגין זייא מיט זייער מויל ואביתה תהלה אונ דו ווילשט דיא לויב פון דעם מענטשין וואש ער איז איין בשר ודם · אונ וויא פאר דארט גראז אונ וויא איין שאטין וואש ער גייט אוועק אונ זייא שטארבין דורך משפט אונ וועלין ווידר לעבדיג ווערין דורך דיין רחמנות אונ דורך דער מחשבה וועט פלאמין זיין הארץ צו גאטש דינסט · וויא עש שטייט אין זוהר אז איין מענטש טראכט אין גאטש דינסט · גייט דיא מחשבה אויף פריער אויף דעם הארצין · וואש דאש הארץ איז דער בשטאנד אונ דער יסוד פון גאר דעם גוף · אונ דער נאך גייט דיא גוטע מחשבה אויף די אברים פון דעם גוף · אונ דערנאלט בהעפטן זיך אין איינם דיא מחשבה אונ דיא גלידער פון דעם גוף · אונ זייא ציהן אויף זיך דאש לויטרקייט פון דער נשמה · אונ דער מענטש האט איין חלק אויף עולם הבא (ח) אונ דער מענטש מוז זיך באהפטין אין גאטש פארכט · אזוא וויא אין ספר חרדים שטייט איין פירוש אויף דעם פסוק ליראה את השם הנכבד והנורא ולאהבה אותו איז אזו דער פירוש אז דער מענטש דער מאנט דעם נאמן פון גאט · זאל גאר זיין גוף ציטרין · אונ אז ער מאכט עפיס איין ברכה זאל ער זיא מאכין באמעלך אונ גאר זיין לייב זאל פילן וויא ער מאכט דיא ברכה · אונ ניט ח"ו גיך דיא ברכה צוא זאגין גלייך וויא ער וואלט גינערין פטור גיווארין פון איר · אזו וויא איך האב גיזעהן דער פראסטיר עולם ווערט גישטרוכלט מיט דער זינד דאש אז זייא האלטין עפיס איין עסין ווארג אודר עפיס איין משקה וואש דער מענטש בדארף פריער א ברכה מאכין דרויף איידער ער וועט דאש עסין אדר טרינקען · איז זייער עיקר כוונה אויף דעם עסין אדר טרינקען אונ גילוסטין נאר ארייין צוא ווארפין דאש עסין אין מויל אריין אונ דיא ברכה

זאגן

ובמהירות בלי שום דקדוק כלל וענשו גדול מאוד וכמו שכתבתי לעיל בפרקים ע"ש מעשה בשם ספר חסידים • (ז) ובכלל העונש זה האומר שירות מזמורים פסוקי דזמרה ברהיטות ומבליעים אותיות ותיבות ונכשלים בזה רוב העולם ובפרט שצריכין להזהיר את חזני הארץ ע"פ הרוב הם מדקדקין בהרמת קולם אל הניגון ואין כוונתם כלל אל התפלה רק כוונתם הוא להתפאר בקולם ומקום עיקר שיר ושבח להקב"ה מבליעין וחוטפין ולחזנים כאילו אין תקומה לעתיד כי יפר"ח כאר"ז בלבנו"ן ס"ת חזן להורות כי החזנים המתפללים לפני העמוד בכוונה שלימה יהיה כארז בלבנון ישגה לעתיד • (ח) ודע כי סוד החזן הוא כולל שלשה שמות קדושים הוא שם הוי"ה ושם אדנ"י ושם שד"י כי חזן במלואו הוא חי"ת זי"ן נו"ן אותיות הראשונים הם חז"ן גימטריא אדנ"י אותיות אמצעיות הן גימטריא שם הוי"ה אותיות אחרונות הן גימטריא ת"ק שהוא הנעלם של שם שד"י על כן ראה כמה גדול כח של חזן שהוא כולל ג' שמות יחד יחוד גמור משא"כ כשהחזן הוא קל בדעתו ואינו מכוין לבו לתפלה בכוונה להוציא הצבור כראוי אז הוא פוגם בג' שמות קדושים הללו ואז הוא מטיל מום בקדשים כי תפלה עכשיו בזמן הזה במקום קרבן קדוש • (ט) וזה הסוד מצאתי כתוב בשם קדמונינו רז"ל כי בפסוק שובי נפשי למנוחיכי כי ה' גמל עליכי וגו' יש שם גדול הנקרא מו"ם הנרשם ליודעי חן והמחסר יחסר לו טנוחה בעו"הב וכן יוצר "משרתים "ואשר "משרתיו הוא ר"ת מו"ם וסימנך כי מו"ם בו פיגול הוא לא ירצה לקרבן לה' ותפלה עכשיו במקום קרבן ע"כ כל המבליעים בתפלתן הן בכלל ,אלו המטילין מום בקדשים וכן עונשן קשה של המפסיקים במקום שאין רשאי להפסיק • (י) כדאיתא בפסיקתא ההוא חסידא פגע ביה אליהו ז"ל והוי מעין בתריה ג' מאות גמלי של פורענות א"ל הני למאן א"ל למאן דמשתעי בין ברוך שאמר לישתבח ובין ישתבח עד תפלת י"ח כי האיש אשר ידבר ומפסיק בתפלתו הוא פוגם בכוחן של ישראל שרוצין לעשות כתר ועטרה בתפלתן ומכ"ש עונשו גדול מאוד מי שמפסיק בתפלתו ומדבר דברי ליצנות ומערב הקליפות בסיטרא קדישא ואדם כזה נראה שאין יראת ה' בלבו ואין אהבת ה' חקוקה בלבו וכל מה שעושה הוא ע"פ ההכרח ובעל כרחו אוי לנפשו וכמו כן כשאדם לומד

זאגין זייא זייער גישווינד גאר אן כוונה • איז זייער עונש זייער גרויש • אזוא וויא איך האב גישריבן דרויף אין דעם פינפטין פרק איין מעשה וואש שטייט אין ספר חסידים • (ז) אונ אין כלל פון דעם עונש איז אויך דער וואש זאגט גיך לויבונג פון פסוקי דזמרה דאש איז פון ברוך שאמר ביז נאך ישתבח אונ שלינגען איין אותיות אונ ווערטער • אונ דער רוב עולם ווערין דרינן גישטרויכלט • (ח) אונ בפרט דיא חזנים דארף מען בוודאי מזהיר זיין • דען צום מיינשטן זיינען זייא נאר מדקדק אויף דעם ניגון אז דאש גיזאנג זאל שיין זיין אין דיא ווערטער אבר צוא דער תפלה איז זייער כוונה גאר ניט • נאר צו ברימען זיך מיט זייער קול • אונ דאש ארט וואש דארט איז דער עיקר גיזאנג אונ לויב צוא השי"ת דאש חאפין זייא גאר אוועק אונ אזעלכע חזנים האבין קיין תקומה ניט אז משיח וועט קומן ווארום דיא ווערטער (יפר"ח כאר"ז בלבנו"ן) די אותיות וואש שטייען צום סוף פון דיא ווערטער מאכין חזן דאש איז איין רמז אז דיא חזנים וואש דאוונען בייא דעם עמוד מיט רעכטר כוונה די וועלין בליען לעתיד • אז וויא אטענען בוים בליאט אונ גרייסט אין דעם וואלד לבנון • (ט) אבר די חזנים וואש זייער כוונה איז נאר אויף דעם זינגען • דער מיט צוא ברימען זיך • דיא וועלין דענמאלט קיין תקומה ניט האבין • אויך דיא וואש זיינען מפסיק אין מיטין דאוונן אויף אזו איין ארט וואו מען טאר ניט מפסיק זיין • (י) אזוא וויא עש שטייט אין מדרש פסיקתא • דאש איין חסיד האט אמאל בגעגינט אליהו הנביא • אונ נאך אים זיינען נאך גינאנגן דריי הונדרט קעמלן וואש האבן גיטראגן פורעניות האט דער חסיד גיפרעגט צוא אליהו אויף ווען איז דאש • האט אליהו צוא אים גיזאגט דאש איז צוא דעם וואש שמועסט צווישין ברוך שאמר אונ צווישין ישתבח אונ פון ישתבח ביז נאך שמונה עשרה • ווארום דער מענטש וואש טוט ריידין אונ איז מפסיק אין זיין תפלה • דער איז פוגם אין כח פון דיא ישראל וואש ווילין מאכין איין קרון צוא השי"י דורך זייער תפלה אונ מכל שכן דער וואש איז מפסיק אין מיטן זיין תפלה אונ רעט ליצנות איז שוין אפשיטא אז זיין עונש איז נאך פיל גרעשער דען ער צוא מישט דיא קליפות מיט דער קדושה להבדיל • אונ אויף אזו איין מענטש ווערט אן גיזעהן אז ער האט ניט גאטש פארכט אין זיין הארץ אונ דיא ליבשאפט פון גאט איז

לומד תורה צריך ללמוד בעיון רב לפי שכלו ולא במהירות וכוונתו להתפאר ח"ו והלומד בענין זה ואינו מתכוין לכוין היטב תוך הדבר אזי עונשו הוא מרובה׃ (יא) גם צריך האדם לראות לקבל הורתו מכל אדם אפילו מתינוקות קטנים כדמצינו כמה פעמים בזוהר ועיקר בפ' ויקרא בההוא מעשה ר"י ור"ח ור' יצחק הוי אזלי באורחא עד דהוי אזלי פגעי בההוא ינוקא והוי, לעי אמר להו הבו לי רפתא דלא אכילנא יומא דין אפיקו נהמא ויהבו ליה אתרחיש ניסא ואשכחו חד נביעו דמיא תחות אילנא חד שתו מיניה׃ (יב) פתח האי ינוקא ויקרא אל משה אמאי אית אלפא זעירא בגין דהוי הקריאה בח"ל במדבר ולא בארעא קדישא בגין דשלימו לא אשתכח וכו' אר"י יאות הוי לינוקא דא דלא הוי ידע כולי האי דהא מסתפינא עליו אם יתקיים בעלמא בגין האי א"ר חייא למה א"ל דהא יכול להסתכל באתר דלית רשות לאסתכלא וכו' ומסתפינא עליו עד דלא ימטי לפרקוי יסתכל ויענשון ,ליה ושמע ההוא ינוקא אמר לא מסתפינא מעונשין לעלמין דהא בשעתא דאסתלק אבא מעלמא צלי עלי וידענא דזכותא דאבא יגין עלי א"ל מאן אביך אמר ינוקא אנא בריה דרב המנונא סבא נטלו לי' ונשקוהו וארכיבו על כתפייהו תלת מילין׃ (יג) הרי לך אהבת ה' ואהבת התורה אף שהיו תנאים גדולים היו שומעים מקטנים והיו מכבדין לקטנים שהיו בעלי תורה אשריהם בעוה"ז וטוב להם בעוה"ב :

פרק מב **כתיב** ובת כהן כי תהיה אלמנה וגרושה וזרע אין לה ושבה אל בית אביה כנעוריה וגו' בתרומת הקדשים לא תאכל וכו' מקרא זה נדרש בזוהר המרמז על הנשמה שנבראת

איז ניט אויש גיקריצט אין זיין הארץ אונ דער וואש זאגט ער מוז דאש טאן דען איינר נייט אים ער זאל מפסיק זיין אדר איין אדם חשוב פרעגט אים עפעס מוז ער אים ענטפרין׳ איז ווייא צוא זיין נשמה׳ אונ אזוא אויך אז דער מענטש לערינט תורה׳ מוז ער לערנען מיט גרויש עיון ווערליג זיין שכל אונ ניט גיך אונ זיין כוונה זאל ניט זיין ח"ו צו ברימען זיך מיט דעם לערנען אונ דער וואש לערינט נאר פון גאוה וועגין׳ אונ איז זיך ניט מתכוין גוט צוא פאר שטיין דעם תוך פון דער זאך דער ווערט זייער פיל גישטראפט : (יא) אויך מוז דער מענטש מקבל זיין תורה פון איטליכין מענטשן אפילו פון קליינע קינדער אזוא וויא מיר גיפינן אין זוהר פרשת ויקרא רבי יוסי אונ רבי חייא אונ רבי יצחק זיינען גיגאנגען אין וועג׳ האבין זייא בגעגינט איין קינד גייט אונ איז מיד האט דאש קינד צוא זייא גיזאגט גיט מיר ברויט ווייל איך האב היינטגן טאג ניט גיגעסין האבין זייא ארויש גינומן ברויט אונ האבין אים גיגעבין האט זיך גיטראפן איין נס׳ דאש זייא האבין גיפונן איין קוואל וואשר אונטר איין בוים האבין זייא פון אים גיטרונקן (יב) האט דאש קינד אן גיהויבן אונ האט גיזאגט ווארום שטייט אין דער תורה ויקרא אל משה מיט אקליינע אלף דער תירוץ איז ווייל דאש רופן וואש גאט ב"ה האט גירופן צוא משה איז גיוועזן אין הוץ לארץ אין דער מדבר׳ אונ ניט אין היילגין לאנד דאש איז ארץ ישראל האט רבי יהודה גיזאגט עש וואלט בעשר גיוועזן פר דעם קינד אז ער זאל ניט אזו פיל סודות ווישן ווארום איך האב מורא פאר אים אז ער וועט ח"ו ניט האבין קיין קיום אויף דר וועלט׳ האט רבי חייא גיזאגט צוא ר"י פאר וואש זאל ער ח"ו קיין קיום ניט האבין האט ר"י צוא אים גיזאגט ווייל ער קען קוקין אין אזו איין ארט וואש מיר האבין קיין רשות ניט צו קוקין דרום האב איך מורא ער זאל ניט גישטראפט ווערין אונ זאל ח"ו שטארבין פאר זיין צייט׳ האט דאש קינד דער הערט וואש זייא שמועסין׳ האט ער גיזאגט איך האב קיין מורא ניט ווארום בשעת אז מיין פאטר איז גישטארבין האט ער אויף מיר מתפלל גיוועז אונ איך ווייש אז דער זכות פון מיין פאטר וועט מגין זיין אויף מיר האבין זייא אים גיפרעגט ווער איז גיוועזן דיין פאטר האט דאש קינד גיזאגט איך בין דער זון פון רב המנונא סבא׳ האבין זייא אים גינומן אונ האבין אים גיקושט אונ האבין אים גיטראגין אויף זייער אקסל דרייא מייל : (יג) נוא קאנשטו זעהן וויא זייא האבין ליב גיהאט גאט ב"ה אונ די תורה דען חאטשע׳ זייא זיינן גיוועזן גרוישע תנאים האבין זייא פארט גיהערט תורה פון קליינע קינדר אונ האבין ערליך גיהאלטין די קינדר וואש האבין גיקאנט לערנן וואול איז צוא זייא אויף יענר וועלט ;

פרק מב כתיב עש שטייט אין פסוק : (א) ווען איין טאכטר פון אכהן נעמט איין מאן אישראל טאר זיא קיין תרומה ניט עסין׳ אבר אז איר מאן האט זיא גיגט אדר ער איז גישטארבין אונ זיא האט מיט אים קיין קינדר ניט זאל

שנבראת ליכך להגוף לתקנה ולקשטה במעשים טובים · (ב) וכשהאדם עושה עבירה ופוגם את נשמתו אז הנשמה צועקת אל ה׳ ואומרת נתנני ה׳ בידי לא אוכל קום והקב״ה שומע צעקתה ואומר להנשמה בתי החביבה מגודלת היית באור הכבוד תחת כסא כבודי ונקראת בת החביבה והורדתיך לגוף האדם והייתי סובר להעלותך למעלות מעלה במעשה האדם הטוב ועכשיו שחטא האדם היא ירידה לך שירדת מאיגרא רמא לבירא עמיקתא לגוף האדם ונקרא הנשמה גרושה כי עכשיו נתגרשה ממקומה בע״כ והש״י שומע צעקתה ונוטל הנשמה מהגוף ומצרפה על ידי דינים ואחר כלות צירוף הדינים היא מתענגת ואוכלת מעונג אביה שבשמים · (ג) וזש״ה ובת כהן שהיא הנשמה הנקראת בת כהן כי תהיה אלמנה וגרושה שמת האדם והנשמה נקראת גרושה מהגוף וזרע אין לה ר״ל אין לה שום פרי של מצות ומעשים טובים שלא הוליד מלאכין קדישין כי מכל מצוה שעושה האדם נברא מלאך א׳ מהמצות ושבה אל בית אביה אחר הצירוף והליבון אמנם בתרומת הקדשים לא תאכל כמו שהיתה אוכלת כבר לפי שנעשית זרה וכתיב כל זר לא יאכל קדש כי אם צדיקים וחסידים עלייהו נאמר אכלו רעים שתו ושכרו דודים ועל אזהרה זו שלא לדחות הנשמה הקדושה כרוז יוצא בכל יום קלא מן קלא נחית (כמו שפירשו התוספ׳ בת קול שהוא קול יוצא מן קול אחר כמו שקורין בלשון אשכנז ווידר קלאנג) מעילא לתתא מתבר טורין מאן אינון דחמאן ולא חמאן אטימין אודנין סתימין עיינין לא חמאן ולא שמעין ולא ידעין בסכלנותא הן אינון דדחין נשמתא קדישא מאתרהא שלא יכתבון יתה בספרא דחיים כד״א ימחו מספר חיים ועם צדיקים אל יכתבו ווי לון כד יפקון מהאי עלמא יתמסרון בידיה דדומה ויתוקדון בנורא · (ד) ע״כ כל הירא וחרד מזרע ישראל יום יום יחשוב על סופו כי הוא מתרחק מהחיים ומתקרב אל המות וכל אדם יחשוב בלבו שנותיו כמה ימי חייו כי טבעו של אדם הוא רק ע׳ שנה

זיא ווידער קערין צוא איר פאטערש הויז · אבער קיין קדשים טאר זיא ניט עסין דער פסוק ווערט גידרשת אין זוהר אז דאש איז מרמז אויף דער נשמה וואש זיא ווערט גירופן בת כהן דאש זיא איז בשאפין גיווארין אריין צוא גיין אין גוף צו פאריכטין אונ אויש צירן זיא מיט גוטע מעשים: (ב) אונ אז דער מענטש טוט איין עבירה אונ איז פוגם אין זיין נשמה · שרייעט דיא נשמה צוא גאט · אונ זאגט גאט האט מיך גיגעבין אין זעלכע הענט אריין וואש איך קען ניט אויף שטיין · אונ גאט ב״ה הערט איר גישרייא · אונ זאגט צוא איר נשמה מיין ליבע טאכטר דוא בישט גיוועזן גיוואקסין אין דעם ליכט וואש אונטר מיין כסא כבוד אונ איך האב דיך אריין גנידרט אין גוף פון דעם מענטשין כדי דוא זאלשט נאך העכר אויף גיין דורך דיא גוטע מעשים פון דעם מענטשן אונ איצונד אז דער מענטש האט גזינדיגט איז דאש דיר איין ירידה · דען דוא האשט גינידרט פון איין הויכן בודים צוא איין טיפן גרוב דאש איז פון דעם הימל צוא דעם גוף פון איין מענטשן · ווערט דיא נשמה איצונד גירופן גרושה ווייל זיא איז איבר דאנק פאר טריבין גיווארין פון איר ארט · אונ גאט ב״ה הערט איר גישרייא אונ נעמט צו דיא נשמה פון דעם גוף · אונ לייטרט זיא איבר דורך יסורים · דען אז זיא ווערט שוין גילייטערט זעניפט זיא זיך אונ האט הנאה פון דעם תענוג פון גאט ב״ה : (ג) אונ דאש מיינט דער פסוק ובת כהן דאש איז די נשמה וואש זיא ווערט גירופן בת כהן כי תהיה אלמנה וגרושה אז זיא ווערט זיין איין אלמנה אונ איין גרושה דאש דער מענטש שטארבט אונ דיא נשמה איז אוועק גיטריבן פון דעם גוף אונ פון איר ארט וזרע אין לה אונ זיא האט ניט מוליד גיוועזן קיין שום מצות אונ מעשים טובים דרום האט זיא ניט מוליד גיוועזן קיין שום הייליגע מלאכים · ווייל פון דיא מצות וואש דער מענטש טוט ווערין בשאפין מלאכים אונ זיא האט דאך אבר קיין מצות ניט גיטאן דרום האט זיא ניט מוליד גיוועזן קיין שום מלאך ושבה אל בית אביה זאל זיא ווידער קערין צו גאט ב״ה נאך דעם אז זיא ווערט אויש גילייטרט אבר בתרומת הקדשים לא תאכל קיין קדשים זאל זיא ניט עסין אזו וויא זיא האט פריער גיגעסין איי זיא איז גיקומן אין גוף אריין · ווייל זיא איז גיווארין פרעמד דאש זיא האט קיין מעשים טובים ניט אונ עש שטייט דאך וכל זר לא יאכל קדש · אונ איטליכר פרעמדר זאל ניט עסין קיין קודש · נאר דיא צדיקים אונ דיא חסידים אויף זייא ווערט גיזאגט דער פסוק אכלו רעים שתו ושכרו דודים דאש איז טייטש איר צדיקים עסט אונ טרינקט כלומר האט הנאה פון מיין קדושה : (ד) דרום דר וואש איז פון די זרע ישראל אונ פארכט זיך ·

שנה ואף אם עדיין רך בשנים אין לאדם שטר קישור על מספר ימי חייו ופתע פתאום המות רודפיהו וראיי' מהגמרא דנדרים האומר לא אפטור מן העולם עד שאהיה נזיר מההוא רגע הוא איתפים בנזיר דאמרינן כל שעתא ושעתא דילמא מיית ועל כן ארז"ל שוב יום אחד לפני מיתתך ונמצא כל ימיו בתשובה · (ח) ועיקר ומקור שיהיה לפני אדם רשום כל דברים המעכבים את התשובה וכל המעיין בהם כל יום אני בטוח בו שבודאי אינו נכשל והנה אציג לך פרק בפני עצמו שכ"ד דברים הן המעכבים התשובה שומר נפשו ירחק מהן ואז טוב לו יהיה סלה אמן :

פרק מג **אלו** הן כ"ד דברים המעכבים את התשובה · (א) לשון הרע ורכילות · (ב) רגזן · (ג) בעל מחשבות רעות · (ד) המחבר לרשע · (ה) הרגיל בסעודה שאינה מספקת לבעליה · (ו) המסתכל בעריות · (ז) החולק עם גנב · (ח) האומר אחטא ואשוב · (ט) או האומר אחטא ויום הכפורים מכפר · (י) המבזה תלמידי חכמים · (יא) המקלל לרבים · (יב) המונע רבים או יחיד לעשות מצוה · (יג) והמטה את חבירו מדבר מצוה לדבר עבירה · (יד) המשתמש בעבוטו של עני · (טו) המקבל שוחד · (טז) המוצא אבידה ואינה מכריז עליה להחזירה · (יז) ומי שבניו יוצאין לתרבות רעה ואין מוחה בידן · (יח) הפורש עצמו מן הציבור · (יט) המתכבד בקלון חבירו · (כ) החושד בכשרים

זאל ער טראכטין אלע טאג אויף זיין סוף ווארום ער ווערט אלע מאל דער ווייטרט פון דעם לעבין אונ גינעהנט צום טויט אונ איטליכר מענטש זאל זיך ברעכנן נאך זיינע יארין נאך וויפל ער האט נאך צוא לעבין · דען דיא טבע פון דעם מענטשן איז צוא לעבין זיבציג יאר אבר קיין בריב אונ קיין ערוב האט ער ניט וויפל ער זאל לעבין קען זיין אז דער טויט זאל ח"ו פלוצלונג אים נאך יאגן אונ איין ראיה איז דער צו פון דר גמרא נדרים · דען די גמרא זאגט אין נדרים ווען איינר זאגט · איך וועל ניט שטארבין ביז איך זאל פריער זיין איין נזיר · ווערט ער תיכף דיא רגע איין נזיר ווארום מיר זאגין טאמר שטארבט ער באלד · אונ אויך דרום האבין אונזרע חכמים ז"ל גיזאגט טוא תשובה איין טאג פר דיין טויט אונ דוא ווייסט דאך ניט ווען דוא וועשט שטארבין ווערט גפונן אז דוא דארפשט אלע דיינע טעג תשובה טאן : (ח) אונ דער עיקר איז אז פאר איטליכן מענטשן זאל זיין פאר צייכנט · דיא זאכין וואש זיינן מעכב דיא תשובה · אונ אז ער וועט איטליכן טאג איז זייא מעין זיין וועט ער זיך בוודאי היטן ער זאל אין זייא ניט גישטרויכלט ווערין · אונ נון איך וועל דיר שטעלן אבזונדרן פרק אז פיר אונ צוואנציג זאכין זיינן פר האנדין וואש זיינן מעכב דיא תשובה, · אונ דער וואש וויל היטין זיין לייב זאל זיך דער ווייטרן פון זייא · אונ דענמאלט וועט אים אייביג גוט זיין אמן :

פרק מג אלו הן כ"ד דברים המעכבים את התשובה דאש זיינן די· פיר אונ צוואנציג זאכן וואש זיינען מעכב דיא תשובה דאש היישט ווען איינר טוט אזאך פון דיא פיר אונ צוואנציג זאכין קאן ער קיין תשובה ניט טאן סיידן אז ער טוט פריער תשובה אויף דער זאך : (א) ווען איינר רעט לשון הרע אונ רכילות : (ב) ווען איינר איז אגרוישר כעסן : (ג) ווען איינר טראכט אלץ שלעכטע מחשבות : (ד) ווען איינר בהעפט זיך צוא איין רשע : (ה) ווען איינר איז גיוויינטליך צוא עסין אויף אזו אסעודה וואש זיא איז ניט גנוג צום בעל הבית דאש היישט ווען ער עסט בייא איין ארום מאן וואש ער האט אליין ווייניג צוא עסין : (ו) ווען איינר קוקט אויף פרעמדע ווייבר : (ז) ווען איינר צו טיילט זיך מיט איין גנב מיט אגניבה חאטשע ער האט זיא אליין ניט גיגנבת : (ח) ווען איינר זאגט איך וועל זינדגן אונ דער נאך וועל איך תשובה טאן : (ט) אדר ער זאגט איך וועל זינדיגן אום יום כיפור וועט מיר מכפר זיין די עבירות : (י) ווען איינר איז מבזה תלמידי חכמים : (יא) ווען איינר שילט פיל לייט : (יב) ווען איינר פאר מייד פיל לייט אדר אפילו איין מענטשין צוא טאן אמצוה : (יג) ווען איינר רעט אן זיין חבר צוא איין עבירה : (יד) ווען איינר ניצט מיט דעם משכון וואש איין ארום מאן האט בייא אים פאר זעצט : (טו) ווען איינר נעמט שוחד · (טז) ווען איינר גפינט עפיש אונ רופט ניט אויש אז ער האט דאש אונ דאש גפונן כדי דער בעה"ב זאל קומן אונ זאל דיא אבידה זיך אפ נעמן : (יז) ווען זיינע קינדר גייען אין שלעכטן וועג אונ ער שטראפט זייא דרויף ניט : (יח) ווען איינר שייד זיך אפ פון דעם ציבור דהיינו ער וויל ניט געבין קיין מס גלייך מיט זייא

אדר

בכשרים • (כא) השונא תוכחות • (כב) המלעיג על דברי חכמים • (כג) המלעיג על המצות • (כד) ומנהג חסידים • (א) הא׳ לך כ״ד דברים שאדם צריך ליזהר בהם • (ב) וכל אדם ירא שמים בידו להעתיק אותם רשום בכתב אמת ולהניח בסדור תפלה שלו להיות עיניו משוטט בהם בכל יום פעמים ערב ובקר ולא יהיה נכשל בהם • (ג) והנה בכלל כ״ד דברים הנזכרים יש הרבה אזהרות כמו שאבאר מקצת מהן בע״ה • (ד) בכלל רכילות הוא שלא יאמר הבורר (בזמנינו אסור לנו לדון שום דין ממון רק ע״פ בוררים (קאמפראמים) בידיעת הממשלה) לאחד מבעלי בתים שיש להם איזה משפט מה אעשה הייתי רוצה לזכות אותך אך חבירי רבו עלי • (ה) גם לא יאמר א׳ מן השוק שסיפר לפניו הפסק דין ויאמר הבוררים עשו שלא כדין ואף אם נראה לו שלא דנו היטיב לא יאמר כך מסתמא עושין כדין כי אין לו אלא מה שעיניו רואות • (ו) בכלל לשון הרע יש כמה דברים והן מבוארים בכל ספרי מוסר • (ז) אמנם זה הכלל נקוט בידך שתדין כל אדם לכף זכות אף לשונא • (ח) בכלל בעל חימה הוא מי שהוא אכזר ואינו שומע זעקת דלים • (ט) ואינו דן לכף זכות נוקם ונוטר בעל מריבה • (י) בעל העזה ואינו בוש מבני האדם מוציא תדיר קללה מפיו מטיל אימה יתירה בתוך ביתו אינו מתנהג בנחת עם בריות • (יא) בעל מחשבות רעות יועץ שלא לשם שמים קושר קשרים וקנוניות מחזיק במחלוקת מחזיק ידי בעלי מחלוקת רואה עושי עולה ואינו מוחה בידם נותן יד לפושעים• הרגיל

בסעודה

אדר זייא זיינן גוזר תענית אונ ער וויל ניט פאסטין : (יט) ווען איינר ווערט גיערליכט דורך זיין חבירש שאנד : (כ) ווען איינר איז חושד ערליכע לייט אויף איין דבר עבירה : (כא) ווען איינר האט פיינד שטראף רייד דאש היישט ער האט פיינד אז מען שטראפט אים : (כב) ווען איינר שפעט אויש דיא רייד פון דיא חכמים : (כג) ווען איינר שפעט אויש דיא מצות פון הש״י : (כד) ווען איינר שפעט אויש דעם מנהג פון דיא פרומע לייט : (א) נוא האב איך דיר דא גישריבן דיא פיר אונ צוואנציג זאכין וואש אמענטש בדארף נזהר זיין אז ער זאל זייא ניט טאן : (ב) אונ איטליכר מענטש וואש פארכט זיך פאר גאט גיהער ער זיך זייא אויף שרייבן אונ זאל עש אריין לייגין אין דעם סידור וואש ער דאבינט דרויש כדי ער זאל זייא לייענן צווייא מאל אין טאג דאש היישט אויף דער נאכט אונ אין דער פריא כדי ער זאל ניט נכשל ווערין אין דיא זאכין : (ג) אונ אין דעם כלל פון דיא פיר אונ צוואנציג זאכין איז פאר האנדין נאך פיל אזהרות אזו וויא איך וועל אטייל פון זייא בשיידין מיט גאטש הילף : (ד) אין דעם כלל פון רכילות איז אז איין בורר (אין אונזרע צייטין טאר מען ניט פסקנן דיני ממונות נאר ע״פ קוכפראמים בידיעת הממשלה) זאל ניט זאגין צוא איינם פון דיא בעלי דינים וואש ער איז ארויש גיגאנגן חייב פון די בוררים איך האב דיך גיוואלט מזכה זיין אז דוא זאלשט גווינן דעם משפט נאר מיינע חברים זיינן מער פון מיר האבין זייא מיך גובר גיוועזן • היישט דאש אויך רכילות : (ה) אונ אויך איינר פון דעם מארק כלומר אפרעמדר וואש איז גאר ניט גיזעסין אויף דעם משפט אונ מען האט פאר אים דער ציילט וויא דיא בוררים האבין גיפסקנט זאל ער ניט זאגין דיא בוררים האבין שלעכט גיפסקנט אונ ווען אפילו אים דאכט זיך אז זיי האבין ניט גוט גיפסקנט זאל ער אלץ דאש ניט זאגין וואורום מן הסתם פסקנט מען בוודאי רעכט : (ו) אונ אין דעם כלל פון לשון הרע איז אויך פאר האנדן פיל ערלייא זאכין אונ זייא שטייען שוין אין אלע ספרי מוסר : (ז) נאר דעם כלל נעם דיר פיר אז דוא זאלשט איטליכן מענטשן דן זיין לכף זכות אפילו צוא דיין שונא זאלשטו אויך דן זיין לכף זכות אז דוא וועשט אזו טאן וועשטו שוין קיין מאל ניט קומן צוא קיין לשון הרע : (ח) אונ אין דעם כלל פון איין רגזן איז דער וואש איז איין אכזר אונ הערט ניט צו דאש גישרייא פון ארעמע לייט כלומר ער האט אויף זייא קיין רחמנות ניט : (ט) אונ דער וואש איז ניט דן קיין מענטשן לכף זכות אונ דער וואש איז זיך נוקם ונוטר דאש היישט ווען איינר טוט אים עפיש שלעכץ האלט ער דיא שנאה אין זיין הארץ אונ אז ער קאן אים נאר אפ טאן בייז טוט ער אים • (י) אונ דער וואש איז אין עזות פנים אונ שעמט זיך ניט פאר לייט אונ דער וואש ציהט תמיד אויש קללות פון זיין מויל אונ ער איז זיך ניט נוהג מיט נחת מיט לייט כלומר ער רעט מיט זייא ניט מיט נחת נאר אלץ מיט רוגזה דאש איז אלץ אין דעם כלל פון רתזן : (יא) אין דעם כלל פון שלעכטע מחשבות איז אז ער גיט דעם חבר איין עצה ניט לשם שמים נאר וועדליג אים טויג אזו איין עצה גיט ער דעם חבר : ער שטארקט

אין

בסעודה שאינה מספקת לבעליה הנוטל צדקה ואינו צריך ליטול • (יב) בכלל המסתכל בעריות ובנשים הוא המסתכל בשחוק ליצנות ששומחים בו הלצים• בכלל החולק עם הגנב הוא הקונה גניבות וגזילות• בכלל האומר אחטא ואשוב הוא האומר יש לי עוד זמן לילך בדרך הצדיקים שעדיין אני רך בשנים ובכלל זה האומר אזהרת ופרישות אינם כי אם על גדולי חקרי לב ואני הוא מן אותו הכת שמפרידין עצמן במזיד מהקדושה העליונה • (יג) בכלל המבזה תלמידי חכמים הוא השומע בזיון ת"ח אפילו שלא בפניו ושותק ובאשר שהדור הזה הוא פרוץ לבזות לומדים ות"ח ועונשם המה מרובים כאן קצרה היריעה ולקמן בפרקים נרחיב בזה • (יד) בכלל המקלל הרבים הוא ישראל הקורא תגר על ישראל דהיינו שמדבר רעות על קהל ועדה ומהפך ענין זכות לחובה וחובה לזכות ופותחין את פיהם בקללות לעורר דין על רבים ועונשם הוא מרובה וראייה מי לנו גדול מאליהו הנביא זכור לטוב וישעיהו הנביא שקבלו עונשם כאשר דברו סרה על ישראל וכן רבים מנביאים נענשו שלא דברו טוב על ישראל ולא התפללו על ישראל להליץ בעדם • (טו) בכלל זה יהיו נזהרים המוכיחים שבאים להוכיח את ישראל צריך מאוד התבוננות ומתינות לדבר בלשון צחות ובלשון נקייה וכבוד שלא לעורר דין ח"ו על עם ישראל ויהיה הדין רופס ומטפס על נקי ועל שאינו נקי ויגרום הפסד ונזק ח"ו ע"כ צריך האדם אף המוכיח להזהר שלא לבייש את עוברי עבירה ולא תזוח דעתו עליו בשעת התוכחה כי אז ח"ו מכנים הקליפה בענין התוכחה ודבריו אינם עושין פעולות ואין דבריו נשמעין ואדרבה הוא מקלקל העולם וגורם רעה לעצמו ולאחרים ואף בכל דבר שבקדושה אם הגאוה קודמת לה מערבבים הקליפה ורבים היו

מתפללים

אין דער מחלוקת • אדר ער שטארקט דיא בעלי מחלוקת דהיינו ער גיט זייא געלט זייא זאלין קענן זיך לאדין ער זעהט איינר טוט איין עולה אונ ער ווערט אים ניט דער וואש איז גיוואונט צוא עסין אויף זעלכע סעודות וואש זיא איז ווייניג פאר איר בעל הבית אליין דער וואש נעמט צדקה אונ דארף ניט נעמן : (יב) אין דעם כלל פון מסתכל בעריות איז • דער וואש קוקט אויף איין ליצנות וואש דיא ליצנים פרייען זיך • אין דעם כלל וואש ער צו טיילט זיך מיט איין גנב איז אויך דער וואש קויפט גניבות אונ גזילות אין דעם כלל וואש איינר זאגט איך וועל זינדיגין אונ וועל דער נאך תשובה טאן איז אויך דער וואש זאגט איך וועל נאך צייט האבין פרום צוא זיין ווייל איך בין נאך יונג אונ אין דעם כלל איז אויך דער וואש זאגט דיא אזהרות אונ פרישות זיינן מער ניט נאר פון דיא פרומע לייט וועגין אבר איך בין פון דער כיתה וואש זייא שיידין זיך אפ במזיד פון דער אייבערשטר קדושה : (יג) אין דעם כלל פון מבזה תלמידי חכמים • איז אויך דער וואש הערט וויא אנדרר איז מבזה איין ת"ח חאטשע אונטר דיא אויגן פון דעם ת"ח • אונ דער וואש הערט דאש אונ שווייגט איז גלייך וויא ער אליין איז מבזה איין ת"ח אונ ווייטר אין דיא פרקים וועלין מיר דער פון פיל שרייבין • אין דעם כלל פון דעם וואש איינר שילט פיל לייט • איז אויך דער ישראל וואש רעט שלעכטש אויף דיא ישראל אונ פר קערט איין מצוה צו איין עבירה אונ איין עבירה צוא איין מצוה אונ שילט זייא אונ דער וועקט אויף זייא דינים דער וואש טוט דאש איז זיין עונש זייער פיל • אונ איין ראיה איז דר צוא • דען ווער איז בייא אונז גרעשר פון אליהו הנביא אונ ישעיה הנביא זיינן זייא אויך גישטראפט גיווארין ווייל זייא האבין גירעט בייז אויף דיא ישראל אונ אזו אויך פיל נביאים זיינן גישטראפט גיווארין ווייל זייא האבין ניט גירעט קיין גוטש אויף דיא ישראל אונ האבין ניט מתפלל גיוועזן אויף זייא • אונ אין דעם כלל איז אויך דיא מוכיחים וואש קומן שטראפין דיא ישראל מוזן זייא זיך גוט מיישב זיין צו שטראפין מיט איין שיין לשון אונ מיט כבוד כדי ער זאל ניט דער וועקין קיין דין ח"ו אויף ישראל • אונ דער דין וועט טרעטין ח"ו אויף דעם רשע אונ אויף דעם צדיק אונ וועט ח"ו גורם זיין פיל שאדין • דרום מוז דער מוכיח אויך זייער נזהר זיין ער זאל ניט מבייש זיין דיא וואש האבין גיטאן עבירות • אונ זאל אויך קיין גאוה ניט האבין בשעת ער שטראפט די לייט • ווארום אז ער האט יוא גאוה ברייננגט ער ח"ו אריין דיא סטרא אחרא אין דעם שטראפין • טוען זיינע רייד שון קיין פעולה ניט אונ ווערין ניט צו גיהערט אדרבה ער מאכט נאך קיילע דר מיט אונ איז גורם בייז צו זיך אליין אונ צו אנדרע אונ אויך אין אלע הייליגי זאכין אויב דרינען האט גיפעדרט גאוה • מישן זייא אריין דיא סטרא אחרא אין דער קדושה • אונ פיל מוכיחים זיינן מתפלל איין

קורצע

מתפללים תפלה קצרה שלא תזוח דעתם ולא יהיה רמות רוח בקרבם · (טז) והנה הרפואה הוא לבלתי להכשל בנדנוד יוהרא ע"י לימוד התורה שמחדש ברבים בהשים אל לבו כי אף שהוא גדול בדורו לאין שיעור על כל זה אינו בערך רשב"י ואעפ"כ היה עניו מאוד כמבואר בזוהר שמות רבי חייא הוי אזיל לגבי מארי דמתניתין למילף מינייהו אזיל לגבי ר' שמעון בן יוחאי וחמא פרגוד חד דהוי פסיק בביתיה חמא ר' חייא אמר אשמע מלה מפומיה מהכא · (יז) שמע דהוי אמר ברח דודי ודמה לך לצבי וגו' אין חיה בעולם עושה כמו הצבי בזמן שהוא בורח הולך מעט ומחזיר ראשו למקום שיצא משם ולעולם תמיד הוא מחזיר את ראשו לאחוריו כך אמרו ישראל רבש"ע אם אנו גורמין שתסתלק מבינינו יהי רצון שתברח כמו הצבי ותסתכל בנו תמיד למקום שהנחת אותנו וכן עושה החיה הנקראת עופר האילים ולכן אמר שלמה דומה דודי לצבי או לעופר האילים וזהו דכתיב לא מאסתים ולא געלתים לכלותם וגו' שמע רבי חייא ואמר עלאי עסקין בביתא ואנא יתיב אבראי ובכה שמע רשב"י אמר ודאי שכינתא לבר מאן יפוק אמר רבי אלעזר בריה ליעול שכינתא ותיהוי חדוה שלימא שמע ר' אליעזר קלא דאמר עד לא סמיכן אסתמכו (פירש העמודים) עדיין לא נגללו היטיב ותרעין לא אתקנו למיפתח שיבא בהם ר' חייא ומטוטרי דבוסמיא דעדן לא נפיק ר' אלעזר ור' חייא יתיב ובכה ואתגנח · (יח) פתח ואמר סוב דמה לך דודי לצבי או לעופר האילים אתפתח תרעא דפרגודא ואעפ"כ לא עייל ר' חייא שהיה ירא להכנס בלא רשות זקיף רבי שמעון עיניו ואמר שמא אתייהב רשות למאן דאיהו אבראי שיכנס קם ר' שמעון בן יוחאי ואזיל לר' חייא אזיל אשא מדוכתיה דרשב"י

עד

קורצע תפלה אז זייא זאלין קיין גאוה ניט קריגין בשעת דרשה : (טו) אונ דיא רפואה איז דאש דער מענטש זאל ניט גישטרניכלט ווערין אין איין שום גאוה דורך דער תורה וואש ער איז מחדש ברבים דאש ער זאל טאן צוזיין הארץ אז האטשע אין זיין דור איז ער זייער אגרושר למדין · פון דעשט וועגין אקעגין רבי שמעון בן יוחאי איז ער דאך גירעכינט פאר נישט אונ פון דעסט וועגין איז רבי שמעון גיוועז זייער אגרושר עניו אזוא וויא עש שטייט אין זוהר שמות · רבי חייא איז גיגאנגען לערנען פון דיא תנאים · איז ער גיגאנגען צו רשב"י אונ האט גיזעהן וויא איין פיר האנג פון פייער האט מפסיק גיוועז אין זיין הויז · האט רבי חייא זיך פאר וואונדרט אונ האט גיזאגט איך וועל פון דאנען הערין עפים תורה : (יז) האט ער גיהערט וויא רשב"י זאגט דעם פסוק ברח דודי ודמה לך לצבי או לעופר האילים דיא ישראל זאגין צוא הש"י דוא גוטר פריינד בישט אוועק גילאפין פון דעם ביהמ"ק אונ ביסט גלייך וויא איין הירש אונ אזוא וויא דיא חיה וואש הייסט עופר האילים · דען קיין שום חיה טוט ניט אזוא וויא איין הירש · דאש בשעת ער לויפט · גייט ער אבישל אונ קערט אום זיין קאפ קוקין אויף דעם ארט וואש ער איז פון דארט ארויש גיגאנגען אזוא האבין דיא ישראל גיזאגט רבש"ע אויב מיר זיינען גורם דוא זאלשט ווערין אפ גיגאן פון אונז יהי רצון דוא זאלסט אוועק לויפן וויא איין הירש אונ זאלשט תמיד קוקין צוא דעם ארט וואש דוא האשט אונז דארט גילאזט · אונ אזוא אויך טוט דיא חיה וואש הייסט עופר האילים האט רבי חייא דאש גיהערט אונ האט גיוויינט אונ האט גזאגט וויפיל גרושע לייט האבן איין זכיה צו זיין אין שטוב ביי רבי שמעון בן יוחאי אונ איך זיץ אין דרושין · האט רשב"י דער הערט דאש קול פון רבי חייא האט ער גיזאגט גיהער דען שטייען אין דרושין אזוא איין מענטש וואש דיא שכינה איז מיט אים לאז ער ארייין גיין · האט רבי אליעזר זיין זון גיזאגט לאז ער אריין גיין וועט דיא הדוה זיין אין גאנצין · האט רבי אליעזר גיהערט איין בת קול האט גיזאגט · עש איז גאר ניט דיא צייט רבי חייא זאל אריין גיין · איז רבי חייא נאך גישטאנען אין דרושין אונ האט גיוויינט · (יח) האט רבי חייא גיזאגט דעם פסוק סוב דמה לך דודי לצבי או לעופר האילים האט זיך גיעפנט איין טיר אין דעם פיר האנג פון דעשט וועגין איז רבי חייא פארט ניט אריין גיגאנגין ווייל ער האט מורא גיהאט אריין צוא גיין אן רשות · האט רבי שמעון אויף גיהובין זיינע אוגין אונ האט גיזאגט טאמר איז שוין גיגעבין גיווארין רשות צוא דעם וואש שטייט אין דרושין ער זאל שוין אריין גיין · איז רשב"י אויף גישטאנען אונ איז גיגאנגען צו רבי חייא · איז נאך גיגאנגן איין פייער פון דעם ארט וואו רשב"י איז גיוועזן פריער ביז צו רבי חייא · האט רבי שמעון גיזאגט די גרויש ליכטיגע פונק פייער דאש איז רבי חייא זאל שטיין אין

דרושין

עד דוכתיה דר׳ חייא אמר ר״ש בן יוחאי קוזדיפא דנהורא דקילטרא לבר ואנא הכא (פי׳ ניצוץ פטיש. יהיה בחוץ ומאיר ולא ייעול) אתאלם פומיה דר׳ חייא כיון דעאל לגו מאיך עינוי ולא זקיף רישיה · (יט) אמר ר׳ שמעון בן יוחאי לר׳ אלעזר בריה קום העבר ידך אפומיה דלא רגיל בהאי קם ר״א והעביר ידוי אפומיה דר׳ חייא ואמר חמא עיני דלא חזינא והיו יושבים והיה אש ונורא שביבין מסבבין ואלף אלפין רבוא רבבות כתות מלאכי אש סביבותם ומאתן ושיתין עלמין מזדעזעים ומילין נפקין מפה רשב״י · (כ) והיו העליונים תווהן ואמרין הדין הוא רשב״י דמרעיש כולא עלמא מאן יכיל למיקם קמיה דין הוא רשב״י דבשעתא דפתח פומיה למילעי באורייתא צייתון לקליה כל כורסון וכל רקיען וכל צבא מעלה האומרים שירות ותשבחות להקב״ה כולם שותקין מאין שומע קולם ולא נשמע שום פתחון פה משום מלאך ושרף ואופן וכרוב בעולמות העליונים כדי לשמוע קולו של רשב״י וכד מסיים מילי דאורייתא אזי פותחין המלאכים עם כל צבא מעלה לומר שירות ותשבחות ורוב שמחות להקב״ה על שברא נשמה קדישא וטהורה כמו נשמת רשב״י והשערים נפתחים עם כל החלונות של חדרי גן עדן וסלקין ריחין ובוסמין וכל דא היא בשביל כבוד רשב״י ואעפ״כ הלך לגביה דר׳ חייא ולא נתגאה ואיך יתגאה האדם בדורות האלו וכבר נתבאר לעיל שצריך האדם להתפלל בכל יום על מדת הענוה ובודאי לב נשבר ונדכה אלהים לא תבזה · (כא) המונע רבים מלעשות תשובה או לעשות מצוה פי׳ הדבר חבורה של יחידי סגולה שנדבו לבם לעשות דבר קדושה או ליתן צדקה ואיש א׳ ביניהם אשר לבבו פונה לעשות רק רע כל היום ואין חס על כבוד קונו מחמת הגאות וזהו מעשה השטן

דרווישין אונ איך זאל זיין אינוויינינג · גייא רבי חייא אויך אריין · איז רבי חייא אריין גיגאנגען · אונ האט זיינע אוגין אראפ גיהאלטין אונ האט זיין קאפ ניט אויף גהובן אונ האט קיין ווארט ניט גיקענט ארויש ריידין · (יט) האט רשב״י גיזאגט צוא זיין זון רבי אליעזר שטייא אויף אונ פיר איבר דיין האנט אויף זיין מויל וועט ער קענען ריידין · דען ער איז ניט גיאונט גיווארן מיט דעם · האט ר״א אזוא גיטאן האט רבי חייא תיכף אן גיהובין צו ריידן אונ האט גיזאגט איך האב זוכה גיוועז צו זעהן אזעלכש וואש איך האב ניט זוכה גיוועזן ביז אהער · אונ זייא זיינען אלע באננד גיזעסין · אונ איין פייער פון דעם הימל האט זייא ארום גרינגילט אונ פיל טויזינט אונ רבבות כיתות מלאכים פון פייער זיינען גישטאנען ארום זייא אונ צווייא הונדרט אונ זעכציג וועלטן האבן גציטרט אונ רשב״י האט גזאגט תורה · (כ) האבן אלע דיא אייברשטע מלאכים זיך פאר וואונדרט אונ האבין גיזאגט איינש צום אנדרין דאש איז דער רשב״י וואש ער מאכט ציטרין גאר דיא וועלט · ווער קען בשטיין קעגין אים · דאש איז דער רשב״י וואש אין דער צייט אז ער עפינט זיין מויל תורה צוא לערנען פאר נעמן זיין קול אלע שטולין אונ אלע הימלן אונ אלע חיילות פון דעם הימל וואש זאגן שירות ותשבחות צו גאט ב״ה · מוזן אלע שווייגין אונ עש ווערט ניט גיהערט קיין שום קול פון איין שום מלאך אדר איין שרף אונ איין אופן אונ כרוב אין דיא אייברשטע וועלטין פון וועגין צוא הערין דאש קול פון רשב״י · אונ אז ער הערט אויף צוא לערנן דערנאך זאגין אלע מלאכים מיט דיא אייברשטע חיילות שירות ותשבחות אונ פיל שמחות צו גאט ב״ה דרויף וואש ער האט בשאפין אזוא איין היילגע אונ ריינע נשמה וויא דיא נשמה פון רשב״י אונ אלע טוערין ווערין גיעפנט מיט אלע פענשטער פון דיא הדרים פון דעם גן עדן אונ פון דארטן גייען ארויף גוטה ריחות אונ בשמים · אונ דאש אליץ איז פון וועגין דעם כבוד פון רשב״י אונ פון דעסט וועגין איז רשב״י פארט גיגאנגן צוא רבי חייא · אונ האט זיך ניט בעל גאוה גיהאלטן אונ וויא זאל זיך דער מענטש בעל גאוה האלטן וואש איז אין היינטגע דורות · אונ אויבן איז שוין בשייד גיווארין אז דער מענטש מוז אלע טאג מתפלל זיין אויף דער מדה פון ענוה · אונ דער וואש האט איין צו בראכין הארץ אונ איז איין עניו דעם איז גאט ב״ה ניט מבזה: (כא) המונע דר וואש פר מייד פיל לייט פון צו טאן תשובה אדער פון צו טאן איין מצוה · דאש מיינט מען ווען איין חברותא האבין מנדב גיוועזן צו מאכין עפיש איין דבר שבקדושה אדר צוא געבין צדקה אונ צו ווישן זייא איז פאר האנדן איין מענטש וואש זיין הארץ קערט זיך מער ניט נאר צו טאן שלעכטש תמיד אונ האט ניט חס אויף דעם כבוד פון זיין בשעפר מחמת גאוה אונ איז מעכב זיינע חברים זייא זאלין דיא דבר שבקדושה ניט מאכין אדר דיא מצוה ניט טאן·איז וויי

השטן מצליח בידו ומעכב את חבירו ממצוה אוי לו ולנשמתו · (כב) ועל אדם כזה אמרו חכמי המוסר שאיש כזה הוא דומה לאנשי בליעל שודדים וגזלנים היודעין אורחת בני המדינה הבאים אל אדון גדול ובידם מתנות להביאם אל האדון והגזלנים עומדין שם ומקפחין וגוזלים את המתנות מיד האנשים והאדון נחסר זמן רב מאלו המתנות מיד האנשים והאדון חקר ודרש על זה ויבוקש הדבר וצוה האדון לייסר הגזלנים ביסורים קשים ומרים על אשר מנעו כבודו ברשעותם כן הוא האיש המונע מלעשות מצוה ודבר שבקדושה מי יוכל לספר גודל עונשו ובכל זה הוא בעונש לא יתן הוא ולא יתנו אחרים הרי זה רשע · (כג) ע״כ צריכין המנהיגים ליזהר שלא יהיו מונעים את היחידים מלעשות איזה דבר מצוה · בכלל זה המטה את חבירו לדבר עבירה וע״פ הרוב הם אנשים אשר להוטים אחר גרונם ומחמת הלגימה שאוכלים ושותים אצל האיש אכזרי נותנין מקום לדבריו ועליהם אמר הנביא הוי אומרים לרע טוב וגו׳ ובלבבם יודעים האמת שכל מעשיו הם מצד הקליפה וכל דבריו הם דברי בליעל וכל מעשיו הם נקימות ונטירות גזילות ועוולות שוא ושקר · שקץ וגילולים ואינן יודעים כי על כל אלה יבא אלהים במשפט · (כד) והשוטים הללו נותנים לאיש אכזרי פאר ותהלה ואומרים שבחו בפניו שהוא חכם גדול וחולקים לו שאר מעלות טובות וכל זה הוא מחמת החניפה שהן להוטים אחר גרונם שאוכלים לפעמים אצל איש אכזרי אבל אין יודעים סוף הדבר של אנשים האלו אשר מזון זה שאוכלים אצל איש אכזרי הוא מלא הרבות וכידונים נגעים פצעים אבעבועות ומכה טריה ומלא צער שמוכרחים לסבול בשביל זה שאוכלים מאכל לחם רע עין כמבואר בפרקים לעיל שם ויבא עליו מכה אל מכה נגשת והוה אל הוה וכשל העוזר ונפל העזור · (כה) ע״כ יראה האדם להיות בעזרת ה׳ בגבורים ליתן לב ואמיץ
כח

צוא אים אונ צוא זיין נשמה : (כב) אונ אויף אזו איין מענטש האבין דיא הכמי המוסר גיזאגט אז ער איז גליך צוא די גזלנים אונ רויבערש וואש זיי ווייסן די וועג פון דיא לייט וואש קומן צום אדון אונ טראגין אים מתנות · גייען דיא גזלנים אונ נעמן אוועק די מתנות ביא זייא האט דער אדון גפארשט נאך די גזלנים אונ האט זייא גיהייסן שטראפין מיט שווערע אונ ביטרע יסורים · ווייל זייא האבין פאר מיטן כבוד פון איהם דורך זייער רשעות · אזו אויך איז דער מענטש וואש פאר מייד זיין חבר פון צו טאן איין מצוה אדר תשובה · ווער קען אויש דער ציילן זיין גרוישן עונש וואש ער האט דער פאר · אונ אין דעם כלל איז אויך דער וואש זאגט איך וועל ניט געבין קיין צדקה אונ לאזין אנדרע אויך ניט געבין דער איז איין רשע גמור : (כג) דרום מיזן דיא מנהיגים גיווארינט זיין דאש זייא זאלין ניט פר מיידן דיא יחידים פון צוא טאן איין שום מצוה אין דעם כלל איז אויך דער וואש נייגט זיין חבר צוא איין דבר עבירה · אונ על פי הרוב די מענטשן וואש זיינן להוט נאך זייער בייז האלז אונ מחמת די לייט וואש זיינן אכזרים גיבין זייא עסין אונ טרינקן זאגן זייא דר אכזר טוט רעכט אונ אויף זייא האט דער נביא גיזאגט וויא גישריען אויף זעלכע לייט וואש זייא זאגין אויף שלעכץ דאש איז גוט אונ אין זייער הארץ ווייסן זייא אליין דעם אמת אז אלע מעשים פון דעם אכזר זיינן מצד הקליפה אונ אלע זיינע רייד זיינן שאלקאפטיגע רייד · אונ אלע זיינע מעשים זיינן אייטל גזילות אונ עולות אונ ער איז נוקם ונוטר אונ זיינע מעשים זיינן פאלש אונ אום ווערדיג אונ זיי ווייסן ניט אז אויף דיא אלע מעשים וועט גאט זייא ברייגגן צום משפט : (כד) אונ דיא דאזיגע שוטים וואש עסין ביא אים גיבן נאך איין לובונג צוא דעם אכזר אונ זאגין זיין שבח אים אין דיא אויגן אז ער איז איין גרוישר חכם · אונ טיילין אים אפ אנדרע גוטע מעלות · אונ דאש אלץ איז מחמת חניפה ווייל זייא זיינן להוט נאך זייער בייזן האלז · אונ דר אכזר גיט זייא אמאל עסין דרום חנפנן זייא אים אזו אבר זייא ווייסן ניט אז דאש עסין וואש זייא עסין ביא דעם אכזר איז דאש פולי מיט שווערדין אונ שפיזין אונ נגעים אונ וואונדן אונ פול מיט צער דאש מיינט מען זייא וועלין מוזן דער נאך ליידין בייזע קראנקייט ווייל זייא האבין גיגעסין ביא איין צר עין אזו וויא אין דיא פריערדיגע פרקים איז גישטאנן אונ עש וועט קומן אויף דעם אכזר גרוישע מכות אונ ברעך אונ ער וועט אגרוישע מפלה האבין : (כה) דרום זאל דער מענטש זעהן צוא זיין אין דיא הילף פון דיא וואש טוען צדקה · אונ גמילות חסדים אונ צו שטארקין דאש הארץ פון דיא וואש טוען מצות אונ בפרט צוא דיא בעלי צדקה · אונ דער וואש מאכט זיין חבר זאל צדקה געבין
אונ

כח לבעלי מצוה זבפרט לבעלי צדקה וגדול המעשה יותר מן העושה ואז טוב לו יהיה סלה :

פרק מד המשתמש בעבוטו של חבירו או של עני גדול עונשו כי העשיר יוכל לדבר בעדו ולמחות למלוה משא"כ העני על הרוב רואה ושומע חסרונו ואין ביכולתו כ"כ לעמוד נגד המלוה שהוא בטוח שאין העני פותח פיו נגדו והוא עון פלילי • (ב) ובכלל ההוא המתגאה על העני ומדבר לו קשות מפני שהוא מתיירא לדבר כן על איש אחר שאינו עני ובעבור עניותו מעביר אל זה העני בדברים קשים בגאוה ובוז כי יודע שאין העני ישיב לנגדו והקב"ה השומע ורואה יריב ריבו ועושה משפט ויצא לאור צדק • (ג) ובכלל המקבל שוחד ממון שוחד דברים וכשם שמצוה למנוע מלישב בבוררים (בזמנינו אסור לדין שום דין ממון אם לא עפ"י קומפראמיס וברצון הממשלה) בעבור הנאת ממון כך ימנע בשביל הנאה מועטת וידקדק הדין כי הוא פוגם נשמתו • (ד) בכלל המוצא אבידה ואינו מכריז עליה הוא היודע באיזה צד להציל ממון חבירו ונמנע ואינו מציל הרואה בנו יוצא לתרבות רעה ואינו מוחה בידו כל דברי רעות במשמע שרואת בנו הוא זולל וסובא או בעל מחלוקת או חומד ממון אחרים וכיוצא בזה הרבה דברים חיוב על אביו להשגיח על בנו ולייסרו • (ה) האוכל שוד עניים ויתומים ואלמנות בכלל זה הוא הגוזל את הציבור אשר המעות נגבה מעניים ואביונים ואין יכולת בידם להלביש עצמם ולנשותיהם וזה האוכל מקופת הקהל בגניבה וגזל כאלו אכל את בשרם ודמם ובמעות הזה הוא ממון יתומים ואלמנות ואינו זוכר שהקב"ה הוא

אונ אנדרע מצות טאן דער האט איין גרעשרן שכר פון דעם וואש גיט דיא צדקה אונ דענמאלט וועט אים גוט זיין אויף אייביג :

פרק מד המשתמש דער וואש ניצט מיט זיין חברש משכון אדר מיט דעם משכון פון דעם ארום מאן איז זיין עונש זייער גרויש דען דער עושר אז ער זעהט יענר ניצט מיט זיין משכון קען ער זיך מיט אים דער פאר אפ קריגן • אונ אים ניט לאזין ניצן מיט דעם משכון • אבר דער ארום מאן זעהט על פי הרוב וויא יענר ניצט זיין משכון אונ הערט אויך זיין שאנד אונ מוז נעביך שווייגן אונ דער מלוה גופא איז בטוח אז דער ארום מאן האט קיין יכולת ניט צוא שטעלין זיך קעגין אים דרום ניצט ער בפרהסיא מיט זיין משכון • אונ דאש איז איין גרוישע זינד : (ב) אונ אין דעם כלל איז אויך דער וואש האלט זיך בעל גאוה קעגין דעם ארום מאן • אונ רעט אים הארטע רייד דען וויל ער האט מורא דיא רייד צו ריידין פר דעם עושר • דרום רעט ער עש קעגין דעם עני מיט גרויש גאוה וויל ער ווייסט דער עני וועט זיך ניט שטעלין קעגין אים • אונ גאט ב"ה וואש ער הערט אלץ אונ זעהט אלץ וועט זיך קריגן פאר זיין קריג אונ וועט טאן משפט דעם רשע : (ג) אונ אין דעם כלל פון מקבל שוחד איז אויך דער וואש איז מקבל שוחד פון רייד • אונ אזו וויא עש איז איין מצוה דער בורר זאל ניט זיצן אויף דעם משפט פון דעם וואש ער איז מקבל הנאה פון געלט • אזו אויך זאל ער זיך פאר מיידין זיצן אויף דעם משפט פון דעם וואש ער האט ווייניג הנאה גיהאט פון אים דהיינו ער האט אים כבוד אן גיטאן אדר ער האט אים גיפאלגט אין שליחות אונ נאך אזעלכע גלייכין : (ד) אין דעם כלל מוצא אבידה ואינו מכריז עליה פון דעם וואש איינר גפינט איין אבידה אונ רופט ניט אויש כדי אימצר זאל קומן איין סימן זאגין אונ זאל זיא אפ נעמן • איז אין דעם כלל אויך • דער וואש ווייסט וויא ארום מציל צוא זיין דאש געלט פון זיין חבר אונ ער איז ניט מציל • דער וואש זעהט זיין זון גייט ארויש לתרבות רעה אונ ער ווערט אים ניט דאש איז אויך מעכב דיא תשובה • אין דעם כלל איז וואש פאר איין שלעכטש ער זעהט פון אים דאש ער זעהט זיין זון איז אפרעסער אונ איין זויפר • אדר איין קריגר אדר ער גלושט פרעמדע געלט • אונ נאך אזעלכע גלייכין איז פאר האנדין פיל זאכין איז דער פאטר אלץ חייב אויף זיין זון השגחה צוא געבין ער זאל דאש אלץ ניט טאן • (ה) דער וואש עסט דאש גוטש וואש ער ראבעוועט בייא ארמע לייט אונ יתומים אונ אלמנות איז דאש אים אויך מעכב פון תשובה טאן אין דעם כלל איז אויך דער וואש גזלת קהלשע געלט וואש דאש געלט ווערט נגבה פון עניים אונ אביונים • אונ האבין קיין יכולת ניט צוא בקליידן זיך מיט זייערע ווייבר • אונ דער וואש גנבת פון דעם געלט אונ עסט איז גלייך וויא ער עסט זייער פלייש אונ זייער בלוט • אונ איז דעם געלט איז דאך אויך פאר האנדין דאש געלט פון יתומים אונ אלמנות

הוא אבי יתומים ודיין אלמנות בוודאי מדת הדין הוא מתוח לנגד אותו האיש כאשר האריכו בעונש הזה בעלי מחברי ספרי מוסר · (ו) וכדמצינו באלמנת רבינו יחיאל ז"ל אביו של הרב ר' אשר ז"ל שנשארה אלמנה עם שלשה בניה הקטנים פעם אחת בא אליה בעלה בחלום בליל שבת וצוה לה שתיכף תברח היא מחוץ לעיר כי ה' מהפך העיר באיזה מקרה רעה ותיכף הקיצה משנתה ברעדה ותישן ובא אליה פעם שנית בציווי ההוא ואז תיכף כשנערה משנתה הלכה האשה עם בניה חוץ לשער העיר ערך מיל אצל בית אינו ישראל אחד העומד מחוץ לעיר ויהי באשמורת הבקר באו שודדים לעיר ויהרגו כל העיר וילכו והיא שבה אל ביתה אח"כ בשלום · (ז) ואח"כ בא בחלום רבינו יחיאל הנ"ל ואמר לאשתו שבעון שהיו גוזלים את העניים במסים וארנונות והעשירים לא נתנו כלום לכן נגזרה גזירה זו עליהם והפורש עצמו מהציבור בכלל זה הוא מי שאינו מדקדק להתפלל עם הציבור ובכלל זה הוא מי שיכולת בידו ליתן מסים לסייע לציבור ואינו מסייע · (ח) העובר על דברי חכמינו ז"ל זהו המיקל בדבר האסור מדרבנן ועובר על גזירות ותקנות חכמים אפילו במקום מצוה אסור לעבור על דברי חכמים כגון ללמוד או להתפלל אצל הנר בשבת במקום שאמרו גזירה שמא יטה וכיוצא בזה חלילה וחלילה לעבור על גזירות חז"ל ואין צ"ל דהעונש הוא מרובה מי שמלעיג על דברי חכמים והוא בכלל אלו שאין להם חלק לעוה"ב · (ט) המתכבד בקלון חבירו הוא איסור חמור שמעכב התשובה כאמור ויש ג"כ איסור היודע בחבירו שטועה בשגיאות ואינו משיבו לדרך היפה ודע
דאיתא

אלמנות · אונ ער גידיינקט ניט אז גאט ב"ה איז דער פאטר פון דיא יתומים אונ דער דיין פאר דיא אלמנות איז דער מדת הדין בוודאי קעגין דעם מענטשן אונ עש וועט בוודאי קומן גרויש פורעניות אויף אים אזו וויא דיא ספרי מוסר האבין דער פון פיל גישריבן : (ו) אונ אזו וויא מיר גפינן בייא דער אלמנה פון רבינו יחיאל דער פאטר פון הרב ר' אשר ז"ל דאש זיין ווייב איז איבר גיבליבן איין אלמנה מיט דרייא קליינע קינדר · איין מאל אום פרייא טאג צוא נאכט איז איר מאן גיקומן איר צוא חלום · אונ האט איר גהייסן אז זיא זאל תיכף אנטלופן פון דער שטאט ווארום גאט ב"ה וועט שיקן איין גרוישע צרה אונ אבייזע אויף דער שטאט האט זיא זיך תיכף אויף גיחאפט פון איר שלאף מיט ציטרנש אונ איז ווידר אנשלאפין גיווארין איז ער דאש אנדרע מאל צוא איר גיקומן אונ האט איר גהייסן תיכף ארויש גיין פון דער שטאט · האט זיא זיך תיכף אויף גיחאפט אונ האט גינומן אירע קינדר אונ איז אוועק גיגאנגן ביז איין תחום שבת פון דער שטאט · אונ איז ארייין גיגאנגן צוא איין אינו יהודי וואש האט דארטין גוואונט · גאנץ פריא זיינן גיקומן גזלנים אין שטאט אריין אונ האבין אויש גיהרגת אלע שטאט לייט אונ זיינן אוועק גיגאנגן · אונ זיא האט דער נאך ווידער גיקערט צו איר הויז בשלום :(ז) דר נאך איז דער רבינו יחיאל גיקומן צוא חלום צו זיין ווייב אונ האט איר גיזאגט אז דיא גזירה איז גיוועזן איבר דיא זינד וואש די שטאט לייט האבין גיגזלת דיא ארעמע לייט מיט מס אונ

צינש · אונ דיא עשירים האבין גאר ניט גיגעבין · אין דעם כלל פון פורש עצמו מן הצבור איז אויך דער וואש איז ניט מדקדק צו דאבנן בצבור אונ אין דעם כלל איז אויך דער וואש קען געבין מס צו העלפין דעם צבור אונ ער העלפט ניט : (ח) דער וואש איז עובר אויף דיא רייד פון אונזרע חכמים ז"ל דאש מיינט מען ער זאגט דיא זאך וואש איז אסור מדרבנן איז גאר גרינג דרום איז ער דרינן ניט נזהר אונ איז עובר אויף דיא גזירות אונ תקנות פון דיא חכמים · דען אפילו צו טאן איין מצוה טאר מען אויך ניט עובר זיין אויף דיא רייד פון אונזרע חכמים ז"ל · דהיינו דיא חכמים האבין גיאסרת צו לערנן אדר צו דאבנן פרייא טאג צוא נאכט בייא איין ליכט אז ער לערינט נאר אליין ווארום טאמר וועט דאש ליכט ברענין פינצטר וועט ער עש איין בייגין מחמת ער וועט פאר געסין אז עש איז שבת · וועם איינר וועלין זאגין איך וועל דאך לערנן אדר תפלה טאן איז דאש דאך איין מצוה דאורייתא וועל איך אין אמת עובר זיין אויף דיא רייד פון דיא חכמים אונ נאך אזעלכע גלייכין · זאל ער הלילה וחלילה אזו ניט זאגין · אונ מכל שכן דער וואש שפעט אויש דיא רייד פון דיא חכמים איז זיין עונש בוודאי זייער גרויש אונ האט קיין חלק ניט אויף עולם הבא : (ט) דער וואש ווערט גיערליכט דורך דיא שאנד פון זיין חבר · דאש איז איין הארבר איסור אונ דאש איז מעכב דיא תשובה אז וויא פריער איז גישטאנן אונ אויך איז אסור דער וואש ווייסט זיין חבר

דאיתא בזוהר פ׳ שלח לך דהוו מראין לרשב״י ע״ה שהתאספו יחד ב״ד של מעלה בהיכלא חד והוו עיינין בדין בר נש דקאים על פתח דגן עדן ואינון כרובים אחידן ביה ולא שבקו ליה למיעל תמן והוי בצערא וצווחו צווחין ע״ג פתחא דג״ע וכרוז הוי עבדו דלהוין בני מתיבתא כנישן השתא לעיין בדיניה דההוא בר נש ואמרו ליה לרשב״י דלית לך רשות לגלות מי הוא דין[בר נש כי בוודאי לא על חנם אתגזר על האי בר נש עונשא דא · (י) ויצא הדין דהאי בר נש יהא קאים בההוא צערא ארבעין יומין ולבסוף ארבעין יומין יצערון ליה בצער׳ דגיהנם שעתא ופלגא וכל דא בגין דיומא חדא חד מן חברייא הוי פריש מילין דאורייתא כד מטא לחד מלה ידע האי ב״נ דיתכשל ביה ואמר לחברייא שתיקו לא תימרון מידי ובגין דשתקו חברייא אתכשל בההוא מלה ואכסיף וההיא כסופא דגרים בר נש דא ע״ז דיינין ליה דינא קשיא בגין דלא לשבוק חובי דאורייתא מקמי קב״ה אפילו כמלא נימא ע״כ סם חיים היא למי שלומד לשמה ואינו מתכבד בקלון חבירו · (יא) והעוסק בתורה לשמה היא מצלת מכל הרהורים רעים ועומדת לו בשעת הצלת הדין כדאיתא בזוהר פ׳ ויקהל כל מאן דאשתדל באורייתא כאלו אישתדל בהיכליה דקב״ה בגין דכד בר נש עסיק באורייתא הקב״ה תמן ואצית לקליה ואשתזיב בר נש מתלת דינים מדינה דהאי עלמא ומדינה דמלאך המות (ר״ל דימות בנשיקה ע״י הקב״ה) ומדינה דגיהנם באופן שיהיה הלימוד לשמה ובאהבה ואז הקב״ה מתפאר בו ואומר עם זו יצרתי לי ישראל אשר בך אתפאר:

פרק מה **איתא** בכתבי האר״י ז״ל מצוה רבה ללמד עצמו יחודים לשכינה ובו מסעד ועזר כביכול לשכינה ומקרב את הגאולה ביחודים ובאשר כי לא כל אדם יכולת בידו לעשות יחודים בתפלתו

איז זיך טועה אין איין זאך און ער קערט אים ניט ווידר צו דעם גוטן וועג · דען אין זוהר שטייט אז מען האט גוויזן צו רשב״י אז דאש ב״ד של מעלה האבין זיך צום הוף גיזאמלט אין איין היכל און זיינן מעיין אין דעם דין פון איין מענטש וואש ער שטייט אויף דער טיר פון דעם גן עדן און דיא מלאכי חבלה וואש הייסן כרובים האלטן אים און לאזין אים ניט אריין גיין · און ער איז אין גרויש צער האט מען אויש גירופן אלע בני ישיבה פון דעם הימל זאלין זיך איין זאמלן מעיין צוא זיין אין זיין דין · האבין זייא גיזאגט צו רבי שמעון בן יוחאי ער זאל ניט מגלה זיין ווער דער מענטש איז: (י) איז דער פסק ארויש גיגאנגן אז דער מענטש זאל פערציג טאג שטיין פאר דער טיר פון דעם גן עדן אין דעם צער · דער נאך זאל ער זיין אין גיהנם אנדר האלבין שעה און דאש אלץ איז גיוועזן ווייל איין מאל האט איינר פון זיינע חברים מפורש גיוועזן איין זאך פון דער תורה · אז ער איז גיקומן צו איין ווארט האט דער מענטש גיזאגט צוא זיינע איבריגע חברים שווייגט און זאגט גאר ניט · און ווייל זייא האבין אלע גישוויגן · איז ער גישטרויכלט גיווארין מיט דעם ווארט און איז פאר שעמט גיווארין · און דאש האט דאך דער מענטש אים גורם גיוועזן דרום האט מען אים דעם עונש גיגעבין וואש פריער איז גישטאנן דרום איז דיא תורה איין סם פון לעבין צו דעם וואש לערינט לשמה און ווערט ניט גיערליכט מיט דעם שאנד פון זיין חבר: (יא) און דער וואש לערנט תורה לשמה · איז זיא אים מציל פון אלע שלעכטע מחשבות און זיא שטייט פאר אים בשעת אז מען איז אים דן אזו וויא עש שטייט אין זוהר איטליכר וואש לערינט תורה לשמה איז גלייך וויא ער איז אין דעם היכל פון גאט ב״ה ווייל גאט ב״ה איז בייא דעם מענטשין וואש לערינט תורה און דער מענטש ווערט ניצול פון דרייא דינים · פון דעם דין פון דר וועלט · און פון דעם דין פון דעם מלאך המות דאש מיינט מען ער וועט שטארבן בנשיקה דורך גאט ב״ה · און ניט דורך דעם מלאך המות און איז אים אויך מציל פון דעם דין פון גיהנם נאר באופן ער זאל לערנן פון גאטש וועגין און מיט ליבשאפט · און דענמאלט בארימט גאט ב״ה זיך מיט אים און זאגט דעם פסוק עם זו יצרתי לי דאש פאלק האב איך בשאפין פון מיין דינסט וועגין ישראל אשר בך אתפאר וואש מיט דיר טוא איך מיך בארימין:

פרק מה איתא עש שטייט אין כתבי האר״י ז״ל עש איז אגרוסע מצוה זיך צוא לערנן דיא יחודים און כוונות. און מיט דיא יחודים איז מען מקרב דיא גאולה · נאר ניט איטליכער מענטש האט יכולת דיא יחודים מייחד זיין אין זיין תפלה אדר בשעת אז ער טוט איין מצוה · איין

מאל

בתפלתו או במצות אשר הוא עושה אחת מטעם חסרון ידיעתו או מפני שאינו מובטח בנפשו לעשות שלא לבא לידי הרהור בתפלתו נמצא מקלקל ולא מתקן שאין אדם הוא טהור בכל עת וזמן ואסור לעסוק בקדשים בזמן שהוא מקרה בלתי טהור מחמת שהוא בעל קרי ואסור לייחד שום יחוד אם לא שטבל לקריו ׃ (ג) על כן בוודאי בעל הרחמים יקבל ברחמים וברצון כוונת לב האדם שמכוון הפשוטה בלתי מחשבה זרה ומתפלל בפשוטה ענייני תפלה רק יאמר קודם התפלה לשם יחוד הקב"ה ושכינתיה ואז אינו מפריד עצמו מהקדושה וכדמצינו בגמרא בבבל מערבין ר' זירא כי הוי חליש הוי אזיל ויתיב אפיתחא דר' יודא בר' אמי אמר כי נפקי ועיילי רבנן איקום מקמייהו כדי שלא יהא בטל מן המצות וכן קבלה הוא בידי מן אנשי מעשה שאף שהיו יושבים בטלים מן המצות היו ממשמשים בציצית והיו מסתכלין בציצית והוא ענין גדול והיודעים סוד יחוד בקבלה מכוונין בשם אחד גדול ונורא שהוא גימ' ע"ן ובזה הם יוצאים אף בזמן הזה סוד מצות תכלת בציצית והנה אגלה טפח ואכסה טפחיים בענין תכלת כי תכלת הוא גימ' תת"ן והבן אדם הוא מחויב לראות בב' עינים את הציצית וב"פ עין גימטריא ר"ס ועם תיבת הציצית הוא גימ' תת"ן כמנין תכלת קבלה הוא בידי בשם הגאון ר' יעקב העמדלש מלובלין ז"ל ובזה הוא מסיר החושך שאמר ירמיה הנביא אותי נהג חשך ולא אור ובענין אור עיניו בציצית יכוין כן והוא מבטל אותו החושך שמפסיק בינינו ובין השכינה ׃ (ד) הכלל כי לא ברא הקב"ה את האדם שיהיה בעה"ז לתועלת גופו כי הגוף כלה בארץ רק לתועלת נשמתו אשר חוצבה מתחת כסא הכבוד והיא חלק אלוה ממעל לתקנה ולקשטה במעשים טובים לקרב הגאולה ואז יהיה נזדכך גם הגוף ומאיר כאור הבהיר בפרט כשהגוף מתחמם לדבר מצוה ׃ (ה) ולא לחנם אמרו רז"ל העונה אמן יהא שמיה רבא בכל כוחו מצננין לו הגיהנם ואין הדבר יוצא מידי פשוטו שצריך לומר איש"ר בכל כוחו ואין הפי' להרים קול ביותר מדאי פן יתלוצצו המלעיגים אלא הפי' הוא בכל כוחו כמ"ש בזוהר פ' פנחס שצריך האדם לעורר כל איבריו בחילא תקיפא ובזה איתבר ליביה ואיתבר חילא דס"א

מאל מחמת ניט איטליכער קען קבלה ׃ אדר מחמת דער מענטש איז ניט בטוח בייא זיך ער זאל קענען רעכט מכוין זיין אונ זאל ניט קומן צו קיין הירהור אין מיטן תפלה ׃ ווערט גיפונן אז ער מאכט נאך קיילע ניט ער פאריכט אוך דער מענטש איז ניט ריין אלע צייט ׃ אונ מיט די היילגע יחודים טאר מען ניט עוסק זיין אז ער איז ניט ריין פון קרי סיידין אז ער טובלת זיך פריער ׃ (ג) דרום איז מען בטוח אויף דעם דער בארם הארציגין גאט ׃ אז ער איז בוודאי מקבל מיט זיין רחמנות דיא תפלה וואש איינר דאווינט מיט דער פראסטער כוונה דאש איז ער האט אין זינן דיא טייטש פון דער תפלה אן איין מחשבה זרה ׃ נאר פאר דער תפלה זאל ער זאגין לשם יחוד הקב"ה ושכינתיה וויל איך דיא תפלה אדר דיא מצוה טאן ׃ דענמאלט שייד ער זיך ניט אפ פון דער קדושה ׃ (ג) אזו וויא מיר גפינן שטיין אין דער גמרא רבי זירא אז ער האט קיין כח ניט גיהאט צוא לערנן ׃ האט ער זיך גזעצט אויף דער טיר פון רבי יודא בר אמי וואש דארט זיינען דיא חכמים שכיח גיוועזן ׃ אונ האט גיזאגט אז דיא רבנן וועלן ארייין אונ ארויש גיין וועל איך פאר זייא אויף שטיין כדי איך זאל ניט זיין ליידיג פון מצות ׃ אונ אזוא אויך

האב איך בקבלה פון די אנשי מעשה אז בשעת זייא זיינן גיוועזן ליידיג פון מצות ׃ האבן זייא גינומן דיא ציצית אונ האבן גיקוקט אויף זייא ׃ (ד) דער כלל איז גאט ב"ה האט ניט בשאפין דעם מענטשן אויף דער וועלט פון וועגין דעם הילפונג פון זיין גוף ווארום דער גוף ווערט צום סוף פאר לענד אין דער ערד ׃ נאר פון וועגין דעם הילפונג פון זיין נשמה וואש זיא איז גינומן גיווארין פון אונטער דעם כסא הכבוד צוא צירין זיא מיט מעשים טובים ׃ מקרב צוא זיין דיא גאולה ׃ אונ דענמאלט וועט דער גוף אויך גילייטערט ווערין ׃ אונ וועט לייכטין אזוא וויא איין קלאר ליכט ׃ בפרט אז דער גוף ווערט דער ווארימט מחמת ער טוט איין דבר מצוה ווערט ער בוודאי דורך דעם גילייטערט ׃ (ה) אונ ניט אום זיסט האבן אונזרי חכמים ז"ל גיזאגט דער וואש ענפרט אמן יהא שמיה רבא מיט נאר זיין כח קילט מען אפ דעם גיהנם אונ ניט דער פירוש איז ער זאל גאנץ הויך שרייען אמן יהא שמיה רבא ווארום מען וועט דאך שפעטין אויש אים נאר דער פירוש איז אזוא וויא דער זוהר שרייבט דאש דער מענטש מוז דער וועקין אלע זיינע איברים מיט גרויש כח בשעת אז ער זאגט אמן יהא שמיה רבא ׃ אונ דורך דעם ווערט זיין

דס"א ואף הרשעים מוצאין מנוחה על ידי עניית איש"ר כדאיתא בזוהר פרשת נח · (ו) בזמנא דישראל עונין בקול רם איש"ר הקב"ה מתמלא רחמים ,ונותן חיים על הכל והקב"ה רומז למלאך הנקרא סמריא"ל ובידו מפתחין ופותח ג' פתחים לסטר מדבר ואז חמאן רשעים נהורא ואתא תננא וסותם האויר של הפתחים שלא יראו אור וכדין תלת ממונים דתחות ידיה מנשבין במרגופין ומשיבין העשן לאחוריו זמן שעה ופלגא שעה בזכות עניית איש"ר שעונין ישראל בכל יום ואח"כ הם שבים לגיהנם · (ז) ובא וראה כמה חביב שבחא קמיה קב"ה ומעשה הובא בזוהר פ' תרומה רבי חייא ורבי אבא שרו בגו אושפיזיהו קמו בפלגות לילא למלעי באורייתא והוי ברתא דאושפיזא קמת ואנהרת לון שרגא ואינהו הוי עסקי באורייתא אדהכי אשגח רבי אבא אבתרה וחמי דהות בתו של ב"ה מנהרא להו פתח ואמר כי נר מצוה ותורה אור האשה היא מצווה על נר של שבת ולא האיש והטעם כי האשה נגד השכינה ותורה אור פירוש התורה שלומד בעל שהאיש מצווה על התורה ללמוד נותן אור והארה גדולה באותה המצוה של נר שבת שהאשה מדלקת נמצא שניהם מאירים באור תורה ואור שבת אשריהם הנשים שזוכין לבעלי תורה · (ח) שמעת האי בתולה הוית בכיא אדהכי קם אבוה דבתולה וחמי לברתיה בכית ושאל לה למה ועל מה היא בכית ולא ענתה מאומה מחמת מרירות הלב והתחיל אף אביה לבכות א"ר אבא מבכייתה נראה דהחתן שלה הוא עם הארץ ואינו בעל תורה א"ל ודאי הכי הוא ובגין דחמינא ליה יומא חד דדליג מאיגרא חדא למישמע קדיש בהדי צבורא סליק ברעותי דילי למיהב ליה ברתי ותיכף דנפקי צבורא מבי כנישתא יהבינא ליה ברתי דאמינא בדילוג דא למשמע קדיש מוכרח להיות גברא רבא באורייתא ואע"ג דאיהו רבייא, דלא ידענא ביה מקדמת דנא והשתא אפי'

הארץ צו בראכין אונ דער כח פון סטרא אחרא ווערט אויך צוא בראכין אונ אויך דיא רשעים קריגין אין גיהנם מנוחה דורך דעם וואש דיא צדיקים ענפרין אמן יהא שמיה רבא · אזוא וויא עש שטייט אין זוהר · (ו) אין דער צייט אז די ישראל ענטפרין אמן יהא שמיה רבא מיט אהויך קול · ווערט גאט ב"ה דער פילט רחמנות · אונ גיט לעבין צוא אלע · אונ ער ווינקט צוא דעם מלאך (סמריאל) אונ אין זיינע הענט זיינען דיא שליסל פון דעם גיהנם · אונ ער עפינט דרייא טירין צוא דער זייט פון דער מדבר · זעהן דיא רשעים איין ליכטיקייט · קומט איין רויך אונ פאר שטעלט דאש ליכטיקייט כדי דיא רשעים זאלין ניט זעהן קיין ליכטיקייט גייען דרייא מלאכים וואש זיינען אונטער דעם, מלאך (סמריאל) אונ ווייען אוועק דעם רויך אונ דש ליכטקייט קערט ווידער צוא דיא רשעים אנדער האלבין שעה אין דעם זכות וואש דיא ישראל ענטפרין אמן יהא שמיה רבא אונ דער נאך קערין זייא ווידער אין גיהנם ארייין · (ז) קום אונ זעה וויא גליבט דער אמן יהא שמיה רבא איז פאר גאט ב"ה דען דער זוהר ברייננט איין מעשה · רבי חייא אונ רבי אבא זיינען איין גישטאנען אין איין הרבעריג · זיינען זייא אויף גישטאנען הלבע נאכט צו לערנען תורה · איז דעם בעל הבית טאכטער גישטאנן פאר זייא אונ האט זייא גילייכט מיט איין ליכט אונ זייא האבן גילערנט · דער וייל האט רבי אבא אקוק גיטאן אונ האט גיזעהן אז דעם בעל הבית טאכטער לייכט זייא · האט ער גיזאגט עש שטיט אין פסוק כי נר מצוה ותורה אור דאש מיינט דער פסוק דיא אשה איז אויף דער מצוה גיבאטין ליכט צוא צינדין לכבוד שבת אונ ניט איין מאנזביל אונ דער טעם דער פון איז · ווייל זיא איז קעגין דער שכינה ותורה אור אונ דיא תורה וואש איר מאן לערינט דאש גיט איין גרויש ליכטקייט אין דער מצוה פון נר של שבת וואש דיא אשה צינט אן · ווערט גפונען אז זייא ביידי לייכטן אין דיא ליכטקייט פון דער תורה אונ אין דיא ליכט פון שבת · וואול איז צוא דיא ווייבר וואש זיינן זוכה צוא נעמן זעלכי מאנין וואש קענן לערנן · (ח) האט די בתולה דאש גיהערט אונ האט גוויינט · דער וייל איז איר פאטער אויף גישטאנן אונ האט זיא גיזעהן ווייגן · האט ער זיא גיפרעגט ווארום זיא וויינט · אבר זיא האט אים גאר ניט גיענפרט מחמת איר ביטר הארץ האט איר פאטר אויך גוויינט האט רבי אבא גיזאגט ווען זיא וויינט איז גידרונגין אז איר חתן איז איין עם הארץ האט דער בע"ה גיזאגט עש איז אמת · נאר וייל איך האב גיזעהן אז ער איז אמאל אראפ גישפרונגן פון איין בודים צו הערין קדיש אין שול · איז אויף גיגאנגן אויף מיין ווילן צו געבין אים מיין טאכטער פאר אווייב וייל איך האב גימיינט ווען ער

אפי׳ ברכת מזונא לא ידע ואין בידי לכוף אותו שיתעסק באורייתא ויקרא ק״ש וברכת המזון אמר ליה רבי אבא איעבר ליה באחרא (ר״ל שיראה שיתן גט וישיא בתו אח״כ לת״ח) ובתוך דבריו חזר ואמר או דילמא ברא יוליד דיהוי גברא רבא · (ט) אדהכי קם החתן ודלג עלייהו · ויתיב לקמייהו אמר החתן הנער רבי אבא אסתכלי בי אמר ר׳ אבא אנא חמינא בהאי רבייא דנהורא רבא יפוק מיניה לעלמא פתח ואמר האי רבייא רבותי אימא חד מלה פתח ואמר צעיר אנכי לימים ואתם ישישים ע״כ זחלתי ואירא מחוות דעי אתכם האי קרא אתערו ביה עמודי עולם אבל אליהוא דכתיב ביה ממשפחת רם וכתיב ביה בן ברכאל הבוזי דנקרא כן בשביל שמבזה עצמו· למאן דגדול מיניה וז״ש צעיר אנכי לימים אף אני מקטין עצמי לגבי בר נש דאית ליה יומין סגיאין וע״כ בגין דאנא רבייא ובמקום הזה יש ישישים בחכמה עלה בדעתי דלא למללא עד יומא דא והשתא דאתון הכא אית שעתא למפתח פומא והתחיל לדרוש זה הפסוק כי נר מצוה ותורה אור וגילה להם כמה סודות התורה עפ״י הסוד · (י) ואח״כ פתח ואמר דעו כי אנא מבבל וברא דרב ספרא אנא ולא זכינא לאשתמודע עם אבא וטרידנא להכא ודחילנא עד הכי למימר מילין דאורייתא דיתבי אתרא דא אריותא בתורה ושווינא עלי דלא אימא מילי דאורייתא תרין ירחין וזכאה חולקי דאתערתון הכא ארים רבי יוסי קליה ובכי קמו כולהו ונשקוהו א״ר יוסי אלמלא לא באתי וזכינא למישמע מילין דעתיק יומין דנפיק מפומך מאי דלא זכינא למשמע עד השתא די יתבו כולהו· (יא) אמר החתן רבותי מדחמינא צערא דחמיי וצער דברתיה אשתי דהוו מצערי בנפשייהו דלא ידענא ברכ׳ המזון וקריאת שמע אמינא לא אתחברי באשתי עד שאגלה לכם סוד ברכת המזון בסודות גדולות ונפלאים חדו כולהו ר׳ יוסי ורבי אבא ורבי חייא

ער קען פון איין בודים אראפ שפרינגן צו הערין קדיש מוז ער קענן לערנן אונ איצונד ווייזט אויש אז ער קען אפילו ניט בענטשן אונ איך קען אים ניט נייטין ער זאל תורה לערנן אונ ק״ש לייענן אונ בענטשן האט רבי אבא גיזאגט איך וועל זעהן אז ער זאל איר גט געבין אונ זיא זאל נעמן איין תלמיד חכם פאר איין מאן אין מיטן דיא רייד האט ר״א חרטה גיהאט אונ האט גיזאגט מען דארף ניט ער זאל איר גט געבין ווארום טאמר וועט ער האבין מיט איר איין זון וואש ער וועט זיין איין ת״ח : (ט) דער וויל איז דער חתן אויף גישטאנן אונ האט זיך גיזעצט לעבין זייא האט דער חתן גיזאגט רבי אבא קוקט אין מיר צוא וועט פון מיר ארויש קומן איין ת״ח · האט ר״א גיזאגט איך זעה אין דעם קינד אז פון אים וועט ארויש קומן איין גרוישר ת״ח האט דער חתן אן גיהויבן אונ האט גיזאגט דעם פסוק צעיר אנכי לימים אליהו בן ברכאל האט גיזאגט צו איוב מיט זיינע חברים איך בין נאך יונג פון יארין על כן זחלתי ואירא מחוות דעי דרום אזו האב איך מיך גיפארכטין פון צו זאגין ביז אהער מיין דיעה אנטקעגין אייך וואש איר זיינט עלטער פון מיר אונ ווען אליהו וואש ער איז גיוועזן פון זייער איין גרוישר משפחה אזו וויא דער פסוק איז מעיד אויף אים ממשפחת רם ער איז גיוועזן פון איין הויכע אונ חשובה משפחה · האט ער פארט ניט גיוואלט ריידן פאר זיינע חברים · דרום האב איך מיך אויך קליין גימאכט פאר דיא לייט פון דער שטאט וואש זיינן פיל עלטער פון מיר אונ זיינן גרוישע ת״ח דרום איז אויף גיגאנגן אויף מיין דיעה ניט צוא ריידין אין ד״ת ביז אצונד אונ אצונד וויל אז איר זייט דא איז דיא צייט צוא עפנן מיין מויל צוא ריידן דברי תורה אונ ער האט זייא מגלה גיוועזן פיל סודות : (י) דער נאך האט ער גיזאגט איר זאלט ווישן איך בין פון בבל אונ בין דער זון פון רב ספרא אונ איך האב קיין זכיה ניט גיהאט רעכט צוא קענען מיין פאטר אונ בין אהער אן גיקומן האב איך גיזעהן אז דיא לייט פון דער שטאט זיינן גרוישע לומדים · האב איך מיך גיפארכטין צוא זאגין דברי תורה · אונ האב אויף מיר גינומן איך זאל צווייא חדשים ניט זאגין קיין דברי תורה · אונ היינטיגן טאג האבין זיך דיא צווייא חדשים אויש גילאזט וואול איז מיין חלק וואש איר זייט דא · האט רבי יוסי אויף גיהויבן זיין קול אונ האט גיוויינט אונ אלע האבין דעם חתן גקושט אין זיין קאפ · האט רבי יוסי גיזאגט ווען איך זאל מער ניט גיוועזן קומן נאר צו הערין דיא גרוישע סודות פון דיין מויל אזעלכע סודות וואש איך האב ביז אהער ניט זוכה גיוועזן צו הערין וואלט אויך גנוג גיוועזן : (יא) האט דער חתן גיזאגט מיינע רביים וויל איך האב גיזעהן דעם צער פון מיין שווער אונ דעם צער פון מיין כלה וואש זייא האבין זיך מצער גיוועזן וויל זייא האבין גמיינט אז איך

קען

חייא וחמיו והכלה קמו ונשקוהו אמר ר' יוסי וודאי הילולא דקב"ה אתרעי ביה נטלו להכלה וברכו לה בכמה ברכאין אמרו לאביה דיתקן בית מיוחד לעשות בו חתונה · (יב) א"ר יוסי לא נפקינן מהכא עד דיתעביד הילולא וכנשו אחר כך כל אנשי מתא לההוא חדוא וקראו להכלה וחדו עמהון במילין דאורייתא ועל סעודות הנשואין פתח איהו על פתורא וביאר ענין ז' ברכות סודות נפלאים וחידושים הרבה וחדו כולהו וכל בני מתא קבלו עליהם את החתן להיות להם רב ומורה צדק ואחר החתונה קמו ר"י ור' אבא ור' חייא ובריכו ליה ואזלו לארחייהו · (יג) כד מטו לגבי רשב"י זקיף עינוי וחמי לון אמר לון מסתכל הוינא יומא דא וחמינא לכון תרין יומין דהויתון גבי חד מסכנא דהוא נער דאיקרי מטטרו"ן ואוליף לכו רזין עלאין זכאה חולקיכון סדרו מילין כולהו קמיה וסחו ליה עובדא אמר להו זכאין אתון וזכאין חולקיכון וזכאה חולקי דהא אדכרנא יומא דא דהוי אזיל עמי רב ספרא אביו של החתן וברכית ליה דיהא ליה בר אוריין באורייתא ולא בריך ליה דיזכה לגדל אותם וכו' עכ"ל הזוהר · (יד) נלמד מזה מסוף המאמר שכשבא תלמיד לקבל הברכות מן רבו ורבו מברכו שיזכה לבנים תלמידי חכמים יברכו בפירוש שיזכה לגדל אותם ושיראה בחייו אור תורתם גם נלמד מזה המאמר שבמקום גדולים אל תעמוד ונכון לזעיר להדר לשמוע מפי ישישים חכמים כי ישמע בוודאי מה שלא שמע עדיין ואז ירבה עליו חכמה · (טו) גם נלמד מזה המעשה שצריך האדם ללמוד יחודים שהרי רב ספרא למד עם בנו החתן יחודים בברכת המזון ובקריאת שמע ובחדושי התורה אף שהיה בנו עדיין רך בשנים עוד יש ללמוד מזה שומר מצוה לא ידע רע בשביל שראה האושפיזא את החתן שה"ה קופץ

מאיגרא

קען ניט אפילו בענטשין און ק"ש לייענן דרום זאג איך אז איך וועל מיך ניט בהעפטן מיט מיין ווייב ביז איך וועל אייך מגלה זיין דעם סוד פון ברכת המזון · האט ער זייא מגלה גיוועזן גרוישי סודות אויף דעם ברכת המזון · האבין זייא זיך אלע גיפרייט און דער שווער און דיא כלה זיינן אלע אויף גישטאנען און האבין אים גיקושט · האט רבי יוסי גיזאגט דאש איז אזו איין התונה וואש גאט ב"ה וויל אין איר · האבין זייא גיבענטשט דיא כלה מיט פיל ברכות און האבין גיזאגט צו איר פאטר ער זאל גרייט מאכין איין הויז דארטן דיא התונה צוא מאכין : (יב) האט רבי יוסי צוא אים גיזאגט מיר וועלין פון דאנען ניט אוועק גיין ביז דיא התונה וועט זיין · האט דער בעל הבית איין גיזאמילט אלע שטאט לייט און האבין זיך גיפרייט אויף דער התונה מיט דברי תורה און בייא דער סעודה האט דער חתן מגלה גיוועזן גרויסע סודות אין דעם ענין פון דיא שבעה ברכות האבין אלע זיך זייער גפרייט · און אלע שטאט לייט האבין דעם התן אויף גינומען פאר איין רב און איין מורה הוראה נאך דער התונה זיינען אויף גישטאנן רבי יוסי און רבי אבא און רבי חייא און האבין אים גיבענשט און זיינען אוועק גיגאנגען זייער וועג : (יג) אז זייא זיינען גיקומן צוא רשב"י האט ער אויף גישטעלט זיינע אויגין און האט זייא גיזעהן · האט ער צוא זייא גיזאגט איך זעה אז איר זייט היינט גיוועזן בייא איין קינד ·

און ער האט אייך גילערנט גרוסע סודות · וואיל איז אייער חלק האבין זייא דער ציילט פאר אים די גאנצע מעשה · האט ער זייא גיזאגט וואול איז אייער חלק און וואול איז מיין חלק דען איך גידיינק דעם טאג וואש רב ספרא דער פאטר פון דעם התן איז גיגאנגען מיט מיר · און איך האב אים גיבענטשט ער זאל האבין איין זון איין ת"ח און האב אים ניט גיבענשט ער זאל אים זוכה זיין מגדל צוא זיין : (יד) נוא ווערט גילערינט פון דעם זוהר אז איין תלמיד קומט צוא זיין רבי ער זאל אים בענטשין און אז זיין רבי בענשט אים זאל ער אים בענטשן מיט דעם לשון ער זאל זוכה זיין זייא מגדל צוא זיין און זאל זעהן בייא זיין לעבין דאש ליכטיקייט פון זיין תורה · אויך ווערט אפ גילערינט פון דעם זוהר אז איין יונגר זאל ניט ריידין קיין דברי תורה פאר איין עלטרן · נאר ער זאל פון זייא הערין תורה · ווארום ער וועט בוודאי הערין אזעלכעש וואש ער האט נאך ניט גיהערט · און דען וועט ער מערין הכמה : (טו) אויך ווערט גילערנט פון דער מעשה אז איין מענטש מוז לערנען זיין זון יחודים · ווארום רב ספרא האט דאך מיט זיין זון גילערינט פיל יחודים אין בענטשין און אין ק"ש און פיל חידושים חאטשי זיין זון איז נאך יונג גיוועזן נאך קען מען אפ לערנען פון דער מעשה · אז דער וואש היט איין מצוה דער וויש ניט קיין שלעכטע זאך · דען פון וועגין דער בעל הבית האט גיזעהן אז דאש קינד איז

אראפ

מאיגרא לשמוע קדיש ולומר אמן יהא שמיה רבא ראה שהיה עוסק במצות ונתן לו בתו לאשה בשביל מצוה אחת ע"כ צריך כל אדם ליזהר במצוה ובתורה ואז יגן ה' בעדו בעידנא דעסיק ביה ובעידנא דלא עסיק ביה ולכל אשר לו יהיה שלום :

פרק מו

איתא בכתבי האר"י ז"ל אחד מן הדברים שמעכבין את התפלה הוא מי שאין גופו נקי ומלוכלך מטינוף וצואה או טיפות מי רגלים ועוד דע נקיות דבר טוב הוא וזהו כי דוד המלך ע"ה כתיב ביה ויכרות את כנף המעיל אשר לשאול בלט ובודאי אלו היה המלך שאול מלובש בו היה מרגיש בדבר בשעה שכרת דוד כנף מעילו אלא שהסיר שאול לגמרי ממנו ואיתא בספר חסידים כי מעיל אשר היה למלך שאול היה המלבוש העליון שהיה שאול המלך מתכסה בה בשעת תפלה לכבוד הש"י וע"כ הסיר שאול מעליו לעשות צרכיו · (ב) וע"כ נזהרין אנשי מעשה כשצריכין לכנס לבית הכסא בשעת זמן כניסת בית הכנסת היו מניחין את בגדיהם מבחוץ ואינם נכנסין עם בגדיהם לבית הכסא באשר שהבית הכנסת הוא בנין מקדש מעט וצריכין ליכנס בהן בבגדים נקיים ובפרט ביום שבת שצריך האדם ליזהר בהן שיהיו נקיים שהרי מבואר פרק ב' דחגיגה א"ר יונתן בן עמרם נתחלפו לו כלים של שבת בכלים של חול ולובשם נטמאו (פי' דהיינו לענין למי שאוכל חולין בטהרה והטעם כיון' דכלי שבת עבדי להם שימור טפי ע"ש) וע"כ ראוי ונכון להיות מנעלים מיוחדים לבית הכנסת וטוב יותר שלא ילך בהם לבית הכסא · (ג) ויש עוד דבר המעכב התפלה אף שהוא בבגד נקי מאוד והוא שעטנז ואפילו בשוגג אין תפלתו נשמעת ומקובלת כלל אפי' אם הוא מתפלל בכוונה על כן צריכים החייטים ליזהר ליתן השגחה שלא יגרמו היזק למתפללים בבגדי שעטנז ויהיה חטא רבים

ארויפ געשפרונגען פון דעם בודים פון וועגין צוא הערין קדיש אונ צוא זאגין אמן יהא שמיה רבא · האט ער אים גיגעבין זיין טאכטער פאר איין ווייב פון וועגין ער האט פון אים גיזעהן דיא איינע מצוה · אונ דער סוף האט זיך אויש גוויזין אז ער איז גיוועזן איין ת"ח · דרום מוז איטליכר מענטש נזהר זיין אין מצות אונ תורה צוא לערנען · דענמאלט וועט גאט ב"ה פאר אים מגין זיין סייא בשעת ער וועט עוסק בתורה זיין אונ סאיי בשעת ער וועט אפילו איין מאל ניט צייט האבין צוא לערנן · אונ צו אלמען וואש ער האט וועט זיין שלום :

פרק מו איתא עש שטייט אין כתבי האר"י ז"ל · איינש פון דיא זאכין וואש איז מעכב דיא תפלה זאל ניט אן גינומען ווערין דאש איז אז זיין גוף איז ניט ריין אונ איז איין גיריכט מיט מיאוסקייט אונ צואה אדר פון מי רגלים אונ נאך ווייס אז דאש ריינקייט איז זייער איין גוטע זאך אונ דאש איז ווייל עש שטייט דוד המלך ע"ה ער האט אפ גישניטין בייא שאול המלך זיין עק קלייד בשעת ער איז גיוועזן אין בית הכסא · אונ וועז שאול המלך זאל גיוועזן זיין אן גיקלייט אין דעם קלייד וואלט ער דאך בוודאי גיפילט וויא ער שנייט עש אפ · מוז דאך זיין אז שאול האט דאש קלייד גאר אויש גיטאן · זאין ספר חסידים שטייט דאש קלייד וואש דוד האט זיין עק אפ גישניטן איז דאש גיוועזן זיין אויבער קלייד וואש ער פלעגט זיך דרינן אן קליידן בשעת דאבנען פון וועגין דעם כבוד פון הש"י · דרום אז שאול איז גיגאנגין אין בית הכסא אריין האט ער דאש קלייד אויש גיטאן : (ב) דרום זיינען זיך נוהג דיא אנשי מעשה אז זייא דארפין גיין אין בית הכסא אין מיטין דאבנען לייגין זייא זייערי קליידר פון אויסין ווייניג אונ גייען ניט אריין מיט זייערי קליידר אין בית הכסא אריין · ווארום וייל דיא שול ווערט גירופין מקדש מעט דארף מען אין שול אריין גיין מיט שיינע קליידער · אונ בפרט אום שבת מוז ער בוודאי נזהר זיין אז זיינע קליידער זאלין ריין זיין · דרום איז רעכט דער מענטש זאל האבין באזונדערי שיך אין שול אריין צוא גיין אונ זאל מיט דיא שיך ניט גיין אין בית הכסא אריין : (ג) אונ נאך איז איין זאך וואש איז מעכב דיא תפלה האטשע דאש קלייד איז זייער ריין דאש איז אז שעטנז איז פאר האנדין דרינען אונ ווען ער ווייסט אפילו דער פון ניט ווערט זיין תפלה ניט צוא גיהערט ווען ער דאבינט אפילו מיט כוונה · דרום מוזין שניידערס גיווארנט זיין צוא געבין השגחה אז זייערע משרתים זאלין ח"ו ניט מאכין קיין שעטנז אין דיא קליידר · ווערין זייא גורם היזק זיין צוא דיא וואש ווערין מתפלל זיין אין דיא קליידר אונ דען וועט דיא זינד פון רבים הייגען אין דעם שניידער :

רבים תלויה בחייט • (ס) ויש עוד דבר המעכב את התפלה אף שבגדים הם מנוקים מכל טינוף ואין בגדיו שעטנז אמנם אינם נקיים מגזל כי מחייתו הוא שוא ושקר והוא מתלבש בבגדים נאים ומתגאה בהם וזהו שהנביאים קוראין אותן בגדים בגד בוגדים ובכל פעם שמתכסה בו להתפלל מעורר חטאיו ופשעיו וזורקין תפלתו בפני החיצונים אוי לו ואוי לנפשו ואפילו שחטא רק נגד האומן שלא שילם לו שכר מלאכתו כראוי ואף שלא דחקו על זה הלא הוא יודע בעצמו דהאומן נושא לו פנים שלא ברצונו ומוכרח ליקח מה שנותן לו או שכובש שכר שכיר כי אז באין להכשל בחטא גזל ואליו הוא נושא את נפשו חלילה לעשות כן לכבוש שכר הפועל או שלא ליתן לו שכרו עבור המלאכה שכרו משלם רק הוא נותן לו פחות משכר מלאכתו וכתיב כי לי בני ישראל עבדים עבדי הם ע"כ עונשו הוא מרובה (וכמו שהארכתי לעיל בפרק י' ע"ש) • (ח) וכשם שהבעל הבית מוזהר לשלם שכר פועל בזמנו וכראוי כן הפועל מוזהר שלא לקלקל הבגד ולא ליקח מאתו מאומה אף שנשתייר כי אם להחזיר לבעליו אפילו דבר מועט ועכשיו נשתרבב החטא ופשע של החייטים שגונבים ושתי רעות עושין א' שמקלקלים הבגדים ושנית עוברים על לא תגנוב ואיסור זה נעשה להם כהיתר ואינן שמים אל לבם אפילו להתחרט ולהתוודות על זה בעבור שהמה מושרשים בחטא ואינם יודעים עונשם שהוא עונש חמור • (ו) ע"כ אני מזהיר כל חייט שנכשל בחטא זה יחזור בתשובה וישים אל לבו להחזיר למי שגזל וגנב או יעשה איזה צרכי רבים כי בעון גזל נחתם דינם של דור המבול • (ז) וראיתי חייט א' בק"ק בריסק דליטא קודם מותו צוה להחבורה קדישא שיעשו משלחנו שהיה בביתו ארונו ותאמה שהיה מותח בו הבגדים יתן לו בידו ושאלו אותו החבורה קדישא מה כונתו בזה הצוואה והשיב שהשלחן והאמה יעידו לו כשני עדים

(ד) אונ עס איז נאך פאר האנדין איין זאך וואש איז מעכב דיא תפלה • האטשע זיינע קליידר זיינען גאנץ ריין אונ זיינע קליידער זיינען ניט קיין שעטנז • נאר זייא זיינן ניט ריין פון גזל ווייל זיין פרנסה איז מיט פאלשקייט אונ ער קלייד זיך אן שיינע קליידער אונ האלט זיך בעל גאוה מיט זייא אונ דיא קליידר רופין דיא נביאים קליידער פון דיא פעלשרש • אונ אלע מאל וואש ער טוט עש אן דרינען צוא דאוונען דער וועקט ער זיינע זינד • אונ זיין תפלה ווארפט מען פאר דיא חיצונים • ווייא איז צוא אים ווייא איז צוא זיין נשמה אונ ווען אפילו ער האט גזינדיגט קעגין דעם שניידער דאש ער האט אים ניט גיצאלט קיין שניידר געלט אזוא וויא מען בדארף • אונ אפילו ווען ער האט דעם שניידר ניט גינייט ער זאל בייא אים נעמען וויניג שניידער געלט • נאר ער וייש ביי זיך דער שניידר איז אים נושא פנים האטשע זיין ירצון איז ניט אזוא • מוז ער נעמען וואש ער גיט אים אדר ער צאלט אים ניט דעם טאג וואש ער בריינגט אים אפ דאש קלייד אונ ער האט אים צוא צאלין בייא דעם איז זיין עונש פיל אזוא וויא מיר האבין דער פון שוין גישריבין אין פרק יוד • (ה) אונ אזוא וואול וויא דער בעל הבית איז מוזהר צוא צאלין אים אין דער צייט אונ וויא רעכט איז אזוא אויך איז מוזהר דער שניידער ער זאל אים ניט קיילע מאכין דאש קלייד אונ זאל קיין יתור ניט האבין • נאר וואש עש בלייבט איבר זאל ער אפ געבין דעם בעל הבית אפילו ווען עש איז נאר גבליבין איין קלייניקייט אונ היינט איז בעונותינו הרבים גימערט גיווארן דיא זינד פון שניידרש דאש זייא גנבנען אונ האבין יתור • אונ זייא טוען דער מיט צווייא רעות איין מאל זייא מאכין קיילע די קליידער • דאש אנדרע מאל זיינען זייא עובר אויף לא תגנוב • אונ דער איסור איז בייא זייא גיווארין גלייך וויא התר • אונ זייא טוען ניט אויף זייער הארץ אפילו חרטה צוא האבין אונ מתודה זיין דרויף • ווייל זייא זיינען שוין איין גיווארצילט אין דער עבירה • אונ זייא ווייסן ניט אז זייער עונש איז זייער הארב : (ו) דרום בין איך מזהיר איטליכין שניידער וואש איז נכשל גיווארין אין דער דאזיגער עבירה ער זאל חוזר בתשובה זיין • אונ זאל טאן צו זיין הארץ אום צוא קערין צוא דעם וואש ער האט בייא אים גיגנבת אדר ער זאל פאר דעם געלט מאכן אזו איין זאך וואש פיל לייט דארפין עש ווארום דורך דער זינד פון גזל איז גיחתמת גיווארין דער גזר דין פון דעם דור המבול • (ז) אונ איך האב גיזעהן איין שניידער וואש האט גיוואונט אין בריסק דליטא האט ער פאר זיין טויט אן גיזאגט דער חברה קדישא אז פון זיין טיש וואש שטייט אין זיין הויז וואש ער האט אויף אים גיארבייט זאל

מען

עדים נאמנים שכל ימיו לא גנב מאומה מן מלאכתו אשרי לו שלא היה רוצה ליהנות רק מיגיע כפו ולא משום גזל · (ח) עוד יש בדבר עיכוב לכל דבר שבקדושה כשלובש שני בגדים כאחת דהיינו כשהלבוש אחד בתוך חבירו וקבלה היא בידינו מתלמידי האר"י ז"ל שזהו קשה מאוד למעשה. האדם שיש קצת רשות לס"א להתקרב אליו ע"י כן ובפרט בבגדי שבת צריכין שמירה מעולה יותר כאמור כי הס"א הולך וסובב סביב נגד האדם להתדבק בו ובפרט בבגדים של שבת · (ט) ע"כ אמר האר"י ז"ל שצריך האדם לומר בשעת לבישת בגדי שבת כל כלי יוצר עליך לא יצלח וכל לשון תקום אתך למשפט תרשיעי זאת נחלת עבדי ה' וצדקתם מאתי נאום ה' · גם נכון לומר פסוק זה בהתעטף לבוש העליון להתפלל וחיוב גדול על האדם לעיין בבגדיו היטיב שיהיו נקיים את שלא בזמן התפלה כי אין הקדושה שורה במקום מטונף ומלוכלך ולכן חיוב על כל בר ישראל ליתן השגחה שיהיה סביב מקום המזוזה נקי היטיב וכדאיתא בזוהר כי ענין מזוזה בבתי ישראל הוא שיזכור האדם חסדי עליון שהקב"ה שומר פתחי ישראל וזכרונם הוין לפניו תמיד וע"י כן גם האדם לא ישכח מצות הש"י לעולם ועד עיין מ"ש לעיל פרק א' ע"ש בענין שמירת המזוזה (י) ומצאתי כתוב בשם ספרא דשלמה המלך כי שד אחד הוא נח אצל הפתח ורוצה להזיק למי שנכנס לבית וכשרואה השם של שד"י לא יכול להזיק · ע"כ לא ישפוך שום מים עכורים אצל המזוזה מחמת שני טעמים · טעם אחד דלא יעבד קלנא לגבי שמא קדישא דמריה עלמא · ב' אם הוא שופך שם מים עכורים אזי רשות למחבלא ח"ו אבל כשסביב המזוזה הוא נקי ובן אדם הוא מחבב המזוזה לנשק אותה בצאתו ובבואו

הני

מען אים מאכן איין ארון אונ דעם אייל וואש ער פלעגט מעסטען מיט אים זאל מען אים געבין אין זיינע הענט ארייין · האבין דיא חברה קדישא אים גפרעגט וואש ער מיינט דער מיט האט ער זייא גיענטפערט דער טיש אונ דער אייל וועלין פאר אים עדות זאגין אזוא וויא צווייא בגלויבטע עדות אז וויל ער האט גלעבט האט ער ניט גיגנבת קיין שום זאך אונ האט קיין שום יתור ניט גיהאט פון זיין מלאכה · וואול איז אים וואש ער האט ניט גיוואלט נהנה זיין נאר פון זיין יגיע כפו · אונ ניט פון קיין גזל: (ח) נאך איז פאר האנדין איין זאך וואש איז מעכב צוא אלע היילגע זאכען · דאש איז אז ער קלייד אן צווייא קליידער אין איינעם · אונ מיר האבין איין קבלה פון דיא תלמידי האר"י ז"ל · אז דאש איז זייער שלעכט צוא דיא מעשים פון דעם מענטשין · דען דורך דעם האט די סטרא אחרא אביסיל רשות צו גינעהנען צוא אים · אונ בפרט אין די בגדים פון שבת מוז מען נאך מער שמירה האבן · ווארום דיא סטרא אחרא גייט תמיד ארום דעם מענטשין צוא בהעפטין זיך אין אים: (ט) דרום האט דער האר"י ז"ל גיזאגט אז דער מענטש מוז זאגין בשעת ער קלייד אן דיא בגדי שבת דעם פסוק כל כלי יוצר עליך לא יצלח וכל לשון תקום אתך למשפט תרשיעי זאת נחלת עבדי ה' וצדקתם מאתי נאום ה' · אויך איז רעכט צוא זאגין דעם פסוק אז מען קלייד אן דעם אויברשטין מלבוש צום דאבנען · אונ עש איז איין גרוישער חיוב אויף איטליכין יהודי ער זאל גוט אכטונג געבין אויף זיינע קליידער זייא זאלין זיין ריין אפילו ניט בשעת תפלה · ווארום די קדושה רואט ניט אויף איין איין גיריכטן ארט · דרום איז אויך איין חיוב אויף איטליכין יהודי צוא געבין השגחה אז ארום דער מזוזה זאל זיין גוט ריין אזוא וויא עש שטייט אין זוהר אז דרום איז דיא מזוזה אין דיא הייזער פון דיא ישראל כדי דער מענטש זאל גידיינקען דעם חסד פון גאט וואש ער היט דיא טירין פון דיא צדיקים אונ זייער גידיינקנעש איז תמיד פאר אים · אונ דורך דעם וועט דער מענטש ניט פאר געשין די מצות פון גאט אויף אייביג: (י) אונ איך האב גיפונען שטיין גישריבין פון וועגין דעם ספר פון שלמה המלך אז עש איז פאר האנדין איין שד וואש רואט ביי דער טיר · אונ ער וויל מזיק זיין צוא דעם וואש גייט אין הויז ארייין · אונ אז ער דער זעהט דעם שם שדי קען ער ניט מזיק זיין · דרום זאל דער מענטש ניט אויש גיסין קיין שום אום ריינע וואשער בייא דער מזוזה · פון צווייא טעמים וועגין · איין טעם איז פון וועגין ער זאל ניט אן טאן קיין שאנד צו דיא היילגע שמות וואש שטייען אין דער מזוזה · דער אנדרר טעם איז וייל אז ער גיסט אום ריינע וואשער בייא דער מזוזה האט דער שד רשות מזיק צו זיין · אבר אז ארום דער מזוזה איז ריין · אונ דער מענטש איז מחבב דיא מזוזה דאש אז ער גייט ארויש אונ ארייין קושט ער זיא ·

מוזין

הני שידי בעל כרחן ברכין ליה לבר נש ואומרים זה השער לה׳ צדיקים יבואו בו : (יא) אבל בר ישראל שאין לו ח״ו מזוזה בפתחו אזי רשות למחבלא לחבל וי לו שחס על איזה ממון לקנות מזוזה ועל גופם אינם חסים ובפרט שהילדים מתים בחולי ראגלי״ם בעון מזוזה בעבור שאין לו מזוזה כשרה בביתו בכל חדריו ולכן נסמך וכתבתם על מזוזות ביתך ובשעריך וכתיב בתריה למען ירבו ימיכם וימי בניכם וכמ״ש רז״ל פרק במה מדליקין בעון ביטול מזוזה וביטול מצות ציצית בנים מתים כשהם קטנים ועל הרבנים וראשי עם מוטל ליתן השגחה על זה וכל הזהיר בה יזכה כמת שאמר הפסוק לשמור מזוזות פתחי כי מוצאי מצא חיים ארוכים אמן :

פרק מז **בגמרא** דנדרים איתא חסידים הראשונים היו מתאוים להביא קרבן חטאת והטעם נראה כי היו מדקדקים בעצמם שלא יהא חל עליהם שום פגם אפי׳ בשוגג ולהסיר החטא מיד שלא יהיו אפילו מעט מזעיר תחת ממשלת הסטרא אחרא ולקיים בעצמם ולא ידבק בידך מאומה וגומר וא״כ על השוגגים היו מביאים קרבן על המזידים לא כ״ש ועל כל אלה יבוא אלהים במשפט על האדם ואם במשפט יבוא אלהים אי אפשר להתקיים ולסבול כל הדינים ויסורים · אך ה׳ הוא אל רחום וחנון לא יחפוץ במות הרשע כי בשוב הרשע מרשעתו וחיה לכן קדמה התשובה לבריאת העולם להורות כי לולא התשובה לא היה העולם מתקיים אפי׳ שעה אחת וכל ד׳ זמנים תקופי השנה מכריזים על התשובה כדאיתא בזוהר פרשת ויקרא : (ב) תניא בד׳ תקופי דשתא דינים מתערין ותשובה תליא עד דאיתקין וכד

מזין דיא שדים איבר דאנק אים בענטשין אונ זאגין דעם פסוק זה השער לה׳ צדיקים יבואו בו : (יא) אבר דער יהודי וואש האט ניט קיין מזוזה אין זיין טיר האט דער שד רשות אים מזיק צוא זיין ווייא איז צוא אים דאש ער האט הם אויש צוא געבין וויניג געלט איין מזוזה צוא קופין אונ אויף זיין גוף האט ער ניט חס אונ בפרט די קליינע קינדר שטארבין אין פאקין רחמנא ליצלן איבר דער זינד פון מזוזה אדר אפילו ווען ער האט יוא מזוזות נאר זייא זיינן ניט כשר דרום שטייט אין דער תורה וכתבתם על מזוזות ביתך אונ איר זאלט דיא צווייא פרשיות פון ק״ש שרייבין אויף דיא מזוזות פון דיין הויז · אונ דער בייא שטייט למען ירבו ימיכם וימי בניכם דרום וועלין זיך מערין אייערע טעג אונ דיא טעג פון אייערע קינדער · אזוא וויא אונזרע חכמים ז״ל האבין גיזאגט אין מסכת שבת אז דורך דער זינד פון מזוזה אונ דורך דעם וואש מען איז מבטל דיא מצוה פון ציצית דריבר שטארבין דיא קליינע קינדער רחמנא ליצלן אונ אויף דיא רבנים אונ אויף דיא פרנסים איז מוטל זיי זאלן דרויף השגחה געבין אונ דר וואש איז נזהר דרינען וועט ער זוכה זיין אזוא וויא דער פסוק זאגט לשמור מזוזות פתחי צוא היטין דיא מזוזות פון מיין טיר כי מוצאי מצא חיים ארוכים דען דער וואש גיפינט מיך כלומר וואש היט מיינע מצות דער גיפינט לאנג לעבין אמן :

פרק מז בגמרא עש שטייט אין דער גמרא נדרים · דיא ערשטע חסידים פלעגין גילוסטין צוא ברייגגען איין קרבן וואש קומט אז מען טוט איין עבירה האטשע זייא האבין גאר קיין עבירה ניט גיטאן · אונ דער טעם דער פון איז ווייל זייא פלעגין זייער מדקדק זיין אז קיין שום פגם זאל ניט רוען אויף זייא אונ צוא אפ טאן תיכף דיא זינד אז זייא זאלין ניט זיין אפילו גאר וויניג אונטר דער גיוועלטיקייט פון דער סטרא אחרא · דרום האבין זייא גילוסט תמיד צוא ברייגגען קרבנות אויף זייערע חטאים · אונ ווען זייא פלעגין ברייגגען איין קרבן אויף די זינד וואש זייא האבין גיטאן אום גערין איז שוין אפשיטא אויף דיא זינד וואש זייא האבין גיטאן במזיד האבין זייא בוודאי תשובה גיטאן · דען הש״י ברייננט אויף אלימען צוא משפט אונ ווען גאט ב״ה זאל אים תיכף משפטין פאר דיא זינד וואלט דער מענטש ניט גיקאנט סובל זיין דיא אלע דינים אונ דיא יסורים · אונ ער וואלט קיין קיום ניט גיהאט · נאר גאט ב״ה איז איין דער בארימהער גאט · ער וויל ניט דער רשע זאל שטארבין נאר ער זאל תשובה טאן אויף זיינע זינד אונ זאל בלייבין לעבין · דרום האט ער בשאפין דיא תשובה פריער פון דער וועלט · צוא ווייזין אז ווען ניט דיא תשובה וואלט די וועלט קיין קיום ניט גיהאט אפילו איין שעה · אונ אלע פיר צייטין פון דעם יאר וואש דיא תקופה גיפאלט דענמאלט רופט מען אויש אויף דעם הימל אויף תשובה אזוא וויא עש שטייט אין זוהר : (ב) תניא מיר האבין גילערינט אז אין פיר תקופות פון דעם יאר ווערין דער וועקט דינים אונ מען רופט

וכד דינים מתערין קלא נפיק מסוף עלמא עד סופא סלקין ונחתין כרוזא קרי ולית מאן דיתער ולזה רמזו רז"ל להזהר מתקופת השנה בד' תקופות מטפת אדום שהוא רמז לדינין המתעוררין ויורדים בעולם ולזה יש תקנה בהנחת הברזל שמציל מפני התקופה ויש ליתן טעם הגון וכשר לעיני אלהים ואדם הוא הכיון על דרך הכתוב תרועם בשבט ברזל ומצאתי בשם גדול אחד שהרמז שעל זה התפלל דוד המלך ע"ה שישבר ויהרס הקב"ה את החיצונים שמצירין לישראל בזכות י"ב שבטים שנולדו מן ד' אמהות שראשי תיבות שלהן הן ברז"ל ב"להה ר"חל ז"לפה ל"אה (ג) והטעם שזכות האמהות יעמוד לנו להנצל מן הדינים קשים כי כל ענין דם הוא מורה על דינים קשים שהן באים מסטרא דנוקבא שבס"א שהיא לילית הרשעה עם מחנותיה שבהן נכללין ה' מראות דם הטמא וזה שאמרו רז"ל במסכת נדה נדות מעריסתן כי המחנה טמאה הנקרא לילית נקראים עריסה מלשון ערס וארס של הנחש הקדמוני · וכמו שאמר הכתוב השוכבים על מטות שן וסרוחים על ערסותם משא"כ מחנות השכינה נקרא מטה הנה מטתו שלשלמה ששים גבורים וגו' ובהיות הדם הנזכר הוא בא מחמשה דמים טמאים השתלשלותם מלילית הרשעה נוקבא של סמא"ל ע"כ אין תקנה להתיש כוחם אלא בנוקבא של הקדושה שהן אמהות שמהן באים י"ב שבטים ולכן צריך האדם ליזהר ולהזהיר לנשותיהן דוקא בשעה שמניחין הברזל מפני התקופה לזכור זכות אמהות ב"להה ר"חל ז"לפה ל"אה שזכותן יעמוד לנו להצילנו מכל גזירות רעות וקשות · כי ענין גדול הוא כשמצרף מעשה עם מחשבה והוא יחוד גדול וחביב מאוד לגבי הקב"ה ומציל מכל רעה ומכל פגם רע בעזרת ה' אלהי ישראל · וע"כ בהיות החוטאים מתרבים בישראל ח"ו אזי מדת הדין רודף ח"ו · (ד) וכדאיתא בזוהר שמות ותרד בת פרעה לרחוץ על היאור הוי נחתא מדת הדין וכו' על יד היאור היא התורה שנמשלת למים

על

רופט אויש אויף דעם הימל מען זאל תשובה טאן אונ אז די דינים ווערין דער וועקט גייט ארויש איין קול פון איין עק וועלט ביז דער אנדערר טוט תשובה אויף אייערע זינד אונ דרום האבין אונזרע חכמים ז"ל מרמז גיוועזן אז מען זאל אין די פיר תקופות זיך היטין פון דער רויטער טיפה וואש פאלט דעמאלט אין די מאכלים אונ אין די משקות · דאש איז איין רמז אויף די דינים וואש ווערין דער וועקט אונ נידערין אויף דער וועלט אונ דרויף איז פר האנדין איין תקנה דאש מען זאל לייגין אייזין אויף די מאכלים אונ די משקות · אונ דער טעם דער פון איז אזוא וויא עש שטייט אין פסוק תרועם בשבט ברזל הש"י ווערט צוא ברעכין די סטרא אחרא מיט איין אייזרנע רוט · אונ איך האב גיפונען שטיין פון איין גדול דאש דוד המלך ע"ה האט מתפלל גיוועזן אז גאט ב"ה זאל צו ברעכן אונ צוא פירין די חיצונים וואש זיינען מצער די ישראל · פון וועגין דעם זכות פון די צוועלף שבטים וואש זיינען גיבארין פון די פיר אמהות וואש די ערשטע אותיות פון זייערע נעמען מאכין ברזל בלהה רחל זלפה לאה · דרום איז דאש אייזין מגין אויף די ישראל פון די פיר תקופות : (ג) אונ דער טעם דער פון איז פאר וואש דער זכות פון די אמהות טוט אונז בייא שטיין מיר זאלין ניצול ווערין פון די שווערע דינים דען איטליכער ענין פון בלוט ווייזט אויף שווערע דינים וואש זייא קומן פון דער סטרא אחרא דאש איז די לילית הרשעה די נקבה פון דעם (סם) מיט אירע מחנות וואש אין איר זיינען כלול די פינף ארלייא אום ריין בלוט · דרום איז קיין אנדער תקנה ניט פאר האנדין זייער כח שלאף צוא מאכין · נאר דורך די נוקבא פון קדושא דאש זיינען די אמהות וואש פון זייא זיינען די צוועלף שבטים גיבארין גיווארין · אונ דרום מוז דער מענטש מזהיר זיין צוא זייערע ווייבר אז בשעת זייא לייגין דאש אייזין פון וועגין די תקופה · זאלין זייא דער מאנען דעם זכות פון די אמהות בלהה רחל זלפה לאה דאש זייער זכות זאל בייא שטיין אונז מציל צוא זיין פון אלע בייזע אונ שווערע גזירות דרום אז די זינדינער ווערין גימערט אין די ישראל ח"ו דעמאלט יאגט זייא נאך דער מדת הדין ח"ו · (ד) אזוא וויא דר זוהר שרייבט דער מדת הדין ווערט גירופין בת פרעה אונ די תורה ווערט גירופין יאור ותרד בת פרעה לרחוץ על היאור אונ דער מדת הדין האט גינדערט צוא שטראפין די ישראל פון וועגין דעם וואש זייא לערנען קיין תורה ניט אבער דורך תשובה ווערט דאש אלץ בטל אזוא וויא רבי יהודא האט גיזאגט אלע זאכין

פון

על עלבונה של תורה אכן על ידי תשובה מעביר הכל וכדאמר ר׳ יהודה כל מילין דעלמא תליין בתשובה ובצלותא דצלו בני נשא לגבי דקב״ה וכ״ש מאן דאושיד דמעין בצלותא דלית לך תרעא דלא עאלין דמעין מה כתיב ותפתח ותראהו את הילד ותפתח קאי על השכינה דאיהי פתחה תדיר בזכותיהן דישראל כיון דפתחה ותראהו הילד בוכה היינו ישראל הנקראים ילד שעשועים והנה ר״ל דמהדרין בתשובה ובכאן קמיה ותחמול עליו ודינים מתכלין מינייהו וכל גזירות בישין ומרחם עלייהו ותאמר מילדי העברים זה שיש לו רך לבב ולב בשר ואינם קשי עורף מלעשות תשובה · ודע כי בד׳ תקופות השנה מכריזים על התשובה כמש״ל ע״כ באותו הפעם הוא עת וזמן להתעורר על התשובה ובפרט בתקופות תמוז שהיא חמורה משאר תקופות מי הוא אשר לא יירא וישים דבר זה אל לבו ויחרד מפני הדין ויתחרט במעשיו ויעשה תשובה בבכי ובתחנונים ואז ושב ורפא לו :

פרק מח **מנהגן** של ישראל להתחיל לתקוע מראש חודש אלול שהוא שלשים יום קודם ר״ה דמיון בעל חוב שנותנין לו זמן ל׳ יום להמציא מעות כדי שישלם לבעלי חובות כן בדמיון זה נותנין לו לאדם בב״ד של מעלה זמן שלשים יום לעשות תשובה כדי שיצא זכאי מב״ד של מעלה בעשיית תשובה תפלה וצדקה להעביר מעליו רוע הגזרה : (ב) ושופר בא לעורר כי הוא מרמז על קרן דוד ומרמז על קרן של עקידת יצחק שנאמר בו איל אחר נאחז בסבך בקרניו ואיתא במדרש שיהיו ישראל נאחזים בעבירות אבל סופן להגאל בקרניו של האיל הה״ד ביום ההוא יתקע בשופר גדול לפי שאברהם אבינו ראה את האיל נורש וחורש (ר״ל שהיה איל בצער) מחמת קושי השעבוד של גליות מצרים ובבל א״ל הקב״ה האיל זה הוא סימן לבניך להסתבך ממלכות בבל למלכות מדי וסופן להגאל בקרניו של האיל זהו שנאמר וה׳ אלהים בשופר יתקע ה׳ צבאות יגן עליהם :
לכן

פון דער וועלט היינגן אין תשובה אונ אין דער תפלה וואש דעה מענטש בעט פאר גאט ב״ה · אונ מכל שכן דער וואש לאזט טרערין אין מיטן דאבנן דען עש איז ניט פאר האנדין קיין טויער ער זאל פאר מאכט זיין אז דיא טרערין זאל ניט קענען ארויף גיין דרום שטייט ווייטער ותראה את הילד בוכה אונ דער מדת הדין האט גיזעהן דיא ישראל וואש הייסן ילד שעשועים וויינן פאר גאט ב״ה אונ טוען תשובה ותחמול עליו האט דער מדת הדין זיך דער בארימט איבר דיא ישראל · אונ אלע דינים ווערין אפ גיטאן פון זייא · אונ איז זיך מרחם איבר זייא ותאמר מילדי העברים זה אונ זיא האט גיזאגט דאש איז פון דיא אידעשע קינדער כלומר זייא האבין ווייכע הערצר אונ זיינן ניט הארט אקינדיג פון תשובה צו טאן · אונ וויים אז אין דיא פיר תקופות פון דעם יאר רופט מען אויש אויף דעם הימל אז מען זאל תשובה טאן אזו וויא פריער איז גישטאנן : (ח) דרום איז דענמאלט דיא צייט זיך צו דער וועקין אויף תשובה · אונ בפרט אין תקופת תמוז וואש זיא איז דיא הארבשטע תקופה נוא ווער איז דער וואש זאל זיך ניט פארכטין · אונ ניט טאן די זאך צו זיין הארץ · נאר ער זאל ציטרן פאר דעם דין אונ זאל חרטה האבין אויף זיינע מעשים אונ זאל טאן תשובה מיט גוויין אונ גיבעט · אונ דענמאלט וועט אים ניט שאטין קיין שום תקופה :

פרק מח כנהגן דער מנהג פון דיא ישראל איז אן צו הייבן בלאזין שופר פון ר״ח אלול וואש דאש איז דרייסיג טעג פאר ראש השנה · אזו איין גלייכן וויא צוא איין בעל חוב גיט מען איין זמן דרייסיג טעג ער זאל בצאלין זיין חוב אין דעם זמן · אזו גיט דאש ב״ד של מעלה דעם מענטשן צייט דרייסיג טעג ער זאל תשובה טאן · פון וועגין ער זאל ארויש גיין גירעכט בייא דעם ב״ד של מעלה · צוא אפ טאן פון אים דיא בייזע גזירה : (ב) אונ דער שופר קומט מרמז זיין אויף דעם קרן פון דעם איל וואש אברהם האט מקריב גיוועזן אויף דר עקידה פאר זיין זון יצחק אונ אין מדרש שטייט דיא ישראל וועלין זיין בגריפט מיט עבירות · אבער זייער סוף וועט זיין דאש זייא וועלין אויש גילייזט ווערין אונ מען וועט דענמאלט בלאזין מיט דעם שופר של איל אזו וויא עש שטייט אין פסוק ביום ההוא יתקע בשופר גדול אין דעם זעלבינן טאג וואש דיא גאולה וועט קומן וועט מען בלאזין מיט דעם גרושן שופר · ווייל אברהם אבינו האט גיזעהן אז דער איל איז ווארין פאר טצעפעט מיט זיינע הערנר אין איין דארן · האט אים גאט ב״ה גיזאגט אז דאש איז איין סימן אז דיינע קינדער דיא ישראל וועלין אויף זיך האבין גליות פון מלכות בבל אונ מלכות מדי · אונ צום סוף וועלין זייא אויש גילייזט ווערין אונ גאט ב״ה וועט דענמאלט בלאזין מיט דעם הארין פון דעם דאזיגן איל :
דרום

(ג) לכן מי האיש אשר חרד לדבר ה' כששומע קול השופר יחרד לבו ויתמלא רתת ורעדה מפני פחד ה' ומהדר גאונו שופר מרמז שפר"ו מעשיכם ועזבו דרכיכם הרעים תקיעה היא תפלה וצריך האדם לומר רבון העולמים תק"ע שם של י"ה בין ישראל להיות יתד תקועה יד על כס י"ה שברים הוא רמז שהקב"ה תשבר ותמגר ותכלה את סטרא אחרא ואז תרועה יתרועעו וישירו יהדיו הוא"ו עם ה"א בדחילו ורחימו בשם כל ישראל · (ד) ע"כ יתעורר כל אחד ואחד לקול השופר המכריז ומעורר ומתרה על התשובה וקום קרא לאלהיך בבכי ותחנונים כפי מנהג אנשי מעשה כשתוקעין בשופר מן ר"ח אלול הופך פניו אל הקיר וקורא לה' בקול בכי ויללה ואומר חנני חנני ה' אל מלך יושב על כסא רחמים מתנהג בחסידות כו' ויעבור ה' על פניו ויקרא ה' ה' אל רחום כו' עד סוף י"ג מדות ואח"כ יעורר לב חבירו לעשות תשובה ומכ"ש כשרואה בחבירו דבר מגונה צריך להוכיחו ולומר לו בנחת אחי ידיד נפשי הגיע עת וזמן לתקן המעוות ולישר המסילה שמע נא לדברי והסר ממך המכשול אשר בך אשר עשית מעשים שלא כהוגן כי מוכרח אני להזהיר אותך ואם ראית בי דבר שאינו הגון אף אתה אמור לי כך וכך עשית כי אנשים אחים אנחנו ונשמותינו היא ממקום אחד מתחת כסא הכבוד · (ה) וכמו שמצינו בחסיד אחד ושמו ר' אברהם תלמידו של האר"י ז"ל שהיה הולך בשווקים וברחובות והיה מכריז על התשובה והיה מקהיל כנופיא של בעלי בתים והיו הולכים לבית הכנסת של האשכנזים ואמר להם ממני תראו וכן תעשו לקבל ד' מיתות ב"ד והיה נכנס לשק אחד והיה מצוה לגוררו בכל אורך ורוחב בית הכנסת כדי לבזותו ולהכניע את יצרו ואח"כ צוה ליקח כל אחד אבן של משקל ליטרא והצי והיו זורקין עליו ואח"כ

יצא

(ג) דרום דער מענטש וואש איילט זיך צוא גאטש רייד אז ער הערט דאש קול פון דעם שופר זאל זיין הארץ ציטרן אונ זאל דער פילט ווערין מיט ציטרניש פאר דיא פארכט פון גאט אונ פאר דעם שיינקייט פון זיין הערשאפט · דען שופר איז מרמז בשיינט אייערע מעשים · אונ פאר לאזט אייער שלעכטין וועג · דאש נואש מען בלאזט תקיעה דאש בעט מען (תקיעה) רבונו של עולם שטעק איין צווישן דיא ישראל דעם שם י"ה וועט דער שם יה בהעפט ווערין צו דעם שם וה וועט דר שם זיין אין גאנציןשברים איז טייטש צו בראכין כלומר מיר בעטין הש"י ער זאל צו ברעכין אונ פר לענדן דיא סטרא אחרא אונ דענמאלט · תרועה · וועלין שאלין אונ זינגן דיא ישראל וייל דער שם הויה וועט פאר פול ווערין : (ד) דרום זאל איטליכר מענטש ווערין דער וועקט צוא דעם קול שופר וואש ער רופט אויש אונ דער וועקט אונ איז מתרה אויף דער תשובה · אונ שטייא אויף רוף צוא דיין גאט מיט גוויין אונ גיבעט · אזוא וויא דער מנהג איז פון דיא פרומע לייט דאש פון ר"ח אלול אן אז מען בלאזט שופר קערין זייא זיך אום צוא דער וואנט אונ רופן צו גאט אונ זאגן אל מלך יושב אונ שלש עשרה מדות אונ דער נאך טוט איטליכר פון זייא דער וועקין דאש הארץ פון זיין חבר תשובה צוא טאן אונ מכל שכן אז ער זעהט אין זיין חבר ער טוט ניט קיין רעכטע זאך · מוז ער אים בוודאי שטראפן אונ אים זאגין בנחת מיין ברודר דער גליבטר פון מיין לייב עש האט גיגרייכט דיא צייט צוא פאריכטן דאש קרומקייט וואש דוא האשט פאר קרימט הער צוא מיינע רייד אונ טוא אפ דאש שטרוכלונג וואש איז אין דיר וואש דוא האשט גטאן ניט קיין רעכטע ווערק דען אז איך זעה דו טושט ניט ווי רעכט איז · מוז איך דיך שטראפין · אונ אויב דוא זעהסט אין מיר ניט קיין רעכטע זאך · זאג מיר אויך אזו אונ אזו האשטו גיטאן · דען מיר זיינן דאך פריינד מיר קומען דאך אלע ארויש פון אברהם יצחק ויעקב · אונ אונזרע נשמות זיינען פון איין ארט פון אונטער דעם כסא כבוד : (ה) אונ אזו וויא מיר גפינן בייא איין חסיד וואש האט גיהייסן ר' אברהם דער תלמיד פון דעם האר"י ז"ל · דאש ער פלעגט גיין אין דיא מארקין אונ גאסין אונ פלעגט אויש רופן מען זאל תשובה טאן · אונ פלעגט איין זאמלן פיל לייט באננד · אונ פלעגט מיט זייא גיין אין שול ארייין · אונ האט זייא גיזאגט · איר זאלט זעהן וויא איך טוא זאלט איר אויך אזו טאן אויף זיך מקבל צוא זיין דיא פיר מיתות ב"ד : אונ ער פלעגט אריין גיין אין איין זאק אריין · אונ פלעגט זיך היישן שלעפין מיט דעם זאק דיא גאנצע שול דיא לייני אונ דיא ברייט · פון וועגין מבזה צו זיין אים אונטער טעניג צו מאכין זיין יצר הרע · דער נאך האט ער גיהיישן איטליכר זאל נעמן איין שטיין וואש האט גיוואוגין · אנדער האלבן ליטרות · אונ האט גיהיישן אויף זיך ווארפין דיא שטיינר דאש

איז

יצא מהשק והיה מוכן בחצר בה"כ מטה ובתוך המטה מונח מין עשב שקורן (ברען נעסטלן) והיה פושט את בגדיו ומשליך את עצמו על ההרולים ערום והיה מגלגל בתוך (הברען נעסטלין) עד שנעשה בשרו כמו אבעבועות ואח"כ היו מלקין אותו ל"ט מלקות נגד הרג ואח"כ היה טובל עצמו במקוה כי הטבילה הוא נגד חנק ואח"כ היה אומר לאנשים שהיו שם רבותי מי שרוצה להנצל מדין של גיהנם יעשה כמנהג הזה ומיד נזדרזו כולם יחד וקבלו עליהם כל אותן היסורים באהבה ובחיבה והיו מרימים קולם בבכיה והתוודו על עוונם ולא זזו משם עד שנעשו כולן בעלי תשובה גמורים כל ימי חייהם׃

(ו) ובאותו הזמן היה איש אחד שלא היה רוצה לעשות כן באשר שידעו בני אדם שהוא בעל תשובה מה עשה לקח שק א׳ והלך אחר חצי הלילה לפני פתח בית הכנסת ונכנס בשק מכוסה כולו מראשו ועד רגליו בענין שלא היו יודעין מי הוא והפך פניו אל הקיר ועמד שם כל חצי הלילה וכל היום עד חצי לילה אחרת מעת לעת בתפלה ותהנונים ובכיות כיון שעבר עליו הצי הלילה כשהיו כולם ישנים אז יצא מבית הכנסת והלך לביתו ובני אדם לא יכולין לידע מי הוא אז והיה האר"י ז"ל אמר ודאי זהו תשובה שלימה כי תשובה וצדקה בהדא סדרא איהו וכשם שצדקה מוכתרת כשהיא נסתרת ובסתר כן התשובה היא יפה כשהיא בסתר כי אין הס"א יכולה לשלוט עליו להטיר אותו מדרכי תשובה והעיקר שיקיים תחלה סור מרע ואחר כך ועשה טוב אז הבא לטהר מסייעין לו׃

פרק מט **כתבו** רז"ל התחלת התעוררות התשובה הוא התענית ונבאר ענין כח התענית רק נקדים מה שמצאתי בזוהר פ׳ שמות רבי אבא הוה אזיל באורחא והוה עמיה רבי יצחק אדהוי

איז געוועזן במקום סקילה׃ דער נאך איז ער ארויש געגאנגן פון דעם זאק׃ אונ אין שול הויף איז געוועזן אן געברייט איין בעטל וואש דרינן איז געלעגן איין מין קרייטעכער וואש הייסט (ברען נעסטלין) האט ער זיך אויש געטאן נאקעט׃ אונ האט זיך דרינן אריין געלייגט אונ האט זיך געקייקילט אין דיא ברען נעסטלין ביז זיין לייב איז געווארין פול מיט בלאטערין׃ דאש איז געוועזן במקום שריפה׃ דער נאך האט ער זיך געהיישין שלאגין ניין אונ דרייסיג מלקות קעגין הרג׃ דער נאך האט ער זיך געטובלת אין מקוה קעגין חנק׃ דער נאך האט ער געזאגט צו דיא מענטשן וואש זיינן דארטן געשטאנען ווער עש וויל ניצול ווערין פון דעם גיהנם זאל אזו טאן וויא איך האב געטאן האבין זיך אלע מזדרז געוועזן אונ האבין אויף זיך דיא יסורים מקבל געוועזן מיט גרויש ליבשאפט אונ האבין זייער געוויינט ביז אלע זיינן געווארין רעכטע בעלי תשובה׃

(ו) איין מענטש איז דארטן געוועזן וואש ער האט ניט געוואלט אזו טאן ווייל ער האט ניט געוואלט מען זאל וויסין אז ער איז איין בעל תשובה׃ האט ער גינומן איין זאק אונ נאך האלבע נאכט איז ער גיגאנגען אין שול אריין אונ איז אריין גיגאנגען אין זאק אריין פון זיין קאפ ביז זיינע פים מיט אזו איין אופן אז מען זאל ניט קענן ווישן ווער ער איז אונ האט זיך אום געקערט מיט זיין פנים צו דער וואנט׃ אונ איז דארטן געשטאנן גאר דיא האלבע נאכט׃ אונ איין גאנצין טאג ביז דיא אנדערע האלבע נאכט׃ אונ האט דארטן גרויש תפלה געטאן מיט געויין אונ גיבעט פאר השי"ת׃ נאך האלבע נאכט אז אלע זיינן געשלאפין איז ער אהיים גיגאנגען׃ אונ די לייט האבין ניט גיקענט וויסן ווער דאש איז׃ האט דער האר"י ז"ל געזאגט דאש איז בוודאי איין רעכטע תשובה׃ ווארום תשובה אונ צדקה זיינן גלייך׃ אונ אזו וויא דיא צדקה וואש ער גיט בסתר איז זיא דאך דיא בעשטע צדקה ווייל דער ארום מאן ווערט דורך איר ניט מבויש אזו אויך דיא תשובה וואש איינער טוט בסתר איז דיא בעשטע תשובה ווייל די סטרא אחרא קען ניט געוועלטגין איבר אים צוא אפ טאן אים פון דער תשובה׃ אונ דער עיקר איז ער זאל פריער מקיים זיין סור מרע דאש איז טייטש ער זאל שון דאש ביין מער ניט טאן׃ אונ דער נאך ועשה טוב זאל ער טאן גוטש אונ דענמאלט ווערט מען פון דעם הימל אים העלפין צוא דער תשובה׃

פרק מט כתבו אונזרע חכמים ז"ל האבן געשריבן אז דאש ערשטע וואש עש בריינגט דעם מענטשין ער זאל תשובה טאן׃ דאש איז דאש פאסטין אונ מיר וועלין בשיידן דעם ענין וואש דאש פאסטין איז׃ נאר מיר וועלין פריער שרייבין וואש עש שטייט אין זוהר׃ רבי אבא איז גינאנגן אין וועג אונ רבי יצחק איז געוועזן מיט אים׃ זיינן זייא גיקומן צוא איין גארטין וואש רויזן וואקסין דרינן׃

האט

אדהוו אזלי פגעי באינון וורדא נטיל רבי אבא חד וורדא בידיה והוי אזיל פגע בהו רבי יוסי אמר ודאי שכינתא הכא ואנא חמינא בידיה דרבי אבא למילף חכמתא סגיאה דהא אנא ידענא דרבי אבא לא נטיל האי אלא לאתחזאה חכמתא א"ר אבא תיב ברי יתבו ארח ר' אבא בההוא ורדא אמר וודאי אין העולם מתקיים אלא על הריח דהא חזינא דנשמתא לא מתקיימת אלא על ריח ועל דא הדס במוצאי שבת צריכין לנטלא • (ג) והנה ביאור הענין כי כשם שהנפש שהוא הנשמה שנקראת עולם קטן אין קיום שלה כי אם מהריח וכמ"ש רז"ל איזהו דבר שהנשמה נהנה ואין הגוף נהנה זהו הריח כן העולם הגדול התחתון ועולם העליון קיומן על הריח דהיינו בזמן בית המקדש היו מקריבין קרבנות והיו מכוונים בשעת הקרבה כל היחודים השייכין אל הקרבנות ובשמות הקדושים היוצאים מפסוק אשה ריח ניחוח לה' והיה מעורר רצון העליון ונתייחדו העולמות בקשורא חדא ובחבורא הדא וזהו מורה תיבת קרבן לשון קירוב ועכשיו הוא התפלה במקום קרבן ע"י הבל פיו כן התורה היא במקום קרבן וכל העוסק בתורת עולה כאילו הקריב עולה וכן הבל פיו של המתפלל בשעת התענית הוא דומה לריח הקרבנות • (ג) וביאר הזוהר כי כשם שהוורד שקורין (בל"א רוזין) היא אדומה וכשמבשלין אותה באש נעשית לבנה והיא סימן שהאודם נהפך ללבן כמו כן הקרבן הוא חלב ודם אודם ולבן והעשן העולה הוה חיוור לרמז שהחטא שהוא אדום נהפך ללבן וכמו כן התענית שאדם מקריב חלבו ודמו ובכל תענית יש בהגוף חימום שמורה שהאדם נהפך ללבן ע"י החימום והיינו דאמר ר"א כד הוינא יתיב בתענית הוינא מצלי רבש"ע גלוי וידוע שהקרבתי לפניך חלבי ודמי וגופי הוא נדלק מחמימות חולשת גופי יהי רצון מלפניך שיהא הריח העולה מפי בשעה זו כריח ניחוח כקרבנות

האט רבי אבא גינומן איין רויז אונ איז וויטר גיגאנגען • האט רבי יוסי אין זייא בגעגינט • האט ער גיזאגט איך זעה דאש וואש רבי אבא האט איין רויז אין זיין האנט איז צוא לערנן אונז דער מיט פיל הכמות ווארום איך וויש אז רבי אבא האט דאש בוודאי מער ניט גינומען נאר צוא ווייזין מיט איר חכמות • האט רבי אבא צוא אים גיזאגט זיץ מיין זון • האבין זייא זיך גיזעצט • האט רבי אבא גישמעקט אין דער רויז • אונ האט גיזאגט דיא וועלט האט מער קיין קיום ניט נאר אויף דעם גוטן ריח • דען איך זעה אז דיא נשמה האט מער קיין קיום ניט נאר איבער דעם גוטן ריח • אונ דריבר מוז מען אום מוצאי שבת שמעקין איין הדס :

(ב) אונ ער האט אביסל גיגעבין פאר שטיין דאש אזו וואול וויא דיא נשמה וואש זיא ווערט גירופין קליינע וועלט איז דאך איר קיום מער ניט נאר פון דעם ריח • אזו וויא אונזרע חכמים ז"ל האבין גיזאגט דער ריח איז אזו איין זאך וואש דיא נשמה האט הנאה דער פון אונ דער גוף ניט • אזוא אויך דיא אונטערשטע גרוישע וועלט אונ דיא אייבערשטע וועלט איז זייער קיום נאר פון דעם ריח דהיינו אז דאש בית המקדש איז גישטאנען האט מען מקריב גיוועזן קרבנות אונ בשעת מען האט מקריב גיוועזן דעם קרבן האט מען מכוין גיוועזן אלע יהודים וואש גיהערין צוא דיא קרבנות • אונ אין דיא הייליגע שמות וואש גייען ארויש פון דעם פסוק אשה ריח ניחוח לה' • אונ האבין דער וועקט דעם אייבערשטין רצון • זיינען גיאייניגט גיווארין דיא וועלטין מיט איין בהעפטונג אונ דאש אלץ ווייזט דאש ווארט קרבן דאש איז טייטש גינעהנט כלומר אלע וועלטין האבין גינעהנט איינש מיטן אנדערין אונ היינט איז דיא תפלה פאר דעם קרבן אונ אויך דיא תורה דאש דער וואש לערינט דעם דין פון קרבנות איז גלייך וויא ער איז מקריב קרבנות אונ אזוא אויך דאש דאמף וואש גייט ארויש פון דעם מויל וואש טוט תפלה בשעת ער פאסט איז דאש גלייך וויא דער ריח פון קרבנות • (ג) אונ דער זוהר בשייד דען אזו וואול וויא די רויז איז דאך רויט • אונ אז מען קאכט זיא איבר בייא דעם פייער ווערט זיא ווייש • דאש איז איין סימן אז מען קען אויש רויט מאכין ווייש • אזו אויך דער קרבן איז בלוט וואש איז דאך רויט אונ חלב איז ווייש אונ דער רויך וואש דער פון גייט איז גאר ווייש דאש איז איין רמז אז די עבירה וואש זיא איז רויט ווערט פאר קערט צוא ווייש • אונ אזוא אויך אין איין תענית איז דער מענטש מקריב זיין אייגין בלוט אונ חלב אונ אין איטליכן תענית איז דאך דא היץ אין גוף מחמת שלאפקייט ווייזט דאש אז דאש רוטקייט איז פאר קערט גיווארין צו ווייש דורך דער היץ' אונ דרום אז ר"א האט גיפאסט פלעגט ער מתפלל זיין רבש"ע עש איז דאך

כקרבנות המזבח ותרצני · (ד) ואחר שביארנו קצת מעלת התענית נבאר דברים הפוגמים בתענית · האחד ליזהר ביום התענית להתעסק בדברים שבקדושה ולא כמו מקצת בני אדם שהולכים ועוסקים בדברים בטלים ובליצנות יצא שכרם בהפסדם · הב' מאן דמפרסם תעניתו הוא ענין גרוע ודומה לנותן מתנה לחבירו ומכריזה ברבים · ג' הכועס ביום התענית דומה שנותן מתנה דרך כעס · ד' יראה ללמוד אף מעט קודם שיטעום מאומה · (ה) ה' ידקדק אחר פת ישראל · ו' לשלוח תחלה לעני מן מאכל שהכין לו · ז' הוא עיקר ומקור לכולם שיזהר שלא לאכול דרך רעבתנות והוא איסור גמור כי זה היה מדת עשו הרשע שאמר הלעיטני נא וכתיב (במשלי) בטן רשעים תחסר והרבה בני אדם נכשלים בזה שאוכלין במהירות דרך זולל וסובא והיא פגם גדול מאוד · ח' שלא ישתה הרבה בכדי שישתכר שאז ישתקע בשינה ע"י בלבול דעת השכרות ונמצא שהפסיד במה שלא הפקיד רוחו תשמתו קודם השינה בידו של הקב"ה בכוונה ובדיעה צלולה והוא היוב גדול כדאיתא בזוהר פ' דברים באריכות ע"ש · ט' יום התענית הוא מסוגל שיפרש האדם חטאיו לפני הקב"ה ואז אין להשטן שום קטרוג בקרבנו או בתפלתו · (ו) ודבר זה מבואר בזוהר ויקרא וז"ל ר' הייא ור' יוסי הוו אזלי באורהא עד דהוו אזלו אמר רבי יוסי לר' חייא בא נשתדל באורייתא פתח ר"ח ואמר חטאתי אודיעך מכאן אוליפנא דכל בר נש דמכסה חטאין ולא מפרש לון קמי מלכא קדישא ויתבע עליהו רחמי לא יהבין ליה למפתח פתחא דתשובה ואי פריש לון הקב"ה חייס עליה ויתגברון רחמי על דינא וכל שכן אי איהו בכי דהא כל פתחין סתימין
איהו

אנפלעקט אונ גוויש פאר דיר אז איך האב פאר דיר מקריב גיוועז מיין חלב אונ דם אונ מיין גוף איז אן גצונדן פון דער היץ מחמת שלאפקייט פון מיין כח · עש זאל זיין בוויליגט פאר דיר אז דער ריח וואש גייט ארויש פון מיין מויל אין דער צייט זאל ער זיין אזו וויא דער גישמאקר ריח פון דיא קרבנות · אונ דוא זאלשט מיך באוויליגן : (ד) אונ נאך דעם אז מיר האבין אביסיל בשייד דיא מעלות פון דעם פאסטין וועלין מיר ווידער בשיידין דיא זאכין וואש זיינען פוגם דעם תענית דאש הייסט אז ער טוט דיא זאכין ווערט זיין פאסטין ניט אן גינומן · איינש איז ער זאל נזהר זיין אין דעם טאג וואש ער פאסט · עוסק צוא זיין אין דברים שבקדושה אונ ניט אזו וויא אטייל לייט וואש זיינן דענמאלט עוסק אין דברים בטלים אונ אין ליצנות · דען גייט אוועק זייער שכר אין זייער שאדין · דאש אנדרע איז דער וואש איז מפרסם זיין תענית דאש איז זייער שלעכט · אונ עש איז גלייך וויא ער גיט איין מתנה צוא זיין חבר אונ ער רופט עש אויש פאר פיל לייט · דאש דריטע איז דער וואש ברויכט כעס אין דעם טאג וואש ער פאסט איז דש גלייך ווי ער שיינקט איינם אמתנה מיט כעס · דאש פערטע איז ער זאל זעהן לערנען פאר זיין אן בייסין האטשע גאר ווייניג : (ה) דאש פינפטע ער זאל מדקדק זיין אן צוא בייסין מיט פת ישראלי דאש זעקסטע ער זאל פריער שיקין צוא איין עני פון דעם עסין וואש ער האט זיך אן גיגרייט · דאש זיבטע איז דער עיקר אונ דער שורש צוא אלע ער זאל נזהר זיין ניט צוא עסין וויא איין רעבתן דאש הייסט ער זאל ניט האפין ווייל ער איז הונגריג · אונ דאש איז איין רעכטר איסור · דען דאש איז גיוועז דיא מדה פון עשו הרשע וואש ער האט גיזאגט הלעיטני נא · אונ פיל מענטשין ווערין דער מיט גישטרויכלט דאש זייא עסין זייער גיך וויא איין זולל וסובא · אונ דאש איז אגרושר פגם · דאש אכטע איז ער זאל ניט פיל טרינקן נאך דעם תענית ווייל ער וועט שיכור ווערין · וועט ער אנטשלאפין ווערין אן ק"ש אדער ווען ער וועט אפילו לייענן ק"ש וועט עש זיין מיט בילבול הדעה אונ דאש איז דאך אגרוישר חיוב אז איטליכר מענטש זאל זיין נשמה איבר ענטפרין פאר זיין שלאף אין דער האנט פון הש"י מיט כוונה אונ מיט איין קלארע דיעה · דאש נײנטע איז דער טאג פון פאסטין איז זייער מסוגל דער מענטש זאל אין אים ארויש ריידין זיינע זינד פאר גאט ב"ה · אונ דענמאלט האט דער שטן קיין שום קטרוג ניט אין זיין קרבן אדר אין זיין תפלה : (ו) אונ די זאך שטייט בשייד אין זוהר רבי הייא אונ רבי יוסי זיינן גיגאנגן אין וועג האט רבי יוסי גיזאגט צוא רבי הייא קום לאמיר לערנען תורה · האט רבי חייא גיזאגט עש שטייט אין פסוק חטאתי אודיעך פון דאנען לערנן מיר אפ אז איטליכר מענטש וואש בדעקט זיינע זינד אונ אז ער רעט זייא ניט ארויש פאר גאט ב"ה אונ בעט ניט גאט ער זאל אים זייא מוחל זיין · לאזט מען אים ניט מאן קיין תשובה · אונ אז ער רעט זיי אבר יוא
ארויש

איהו פתח ואתקבל צלותיה ועל ידי מאן דמפרש חטאיה יקרא דמלכא הוא לאתגברא רחמים על דינא ועל ידי כתיב זובח תודה יכבדנני תרין כבודין אינון חד לעילא וחד לתתא חד בעלמא דין וחד בעלמא דאתי׃ (ז) פתח עוד ואמר דבההוא יומא דאתחרב בית המקדש לתתא וישראל אזלו בגלותא ורהיים על צווריהון וידיהון מהדקין לאחורא וכנסת ישראל אתתרך מבית מלכא למיהך בתריהון ובשעתא דנחתת שכינתא אמרה איהך בקדמיתא ואבכה על מדוראי ועל בני ועל היהוד גדול שהיה נעשה בבית המקדש וכד נחתת ממקדש של מעלה חמת אתרהא המקדש של מטה הוא דחרב ודמיהון של צדיקים אתושד כדין ארימת קלא ואתרגישו עלמא עלאי ותתאי ורמת קלא לעילא עד אתר דמלכא שריא ובעי מלכא למיחרב עלמא לתוהו ובוהו עד דנחתי כמה אוכלסין וכמה משריין לנחם השכינה ולא קיבלה תנחומין הה״ד קול ברמה נשמע רחל מבכה על בניה וגו׳ ותחילה יצאתה מבית מקדשא ושרתה בארץ ישראל ולבתר נפקת מן ארעא קדישא למדברא וישבה תמן ג׳ יומין וקראה שם איכה ישבה בדד העיר וגו׳׃ (ח) הרי ראה כמה יהיו חביבין דורות הראשונים דהוי עסקי בתורה אפי׳ בדרך והיה שמחה בידם שהיו מתחברין בחברותה של בעלי תורה כי כל המחבר את עצמו לבעלי תורה מקרבים את הגאולה כי יש לשכינה ד׳ אמות של הלכה הליכות עולם לו שהקב״ה יהסה עליו כנפיו להציל אותו מכל גזירות רעות ותפלתו תהיה קרובה להתקבל ונכסיהון מתברכין בכל הברכות אמן׃

פרק נ **כבר** כתבנו לעיל בפרקים בענין מעלות תפלה של עני ועכשיו באתי לכתוב עוד דברים נוסף על הראשונים כי קרבן העני הוא תמיד מרוצה להקב״ה וכמש״ה לב נשבר ונדכה אלהים לא תבזה ואיתא בזוהר פרשה ויקרא מעשה בעשיר אחד שהביא אל הכהן להקריב שתי תורים בני

ארויש פאר גאט ב״ה האט ער חס אויף אים אונ זיין רחמנות ווערט גישטארקט איבר זיינע דינים אונ מכל שכן אז ער וויינט פאר גאט ב״ה ווערין אלע טירין אפין פאר זיין תפלה אונ זיין תפלה ווערט אן גינומן אונ דרום דער וואש רעט ארויש זיינע זינד פאר השי״ת איז דאש דער כבוד פון גאט צו שטארקין זיין רחמנות אויף זיינע דינים אונ דרום שטייט זובח תודה יכבדנני איז טייטש דער וואש שעכט זיין יצר הרע דער מיט וואש ער איז מתוודה פאר מיר דער טוט צווייא כיבודים אן איינר אויף עולם הזה אונ איינר אויף עולם הבא׃ (ז) נאך האט רבי חייא גיזאגט דעם טאג אז דאש בית המקדש איז חרוב גיווארין אונ דיא ישראל זיינן גיגאנגן אין גלות׃ אונ מיל שטיינר זיינען גיוועזן אויף זייערי העלזר אונ זייערע הענט זיינן גיוועזן בהעפט אהינטער אונ דיא כנסת ישראל איז אויך מיט זייא גיגאנגן אין גלות ארייין האט דיא שכינה גיזאגט איך וועל פריער גיין וויינן אויף מיין בית המקדש וואש איז גיוועזן מיין וואנונג׃ אונ אויף מיינע קינדר אונ אויף דעם גרושן יהוד וואש עש פלעגט גיטאן ווערין אין בית המקדש׃ אונ וויא דיא שכינה האט אראפ גינידרט פון דעם אייברשטין בית המקדש האט זיא גיזעהן אז דאש בית המקדש של מטה איז חרוב אונ דאש בלוט פון דיא צדיקים איז פאר גאסין׃ האט זיא אויף גיהויבן איר קול צוא קלאגין אונ עש האט גצימערט דיא אייבערשטע אונ דיא אונטערשטע וועלט ביז איר קול איז גיקימן צוא דעם ארט וואש גאט ב״ה רוט אונ ער האט גיוואלט דיא וועלט חרוב מאכין ביז עש האבין אראפ גינידרט פיל חיל אונ פיל מחנות מלאכים צו טרייסטין כביכול דיא שכינה׃ אונ זיא האט ניט גיוואלט מקבל זיין קיין טרייסטונג׃ (ח) פאר וואר זעה וויא דיא ערשטע דורות זיינן גליבט גיוועזן פאר גאט ב״ה דאש זייא האבין אפילו אין וועג אויך תורה גילערינט אונ האבין זיך גיפרייט אז זייא האבין זיך בהעפט מיט בעלי תורה אין איין חברותא׃ ווארום דר וואש בהעפט זיך צו דיא בעלי תורה דער איז מקרב דיא גאולה ווארום דיא שכינה האט דיא פיר איילין פון הלכה דאש גאט ב״ה וועט בשיצין אויף אים זיינע פליגיל אים מציל צוא זיין פון אלע בייזע גזירות׃ אונ זייער תפלה ווערט גיך נתקבל אונ זייערע נכסים ווערין גיבענטשט מיט אלע ברכות אמן׃

פרק נ כבר מיר האבין שוין גישריבין אין דיא פרקים וואש שטייען פריער אז דיא תפלה פון דעם ארום מאן איז גרויש׃ אונ אצונד וועל איך אין דעם פרק נאך שרייבין דער פון דאש דער קרבן פון דעם עני איז תמיד בוויליגט צו גאט גלייך ווי דער זוהר שרייבט איין מעשה׃ איין עושר האט ניבראכט איין פאר טויבין פאר איין קרבן׃ האט דער כהן זייא ניט גיוואלט מקריב זיין אונ האט

בני יונה והוא קרבן עני וא"ל הכהן קרבן זה לאו דידך הוא אתא לביתיה והוי עציב · (ג) אמרו ליה אחוהי אמאי את עציב אמר להו דלא קריב כהנא קרבנא דילי תרין בני יונה אמרו ליה יאות ושפיר עביד דזהו קרבן עני דכתיב ביה ואם דל הוא וגו' אלא את צריך לקרבא חד תורא אמר ההוא גברא בדעתיה ומה על המחשבת חטא החמירה התורה להקריב תורא על חטא עצמו לא כל שכן נדרנא דלא אסלק על לבאי מחשבה דהטאה מכאן ולהלאה מה עביד כל יומא אשתדל במשא ומתן ובלילה נאים קצת ואח"כ קרא לאחוי שילמדו עמו תורה והוי קריין ליה יהודא אחרא יומא חד פגע ביה רבי יוסי והוי פריש נכסי למסכנא פלגא ופלגא ליתן על סחורה לאנשים הולכי ימים והוא יתיב ולעי באורייתא · (ג) פתח ואמר כל מאן דקריב קרבן ברעותא דליבא הקב"ה איזדמן לקיבליה תא חזי קורבנא דמסכנא חשיב קמיה קב"ה דהא הוא מקריב חלבו ודמו דהא לית ליה מידי למיכל ואייתי קורבנא ובההיא שעתא דהעני מקריב קרבניה מכריזים בשמים ואמרו כי לא בזה ולא שקץ ענות עני כי קרבניה דעני הוא עדיף מכולם דהא עני גרם לי למיהוי בחלק דקב"ה והעוני גרם לי למהוי בחלק דאורייתא ובג"כ פלגינא פלגא למיסכני דהא אינון גרמי לי כל האי וכו' ועיקר קרבנא הוא רעותא דליבא ורעותא דנפשא דהוא חביב מן כל קמיה קב"ה: (ד) ובעת התפלות הן במקום קרבן צריך האדם להתפלל בלב נשבר ולכוין בהו לתקן קישוטין לשכינה בתפלתו כי אלו בני אדם המכוונים במעשיהם הטובים עושין נחת רוח לשכינה ונקראין אנשי מעשה כי מעשה הוא לשון תיקון ויעש ותיקן ולכן אמרה השונמית לבעלה נעשה עליית קיר קטנה ונשים לו שם מטה ושלחן כסא ומנורה וכוונתה היתה לכבוד השכינה

גיזאגט צוא אים דאש איז ניט קיין קרבן פון איין עושר נאר פון איין עני · איז ער גיקומן אהיים אונ איז טרויעריג גיוועזן : (ג) האבין זיינע ברידער צוא אים גיזאגט ווארום בישטו טרויעריג · האט ער זייא גיזאגט דען דער כהן האט ניט גיוואלט מקריב זיין מיין פאר טויבין וואש איך האב גיבראכט פאר איין קרבן · האבין זייא צוא אים גיזאגט רעכט האט ער גיטאן ווארום אזו איין קרבן ברייגגט איין עני אבער דוא בישט איין עושר דוא בדארפסט בריינגן איין אקס פאר איין קרבן האט דער מענטש זיך גיטראכט מה דאך דרויף וואש איך האב נאר גיהאט אין מיין מחשבה צוא זינדיגין האט דיא תורה גיהיישן בריינגן איין אוקס פאר איין קרבן · מכל שכן ווען איך זאל שוין גיוועזן זינדיגין וואלט איך דאך שון בוודאי גימוזט פיל קרבנות בריינגן · איך טוא איין נדר אז פון היינט אן זאל איך שוין קיין מאל ניט אויף בריינגען אויף מיין הארץ קיין שלעכטע מחשבה · פלעגט ער איין גאנצין טאג האנדלן · אונ ביי נאכט פלעגט ער אביסל שלאפין אונ דער נאך פלעגט ער רופן זיינע ברידער זייא זאלין מיט אים תורה לערנן אונ האט גינומען זיין האלב עשירות אונ האט עש צו טיילט ארמע לייט אונ דיא אנדרי העלפט האט ער גיגעבין דיא סוחרים וואש האבין גיהאנדלט מעבר לים זייא זאלין אים סחורות איין קויפין אונ פאר קויפין : אמאל האט רבי יוסי סבא אים באגעגינט אונ ער איז גיזעסין אונ האט גילערינט · (ג) האט דער עושר גיזאגט איטליכער וואש איז מקריב איין קרבן מיט דעם ווילין פון זיין הארץ איז גאט ב"ה אן גיבריים קעגין אים קום אונ זעה דאש דער קרבן פון דעם ארום מאן איז חשוב פאר גאט ב"ה דען ער איז מקריב זיין חלב אונ זיין בלוט ווארום ער האט דאך ניט עפיס צו עסין אונ ברייגגט פארט איין קרבן · דרום איז דאש גירעכינט וויא ער איז מקריב זיין בלוט אונ זיין חלב · אונ אין דער צייט וואש דער עני איז מקריב זיין קרבן · רופט מען אויש אויף דעם הימיל כי לא בזה ולא שקץ ענות עני דען גאט ב"ה פאר שעמט ניט אונ פאר אומ ווערדיקט ניט דאש פייניגין פון איין עני · דען דאש קרבן פון דעם עני איז ביי גאט בעשער פון אלע קרבנות דען דיא עניים האבין מיר גורם גיוועזן צו האבין איין חלק אין גאט ב"ה אונ אין זיין תורה · אונ דרום האב איך צו טיילט האלב פון מיין עשירות צו ארמע לייט ווייל זייא האבין מיר גורם גיוועזן וואש איך בין גיווארין איין למדן : (ד) אונ איצונד איז דיא תפלה אן שטאט פון קרבנות דרום מוז דער מענטש מתפלל זיין מיט כוונה אונ מיט איין צו בראכין הארץ · ווארום דיא מענטשן וואש זיינן זיך מכוין מיט זייערי גוטע מעשים די טוען אן נחת רוח צו דער שכינה אונ דיא ווערין גירופין אנשי מעשה : אונ דרום האט דיא שונמית גיזאגט צוא איר מאן לאמיר מאכין צו דעם אלישע הנביא איין אויבר

שטיבל

השכינה כי ענין ד׳ דברים אלו צריכין בני ישראל להכין אל השכינה ובעמדו להתפלל תפלת ערבית יכוין בתפלתו הוא נגד מנורה וק״ש של ערבית הוא נגד המטה ובשהרית פסוקי דזמרה וק״ש הוא נגד שולחן ותפלה הוא נגד כסא והכל הוא כבוד השכינה ע״ש באריכות • (ה) ע״כ יראה האדם כמה היא התפלה חביבה כשהוא מתפלל בכונה ואיך משמח השכינה לאין ערך ושיעור כי בשעה שאומר האדם שירות ותשבחות השכינה מתעטרת באותו הפעם בההוא כתרא דאזדמן הקב״ה לאתעטרא למלכא משיחא ובההוא כתרא חקוקים בו שמות הקדושים שהיו גלופים בו בההוא זמנא דעברו ישראל על הים בנין דאיבעי בר נש לכוין רעותיה בההוא שירתא וכל מאן דזכי ליה בההוא עלמא שאומר פסוקי דזמרה ואז ישיר בכונה זכי למיחמי מלכא משיחא בתיקוני ההוא כתרא לעתיד לבא ויזכה לשיר האי תושבחא תמן וכיון דמטי בר נש לישתבח נטיל הקב״ה האי כתרא ושויה לקמיה • ולכן צריך לאכללא לה בתריסר מכילין עלאי דמנהון אתברכת ואינון תליסר בוסמין עלאין דאינון הצרי והצפורן החלבנה והלבונה מור וקציעה שבולת נרד כרכום הקושט וקלופה וקנמון בורית כרשינה והכא אינון שיר ושבחה הלל וזמרה עוז וממשלה נצח גדולה וגבורה תהלה תפארת קדושה ומלכות והן נגד י״ג מדות הרחמים וצריך לומר בנשימה אחת דלא ליפסק בינייהו ואי פסיק בינייהו אז נפיק חד שלהובא מתהות גדפוהי דכרובים ומכריזים בקול גדול פלוני דין פסיק בשבחיה דמריה וישתצי ויתפסק זכותיה דלא יחזי בגאותא דמלכא כד״א ובל יראה גאות ה׳ ע״כ • (ו) על כן צריך האדם ליזהר בזה מאוד לומר מן תיבת שיר ושבחה עד קדושה ומלכות בתפלת ישתבח בנשימה אחת וכן נכון שלא להפסיק בכל מיני דקדושה כגון בעניית אמן יהא שמיה רבא מברך לעלם ולעלמי עלמיא יתברך וקבלתי בשם חסיד אחד שהיה מדקדק כשאמר אמן יהא שמיה רבא וכו׳ לכוין את רגליו להדדי כמו בתפלת י״ח

שטיבל אונ לאמיר דארטן טאן איין בעט אונ איין טיש אונ איין שטול אונ איין מנורה • אונ איר כוונה איז גיוועזן לכבוד השכינה • דען דיא פיר זאכן איז איין רמז אז דיא ישראל דארפין פיר זאכן אן גרייטין לכבוד השכינה • דאש איז דיא ש״ע פון מעריב דיא רופט דער זוהר מנורה אונ דיא ק״ש פון שחרית רופט ער טיש • אונ ש״ע פון שחרית רופט ער שטול : (ה) דרום זאל דער מענטש זעהן וויא פיל דיא תפלה איז ני׳ יבט פאר גאט ב״ה אז ער איז זיא מתפלל מיט כוונה אונ וויא ער דער פרייעט דיא שכינה וואש עש האט גאר קיין שיעור אונ קיין ערך ניט • דען בשעת אז דר מענטש זאגט דיא שירות ותשבחות קריינט זיך דענמאלט דיא שכינה אן מיט דער קרוין וואש גאט ב״ה וועט אן קריינן צוא דעם מלך המשיח • אונ אין דער קרוין זיינן אויש גיקריצט דיא שמות הקדושים וואש דיא ישראל האבין גיזאגט בשעת זייא זיינן גיגאנגן אויף דעם ים • דרום אז דער מענטש זאגט דיא שירה פון דעם ים מוז ער מכוון זיין מיט זיין גאנצין הארץ • אונ איטליכער וואש איז זוכה אויף דער וועלט צו זאגין בכוונה די פסוקי דזמרה אונ אז ישיר וועט ער זוכה זיין צו זעהן לעתיד לבא דעם מלך המשיח גיין אן גיטאן אין דער קרוין • אונ וועט זוכה זיין דיא שירה דענמאלט צו זאגין • אונ אז דער מענטש קומט

צו ישתבח • נעמט גאט ב״ה דיא קרון פאר זיך • דרום מוז מען זאגין אין איין אטום דיא דרייא צעהן ווערטער שיר ושבחה הלל וזמרה עוז וממשלה נצח גדולה וגבורה תה״ה ותפארת קדושה ומלכות דען דיא דרייא צעהן ווערטער זיינען קעגין דיא דרייא צעהן מדות הרחמים דאש איז יי יי אל רחום וחנון כו׳ אונ קעגין דיא דרייא צעהן ערלייא בשמים פון קטורת • אונ זאל זייא ניט איבר טיילין נאר אין איין אטום מוז ער זייא זאגין • אונ אז ער טיילט זייא יוא איבר • גייט ארויש איין פלאם פון אונטער דיא פליגל פון דיא כרובים אונ רופט אויש מיט איין גרויש קול • דער דאזיגר מענטש האט צו טיילט דיא לויב פון זיין הער דאש היישט ער האט זייא ניט גיזאגט אין איין אטום • דרום זאלין זיינע זכיות צו טיילט אונ פאר לענד ווערין דאש ער זאל ניט זעהן אין דעם הערשאפט פון הש״י : (ו) דרום מוז דער מענטש זייער נזהר זיין דרינן צו זאגין דיא דרייא צעהן ווערטר אין איין אטום • אונ אזו אויך איז רעכט ער זאל ניט מפסיק זיין אין אלרלייא מיני קדושה דהיינו אין דיא ווערטער אמן יהא שמיה רבא מברך לעלם ולעלמי עלמיא יתברך • אונ איך האב מקבל גיוועזן פון איין חסיד דאש ער האט מדקדק גיוועזן בשעת ער האט גיזאגט אמן יהא שמיה רבא וכו׳ האט ער צום אויף גינומן זיינע פיס איינע

י"ח כי זה אות ומופת שהקדוש ברוך הוא חפץ מאוד בתפלתן של ישראל כדאיתא במדרש יחזקאל ראה כמה גבוה הקדוש ברוך הוא מן עולמו ואדם נכנס לבית הכנסת ומתפלל אחורי העמוד ומהפך פניו אל הכותל וכו' ואם הוא בדרך יהדר אפיה לאילן (ז) כי תיבת כותל הוא סוד נפלא הובא בתיקוני זוהר שהוא תיבות כ"ו ת"ל ר"ל כ"ו הוא שם הוי"ה ת"ל קאי על בה"מ שהוא כותל מערבי שכל התפלות פונין לשם ולכן צריך האדם לכוין בזה כשיהפוך פניו אל הכותל ואח"כ יתפלל בהכנעה ובאימה כי כותלי בית הכנסת הם קדושים ואור השכינה חופפת עליהם תמיד ולכך מנהג כשר לנשק הכותלים של בה"כ מחיבת הקדושה · (ח) וראייה ממדרש ילקוט יחזקאל ויצא כבוד ה' מעל מפתן הבית משל לאדון שיצא מפלטין שלו והיה מנשק בכתלים מגפף בעמודים ואמר הוי שלום ביתי הוי שלום פלטין שלי כך היתה השכינה מנשקת ומגפפת בה"מ הוי שלום ביתי ומקדשי ועכשיו הבתי כנסיות הן דירות השכינה ע"כ צריכין אנו לנהוג בבתי כנסיות שלנו כבוד וקדושה ולא להראות בהן קלות ראש כמש"ל וכל המתפלל באימה וביראה בכוונת הלב זוכה לחזות בנועם ה' ולבקר בהיכלו אמן :

פרק נא **כתיב** והיה מחניך קדוש כשם שיש גבול בכיתות ומחנות השכינה שנקראים קדושים כן בגוף האדם ואיבריו הם נקראין מחנה בענין אם האדם מקדש את גופו ואיבריו בעניני הקדושה אזי איבריו שלו נקראים מחנה שכינה ממש עליהם נאמר ונקדשתי בתוך בני ישראל ושכנתי בתוכם וכשהולך האדם בדרך לא טוב אזי הוא מכניס עצמו להיות מחנה לסטרא אחרא · (ג) ע"כ יהיה שגור בפי האדם לומר תפלה קצרה (רבש"ע זכני להיות אני כסא לשכינה כי כשהגוף הוא

צו דער אנדערע אז וויא בייא שמונה עשרה · דען דאש איז איין צייכין אז גאט ב"ה באגערט אין דיא תפלות ישראל · אזו וויא דער מדרש יחזקאל שרייבט זעה וויא הויך הש"י איז פון דעם עולם אונ וויא אמענטש גייט אין שול אריין אונ קערט אום זיין פנים צוא דער וואנט אונ טוט תפלה דער הערט הש"י תיכף אונ אויב ער איז אין וועג זאל ער אום קערין זיין פנים צו איין בוים אונ זאל דאבנען : (ז) דען דאש ווארט כותל איז איין וואונדערליכער סוד דאש שטייט אין תיקוני זוהר · אז דאש ווארט כותל איז (כ"ו) (ת"ל) כ"ו איז אין דער צאל וויא דער שם הויה · דאש ווארט ת"ל מיינט מען דאש ביהמ"ק וואש עש הייסט תלפיות דאש אלע תפלות קערין זיך אהין אונ פון דארטן גייען זייא ערשט אויף דעם הימל ארויף אונ אז דער מענטש קערט אום זיין פנים צו דער וואנט צו דאבנען מוז ער זיך מכוין זיין דרויף וואש מיר האבין דא גישריבין דער נאך זאל ער דאבנען מיט גרויש פארכט אונ אונטער טעניקייט · דען דיא ווענט פון דער שול זיינן זייער הייליק אונ דיא ליכטיקייט פון דער שכינה שוועבט אויף זייא · דרום איז איין מנהג כשר צו קושין דיא ווענט מחמת די ליבשאפט פון דער קדושה וואש אויף זייא איז · (ח) אונ איין ראיה איז דער צו פון דעם מדרש ילקוט יחזקאל דען דר מדרש זאגט עש איז איין משל צו איין הער וואש ער איז א־ויש גיגאנגען פון זיין פאלעץ אונ האט גיקושט דיא ווענט אונ האט גיהאלזט דיא זיילין אונ האט גיזאגט זייא מיט שלום מיין הויז זייא מיט שלום מיין פאלאץ כלומר ער גיזעגינט זיך מיט אים · אזו אז דיא שכינה איז ארויש גיגאנגן פון דעם בית המקדש האט זיא גיקושט אונ גיהאלזט דעם בית המקדש אונ האט זיך מיט אים גיזעגינט · אונ איצונד זיינן דיא שולן דיא דירה פון דער שכינה · דרום מוזן מיר אין אונזערע שולין נוהג כבוד אונ קדושה זיין אונ ניט ווייזין אין זייא קיין קלות ראש ח"ו · אונ דער וואש איז מתפלל בכוונה אין שול דר וועט זוכה זיין צו זעהן אין דעם זיסקייט פון גאט אונ צו דינן אים אין זיין היכל אמן :

פרק נא כתיב עש שטייט אין דער תורה והיה מחניך קדוש אונ דיין מחנה זאל זיין הייליג · דען אזו וויא דיא מלאכים אונ דיא כתות אונ מחנות פון דער שכינה זיינן דאך בוודאי הייליג · אזו אויך גיהער דער מענטש הייליגן זיינע גלידר אונ זיין לייב · ווארום אז דער מענטש הייליגט זיין גוף אונ זיינע גלידר · ווערין זיינע גלידר ממש גירופן מחנה שכינה · אונ אויף זייא ווערט גיזאגט דער פסוק ונקדשתי בתוך בני ישראל אונ איך וועל ווערין גהייליגט צווישן דיא קינדר ישראל ושכנתי בתוכם אונ איך וועל רוען צווישן זיי אבר אז דער מענטש גייט אין איין וועג וואש ער איז ניט גוט· ברייננט ער זיך ארין ער זאל זיין איין מחנה צוא דער סטרא אחרא ח"ו · (ג) דרום גיהער גיוויינטליך זיין בייא דעם מענטשין צוא זאגין דיא קורצע תפלה רבש"ע זכני להיות אני כסא

הזא בקדושה נעשה כסא לשכינה כי זה הוא חשק ותאוה שהשכינה שורה על גופות הצדיקים משא"כ כשיסלף אדם את דרכו הוא להפך ח"ו וידקדק האדם באמירת ק"ש בכוונה גדולה כל מלה ומלה כי יש בק"ש רמ"ח תיבות נגד רמ"ח איברים · (ג) ואיתא בזוהר חדש כל שקורא ק"ש כדקא יאות כל תיבה ותיבה משפיע בכל אבר ואבר דיליה ואם אינו קורא ק"ש בכוונה כי אם במהירות וארעי רק לבו הוא מהרהר בעסקים אחרים והלב אינו יודע מה שהפה מדבר אזי כל אבר ואבר שואב עליו סטרא אחרא ועל ידי כן באים חלאים ומכאובים על גופי בני אדם על אשר אינן נזהרין לקרות ק"ש בכוונה והענין שצריך לידע מ"ש בס' כלי חמדה פ' בראשית כי כשם שרמ"ח איברים ושס"ה גידין של האדם מכוונים ומשועבדים תחת רמ"ח מצות עשה ושס"ה מצות לא תעשה ה"נ ארצות תבל ומקומות של העולם מכוונים אל רמ"ח מצות עשה ושס"ה מצות ל"ת נגד איברים וגידים של האדם · (ד) ואמרו הראשונים כי עקרב מסור תחת ממשלת מצות מילה והמופת שאם ישך העקרב אם ישומו על הנשוך ברית מילה של תינוק שלא ראה קרי ישקוט הכאב ומסתלק הסכנה (הוא דרך סגולה אבל אין לסמוך ע"ז רק להתיעץ ברופא מומחה) ועוד סגולה נפלאה לתינוק הנולד שלא יקרה עליו חולי נכפה בר מינן מיד כשנולד ישימו בפיו ברית קודש של תינוק יהיה ניצול כל ימיו מחולי נכפה עוד דע כי היסורים הבאים על האדם אם האדם מקבל עליו באהבה ובחבה אזי אותן יסורים מזכין ומטהרין ומקדשין את הגוף מאד · (ה) והענין מבואר בזוהר פ' לך לך כי נשמת האדם נמשל לנר וטבע הנר כשאינו מאיר אזי מנענעין אותו קצת ויתלהב יותר ומאיר כראוי וזה דוקא בנר יפה משא"כ בנר גרוע אדרבה בנענועו אותו יכבה הנר וכמו כן האדם בהיות חוטא והנשמה אינה מאירה בתוך גופו כראוי אזי הקב"ה שולח עליו יסורים

יסורים

כסא לשכינה זייא מיך מזכה אז איך זאל זיין איין שטול צוא דער שכינה ווארום אז דער גוף איז היילית ווערט ער איין שטול צוא דער שכינה כלומר וייל דיא שכינה רועט אויף אים איז גלייך וויא ער איז צוא איר איין שטול · אבר אז דער מענטש פאר קרימט זיין וועג איז ה"ו פאר קערט · כלומר ווערט ער ה"ו איין שטול צוא דער סטרא אחרא · אונ דער מענטש זאל מדקדק זיין ק"ש צוא אגין מיט גרויש כוונה איטליכש ווארט · ווארום אין ק"ש איז פאר האנדין רמ"ח תיבות דאש מיינט מען צווייא הונדרט מיט אכט אונ פערציג ווערטר · קעגין דיא רמ"ח אברים דאש מיינט מען צווייא הונדרט מיט אכט אונ פערציג גלידר וואש דער מענטש האט : (ג) שרייבט דער זוהר הדש איטליכר מענטש וואש לייענט ק"ש וויא רעכט איז איטליכש ווארט משפיע אין זיין אבר · אבר אז ער לייענט דיא ק"ש ניט מיט כוונה נאר גיך אונ זיין הארץ טראכט גאר אנדערע זאכין · אונ דאש הארץ ווייש ניט וואש דאש מויל רעט · שעפט איטליכר אבר אויף זיך דיא ס"א ה"ו · אונ דרום קומן קראנקייט אונ ווייא טאג אויף דיא מענטשין וואש זיינן ניט נזהר ק"ש צוא לייענן מיט כוונה · אונ אין ספר כלי חמדה שטייט דיא רמ"ה אברים אונ שס"ה גידין פון דעם מענטשין זיינן קעגין דיא רמ"ה מצות עשה אונ שס"ה מצות לא תעשה אזו אויך דיא לענדר אונ דיא ערטר פון דער וועלט זיינן אויך קעגין דיא רמ"ח מצות עשה אונ שס"ה מצות לא תעשה : (ד) אונ דיא ערשטע הכמים האבין גיזאגט דיא ערד וואש איז אונטר דעם מזל עקרב איז איבר גיענטפערט אונטר דיא ממשלה פון מצות מילה · אונ איין מופת איז דער צוא דאש אז איין ענדיש טוט איינם איין ביס אז מען לייגט אויף דעם ביס איין מילה פון אזו איין קינד וואש האט נאך ניט רואה קרי גיוועזין ווערט דער ווייא טאג תיכף גישטילט אונ דיא סכנה ווערט אפ גיטאן · אונ נאך איז פאר האנדן איין וונדרליכע סגולה אז וויא איין קינד ווערט גיבארין זאל מען טאן אין זיין מויל איין ברית מילה פון אזו איין קינד וואש האט נאך ניט רואה קרי גיוועזן וועט ער ניצול ווערין וייל ער וועט לעבין פון דער חולי נכפה רחמנא ליצלן · נאך ווייש אז דיא יסורים וואש אויף דעם מענטשין אז דער מענטש נעמט זייא אן באהבה זיינן דיא יסורים זייער מטהר דעם גוף אונ מאכין אים זייער היילג : (ה) אונ דער טעם איז בשייד אין זוהר · דען דיא נשמה פון דעם מענטשין איז גיגליכין צוא איין ליכט · אונ דיא טבע פון איין ליכט איז · אז עש ברענט ניט ליכטיג צוא שאקילט מען עש אביסל ברענט עש שוין גאנץ פיין · אונ דאש איז דווקא בייא איין גוט ליכט · אז עש איז אבר איין שלעכט ליכט דאש היישט אז עש איז פון שלעכטין חלב · איז נאך ערגר אז

מען

יסורים המנענעים אותו ומזעזעים אותו וכאשר קיבל באהבה אזי חוזרת הנשמה להיות מאירה ביותר מבראשונה ואם אינו מקבל באהבה אזי אינו זוכה להאיר כבראשונה ויסורין מריעין לו והדין מתעורר עליו עד ירידתו לשוחה עמוקה של גיהנם והירא דבר ה׳ יבחר בחיים וטוב לו :

פרק נב **שלמה** ע״ה כתב בספרו אל תהי צדיק הרבה ואל תרשע הרבה וכן אמרו רז״ל במסכת סוטה הזהרו מן הצבועים שדומין לפרושים שעושין מעשה זמרי ומבקשין שכר כפנחס והנה לפעמים האדם יראה לעינים איש אשר עוסק תמיד בתפלה בכוונה והולך בתפלין כל היום אתה סובר בדעתך שהוא איש ישר וכשר באשר שתמיד הוא עוסק במלאכת השמים אבל אין אתה יודע מה שהוא בלבבו · (ב) ובא וראה מה ששמעתי מעשה שהיה איש זקן עשיר גדול והיה לו רק בן יחיד בחור יפה עינים וחכם מאוד ויהי היום ויקרבו ימי הזקן למות וקרא לבנו הבחור וצוה לו קודם מותו וא״ל בני הנה אני מנחיל לך ממון רב אוצרות גדולות שיהיה לך כל טוב כל ימי חייך ואני מצוה. לך שתשמור את עצמך מן הצבועין מן אנשים שהמה עוסקים בחסידות הרבה חוץ לטבע הבריות כי כך מראין את עצמם שהן חסידים אבל שבע תועבות הן בלבם והזהר מן וצדקתך ואז יהיה לך ולזרעך כל טוב כל הימים ומת האיש הזקן · (ג) ואח״כ נשא הבחור בתולה יתומה עניה אחת יפת תואר מאוד באשר שישרה בעיניו ואחר הנשואין שמח באשתו ואשתו היתה צנועה וחסידה בעיני בעלה וכמו שנים ד׳ או ה׳ אמר הבעל לאשתו בא עמי לטייל ברחובות ובשווקים לראות בטוב הארץ ואמרה לו אשתו לא אלך פן אשא עיני אל אנשים אחרים או אנשים אחרים יתנו עיניהם

בי

מען צוא שאקילט עש וייל עש ווערט נאר פאר לאשין · אזו אויך אז דער מענטש זינדיגט · אונ דיא נשמה קען ניט לייכטין אין זיין גוף וויא מען דארף · שיקט גאט ב״ה אויף אים יסורים וואש זייא צוא שאקלין אים אונ אז ער נעמט אן דיא יסורים באהבה לייכט שוין דיא נשמה אין אים וויא עש געהער צו זיין אבר אז ער איז זייא ניט מקבל באהבה איז ער אפילו ניט זוכה אז דיא נשמה זאל אין אים לייכטן אזו וויא זיא האט גילייכט אין אים פאר דיא יסורים · אונ דיא יסורים טוען זיך שטארקין איבר אים אונ איבלן אים אונ דער דין ווערט דער וועקט אויף אים · ביז ער נידרט אין טיפן גרוב פון דעם גיהנם אבר דער וואש פארכט זיך פאר גאט דער ווילט זיך בעשר אויש אין לעבין אונ איז מקבל די יסורים באהבה אונ דען איז אים גוט אויף עולם הזה אונ אויף עולם הבא אמן :

פרק נב שלמה המלך ע״ה האט גישריבן אין משלי דוא זאלשט ניט צוא פרום זיין , אונ אזו אויך האבין אונזרע חכמים ז״ל גיזאגט זייא גיווארינט פון דיא וואש זיינן צוא פרום דאש זייא מאכין זיך גלייך צוא דיא פרומע לייט אונ טוען דיא שלעכטע מעשה פון זמרי אונ ווילן שכר אזוא וויא פנחס אונ נון אמאל אז דער מענטש זעהט איין מענטשין וואש ער דאבינט בכוונה אונ גייט איין גאנצין טאג אין די תפילין מיינשטו דאך בוודאי ער איז זייער איין איש כשר וויל ער איז תמיד עוסק אין מלאכת שמים אבר דער פון איז גאר ניט גידרונגן ווארום דוא · ווייששט דאך ניט וואש אין זיין הארץ איז : (ב) קום אונ זעה וואש איך האב גיהערט איין מעשה דאש עש איז גיוועזן איין אלטער מאן וואש ער איז גיוועזן אגרויסר עושר · אונ ער האט ניט גיהאט נאר איין בן יחיד איין יונג קינד אונ זייער איין שיינר אונ זייער איין קלוגר · ויהי היום האט דר אלטר בדארפט שטארבין האט ער גירופן צוא זיין זון אונ האט אים צוואה גילאזט · מיין זון זאלשט ווישן איך לאז דיר איבר ירושה פיל געלט אונ גרושע אוצרות · וואש וייל דוא וועשט לעבין וועשטו האבין אלץ דאש גוטש · אונ איך זאג דיר אן דוא זאלשט זיך היטן פון דיא לייט וואש זיינן צוא פרום ווארום זייא ווייזן זיך אויש פאר לייט גלייך וויא זייא זיינן חסידים אבר עש איז פאר האנדין שבע תועבות בלבם · אונ היט זיך פון איין וצדקתך אונ דען וועט דיר גוט זיין אונ צוא דיינע קינדר ביז אייביג וועט גוט דין אונ דער אלטר איז גישטארבין : (ג) דער נאך האט דער בחור גינומן זיך איין בתולה איין ארמע יתומה פאר איין ווייב ווייל זיא איז אים וואול גיפעלין ווייל זיא איז זייער שיין גיוועזן · אונ נאך דער חתונה האט ער זיך זייער גיפרייט מיט זיין ווייב אונ אים האט זיך גדאכט אז זיין ווייב איז איין צנועה אונ איין פרומע · אין פיר אונ פינף יאר ארום · האט דער מאן גיזאגט צוא זיין ווייב · קום מיט מיר שפאצירן אין מארק האט זיין ווייב צוא אים גיזאגט איך וועל ניט גיין · ווארום

טאמר

בי ואני מכשיל אותם אז אמר בעלה בלבו אף היא נראית כצדקת וזכר את צוואת אביו ושתק והלך בעצמו לשוק יחידי, מה עשה האיש הנ"ל כמו חצי שנה אחר זה המעשה הלך וצוה לעשות לכל החדרים שבביתו שני מפתחות ונתן מפתח אחד מכל חדר והדר לאשתו ומפתח א' לקח לעצמו ולא הגיד לאשתו שיש לו עוד מפתח · (ד) ויהי היום אמר הבעל לאשתו שהוא צריך לילך למרחקים לקנות סחורות להכין לו צדה לדרך וכך עשתה אשתו כי היתה סבורה שבעלה יסע ממנה כדרך כל הארץ וליום מחרתו נסע הבעל ממנה והיא סברה שילך בעלה למרחקים אבל הבעל עשה בערמה וכשהיה חצי פרסה מחוץ לעיר צוה לעגלון לשוב ולילך לעיר ולא שב לביתו כ"א לבית האושפיז' אשר אורחים שמה וכאשר הגיע החשך בלילה הלך העשיר לביתו ופתח פתח ראשון בביתו ואח"כ הלך מחדר לחדר עד שבא להדר אשתו שהיתה ישנה ואחד היה שוכב עמה במטה · (ה) וכשראתה האשה שבעלה הוא בחדר אמרה שיקח חרב וידקר את בעלה והוא היה מתיירא והלך לו מחוץ לביתו ומרוב הצער שלו הלך ושכב בשוק וישן שם ובאותה הלילה נגנב מהמלך של אותו העיר אוצר אחד ולקח הגנב כל האבנים טובות של המלך והיתה צעקה גדולה בארמון המלך · (ו) וצוה המלך להפשו בכל הדרכים ובבתי' חיפוש אחר חיפוש והלכו עבדי המלך בכל העיר ההוא ומצאו להאיש שוכב וישן על הרחוב ואמרו בלבם שהוא הגנב ותפשו אותו ונגמר דינו למיתה אחר העינוים שנפסקו לו ואח"כ כשהיו מוליכין אותו לתלותו על העץ הלך איש אחד עמו ואותו האיש היה חשוב גדול אצל המלך והיה מדבר על לבו דברים ניחומים ואח"כ היו מוליכין אותו ברחוב אחד

שהיה

טאמר וועל איך קוקין אויף פרעמדע מאנזבלין · אונ פרעמדע מאנזבלין וועלין קוקין אויף מיר וועל איך זייא ברייננג צוא איין עבירה האט איר מאן זיך גיטראכט זיא ווייזט אויך אויש וויא איין צדקתיך · האט ער זיך דער מאנט אן זיין פאטרש צוואה אונ האט גישוויגן · אונ איז אליין גיגאנגן שפאצירן אויף דעם מארק · וואש האט גיטאן דער דאזיגער מענטש · דען אין איין האלב יאר ארום נאך דער מעשה איז ער גיגאנגן אונ האט גהיישן מאכין צוא איטליכין חדר פון זיין הויז צוויי שליסלן אונ האט זיין ווייב אפ גיגעבן איין שליסל פון איטלכן חדר אונ איין שליסל האט ער צוא זיך גינומן · אונ דאש ווייב האט ניט גיוואושט אז ער האט איין שליסל צו איטליכן חדר : (ד) אמאל האט דער מאן גיזאגט צוא זיין ווייב אז ער דארף גיין אין איין ווייטן וועג סחורה קויפן · זאל זיא אים אן גרייטן שפייז אויף דעם וועג · אונ אזו האט זיא גיטאן ווארום זיא האט גימיינט אז ער וועט טאקי פארין אין איין ווייטן וועג · דעם אנדערין טאג איז ער אוועק גיפארין האט זיא גימיינט ער איז שון אוועק גיפארין אין דעם ווייטן וועג ארײן · אבר ער האט עש גיטאן מיט איין ערמה דען אז ער איז גיוועזן איין האלבי מייל פון דער שטאט · האט ער גיהיישן דעם בעל עגלה ער זאל מיט אים קאריק פארין אין שטאט ארײן · אונ האט זיך ניט אום גיקערט צוא זיין הויז נאר ער איז ארײן גיפארין אין דער הארבריג וואש אלע סוחרים פארין ארײן · אונ אז עש איז גוואורן רעכט פינצטער איז ער גיגאנגן צו זיין הויז אונ האט גיעפינט די ערשטע טיר פון זיין הויז מיט זיין שליסל אונ איז אזו גיגאנגן פון איין חדר צום אנדרין ביז ער איז גיקומן צוא דעם חדר וואו זיין ווייב שלאפט האט ער דער ווישט אז איינר ליגט מיט איר אין בעט : (ה) וויא דיא אשה האט דער זעהן אז איר מאן איז דא אין דעם חדר · האט זיא גיזאגט צו דעם מענטש נעם דיא שווערד אונ שטעך מיין מאן · האט ער מורא גיקריגן אונ איז אנטלאפין גיווארין אויף דער גאס אונ מחמת זיין פיל צער איז ער גיגאנגן אונ האט זיך גילייגט אין מארק אונ איז דארטן אנשלאפין גיווארין · אין דער זעלביגער נאכט איז בייא דעם מלך פון דער שטאט גיגנבת גיווארין איין אוצר · אונ דער גנב האט צוא גינומן אלע אבנים טובות פון דעם מלך · איז גיוועזן איין גרויש גישרייא אין דעם מלכות פאלץ : (ו) האט דער מלך גיבאטין מען זאל זוכן אין דיא וועגין אונ אין דיא הייזר טאמר וועט מען דיא גנבים גפינן · זיינן דיא שלוחים גינאנגן אונ האבין גזוכט אין דער שטאט אונ האבין גפונן וויא דער עושר ליגט אויף דער גאס אונ שלאפט האבין זייא זיך גיטראכט אז דאש איז בוודאי דער גנב · אונ האבין אים גיחאפט · אונ מען האט גיפסקנת מען זאל אים פריער אן טאן גרוישע עינוים · דער נאך זאל מען אים הייננן · בשעת מען האט אים גפירט הייננן איז איין מענטש מיט אים גיגאנגן · אונ דער מענטש האט אים גפירט אין אזו

איין

שהיה שם אשפה והיו תולעים יוצאין מהאשפה על הארץ ואמר האיש להתליין שיסבב את האיש סביב להתולעים שלא ימית את התולעים מאחר שהתורה הזהירה ורחמיו על כל מעשיו אמר האיש בלבו אף האיש הזה הוא מן הצבועים של וצדקתך : (ז) אמר האיש בעל האשה לעבדי המלך שהוא והאיש הזה היו עושין הגניבה בחצר המלך ומיד תפשו השומרים גם לאותו האיש וצוה המלך להפש בחדר האיש הגדול ומצאו שם כל הגניבה ואח"כ שאל המלך את האיש בעל האשה מה שייכות לו אצל האיש הזה התחיל לספר להמלך מצוואות אביו ומה שאירע לו עם אשתו הזונה ומה שאירע לו עם האיש הזה ולכן היה נוקם ונוטר לו שהיה רוצה להיות צדיק הרבה וצוה המלך להחיל לתפוס את אשתו הזונה ומצא שכדבריו כן הוא וצוה המלך להשיב את האיש לביתו כבראשונה ואשתו צוה להסיר את ראשה ואת האיש הצבוע צוה לתלות על העץ ע"כ · (ח) נלמד מזה המעשה שלא יסמוך האדם במה שיראה בעיניו שהוא הולך תמים כי אין האדם יודע מה שהוא בלבבו וכלל הזה נקוט בידך מי שאינו רוצה ליהנות בממון של חבירו ומכ"ש שאין רוצה בממון של גזל או ממון של גניבה ומשאו ומתנו הוא באמונה הוא איש צדיק וישר בוודאי אבל כשאדם רואה את חבירו נושק התפילין ומתפלל ואינו עוסק במו"מ באמונה צריך להרחיק ממנו בכל מיני הרחקות כי עיקר היראה והצדקות הוא בממון וכל האדם שהוא עומד בצדקו על ממון זה הוא צדיק גמור ועליו נאמר יגיע כפיך כי תאכל אשריך בעולם הזה וטוב לך בעולם הבא אמן :

איין גאס וואש דארטין איז גיוועזן מיסט · אונ ווערים זיינן ארויש גיגאנגן פון דעם מיסט אויף דער ערד · האט דער מענטש גיזאגט צום תליון ער זאל דעם מענטשין פירן ארום די ווערים כדי ער זאל מיט די פיס ניט צו טרעטין די ווערים ווארום די תורה האט מזהיר גיוועזן מען זאל זיך דער בארמן איבר אלע זייני בשעפניש דרום דארף מען אויף די ווערים אויך רחמנות האבין האט דער מענטש זיך גיטראכט אין זיין הארץ · דער איז אויך פון די וצדקתך : (ז) האט דער מענטש גיזאגט צוא דעם מלכות איך וועל אייך זאגין דעם אמת אז איך מיט דעם מענטש האבין מיר בחברותא גיטאן די גניבה אין דעם הויף פון דעם מלך · האבין די שומרים דעם מענטש אויך בצוואונגען · אונ דער מלך האט גיהייסן זוכן אין אלע חדרים פון דעם מענטש אונ מען האט דארטין גפונן גאר די גניבה האט דער מלך גיפרעגט דעם עושר וואש פאר איין שייכות האשטו גיהאט מיט דעם מענטש אז איר זאלט ביידע גנבנן האט דער מענטש דער ציילט דעם מלך די גאנצע מעשה וויא דער פאטר האט אים צוואה גילאזט ער זאל זיך דער ווייטרן פון איין וצדקתך אונ וואש עש האט אים זיך גיטראפין מיט זיין ווייב די זונה אונ אויך וויא ער האט גיזעהן דער מענטש איז איין וצדקתך דרום האט ער זיך נוקם גיוועזן אין אים האט דער מלך תיכף גיהייסן בצווינגן זיין ווייב די זונה האט זיא מודה גיוועזן דעם אמת · האט דר מלך גיהייסן דעם מענטשין אהיים לאזין אונ צוא זיין ווייב האט ער גיהייסן איר קאפ אראפ נעמן · אונ ייענם מענטש האט ער גיהייסן הייננגען אונ אזו האט מען גיטאן : (ח) פון דער מעשה קען מען אפ לערנן אז דער מענטש זאל זיך ניט סומך זיין דרויף וואש ער זעהט אין מענטש איז זייער פרום · ווארום ער ווייסט ניט וואש ביא אים אין הארץ איז · נאר דעם כלל נעם דיר דר וואש וויל ניט נהנה זיין פון זיין חברש געלט אונ מכ"ש ער וויל ניט קיין גזילה אדר גניבה געלט אונ זיין משא ומתן איז באמונה · דער איז בוודאי איין צדיק · אבר אז ער קושט די תפילין אונ דאבינט זייער פרום אונ זיין משא ומתן איז ניט באמונה · מוז מען זיך פון אים דער ווייטרן מיט אלירלייא דער ווייטרונג · דען די עיקר יראה אונ דאש עיקר פרומקייט איז נאר אין דעם געלט · אונ דר מענטש וואש האנדילט ערליך מיט לייט אונ קען בשטיין אויף געלט דער איז איין רעכטער צדיק · אונ אויף אים שטייט אין פסוק יגיע כפיך כי תאכל אז דוא וועשט עסין פון דיין יגיע כפיך אונ וועשט ניט בגערין קיין פרעמדס אשריך בעוה"ז איז דיר וואול אויף דר וועלט וטוב לך לעולם הבא אונ אויף יענר וועלט וועט דיר אויך גוט זיין אמן :

חלק שני

פרק נג **כל** מה שברא הקב"ה בעולם הכל הוא לכבודו ברא וכ"ש האדם שהוא עולם קטן לא נברא אלא לכבודו כדי שיהיה האדם עבד להקב"ה לעבדו באימה וביראה ובאהבה והנה בהיות האדם מלובש לבושין קדושים במעשים טובים אז נקרא עבד ה' ואלו הדברים הן שאדם משעבד גופו ונפשו לעבוד ה' אהבת התורה כוונת המצות כוונת התפלה קדושת שבת ויו"ט קדושת האיברים קדושת המחשבה קדושת המחנה קדושת הגדרים קדושת המידות · (א) ונתחיל באהבת התורה הוא שיכוון בלימודו לשם הקב"ה ושכינתיה ולא לתועלת עצמו כדי שיהזיק עצמו לבעל תורה או אפילו שיהיה לו עוה"ב וכל המכוון בלימודו להנאת עצמו וכבודו עליו נאמר וכל חסדו כציץ השדה והנה האדם העוסק בתורה צריך להיות בשמחה כי אין השכינה שורה אלא מתוך שמחה ולא מתוך עצבות · (ב) צריך האדם ליזהר לילך לישיבה של הרב מורה צדק לעדתו וכתב הרב ר' יעקב ז"ל כי כנגד כל פעם שאדם מונע עצמו מלכת לישיבה בעוה"ז כך דוחין אותו מן ישיבה של מעלה בעה"ב במספר הימים · צריך ליזהר בעל תורה מגאוה כמו שהארכתי לעיל צריך האדם ללמוד הלכה בכל יום ויכוין לדייק היטיב ולהסיר לפי שכלו כל הקושיות שבה ובזה הוא מסיר מהשכינה כל הקליפות ומקשט אותה בקישוטין כי אותיות הכלה הן אותיות הלכה ולא יבוש לומר על דבר שלא שמע לא ידעתי ולא שמעתי · (ג) ילמוד בכח עד שיזיע ובזה הוא משבר הקליפות גם יזהר שלא יהיה בכעס בפלפולו בישיבה כי אז חכמתו מסתלקת ממנו ואפילו עם התלמידים שלא יבינו לא יהיה בכעס כמ"ש לעיל בפרקים

פרק נג כל אלץ וואש גאט האט בשאפין אויף דר וועלט · האט ער נאר בשאפין פון זיין כבוד וועגין · אונ מכל שכן דער מענטש וואש ער ווערט נירופין קליינע וועלט איז בוודאי נאר בשאפין גיווארין פון גאטש כבוד וועגין · פון וועגין ער זאל זיין איין קנעכט צוא גאט ב"ה ער זאל אים דינן מיט פארכט אונ מיט ליבשאפט אונ אז דער מענטש איז בקלייד מיט דיא הייליגע מלבושים דאש זיינן מעשים טובים ווערט ער גירופן גאטש קנעכט אונ דאש זיינן דיא זאכין וואש דער מענטש מוז אין זייא משעבד זיין זיין גוף אונ זיין נשמה צוא דינן גאט : (א) מען זאל ליב האבין דיא תורה : (ב) מען זאל טאן דיא מצות מיט כוונה : (ג) מען זאל תפלה טאן מיט כוונה : (ד) מען זאל שבת אונ יו"ט רעכט האלטין (ה) מען זאל זיך היילינין די אברים : (ו) מען זאל היילינן דיא מחשבה : (ז) מען זאל זיך היילינן דער מיט דאש מען זאל זיך איין גדר מאכין מען זאל ניט קומן צו קיין עבירה· (ה) מען זאל היליקן זיינע מדות· (א) נוא וועלין מיר אן הייבין צוא ריידן פון אהבת התורה · דאש איז ער זאל זיך מכוין זיין אין זיין לערנן פון גאטש וועגין מיט זיין שכינה · אונ ניט פון זיין הילפונג וועגין פון וועגין מען זאל אים האלטין פאר איין ת"ח אדר כדי ער זאל האבין עולם הבא · אונ דער וואש איז מכוין מיט זיין לערנן פון זיין הנאה אונ זיין כבוד וועגין אויף דעם שטייט אין פסוק וכל חסדו כציץ השדה אונ גאר זיין חסד איז נאר וויא דאש שפראצונג פון דעם פעלד דער מענטש וואש לערינט תורה מוז ער לערנען מיט שמחה ווארום דיא שכינה רועט מיין ניט נאר ביא דעם וואש האט שמחה אונ ניט ביא דעם וואש איז טרויערינ : (ב) דער מענטש מוז גיווארינט זיין צוא גיין צוא דער ישיבה פון דעם רב וואש איז אין זיין שטאט · אונ דער רב ר' יעקב שרייבט אז אזו פיל טעג וואש דער מענטש גייט ניט אין דער ישיבה פון דעם רב אב"ד אזו פיל טעג שטוסט מען אים ארויש פון דער ישיבה של מעלה דער בעל תורה מוז נזהר זיין פון גאוה דער מענטש מוז אלע טאג לערנן איין הלכה אונ זאל דרינן גוט מדקדק זיין ער זאל זיך ניט נארין דרינן אונ ווערליג זיין שכל איז זאל ער אפ טאן אלע קשיות · אונ דורך דעם טוט ער אפ אלע קליפות פון דער שכינה אונ צירט זיא אויש מיט צירונג · אונ אויף אזו איין זאך וואש ער האט ניט גיהערט · זאל ער זיך ניט שעמן צוא זאגין איך האב עש ניט ניהערט אונ ניט גוואושט : (ג) ער זאל לערנן מיט כח ביז ער זאל דער שוויצט ווערין · אות דער מיט צוא ברעכט ער דיא קליפות · אויך זאל ער נזהר זיין ער זאל ניט זיין אין כעס בשעת ער איז זיך מפלפל מיט זיינע

בפרקים הקודמין · (ד) יהיה לו חדר מיוחד לקדושת בית המדרש ממש ואם אי אפשר להיות לו חדר מיוחד ייחד בחדרו זוית א׳ מיוחד ויקבע שם עתים לתורה · עיקר לימוד ועסק התורה הוא לעשות כביכול כסא לשכינה ובהיות אדם מלוכלך בעון וחטא אזי אין השכינה שורה עליו כי כל עון ועון הוא קוץ מכאיב כביכול נגד השכינה ולכן יתודה האדם קודם שילמוד כדי לייחד הקב״ה ושכינתיה בדחילו ורחימו · (ה) ספר שיש בו טעות יתקן ואל תשכן באהליך עולה ואין להגיה מסברא וכתב הרמב״ן ז״ל יד המוחקת בספרים בלתי ראייה ברורה תקצץ ולטאי דרבנן יגיע להאי ידא שתקצץ · היגע בלימודו לא במהרה הוא שוכח הלומד בבית הכנסת אינו שוכח · הלומד ולשונו יבש מחמת צמא ואין מפסיק מלימודו נחשב לו לכפרת עון על עון דברים בטלים · כשם שמחויב האדם לקיים מצות הגשמים כך הוא מצווה על הרוחנים לחדש חדושים בתורה ועי״כ יזכה לאור התורה · (ו) קנה לך חבר כמשמעו גם רמז אל הקולמוס יהא לך חבר שתכתוב מה שתחדש והסימן כתוב זא״ת זכרון בס״פר ואין זאת אלא תורה דכתיב וזאת התורה וכתיב כתבם על לוח לבך צריך האדם שיהיה מושלם בלימודו בלימוד פ״שט ר״מז ד״רוש ס״וד ור״ת הוא פרד״ס שאל״כ צריך להתגלגל אפילו על אחד מהן · הוי רגיל בלימוד תרי״ג מצות יקבע עתים לתורה בכל יום שיהיה לו עת קבוע שאף אם ירויח ממון רב באותו זמן לא יעבירנו קביעות התורה (וכן הוא המנהג זה בעיר ואם בישראל ק״ק פרנקפורט דמיין) וזה מאהבת ה׳ ותורתו · יזהר שביום שני ויום ה׳ ילמוד יותר מבשאר ימים ויכוון למתק הדינים השולטים באותן ימים

חברים ווארום אז ער איז אין כעס ווערט זיין חכמה פון אים אפ גיטאן · אונ אפילו אויף דיא תלמידים וואש פאר שטייען ניט זאל ער ניט זיין אין כעס : (ד) ער זאל האבין אבזונדר חדר אין זיין היים ער זאל דארטן לערנן · אונ אויב עש איז ניט מיגליך צוא האבין אבזונדר חדר · זאל ער זיך מיחד זיין אין זיין חדר אבזונדר ווינקלע צוא לערנן תורה · דער עיקר כוונה פון דעם מענטשין זאל זיין מיט דעם לערנן דאש דורך דעם לערנן זאל ער זיין איין שטול כביכול צוא דער שכינה אונ אז דער מענטש איז איין גיריכט מיט זינד קען דיא שכינה ניט רוען אויף אים · ווארום איטליכע זינד איז וויא איין דארין כביכול צוא קעגין דער שכינה · דרום זאל דער מענטש מתודה זיין אויף זיינע זינד איידר ער זעצט זיך לערנן : (ה) אזו איין ספר וואש דרינן איז פאר האנדין איין טעות זאל ער אים פאריכטין אבר מען טאר ניט מגיה זיין פון זיין שכל נאר ער מוז נאך זעהן אין אנדרע ספרים אויב דאש איז איין רעכטר טעות דענמאלט זאל ער דאש פאריכטין אונ דער רמ״בן שרייבט דיא האנט וואש מעקט אין ספרים אן איין קלארי ראיה · דיא זאל אפ גיהאקט ווערין דער וואש מיד זיך אין זיין לערנן דער פאר געסט עש ניט גיך · דער וואש לערינט אין שול דער פאר געסט דאש אויך ניט גיך · דער וואש לערינט אונ זיין צונג ווערט פאר טריקינט מחמת דארשט אונ ער איז ניט מפסיק פון זיין לערנן ווערט אים פאר געבין דיא זינד פון דברים בטלים · אזו וויא דער מענטש איז מחויב מקיים צוא זיין דיא מצות הגשמיים דאש הייסט דיא מצות וואש מען טוט מיט די גלידר אזו אויך מוז ער מקיים זיין די רוחני מצות דאש הייסט מחדש צו זיין חידושים אין דער תורה אונ דורך דעם וועט ער זוכה זיין צוא דער ליכט פון תורה : (ו) קוף דיר איין חבר דאש הייסט דוא זאלשט צאלין איין גוטין חבר מיט אים צוא לערנן אויך איז דאש ארמז דאש דיא פען זאל דיר זיין איין חבר · דוא זאלשט אויף שרייבין אלץ וואש דוא האשט מחדש גיוועזן אין דער תורה · דער מענטש מוז לערנן פשטים רמזים דרוש סודות התורה דער סימן דער פון איז פרדס דיא (פ) מאכט פשטים · דיא (ר) מאכט רמזים דיא (ד) מאכט דרוש דיא (ס) מאכט סוד אבר אז ער לערינט ניט איינש פון דיא פיר מוז ער נאך אמאל מגולגל ווערין דער מענטש זאל גיוואונט זיין צוא לערנן דיא תרי״ג מצות · ער זאל זיך קובע זיין צייטן אויף צוא לערנן · דאש איטליכן טאג זאל ער האבין גיזעצטע צייטין צוא לערנן אונ ווען עש זאל אים שטיין צוא פאר דינן פיל געלט אין דער צייט זאל ער דיא צייט ניט פאר פעלין פון צוא לערנן · אונ דאש זאל ער טאן פון וועגין דיא ליבשאפט פון גאט אונ זיין תורה · ער זאל נזהר זיין אין מאנטיג אונ דאנרשטאג מער צו לערנן איידר אין די איבריגע טעג : ער זאל זיך זייער דער ווייטרן פון פילוסופיא וואש איז מתנגד צוא דער אמונה צוא לערנן ווארום דאש איז וויא פייער אונ דרויף שטייט אין פסוק כי שחה אל מות ביתה דען איר הויז איז איין גיבויגן צום טויט כל באיה לא ישובון אלע

וואש

ימים • (ז) ירחיק מאוד מלימוד של פילוסופי"א המתנגדת לאמונה כי היא אש זרה ועליה נאמר שחה אל מות ביתה כל באיה לא ישובון וכבר הזהיר הגאון מהור"ר משה לאנדי ז"ל על זה יזהר שילמוד במקום שיש בו חלונות ולהסתכל בכל עת לשמים כי מועיל להשגה • (ח) אסור לומר דבר בשם ת"ח אחד דבר שלא נאמר בשמו יזהר שלא להוציא ד"ת במקומות שאינם נקיים • אל יבוש לקבל האמת אפילו מקטן שבקטנים אם יודע בחבירו שלא יוכל להשיב לו על קושיתו לא ישאל כלל כדי שלא לבייש אותו ח"ו • (ט) ראה מ"ש הזוהר פ' שלח לך חד ינוקא הוו אוחזין ביה בעלי דינים ולא הניחו אותו לישיבה של מעלה וצווח האי ינוקא אודעזעו מקליה כל בני מתיבתא אמר רב מתיבתא מאן אינון דלא שבקין להאי ברא דאלהא חייא למיעל לקמן מיד אחזו ביה בההוא ינוקא והכניסו אותו לפני רב מתיבתא ואז נאספו הרבה בני ישיבה אמר ליה רב מתיבתא פתח פומך ואימא ברא קדישא אמר האי ינוקא דחילנא דאנא ממתיבתא אחריתא והלכתי לישיבה זו ואחזו בי בעלי דינים אמר ליה רב מתיבתא לא תדחל ברא קדישא הכא תהיה ז' יומין ותסתחי בכל יומא מטלא קדישא ולבתר יסלקון לך לגו מתיבתא עילאה בין ינוקיא • (י) פתח ואמר בכל הני קראי דהוי רב מתיבתא דריש פירש האי ינוקא ז' פרושין וגילה להון סודות נפלאות בהאי שעתא נטלו לאבוה דינוקא והכתירו אותו בשבעין כתרין וכו' ואמרו שם עניינו דהאי ינוקא שאחזו בו בעלי דינים ורצו לדון אותו ביסורים בשביל שהיה מקשה לרבו הרבה קושיות והוי מכסיף לרביה שלא היה יודע להשיב ליה ולא היה חס על כבוד רבו ועי"ז חלש דעתיה דרביה על כן באו למידן בדינא תקיפא ואף דשזיב רב מתיבתא יתיה והושיבו אצלו ז' יומין אעפ"כ סביל דינא כל הני ז' יומין כי כל ז' יומין היה צורתו חסר והיה סובל יסורין

וואש קומן אהין דיא קענן ניט ווידר קערין ער זאל נזהר זיין צו לערנן אין אזו איין ארט וואו פיל פענסטר זיינן פר האנדן אונ צוא קוקין אלע צייט צוא דעם הימל דען דאש העלפט צוא השגה : (ז) מען טאר ניט זאגין דעם פשט אדר דיא תורה האט דער אונ דער רב גיזאגט אונ ער האט עש ניט גיזאגט • ער זאל נזהר זיין פון צוא ריידן דברי תורה אויף זעלכע ערטער וואש זיינן ניט ריין • ער זאל זיך ניט שעמן דעם אמת מקבל צוא זיין אפילו פון דעם קלענסטין • אז ער ווייסט אין זיין חבר אז ער וועט אים ניט ווישן צוא ענטפרין אויף דער קשיא וואש ער וועט אים פרעגין זאל ער אים ניט פרעגין כדי ער זאל אים ניט מבייש זיין ח"ו : (ה) זעה וואש עש שטייט אין זוהר איין קינד איז גישטארבין האבין דיא בעלי דינים אים בגריפין • אונ האבין אים ניט גילאזט גיין אין דער ישיבה של מעלה האט דאש קינד גישריען זיינען ווארין דער ציטרט אלע דיא בני ישיבה • האט דער ראש ישיבה גיזאגט ווער זיינן די וואש זייא לאזין ניט ארײן גיין צוא דעם קינד • האבין די בני ישיבה גיחאפט דאש קינד אונ האבין אים ארײן גיבראכט פר דעם ראש ישיבה • אונ פיל בני ישיבה האבין זיך צום הויף גיזאמילט האט דר ראש ישיבה גיזאגט דו הייליג קינד עפין דיין מויל אונ זאג האט דאש קינד גיזאגט איך פארכט זיך ווייל איך בין פון אנדר ישיבה • אונ איך בין גיגאנגן אין דר ישיבה ארײן האבין דיא בעלי דינים אין מיר בגריפין • האט דער ראש ישיבה צוא אים גיזאגט דוא הייליג קינד פארכט זיך ניט דען זיבן טעג וועשטו דא זיין וועשט זיך אלע טאג אפ וואשין מיט דער הייליגר טויא • אונ דער נאך וועט מען דיך אויף ברייננן צוא דער הוכר ישיבה צווישן דיא קינדר : (ט) האט דאש קינד גיזאגט זיבן פרושים אין דיא אלע פסוקים וואש דער ראש ישיבה האט גיזאגט • אונ האט זייא מגלה גיוועזן פיל וואונדרליכע סודות • האט מען גינומן צוא זיין פאטר אונ מען האט אים גיקריינט מיט זיבעציג קרוינן • אונ דרום האבין דיא בעלי דינים בגריפן אין דעם קינד אונ האבין אים גיוואלט משפטין מיט יסורים ווייל דאש קינד פלעגט זיין רבי פיל קשיות פרעגן אונ ער פלעגט מבויש ווערן ווארום ער האט ניט גוואושט צוא ענטפרין אים אונ ער האט ניט חס גיהאט אויף דעם כבוד פון זיין רבי דרום האבין זייא אים גיוואלט דן זיין • אונ האטשע דער ראש ישיבה האט אים מציל גיוועזן אונ האט אים גיזעצט זיבן טעג לעבין זיך • פון דעשט וועגין האט ער פארט גיליטין יסורים דיא אלע זיבן טעג אונ זיין צורה האט ניט גילייכט וויא עש גיהער צוא זיין אונ איז נדחה גיוועזן פון זיין ארט : (י) נוא ווען דאש קינד האט גיהאט צער אונ דיא בעלי דינים האבין אים גיוואלט שטראפין ווייל ער האט זיין רבי פיל קשיות גיפרעגט איז ער מבויש גיווארין • מכל שכן דער מענטש וואש איז זיך מתכוין זיין חבר אדער זיין

יסורין באשר שהיה נטרד ממקומו · (יח) ואם התינוק היה לו צער והיה רוצין בעלי דינים ליסר אותו ומכ"ש שיש לאדם גדול עונש במתכוין לבייש את חבירו או רבו וכן אמרו רז"ל המלבין פני חבירו ברבים אין לו חלק לעולם הבא על כן שומר נפשו ירחק מהן שלא לבייש שום אדם ע"כ :

פרק נד **מאהבת** התורה צריך לדקדק שיהיו לו ספרים כרוכים נאים והוא בכלל מצות זה אלי ואנוהו התנאה לפניו במצות · (ב) ואיתא בשם ספר חסידים. שהוציאו להכם אחד מקברו וחבטו אותו במקלות על שהיו ספריו קרועים ולא נתן לאומן לכרוך אותן ולתקנם גם יזהר שלא יהיו ספריו עומדין מהופך ראשו למטה ופעם אחד אירע לאיש שלמד בחדרו איזה עיון והוצרך ליקח גמרא לעיין ואחר העיון העמיד הגמרא למקומה לבין הספרים וכשחזר פניו ונפל הגמרא וקול הנפילה היה בקול גדול וחזר המעיין והעמיד פעם שנית ותיכף שהפך פניו נפלה שנית בקול גדול וכן פעם שלישית ואח"כ שם לבו על דבר זה להעמיד הגמרא כתיקונה ולא נפלה עוד והוא אות ומופת שעל הכל יש השגחה מן השמים · (ג) חיוב גדול לנהוג כבוד בספרים וכשהספר פתוח ואירע דבר טינוף בחדרו יסגר הספר או יכסה במטפחת חלילה שיהיו ספרים בחדר שהאיש ואשה שם אם לא שיש יריעה פרוסה בפני הספרים או סביב המטה שקורין (פיר האנג) לא ישב על ספסל שהספרים עומדים עליו אלא אם כן הספרים מונחים על איזה דבר נבוה ממנו · (ד) מצא הספר מונח מהופך יהפכנו וינשקנו · אין להניח ספר תחת ספר אחר כשרוצה ללמוד ואז עושה בזיון לספר מה שיוכל לעשות בעץ

או

רבי מבייש צוא זיין האט ער אפשיטא איין גרוסין עונש · אונ אזוא אויך האבין אונזרע חכמים ז"ל גיזאגט דער וואש פאר שעמט זיין חבר צווישן פיל לייט דער האט ניט קיין חלק אויף עולם הבא · דרום דער וואש וויל היטן זיין לייב זאל זיך דער וויטרן פון דעם דאש ער זאל ניט מבייש זיין צוא קיין שום מענטשין :

פרק נד מאהבת מחמת ליבשאפט פון דער תורה גיהער דער מענטש מדקדק זיין אז זיינע ספרים זאלין זיין שיין גיבונדן · אונ דאש איז אין דעם כלל פון דר מצוה זה אלי ואנוהו דאש איז טייטש דאש איז מיין גאט אונ איך וועל בשיינן אים דרשנן אונזרע חכמים ז"ל אז דעם ואנוהו מיינט מען התנאה לפניו במצות דער מענטש זאל זיך בשיינן פאר אים מיט מצות : (ב) אונ אין ספר חסידים שטייט דאש מען האט איין חכם אויש גיצויגן פון זיין קבר · אונ מען האט אים גישלאגין מיט שטעקין ווייל זיינע ספרים זיינן גיוועזן צוא ריסן · אונ ער האט זייא ניט גיגעבין איין בינדן · אויך זאל ער גיווארינט זיין אז זיינע ספרים זאלין ניט שטיין פאר קערט · אונ איין מאל האט זיך גיטראפין דאש איין מענטש האט גילערינט · אונ האט גינומן איין גמרא אין איר מעיין צוא זיין · דער נאך האט ער די גמרא ארין גישטעלט אויף איר ארט צווישן דיא ספרים · אונ וויא ער האט אוועק גיקערט זיין פנים · איז דיא גמרא אראפ גיפאלין אונ עש האט אגרוישן קלאפ גיגעבין דאש פאלין האט דער מענטש זיך אום גיקערט אונ האט זיא נאך אמאל ארין גישטעלט אונ וויא ער האט אוועק גיקערט זיין פנים איז זיא ווידר אראפ גיפאלין מיט איין גרויש קול אונ אזו איז גיוועזן דאש דריטע מאל · האט דער מענטש זיך בטראכט דאש מוז עפיש זיין · אונ האט שוין דיא גמרא ארין גישטעלט אזו וויא מען בדארף · איז זיא שוין מער ניט אראפ גיפאלין · דאש איז איין צייכן אונ איין סימן אז אויף אלמן איז פאר האנדין השגחה פון דעם הימל : (ג) עש איז איין גרוישר חיוב נוהג כבוד צוא זיין אין ספרים אונ אז איין ספר איז אפין אונ עש האט זיך גיטראפין איין קינד האט זיך איין גיריכט אין דעם זעלבינן חדר זאל ער פאר מאכין דעם ספר אדר ער זאל אים איבער דעקין מיט איין פאטשיילע · חלילה ספרים זאלין זיין אין דעם חדר וואש מאן אונ ווייב בהעפמין זיך · נאר סיידן אז עש איז פאר האנדין איין פיר האנג פאר שפרייט פר דיא ספרים אדר איין פיר האנג ארום דעם בעט · ער זאל ניט זיצן אויף דער באנק וואש ספרים ליגן דארטין סיידן דיא ספרים ליגן אויף איין זאך וואש איז העכר פון דער באנק : (ד) ווען ער גפינט איין ספר ליגט פאר קערט זאל ער אים איבר קערין אונ זאל אים קושין · בשעת אז מען לערינט טאר מען ניט אונטר לייגין קיין ספר אונטר דעם ספר וואש מען לערינט אויש אים כדי עש זאל אים זיין בעשר צוא לערנן ווארום ער טוט איין ביזיון צום ספר ווייל ער וואלט גיקענט אונטר לייגין איין שטיקל האלץ אדר אשטיין · דרום איז דאש איין גרוישר בזיון צום ספר

נאר

או באבן והוא בזיון גדול אם לא שהספר התחתון מונח כבר שרי להניח עליו וכבר הזהיר על זה ספר ט"ז ע"ש · (ה) צריך האדם לעמוד מפני חומשים ואף כי רבים מקילים טוב להחמיר וכן מצינו במהרי"ל ז"ל כשהיה מסבב והולך בביהכ"נ ליתן מתנת יד בי"ט כמנהג אשכנז היה נוטל חומש בתוך ידו כדי לזכות בו הרבים שיהיה הקימה לפני החומש וכן ראיתי נוהגין במדינת פולין שיש כמה רבנים שהן נזהרין בזה כשיוצאים ביום שבת או ביום טוב ראשונים מבית הכנסת והקהל עומדים לפני הרב אז לוקחים בידם איזה ספר · (ו) צריך האדם להיות אוהב לומדי תורה אהבה גמורה ומכ"ש שצריך לאהוב את רבו יותר מאהבת אביו וצריך אדם ליזהר שיהיה מורא רבו עליו שלא ישב בפניו עד שיאמר לו רבו שב ולא ישב במקום רבו וכשהולך ילך לשמאל רבו לעשות לו כל שירות וכל מי שמבשר את רבו בשורות טובות וכונתו הוא לשם שמים אזי שכרו הוא גדול מאוד · (ז) וכדאיתא בזוהר פ' שלח לך היכל א' יש למעלה והוא מיוחד לבתיה בת פרעה וכמה רבבות ואלפים נשים צדקניות עמה ולכל חדא מקום מיוחד להתענג בעונג גדול וג"פ ביום מכריזים הא דיוקנא דמשה נביאה מהימנא אתי ואז יוצאת בתיה למקום אחד אשר פרוכת פרוסה שם ורואה דרך פרגודא דיוקנא דמשה ואומרת זכאה חולקי שגדלתי נהורא דא ואח"כ חוזרת אל הנשים שיושבים עמה בחדר הנ"ל עם בגדים נאים כמו שהיתה בעוה"ז ולבושים המאירים באור גדול ונקראים נשים שאננות · (ח) ובהיכל שני שם יושבת סרח בת אשר וכמה אלפים ורבבות נשים צדקניות עמה וג"פ בכל יום מכריזים הא יוסף צדיקא אתי והיא יוצאת ג"כ לגו פרגודא דאית לה וחמאה נהורא דדיוקנא דיוסף ואומרת זכאה חולקי
וזכאה

נאר סיידן אז דער אונטרשטר ספר ליגט שוין דארטין פון פריער מעג ער אויף אים ארויף לייגין דעם ספר וואש ער לערינט אויש אים אונ דער בעל טורי זהב האט שוין פריער מזהיר גיוועזן דרויף : (ה) דער מענטש מוז אויף שטיין פר איין חומש אזו וויא פאר איין ספר תורה אונ אזו גפינן מיר דער מהרי"ל ז"ל האט זיך נוהג גיוועזן אז ער פלעגט ארום גיין אין שול צוא געבין אום יום טוב מתנת יד אזו וויא דער מנהג איז אין אשכנז פלעגט ער נעמן איין חומש אין זיין האנט כדי ער זאל זיין מזכה הרבים אז דאש אויף שטיין וואש דאש קהל פלעגט אויף שטיין בשעת ער פלעגט גיין זאל דאש ניט זיין פאר אים נאר פאר דעם חומש אונ אזו אויך האב איך גזעהען אין מדינת פולין אז כמה רבנים זיינען נזהר דרינען · דאש אז זייא גייען אום שבת אדער אום יום טוב ארויש פון דער שול צום ערשטין אונ קהל שטייען דאך מן הסתם אויף פאר איין רב פלעגין זייא נעמן איין ספר אין זייער האנט אריין : (ו) דר מענטש דארף ליב האבין דיא לומדי תורה מיט איין רעכט ליבשאפט · אונ מכל שכן אז ער מוז ליב האבין זיין רבי מער איידר ער האט ליב זיין פאטר אונ דער מענטש מוז נזהר זיין אז דיא פארכט פון זיין רבי זאל זיין אויף אים דאש ער זאל זיך ניט זעצין פאר אים ביז ער הייסט זיך אים זעצין אונ זאל ניט זיצן אויף דעם ארט פון זיין רבי · אונ אז ער גייט מיט זיין רבי זאל ער גיין אין דער לינקער זייט פון זיין רבי פון וועגין צוא טאן אלע זאכין וואש ער דארף · אונ דער וואש זאגט אן זיין רבי גוטע בשורות · אונ זיין כוונה איז פון גאטש וועגין איז זיין שכר זייער גרויש : (ז) אזו וויא עש שטייט אין זוהר עש איז פאר האנדין איין היכל אין הימל אונ דארטין זיצט בתיה בת פרעה אונ נאך פיל מאל צעהען טויזינט ווייבר צדקניות זיינן דארטין מיט איר אונ צוא איטליכע אשה איז מיוחד אבזונדר ארט זיא זאל דארטין האבין גרויש תענוג אונ דרייא מאל אין טאג רופט מען אויש עש קומט אן דיא צורה פון משה רבינו · גייט בתיה אין איין חדר וואש דארטין איז פאר שפרייט איין פיר האנג · אונ דיא בתיה זעהט דיא צורה פון משה רבינו דורך דעם פיר האנג · אונ זאגט וואל איז מיין חלק וואש איך האב מגדל גיוועזן אזו איין גרויש ליכט אונ דער נאך קערט זיא ווידר צוא דיא ווייבר וואש זיצן מיט איר אין איין היכל מיט זייער שיינע קליידר אונ מלבושים וואש לייכטן מיט גרויש ליכטיקייט אונ דיא ווייבר ווערין גירופן נשים שאננות : (ח) אין דעם אנדרין היכל זיצט סרח בת אשר מיט פיל אלפים אונ רבבות ווייבר צדקניות · אונ דרייא מאל אין טאג רופט מען אויש יוסף הצדיק קומט אן · אונ זיא גייט אויך ארויש אין איין חדר אונ זעהט דאש ליכטיקייט פון יוסף הצדיק אונ זאגט וואל איז מיין חלק וואש איך האב איין בשורה גיזאגט צו מיין עלטר פאטר יעקב אז יוסף
לעבט

וזכאת האי יומא שבשרתי מההוא שופרא לאבי זקני ליעקב אחר כך חוזרת למקומה • (ט) בהיכלא אחרא שם יוכבד אימא דמשה ואהרן ומרים וכמה אלפים ורבבות נשים עמה ובכל יום עומדים ומשבחים למאריה עלמא איהי וכל הנשים מזמרים שירת הים ואח"כ איהי בלחודה מנגנת פסוק ותקח מרים הנביאה את התוף בידה וכמה כתות של מלאכים שומעים לקול נעימות שלהן • (י) ובהיכל ד' שם דבורה הנביאה והרבה נשים עמה ומשוררים שירת דבורה וברק בן אבינועם ולפנים מהיכלין אלין שם ד' היכלין טמירין של שרה רבקה רחל לאה ולא אתגליין ולא חמאן ואין רשות לדבר יותר מזה עכ"ל הזוהר ע"ש • (יא) א"כ נלמד מהמעשה זה שזכתה בתיה בת פרעה לגודל מעלה זאת עבור שגדלתה למשה רבינו וסרח בת אשר זכתה לגודל המעלה בשביל שבישרה בשורה טובה ליעקב אבינו • (יב) מאהבת תורה צריך האדם לפרנס תלמידי חכמים בהסתר ומצות פרנסת תלמידי חכמים שקולים כעונג שבת כי ת"ח הוא דומה ונמשל ליום השבת כמו שיום השבת אינו מכין לעצמו פרנסה לפי שאין בו מלאכה כי אם ששת הימים מכינין לו הכי נמי ת"ח שעוסקים בתורה ומבטלין ממלאכה ואינן עוסקים במלאכה ובמשא ומתן כשאר העם ההולכים בעיר וברחובות ובשווקים להמציא פרנסה׃ (יג) ע"כ שארי אנשים צריכין לראות ליתן פרנסת ת"ח וכשם שהאדם מחויב לענג את השבת כן מחויב האדם לראות ליתן דוקא בכבוד המתנה לתלמיד חכם ולא דרך בזיון זש"ה וקראת לשבת עונג לקדוש ה' מכובד ותלמידי חכמים נקראים קדוש ה' • (יד) וכל המכבד את התלמידי חכמים אשרי לו ואשרי חלקו ועליו נאמר שמח זבולון בצאתך ויששכר באוהליך • (טו) אבל המצערין לתלמידי חכמים אוי להם ואוי לנפשותיהם והעונש שלהם תמצא בזוהר ברעיא מהימנא פ' במדבר באריכות כי קצרה היריעה להעתיקה

לעבט • דער נאך קערט זיא זיך צוא איר ארט׃ (ט) אין דעם דריטן היכל זיצט יוכבד דיא מוטר פון משה רבינו ע"ה אונ אהרן אונ מרים • אונ פיל אלפים ורבבות ווייבר צדקניות זיינן דארטין מיט איר אונ איטליכן טאג שטייען זייא אונ לויבן צוא גאט ב"ה • אונ זיא מיט אלע ווייבר זינגן דיא שירה פון דעם ים אונ דער נאך זינגט מרים אליין דעם פסוק ותקח מרים הנביאה את התוף בידה וכו' אונ פיל כתות מלאכים הערין צוא זייער זים קול׃ (י) אין דעם פערטין היכל איז דבורה הנביאה מיט פיל ווייבר אונ זינגן דיא שירה ותשר דבורה וברק בן אבינועם אינווייניג פון דיא פיר חדרים זיינן פיר בהאלטנע היכלות וואש דארטין זיינן דיא אמהות שרה רבקה רחל לאה אונ קיין בריה האט קיין זכיה ניט צוא זעהן זייא׃ (יא) נוא ווערט אפ גילערינט פון דער מעשה דאש בתיה בת פרעה האט זוכה גיוועזן צוא דער גרוישר מעלה וויל זיא האט מגדל גיוועזן משה רבינו ע"ה • אונ סרח בת אשר האט זוכה גיוועזן צוא דער גרושר מעלה וויל זיא האט איין גוטע בשורה גיזאגט צוא יעקב׃ (יב) מאהבת וועגין דער ליבשאפט פון דער תורה דארף דער מענטש מפרנס זיין תלמידי חכמים בסתר אונ דיא מצוה פון מפרנס זיין תלמידי חכמים איז גלייך צוא דער מצוה פון שבת מענג צוא זיין דען דער תלמיד חכם איז גיגליכן צוא שבת • אזו וויא שבת גרייט זיך ניט אן קיין פרנסה וויל מען טאר אום שבת קיין מלאכה ניט טאן נאר דיא זעקס טעג גרייטין אן עסין אויף שבת אזו אויך די תלמידי חכמים זיינן עוסק בתורה אונ זיינן ניט עוסק אין קיין מלאכה אונ ניט אין קיין משא ומתן אזו ווי די איברגע לייט וואש גייען אויף דעם מארק צוא זוכין זיך פרנסה׃ (יג) דרום מוזין זייא געבין פרנסה צוא דיא תלמידי חכמים אונ אזו וויא דער מענטש איז מחויב מענג זיין שבת אזו איז דער מענטש מחויב צוא געבין דעם תלמיד חכם דיא מתנה דווקא בכבוד אונ ניט דרך בזיון׃ (יד) אונ איטליכר וואש איז מכבד דיא תלמידי חכמים איז וואול צו אים אונ וואול איז זיין חלק אונ אויף דעם ווערט גיזאגט דער פסוק שמח זבולן בצאתך ויששכר באהליך פרייא זיך דוא שבט זבולן מיט דיין אויש גיין משא ומתן טאן אונ דוא שבט יששכר מיט דיין זיצן אונ לערנן אין דיא גיצעלטין דען דער שבט זבולון פלעגט משא ומתן טאן אונ פלעגין געבין פרנסה צוא דעם שבט יששכר וואש האבין עוסק בתורה גיוועזן אונ זייא פלעגן זיך צוא טיילין מיט זייער עולם הבא׃ (טו) אבר דיא וואש זיינן מצער צוא דיא תלמידי חכמים איז וויא צוא זייא אונ וויא צוא זייער נשמה אונ זייער עונש שטייט איין רעיא מהימנא פרשה במדבר׃ (טז) דרום זאל דער מענטש זעהן ניט מיקל זיין אין דעם כבוד פון דיא תלמידי חכמים אונ דער וואש איז

מכבד

להעתיקה · (טז) ע"כ יראה האדם לבלתי הקל בכבוד ת"ח ועלייהו איתמר לא תגע בו יד כי סקל יסקל ע"ש היטיב בזוהר וכל המכבד לתלמידי חכמים יהיה מכובד מן השמים :

פרק נה **ויאמר** ה' אל משה כתוב זאת זכרון בספר ושים באזני יהושע הזהיר הקב"ה למשה שתיה רבן של ישראל על הכתיבה כי זה תועלת גדול לזכרון ואם למשה רבינו הזהיר הקב"ה ק"ו שאר בני אדם שצריכין להזהר תמיד במעשים ולפשפש בהם שמא חטא אזי יכתוב חטאו שיהיה לו לזכרון לתקן אותו החטא · אם ימצא באיזה ספר איזה דבר תיקון לחטאיו ירשם על הנייר מיוחד מיד כדי שיוכל לתקן בלי עיכוב מאי דאפשר לו ואם נזכר שחטא נגד חבירו בדבור קשה והיצר לו או תלה בו שום שמץ ודופי או שהלבין פניו ברבים יבכה ויתחרט ויקבל עליו מיד למחרתו לפייסו ולרצותו וזה יהיה עסק ראשון למחרתו · (ג) ואצ"ל אם נזכר שחטא נגד מי שגדול ממנו כדי שיצטער מיד ויבקש להקב"ה שלא ירשום בספר חובותיו ויקבל עליו למחר לתקן מיד ואם חטא אחר לנגדו באונאת דברים ימחול לו מיד וכה יאמר שרי ליה מארי לכל מאן דמצער לי ויקרא ק"ש על מטתו בכוונה ואח"כ יזהר לקרוא י' הדברות שבפרשת ואתחנן בכל לילה כי י' הדברות שבפ' יתרו שכתוב זכור ה א נגד היום ובפ' ואתחנן כתוב בו שמור הוא נגד מדת הלילה·(ג)ועי"כ יש לו ב' כתרים בראשו א' כשעולה נשמתו בלילה למעלה וא' ללותה בחזירתה למטה וע"כ יש שני טעמים בעשרת הדברות א' למעלה וא' למטה ובשחרית קודם יציאתו מביתו

מכבד צוא איין תלמיד חכם וועט מען אים פון דעם הימל אויך כבוד אן טאן :

פרק נה ויאמר ה' אל משה כתוב זאת זכרון בספר אונ גאט האט גיזאגט צוא משה שרייב דיר דאש אויף אין איין ספר פר איין זכרון וואש עמלק האט מלחמה גיהאלטן מיט דיא ישראל ושים באזני יהושע אונ טוא דאש אין דיא אויערין פון יהושע דאש ער זאל אויף שרייבין דיא רייד אונ ווען גאט ב"ה האט אן גיזאגט צוא משה רבינו ער זאל אויף שרייבין דיא רייד פון איין זכרון וועגין איז שוין איין פשיטא צוא אנדרע מענטשין וואש זייא מוזן תמיד גיוואורנט זיין צוא איבער קלערין זיינע מעשים טאמר האט ער גיזינדיגט גיהער ער בוודאי אויף צוא שרייבין זיינע זינד כדי ער זאל זייא גידיינקן צוא פאריכטן זייא אונ אויב ער וועט גפינן אין איין ספר עפיש איין תקון צוא זיינע זינד זאל ער עש תיכף אויף צייכנן אויף פאפיר כדי ער זאל גידיינקן וויא אזו דיא עבירה מתקן זיין אונ זאל זיא תיכף מתקן זיין וויא וייט סיגליך עש איז אונ אויב ער האט זיך דער מאנט ער האט גיזינדיגט קעגין זיין חבר מיט איין שלעכטין דיבור אונ האט אים דער מיט מצער גיוועזן אדר ער האט אויף אים אויש גיטראכט עפיס איין שלעכטע זאך אדר ער האט אים מבייש גוועזן ברבים זאל ער וויינען דרויף אונ זאל חרטה האבין אונ זאל אויף זיך מקבל זיין אז ער וועט אים תיכף צו מארגן איבר בעטין : (ב) אונ מכל שכן אז ער האט זיך דער מאנט אז ער האט גיזינדיגט קעגין אזעלכין וואש איז מער למדן פון אים איז רעכט ער זאל זיך תיכף מצער זיין דרויף אונ זאל בעטין גאט ב"ה ער זאל דאש ניט פאר צייכנען אין דעם בוך פון זיינע זינד אונ זאל אויף זיך מקבל זיין דאש גיך צו פאריכטין אונ אויב אנאנדערער האט קעגין אים גזינדיגט מיט רייד זאל ער אים תיכף מוחל זיין אונ זאל זאגין פר דעם שלאף שרי ליה מ"י למאן דמצער לי איך בין מוחל צוא אלע וואש זיינען מיך מצער · אונ זאל לייענן ק"ש מיט כוונה אונ דער נאך זאל ער נזהר זיין צוא לייענען מיט כוונה דיא עשרת הדברות וואש שטייען אין משנה תורה אין פרשה ואתחנן ווארום דיא עשרת הדברות וואש שטייען אין דער פרשה יתרו וואש דארטין שטייט זכור את יום השבת דאש איז קעגין דר מדה פון טאג דרום גיהער מען דיא עשרת הדברות זאגין ביא טאג אונ די אין עשרת הדברות פון פרשה ואתחנן שטייט שמור את יום השבת די זיינען קעגין דער מדה פון נאכט · דרום גיהער מען זייא צוא זאגין ביא נאכט פאר דעם שלאף : (ג) אונ דרום האט דער מענטש צווייא קרוינען אויף זיין קאפ · איין קרוין בשעת זיין נשמה גייט ארויף אויף דעם הימל ביא נאכט אונ דיא אנדרע קרוין גיט מען איר צוא בלייטין זיא בשעת זיא גייט אראפ אין דער פריא אין גוף אריין דאש איז איינע קעגין זכור אונ איינע קעגין שמור אונ דרום איז פאר האנדן צווייא ערלייא טראפ אויף דיא עשרת הדברות אייבערשטע

טראפ

מביתו יטול ידיו תחלה ואח"כ יבא אל המזוזה ויניח ידיו על המזוזה ויכוין שהקב"ה הוא בעל הבית ואנחנו כולנו שבבית הן אורחין ויכוין השם שדי כמו שכתבתי בפ' ראשון · (ד) ואח"כ יאמר פסוק ה' ישמר צאתי ובואי לחיים ולשלום מעתה ועד עולם ג"פ ואח"כ יאמר פסוק בכל דרכיך דעהו והוא יישר אורחותיך והפסוק זה הוא כולל כל התורה ויש בו כ"ו אותיות כמנין שם הוי"ה שהוא קודש קדשים ומתחיל באות ב' ומסיים באות כ' נגד כ"ב אותיות התורה ובכל פעם שיאמר פסוק זה יטה את ראשו לשש קצוות כסדר הזה מזרח דרום מערב וצפון מעלה ומטה ויכוין שמוסר נפשו להקב"ה המושל בשש קצוות העולם ובזה הוא משעבד נפשו וגופו להקב"ה · (ה) ומי שהוא פנוי יאמר אלו הפסוקים המרמזים כל א' על אבר המיוחד ואתה ה' מגן בעדי כבודי ומרים ראשי · בשרתי צדק בקהל רב · הנה שפתי לא אכלא ה' אתה ידעת : אליו פי קראתי ורומם תחת לשוני · פקודי ה' ישרים משמחי לב · מצות ה' ברה מאירת עינים · שמע קול תחנוני בשועי אליך בנשאי ידי אל דביר קדשך : לעשות רצונך אלהי חפצתי ותורתך בתוך מעי · כל עצמותי תאמרנה ה' מי כמוך · אברך את ה' אשר יעצני אף לילות יסרוני כליותי · רגלי עמדה במישור במקהלים אברך ה' · ואחר כך יאמר משנה אחת שהוא כולל הגוף וראש האדם ותוך וסופו · וזהו אין עומדים להתפלל אלא מתוך כובד ראש חסידים הראשונים היו שוהין שעה אחת קודם שיתפללו כדי שיכונו את לבם למקום · ואפילו נחש כרוך על עקבו לא יפסיק ואח"כ יאמר פסוק סוף דבר הכל נשמע את האלהים ירא ואת מצותיו שמור כי זה כל האדם שהפסוק כולל התרי"ג מצות וכל מי שיתנהג בזה אז טוב לו יהיה סלה :

אמרינן

טראפ אונ אונטערשטע טראפ אונ אין דר פריא איידר ער גייט ארויש פון זיין היים ׳ אין שול אריין זאל ער פריער זיך וואשין דיא הענט אונ דער נאך זאל ער קומן צוא דער מזוזה אונ זאל זיין האנט אויף איר לייגין אונ זאל מכוין זיין אז גאט ברוך הוא איז דער בעל הבית פון דעם הויז אונ מיר אלע וואש זיינען אין הויז זיינען אורחים אונ זאל מכוין זיין דעם שם שדי אזוא וויא איך האב גישריבן אין דעם ערשטין פרק : (ד) דער נאך זאל ער זאגין דרייא מאל דעם פסוק ה' ישמר צאתי ובואי לחיים ולשלום מעתה ועד עולם אונ דער נאך זאל ער זאגין דרייא מאל דעם פסוק בכל דרכיך דעהו והוא יישר אורחותיך אונ דער פסוק איז כולל כל התורה אונ אין דעם פסוק איז פאר האנדין זעקס אונ צוואנציג אותיות אזו וויא דיא צאל פון דעם שם הויה · אונ דער פסוק הייבט זיך אן מיט איין בית אונ לאזט זיך אויש מיט איין כף דאש איז קעגין דיא צווייא אונ צוואנציג אותיות פון דער תורה אונ איטליכש מאל וואש ער וועט זאגין דעם פסוק זאל ער נייגין זיין קאפ קעגין דיא זעקס זייטן אזו וויא דעם סדר וואש איך שטעל · דאש איז פריער קיין מזרח · אונ דער נאך קיין דרום · אונ דער נאך קיין מערב אונ דער נאך קיין צפון · אונ דער נאך צום הימל צוא אונ אראפ צוא דער ערד צוא · אונ זאל מכוין זיין אז ער ענטפרט איבר זיין לייב צוא גאט ברוך הוא וואש ער גיוועלטיגט אין דיא זעקס זייטין פון דער וועלט אונ דער מיט איז ער משעבד זיין נשמה מיט זיין גוף צוא גאט ב"ה : (ה) אונ דער וואש האט צייט זאל ער זאגין דיא פסוקים : ואתה ה' מגן בעדי כבודי ומרים ראשי : בשרתי צדק בקהל רב הנה שפתי לא אכלא יי אתה ידעת : אליו פי קראתי ורומם תחת לשוני : פקודי ה' ישרים משמחי לב מצות ה' ברה מאירת עינים : שמע קול תחנוני בשועי אליך בנשאי ידי אל דביר קדשך : לעשות רצונך אלהי חפצתי ותורתך בתוך מעי : כל עצמותי תאמרנה ה' מי כמוך : אברך את ה' אשר יעצני אף לילות יסרוני כליותי : רגלי עמדה במישור במקהלים אברך ה' : (ו) אונ דער נאך זאל ער זאגין דיא משנה אין עומדין להתפלל אלא מתוך כובד ראש חסידים הראשונים היו שוהים שעה אחת קודם שיתפללו כדי שיכונו את לבם למקום ואפילו נחש כרוך על עקבו לא יפסיק אונ דער נאך זאל ער זאגין דעם פסוק סוף דבר הכל נשמע את האלהים ירא ואת מצותיו שמור כי זה כל האדם · דען דער פסוק איז כולל אלע תרי"ג מצות · אונ דער וואש וועט זיך נוהג זיין אזו וויא איך האב דא גישריבן וועט אים זיין גוט אויף אייביג :

אמרינן

פרק נו **אמרינן** בגמרא חיה רעה באה לעולם על שבועת שוא דע כי סתם חיה הנזכרת בגמרא היא לילי"ת הרשעה אמהון דשדין אשר היא מעוררת למעלה בעו"ה כמה גזירות רעות על ישראל והיא תדיר באותו בית אשר שבועות שוא מצוים שם והיא דרה שם באותו הבית והיא הורגת לילדים קטנים ובאותו הבית או עיר אשר שם שבועות שוא עניות מצוי שם · (ב) והנה בא וראה גודל הפגם של שבועות שוא דע דאיתא בזוהר פ' יתרו כי בשעה שגזר הקב"ה על מימי העולם שירדו לתהום עשה להם כיסוי ובתוך הכיסוי הוא כיסוי אחר ובתוך זה הכיסוי חקוקים ורשומים שמות הקדושים אשר הם שומרים את מי התהום שלא יגברו לעלות ולהציף את העולם ובשעה שאדם נשבע לשקר אזי המים מתגברים וגוברים את הכיסוי עד שאותן אותיות שמות הקדושים פורחים ומסתלקין מהכיסוי ויש באותו פעם רשות למי תהום להתגבר ולשטוף את העולם ובאותו הפעם הקב"ה מרמז למלאך אחד ויעזריא"ל שמיה והוא ממונה על שבעים מפתחות וחוקק מחדש שמות הקדושים הנ"ל על כיסוי של תהום ואז מי תהום חוזרין לאחוריהם לירד למקומו ואז ניצול העולם משטיפת המים ווי לאותו האדם שגרם קיצוץ ופירוד באותיות הקדושים ממקומם וכביכול הטריח את קונו לצאת לחקוק מחדש שמות חדשים · (ג) בן אדם בן אדם טיפה סרוחה איך תטריח את קונך ובוודאי השמות מקללין אותו ומקטרגים עליו ולולא היה אדם שומע קללתם וקיטרוגם בוודאי היה מכה את ראשו בכותל על גודל הפגם וע"כ אמרו רז"ל כל המזכיר שם שמים לבטלה נעקר מן העולם כי אין זה דרך כבוד להזכיר שמו של הקב"ה על חנם לבטלה ומכל שכן לשוא ושקר ח"ו וזה יך הכלל כי שבועת שקר לא תחזור עד אשר תעשה

פרק נו אמרינן מיר זאגין אין דער גמרא איין חיה רעה קומט אויף דער וועלט פון וועגין פאלשע שבועות זאלשטו ווישין אז וואז עש שטייט דער מאנט אין דער גמרא דאש לשון חיה רעה מיינט מען דיא לילית הרשעה דיא מוטער פון דיא שדים וואש זיא דער וועקט אין הימל בעונותינו הרבים פיל בייזע גזירות אויף דיא ישראל אונ זיא איז תמיד אין דעם הויז וואש פאלשע שבועות זיינן דארטן פאר האנדן אונ זיא וואונט אין דעם הויז אונ איז ממית דיא קליינע קינדער רחמנא ליצלן אונ אין דער שטוב אדער אין דר שטאט וואש איז גיוואונטליך פאלשע שבועות איז דארטין גיוויינטליך ארומקייט: (ב) אונ נון קום אונ זעה דעם גרוישין פגם פון פאלשע שבועות דען עש שטייט אין זוהר · דאש בשעת גאט ב"ה האט גוזר גיוועזן אויף דיא וואשער פון דער וועלט זייא זאלין אראפ נידערין אין תהום אריין · האט ער אויף זייא גימאכט איין דעק · אונ אין דער דעק נאך איין דעק אונ אין דער אנדרער דעק זיינען אויש גיקריצט שמות הקדושים וואש זייא היטין דיא וואשער פון דעם תהום זאלין זיך ניט שטארקין ארויף צוא גיין אינ פאר פלייצין דיא וועלט · אונ בשעת דער מענטש שווערט פאלש · ווערן גישטארקט דיא וואשער פון דעם תהום · אונ שטארקין איבר דיא דעק ביז דיא אותיות פון דיא שמות הקדושים פליהן אוועק אונ ווערין אפ גיטאן פון דער דעק · אונ דיא וואשער פון דעם תהום האבין דענמאלט רשות זיך צוא שטארקין אונ צוא פאר פלייצין דיא וועלט אין דער צייט ווינקט גאט ב"ה צוא איין מלאך וואש זיין נאמען איז (יעזריאל) אונ ער איז ממונה איבר זיבעציג שליסלן · אונ דער מלאך קריצט אויש אנדרע שמות הקדושים אויף דער דעק אונ דעקט ווידער צוא דעם תהום · דענמאלט קערין זיך אום דיא וואשער פון דעם תהום אונ נידרין צוא זייער ארט · ווערט די וועלט ניצול פון דעם פאר פלייצונג פון דיא וואסער · ווייא איז צוא דעם מענטשין וואש איז גורם איין צווישין שייד אין דיא אותיות הקדושים דאש זייא פליהן אוועק פון זייער ארט אונ איז מטריח כביכול אויש צוא קריצין איבערנייש שמות הקדושים: (ג) דוא בן אדם בן אדם דוא טיפה סרוחה וויא זאלשטו מטריח זיין דיין בשעפער כביכול · אונ דיא שמות הקדושים שילטין אים בוודאי · אונ זיינען אויף אים מקטרג אונ וואלט ער נאר גיהערט זייערע קללות אונ זייער קיטרוג · וואלט ער בוודאי זיך גישלאגין קאפ אין דער וואנט אויף דעם גרוישין פגם וואש ער האט גימאכט · אונ דרום האבין אונזרע חכמים ז"ל גיזאגט דער וואש דער מאנט אום זיסט גאטש נאמען דער ווערט אויש גיריסין פון דער וועלט · ווארום עש איז ניט קיין כבוד צוא דער מאנען דעם נאמען פון גאט ב"ה אום זיסט אונ מכל שכן אויף פאלש שווערין פון גאטש נאמען ח"ו ווערט ער

תעשה רושם בגופו או בממונו לזמן קרוב או רחוק ושבועות שקר ישיגוהו בבית או בשדה בהר או ביער ביבשה או בים ובוודאי לא תחזור ריקם כמשה"כ כי לא ינקה ה' את אשר ישא את שמו לשוא ובעת אשר ירצה האדם לישבע יצייר לפניו כאילו כתוב כי לא ינקה ה' את אשר ישא את שמו לשוא בכתב אש שחור ע"ג אש לבנה ויפול עליו מורא ופחד ואז ינצל משבועת שקר · (ד) ע"כ לא ירגיל האדם לישבע בגופו או בשאר דברים כדרך הפוחזים ורקים לשבע בחנם ונשבעים אם הדבר כן יבא שריפה לביתו או שיהרג וכל אלו השבועות יש בהם סכנה שלא יקויים כי מי יודע באיזה שעה באיזה מזל הוא אומר כן ויקויים ח"ו אותה הרעה · (ה) והרב האר"י ז"ל הזהיר לתלמידיו שלא להזכיר שום מלאך בשמו אפילו בלימודו כגון (מטטרו"ן) יאמר רק מט"ט (וסנדלפו"ן) יאמר רק סנד"ל וכיוצא בהם שאר שמות מלאכים זולת שמות המלאכים שהן כשמות האנשים כגון (מיכא"ל גבריא"ל רפא"ל) וכיוצא בהן אין בהן חשש והטעם כי הכל ברא הקב"ה לצורך האדם ובשעה שברא הקב"ה מלאכים השביעם הקב"ה שיהיו מצויים בשעה שיזכירם האדם לאיזה הצלה בהשבעה וכיוצא בו ובהשבעה כשמזכיר האיש שם המלאך אזי המלאך בא ומוכרח לעשות כפי ההשבעה ובשרואה המלאך שביאתו הוא בחנם לפעמים מזיקו מזה יתבונן האדם שגדול הוא סכנת שבועות שוא ושקר · (ו) ודע כי ענין תקיעת כף הוא כמו השבועה והענין כי מקור הנפש תלוי בכף האדם הן לטובה והן לרעה לטובה בהיותו

פורש

בוודאי אויש גריסין פון דער וועלט · אונ דאש זאלשטו האבין איין כלל אז איין פאלשע שבועה וועט ניט אוועק נייען ביז זיא מאכט איין צייכין אין זיין גוף אדר אין זיין געלט אדער תיכף נאך דער פאלשער שבועה אדער אין פיל צייטן ארום · אונ דיא פאלשע שבועה וועט אים גרייכן אין זיין הויז אדר אין פעלד אויף איין בארג אדר אין איין וואלד אונ וועט בוודאי ניט זיך ווידער קערין ליידיג פון אים · אזוא וויא עש שטייט אין פסוק דען גאט וועט ניט רייניקען דעם וואש שווערט פאלש ביא זיין נאמן אונ אין דער צייט וואש דער מענטש וויל שווערין זאל ער פאר זיך אויש מאלין גלייך וויא עש שטייט פאר אים גישריבין דיא ווערטר כי לא ינקה ה' את אשר ישא את שמו לשוא מיט אזו איין כתב פון שווארץ פייאר אויף וויים פייאר וועט אויף אים פאלין איין מורא אונ איין פחד אונ דעגמאלט וועט ער ניצול ווערין פון פאלש צו שווערין : (ד) דרום זאל דער מענטש זיך ניט גיוויינען צוא שווערין אין זיין גוף אדר אין אנדערע זאכען אזו וויא דר שטייגער איז פון דיא שלעכטע לייט צו שווערין אום זיסט · אונ שווערין זיך נאך אויב דיא זאך איז אזו וויא דוא זאגסט זאל קומען איין שריפה אויף מיין שטוב אדער איך זאל גיהרגת ווערין · אונ נאך אזעלכע גלייכן שבועות אונ אין דיא אלע שבועות איז פאר האנדן איין סכנה זייא זאלין הלילה ניט מקוים ווערין אין אים ווארום ווער ווייכט אין וואש פאר איין מזל ער רעט דאש אויש · קען דאש שלעכטש ח"ו אין אים מקוים ווערין : (ה) אונ דער רב האר"י ז"ל האט מזהיר גיוועזן צו זיינע תלמידים זייא זאלין ניט דער מאנען קיין שום מלאך ביא זיין נאמן אפילו בשעת דעם לערנן דהיינו אז זייא דארפין דער מאנן דעם מלאך (מטטרון) זאלין זייא זאגין (מט"ט) אונ אויף דעם מלאך (סנדלפו"ן) זאלין זייא זאגין (סנד"ל) אונ נאך אזעלכע גלייכע נעמען פון דיא איבעריגי מלאכים · נאר דיא מלאכים וואש זייערע נעמן זיינן אזוא וויא דיא נעמן פון מענטשן דהיינו (מיכאל גבריאל רפאל) אונ נאך אזעלכע גלייכין · דיא נעמען מעג מען דער מאנען · אונ דער טעם דער פון איז דען גאט ב"ה האט אלץ בשאפין פון דעם מענטשינש בדערפנעש וועגין · אונ בשעת גאט ב"ה האט בשאפין דיא מלאכים האט ער זייא באשווארין אז בשעת דער מענטש וועט זייא דער מאנען אונ וועט זייא משביע זיין אויף איין זאך זאלין זייא אים פאלגין · אונ אז דער מענטש דער מאנט דעם נאמן פון דעם מלאך אונ בשווערט אים איין זאך · קומט דער מלאך אונ מוז טאן אזוא וויא דער מענטש האט אים בשווארין · אונ אז דר מלאך זעהט ער האט אים אום זיסט משביע גיוועזן אונ האט אום זיסט זיין נאמען דער מאנט אונ ער איז אום זיסט. ניקומען איז אפט דער מלאך מזיק דעם מענטשן · פון דאנען קען דער מענטש פאר שטיין וויא גרויש דיא סכנה איז אז מען שווערט ביא דעם נאמן פון גאט אום זיסט אדר אויף פאלשקייט · (ו) אונ ווייש אז תקיעות כף איז אזו הארב וויא איין שבועה אונ דער ענין דער פון איז · דען דער עיקר פון דער נשמה הייננט אין דער האנט פון דעם

מענטשן

פורש כפיו אל ה׳ ומעורר רחמים וכן רו״ב המצות תלוין ב״ד האדם ובידו הוא כורת ברית מילה בידו מקיים כל מילי דקרבנות תרומות ומעשרות סוכה ד׳ מינים שבלולב צדקה תפילין והרבה מצות תלויין בידים על כן חיי הנפש תלויין בידיו ׃ (ז) וע״ז אמר דהמע״ה נפשי בכפי תמיד ותורתך לא שכחתי ר״ל שבחרתי לי דרכים טובים של הידים ולא ההיפך ח״ו והנה כשרוצה האדם לאמת דבריו תוקע כפו כאלו נותן לו משכון שהיא הנפש דיליה אשר היא בכפו והוא יותר חמור מנשבע על נפשו ופוגע בבחינותיו שהיא נפש העליונה הנקראת נפש והוא שם של (אדני) והנה שם אדנ״י במלואו יש לו אותיות כזה אל״ף דל״ת נו״ן יו״ד ונמצא שהוא פוגם ג״כ בי״ב תיבות של שמ״ע ישרא״ל ה׳ אלהינ״ו ה׳ אח״ד ברו״ך ש״ם כבו״ד מלכות״ו לעול״ם וע״ד שהן נגד י״ב אותיות מילואן של אדנ״י והנה אותיות אמצעות של מילוי שם של אדנ״י הן ללו״ו שהוא גימ׳ ע״ב נמצא שפוגם ג״כ בשם ע״ב היוצאים מפסוקים ויס״ע ויב״א וי״ט ואותיות שלישות הן פתנ״ד שהן גימטריא תקל״ד שהיא אותיות ד״ת ק״ל מראה שפוגם על התורה הקדושה שנאמר בה מימיני אש ד״ת למו ואותיות ק״ל מורה שפוגם בע״ב ק״ל אשר שם ה׳ רוכב עליו כידוע ליודעי חן ׃ (ח) על כן שומר נפשו יתרחק משבועות שוא ומסתם שבועות ומתקיעת כף ותמיד יהיה לו לזכרון גודל הפגם שפוגם בשמות הקדושים הנזכרים למען השם אל יהיה עון זה קל בעיניך כי צורת היד העובר תקיעת כף היא לפני מטתו ועל כל אצבע עומדין כמה אלפים מזיקין רחמנא ליצלן ובעת פטירתו היד ההיא מעידה עליו שעבר על תקיעת כף שלו ׃ (ט) ע״כ צריך האדם להזהיר את בניו ובני ביתו שלא יהיו רגילים בשבועות ונדרים ותקיעת כף והירא לדבר ה׳ מהויב להתפלל ע״ז שלא יכשלו בשבועת חנם ומכ״ש בשבועת שוא ושקר ותקיעת כף של שקר ומי שלא נזהר אזי יתן מקום ח״ו ללילי״ת הרשעה להיות לה מדור וחלק בביתו ואובד את בניו הקטנים ונפרעים ממנו וממשפחתו

מענטשן סאיי אויף גוטש סאיי אויף שלעכטש צוא אויף גוטש איז אז ער פאר שפרייט זיינע הענט צוא גאט אונ דער וועקט דער בארימקייט ׃ אונ אזוא אויך פיל מצות היינגן אין דיא הענט ׃ דען מיט זיין האנט איז ער מל ׃ מיט זיין האנט איז ער מקיים אלע זאכן פון קרבנות אונ תרומה אונ מעשר אתרוג לולב הדס ערבה צדקה תפילין אונ נאך פיל מצות דרום היינגט דאש לעבין פון דער נשמה אין זיינע הענט ׃ (ז) אונ דרויף האט דוד המלך ע״ה גיזאגט נפשי בכפי תמיד ותורתך לא שכחתי איך האב מיין לייב איבר ניענטפרט אין מיינע הענט אונ האב ניט פאר געסין אין דיין תורה דאש איך האב מיר אויש דער וויילט דיא גוטע זאכין וואש מען דארף זיי טאן מיט דיא הענט ניט דיא שלעכטע זאכין ח״ו וואש זייא היינגן אויך אין דיא הענט אונ נון אז דער מענטש וויל מאכין אמת זיינע רייד גיט ער תקיעת כף דאש איז גלייך וויא ער גיט איין משכון זיין נשמה וואש זיא איז אין זיינע הענט ׃ אונ דאש איז נאך הארבער איידר ער שווערט בייא זיין לעבין ׃ אונ ווען איינר איז עובר תקיעת כף איז ער פוגם אין שם אדני אונ אין דיא צוועלף ווערטר שמע ישראל ה׳ אלהינו ה׳ אחד ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד אונ אין דעם שם של ע״ב ק״ל ׃ (ח) דרום דער וואש היט זיין לייב זאל זיך דער וויטרין פון פאלש צוא שווערין אונ פון סתם שבועות אונ פון תקיעות כף אונ עש זאל תמיד פאר אים זיין צוא איין זכרון דעם פגם וואש ער איז פוגם אין דיא הייליגע שמות וואש פריער זיינן גישטאנן ׃ למען השם דיא גרוישע זינד זאל ניט גרינג זיין אין דיינע אויגן ׃ דען אז ער שטארבט גייט פאר זיין מטה דיא צורה פון דער האנט ׃ אונ אויף איטליכן פינגר שטייען פיל טויזינט מזיקים רחמנא ליצלן אונ דיא האנט זעלבישט זאגט עדות אויף אים אז ער האט עובר תקיעות כף גיוועזן ׃ (ט) דרום מוז דער מענטש אן זאגין זיינע קינדר אונ זיין הויז גזינד אז זייא זאלין ניט גיוואונט זיין אין שביעות אונ נדרים אונ תקיעות כף ׃ אונ דער וואש פארכט זיך פאר גאט איז מחויב דרויף מתפלל צוא זיין אז זיינע קינדר זאלין ניט גישטרויכלט ווערין מיט אום זיסטע שבועות אונ מכל שכן מיט פאלשע שבועות אונ פאלשע תקיעות כף ׃ אונ דער וואש איז ניט נזהר דרינן דער גיט ח״ו איין ארט צוא דער לילית הרשעה ׃ זיא זאל האבין איין וואונונג אונ איין חלק אין זיין הויז אונ פארלירט ח״ו זיינע קליינע קינדר אונ מען ווערט גיצאלט פון אים אונ פון זיין משפחה ׃ אונ דער נאך רופט מען אויש אויף אים אין אלע הימלן חרמות אונ שמתות ח״ו אונ מען דער מאנט אים תמיד צוא ביין ׃ דרום דער

וממשפחתו ואח"כ מכריזין עליו חרמות ושמתות בכל רקיען ותמיד מזכירין אותו לרעה ע"כ שומר נפשו ירחיק ממכשול זה ואז בטוח תהיה שימלא ה' אותך ברכות והצלחות וישועות ונחמות אמן :

פרק נז **כתב** הטור בבוקר יתגבר אדם כארי לקום לעבודת הבורא ויזהר ליטול ידיו סמוך למטתו ולשפוך מים דוקא ע"ג כלי כדי להעביר הזוהמא ורוח רעה מעל ידיו כמבואר בספרי המוסר ולא ילך ד' אמות בלי נטילת ידים ואיתא בזוהר ואתחנן כי ברקיע ממתינים ומצפים על קימת צדיק שיקום לעסוק בתורה ובתפלה והראייה דכד ב"נ קאים מערסיה לאשתדלא באורייתא כרוזא קאים עליה ואמר הנה ברכו את ה' כל עבדי ה' העומדים בבית ה' בלילות ואח"כ כשעומד והולך לבי כנישתא בצלותא קמיה מאריה האי כרוזא קארי עליה ונתתי לך מהלכים בין העומדים האלה אכן כ"ז הוא כשהאדם מתפלל בכוונה ובתחנונים ידבר רש כמו משה רבינו שאמר ואתחנן אל ה' וגו' וצריך האדם שיתן עיניו למטה סגורות ולבו יהיה למעלה · (ג) ומי שהוא רגיל להתפלל מתוך המחזור או מן התפלה יראה להתפלל מתוך הכתב ולא יביט מחוץ למחזור או מחוץ לתפלה כי השכינה עומדת לנגדו ואסור להסתכל בשכינה: ובספרא דרב המנונא סבא אמר מאן דפקח עינוי בשעתא דצלותא או מאן דלא מאיך עינוי בארעא בשעתא דצלותא מקדים עליו מלאך המות ובא אצלו קודם מותו וכד תיפוק נפשיה לא יסתכל בנהירו דשכינתא דכתיב כי לא יראני האדם וחי כי קודם מותו כל צדיק זוכה לראות את השכינה ומי שהוא זוכה השכינה מקדמת אצלו וזהו סימן טב לבר נש שידע שנשמתו יצא ממנו בנקל ובנחת בלי שום יסורים ואם אינו זוכה לא מקדמת השכינה לבא והאדם סובל יסורים גדולים בשעת יציאת נשמתו עד שירחם ה' עליו לפרוש נהירו קצת מהשכינה כדי שתצא נשמתו · (ד) אמנם זהו אחר שסבל יסורים קשים ומרים שהסימנים הן כאילו נשחטין בסכין פגומה והבני מעיים מתכווצין ועל זה הזהיר

וואש היט זיין לייב זאל זיך דער וויטרן פון דעם שטרוכלונג אונ דענקמאלט וועט ער בטוח זיין אז גאט ב"ה וועט אים דער פילן מיט ברכות אונ הצלחות אונ הילף אמן :

פרק נז כתב דער רב בעל טור שרייבט דער מענטש זאל זיך שטארקן וויא איין לייב אויף צוא שטיין פריא צוא דער דינסט פון זיין בשעפר אונ זאל נזהר זיין צוא וואשין זיך בייא זיין בעטל אין איין כלי פון וועגין איבר צוא פירן דאש מיאוסקייט אונ דעם רוח רעה פון זיינע הענט אזו וויא עש שטייט אין דיא ספרי מוסר · אונ זאל ניט גיין פיר איילין אום גוואשין : (ב) אין זוהר ואתחנן שטייט אז אין הימלווארט מען אונ מען האפט אז דער מענטש זאל אויף שטיין צוא לערנן תורה אונ תפלה טאן · אונ אז דער מענטש שטייט אויף פון זיין בעטיל תורה צוא לערנן גייט פאר אים איין כרוז אונ זאגט דעם פסוק הנה ברכו את ה' כל עבדי ה' העומדים בבית ה' בלילות · דער נאך אז ער גייט אין שול אריין רופט מען אויש פאר אים אונ איך וועל דיר געבין דוא זאלשט גיין צווישן דיא שטייענדיגע מלאכים · נאר דאש אלץ איז אז דער מענטש דאוונט מיט כוונה אונ מיט גיבעט · אונ דער מענטש מוז זעהן זיינע אויגין זאלין זיין פאר מאכט · אונ זאל זייא האלטן אראפ צוא דער ערד צוא · אונ זיין הארץ זאל ער געבין ארויף צוא גאט ב"ה : (ג) אונ דער וואש איז גיוואונט צו דאבנען פון איין מחזור אדר פון איין סידור · זאל ער זעהן דאבנן פון דעם כתב אונ זאל ניט ארויש קוקין פון דעם מהזור אדר פון דעם סידור ווארום דיא שכינה שטייט אנקעגין אים אונ מען טאר ניט קוקין אין דר שכינה אונ אין דעם ספר פון רב המנונא סבא שטייט דער וואש עפינט זיינע אויגין בשעת שמונה עשרה אדער דער וואש מאכט ניט נידריג זיינע אויגין בשעת ש"ע · פאר זיין טויט שטעלט זיך דער מלאך המות פר אים · אונ לאזט אים ניט זעהן דיא שכינה דען פאר דעם טויט איז איטליכר מענטש זוכה צוא זעהן דיא שכינה · אונ דער וואש איז זוכה קומט דיא שכינה צוא אים וויא ער ווערט קראנק · אונ דאש איז איין גוטר סימן צוא אים · דאש ער זאל וויסן אז זיין נשמה וועט פון אים ארויש גיין בנחת אן יסורים · אונ אויב ער איז ניט זוכה קומט דיא שכינה ניט פריער · אונ ער לייד גרויסע יסורים בשעת זיין נשמה גייט ארויש ביז גאט ב"ה איז זיך מרחם אויף אים אונ שייד אפ אטייל לויטרקייט פון דער שכינה צוא אים כדי זיין נשמה זאל ארויש גיין · (ד) נאר דאש איז אבר דער נאך אז ער לייד שוין שווערע אונ ביטרע יסורים · אונ דרויף איז מזהיר דער זוהר הקדוש דאש דער וואש קוקט הין אונ אהער בשעת

שמונה

הזהיר הזוהר ואתחנן שמי שהוא מביט אנה ואנה בתפלתו ואינו מאיך עינים למטה אזי לא יזכה שתקדים שכינה להתראות אליו כדי שיסבול צער הגסיסה ועל זה יתפלל כל חסיד אליו לעת מצוא זה יום המות שתהא מיתתו בנקל בלתי יסורים ובלתי ערבוב הדעת כדי שיוכל לומר ווידוי ולהתודות על כל פשעיו וחטאיו ולסדר צוואה לבניו איך יתנהגו אחרי מותו שיהיו מהולכי תמים ולא ישחירו פניו בקבר כי זכות גדול הוא לאדם אשר הוא מת בשכלו לדבר לפני מותו כי לאו כל אדם זוכה · (ה) לכך בעודו בבריאותו יתפלל האדם שיזכה שתקדים אליו השכינה להצילו ממיתה החטופה וממיתה משונה ממיתה אכזריות ורפואה גדולה להיותו דבוק בתורה בחייו כי ע"י התורה יש לו דביקות אל השכינה לפני מותו ומכל שכן לאחר מותו כדאיתא בזוהר ואתחנן ר' אחא הוי קאים עמיה דר' אלעזר לילא חדא בתר פלגות לילא והוו משתדלי באורייתא · (ו) פתח ר' אלעזר ואמר כי היא חייך ואורך ימיך לשבת על האדמה תא חזי שכינתא לא מתיישבה אלא במקום שלומדים תורה ובזכות התורה עלמא קאים הה"ד כי היא חייך וגו' לשבת על האדמה וכשאינו עוסק בתורה אזי נאמר על מה אבדה הארץ ויאמר ה' על עזבם את תורתי והוי אמר ר"א מאן דיכול ללמוד תורה ואינו לומד הרי הוא כאדם שיש לו אשה צנועה ונעימה במעשיה הטובים והבעל עזב אותה ואינו עושה עמה כפי החיוב הראוי לה מן התורה שארה כסותה ועונתה והאשה ההיא צועקת על בעל נעוריה שעזב אותה כמו כן התורה צועקת עליו דין על מי שיכול ללמוד ואינו לומד אזי פתאום בא עליו הדין רחמנא ליצלן · (ז) אדהכי אתא חד גברא והוה רחיש בשפוותיה וכו' פתח ר' אלעזר ואמר כבוד חכמים ינחלו וכסילים מרים קלון כל העוסק בתורה הוא זוכה לדבק בשכינתא דאיקריאת כבוד וכל צבא מעלה מלמדין עליו זכות משא"כ כשבני אדם

שמונה עשרה אונ בייגט ניט אראפ זיינע אויגין צוא דער ערד · ווערט ער ניט זוכה זיין אז דיא שכינה זאל זיך פעדרן צוא אים פאר זיין טויט · פון וועגין ער זאל ליידין שווערע אונ ביטרע יסורים פון דער גסיסה אונ דרויף גיהער איטליכער מתפלל צוא זיין אז זיין מיתה זאל גרינג זיין אן יסורים אונ זאל שטארבין קלאר פון וועגין ער זאל קענען זאגין ווידוי אונ מתוודה צוא זיין אויף אלע זיינע זינד אונ זאל קענען מסדר זיין איין צוואה צוא זיינע קינדער וויא זייא זאלין זיך נוהג זיין נאך זיין טויט אונ אז זיי זאלן גיין אין גוטין וועג דען דאש איז איין גרוישר זכות צוא דעם מענטשין וואש ער שטארבט מיט זיין שכל אונ רעט פאר זיין טויט · דען ניט איטליכר מענטש איז זוכה דער צוא · (ה) דרום בשעת ער איז נאך בייא זיין גיזונד זאל ער מתפלל זיין אז ער זאל זוכה זיין דיא שכינה זאל זיך פעדרין צוא אים · כדי אים מציל צוא זיין פון איין אויש גיהאפטין טויט אונ פון איין מיתה משונה פון אשווערע מיתה אונ דער צוא איז איין גרוישע רפואה ער זאל זיין בייא זיין לעבין בהעפט אין דער תורה · דען דורך דער תורה ווערט ער האבין איין בהעפטונג צו דער שכינה פאר זיין טויט · אונ מכל שכן נאך זיין טויט · אזוא וויא עש שטייט אין זוהר רבי אחא איז אמאל אויף גישטאנען מיט רבי אלעזר האלבע נאכט אונ האבין תורה גילערנט : (ו) האט רבי אלעזר גיזאגט עש שטייט אין פסוק כי הוא חייך ואורך ימיך לשבת על האדמה דען דיא תורה איז דיין לעבין אונ דער לייננערט דיינע טעג צוא זיצין אויף דער ערד וואש גאט גיט דיר קום אונ זעה דיא שכינה זיצט מיין ניט נאר אויף דעם ארט וואו מען לערינט תורה אונ אויף דעם זכות פון תורה לערנען שטייט דיא וועלט אבר אז מען לערינט ניט קיין תורה שטייט אין פסוק על מה אבדה הארץ איבר וואש איז פאר לארין גיווארן דיא ערד ויאמר ה' על עזבם את תורתי האט גאט גיזאגט איבר דעם וואש זייא האבין פאר לאזט מיין תורה האט רבי אלעזר גיזאגט דער וואש קען לערנען אונ לערינט ניט איז גלייך וויא איין אשה צנועה אונ איין פרומע אונ איז זיס מיט אירע מעשים טובים · אונ דער מאן האט זיא פאר לאזט אונ טוט ניט אזוא וויא ער איז מחויב פון דער תורה צוא געבין איר פרנסה אונ צוא קליידין זיא · אונ דיא אשה שרייעט אונ וויינט אויף איר מאן וואש ער האט זיא פאר לאזט אזוא אויך שרייעט דיא תורה אויף דעם וואש קען לערנן אונ האט צייט צוא לערנן אונ וויל ניט · אונ פלוצלונג קומט אויף אים דער גזר דין רחמנא ליצלן · (ז) דער ווייל איז גיקומן איין מענטש צו זייא · האט רבי אלעזר גיזאגט עש שטייט אין פסוק כבוד חכמים ינחלו וכסילים מרים קלון דאש איז גמיינט דער וואש לערינט תורה · דער איז

אדם הולכים בדרכים המקולקלין אזי במעשים הרעים מתהווים ומתילדין כמה חיצונים והמה המקטרגים את האדם על זה נאמר וכסילים שהן הרשעים מרים קלון רצה לומר מגביהין את הקלון שהן החיצונים שעושין קטיגוריא על האדם עד שמביאין איזה גזרה קשה ׃ (ח) ועל כן יראה כל אדם לקבוע עתים לתורה כדי שתבא השכינה לתוך ביתו ולברך אותו בכמה ברכאן אמן ׃

פרק נח **צריך** האדם לתקן הפגם שחטא בבריתו בחטא הוצאת ש"ז לבטלה כמו שאכתוב לקמן התיקון האמיתי על כן צריך למהר בתשובה ואף אם חטא הרבה פעמים הקב"ה הוא מלך רחמן והוא מקבל תשובות השבים בכל לב ומודה ועוזב ירוחם ומוסיפין לו יראה וקדושה ׃ (ב) נמצא עושה ב' פעולות א' שעונותיו מכופרים ושנית שיורש עוה"ב באופן ובתנאי כשאוחז בתורה ולומד בהתמדה ויקבע עתים לתורה הן ללמוד בעצמו והן ללמוד עם אחרים ואם אינו יכול בעצמו אזי על כל פנים יקבע עתים לשמוע דברי תורה כי לאחר מיתת אדם שם לא יבא למדריגה למעלה ושם לא יעסוק לא באכילה ולא בשתיה ולא במשא ומתן כי אם בעסק התורה ׃ (ג) ומי שהוא אוהב לשמוע דברי תורה בעולם הזה יזכה לשמוע ד"ת מפי עתיק יומין לעוה"ב משא"כ אם האדם ממאס לשמוע דברי תורה בעולם הזה אין לו שייכות גם בעוה"ב ובודאי יהיה נדחה מפרגודא דיליה ובא וראה מ"ט בזוהר פ' שמיני ר' יהודה ור' יצחק הוו אזלי לציפורי והוי רביא חד אזיל אבתרייהו עם החמור שהיה נושא משא כלים עם דבש אמר רבי יצחק לר' יהודא נימא מילי דאורייתא ׃ (ד) פתח רבי יצחק ואמר וחכך כיין הטוב הולך לדודי למישרים דובב שפתי ישנים וחכך כיין הטוב זו היא תורה שנקראת

איז זוכה צוא בהעפטין זיך אין דער שכינה וואש זיא ווערט גרופין כבוד ׃ אונ אלע מלאכים פון דעם הימל זיינן מלמד זכות אויף אים ׃ אבר אז דיא מענטשין גייען אין דיא שלעכטע וועגין ׃ ווערין גיבארין פון זיינע שלעכטע מעשים פיל קליפות ׃ אונ די זיינן דיא מקטריגים אויף דעם מענטשין׳ אויף דיא לייט זאגט דער פסוק וכסילים אונ דיא רשעים מרים קלון דער הייבין דעם שאנד דאש זיינן דיא קליפות וואש זיינען מקטרג אויף דעם מענטשין ביז זייא ברייננן אויף אים עפיש איין שווערע גזירה ׃ (ח) דרום זאל איטליכר מענטש זעהן זיך קובע זיין צייטין אויף צוא לערנן פון וועגין דיא שכינה זאל קומען אין זיין שטוב אריין אונ זאל אים בענטשין מיט פיל ברכות אמן ׃

פרק נח צריך דער מענטש דארף מתקן זיין דיא עבירה וואש ער האט מוציא זרע לבטלה גיוועזן ׃ אזו וויא איך וועל ווייטר שרייבין איין רעכטין תיקון דרויף דרום מוז דער מענטש זיך איילין דרויף תשובה טאן ׃ אונ ווען ער האט אפילו דיא עבירה גיטאן פיל מאל ׃ פון דעסט וועגין גאט ב"ה איז איין דער בארם הארציגער מלך ׃ אונ ער איז מקבל דיא תשובה פון דיא וואש טוען תשובה מיט דעם גאנצין הארץ ׃ אונ דער וואש איז מתודה זיינע זינד אונ פאר לאזט זייא אונ טוט זייא שוין מער ניט דער ווערט דער בארימט פון גאט אונ מען מערט אים פארכט אונ היילקייט ׃ (ב) ווערט גפונן ער טוט צווייא פעולות מיט דער תשובה איין מאל זיינע עבירות ווערין פאר געבין אונ דאש אנדרע מאל ער ירשת עולם הבא ׃ נאר דיא עיקר תשובה איז ער זאל לערנן תורה ׃ אונ זאל זיך קובע זיין צייטין אויף צוא לערנן אליין אונ מיט אנדרע אויב ער קען ניט לערנן זאל ער זיך חאטשי קובע זיין צייטין צו גיין הערין דברי תורה ווארום זונסט וועט ער נאך זיין טוט ניט קומן צוא קיין הויכר מדרגה דען דארטין וועט ער ניט עוסק זיין ניט אין עסין ניט אין טרינקן ניט אין משא ומתן נאר אין תורה ׃ (ג) אונ ווער עש האט ליב צוא הערין תורה אויף דער וועלט וועט ער זוכה זיין צוא הערין תורה אויף עולם הבא פון גאט ב"ה אבר אז דער מענטש פאר מיאוסת פון צוא הערין תורה אויף עולם הזה האט ער דאך ניט קיין שום שייכות אויף עולם הבא ווארום דארטין לערינט מען דאך נאר תורה וועט ער בוודאי ארויש גישטויסן ווערין פון זיין ארט אין גן עדן ׃ קום אונ זעה וואש עש שטייט אין זוהר רבי יהודה אונ רבי יצחק זיינן גיגאנגן קיין צפורי ׃ אונ איין קליין קינד איז זייא נאך גיגאנגן מיט איין אייזל וואש דאש אייזל האט גיטראגין כלים מיט האניק האט רבי יצחק גיזאגט צוא רבי יהודה לאמיר עוסק בתורה זיין ׃ (ד) האט רבי יצחק גיזאגט עש שטייט אין פסוק וחכך כיין הטוב הולך לדודי למישרים דובב שפתי

שנקראת יין טוב ממש כי לפעמים יין לא טוב לגוף ולא טוב לנשמה כיון שאדם שותה היין הרבה אזי ראשו כואב לו ולפעמים נכשל ג"כ בעבירה ח"ו וההיפוך הוא התורה הקדושה כל מה שלמד יותר הוא מרחיק ממנו פשעיו ולומד דרכי יראה ונוחל עולם הזה ועולם הבא ולא עוד שיזכה למה שכתוב אח"ז דובב שפתי ישנים שאף שיהיה ישן בקבר שפתותיו מרחשן דברי תורה · (ה) אמר האי רביא א"כ למה כתיב וחכך דהיינו לימוד התורה כיין הטוב משמע דיין הטוב נמשל ג"כ לתורה והוה ליה למימר וחכך מיין הטוב אשגיחו ביה א"ר יהודה ברי אימא מילך דשפיר קאמרת אמר דמאן דאשתדל באורייתא ודביק בה כשלומד תורה מוציא מפיו ואומר דברי תורה בשפה ברורה ומרים קולו כשלומד תורה וכו' יזכה להרים קולו כד יפ"ק מהאי עלמא הולך לדודי למישרים נשמתו תלך לדודי להקב"ה מישרים שלא יפגעו בו שום בעלי דינים ורשות יהיה להאדם ההוא לילך בחדרי גן עדן וזהו דובב שפתי ישנים אתו ר' יהודה ור' יצחק ונשקו ליה על רישיה וחדו עמיה וסיפר התינוק ההוא סדר הלימוד שלו וגילה להן סודות נפלאות וסתרי תורה · (ו) א"ל מה שמך אמר להו ייסא אמרו רבי ייסא יהיה שמך ואח"כ אמרו ליה השלך את החמור אצל אביך חיל עמנו אזיל עמהם וכד מטי האי ינוקא לבי מדרשא ועייל לבי מדרשא הוי קם רבי יהודה מקמיה והוי רבי יהודה מצוה לכל בני מתיבתא לאנהגא עמיה יקר וכו' והוי רשב"י קורא עליו בטרם אצרך בבטן ידעתיך · (ז) והנה ישכיל הנבון איך שהקדמונים היו פונים לשמוע ד"ת אפילו מן התינוק מאהבת התורה כדי לקבל חידושי התורה שהיא אורך ימינו והיא אילת אהבים ויעלת חן על לומדיה ועל כל א' מישראל הוא מוטל לחבב התורה ולאהוב התורה בפני בני ביתו ובניו ולהזהירם תמיד על קיום התורה ומצותיה · (ח) ובפרט יזהיר

בנשים

שפתי ישנים והחכך כיין הטוב מיינט מען דיא תורה וואש זיא ווערט גירופן גוטר ויין · ווארום אמאל איז פר האנדן ויין וואש ער איז ניט גוט צום גוף אונ איז ניט גוט צוא דער נשמה ווארום אז דער מענטש טרינקט פיל ויין · טוט אים וויא דער קאפ · איז ער דאך ניט גוט פאר דעם גוף · אונ אמאל ווערט ער נאך נכשל אין איין עבירה ח"ו דורך דעם ויין איז ער ניט גוט פאר דער נשמה אונ דיא תורה איז פארקערט דאש וויא מער ער לערינט זיא דער וויטרט זיא זיינע זינד פון אים · אונ ער לערינט זיך אויש דיא וועגין פון יראה · אונ ער ירשת דיא וועלט אונ ייענע וועלט · אונ נאך מער ער איז זוכה צוא דעם וואש דער נאך שטייט דובב שפתי ישנים ער מאכט ריידן דיא לעפצין פון דיא שלאפעדיגע דאש מיינט מען האטשע ער וועט ליגן אין קבר וועלין זיינע לעפצין ריידן אין קבר : (ה) האט דאש קינד זייא גפרעגט נאך אייער פשט נאך ווארום שטייט והחכך אונ דיין גומן דאש היישט דיין תורה וואש דוא לערינסט איז כיין הטוב אזו וויא גוטר ויין איז דאך משמע אז דיא תורה איז גגליכן צוא גוטן ויין אונ איר זאגט דאך אז דיא תורה איז בעשר פון גוטן ויין וואלט דאך גקערט שטיין והחכך מיין הטוב אונ דיין תורה וואש דוא לערנסט איז בעשר פון גוטן ויין האט רבי יהודה צוא אים גזאגט מיין זון זאג דיינע רייד דען דוא זאגשט רעכט האט דאש קינד זייא גיזאגט דרויף איין גרושן סוד דיינען גיקומן רבי יהודה אונ רבי יצחק אונ האבין אים גיקושט אויף זיין קאפ אונ האבן זיך גיפרייט מיט אים אונ דאש קינד האט זייא דער ציילט זיין סדר הלימוד אונ האט זייא מגלה גיוועזן וואונדרליכע סודות אונ סתרי תורה : (ו) האבן זייא אים גפרעגט וויא הייסטו האט דאש קינד גזאגט איך הייש ייסא האבן זייא גיזאגט דיין נאמען זאל זיין רבי ייסא דער נאך האבין זייא אים גיזאגט ווארף אוועק דאש אייזל מיט דעם האניק ביי דיין פאטר אונ דוא גייא מיט אונז האט דאש קינד אזו גיטאן אונ איז מיט זייא גיגאנגן אונ וויא דאש קינד איז גיקומן אין בית המדרש ארייין אונ איז מיט זייא אריין גיגאנגן אין בית המדרש · איז רבי יהודה פאר אים אויף גישטאנען אונ האט גהייסן אלע תלמידים פון דער ישיבה · זייא זאלין דעם קינד כבוד אן טאן · אונ רבי שמעון בן יוחאי האט גילייענט אויף אים דעם פסוק וואש גאט האט גיזאגט צוא ירמיה בטרם אצרך בבטן ידעתיך איי איך האב דיך בשאפין אין דיין מוטערש בויך האב איך דיך ליב גיהאט : (ז) אונ נון קען דר פאר שטאנדיגר פאר שטיין וויא דיא ערשטע חכמים האבין זיך גיקערט צוא הערין דברי תורה אפילו פון איין קינד אונ דאש איז גיוועזן וייל זייא האבין דיא תורה זייער ליב גיהאט אונ אויף איטליכן מענטש איז מוטל דיא תורה מחבב צוא זיין אונ זיא גליבט צוא מאכין פאר זיינע קינדר אונ זיין הויז גיזינד · אונ זאל זייא תמיד מזהיר זיין · זייא זאלין מקיים זיין דיא תורה אינ אירע מצות : (ח) אונ

בפרט

בנשים שלא יתחזיא מנהון שערות ראשם כי בעון זה גורמת שיהיו בניה עניים ויהיו בזוים ונבזים בין הבריות וכל בית שאין בה צניעות שם לילי"ת מצויה וגורמת היזק לילדים קטנים ח"ו כמבואר בפרקים הקודמים · (ט) ע"כ כל מי שנכשל בעון קרי יהיה זריז בדברי תורה ויתענה ד' פעמים ג' ימים רצופים דהיינו בכל תקופות השנה ג' ימים ויתעסק בתורה אז ושב ורפא לו וברכות ינוחו על ראשו וכל איבריו יהיו נקיים וטהורים לעד :

פרק נט **כתיב** בתורה והיה מחניך קדוש ר"ל שיהיה גופו ואיברים של אדם בקדושה כי האיברים של אדם הן מחנה השכינה וזש"ה ונקדשתי בתוך בני ישראל ושכנתי בתוכם וכשהולך האדם ח"ו בדרכים לא טובים ועוסק הכל בתענוגי עולם הזה אזי מהנה להשטן ולילי"ת רחמנא ליצלן · (ב) ולעולם יהא אדם רגיל לומר רבונו של עולם זכיני להיות אני טהור וכסא אל השכינה ברכי נפשי את ה' וכל קרבי את שם קדשו · ובהיות כשחוטאים ישראל אזי השכינה מסתלקת מישראל ואז נאמר ותרם התיבה מעל הארץ כי השכינה נקראת בספר הזוהר תיב"ה שהוא אותיות בי"ת ה' · ולכך הן רמ"ח תיבות בקריאת שמע נגד רמ"ח איברים של אדם כי כל תיבה מק"ש הוא משפיע קדושה באבר א' כשקורא בכוונה · (ג) ואל תקשה הלא כמה בני אדם שקורין קריאת שמע בדקדוק ובכוונה גדולה ואף עפ"כ איבריהן הן חלושים · דע בני הענין הוא מבואר בזוהר שלח לך כי נשמת האדם דומה לנר וטבע הנר כשאינו מאיר כראוי אז מנענעים אותו קצת ועל ידי כן מתלהב יותר ויאיר כראוי וזה דוקא בנר

בפרט ער זאל מזהיר זיין די ווייבר · אז זייא זאלין זיך פירין בצניעות · ווארום מחמת דער דאזיגר זינד איז זיא גורם אירע קינדר זאלין זיין ארום אונ מבוזה ביי לייט · אונ אין איטליכין הויז וואש דרינן איז ניט פאר האנדן קיין צניעות · דארטין איז די לילי"ת גוויינטליך אונ זיא איז גורם היזיק ה"ו צוא די קליינע קינדר אזו וויא עש שטייט אין פריערינגע פרקים : (ט) דרום איטליכער וואש איז נכשל גיווארין אין דער זינד פון קרי ר"ל · זאל ער זיין איין זריז תורה צוא לערנן · אונ זאל פאסטין פיר הפסקות דורך דעם יאר דהיינו אין איטליכן פערטיל יאר זאל ער פאסטין איין הפסקה פון דרייא טעג · אונ זאל עוסק בתורה זיין אונ תשובה טאן דאש ער זאל שוין די עבירה מער ניט טאן וועט גאט ב"ה אים היילין דאש ער וועט אים די עבירה מוחל זיין · אונ ברכות וועלין רוען אויף זיין קאפ אונ אלע זיינע איברים וועלין זיין ריין אויף אייביג אמן :

פרק נט כתיב עש שטייט אין דער תורה והיה מחניך קדוש דאש איז גימיינט דער גוף אונ די איברים פון דעם מענטשין זאלין זיין היליג · ווארום די איברים פון דעם מענטשין זיינען די מחנה שכינה · אונ דאש מיינט דער פסוק ונקדשתי בתוך בני ישראל אונ איך וועל ווערין גיהייליגט צווישין די ישראל אונ וועל רוען צווישין זייא אונ אז דער מענטש גייט אין די וועגין וואש זיינען ניט גוט · אונ איז אלץ עוסק אין די תענוגים פון עולם הזה ווערט ער איין מחנה צוא דעם שטן אונ די לילית רחמנא ליצלן : (ב) אונ אייביג זאל דער מענטש גיוואנט זיין צוא זאגין רבונו של עולם זייא מיך מזכה איך זאל זיין ריין אונ איין שטול צוא דער שכינה · מיין לייב זאל לויבין גאט · אונ אלע מיינע אינווייניגשטע גלידר זאלין לויבין זיין הייליגין נאמען · אונ ווייל אז די ישראל זינדיגין · ווערט די שכינה אפ גיטאן פון די ישראל אונ דענמאלט ווערט גיזאגט דער פסוק ותרם התיבה מעל הארץ אונ די שכינה וואש זיא ווערט גירופין תיבה איז ווארין אויף גיהויבין פון דער ערד · אונ דרום הייסט די שכינה תיבה ווייל תיבה מאכט בית ה' · דרום איז פאר האנדין אין קריאת שמע צווייא הונדרט אונ אכט אונ פערציג ווערטר · קעגין די צווייא הונדרט אונ אכט אונ פערציג איברים פון דעם מענטשין · דען איטליכש ווארט פון קריאת שמע איז משפיע הייליקייט אין איין אבר אז ער לייענט נאר די ק"ש מיט כוונה · (ג) אונ עש זאל דיר ניט קשה זיין פאר וואר עש איז דאך פאר האנדן פיל מענטשן וואש זייא לייענן ק"ש מיט גרויש כוונה אונ פון דעסט וועגין זיינען זייערע איברים שלאף · זאלשט וויסן מיין זון דער ענין איז בשייד אין זוהר דאש די נשמה פון דעם מענטשין איז גליך צו איין ליכט · אונ די טבע פון איין ליכט איז אז עש לייכט ניט וויא עש גיהער צו זיין · צו שאקלט מען עש אביסל דורך דעם ברענט עש בעסר ·

בנר יפה מה שאין כ״ן בנר גרוע אדרבא בניענוע כבה ושקע כמו כן האדם בהיותו חוטא והנשמה דיליה על ידי החטאים אינה מאירה כראוי ואז הקב״ה שולח עליו יסורים המנענעים אותו ומטרידים גופו ואיבריו · (ד) ובאם האדם מקבל באהבה ובחיבה היסורים ומשים אל לבו כי לא לחנם שלח הקב״ה עליו היסורים כי הקב״ה לא עביד דינא בלא דינא ומתחרט על העבר ורואה לתקן מה שקלקל ולהבא גודר עצמו בגדר היראה אזי חוזרת הנשמה יותר להאיר ומאיר יותר ואם האדם אינו מקבל היסורים באהבה ומבעט ביסורים ולפי זמן הולכין היסורים מאתו וחוזר האדם לדרכו הרעה ולמעשיו המקולקלים אז היסורים חוזרין ובאים אליו בחזקה ומאבדין אותו מן העולם ונר דיליה שהיא הנשמה כבה ושוקע ויורד עמו לבור שוחה עמוקה · (ה) והנה בזמן שבית המקדש היה קיים האדם היה מביא קרבן ומתוודה עליו ובצירוף התשובה ואחר כך נשחט הקרבן ונזרק דמו של הקרבן וחלבו נקרב זה היה הכל תמורת גופו ואיבריו אשר חטאו ונתחייבו מיתה וקרבן זה היה תיקונם ועכשיו האמירה היא במקום קרבן כמו שאמר הכתוב ונשלמה פרים שפתינו · ועל ידי זה כתב הרב מהר״ם הבבלי שבאמירת פרשת הקרבנות יכוין האדם שהאותיות הכתובות לפניו הם דמיון גוף הקרבן והנקודות המנענעות את התיבה הוא הנפש של הקרבן ועל ידי כן נחשב כאלו הקריב קרבן על המזבח · (ו) ואל יהא קל בעיניך אמירת פרשת הקרבן כי בכל יום ויום בבקר מתעורר אחד חיצוני הנקרא תול״ע והוא מתחיל לקטרג על העבירות שעשו ישראל בלילה ובהקרבת תמיד של שחרית היו מחלישין ומתישין את כחו ואל זה יכון באמרו פרשת התמיד עול״ת תמיד העשויה בהר סיני (ר״ל עולת הוא אותיות תול״ע בהיפוך אתוון) וכל המתגאה הוא נותן כח וחיזוק לזה החיצוני וכל ההולך בענוה שהוא דוגמת הקרבן כמש״ה לב נשבר ונדכה אלהים

אונ דאש איז נאר בייא איין גוט ליכט · אבר בייא איין שלעכט ליכט ווערט עש נאך פאר לאשין דורך דעם שאקלען · אזוא אויך דער מענטש אז ער זינדיגט אונ דורך די זינד לייכט זיין נשמה ניט ווי עש גיהער צוא זיין : שיקט גאט ב״ה אויף אים יסורים וואש זייא צו שאקלין אים : (ד) אונ אז ער איז זייא מקבל באהבה אונ טוט אויף זיין הארץ אז ניט אים זיסט שיקט גאט ב״ה אויף אים דיא יסורים דען גאט ב״ה וועט ניט טאן קיין עולה ח״ו : אונ האט חרטה אויף דעם וואש ער האט גיטאן דיא זינד · אונ זעהט צוא פאריכטן וואש ער האט קאיילע גימאכט אונ אויף ווייטר מאכט ער זיך אגדר ער זאל דאש שוין ניט טאן קערט ווידער זיין נשמה צו לייכטן בעשער אבער אז דער מענטש איז ניט מקבל דיא יסורים באהבה אונ ער טרעט אין זייא אונ וויא דיא יסורים גייען אוועק פון אים קערט ער ווידר צוא זיין שלעכטין וועג אונ צוא זיינע שלעכטע מעשים דענמאלט קערין זיך ווידר די יסורים אינ קומן צוא אים מיט שטארקייט אונ מאכין אים פארלירן פון דער וועלט · אונ זיין נשמה ווערט פאר לאשין אונ זיא נידערט מיט אים אין טיפן גרוב אריין : (ה) אונ נון אין דער צייט אז דאש ביהמ״ק איז גישטאנן האט דער מענטש גיבראכט איין קרבן אונ האט מתודה גיוועזן אויף אים אונ האט תשובה גיטאן דער נאך האט מען גיקוילט דעם קרבן · אונ זיין בלוט האט מען גשפריצט אונ זיין חלק האט מען מקריב גיוועזן · איז דאש אלץ גיוועזן פאר זיין גוף אונ זיינע איברים וואש האבין גיזינדגט אונ זיינען שוין חייב גיווארין מיתה · אונ דער קרבן איז זייער תיקון אונ היינט דאש וואש ער זאגט דיא פרשה פון קרבנות איז גלייך וויא ער איז מקריב קרבנות · אונ דרום שרייבט דער מהר״ם הבבלי אז בשעת דער מענטש זאגט דיא פרשה פון קרבנות זאל ער מכוין זיין · אז דיא אותיות וואש שטייען גישריבן פאר אים זיינן דאש גלייכנש פון דעם גוף פון דעם קרבן · אונ דיא נקודות וואש זייא שאקלין דאש ווארט · דאש איז דער נפש פון דעם קרבן אונ דורך דעם ווערט גירעכינט גלייך וויא ער איז מקריב איין קרבן אויף דעם מזבח : (ו) אונ דוא זאלשט ניט האלטין פאר גרינג פון צוא זאגין אלע טאג דיא פרשה פון קרבנות ווארום אלע פריא ווערט דער וועקט איין משחית וואש ער ווערט גירופן תולע · אונ ער הייבט אן מקטרג זיין אויף דיא עבירות וואש דיא ישראל האבין גיטאן בייא נאכט · אונ אז מען האט מקריב גיוועזן דעם תמיד פון שחרית · האט מען שלאף גימאכט זיין כח אונ דרויף זאל ער זיך מכוין זיין אז ער זאגט אין דעם פרשת התמיד עולת תמיד העשויה בהר סיני זאל ער מכוין זיין אז עולת איז דיא אותיות תולע אונ דער וואש האלט זיך בעל

אלהים לא תבזה בתפלתו הוא מתיש כוחו וע"ז אמר דוד המלך ואנכי תולע"ת ולא איש · (ז) והכלל כי אמירת פרשת הקרבנות הוא ענין גדול וחשוב מאוד כמ"ש בזוהר פרשת וירא רבי אחא הוי אזיל לכפר טרש' אתי לגבי אושפיזא רחישו עליה כל בני מתא אמרו גברא רבה אתא להכא ניזיל לגביה אזלו ואמרו ליה שהן בצרה גדולה בזה העיר כי ז' ימים שהחל הנגף רחמנא ליצלן ובכל יום הנגף הולך וגובר אמר להם למחר ניזל לבית הכנסת ונבעי רחמי מן הקב"ה עד דהוי אזלי אתו ואמרו פלוני ופלוני מיתו פלוני ופלוני נוטים למות · (ח) א"ל רבי אחא אין עת לקיימא הכא דשעתא דחיקא אבל אפרישו מנכון ארבעין בני נשא מן חסידי וצדיקי העיר עשרה לכל חלק שיהיו י' למזרח י' לדרום י' למערב י' לצפון ואנא עמכון ויעמדו עשרה לכל זוויתא דמתא ותאמרו בכוונה גדולה ענייני דקטורת בוסמין וענין דקרבנות עבדו כן תלתא יומין לבתר אמר ניזיל לבתינו כי בטלה הגזרה ואף אותם אנשים שהיו נוטין למות אפרישו מינייכו לבתיהון ומצוה עליהון שיאמרו קטורת-מן ויאמר משה אל אהרן קח את המחתה ושים עליה קטורת וכו' וכן עבדו ובטיל מינייהו מותנא שמעו חד קלא דאמר חולין הדבר חולין הדבר לא תרד לכאן כי ידעין לבטלא ליה · (ט) אדהכי חלש ליביה דר' אחא ואדמוך שמע הד קלא שאמר כשם שעשית זאת כך תעשה בעיר אחרת אח"כ הלך ר' אחא לדרכו וצוה לבני מתא דלא יבטלון מאורייתא לעולם והחליפו שם העיר מתא מחסיא על שם שחס הקב"ה עליהם · (י) לכן צריך האדם לומר ג"פ פ' קטורת ובררייתא פיטום הקטורת בכל יום כי הוא תועלת גדול וכל מי שמתפלל בכוונה יקובל תפלתו והקב"ה יעשה רצונו למלאות שאלתו הטובה אמן :

דע

גאוה דער גיט כח אונ שטארקייט צוא דעם היצון · אונ דער וואש גייט מיט ענוות מאכט ער מיט זיין תפלה שלאף דעם כח פון דעם היצון : (ז) דער כלל איז אז דאש זאגין די פרשה פון קרבנות איז איין גרוישר ענין אונ בפרט קטורת צוא זאגין איז איין גרוישר אונ איין חשובר ענין · אזו וויא עש שטייט אין זוהר רבי אחא איז גיגאנגן צוא דעם ארט טרשא · איז ער גיקומן אין איין הארבריג · איז גיווארין איין שם אז איין תלמיד חכם איז אן גיקומן · זיינן די שטאט לייט גיגאנגן צוא אים אונ האבין אים גיזאגט אז זיא זיינן אין איין גרוישר צרה אין דער שטאט ווארום שוין פון זיבן טעג אן האט זיך אן גיהובין איין מגפה רחמנא ליצלן אין שטאט · אונ אלע טאג ווערט זיא שטארקר · האט ער צוא זייא גיזאגט מארגין וועלין מיר גיין אין שול אריין אונ וועלין בעטין גאט · וויא זייא זיינען אוועק גיגאנגן איז מען גיקומען אונ מען האט גייאגט · דער אונ דער איז גישטארבין אונ דער אונ דער איז נוטה למות : (ח) האט רבי אחא צוא זייא גיזאגט עש איז היינט ניט די צייט דא צוא שטיין ווארום די צייט איז זייער איינג נאר שייד פון אייך אפ פערציג צדיקים אונ חסידים · צוא צעהן אויף איטליכער זייט שטאט · אונ איך וועל אויך זיין מיט אייך · אונ זייא זאלין זאגין קטורת אונ אויך דעם ענין פון קרבנות האבין זייא אזו גיטאן דרייא נעכט דער נאך האט רב אחא גיזאגט לאמיר גיין צוא אונזר היים דען די גזירה איז שוין בטל גיווארין · אונ אויך די מענטשין וואש זיינן נוטה למות לאזין עטליכע מענטשין פון די פערציג צוא זייא אהיים גיין אונ לאזין דארטין זאגין קטורת אונ די פרשה · ויאמר משה אל אהרן קח את המחתה וכו' זיינן די מענטשין אויך לעבין גיבליבן האבין זייא גיהערט איי קול האט גיזאגט דער עיפוש זאל אהער שוין ניט קומען ווארום זייא ווייסין שוין וויא אזו אים מבטל צוא זיין : (ט) דער ווייל איז פאר הלשת גיווארין דאש הארץ פון רב אחא אונ איז אנשלאפין גיווארין האט ער גיהערט איין קול האט גיזאגט צוא אים אזוא וויא דוא האשט גיטאן אין דער שטאט · אזו אויך זאלשטו טאן אין אנגדר שטאט וואש דארטין איז אויך דער עיפוש ר"ל דער נאך איז רבי אחא גיגאנגן צוא זיין וועג אונ האט גיבאטין צוא די שטאט לייט · אז זייא זאלין אייביג תורה לערנען · אונ האבין דער שטאט איין נאמן גיגעבין מתא מחסיא ווייל השי"ת האט הס גיהאט אויף איר : (י) דרום מוז איטליכער מענטש אויך זאגין איטליכן טאג דרייא מאל די פרשה פון קטורת אונ די ברייתא פון פטום הקטורת כיצד וכו' ווייל דאש איז איין גרויש הילפונג אונ איטליכר וואש דאבינט מיט כוונה ווערט זיין תפלה אן גינומן אונ גאט ב"ה וועט טאן זיין ווילן צוא דער פילן זיין גיבעט אמן :

דע

פרק ס דע כי יש רמ"ח מצות עשה וכל אבר מרמ"ח איברי האדם תלוי במצוה למשל בפה תלויה מצות לימוד התורה ובעינים תלויה מצות קידוש החודש ומצות ראיית ציצית וכן במוח תלוין המצות שצוה הקב"ה ע"י זכירה כגון זכור אשר עשה ה' למרים · זכור את יום אשר יצאת ממצרים זכור את יום אשר עמדת לפני ה' אלהיך בחורב · (ב) ולכן כתב הרב מה"רי לוריא ז"ל שצריך האדם להזכירם תוך תפלות הקבועות בכל יום שמתוך כך לא ישכחם האדם ובאומרו ברכת אהבה רבה כי אל פועל ישועות אתה ובנו בחרת מכל עם ולשון יכוין זכירת יום עמדו אבותינו במעמד הר סיני לקבל התורה ובחר אותנו אז מכל עם ולשון ליתן לנו תורה הקדושה· וקרבתנו לשמך הגדול יכוין זכור אשר עשה לך עמלקי סלה באמת להודות לך צריך לכוין שהפה ולשון נבראו כדי להודות להלל שמו של של ממ"ה הקב"ה וצריך ג"כ לזכור שמרים הנביאה נצטרעה ע"י סיפור לשון הרע ע"כ צריך ליזהר האדם מלספר לשון הרע ובק"ש יזכור יציאת מצרים · (ג) ומאוד צריך האדם ליזהר בזה כי ידוע שאם האדם מחסר מצוה א' מוכרח הוא להתגלגל שנית בשביל לקיים המצוה ואז אם אינו מקיים מצות הזכירה הנ"ל התלוין במצות צריך עוד פעם להתגלגל וע"ז רמז בעל המסורה ב' פעמים כתיב ויצאה ויצאה חנם אין כסף ויצאה והיתה לאיש אחר · ופי' הדבר ואם שלש אלה לא יעשה קאי על הנשמה תורה נביאים כתובים דין אמת ושלום קדושה טהרה ענוה יראה אהבה זריזות תורה עבודה ג"ח כל אלה הן משולשים ואם לא יתנהג בהם אזי ויצאה הנשמה חנם אין כסף ר"ל שלא תזכה לבא לעלמא דכסופין פי' העולמות המאירים לצדיקים באשר שלא קנו שלימות אזי ויצאה מביתו הראוי להיות לו
אם

פרק ס דע דוא זאלשט ווישן אז עש איז פאר האנדן רמ"ח מצות עשה · אונ איטליכר אבר פון דיא רמ"ח אברים פון דעם מענטשין היינגט אין איין מצוה למשל אין מויל היינגט דיא מצוה פון תורה לערנן אין דיא אויגן היינגט דיא מצוה פון קידוש החודש אונ דיא מצוה פון צוא זעהן דיא ציצית · אין מוח היינגט דיא מצות וואש גאט ב"ה האט גיהייש׳ן דער מענטש זאל אלע טאג זייא גידיינקן דהיינו דאש וואש עש שטייט אין דער תורה זכור את אשר עשה ה' למרים גידיינק וואש גאט ב"ה האט גיטאן צוא מרים זכור את יום אשר יצאת ממצרים גידיינק דעם טאג וואש דוא בישט פון מצרים ארויש גיגאנגן זכור את יום השבת גידיינק דעם טאג פון שבת זכור את יום אשר עמדת לפני ה' אלהיך בחורב גידיינק דעם טאג וואש דוא בישט גישטאנן פאר גאט דיין גאט אויף דעם בארג סיני : (ב) דרום שרייבט דער רב האר"י ז"ל אז דער מענטש מוז דיא זאכין גידיינקן צווישן דיא תפלות וואש דער מענטש מוז זייא זאגין אלע טאג · דען דורך דעם וועט ער זייא ניט פאר געסין · דאש אז ער זאגט· אין דער ברכה פון אהבה רבה ובנו בחרת מכל עם ולשון זאל ער זיך מכוין זיין צוא גידייקן דעם טאג וואש אונזרע עלטרין זיינן גישטאנן אויף דעם בארג סיני דיא תורה מקבל זיין אז ער זאגט סלה באמת להודות לך זאל ער מכוין זיין אז דאש מויל מיט דעם צונג זיינן נאר בשאפין גיווארין פון וועגין צוא דאנקן אונ לויבין דעם נאמן פון מלך מלכי המלכים הקב"ה · אונ מוז אויך גידיינקן אז מרים איז מצורע גיווארין דורך דעם וואש זיא האט לשון הרע גירעט אויף איר ברודר משה רבינו ע"ה דרום מוז דער מענטש נזהר זיין פון צוא ריידן לשון הרע · אונ אין ק"ש זאל ער גידיינקן יציאת מצרים : (ג) אונ דער מענטש מוז זייער נזהר זיין דרינן דען דאש איז גוויש אז דעם מענטשן גייט אפ איין מצוה פון דיא תרי"ג מוז ער נאך אמאל מגולגל ווערין פון וועגין דיא מצוה מקיים צוא זיין · אונ אויב ער איז ניט מקיים דיא מצוה פון דיא זכירות וואש פריער זיינן גישטאנן מוז ער נאך אמאל מגולגל ווערין אונ דרויף איז מרמז דער בעל מסורה · עש שטייט אין דער תורה צווייא מאל דאש ווארט ויצאה איין מאל ויצאה חנם אין כסף · אונ ויצאה והיתה לאיש אחר דאש פירוש דער פון איז אזו · דען פריער שטייט ואם שלש אלה לא יעשה אויב דיא נשמה וועט ניט טאן דיא זאכין וואש איטליכש בזונדר איז אויף דרייא · דאש איז תורה נביאים כתובים · דין אמת ושלום · קדושה טהרה ענוה · יראה אהבה זריזות · תורה עבודה גמילות חסדים אז זיא וועט דיא אלע זאכין ניט טאן · זאל דיא נשמה ארויש גיין אים זיסט אין כסף כלומר זיא וועט ניט זוכה זיין צו דיא גלושטיקע וועלט · דאש מיינט מען דיא וועלטין וואש לייכטין צוא די צדיקים ויצאה מביתו אונ זיא וועט ארויש גיין פון דעם הויז וואש
וואלט

אם קנה שלימות ועכשיו שלא זכה לבית זה יצאה לחוץ והלכה והיתה לאיש אחר בגלגול ויסבול שנית צער חבלי לידה ומיתה וחיבוט הקבר וכל העונשים הנזכרים בספר חסד לאברהם ע"ש בחלק עין משפט׃ (ד) ע"כ בן אדם ראה דרכיך והכם להיות אוהב לעצמך שלא תהיה נדחה מחוץ לפרגודא קדישא אוי לאותה בושה וחרפה לנשמה הנדחת שלא תקבל פני כסא הכבוד ממקום מחצבתה ואומרים אל הנשמה ווי לך איך היית כפוי טובה מחסד שעשה לך בוראך והיה מטיב עמך במאכל ובמשתה ודי מחסורך ואתה משלם רעה תחת טובה׃ (ה) בא וראה מה דאיתא בזוהר פ' בלק ר"פ הוה אתי למחמי ברתיה אמיה של ר"א דהות במרעא והוו עמיה חבריא עד דהוי אזלי פגעי בתרין ערבאי א"ל בחקל דא אתער קלא מיומין דעלמא א"ל מיומין דעלמא לית אנן ידעין מיומא דילן אנן ידעין דהא יומא חד הוו אינון ליסטין מקפחי ארחין (ר"ל עודדי דרכים) עברין בהאי חקל ופגעו באינון יהודאין ואתו לקפחי להון ואשתמע קול דחמרי בהאי חקל דגהיק תרי זימנא אתי שלהובא ואוקיד להון ואשתזיבו אינון יהודאין אמר להו ערבאי במלה דא דקאמריתון תשתזבון יומא דין מליסטין אהרינן דקא מחכאן לכו׃ (ו) בכה ר"פ אמר מארי דעלמא רחשא דניסא עבדי בגיני ואשתזבין אינון יהודאין ולא ידענא פתח ואמר לעושה נפלאות גדולות לבדו כי לעולם חסדו כמה טיבו עביד הקב"ה עם בני נשא ולא ידע אלא איהו בלחודוי ב"נ אזיל באורחא וליסטין מחכאן ליה למיקטליה אתי אחרא ואתייהיב כופרא תחותיה והוא אשתזיב ולא ידע הטובה דעביד הקב"ה עמיה רק הקב"ה איהו בלחודיה ידע וזה שאמר הכתוב לעושה נפלאות גדולות לבדו כי לעולם חסדו א"ר פנחס לחברייא הא דשאילנא לאינון ערבאי משום דאינון מצויין תדירא בחקלא כו' בתר הכי שאיל ר' פנחס לערבאי אם לא שמעו איזה קלא (שלפי שידע רבי פנחס דרשב"י

ובנו

וואלט ראוי גיוועזן צוא איר ווען זיא זאל גיוועזן גוט זיין אבר איצונד אז זיא האט ניט זוכה גיוועזן צוא דעם ארט גייט זיא ארויש והלכה והיתה לאיש אחר אונ זיא זאל מגולגל ווערין אין אנגדר מענטשין אונ מוז דאש אנדרע מאל ליידין דעם צער פון חבלי לידה אונ פון דעם טויט חיבוט הקבר אונ אלע עונשים וואש שטייען אין ספר חסד לאברהם׃ (ד) דרום דוא מענטש זעה דיין וועג אונ זייא קלוג דוא זאלשט דיך אליין ליב האבין דוא זאלשט ניט אוועק גישטויסין ווערין פון דעם היילינן היכל ווייא איז צו דער בושה אונ דיא הרפה וואש האט דיא נשמה וואש ווערט ארויש גישטויסן זיא זאל ניט מקבל זיין דיא פני כסא הכבוד פון דעם אורט וואש זיא איז גינומן גיווארין׃ אונ מען זאגט צו דער נשמה׃ ווייא איז צוא דיר וויא בישטו גיוועזן איין כפוי טובה פאר דעם חסד וואש דיין בשעפר האט דיר גיטאן׃ אונ האט מיט דיר באגיטיגט מיט עשין אונ טרינקן אונ אלץ וואש דוא האשט בדארפט׃ אונ דוא האשט בצאלט איין רעה פאר דער טובה׃ (ה) קום אונ זעה וואש עש שטייט אין זוהר׃ רבי פנחס איז גיגאנגן זעהן זיין טאכטר דיא מוטר פון רבי אליעזר דאש זיא איז שלאף גיוועזן׃ אונ די חברייא זיינן אויך גיוועזן מיט אים׃ האבין זייא בגעגינט צווייא ערביים׃ האט רבי פנחס זייא גיזאגט אויף דעם פעלד איז איין מאל איין קול גיוועזן אז דא זיצן גזלנים האבין דיא ערביים צוא אים גיזאגט פון לאנג ווייסן מיר ניט׃ גאר מיר ווייסן פון אונזר צייט אז דא זיצן גזלנים דען איין מאל האבין אין דעם פעלד בגעגינט גזלנים צו יהודים אונ האבין זייא גיוואלט הרגנען האט איין אייזל צווייא מאל גישריען איז גיקומען איין פייער אונ האט זייא פאר ברענט׃ אונ דיא יהודים זיינן ניצול גיווארין׃ (ו) האט רבי פנחס גוויינט אונ האט גיזאגט דער הער פון דער וועלט׃ דוא האשט גיטאן איין נס פון מיינט וועגן אונ דיא יהודים זיינן ניצול גיווארין אונ איך האב גאר ניט גיוואושט האט ער גיזאגט עש שטייט אין תהלים לעושה נפלאות גדולות לבדו גאט ב"ה טוט גרוישע וואונדר גאר אליין כי לעולם חסדו דען צוא אייביג איז זיין גינאד וויפיל גוטיש טוט גאט ב"ה מיט דיא מענטשין אונ דער מענטש ווייסט גאר ניט׃ נאר גאט ב"ה אליין ווייסט עש׃ דען אפט גייט איין מענטש אין וועג׃ אונ גזלנים האפין אים צוא הרגנן ביז גאט ב"ה איז זייא מזדמן אננדר מענטש׃ הרגנען זייא יענם אונ ער ווערט ניצול אונ ווייסט גאר ניט דיא טובה וואש גאט ב"ה האט אים גיטאן׃ נאר גאט ב"ה אליין ווייסט׃ דרום זאגט דר פסוק ער טוט גרוישע וואונדר׃ אונ ער אליין ווייסט פון זייא׃ דער נאך האט רבי פנחס גיפרעגט די ערביים אויב זיי האבין ניט גיהערט היינט עפיש איין קול׃ דאש האט ער אלץ גיפרעגט וויל ער האט גיוואושט אז רשב"י אונ זיין זון רבי אליעזר

וועלין

ובנו רבי אלעזר יפקון לקבל אפיה) עד דהוי אזלין חזרו אינון ערבאי לגבי רבי פנחס · (ז) אמרו ליה סבא סבא אנת שאיל לון שאילתא מן יומין דעלמא ולא שאילתא לנא על יומא דא דחמינא תווהא על תווהא דהוי יתבין חמשה בני אדם וחד סבא בהדייהו והמינא עופות מתאספין וקא פרשין על רישייהו אלין אזלין ואלין תבין וטולא לא אתעבר מעל רישייהו וההוא סבא ארים קליה עליהו ואינון צייתן ליה אמר להו זהו אשר רציתי לשאול אתכם כו׳ אחר כך הוי גהיק חמרא דרבי פנחס בן יאיר ושמע רשב״י קליה דחמרא אמר לבנו ר״א ותלמידיו ניקום דהא קלא דחדווה דחמריה דסבא אתער לגבן · (ח) קם רשב״י וקמו חברייא פתח רשב״י ותפתח פי האתון של בלעם אמרו חברייא דפי האתון היה נברא בע״ש בין השמשות אדהכי אתא ר״פ בן יאיר ונשקו לרשב״י אמר נשקנא פי ה׳ דאתבסם בבוסמין דגינתא דעדן דיליה חדו כחדא ויתבו כיון דיתבו פרחו כל אינון עופין דהוו עבדי טולא ואתבדרו אהדר רישיה רשב״י ורמא להון קלין ואמר לון עופין דשמיא לית אתון משגיחין ביקרא דמאריכון דקיימא הכא קיימן ולא נטלו מדוכתייהו ולא קריבו לגבייהו אמר רבי פנחס אימא לון דילכון לון עופיי׳ לאורחייהו ומתבדרון אינון עופי ואזלי · (ט) אדהכי הא תלת אילנין מתפשטין בענפין לתלת סיטרין עלייהו ועינא דמייא נבעין קמייהו חדו כולהו חברייא א״ר פנחס טולא סגי הוי מאינון עופין בקדמיתא אבל טורח גדול הוה לבעלי חיים וכתיב ורחמיו על כל מעשיו ולכן לא בעינן ליתוב בטולא דילהון אמר רשב״י אנא לא אטרחנא להון אבל אי קב״ה חס עלן לית עלן שום חובא ולית אנן יכלין לדחייא

וועלין ארוש גיין אים מקבל פנים זיין · וויא זייא זיינען אזו גינאנגן · (ז) האבין דיא ערביים זיך אום גיקערט צוא רבי פנחס אונ האבין אים גיזאגט דוא אלטר אלטר · דוא פרעגשט אונז וואש עש האט זיך גיטאן פון לאנג, · אונ ווארום פרעגשטו אונז נית וואש האבין מיר היינט גיזעהען · דען מיר האבין גיזעהן איין חידוש איבר דעם אנדרן · דאש פינף מענטשין זיינן גיזעסין · אונ צווישן זייא איז גיוועזן איין אלטר מאן · אונ מיר האבין גיזעהען פיל עופות האבין זיך איין גיזאמלט אונ האבין זיך פאר שפרייט איבר זייערע קעפ · דיא גייען אוועק אונ דיא קערין זיך אום · אונ זייער שאטין ווערט נית אפ גיטאן פון זייער קאפ · אונ דער אלטר שרייעט אויף זייא אונ זייא פאלגין אים · האט ער צוא זייא גיזאגט דאש איז דאש וואש איך האב אייך גיוואלט פרעגין דער נאך האט דאש אייזל פון רבי פנחס אן גיהויבן צוא שרייען · האט רשב״י דער הערט דאש קול פון דעם אייזל · אונ האט דר קענט אז דאש גייט רבי פנחס זיין שווער האט ער גיזאגט צוא זיין זון רבי אליעזר אונ צוא זיינע תלמידים לאמיר׳ אויף שטיין גיין אנטקעגין דעם אלטין רבי פנחס בן יאיר : (ח) איז רשב״י מיט דער חברייא אויף גישטאנן האט רשב״י גזאגט גרווישע סודות אויף דעם פסוק ותפתח פי האתון של בלעם האבין דיא חברייא גיזאגט אז דאש מויל פון דעם אתון איז נאך בשאפין גיווארין בין השמשות פון ערב שבת דר וויל איז רבי פנחס בן יאיר גיקומן אונ האט גיקושט צוא רבי שמעון בן יוחאי · האט ער גיזאגט איך קוש אזו איין מויל וואש איז נתבסם מיט בשמים פון דעם גן עדן האבן זייא זיך גיפרייט אין איינם אונ זיינן גיזעסין · וויא זייא האבין זיך גיזעצט זיינן אוועק גיפלויגן אלע דיא עופות וואש האבין פריער גימאכט איין שאטין איבר זייער קאפ האט רשב״י אום גיקערט זיין קאפ אונ האט אויף זייא אנגישרייא גיגעבין איר עופות איר פרעגט נית אויף דעם כבוד פון אייער הער הש״י וואש ער איז דא זיינן זייא גיבליבן שטיין · אונ האבין זיך נית גירירט פון זייער ארט אונ האבין נית גינעהנט צוא זייא · האט רבי פנחס גיזאגט צוא רבי שמעון בן יוחאי זאג זייא · זייא זאלין זיך גיין זייער וועגש דען עש איז איין צער בעלי חיים אז פייגיל זאלין אזו לאנג זייערע פליגל אויף שפרייטין אונ זאלין שטיין אויף איין ארט · האט ער אזוא גיטאן זיינען דיא פייגיל אוועק גיפלוגין · (ט) דער ווייל האבין ארויש גישפראצט דרייא בוימר אונ האבין אויף זייא פר שפרייט מיט זייער צווייגן אויף דרייא זייטן · אונ איין קוואל וואשער האט גיקוועלט פר זייא האבין זיך גאר דיא חברייא גיפרייט האט רבי פנחס גיזאגט אמת עש איז גיוועזן פריער איין גרווישין שאטין פון דיא פייגל אבר עש איז פאר זייא גיוועזן איין גרווישע טירחא אונ עש שטייט דאך אין פסוק ורחמיו על כל מעשיו אונ זיין רחמנות איז אויף אלע זיינע בשעפנש דרום האב איך נית גיוואלט זיצן אין זייער שאטין · האט רבי שמעון בן יוחאי גיזאגט איך האב זייא

נים

לדחייא מתנן דיליה יתבו כחדא תחות ההוא אילנא ושתו מן מיא פתח רשב"י זכאה חולקי דעסקי באורייתא דכתיב בתורת ה' חפצו והיה כעץ שתול על פלגי מים והנה בוא וראה מאי דעביד לן (קב"ה) נטע לן אילנין תלתא ודא מעייני מאתר דא ועד יומא דין קיימא אילין אילנין בענפין רברבין פרישין וקראו להון בני נשא נציבו של רשב"י ורבי פנחס בן יאיר · (י) ממעשה זה נלמד איך הקב"ה משגיח על מי שהולך בתמימות ועוסק בתורה אשר תמיד עין ה' אל יראיו למיחלים לחסדו להופיע עליהם רוח טהרה וקדושה והוא עושה רצון יראיו על כן צריך כל אדם להכיר בטוב ה' והמלה יתירה שהקב"ה עושה בכל עת ובכל רגע עם בני אדם וצריך להתפלל על זה להיות שגם אנחנו הסויין בצל כנפיו להיות האדם ניצול מהחטא ועון שיתן לנו הקב"ה לב ירא וחרד כי מה יתרון לחיינו בהפרד ח"ו מהקדושה ומה יתרון בעמלניו אם נהיה אנחנו כבושים תחת יד היצה"ר וכל הירא וחרד לדבר ה' יתפוס בלבו לבחור לו דרך נכון וישר ועל העבר יתאנח בשברון לב על חטאיו וה' יסלח לו ואחריתו יהיה כפול ומכופל א"ס :

פרק סא **כתיב** בתורה לא תאכלו על הדם לא תנחשו ולא תעוננו ביאר הענין בזוהר ויקהל כי כבר ידוע משארז"ל השינה הוא א' מס' ממיתה כי בהיות האדם ישן אז נשמתו נפקת מיניה ולא אשתאר ביה כי אם הנפש אשר חיותה היא רק רביעית הדם שבלב וע"כ הסיטרא אחרא מתפשטא בגופו לשרות עליו ובפרט בלילה שהיא זמן שליטת החיצונים ואף שקם בלילה ועוסק בתורה אעפ"כ הנשמה לא מתיישבת כל כך בתוך הגוף עד אחר זמן התפלה ואז הנשמה מוכן כראוי לשוב

ניט מטריח גיוועון · נאר אז גאט ב"ה האט אויף אונז חס גיהאט אונ האט זייא גשיקט איבר אונז איין שאטין צוא מאכין · האבין מיר ניט גיקענט אוועק שטוסן זיין מתנה זיינן זייא גיזעסין אין איינם אונטר דיא בוימר אונ האבין גיטרונקן פון דעם קוואל וואשר האט רשב"י אן גיהובן אונ האט גיזאגט וואול איז מיין חלק וואש איך לערין תורה · דען עש שטייט אין פסוק בתורת ה' חפצו אז זיין בנער איז אין גאטש תורה והיה כעץ שתול על פלגי מים וועט ער זיין אזוא וויא איין בוים וואש איז גיפלאנצט אויף בעך וואשר · אונ נון זעה וואש גאט ב"ה האט אונז גיטאן · דאש ער האט אונז גיפלאנצט דרייא בוימר אונ איין קוואל וואשר · אונ ביז היינטיגין טאג שטייען נאך דיא בוימר פאר שפרייט מיט גרוישע צווייגין · אונ דיא לייט רופן זייא דאש פלאנצונג פון רשב"י אונ רבי פנחס בן יאיר :

(י) פון דער מעשה ווערט אפ גילערינט וויא גאט ב"ה איז משגיח אויף דיא וואש גייען מיט גאנצקייט אונ לערנן תורה דאש תמיד איז דיא השגחה פון גאט אויף זיינע פארכטיגר · צוא דיא וואש האפין צוא זיין חסדיצו מאכין שיינען אויף זייא איין רוח טהרה אונ קדושה · אונ ער טוט דעם ווילן פון זיינע פארכטיגע · דרום מוז דער מענטש דער קענן אין דעם נוטש פון גאט · אונ דאש גרויש דער בארמקייט וואש גאט ב"ה טוט אלע רגע מיט די מענטשן אונ ער מוז דרויף מתפלל זיין · אז מיר זאלין אויך זיין בשיצט אונטר זיינע פליגל · דאש מיר זאלין ניצול ווערין פון זינד דען גאט ב"ה זאל אונז געבין אזוא איין הארץ מיר זאלין זיך פארכטין פאר אים אונ זאלין איילין צו זיין דינשט · ווארום וואש וועט אונז ארויש קומן פון אונזער לעבין אז מיר זאלין ח"ו אפ גישייד זיין פון דער קדושה · אונ וואש וועט אונז ארויש קומן פון אונזר מידיקייט · אז מיר ווערין זיין בצוואינגען אונטר דער מאכט פון דעם יצר הרע אונ איטליכר וואש פארכט זיך אונ איילט זיך צוא גאטש רייד · זאל ער זיך אויש קלייבין דעם גוטן אונ רעכט פארטיגן וועג אונ אויף דיא זינד וואש ער האט פריער גיטאן זאל ער זיפצן מיט איין צוא בראכין הארץ אונ גאט ב"ה וועט אים זייא פר געבין · אונ זיין שכר עוה"ב וועט פיל גיטאפלט זיין אמן סלה :

פרק סא כתיב עש שטייט אין דער תורה לא תאכלו על הדם לא תנחשו ולא תעוננו בשייד דער זוהר דעם פסוק דען דאש איז ידוע אז דער שלאף פון דעם מענטשן איז איין זעכציגט חלק פון דעם טויט ווארום אז דער מענטש שלאפט גייט זיין נשמה ארויש פון אים אונ נאר דער נפש בלייבט איבר בייא אים וואש איר חיות איז נאר דאש רביעית בלוט וואש איז אין הארץ דרום ווערט דיא סטרא אחרא פאר שפרייט אין גוף צו רוען אויף אים אונ בפרט בייא נאכט וואש דענמאלט איז דיא צייט וואש דיא חיצונים גיוועלטיגן דענמאלט אונ האטשי ווען איינר שטייט אויף בייא נאכט אונ לערינט תורה פון דעסט וועגין קערט זיך ניט אום זיין רעכטע נשמה צוא אים ביז

לשוב להגוף • (ג) וידוע ששליטת הנשמה היא מצד קדושה ושליטת הגוף ונפש היא מצד הנחש הקדמוני וכשיאכל האדם קודם שמתפלל בזמן שליטת הנחש השוכנת בדם שהיא תחת ממשלת הנחש אזי האכילה ושתייה ממש כאלו מקריב קרבן להנחש וזש"ה לא תאכלו על הדם לשלוט הנפש שבדם בעוד שהנשמה עדיין אינו אצל האדם ולכן כתיב לא תנחש"ו לא תתן מקום לנחש הקדמוני ומפרש שם בזוהר שהאוכל או שותה קודם שהתפלל אף שעדיין לא האיר היום ממש כאלו עובד גלולים כנזכר • (ג) והנה ראיתי שכמה אנשים במדינות האלו אשר הם להוטין אחר גרונם ותיכף כשיעמדו קודם שיאיר היום איזה שעות בהשכמה מדמין בעצמן שימות אם לא ישתה יין שרף והוא להן כהיתר גמור למלאות תאותם ושרירות לבם הרע ולפעמים שותין ומשתכרין ואח"כ כשיגיע זמן התפלה של שחרית התפלה אינה שגורה בפיהם וזהו חטא גדול אשר כמה אנשים נכשלים בו והנה צריך שתדע בהיות האדם נמשך אחר תענוגי הגוף ואחר תאות לבו בעוה"ז וע"י כן הוא מתבטל מעבודת הבורא אזי נלכד במצודה רעה ואינו זוכה ליקבר בארון כראוי ע"ש בזוהר דמאריך בזה הסוד יוסף הצדיק דנטיר ברית דיליה כתיב ביה ויישם יוסף בארון במצרים כי מי שהולך אחר תאות ושרירות לבו הוא נכשל בעון ראיית קרי • (ד) על כן הירא וחרד לדבר ה' ישמע לקול העצה הטובה שיהיה לו חתיכה דאסורא לאכול או לטעום שום דבר קודם שיתפלל תפלת שחרית ובתפלתו יזכור בבכי ותחנונים לפני ה' שיזכהו ה' שבמעט אוכל ובמעט שתייה ישבע נפשו ולא יצטרך להרבות באכילה ושתייה ובפרט שאנחנו יתמי דיתמי שאין אדם בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא וע"כ מוכרחים אנו אל התשובה וזהו גדר הראשון אל התשובה בתוך החשק וחמדת האדם אל המאכל יסוג אחור ויפסיק כמבואר בספרי המוסר הקדמונים ע"ש ובפרט בספר הקדוש רבינו ישעיהו סג"ל ז"ל ומכל שכן שלא יבא לידי ביטול עבודת בוראו מחמת רבוי האכילה ושתייה בלילה קודם השינה שאז הוא

זמן

נאך דעם דאבנען : (ב) אונ דאש איז ידוע אז דאש געוועלטיקייט פון דער נשמה איז מצד הקדושה אונ דאש געוועלטיקייט פון דעם גוף מיט דעם נפש איז מצד הנחש דאש איז דיא קליפה אונ אז דער מענטש עשט אונ טרינקט פאר דעם דאבנען וואש דיא נשמה איז דערנאמאלט נאך ניט פאר האנדן בייא דעם מענטשן אונ דער נפש מיט דעם גוף איז אונטער דיא ממשלה פון דעם נחש איז דאש עשין אונ טרינקין ממש גלייך וויא ער איז מקריב איין קרבן צו דעם נחש אונ דאש מיינט דער פסוק לא תאכלו על הדם איר זאלט ניט עשין פאר דעם דאבנען צוא מאכין געוועלטיגן דעם נפש וואש איז אין דעם רביעית הדם בשעת דיא נשמה איז נאך ניט פאר האנדין בייא דעם מענטשן אונ דרום שטייט ווייטר לא תנחשו איר זאלט ניט געבין קיין ארט צו דעם נחש הקדמוני ער זאל געוועלטיגן איבר אייך אונ נאך שטייט אין זוהר דער וואש עשט אדער טרינקט פאר דעם דאבנען חאטשי עש איז נאך ניט טאג נאר ער האט שוין גישלאפן איז גלייך וויא ער דינט גילולים : (ג) אונ נון איך האב גיזעהן פיל מענטשן אין דיא מדינות וואש זייא זיינען זייער להוט זייער האלז צו דער פילין אונ וויא זייא שטייען אויף עטליכע שעה פאר טאג : דאכט זיך זייא אז זייא וועלין שטארבין אז זייא וועלין קיין יין שרף ניט טרינקן דרום טרינקן זייא תיכף יין שרף אונ עש איז בייא זייא גאר וויא איין רעכטער היתר צוא דער פילן זייער גלושטיקייט • אונ צוא צייטן שיכרין זייא זיך נאך אן • דער נאך אז עש קומט דיא צייט פון דאבנן קענן זייא ניט דאבנן מחמת שיכרות אונ דאש איז איין גרוישע זינד וואש פיל מענטשין ווערין דרינן נכשל : (ד) דרום דער וואש פארכט זיך אונ איילט זיך צוא גאטש רייד זאל ער צוא הערין צוא מיין גוטר עצה אז עש זאל בייא אים זיין איין רעכטר איסור צוא עשין אדר צוא פאר זוכין איין שום זאך פאר דעם דאבנן • אונ בשעת דאבנן זאל ער בעטין גאט מיט גיוויין אונ גיבעט אז ער זאל אים מזכה זיין אז ער זאל זאט ווערין מיט ווייניג עסין אונ טרינקן • אונ בפרט אין היינטיגין דור וואש מיר זיינן יתומים פון יתומים וואש עש איז ניט פאר האנדין קיין שום מענטש ער זאל ניט זינדיגן דרום דארפין מיר דאך תשובה טאן • אונ דער ערשטר גדר איז צוא דער תשובה דאש אין רעכטן חשק אונ גלושטיקייט וואש דער מענטש גלושט זייער צו דעם עסין • דערנאמאלט זאל ער עש דאש עסין אוועק לייגין • אונ מכל שכן בייא נאכט פאר דעם שלאף זאל ער ניט פיל עסין אונ טרינקן דען דערנאמאלט איז דיא צייט איבר צוא ענטפרין זיין נשמה

בפקדון

זמן למסור נפשו ונשמתו בפקדון להש"י בנקיות ולעיין במעשיו היטיב במחשבתו שלא פגם ביום העבר ואם נזכר שחטא ישים לזכרון בלבו לתקן המעוות · (ס) וכל זה אם יש לו שעות להרהר ולהתבונן על כך משא"כ כשאדם הוא מרבה באכילתו ושתייתו עד שכריסו הוא מלא יותר מדאי ושכלו הוא מעורבב מרוב האכילה ושתייתו איך יחשוב בדעתו להרהר בדברי תורה ויראה כי אם אחר שכרותו יפול על מטתו כבהמה ואיך תעלה נשמתו לפני כסא הכבוד לקבל שפע כמו שאר הנשמות טהורות ועיין בזוהר פ' לך לך שהאריך רשב"י ז"ל בפסוק נפשי אויתיך בלילה אף רוחי בקרבי אשחרך ת"ח כד בר נש סליק על ערסיה נשמתיה נהית מיניה וכו' וסיים כוונת הזוהר כי טוב לנשמה אשר היא באה טהורה בלי שום פגם ועון וכל דרכיו הן בחלק קדושה אזי ההיא נפשא זכאה למחמי בנועם ה' ולבקר בהיכלו וכשם שהמעשה מעכבת הנשמה מלעלות אל הקדושה כך הדיבור הוא פוגם לשון הרע ודברי ניבול פה שמחרימין אותו ארבעים מלאכי השרת ומנדין אותו עד שיתחרט האדם ויעשה תשובה ע"ש באריכות · (ו) וכן מי שמדבר עם חבירו אחד בפה ואחד בלב וחבירו הוא סומך על דבורו שאינו יודע שדבורו הוא חלוק ממחשבות לבו ואיתא בזוהר פ' נשא ההיא מלה של רמיה דאפיק בר נש סלקא ובקע רקיעין וקיימא עד דעאל לילה ונשמתא סלקא קמיה מלכא קדישא הה"ד משוכבת חיקך שמור פתחי פיך וכדין אתרשים ההוא מלה וההוא חובה דבר נש ובגין כך אשרי האדם שהנהגותיו הוא בלתי רמאות ואם יחשוב האדם הרי מצינו הרבה בני האדם שמעשיהם המה בערמה ולעולם אין פיהם ולבם שוים ומרמין הבריות בדבור והן מרויחין במעשיהן אבל דע כי עונשן הוא גדול וסופן שיהיו נטרדין מן העוה"ז ועוה"ב כי זה דרך הפוקרים כי הקב"ה בעצמו משגיח על כל דיבור הן לרעה והן לטובה · (ז) ואיתא בזוהר פ' שלח לך רבי חזקיה ורבי ייסא הוי אזלי באורחא א"ר ייסא לר' חזקיה חמינא באפך דהה̇רא דאורייתא אית גבך אמר ליה הא וודאי בהאי קרא אסתכלנא ביה דאמר שהמע"ה כי מקרה

בני

בפקדון צוא הש"י מיט ריינקייט · אונ זאל זיך גוט איבר קלערין זיינע מעשים אויב ער האט ניט עפיש איין עבירה גיטאן בייא טאג · אונ אויב ער דער מאנט זיך אז ער האט גזינדיגט זאל ער עש גוט גידיינקן אין זיין הארץ צוא פאריכטין עש : (ה) אונ דאש אלץ איז אז ער האט צייט איבר צוא קלערין זיינע מעשים פאר זיין שלאף · אבער אז דער מענטש מערט צוא עסין אונ טרינקן ביז זיין בויך ווערט אים פול · איז זיין שכל צוא מישט מחמת דעם פיל עשין אונ טרינקן · נוא וויא ווערט ער קענען טראכטין אין זיין דיעה איבר צוא קלערין זיינע מעשים אדר מהרהר זיין אין דברי תורה · נאר ער פאלט אויף זיין בעט וויא איין בהמה אונ וויא ווערט זיין נשמה אויף גיין פאר דעם כסא כבוד צוא מקבל זיין שפע אזו וויא דיא איבריגע נשמות · אונ אזו וואול וויא איין שלעכטע מעשה איז מעכב דיא נשמה פון אויף צוא גיין צו דער קדושה אזו אויך אז ער רעט לשון הרע אונ ניבול פה איז דאש אויך מעכב דיא נשמה פון אויף צוא גיין צוא דער קדושה דען פערציג מלאכים זיינן אים מנדה · ביז ער האט חרטה אונ טוט תשובה : (ו) אונ אזו אויך דער וואש רעט מיט זיין חבר אונ מיט זיין הארץ מיינט ער אנדרש וויא ער רעט מיט זיין מויל אונ זיין חבר איז זיך סומך אויף זיין דיבור דאש ער ווייש ניט אז זיין דיבור איז אנדרש פון דיא מחשבה וואש ער האט אין זיין הארץ · זאגט דער זוהר דרויף דיא רייד גייט ארויף אונ שפאלט פיל היכלן אונ שטייט פאר הש"ית · ביז עש קומט דיא נאכט אז זיין נשמה גייט אויף פאר גאט ב"ה ווערין דיא רייד פאר צייכנט אונ אלע עבירות וואש ער האט גיטאן · דרום וואול דעם מענטשין וואש זיין פירונג איז אן רמאות · אונ דער מענטש וועט וועלין טראכטין מיר גפינן דאך פיל מענטשין וואש זייערע מעשים זיינן מיט רמאות אונ זייער מויל אונ זייער הארץ איז קיין מאל ניט גלייך אונ זיינן מרמה דיא לייט מיט זייערע רייד אונ זיינן פארט מרויח מיט זייערע מעשים · דען זאלשט ווישן אז זייער עונש איז זייער גרויש · אונ זייער סוף ווערט זיין זייא וועלין אוועק גיטריבן ווערין פון עולם הזה אונ עולם הבא · ווארום גאט ב"ה אליין איז משגיח אויף איטליכן דיבור סאיי צו בייז אונ סאיי צוא גוטש : (ז) אונ אין זוהר פרשה שלח שטייט · רבי חזקיה מיט רבי ייסא זיינן גיגאנגן אין וועג · האט רבי ייסא גיזאגט צוא רבי חזקיה איך זעה אין דיין פנים אז דוא טראכסט עפיש דברי תורה · האט רבי חזקיה אים גיזאגט איך טראכט אין דעם פסוק וואש שלמה המלך האט גיזאגט כי מקרה

בני

בני האדם ומקרה הבהמה מקרה אחד לכולם כי כמות זה כן מות זה ורוח אחד לכולם ומותר האדם מן הבהמה אין כי הכל הבל ואם כן יש כאן ח"ו פתחון פה לרשעים לאינון דלאו מהימנותא אשתכח ביה אמר להו ודאי יש לעיין בהאי קרא · (ח) אדהכי חמו בר נש אתא ושאיל מיא כו' אפיק ר' ייסא חד זפירא מלא מיא ויהיב ליה ושתה בתר דשתה סליקו לטורא ואשכחו תמן גודא דמייא א"ל האי בר נש השתא שאילו לי מילי דאורייתא ואפרש יתכון וכו' ושאלו ליה הפירוש של האי קרא כי מקרה בני האדם ומקרה הבהמה מקרה אחד לכולם וכו' א"ל וכי אמר שלמה פסוק זה מעצמו אלא הוא אהדר אינון מילין דאמרי טפשאי דעלמא בעלמא ואדלעיל קאי דכתיב תחלה אמרתי בלבי על דברת בני האדם לברם האלהים ולראות שהם בהמה המה להם כי מקרה אחד וגו' והכי פירושו דאמר שלמה על עצמו אמרתי אני בלבי להתבונן בענין אחד והוא זה על דברת בני אדם לברם האלהים הפירוש הוא כך כי יש כתות רשעים המתגאים בדעתם ואומרים הנה אנחנו חכמים ואין כדאי להתחבר לנו עם שארי בני אדם כי אותנו ברא אלהים שנהיה לבדנו בלתי התחברות עם בני אדם ורוצין להתגאות על בני אדם וע"י זה התבוננתי וראה להם האמת שכן הוא שהוא נכון שיהיו לבדם ולא להתחבר עם בני האדם שהם יראים וחרדים כ"א עם בני אדם ההולכים אחר עניני עוה"ז ואין חושבים כלל על חלק לעוה"ב והמה כבהמות נדמו · (ט) וזש"ה ולראות שהם בהמה המה להם לבדם רשעים לעצמן ולא להתחבר עם בני אדם היראים הכשירים ומה הוא הדבור של אותן הרשעים שרוצין לחדש דבר של שוא ושקר מלבם וזהו שאומרים כי מקרה אחד לאדם ומקרה אחד לבהמה וגו' ע"כ איש הישר בעיניו יעשה כי אין מתן שכר לצדיקים ואין עונש לרשעים לית דין ולית דיין אבל תיפח רוחן דאינון בהמות ואינון

בני אדם ומקרה הבהמה מקרה אחד לכלם דען דיא טרעפונג פון מענטשין אונ דאש מרעפונג פון איין בהמה איז גלייך כמות זה כן מות זה אזו וויא דיא בהמה מוז פייגרין אזו אויך מוז דער מענטש שטארבין ומותר האדם מן הבהמה אין כי הכל הבל אונ דאש וואש דער מענטש איז בעשר פון אבהמה איז גאר נישט · דען עש איז אלץ נארהייט · נוא פון דעם פסוק קענן דאך דיא רשעים זאגין אז עש איז ח"ו ניט פאר האנדין קיין שכר אונ עונש · האט רבי ייסא צו אים גיזאגט מען דארף בוודאי גוט מעיין זיין אין דעם פסוק : (ח) דער ווייל איז גיקומן איין מענטש צוא זייא אונ האט זייא גיבעטין אביסל וואשר · האט רבי ייסא אים גיגעבין וואשר צוא טרינקן · נאך דעם אז ער האט גיטרונקן זיינן זייא ארויף גיגאנגן אויף איין בארג . אונ האבין דארטין גפונן איין לאגיל וואשר · האט דער מענטש צוא זייא גיזאגט אצונד פרעגט מיך עפיש דברי תורה · האבין זייא אים גיפרעגט דעם פירוש פון דעם פסוק כי מקרה בני אדם וכו' האט ער זייא מפורש גיוועזן דעם פסוק דען שלמה זאגט דיא רייד וואש דיא נארנים פון דער וועלט זאגין אונ דער פסוק כי מקרה בני אדם גייט אויף דעם פסוק וואש פר דעם שטייט אמרתי בלבי על דברת בני אדם לברם האלהים אונ אזו איז דאש פירוש הענין פון דעם שלמה המלך האט גיזאגט אויף זיך זעלברט איך האב גיטראכט אין מיין הארץ צוא פאר שטיין אין איין זאך אונ דאש איז וואש עש איז פאר האנדן כיתות פון רשעים וואש האלטן זיך בעל גאוה אונ זאגין מיר זיינן חכמים אונ עש איז ניט כדאי מיר זאלן זיך בהעפטין מיט דיא איבריגע מענטשין ווארום גאט האט אונז בשאפין אז מיר זאלין זיין אליין ניט צו בהעפטין זיך מיט קיין מענטשן · אונ ווילן זיך בעל גאוה האלטן איבר דיא מענטשין · אונ דורך דעם האב איך שלמה פר שטאנן אונ וועל זיי ווייזן אז זייא זיינן גירעכט דען עש איז טאקע רעכט אזו זייא זאלין זיך ניט בהעפטן מיט זעלכע לייט וואש פארכטין זיך פאר גאט אונ זיינען צדיקים נאר מיט אזעלכע מענטשין וואש גייען נאך דיא תענוגי העולם הזה אונ טראכטין גאר ניט אויף עולם הבא אונ זייא זיינן גלייך וויא בהמות : (ט) אונ דרום זאגט ער וויטר לראות שהם בהמה אונ צוא ווייזן אז זייא זיינען בהמות להם צוא זיך זעלברט כלומר זייא זאלין זיך זיין אליין אונ זאלין זיך ניט בהעפטין מיט צדיקים · אונ וואש נאך זאגין דיא רשעים · זאגט וויטר דער פסוק · זייא זאגין כי מקרה בני האדם מקרה הבהמה מקרה אחד להם אז דאש טרעפונג פון דעם מענטשין אונ דאש טרעפונג פון איין בהמה איז גלייך · דרום זאל איטליכר מענטש טאן וואש אים גיפעלט · ווארום צוא דיא צדיקים וועט מען קיין שכר ניט געבין אונ דיא רשעים וועלין ניט האבין קיין עונש אונ

ואינון טפשאין מחוסרי אמנה אוי להם ולנפשייהו ועל זה אמר שלמה אבתריה מי יודע רוח בני האדם העולה היא למעלה ורוח הבהמה של אותן הרשעים החוטאים בנפשותם ונדמו כבהמה היאך יורדת למטה לארץ להאי אתר דהוי תיפח רוחן עלייהו כתיב יהיו כמוץ לפני רוח ומלאך ה׳ דוחה אתו ר׳ חזקיה ור׳ ייסא ונשקו אותו אמרו ומה כל כך הוי עמך ואנחנו לא ידענא זכאה האי שעתא דערענא בך · (י) אמרו ליה תיבעי דנחבר ותזיל בהדן אמר להו אי עבידנא הכי אורייתא תקרא לי כסיל ולא עוד אלא דאתחייבנא בנפשאי א״ל למה אמר להו דהא שלוחא אנא ושדרו לי בשליחותא ושלמה מלכא אמר מקצה רגלים חמס שותה שולח דברים ביד כסיל תא חזי מרגלים על דלא אשתכחו בני מהימנותא אתחייבו בנפשייהו בעלמא דין ובעלמא דאתי · (יא) נשיק להו ואזיל, אזלו רבי יוסי ור״ח עד דהוי אזלי פגעי באינון בני נשא ושאילו ר׳ חזקיה ורבי חייא מה שמיה דהאי גברא א״ל ר׳ חגי שמיה והוא חד דמן חברייא דהאי מתא ושלחו ליה חברייא לגבי רשב״י למנדע מילין מפומיה דרשב״י וכו׳ אמרו זכאה איהו וזכאין חברייא דיליה דשלחו ליה דשליחא מהימנא הוא עכ״ל הזוהר נלמד מן הנ״ל שיראה האדם בעין שכלו שסוף דבר הוא שצריך האדם לירא מן העונש ולזכור תמיד הפסוק שסיים שלמה סוף הספר סוף דבר הכל נשמע את האלהים ירא ואת מצותיו שמור כי זה כל האדם ודע כי על כל אלה יביאך האלהים במשפט וכל האומר הקב״ה ותרן יוותרו לו חייו ויהי רצון שיהיו דברים האלו קשורים וחתומים על לוח לבנו ואז טוב יהיה לנו סלה :

אחד

דיא רשעים לייקנן תחיית המתים ימח שמם וזכרם ווייא איז צוא זייא אונ צוא זייער נשמה אונ דרויף זאגט שלמה דער נאך ומי יודע אבר דער וואש ווייסט דער פר שטייט רוח בני אדם העולה הוא למעלה אז די נשמה פון דעם מענטשן וואש איז איין צדיק גייט אויף דעם הימל ארויף צוא איר ארט ורוח הבהמה אבר דער רוח פון דיא רשעים וואש זיינן גיגליכן צוא בהמות דיא נידרט אראפ אויף דער ערד אויף זייא שטייט יהיו כמוץ לפני רוח ומלאך ה׳ דוחה זייא וועלין זיין אזו וויא פלאווי פאר דעם ווינט אונ דיא מלאכים פון גאט וועלין זייער נשמה ארויש שטויסן · זיינן גיקומן רבי חזקיה אונ רבי ייסא אונ האבין אים גיקושט אונ האבין אים גיזאגט אזו פיל תורה איז פאר האנדין בייא דיר אונ מיר האבין ניט גוואושט · וואול איז דיא צייט וואש מיר האבין דיך אן גיטראפין : (י) האבין זייא ווידר צוא אים גיזאגט מיר ווילן דוא זאלשט מיט אונז גיין · האט ער צוא זייא גיזאגט אויב איך וועל אזו טאן וועט דיא תורה מיך רופן נאר איך וועל נאך חייב אויך זיין · האבין זייא אים גיפרעגט ווארום האט ער זייא גיזאגט דען איך בין איין שליח פון איינם אונ שלמה המלך ע״ה האט דאך גיזאגט מקצה רגלים חמס שותה שולח דברים ביד כסיל ער האקט אפ דיא פיס פון דיא שלוחים אונ טרינקט רויבונג דער וואש שיקט רייד דורך איין נאר ווארום דער נאר קען ניט זאגין דיא רייד וויא מען דארף דרום מוז ער ווידר שיקין פיל שלוחים צוא פאר ריכטין וואש דער נאר האט קיילע גימאכט דען דיא מרגלים וויל זייא זיינן ניט גיפונן גיווארן קיין ווארהאפטיגע שלוחים אונ האבין גיזינדיגט איבער נארישקייט · דרום זיינן זייא חייב מיתה גיווארין אויף דער וועלט אונ האבין עולם הבא אויך אן גיווארין : (יא) האט דער מענטש זייא גיקושט אונ איז אוועק גיגאנגן אונ רבי ייסא אונ רבי חייא זיינען אויך אוועק גיגאנגן אונ האבין בגעגינט אין אזעלכע מענטשין וואש זיינן גיוועזן פון דער זעלביגר שטאט וואש דער מענטש איז גיוועזן · האבין זייא גיפרעגט דיא מענטשין ווי הייסט דער מענטש האבין זייא גיזאגט ער הייסט רבי חגי אונ ער איז איינר פון דיא לומדים פון דער שטאט · אונ דיא לומדים האבין אים גישיקט צוא הערין תורה פון רבי שמעון בן יוחאי האבין זייא גיזאגט וואול איז אים אונ וואול איז צוא זיין חבריא וואש זיי האבין אים גשיקט דען ער איז איין בגלייבטר שליח · פון דעם אלמן ווערט אפ גילערינט אז דער מענטש זאל זעהן מיט דיא אויגין פון זיין שכל אז סוף כל סוף דארף ער זיך פארכטין פאר דעם עונש אונ תמיד צוא גידיינקן דעם פסוק וואש שלמה המלך עליו השלום האט אויש גילאזט אין סוף קהלת סוף דבר הכל נשמע את האלהים ירא ואת מצותיו שמור כי זה כל האדם דער סוף פון אלע זאכין איז נאר דוא זאלשט זיך פארכטין פאר גאט ווארום נאר דרויף איז דער מענטש בשאפין גיווארין · אונ עש זאל זיין דער ווילן פון גאט אז דיא׳ דאזיגע רייד זאלין זיין פאר קניפט אונ גיחתמת אויף דעם טאביל פון אונזער הארץ אונ דענמאלט וועט אונז גוט זיין אויף אייביג :

אחד

פרק סב **אחד** מדרכי היראה הוא לבלתי לשאת פנים כשרואה באדם שעובר עבירה מחויב הרואה להוכיחו ולומר לו אחי לא יפה אתה עושה כי צריך לדעת שעיני ה' משוטטים בכל הארץ ומה תעשה ליום בוקר אשר מחר מוכרח אתה ליתן דין וחשבון זהו חיוב גדול על האיש היודע להוכיח אכן לא יוכיחו בפרהסיא כי אם בנסתר וע"ז כתיב הוכח תוכיח תחילה הוכח בלשון נסתר ר"ל שיוכיחנו בסתר ואם לאו אזי תוכיח הוא לשון נוכח אכן גם לא בנגלה כדי שלא לבייש פניו בדברים אלא ג"כ בנסתר · (ג) רק שההילוק הוא בפעם ראשון לא יוכיחנו בלשון נוכח אלא צריך לומר לו דרך סיפור דברים בעלמא בא וראה ענין חטא הנה שמעתי שמי שעשה כן פוגם ונפגם ועונשו כך וכך כדי שעי"כ יחשוב זה שהוא חטא חטא זה ואולי יתקן העוות ואם אתה רואה בו שאינו נותן אל לבו לעזוב החטא ועדיין אינו משגיח בדבריך אזי תוכיחנו בלשון נוכח ותאמר למה תעשה כזאת למרוד בה' אלהינו · (ג) ואם עדיין אינו משגיח לסור מרוע מעלליו אם ידוע לו שע"י שיוכיחו ברבים יהיה הבושה על פניו ושוב לא יחטא יכול כל כך להוכיחו עד שישוב ויעזוב החטא ולא יחשוב ה' עון להמוכיח עבור שהוכיח את החוטא · (ד) והכלל החכם יכלכל דרכיו ועניניו במשפט ובהשכל שלא יצא שכרו בהפסדו ח"ו באם שהוא רואה שאין רוצה לקבל תוכחתו אזי טוב שלא להוכיחו וע"ז אמרו רז"ל כשם שמצוה לומר דבר הנשמע כך מצוה שלא לומר דבר שאינו נשמע · (ה) והכלל הרואה בחבירו איזה דבר שאינו מתוקן ונשתרש בחטא אם אפשר לעשות פעולה להוכיח מחטאו אולי חפץ ה' יעלה בידו והצליח אז הוא בכלל כל המזכה את הרבים ואף המזכה רק אחד לדבר מצוה אזי שכרו הוא כפול ומכופל · (ו) וראייה מהזוהר פ' תזריע ר' חייא ורבי יוסי הוו אזלו באורחא פגעו בחד בר נש ואנפוי הוה

סלא

פרק סב אחד איינש פון דיא וועגין פון יראה איז דאש מען זאל ניט נושא פנים זיין קיין רשע דען איינער זעהט וויא איין מענטש טוט איין עבירה איז ער אים מחויב צו שטראפין אונ צוא זאגין אים מיין ברודער ניט גוט טוסטו · דען דוא דארפסט וויסין אז דיא אוגין פון גאט שוועבין אויף גאר דער וועלט אונ וואש וועסטו טאן אז דוא וועשט אפשר מארגין מוזין אפ געבין חשבון אויף דער עבירה · דאש איז איין גרוישר חיוב אויף דעם מענטשין וואש ווייסט נאר וויא אזו צוא שטראפין נאר ער זאל אים ניט שטראפין בפרהסיא פאר פיל לייט · נאר אז קיינר זאל ניט הערין · (ב) אונ דאש ערשטע מאל זאל ער-אים ניט זאגין למאי האשטו דיא עבירה גיטאן נאר ער זאל אים שטראפין מיט אזוא איין לשון אז ער זאל זיך שטוישן אז ער מיינט אים דהיינו ער זאל אים זאגין איך האב גיהערט אז דער וואש טוט אזו אונ אזו איין עבירה איז ער פוגם זיין נשמה אונ אזו איז זיין עונש · דאש דורך דעם ווערט ער זיך טראכטין איך האב דאך דיא עבירה גיטאן וועט ער אפשר תשובה טאן · אבער אז דער וואש האט אים גישטראפט זעהט אז ער גיט ניט צוא זיין הארץ צוא פאר לאזין דיא עבירה אונ ער פרעגט ניט אויף זיינע רייד · זאל ער אים שוין זאגין ווארום טושטו אזו איין עבירה ווידר צוא שפעניגן אין אונזער גאט : (ג) אונ אז ער פרעגט דרויף אויך ניט אונ וויל זיך ניט אפ טאן פון זיינע שלעכטע וועגין · אויב ער ווייסט אז דורך דעם וואש ער וועט אים מוכיח זיין פאר פיל לייט וועט ער האבין בושה אונ וועט שוין ניט זינדיגן · מעג ער אים אזו לאנג מוכיח זיין ביז ער זאל פאר לאזין דיא זינד אונ גאט ב"ה וועט עש ניט רעכנן פאר קיין זינד דעם מוכיח וואש ער איז מבייש ברבים דעם זינדיגר : (ד) דער כלל איז דער חכם דער מוכיח זאל אלע זיינע זאכין טאן מיט קלוגשאפט כדי זיין שכר זאל ניט אוועק גיין פאר זיין שאדין כלומר כדי ער זאל ניט אן ווערין דיא מצוה פון דעם וואש ער שטראפט ייענם מחמת דער עבירה וואש ער איז אים מבייש · ווייל ער זאל אים שטראפין בינו לבין עצמו וואלט ער אים אויך גיפאלגט · אבר אז ער זעהט אז ייענר וויל בשום אופן זיין תוכחה ניט מקבל זיין · איז בעשר ער זאל אים גאר ניט שטראפין · אונ דרויף האבין אונזרע חכמים ז"ל גיזאגט אזו וואול וויא עש איז איין מצוה צוא זאגין אזו איין זאך וואש ווערט צוא גיהערט אזו איז אויך איין מצוה ניט צוא זאגין אזעלכש וואש ווערט ניט צוא גיהערט : (ה) דער כלל איז דער וואש זעהט אין זיין חבר ניט קיין גוטע זאך אונ ער איז איין גיווארצילט אין זינד · אויב עש איז מיגליך צוא טאן איין פעולה צוא שטראפין אים אפ צוא טאן פון זיינע זינד איז ער אין דעם כלל פון מזכה רבים · אדר אז ער ברייננט איינם צו איין מצוה איז זיין שכר ווייער פיל גיטאפלט : (ו) אונ

איין

מלא מכתישין א"ר חייא מאן אנת א"ל יהודאה אנא אסתכלי ביה וחמו אנפוי סמקי באילין מכתישין (ר"ל פניו היה כמצורע) אמר רבי יוסי בוודאי חטאה הוא דאי לאו הכי לא אתרשימו אנפוי באלין מרעין בישין ויסורים כאלין לא מקרי יסורין של אהבה · (ז) אמר רבי חייא הכי הוא וודאי דיסורין דאהבה לא איקרי אלא כשהן מכוסין מראיית שאר בני אדם וםנלן דאצטריך להיות תוכחת האדם הכי נלמוד מתוכחות הקב"ה דמאן דאוכח לחבריה באהבה בעי לאוכחא יתיה בסתרא כדי דלא ליכסוף אותו בפרהסיא אבל הוכחה זו בפרהסיא אינו של אהבה כך הקב"ה אוכח לבר נש בקדמיתא ומחי לו בסיתרא אי הדר ביה מוטב ואי לא מחי ליה באתגליא באנפוי בגין דיסתכלון ביה וינדעון דהוא חטאה ולאו רחימו דמאריה איהו · (ח) והאי גברא הוי שמע כל מילין אלין אמר להו גברא בקיטרא דעיטא חדא (ר"ל בעצה חדא ובדבור אחד) אתון אמרין עלי דברים האלה קריב לגביהון אמר וודאי אתון מאינון דדיורהון הוא בבית רשב"י דלא דחלין מכולא אי אתון אמרין מילי אבתראי הני מילין יקטרגו לכון איך מילייכו הני באתגליא (ר"ל שאמר להם האיש אי יבא המשפט לפני הקב"ה יעשה קטרוגיא עמכם על שאתם מביישים אותי בגלוי אף שאני חוטא גדול) א"ל אורייתא הכי כתיב דכתיב בראש הומיות תקרא בפתחי שערים בעיר אמריה תאמר אי במילין דאורייתא אנן דחלין מקמך הא נשתכח בכסופא קמיה קב"ה פתח האי גברא ואמר מי אל כמוך נושא עון ועובר על פשע וגו' ארים קליה ובכי · (ט) אדהכי מטון בנוי אמר בריה זעירא סייעתא דשמיא הכא פתח ואמר יש צדיק אובד בצדקו וגו' האי צריך פי' איך יאבד הצדיק בצדקו אלא הענין הוא כך כשרבו החוטאים ומרבים חטאים ופשעים וצדיק א' הוא ביניהם ואין מוכיח להרשעים הצדיק נענש על ידם אף שהוא צדיק גמור ואין חוטא כלל וכן אבא דאיתפס בחוביה דבני מתא דהוי כולן חצופים לנגדו והוא לא הוי מוכיח אותם ולא גער בהו בנזיפה לביישם לכן

נענש

איין ראיה איז פון דעם זוהר פרשה תזריע רבי חייא אונ רבי יוסי זיינן גיגאנגן אין וועג · אונ האבין בגעגינט אין איין מענטש אונ זיין פנים איז גיוועזן פול מיט צרעת האט רבי חייא אים גיפרעגט ווער בישטו האט דער מענטש גיזאגט איך בין איין יהודי · האט רבי יוסי גיזאגט דער איז בוודאי איין זינדיגר וואר זונסט וואלט אזו פיל צרעת אונ וואונדן ניט גיוועזן אויף זיין פנים · דען אזעלכע יסורים הייסן ניט קיין יסורים של אהבה: (ז) האט רבי חייא צוא אים גיזאגט דאש איז נוויש אמת דאש יסורים של אהבה ווערט מער ניט גירופן נאר אז זייא זיינן אויף אזו איין ארט וואש לייט זעהן זייא ניט · דען אזו וויא אז איין מענטש שטראפט זיין חבר פאר ליבשאפט שטראפט ער אים אז קיינר זאל ניט זעהן אונ ניט הערין פון וועגין ער זאל ניט פאר שעמט ווערין · אבר דיא שטראף וואש איינר שטראפט דעם אנדרן בפרהסיא · איז דאש בוודאי ניט מחמת ליבשאפט אזו אויך גאט ב"ה שטראפט פריער דעם מענטשין אויף אזו איין ארט וואש ווערט ניט גיזעהן צוא דיא מענטשין · טוט ער תשובה איז גוט אונ אויב ער טוט ניט קיין תשובה שלאגט ער אים מיט וואונדן אויף זיין פנים פון וועגין לייט זאלין קוקין אויף אים אונ זאלין ווישן אז ער איז איין זינדיגר · אונ דיא יסורים קומען ניט מחמת דיא ליבשאפט פון גאט ב"ה נאר איבר זיינע זינד: (ח) אונ דער מענטש האט דיא אלע רייד גיהערט האט דער מענטש צוא זייא גיזאגט מיט איינע רייד אונ מיט איין עצה זאגט איר אויף מיר דיא דאזיגע רייד האט ער צוא זייא גינעהנט אונ האט זייא גיזאגט איר מוזט זיין פון דיא דאזיגע וואש זיינן פון דער חברותא פון רשב"י וואש זייא פארכטין זיך פר קיינם ניט · דען אז דער משפט וועט קומן פאר גאט ב"ה וואש איר זיינט מיך אזו מבייש קענט איר דאך דער פאר איין עונש האבין האט דער מענטש אן גיהויבן צוא זאגין דעם פסוק מי אל כמוך נושא עון ופשע ווער איז אזו איין גאט וויא דוא דאש דו פאר גיבסט דיא זינד אונ מיסטייט · אונ האט אויף גיהויבן זיין קול אונ האט גוויינט: (ט) דער ווייל זיינן גיקומן דיא קינדר פון דעם מענטשין האט דער יונגסטר זון גיזאגט דא איז איין חברותא פון לומדים דרום ווער איך עפיש דברי תורה זאגן האט דאש קינד אן גיהויבן אונ האט גיזאגט עש שטייט אין פסוק יש צדיק אובד בצדקו עש איז פאר האנדין איין צדיק וואש ער ווערט פר לארין פון וועגין זיין צדקות · איז דאך קשה וויא שיקט זיך דאש אז דורך זיין צדקות זאל ער פר לארין ווערין נאר דער תירוץ איז דען אז עש מערין זיך דיא זינדיגר אונ מערין זינד צוא טאן · אונ צווישן זייא איז פאר האנדין איין צדיק אונ ער שטראפט זייא ניט · ווערט ער איבר זייא גישטראפט חאטשע ווען

ער

נענש הוא ביסורים האלה · (י) אמר האי בר נש דהוי אביו של האי ינוקא וודאי הקב"ה אעניש לי בדא דהוי בידי יכולת למחאה בידייהו ולא עבדית ולא אכסיפנא להו בטמירא ולא באתגליי' פתח בריה אחרא החשיתי מטוב וכאבי נעכר ראיתי עמא דאזלי בדרכים לא טובים נאלמתי דומיה ולא יסרתי אותם על פניהם החשתי מטוב מדברים טובים שמסירים את האדם מדרכי הרעים לדרכי הטובים וישרים ע"כ כאבי נעכר באו יסורים מכוערים באתגלייא אתו רבי חייא ורבי יוסי ונשקוהו וכו' · (יא) נלמד מהנ"ל כל המתיירא להוכיח מפני בני האדם אז יהיה בכסופא קמי קב"ה ואף שהוא צדיק נענש ע"י וכמש"ל ומקור החיים הוא לבלתי להחניף לאדם רשע למי שיספיק בידו לעמוד לנגד הרשע להתיש כחם של רשעים בדברי תוכחה ובאם שידחל מנהון אזי יהיה בטוח שיבא עליו יסורים וישינו לו חרפות ובושות בבי דינא רבא לפני הקב"ה שאו למרום עיניכם ובטחו אל ה' כי הוא משבר ומהרס רשעים · (יב) חזק ואמץ לנגד הרשע להוכיחו ובוודאי כל פמליא של מעלה יהיו בעוזריך ותראה להתאמץ בכל איבריך ושס"ה גידיך להתחמם כנגדו בדברי מוסר לבלתי יוציא מחשבתו הרעה אל הפועל ואם תעשה כן אזי נחשב בהדלקת גופך לדבר מוסר לנגד הרשע כאלו איברי עולה מונחים ע"ג המזבח ואף אם תראה הרשע שבגרמא דיליה תוכל לבא להיזק ממון ח"ו מ"מ תראה להוכיחו בדברים כי הרבה שלוחים למקום ב"ה ואם תחרש לו בשביל היזק בממונך מ"מ לא תנצל מההיזק בכפליים כי סוף החונף לרשע סופו ליפול בידו ואם תראה בדעתך שלא תוכל לבא בריב ומצה עם הרשע שהשעה משחקת לו עבור שאתה מוכיח אותו אסור הוא ליתן להרשע כח ואומץ וחיזוק לסייע לדבר

ער איז איין רעכטר צדיק אונ זינדיגט גאר ניט אזו אויך מיין פאטר האט גיוואוגט צווישן אזעלכע לייט וואש זיינן רשעים אונ חצופים אונ ער האט זייא ניט שטארק גישטראפט ביז זייא מבייש צו זיין דרום איז ער גישטראפט גיווארין מיט די דאזיגע יסורים : (י) האט דער מענטש גיזאגט עש איז אמת גאט ב"ה האט מיך דער פאר גישטראפט ווייל איך האב יכולת גיהאט צוא שטראפין זייא אונ האב זייא ניט גישטראפט האט זיין אנדערער זון גיזאגט דוד המלך האט גיזאגט נאלמתי דומיה איך האב גיזעהן לייט וואש גייען ניט אין דיא גוטע וועגין אונ האב גישוויגן אונ האב זייא ניט גישטראפט החשיתי מטוב איך בין ווארין פארדארבין פר גוטע רייד דאש איך האב זייא ניט גישטראפט מיט גוטע רייד וואש דורך זייא ווערט דער מענטש אפ גיטאן פון דיא שלעכטע וועגין צוא דיא גוטע וועגין דרום וכאבי נעכר איז מיין ווייא טאג ווארין בטריבט כלומר דרום איז אויף מיר גיקומן מיאוסי יסורים זיינן גיקומן רבי יוסי אונ רבי חייא אונ האבין אים גיקושט : (יא) פון דער מעשה ווערט אפ גילערינט אז דער וואש פארכט זיך פאר לייט זייא צוא שטראפין ווערט ער קומן מיט חרפה פאר גאט ב"ה · אונ חאטשע ער איז איין צדיק ווערט ער גישטראפט אונ דער גרונד פון לעבין איז ניט צוא חנפנן קיין רשע דער וואש האט יכולת צוא בשטיין קעגין דעם רשע זיין כח שלאף צוא מאכין מיט דברי תוכחה אונ

אויב ער ווערט זיך פארכטין פאר אים זאל ער בטוח זיין אז יסורים וועלין אויף אים קומען אונ עש ווערט אים גרייכין חרפות אונ בושות בייא דעם גרוישן ב"ד פאר גאט ב"ה הייבט אויף אייערע אויגין צו גאט האט איין בטחון צו גאט דען ער ווערט צו ברעכין דעם רשע אונ ווערט אים צו פירין : (יב) שטארק זיך אונ פעסט זיך מיט דברי תוכחה אנטקעגין דעם רשע אונ גאר די פמליא של מעלה ווערט דיר בוודאי זיין צוא הילף אונ זאלשט זעהן זיך שטארקין מיט אלע דיינע אברים אונ אדרן צוא דער היצין זיך קעגין אים מיט דברי תוכחה אז זיין שלעכטע מחשבה זאל ניט גיווערקט ווערין · אונ אז דוא וועשט אזו טאן ווערט גירעכינט זיין דאש וואש דיין גוף ברענט קעגין דעם רשע צוא ריידין דברי תוכחה גלייך וויא דוא בישט מקריב איין עולה אונ דיינע אברים ליגן אויף דעם מזבח · אונ חאטשע דורך דעם קענשטו קומן צוא שאדין האבין געלט · פון דעסט וועגין זאלשטו טאן דיין יכולת צוא שטראפין אים וויא ווייט דוא קענסט ווארום פיל שלוחים איז פאר האנדן צוא גאט · אונ אז דוא וועשט אים שווייגן ווייל דוא האשט מורא דוא וועשט דורך דעם געלט שאדין האבין וועשטו פון דעשט וועגין ניט ניצול ווערין אונ וועשט נאך האבין טאפיל מאל אזו פיל היזק · ווארום דער וואש חנפת איין רשע צום סוף פאלט ער דעם רשע אין דיא הענט אריין אונ אפילו אויף אזו איין

לדבר עבירה חלילה וחס וגם אפילו במקום חשש נזק הגוף ח"ו נראה דאסור ליתן חיזוק ואימוץ לרשעים אם לא במקום שיש סכנת נפשות אז יסתלק עצמו והשמטה שרי אבל סיוע אסור לסייע לעוברי עבירה • (יג) והמצוה של הוכח תוכיח הוא מוטל על הרבנים גאוני ארץ ועל פרנסי עיר ועיר ובמקום שאין שם רב ומורה צדק ופרנסים קבועים אזי המצוה מוטל על כל ישראל להוכיח איש אחיו ואז יהיה אהוב למעלה ונחמד למטה ויקוים בו הוכח לחכם ויאהבך ויזכה לשער האהבה אמן :

פרק סג **דוד** המלך ע"ה כתב בספר תהלים בקראי ענני אלהי צדקי וגו' חנני ושמע תפלתי נ"ל לפרש הפסוק ע"פ מ"ש רז"ל כל המבקש רחמים בתפלתו ונענה מיד אל יתגאה בתפלתו בשביל כך ולחשוב בלבו שהוא צדיק באשר שנתקבלה תפלתו מיד אדרבה צריך לחשוב בדעתו שמא הוא מהחוטאים ואין להקב"ה שום נחת רוח בתפלתו • (ג) כדאיתא במסכת תענית משל למצורע שבא לשלחן העשיר ואין רצון העשיר שימאס הפלטרין שלו אזי הוא מצוה ליתן להמצורע כפי בקשתו ולפטרו וזה כוונת דוד המלך ע"ה באמרו בקראי ענני אלהי צדקי אכן לא תיכף ומיד אלא חנני ושמע תפלתי ואח"כ תן ותמלא בקשתי וכן יחשוב האדם בדעתו שאף אם האריך בתפלתו ולא נענה לא יתייאש מלהתפלל עוד כי אדרבא הקב"ה מתאוה בתפלה כשהיא בכוונה דהיינו שיהיה הלב יודע לכוין למה שהפה מדבר וכמו שהזהיר הזוהר פרשת בשלח וז"ל תאנא כל מאן דמצלי צלותיה קמיה מלכא קדישא בעי למבעי בעותא ולצלאה מעומקא דלביה בגין דישתכח לביה שלים עם הקב"ה ויכוין ליבא ורעותא ולכן אמר דוד

איין ארט וואו עש איז פאר האנדין איין חשש דיין גוף זאל ניזוק ווערין ח"ו דורך דעם שטראפין פון דעשט וועגין טאר מען דעם רשע קיין שטארקייט ניט געבין צוא זאגין ער זאגט רעכט נאר סיידין אויף אזו איין ארט וואו עש איז פאר האנדין סכנות נפשות דארטין זאל ער זיך אפ טאן פון דעם שטראפין אבר העלפין טאר ער אים ניט צוא דער עבירה : (יג) אונ דיא מצוה פון צוא שטראפין דיא לייט איז מוטל אויף דיא רבנים אונ דיא גאונים פון דעם לאנד • אונ אויף דיא פרנסים פון איטליכר שטאט • אונ אויף אזו איין ארט וואו עש איז ניט דא קיין רב אונ קיין פרנסים דארטין איז דיא מצוה גיווארפין אויף איטליכן ישראל צוא שטראפין זיין חבר • אונ דענמאלט וועט ער זיין גליבט אויף דעם הימל אונ גלושטיג אויף דער ערד • אונ אין אים וועט מקוים ווערין שטראף צוא איין חכם אונ ער וועט דיך דער פאר נאך ליב האבין אונ וועט זוכה זיין צוא דעם טויער פון ליבשאפט אמן :

פרק סג דוד המלך ע"ה האט גישריבן אין תהלים בקראי ענני אלהי צדקי חנני ושמע תפלתי זאגט דער מחבר מיר דאכט זיך מפורש צוא זיין דעם פסוק דען דער וואש בעט עפיש אין זיין תפלה אונ ווערט תיכף גיענטפרט זאל ער זיך ניט בעל גאוה האלטין דער מיט אונ צוא טראכטין מן הסתם ווען מיין תפלה איז תיכף נתקבל גיווארין מן הסתם בין איך איין צדיק • נאר אדרבא ער מוז טראכטין אין זיין דיעה אז ער איז פון דיא זינדיגר • אונ גאט ב"ה האט ניט קיין נחת רוח אין זיין תפלה דרום גיט ער אים תיכף זיין בקשה כדי ער זאל ניט מערין תפלה צוא טאן : (ג) אזו וויא עש שטייט אין דער מסכת תענית עש איז איין משל צוא איין מצורע וואש איז גיקומן צוא דעם טיש פון דעם עושר אונ האט עפיש גיבעטין' דער עושר האט אבר ניט גיוואלט אז ער זאל פאר מאוסין זיין פלאץ האט ער גיבעטין מען זאל תיכף געבין דעם מצורע וואש ער בעט אונ צוא פטרין אים • אונ דאש האט דוד המלך גימיינט דר מיט וואש ער האט גיזאגט בקראי ענני אלהי צדקי ווען איך טוא רופן צוא דיר נאט זאלשטו מיר ענפרין אבר ניט תיכף נאר לייט זעליג-מיך אונ הער אויש מיין תפלה אונ דער נאך גיב מיר מיין גיבעט • אונ אזו אויך אז דער מענטש איז מאריך אין זיין תפלה • אונ ער ווערט ניט גיענטפרט זאל ער זיך ניט מייאש זיין פון ווייטער תפלה צוא טאן דרויף • ווארום אדרבא גאט ב"ה גלושט אין דר תפלה וואש זיא איז מיט כוונה דאש הייסט דאש הארץ זאל ווישן וואש דאש מויל רעט : (ג) אזו וויא דער זוהר איז מזהיר • אונ אזו שרייבט ער • מיר האבין גילערינט איטליכר וואש טוט תפלה פאר גאט מוז ער זיא טאן פון דעם טיפנש פון זיין הארץ • פון וועגין זיין הארץ זאל גיפונן ווערין גאנץ מיט גאט ב"ה • אונ דרום האט דוד המלך ע"ה גיזאגט בכל לבי דרשתיך מיט גאר מיין הארץ טוא איך דיך פארשטין

דוד המלך ע"ה בכל לבי דרשתיך וגו' ונכון לכל אדם להתפלל טרם כניסתו לביהכ"נ תפלה קצרה זו נדבות פי רצה נא ה' ומשפטיך למדני יהי רצון מלפניך ה' אלהי ואלהי אבותי שתהא תפלתי צלולה וזכה וברורה מכל ערבוביא המבטלים כוונות התפלה · (ד) ומאד יקר לפני הקב"ה להגביה ידיו עם אצבעותיו כשהוא מתפלל מעומק הלב כדאיתא בזוהר פרשת יתרו דיש עשרה מלאכים ממונים על זה כשאדם מרים את ידיו ואצבעותיו בתפלה או בברכת נטילת ידים אבל אסור להרים את ידיו ואצבעותיו בחנם וע"ז הזהיר הזוהר ולא יראו פני ריקם וכל מאן דמרים ידיו ואצבעותיו בחנם אזי אותן עשרה מלאכים הנזכרים מקללין אותו ברמ"ח קללות רחמנא ליצלן ומיד רוח הטומאה שריא על אותן הידים וברכתא לא אשתכח בהון · (ה) ולכן כתיב באברהם שאמר הרימותי ידי אל ה' אל עליון ותרגום ארימית ידי בצלו [פי' דאמר אברהם דוקא בכה"ג] ר"ל כשהייתי מתפלל הרימותי ידי אל ה' ולא למגנא ח"ו וכן במשה כתיב בשעה שהיה מתפלל על מפלת עמלק כתיב והיה כאשר ירים משה ידו וכו' ודוקא בשעת תפלה או בברכות והודאות אז חיוב להרים ידיו ואצבעותיו ע"ש באריכות (ו) ומכאן תראה עונש גדול להמרימים ידיהם בשבועות חנם וקבלה הוא בידי כל המרים ידיו ואצבעותיו שלא בשעת תפלה שלא לצורך בוודאי יבא עליו איזה עונש בקרוב ואם לא בא עליו איזה עונש ידאג יותר כי בודאי מקבצים עליו בב"ד של מעלה עד שתתמלא סאתו לכן המורגל בחטא זה ובמכשול זה יגדור עצמו לומר פסוק זה קודם התפלה וקודם ברכת נט"י (שאו ידיכם קודש וברכו את ה') אז הוא ניחא קמיה קב"ה ובודאי כסה ברכות ומתנות טובות באין עליו אכן בתנאי שיהיו ידיו נקיים

פארשטין · אונ עש איז רעכט צוא איטליכן מענטשין דאש איי ער גייט אריין אין שול זאל ער מתפלל זיין. דיא קורצע תפלה נדבות פי רצה נא ה' ומשפטיך למדני דאש בווילגונג פון מיין מויל באוויליג נון גאט · אונ דיינע משפטים לערין מיך: יהי רצון מלפניך ה' אלהינו ואלהי אבותינו עש זאל זיין איין ווילן פון פאר דיר גאט אונזר גאט אונ דער גאט פון מיינע עלטרין שתהא תפלתי צלולה זכה וברורה מכל ערבוביא המבטלים כוונת התפלה אז מיין תפלה זאל זיין לויטר אונ ריין אונ קלאר פון אלירלייא צוא מישונג וואש זיינן מבטל דיא כוונה פון דער תפלה: (ד) אונ עש איז זייער טייער פאר גאט ב"ה דאש דער מענטש זאל אויף הייבין זיינע הענט מיט זיינע פינגר בשעת ער דאבינט פון דעם טיפניש פון זיין הארץ אזו וויא עש שטייט אין זוהר דאש עש איז פר האנדן צעהן מלאכים וואש זיינן ממונה איבר דיא הענט פון דעם מענטשין וואש הייבט זייא אויף בשעת דאבנען אדער בשעת ער מאכט דיא ברכה על נטילת ידים נאך דעם וואשין · אבר ניט בשעת תפלה אונ בייא דער ברכה פון על נטילת ידים · טאר ער ניט אויף הייבן די הענט מיט די פינגר אונ דר וואש הייבט זוא אויף זיינע פינגר אונ זיינע הענט ניט בשעת תפלה · שילטין אים דיא צעהן מלאכים מיט צוויי הונדרט אונ אכט אונ פערציג קללות ר"ל · אונ דער רוח הטומאה רועט תיכף אויף דיא הענט אונ קיין ברכה ווערט אין זייא ניט גפונן (ה) אונ דרום שטייט בייא אברהם הרימותי ידי אל ה' אל עליון איך טוא אויף הייבן מיין האנט צוא גאט דער אויבערשטער גאט מאכט דער תרגום דרויף ארימית ידי בצלו איך טוא אויף הייבן מיין האנט מיט גיבעט דאש האט ער גמיינט נאר בשעת אז ער האט מתפלל גיוועזן האט ער זיינע הענט אויף גיהויבין אבר ניט אום זיסט אונ אויך ביי משה רבינו ע"ה בשעת ער האט מתפלל גיוועזן אויף דער מפלה פון עמלק · שטייט ער האט דענמאלט אויף גיהויבין זיינע הענט · דאש דווקא בשעת תפלה אדר בשעת ער לויבט גאט דענמאלט זאל ער אויף הייבין זיינע הענט אונ זיינע פינגער צוא גאט: (ו) אונ פון דאנין קענסטו זעהן דעם גרוסן עונש וואש וועלין האבין דיא לייט וואש זייא הייבין אוף זייערע הענט מיט אום זיסטע שבועות · אונ איך האב בקבלה דאש איטליכר וואש הייבט אוף זיינע הענט אונ זיינע פיננער ניט בשעת תפלה וועט בוודאי ניך קומן אוף אים עפיס איין עונש · אונ אז עש קומט אוף אים אבר ניט קיין עונש זאל ער זיך נאך מער זארגין · דען מען זאמלט בוודאי צום הויף זיינע זינד בייא דעם בית דין של מעלה ביז זיין מאס וועט פול ווערין וועט ער מיט אמאל אגרוסן עונש האבין · דרום דער וואש איז גיוואנט אין דער זינד · זאל ער זיך מאכין איין גדר צוא זאגין פאר דעם דאווגען אונ פאר דער ברכה פון על נטילת ידים דעם פסוק שאו ידיכם קודש וברכו את ה' אונ זאל אויף הייבין זיינע הענט דענמאלט וועט

בוודאי

נקיים מגזל וגנבה משא"כ אם אין ידיו נקיים מגזל וגניבה ומהשגת גבול מה יתרון לו בהגבהת ידיו ואצבעותיו אדרבא הן מזכירין עונותיו להפוך מדת הרחמים למדת הדין: (ז) ע"כ יראה האדם להעמיד מחייתו בהיתר שלא יהיה במעותיו שום אבק איסור כי מה יתרון לאדם בכל עמלו כי אם בכשרון ובהכשר מעשיו שיעמול תחת השמש וכשיגיע לו בהיתר בודאי כפים האלו הפרושים למעלה בתפלתו מעוררים עליו קדושת השם ורחמים וחסדים ובפרט כשמגיע למקום אשר ראוי שם למסור נפשו על קדושת השם שצריך להגביה ידיו וכפיו כאלו נמסר על קדושת השם וזה יחשב לו כקרבן עולה: (ח) והנה מסירת נפש על קדוש השם הוא בק"ש באומרו ואהבת את ה' אלהיך בכל לבבך ובכל נפשך עד סוף הפרשה ועוד באומרו בסוף תפלת ובא לציון גואל וכו' ברוך אלהינו שבראנו לכבודו והבדילנו מן התועים עד סוף התפלה יחשוב בלבו שאם היה גורלו להיות בתוך העובדי גלולים העולם היה חשך בעדו ואיך יוכל לשלם אותה מתנה טובה שנתן לו הקב"ה שלא עשהו כאחד מהם ובודאי בזכרו על זה יתלהב לבו מתוך שמחה גדולה ומתוך אותה שמחה ולהב האהבה ידמה בעצמו כאלו אש לפניו ורוצים להעבירו על הדת ח"ו והוא מפיל עצמו בתוך דליקת האש באהבה ובחיבה לשם יחוד קב"ה ושכינתיה וכן במנחה בשבת בתפלתו אומר אתה אחד ושמך אחד וכו' וכשמגיע לתיבת ועל מנוחתם יקדישו את שמך צריך ג"כ לכוין שמחויב האדם למסור נפשו על קדושת השם (ט) וענין מסירת נפשו על יהוד קדושת השם הוא גדול מאוד בעיני הקב"ה וכמ"ש בזוהר וירא א"ר שלום בר מניומי אין לך צדיק וצדיק מאותן העוסקין בתורה שאין לו מאתים עולמות דכסופין הה"ד ומאתים לנוטרים את פריו וכן המוסר עצמו על קדושת השם בכל יום נוטל ב' מאות עולמות דכסופין

וכשיגיע

בוודאי אויף אים קומען פיל ברכות אונ גוטע מתנות · נאר בתנאי זיינע הענט זאלין ריין זיין פון גזל אונ גניבה · אבר אז זיינע הענט זיינען ניט ריין פון דעם אלמען ווערט נאך דער מאנט זיינע זינד דורך דעם וואש ער הייבט אויף זיינע הענט אפילו בשעת דאוונען אונ ער פאר קערט דעם מדת הרחמים צוא איין מדת הדין ח"ו: (ז) דרום זאל דער מענטש זעהן זיין משא ומתן טאן באמונה דאש אין זיין געלט זאל ניט זיין קיין שום נידנוד פון איין איסור נאר בהיתר · אונ אז ער טוט זיין משא ומתן באמונה · דיא הענט וואש זיינען פאר שפרייט ארויף בשעת תפלה · דיא דער וועקין אויף אים היילקייט פון גאט אונ דער בארימקייט אונ גינאד · אונ בפרט אז ער גרייכט צו דעם ארט וואש דארטין גיהער מען זיך מוסר נפש צוא זיין פון גאטש וועגין מוז ער בוודאי אויף הייבן זיינע הענט גלייך וויא ער ווערט איבר גיענפרט אויף קידוש השם · אונ דאש ווערט אים גירעכנט וויא איין קרבן עולה: (ח) אונ נון דאש מסירות נפש אויף קידוש השם איז אין ק"ש בשעת ער זאגט ואהבת את ה' אלהיך אונ דוא זאלשט ליב האבין גאט דיין גאט מיט גאר דיין הארץ אונ מיט גאר דיין גוף אונ מיט גאר דיין געלט אונ ביז דער סוף פרשה דארף ער זיך דענמאלט מוסר נפש זיין אויף קידוש השם · אונ אויך אז ער זאגט אין סוף ובא לציון ברוך אלהינו שבראנו לכבודו ביז אין סוף ובא לציון זאל ער טראכטין אין זיין הארץ אז זיין גורל זאל חלילה גיוועז זיין צווישן די עובדי גלולים וואלט דיא וועלט גיוועז פינסטר פאר אים · אונ וויא קען ער בצאלין דיא גוטע מתנה וואש גאט ב"ה האט אים גינעבין וואש ער האט אים ניט בשאפין ער זאל זיין צווישן יענע אונ בוודאי אז ער וועט דאש גידיינקן וועט ברענן זיין הארץ צוא גאט ב"ה מחמת גרויש שמחה · אונ מחמת דער שמחה זאל ער זיך אויש מאלין וויא פייער ברענט פאר אים אונ מען וויל ער זאל ח"ו עובר דת זיין · אונ ערווארפט זיך אריין אין פייער מיט גרויש ליבשאפט פון וועגין דעם יהוד פון גאט ב"ה מיט זיין שכינה · אונ אויך אום שבת צוא מנחה אז ער דאבנט ש"ע אונ זאגט אתה אחד ושמך אחד אונ גרייכט צוא דיא ווערטר ועל מנוחתם יקדישו את שמך מוז ער זיך אויך מכוין זיין · אז דער מענטש איז מחויב זיך מוסר נפש זיין פון גאטש וועגין: (ט) אונ דער ענין פון מסירות נפש אויף קידוש השם דאש איז זייער חשוב ביא גאט ב"ה אזו וויא דער זוהר שרייבט דאש איטליכר צדיק פון דיא וואש לערנן תורה האט צווייא הונדרט גילוסטיקע וועלטין שכר אויף יענר וועלט · אונ אזו אויך דער וואש ענטפערט איבר זיין לייב אויף קידוש השם אלע טאג אין קריאת שמע אונ אין דער תפלה ברוך אלהינו שבראנו לכבודו אונ אין דיא איברינע ערטר וואש מיר האבין פריער גישריבן

נעמט

וכשיגיע זמן וקיצו של האדם למות אשר מסר נפשו על קדושת השם אזי השר הממונה על הגופות שנקברים יודע ג"כ לכבד גופו שבקבר לפי מעשיו והענין הוא מבואר בזוהר בפ' וירא שאין הגוף נכנס בקבר בחשבון הצדיקים עד שבאה הנשמה מלמעלה מגן עדן ומראית סימנים דיהבי לה הכרובים שבגנן עדן להראות הסימן לפני המלאך דומה כדי שידע שזה הגוף קדוש עיין שם : (י) והנה קשור הדברים האלו בלבך לבל תשכח דבר א' מסוגל מאוד להלביש את הגוף בלבוש הקדוש והוא בהיותך מעוטף בציצית יהיה כוונתך שבקדושת מצוה זו תתקדש הגוף להיות קדוש לגדור מכל מכשול עבירות וחטאים וכבר הזכרתי בחלק ראשון פ' א' בכל דרכיך דעהו כשתלבש בגדיך תכוין איסור כלאים ואיסור שעטנז ומכל שכן כשתשים תפילין בין עיניך תכוין למצות בוראך כדי שלא תצא מגדר הקדושה לחוץ במקום הסיטרא אחרא ח"ו ובפרט לבושי שבת וי"ט יהיו מיוחדים להיות לבוש מצוה ובפרט טלית של ציצית : (יא) ע"כ צריך האדם להזהר שלא לילך בטלית קטן שקורין לייבסרדקי"ל לבית הכסא או למקום הטינופת אלא א"כ הוא מכוסה בבגד אחר אכן צריך האדם להזהר כשיש לו בגד של שבת וי"ט שלא יהא בו שום גזל או גניבה וכשיהיה בו איזה גזל או גניבה נקרא נגע ואותו בגד נקרא בגד בוגדים : (יב) ולכן אמרו רז"ל עתידין צדיקים לעמוד בתחית המתים בלבושיהון דהיינו במלבושיהון הכשירים הנעשים בממון של יושר וזהו הסוד שאמרו רז"ל כשצדיק נפטר מהעולם יוצא בת קול בשלום תנוחו על משכבכם כי אותיות בשלום הן אותיות מלבו"ש בהיפוך אתוון שלפי שהצדיקים עושין בגדיהן בממון של יושר וכל מי שלובש בגדים בממון של יושר בוודאי תפלתו הוא מקובל ומרוצה לפני הקב"ה : (יג) הכלל העולה מפרק זה שטוב לאדם להתפלל מעט בכוונה ולהרים ידיו

נעמט ער אויך שכר צווייא הונדרט וועלטין · און אז זיין צייט קומט צוא שטארבין · דער שר וואש איז ממונה איבר דיא גופים וואש ווערין בגראבין דער ווייש אויך וויא זיין גוף כבוד אן צוא טאן נאך זיינע מעשים נאך · און דיא זאך איז בשייד אין זוהר דאש דער גוף ווערט ניט גירעכנט צווישן דיא צדיקים ביז דיא נשמה קומט אראפ פון דעם גן עדן און ווייזט דיא סימנים וואש דיא כרובים פון דעם גן עדן גיבין איר צוא ווייזן דעם מלאך דומה · פון וועגין ער זאל וויסן אז דאש איז איין היילגר גוף · (י) און נון פאר קניפ דיא זאכין אין דיין הארץ דוא זאלסט ניט פאר געסין דאש איין זאך איז זייער מסוגל אן צוא קליידין דעם גוף מיט אהייליג קלייד און דאש איז בשעת דוא וויקלסט זיך ארום מיט דיא ציצית זאלסטו מכוין זיין אז דורך דער היילגר מצוה זאל גהיילגט ווערן דער גוף ער זאל זיין פאר צאמט ניט צוא טאן קיין שום עבירה און אין דעם ערשטן חלק האב איך שון דער פון דער מאנט דאש אז ער טוט אן זייני קליידר זאל ער מכוין זיין אז מען טאר ניט גיין אין כלאים און אין קיין שעטנז און מכל שכן אז דוא טוסט אן דיא תפילין זאלסטו זיך מכוין זיין צוא טאן דיא מצות פון דיין בשעפר פון וועגין דוא זאלסט ניט ארום גיין פון דער קדושה צוא דער סטרא אחרא ח"ו · דיא מלבושים פון שבת און יום טוב און בפרט דער טלית וואש אין אים זיינן דיא ציצית זאלין זיין ריין · (יא) דרום מוז דער מענטש נזהר זיין אז ער זאל מיט דעם לייבסרדקיל ניט גיין אין בית הכסא אריין אדער אויף אנגדער אום ריין ארט נאר סיידין אז עש איז צוא גידעקט מיט אנגדער קלייד · אבר דער מענטש מוז נזהר זיין אז זייני קליידר און בפרט דיא קליידר פון שבת ויום טוב זאלין ניט גימאכט ווערין פון גזילה אדער גניבה ח"ו · און ווען דרינן איז יוא פאר האנדין עפיס גניבה אדער גזילה ווערט עש גרופן נגע און דאש זעלביגע קלייד רופט דיא תורה (בגד בוגדים) איין קלייד פון פעלשערס (יב) און דרום האבן אונזרע חכמים ז"ל גיזאגט אז בשעה תחית המתים וועלין דיא צדיקים אויף שטיין מיט זייערע קליידר דאש מיינן זייא מיט זייערע קליידר וואש זיינן גמאכט גווארן פון יושר געלט ניט פון גניבה אדער גזילה און דאס איז דער סוד וואש אונזרי חכמים ז"ל זאגין אז איין צדיק ווערט נפטר גייט ארויש איין בת קול און זאגט בשלום ינוחו על משכבותם מיט שלום זאלן זייא רואן אויף זייער גלעגער דען דיא אותיות בשלום זיינן דיא אותיות פון מלבוש כלומר דער וואש זיינע קליידר זיינן פון יושר געלט דער האט רוא אין קבר און איטליכר וואש קלייד אן מלבוש פון יושר געלט ווערט זיין תפלה בוודאי אן גנומן און בווילגט פר גאט ב"ה · (יג) דער כלל וואש עש ווערט גלערנט פון דעם פרק איז אז דער מענטש זאל מתפלל

ידיו ואצבעותיו בתפלה ובברכות והודאות ובק"ש ובתפלה של ובא לציון וירחיק עצמו מן הגזל וממון שאינו של יושר ואז אני ערב בעדו שחפץ ה' יצליח בידו בעולם הזה ושכרו יהיה כפול בעוה"ב כמאמר המשורר ומאתים לנוטרים את פריו :

פרק סד **אמרו** רז"ל גדולה היא הכנסת אורחים יותר מהקבלת פני השכינה ובוודאי רמזו רז"ל בזה הענין דבר נסתר אשר ראוי עליו לומר דבר חשוב הוא זה יותר מהקבלת פני שכינה כביכול · (ג) והענין כי מצוה זו של הכנסת אורחים יש בה ב' בחינות האחד הענין הפשוט במעלות האדם אשר לבו לב רחב להמשיך לביתו אורחים להאכילם ולהשקותם שהוא מצד השכל דבר כשר וטוב מאוד בגומלי החסד עם בני האדם שבאים מהדרך והם עייפים מטרדות ותדבק לשונם לחיכם בשביל הצמא ואף שיש יכולת להאורח לקנות לעצמו מזונות והבעל הבית מאכילו ומשקהו ונותן כר וסדין לשכב עליו למצוא מרגוע לנפשו לנוח מחולשת הדרך מה יקר חסדו של בעל הבית מאוד כשעושה כל החסדים בטוב עין ולא בצרות עין : (ג) אמנם הענין השני הוא הרמז עוד אם אתה רואה שהתורה הקדושה עומדת ברחוב ואין איש מאסף אותה הביתה לומר אקחנה לביתי להיות ביתי נשמע בו תורה ביום ובלילה ולהיותה לי עטרה על ראשי וכן איזה מצוה שאתה רואה בה שבני אדם נוהגים קלות ראש ומעט דמעט שמקיימין אותה הנה מצוה זו בוודאי ממתנת ומצפה עד כי יבחר בה איש כשר וישר להזהר בה ולעורר עוד רבים על מצוה זו לקיימה באהבה לכבוד יחוד הקב"ה בוודאי זו היא הכנסת אורחים זו גורמת יחוד להקב"ה ושכינתיה · (ד) ודבר זה נלמד מהזוהר

פרשת

בכוונה און זאל אויף הייבן זיינע הענט בשעת ש"ע און בשעת פסוקי דזמרה און אין ק"ש און אין דער תפלה פון ובא לציון זאל ער זיך מכוין זיין וויא מיר האבין פר ער גשריבין און זאל זיך דער ווייטערן פון גזל און פון אזו איין געלט וואש איז ניט מיט ישרנות דערנמאלט בין איך אים ערב אז גאט ב"ה וועט אים בגליקין גאר זיין בגער און זיין שכר וועט זיין גיטאפלט אויף עולם הבא און וועט האבין שכר צווייא הונדרט וועלטין אזו וויא שלמה המלך ע"ה האט גזאגט ומאתים לנוטרים את פריו און צווייא הונדרט וועלטין וועט גאט ב"ה געבין שכר צוא דיא וואש היטן זייני מצות אמן :

פרק סד אמרו אונזרע חכמים ז' האבין גיזאגט דיא מצוה פון הכנסת אורחים איז חשובר איידר מען איז מקבל דיא פני שכינה · און דיא חכמים ז"ל האבין בוודאי דרינן מרמז גיוועזן איין פאר בארגין זאך וואש דרויף שיקט זיך צוא זאגין אז דאש איז מער חשוב פון מקבל צוא זיין דיא שכינה כביכול : (ב) און דער ענין איז דען דיא מצוה פון הכנסת אורחים איז' דרינן פאר האנדין צווייא פירושים דער פשוטר פירוש איז עש שמועסט אין דיא מעלות פון דעם מענטשין וואש ער גלושט זייער צו צו נעמן אורחים זייא צוא מאכין עסין און טרינקן וואש על פי שכל איז דאש זייער איין כשרע און איין גוטע זאך · דאש דיא מענטשין קומן פון דעם וועג מיד און זייער צונג ווערט בהעפט צו זייער גומן פון וועגין דארשט און ער גיט זייא עסין און טרינקן איז דאש בוודאי זייער אגרוישע מצוה · און ווען דער אורח האט אפילו יכולת צוא קויפן זיך עסין און טרינקן און דער בעל הבית גיט אים עסין און טרינקען און איין קישין אויף צוא לייגין זיך שלאפין כדי ער זאל זיך אפ רוען פון דעם שלאפקייט פון דעם וועג · איז דער חסד פון דעם בעל הבית זייער טייער · אז ער טוט עש נאר בטוב עין און פאר גינט עש דעם אורח : (ג) נאר פאר וואר דער אנדרער פירוש איז אז דוא זעהסט דיא הייליגע תורה שטייט אויף דער גאס און קיין מענטש זאמלט זיא ניט איין אין שטוב אריין צוא זאגין איך וועל זיא נעמן צו מיר אהיים · דאש אין מיין הויז זאל גיהערט ווערין תורה ביי טאג און ביי נאכט · און זיא זאל מיר זיין איין קרון אויף מיין קאפ · און אזו אויך וועלכע מצוה דוא זעהסט מען איז אין איר נוהג קלות ראש · און נאר ווייניג לייט זיינן זיא מקיים · דיא מצוה ווארט בוודאי און האפט ביז איין ערליכער מאן וועט אין איר אויש דער וויילין אין איר נזהר צוא זיין און נאך אנדערע אויך דער וועקין צוא דער מצוה זיא מקיים צוא זיין מיט ליבשאפט פון גאטש כבוד וועגין מיט זיין שכינה דאש ווערט אן גירופן הכנסת אורחים · און דיא הכנסת אורחים איז מער חשוב פון קבלת פני שכינה כביכול · און דיא זאך ווערט אפ גילערינט פון דעם זוהר : (ד) דען אין זוהר שטייט רבי יוסי און רבי חייא זיינן גיגאנגן אין וועג און איין

סוהר

פרשת תרומה וז"ל ר' יוסי ור' חייא אזלי באורחא והוי חד טייעא טעין אבתרייהו • אמר ר' יוסי אית לן לאתעסקא באורייתא ולאשתדלא במילי דאורייתא דהא קב"ה אזיל ואתלווי בהדי דעסקין באורייתא פתח ר' חייא ואמר עת לעשות לה' הפרו תורתך הכי פירושו כשאתה רואה שבני אדם עוזבים התורה או איזה מצוה שנוהגין בה קלנא לבלתי לקיים המצוה ועי"כ השכינה מתרחקת מדירגת הקב"ה אז הירא וחרד לדבר ה' יאזור כגבור חלציו לזרז בזריזות רב ולעורר אנשים (ה) לאמר קומו ונחזיק בתורה הקדושה או במצוה זו שאין לה דורשים ונרוממה אותה מירידתה אשר עזבוה ב"א זמן רב ועכשיו נכוין לקיימה לשם יחוד הקב"ה ושכינתיה אז אשרי האדם אשר יעשה זאת ואשרי נשמתו וזהו עת לעשות לה' לתקן תיקון הפרו תורתך וכל הזריז והזהיר נקרא זריז ונשכר • (ו) והאי טייעא דהוי טעין אבתריהון אמר להו במטו מנייכו רבותי בוודאי קרא נדרש שפיר כדאמריתו • אכן קצת קשה להפירוש הזה הל"ל יש לעשות לה' הפרו וגו' או הל"ל נעשה מהו עת אמר ר' יוסי בכמה גוונין אורחא מתקנא לן חד דהוינא תרין ומכ"ש השתא אנן תלת ושכינתא אתכללית בהדין ותו דחשיבנא דלא הוית אלא כאילנא יבשתא ועכשיו אנת הוא כזית רעננא אמרי ליה פתח פומך ואמור (ז) פתח האי טייעא ואמר יש עת מצד הקדושה ויש עת מצד סיטרא אחרא עת מצד הקדושה נקרא עת רצון כד"א ואני תפלתי לך ה' עת רצון שהוא השם של אדנ"י ומצד הטומאה הוא עת פורעניות שהוא מסטרא דלילית הרשעת נחש הקדמוני אשר מסמנה מתעוררים גזירות קשות ודא הוא עת פורענות וכן ישראל הן מוזהרים להרחיק מפתח של לילית מסנה ומכל עובדין בישין דתליין בה ולהתקרב ולדבק

סוחר איז זייא נאך גינאנגן אונ האט גיטראגין סחורה בייא זיך האט רבי יוסי גיזאגט מיר דארפין עוסק זיין אין דער תורה ווארום גאט ב"ה גייט אונ ווערט בהעפט מיט דיא וואש לערנן תורה • האט רבי חייא אן גיהויבן אונ האט גיזאגט עש שטייט אין פסוק עת לעשות לה' הפרו תורתך איז דאש פירוש דער פון אזו • אז דוא זעהסט מענטשן פאר לאזין דיא תורה • אדר דוא זעהסט איין מצוה וואש לייט זיינן זיא מבזה אונ ווילן זיא ניט מקיים זיין • דער וואש פארכט זיך פאר גאט אונ איילט זיך צוא זיינע רייד • זאל ער אן גורטן זיינע לענדן וויא איין גביר זיך מזרז צוא זיין מיט גרויש זריזות • אונ צוא דר וועקין דיא לייט (ה) צוא זאגין שטייט אויף אונ לאמיר זיך שטארקין אין דער הייליגר תורה אדר אין דער מצוה וואש קיינר פארשט זיא ניט • אונ לאמיר זיא דער הייבין פון איר ירידה וואש דיא מענטשין האבין זיא פאר לאזט פון איין לאנגע צייט • אונ איצונד לאמיר זיך מכוין זיין זיא מקיים צוא זיין פון וועגין דעם יחוד פון גאט ב"ה מיט זיין שכינה • דענמאלט איז וואול דעם מענטשין וואש ער טוט דאש • אונ וואול איז צוא זיין נשמה • אונ דאש מיינט דער פסוק • עת לעשות לה' עש איז צייט צוא טאן איין מצוה פון גאטש וועגין אונ דיא לייט דער צוא דער וועקין דאש איז אז דוא זעהסט הפרו תורתך אז דיא לייט פאר שטערן דיא תורה אדר דיא מצוה אונ וועלכר עש פעדרט זיך דענמאלט זיא מקיים צוא זיין דער היישט איין זריז אונ האט פיל שכר דער פאר : (ו) אונ דר סוחר וואש איז זיי נאך גינאנגן האט זייא גיזאגט איך בעט פון אייך מיינע רביים אמת דער פסוק ווערט גוט. גידרשת אזו וויא איר זאגט נאר עש איז אביסל קשה נאך דעם פירוש נאך וואלט בדארפט שטיין יש לעשות לה' עש איז דער עיקר צייט מען זאל טאן פון גאטש וועגין דענמאלט אז די לייט פאר שטערין דיא תורה אדר עש וואלט גיהערט שטיין נעשה מיר וועלין טאן דיא מצוה פון גאטש וועגין ווארום שטייט עת לעשות וכו' • האט רבי יוסי גזאגט אין פיל ערלייא פאלין איז דער וועג אונז גוט אן גיברייט • איין מאל מיר זיינן נאר גיוועזן צווייא אונ היינט אז דוא בישט מיט אונז זיינן מיר שון דרייא • ווערט בוודאי דיא שכינה מיט אונז זיין • אונ ווידר מיר האבין גימיינט אז דוא בישט אזו וויא איין דארער בוים דאש מיינט מען איין עם הארץ • אונ איצונד ווייזט זיך אויש אז דוא בישט וויא איין צווייג האפטיגר בוים • נוא עפין דיין מויל אונ זאג דרויף וואש דוא ווייסט : (ז) האט דער סוחר גיזאגט עש איז פר האנדן אין דער קדושה איין עת דאש איז טייטש איין צייט דאש איז דער שם אדנ"י אזו וויא עש שטייט אין פסוק ואני תפלתי לך ה' עת רצון אונ עש איז פאר האנדן איין עת אין דער טומאה דאש איז איין צייט פון פורעניות וואש דאש קומט פון דיא לילית הרשעה וואש זיא היישט נחש הקדמוני

ולדבק בכל מאי דאפשר בההוא עת רצון שהוא בקדושה אשר השכינה כוללת כלל נשמותיהן של צדיקים ולכן נקראת השכינה כ"י כידוע ליודעי החן וע"ז הזהירה התורה עת לאהוב השכינה ועת לשנוא דא הס"א לילית · (ח) והראיה מכהן הגדול כשנכנס לבית קדש הקדשים לעורר רחמים על ישראל הזהירה התורה ואמרה (ואל יבוא בכל עת אל הקדש) ר"ל שהזהירה התורה שיבא הכהן אל הקדש במחשבת קדש ובפרט ביום הכיפורים שהוא עת רצון שהוא היום שבו היה כפרה לישראל על חטא העגל ונקבע יום זה ג"כ לסליחה ולכפרה לדורי דורות ואסור לכהן ליכנס במחשבה זרה מסטרא אחרא חלילה · (ט) והנה כשישראל עוסקים בתורה ומצות אז התיקון הוא בימינא ובשלימתא בחדוה ביחודא חדא משא"כ כשישראל מבטלין מהתורה ומתרשלין בקיום המצות וגמילות חסדים רק עינו הוא צרה בחבירו וכל מעשיו הוא פעולת שוא ושקר וכל מעשיו הוא בערמה ומחלל השם בהשגת גבול אוי ואבוי כי אז האי עת קדישא בירידה התחתונה בעו"ה והשכינה היא אינה בשלימות ואינה בנהורא רבא ואז עת הפורענות היא מתגברת וידי ישראל יורדים מטה מטה וכמה רעות ח"ו מתהווים מזה : (י) ובהאי שעתא מכריזים בשמים מי האיש הירא וחרד לדבר ה' לאזור כגבור חלציו להחזיק בתורתנו הקדושה ולעשות מצות ומעשים טובים ולזרז את הרבים לקיים התורה והמצות ועכשיו עת הזמיר הגיע לתיקון שכינה להביאה אל דודה וזהו סוד עת לעשות לה' ותיקן האי עת רצון לייחדא להקב"ה : (יא) אתו ר' יוסי ורבי חייא ונשקוהו ברישיה ואמרו אלמלא לא באנו לעולם אלא למשמע דא דיינו זכאה דרא דרשב"י דאפילו ביני טורייא חכמתא אשתכח תמן ואח"כ שאלו רבי יוסי ורבי חייא להסוחר

מה

וואש פון איר ווערין דער וועקט שווערע גזירות אויף דיא ישראל ר"ל · אונ דרום זיינן דיא ישראל מוזהר צוא דער וויטרן זיך פון דער טיר פון דער לילית · אונ פון אלע אירע שלעכטע מעשים וואש היינגן אין איר · אונ צוא גינעהען אונ צוא בהעפטין זיך וויא וייט מיגליך איז אין דער עת רצון וואש איז אין דער קדושה וואש דיא שכינה איז כולל אלע נשמות פון דיא צדיקים אונ דרום ווערט דיא שכינה גירופין כנסת ישראל · אונ דרום האט דיא תורה מזהיר גיווען עת לאהוב ועת לשנוא דאש איז גימיינט די שכינה וואש ווערט גרופין עת זאל מען ליב האבן אונ די סטרא אחרא דיא לילית זאל מען פיינד האבין : (ח) אונ איין ראיה איז פון דעם כהן גדול אז ער איז גיגאנגן אום יום כפור אין קדשי הקדשים צוא דער וועקין רחמנות אויף דיא ישראל האט דיא תורה אים מזהיר גיווען ואל יבוא בכל עת אל הקודש דאש איז גימיינט דיא תורה האט אים מזהיר גיווען ער זאל קומן אין קדשי קדשים מיט איין היילגע מחשבה אונ בפרט אום יום כפור וואש דעמאלט איז איין עת רצון דאש אין דעם טאג האט גאט פאר געבן דיא ישראל די זינד פון דעם עגל · אונ דער טאג איז נקבע גיווארין אויף דורי דורות צוא איין טאג פון כפרה אונ סליחה · דרום האט דער כהן נית גיטארט ארײן גיין אין קדשי קדשים מיט איין מחשבה זרה פון דער סטרא אחרא ח"ו : (ט) אונ נון אז דיא ישראל לערנן תורה אונ טוען מצות אזו קומט זיי גוטש

אונ שפע מיט לוטר פרייד אונ שמחה פון דעם יחוד פון גאט ב"ה · אבר אז דיא ישראל זיינן מבטל פון דער תורה אונ טוען ניט קיין מצות אונ גמילות חסדים · נאר איטליכר פאר גינט ניט זיין חבר וואש גאט גיט אים · אונ זיינע מעשים זיינן איטל שוא ושקר אונ מיט ערמה אונ איז מחלל השם מיט השגת גבול · אוי ווייא צוא דעם מענטשין · דען דעמאלט איז דיא עת רצון בירידה התחתונה בעונותינו הרבים · אונ דעמאלט שטארקט זיך דאש פורעניות · אונ דיא מאכט פון דיא ישראל נידרן מטה מטה אונ פיל רעות ווערין דער פון ח"ו : (י) אונ אין דער צייט רופט מען אויש אויף דעם הימל וועלכר מענטש וואש פארכט זיך אונ אײלט זיך צוא גאטש רייד · צוא שטארקין זיך אין אונזער היילגר תורה · אונ צוא טאן מצות אונ מעשים טובים · אונ אנדרע לייט אויך מזרז צוא · זיין זייא זאלין מקיים זיין דיא תורה אונ מצות · דאש איז דר מאן וואש איז מייחד דיא שכינה צוא גאט ב"ה · אונ דאש איז דער סוד עת לעשות לה' דאש דיא שכינה וואש ווערט גירופן עת זאל ער מייחד זיין צוא גאט ב"ה : (יא) זיינן גיקומן רבי חייא אונ רבי יוסי אונ האבין אים גיקושט אויף זיין קאפ אונ האבין גיזאגט ווען מיר וואלטין ניט גקומן אויף דער וועלט נאר צו הערן דאש דאזיגע וואלט אויך פאר אונז גינוג גיוועזן · וואול איז צוא דעם דור פון רשב"י דאש אפילו צווישן דיא סוחרים גיפינט מען חכמה פון דר תורה · דר נאך האבין רבי יוסי

אונ

מה שמך אמר חנן אמרו ליה אלקים יחנך בני וישמע אלקים לקולך בשעתא דתצטרך ליה אמר רבי יוסי הא נטה שמשא והכא בתר טורא דא אית כפר קטן חד על שמך יתקרי כפר חנן · והלכו שם בלילה ולעו באורייתא וגילה להם סודות הרבה ע"ש באריכות בזוהר · (יב) ובתוך הדברים אמר שיזהר אדם בהן מאן דאתעדן על פתורא בתענוגי מאכלין אית ליה לאדכרא ולדאוג על קדושת ארץ ישראל ועל חורבן בית המקדש והקדוש ברוך הוא חשיב עליו האי עציבו דאיהו קא מתעציב כאלו בנה בית המקדש וכל חורבות ירושלים אתהדרין בבנין יופי זכאה חולקיה · (יג) שנית כוס של ברכה יקבלו בשתי ידים תחלה ויכוין כי שתי ידיו הן נגד אברהם ויצחק אברהם הוא סוד יד ימין מסיטרא דחסד ויצחק הוא סוד יד שמאל מסטרא דגבורה · והכוס שבין שתי ידיו הוא רמז ליעקב שהוא כלול מב' אבות כידוע ליודעי חן · ג' צריך ליתן עיניו בכוס של ברכה ויכוין בו שכמו כן ישגיח הקדוש ברוך הוא בהשגחה תדירא על ישראל ויקוים בנו עיני ה' אלהיך בה מראשית השנה · (יד) ד' שיהיה הלחם עדיין על השלחן שלא יהיה השלחן ריקם דהא לית ברכתא משתכח בדוכתא ריקניא ובפרט על פתורא ריקניא · וזהו סוד מאמר רז"ל שהיו מעמידים כוסות מלאים סביב כוס הברכה ולכן הזהיר רבינו שלמה לוריא ז"ל שלא יעמוד שום כלי ר קם על השלחן בשעת ברכת המזון כי אם מליאים · (טו) והואיל ואתי לידן מענייני כלים ריקים אימא ביה מילתא להזהיר העולם שהוא בדוק ומנוסה ולכן שומר נפשו ירחק ממנו · דע כי הזוהר הזהיר לכל איש ואשה אשר ירצו לילך לדרך או לילך להשרות להשתדל איזה דבר שצריך לו אם יפגע בצאתו מביתו כלי ריקם אזי לא ילך באותו יום לדרך ולא לשררה ומביא הזוהר ראיה מאלישע הנביא שאמר לשונמית היש לך מה בבית

אונ רבי חייא גיפרעגט דעם סוהר וויא אזו ער הייסט · האט ער צוא זייא גיזאגט איך הייש חנן · האבין זייא צוא אים גיזאגט גאט זאל זיך דער בארימן איבר דיר מיין זון · אונ גאט זאל צוא הערין דיין קול אין דער צייט אז דוא ווערשט בעטין צוא אים · אונ דער סוהר האט זייא נאך פיל סודות מגלה גיוועזן : (יב) אונ אין מיטן דיא רייד האט ער גיזאגט פיר זאכין וואש דער מענטש דארף אין זייא נזהר זיין · דאש ערשטע איז · דער וואש עשט ביי דעם טיש גוטע מאכלים גיהער צוא דער מאנן אונ צוא זארגן זיך אויף דעם הייליקייט פון ארץ ישראל אונ אויף דעם חורבן בית המקדש · אונ דאש טרויערקייט וואש ער טרויערט אויף דעם חורבן בית המקדש רעכנט אים גאט ב"ה גלייך וויא ער בויעט דעם בית המקדש · אונ גלייך וויא אלע חורבות פון ירושלים זיינן ווידר גיבויעט מיט איין שיין בויאונג · וואול איז זיין חלק : (יג) דאש אנדרע איז דאש דעם כוס פון דעם בענטשן זאל ער אים נעמן מיט זיינע ביידע הענט · אונ זאל מכוון זיין · אז זיינע צווייא הענט זיינן קעגן אברהם אונ יצחק · דען אברהם איז דיא מדה פון חסד דאש איז דיא רעכטע האנט · אונ יצחק איז דיא מדה פון גבורה · דאש איז זיין לינקע האנט אונ דער כוס וואש איז צווישן זיינע ביידע הענט דאש איז איין רמז אויף יעקב וואש ער איז כלול פון דיא ביידע מדות · אזו וויא דיא בעלי המקובלים שרייבן דאש דריטע איז ער מוז געבין זיינע אויגין צוא קוקין אויף דעם כוס של ברכה · אונ זאל דער מיט מכוון זיין · אזו וואול וויא איך קוק אויף דעם כוס של ברכה · אזו אויך זאל גאט ב"ה משגיח זיין אלע צייט אויף דיא ישראל : (יד) דאש פערטע איז דאש ברויט זאל ליגן אויף דעם טיש בשעת בענטשין פון וועגין דער טיש זאל ניט זיין ליידיג · ווארום קיין ברכה ווערט ניט גיפונן אין קיין ליידיג ארט אונ בפרט אויף איין ליידיגן טיש · אונ דאש איז דר סוד פון אונזרע חכמים וואש זייא פלעגין ארום דעם כוס של ברכה שטעלין כוסות פול מיט משקות אונ דרום האט דער רבינו שלמה לוריא ז"ל מזהיר גיוועזן אז ער זאל ניט שטעלין קיין שום ליידיגע כלי אויף דעם טיש בשעת בענטשין נאר פולע כלים : (טו) אונ וייל מיר שמועסן דא פון ליידיגע כלים · וועלין מיר דרינן זאגין איין זאך מזהיר צוא זיין דעם עולם אזעלכש וואש איז בדוק ומנוסה דרום דער וואש היט זיין לייב זאל זיך דער פון מרחיק זיין ווייש אז דער זוהר איז מזהיר צוא איטליכן מאנזבל אדר איין אשה וואש גייט אין וועג אריין אדר זייא ווילן גיין צוא איין שררה פון וועגין ביי אים צו פועלן איין זאך אדער עפיש ביי אים צוא קופן · אויב וויא דער מענטש גייט ארויש בגעגנט ער איינם וואש טראגט ליידיגע כלים · זאל ער דעם טאג ניט גיין אין וועג אריין אדר צוא דעם שררה

אונ

בבית ותאמר אסוך שמן אמר הנביא הא בודאי יחול עליך ברכה מה דכתיב כשמן הטוב יורד כו׳ על הררי ציון כי שם צוה ה׳ את הברכה משא״כ על כלי ריקם תמן לית ברכתא וכו׳ ולכן צריכין גם כן להסיר כלים ריקים מהשולחן בשעת ברכת המזון ודי באזהרה זו · (טז) הנלמד מזה הפרק הוא דהקבלת אורחים הוא גדול מהקבלת פני השכינה והשנית כשרואה אדם איזה דבר מצוה שצריך לאזור כגבור חלציו לקיימנה ולעורר גם אחרים להחזיק המצוה׳ ג׳ צריך האדם ליזהר אף שהוא חשוב ולמדן צריך לנהוג כבוד בכל אדם · (יז) וראייה מר׳ יוסי ור׳ חייא שנהגו כבוד בההוא טייעא דהוה שמו חנן ולבסוף ברכו ג״כ אותו ולא נהגו גאוה בנשיאותם · (יח) גם צריך האדם ליזהר בד׳ דברים שכתבתי המנהג בשעת סעודה ועיקר שלא יהיה כלי ריקם על השולחן בשעת ברכת המזון ואז ימלא ברכת ה׳ בכוס של הברכה כי שם צוה ה׳ את הברכה:

פרק סה **אמרו** רז״ל במסכת אבות ובטוב העולם נידון והכל לפי רוב המעשה · הנה הגאון אדוני אבי הרב המפורסם מהור״ר אהרן שמואל קאיידנווער ז״ל פיר׳ ע״פ דאיתא בגמרא דקידושין ת״ר לעולם יראה אדם עצמו כאלו חציו חייב וחציו זכאי עשה מצוה אחת אשריו שהכריע את עצמו ואת העולם לכף זכות עבר עבירה אחת אוי לו שהכריע את עצמו ואת כל העולם לכף חובה שנאמר וחוטא אחד יאבד טובה הרבה וכו׳: (ב) והנה קשה בדברי רז״ל קושית משה רבינו ע״ה דהקשה מפני מה יש צדיק וטוב לו וצדיק ורע לו רשע וטוב לו ורשע ורע לו והיאך אמרינן דבטוב העולם נידון לזה בא בעל המאמר לתרץ קושית משה רבינו ע״ה דהכל הוא אחר רוב המעשה א״כ אפילו האדם הוא צדיק גמור ועושה עבירה בשעה שהעולם הוא מחצה על מחצה חציו זכיות וחציו עונות

אונ דרום בדארף מען אויך אפ טאן דיא ליידיגע כלים פון דעם טיש בשעת בענטשן: (טז) פון דעם פרק ווערט אפ גילערינט אז צוא צוא נעמן דיא אורחים איז גרעשר פון מקבל צוא זיין דיא פני שכינה· אונ דאש אנדרע ווערט אפ גילערינט אז איין מענטש זעהט עפיש איין דבר מצוה מוז ער זיך שטארקן זיא מקיים צוא זיין אונ זאל נאך אנדרע אויך דער וועקין צוא האלטן דיא מצות· דאש דריטע ווערט אפ גילערינט דר מענטש מוז נזהר זיין דאש חאטשע ער איז איין חשוב אונ איין למדן זאל ער פארט נוהג כבוד זיין איטליכן מענטשן: (יז) אונ איין ראיה איז דער צוא פון רבי יוסי אונ רבי חייא וואש זייא האבין נוהג כבוד גיוועזן אין דעם סוחר וואש האט גיהיישן חנן אונ צום סוף האבין זייא אים גיבענטשט אונ האבין זיך ניט גיהאלטין בעל גאוה מיט זייער נשיאות: (יח) אויך מוז דער מענטש נזהר זיין אין דיא פיר זאכין וואש פריער זיינן גישטאנן· אונ דער עיקר איז קיין ליידיגע כלי זאל ניט שטיין אויף דעם טיש בשעת בענטשין אונ דענמאלט וועט ער ווערין דער פילט מיט דער ברכה פון גאט אונ וועט האבין מזל אונ ברכה אמן:-

פרק סה אמרו אונזרע חכמים ז״ל האבין גיזאגט אין דער מסכת אבות ובטוב העולם נידון והכל לפי רוב המעשה מיט גוטש ווערט דיא וועלט גימשפט אונ אלץ איז נאך דיא פיל מעשים נאך· האט מיין פאטער דער גאון מפורש גיוועזן דעם פשט דער פון דאש מיר האבין גילערינט אין מסכת קידושין דיא רבנן האבין גילערינט אייביג זאל דער מענטש זיך זעהן גלייך וויא ער האט גיטאן האלב עבירות אונ האלב מצות· טוט ער איין מצוה איז וואול אים וואש ער האט זיך מכריע גיוועזן מיט גאר דער וועלט לכף זכות. האט ער גיטאן איין עבירה· איז וויא צוא אים וואש ער האט זיך מכריע גיוועזן מיט גאר דיא וועלט לכף חובה דען אזו שטייט אין פסוק אונ איין עבירה מאכט פאר ליהרן פיל גוטש: (ב) אונ נון אין דער משנה איז קשה דיא קשיא פון משה רבינו ע״ה דאש ער האט גיפרעגט· פאר וואש איז פאר האנדין איין צדיק וואש איז אים גוט אונ איין צדיק וואש איז אים שלעכט אונ איין רשע וואש איז אים גוט אונ אזו איין רשע וואש איז אים שלעכט· אונ וויא זאגין מיר ובטוב העולם נידון מיט גוטש ווערט די וועלט גמשפט· דרום פאר ענפרט עש דיא משנה ווייטר והכל לפי רוב המעשה דען אלץ ווענט זיך נאך דיא מעשים נאך וואש זיינן מער דרום אפילו ווען דער מענטש איז איין צדיק גמור· אונ ער טוט איין עבירה בשעת דיא וועלט איז האלב זכאי אונ האלב חייב איז ער דיא וועלט מכריע לכף חובה· דענמאלט איז שלעכט דעם צדיק אונ אזו אויך איז פאר קערט אז דער רשע טוט איין מצוה בשעת אז·

עונות והוא מכריעו לכף חובה אזי הוא צדיק ורע לו וכן להיפך אם רשע עושה מצות בשעה שהעולם מחצה על מחצה וא"כ הוא מכריע את העולם לכף זכות ומזכה את הרבים אזי הוא רשע וטוב לו ולכן דייקינן והכל הוא לפי רוב המעשה וק"ל וזה דברי פי חכם חן · (ג) ולי נראה כי בעולם הזה האדם נידון לפי רוב הממון וכמשאז"ל רבי היה מכבד עשירים כי כל הכבוד המדומה שיש עכשיו בעתים הללו הוא תולה הכל בעושר והכסילים מביאים ראיה מרבי שהיה מכבד עשירים אבל אינם יודעים שרבינו הקדוש היה ג"כ מכבד לעניים לומדי תורה כי המה בעלי המעשה ובעולם הבא חולקין כבוד לפי רוב מעשים הטובים ולא לפי רוב הממון וזהו הפירוש בגמרא ובטוב העולם נידון כנ"ל אבל הפירוש והכל לפי רוב המעשה ר"ל שהן תלמידי חכמים שהם בעלי המעשה (ד) ולכן יש התעוררות גדול לכל איש אשר גם כן זיכהו ה' בעושר והוא רב או נגיד בקהלה במדינה אל יקל בשביל עשרו בכבודן של תלמידי חכמים לאנהגא בהון קלנא ח"ו ויחשוב תמיד שאומנות בעלי תורה היא למעלה מכל אומנות שבעולם וכל מי שמתכבד בקלון חבירו בשביל כבודו שמתנשא באשר שהוא ראש ואינו מסביר פנים יפות לכל העם הנצבים עליו ע"ז עתידין ליתן את הדין ולהיות כבושים תחת רגליהם ושם יתאוו לראות באור שלהם ולהנות ממנה תחשכנה עיניהם מראות בכבודן · (ה) והנה בכמה מקומות האדם מוזהר ודינו הוא קשה בשביל שמבזה בעלי תורה והכרוז מכריז בכל יום אוי להם לבריות מעלבונה של תורה ע"כ יראה האדם לחלק כבוד לת"ח באשר שהקב"ה חפץ בכבודן ויהיה זהיר לגדל ולרומם בכבודם ותפארתם של בעלי תורה ואף אם כסא האדם הוא בין הגדולים תשים אל לבך שכסא של ת"ח גדול מכסאך : (ו) וכמו שמצינו שחזקיהו מלך יהודה ע"ה כשהיו באים אליו תלמידי חכמים היה

עומד

דיא וועלט איז האלב חייב אונ האלב זכאי איז ער מכריע דיא וועלט לכף זכות · אונ איז מזכה רבים דענמאלט איז דעם רשע גוט אויף דער וועלט · דרום זאגט דיא משנה והכל לפי רוב המעשה אונ אלץ ווענט זיך נאך די מעשים וואש זיינן מער אזו וויא פריער איז גישטאנן אזו האט גיזאגט מיין פאטר ז"ל : (ג) אונ מיר דאכט זיך דען אויף דר וועלט ווערט דער מענטש גמשפט וועדליג דעם פיל געלט · אונ אזו וויא אונזרע חכמים ז"ל זאגין רבי האט ערליך גיהאלטן דיא עשירים · דען גאר דער כבוד וואש עש איז פר האנדן אין היינטיגע צייטן היינגט אלץ אן אין עשירות · אונ דיא נארנים ברייננן זיך איין ראיה פון רבי וואש ער האט מכבד גיוועז דיא עשירים · אבר זייא ווייסן ניט אז רבי האט אבר דיא ארעמע לייט בעלי תורה אויך מכבד גיוועז וייל זייא טוען מעשים טובים · אונ אויף עולם הבא טיילט מען אפ כבוד וועדליג דיא פיל מעשים טובים וואש דר מענטש האט אונ ניט נאך דעם פיל געלט נאך · אונ דאש מיינט דיא משנה ובטוב העולם נידון אונ מיט גוטקייט ווערט דיא וועלט גמשפט והכל לפי רוב המעשה אונ אלץ ווערט גמשפט אויף יענר וועלט נאך דיא פיל מעשים טובים דאש מיינט מען אויף עולם הבא גיט מען כבוד צוא ת"ח וואש האבין פיל מעשים טובים (ד) דרום איז פאר האנדן גרויש התעוררות צוא איטליכן מענטשין וואש גאט האט אים מזכה גיוועז מיט עשירות אונ ער איז איין רב אדר איין הער אין איין שטאט זאל ער פון וועגן זיין עשירות ניט גרינג האלטין דעם כבוד פון דיא חכמים אין זייא נוהג צוא זיין שאנד ח"ו · אונ ער זאל תמיד טראכטין אז דאש אומנות פון תורה לערנן איז בעשר פון אלע אומנות פון דער וועלט · אונ איטליכר וואש ווערט גיערליכט מיט דער שאנד פון זיין חבר פון זיין כבוד וועגין דאש ער האלט זיך בעל גאוה וייל ער איז איין ראש · אונ נעמט ניט צוא בסבר פנים יפות צוא אלע לייט וואש שטייען פאר אים · דיא וועלין מוזין דרויף דין אונ חשבון געבין · אונ וועלין זיין בצוואונגן אונטר דיא פיס פון דיא ת"ח · אונ דארטין וועלין זייא גלושטין צוא זעהן אין דעם ליכט פון דיא ת"ח אונ דער פון הנאה צוא האבין · אבר זייערע אויגן וועלין פינצטר ווערין פון צו זעהן אין זייער כבוד · (ח) אונ נון אויף פיל ערטר האב איך שוין מזהיר גיוועז דעם מענטשין דאש זיין דין איז שווער פון וועגן ער איז מבזה דיא בעלי תורה · אונ אויף דעם היכל רופט מען אויש ווייא איז צוא דיא לייט וואש זיינן מבזה דיא בעלי תורה · דרום זאל דער מענטש זעהן כבוד אן טאן צוא דיא ת"ח · וייל גאט ב"ה וויל אין זייער כבוד אונ ווען אפילו דיין שטול איז צווישן דיא גרוישע לייט זאלשטו טאן צוא דיין הארץ אז דיא שטול פון דיא ת"ח איז גרעשר פון דיין שטול : (ו) אזוא וויא מיר האבין גיפונן

בייא

עומד מכסאו ויצא לנגדם והיה מחבקו ומנשקו ואומר לו רבי רבי אבי אבי רכב ישראל וכן היה אומר אנטנינוס לרבינו הקדוש הלואי הייתי מצע תחתיך בעולם הבא · ומי שמנהיג נשיאותו ברמה בשביל להרבות כבודו אזי רימה תאכלהו ולעפר תרד כבודו והעיקר שצריך האדם להזהר בכבוד רבו כמו בכבוד אביו ואמו וצריך להתפלל עבור רבו ועבור אביו ואמו וכה יאמר בקצרה רבש"ע יהא רעוא מן קדמך שתתן חיי אריכא ומזוני רויחא וסייעתא דשמיא לאבי מורי ואמי מורתי ולרבותי ולכל בני משפחתי לאריכות ימים יהיו לרצון אמרי פי וגו' · לכן צריך האדם להשליך מדת הגאוה ולהחזיק הענוה · (ז) ואף דאמר רבי חייא בר רב אשי אמר רב תלמיד חכם צריך להיות גאוה אחד משמיני שבשמינית ומעטר ליה כסאסאה לשבולתא שמעתי הפירוש בשם הגאון מהור"ר וואלף אב"ד דק"ק פיזנא ז"ל דאמר שכוונת ר' חייא היה בזה שאדרבה שת"ח צריך להיות עניו ולכן אמרו אחד משמיני שבשמינית דע כי השם הקדוש של ע"ב היוצא מפסוקים ויס"ע ויב"א וי"ט כאשר הוא מסודר בזוהר פרשת בשלח ברתיכא קדישא עלאה תמצא בשורה שמינית אחד משמונה שמות שבה תיבת ענ"ו וקל להבין ושפתים ישק

וה"ו	יל"י	סי"ט	על"ם	מה"ש	לל"ה	אכ"א	כה"ת	
הז"י	אל"ד	לא"ו	הה"ע	יז"ל	מב"ה	הר"י	הק"ם	
לא"ו	כל"י	לו"ו	פה"ל	נל"ך	יי"י	מל"ה	חה"ו	
נת"ה	הא"א	יר"ת	שא"ה	רי"י	או"ם	לכ"ב	וש"ר	
יח"ו	לה"ח	כו"ק	מנ"ד	אנ"י	חע"ם	רה"ע	יי"ז	
הה"ה	מי"כ	וו"ל	יל"ה	סא"ל	ער"י	עש"ל	מי"ה	
וה"ו	דנ"י	הח"ש	עמ"ם	ננ"א	ני"ת	מב"ה	פו"י	
נמ"ם	יי"ל	הר"ח	מצ"ר	ומ"ב	יה"ה	ענ"ו	מח"י	
דמ"ב	מנ"ק	אי"ע	חב"ו	רא"ה	יב"ם	הי"י	מו"ם	

ביא יחזקיהו מלך יהודה ע"ה דאש אז די ת"ח פלעגן קומן צו אים · פלעגט ער אויף שטיין פון זיין שטול אונ זייא אנטקעגין גיין אונ פלעגט צוא איטליכן ת"ח קושין אונ האלזין אונ האט אים גיזאגט דוא בישט מיין רבי דוא בישט מיין פאטר דוא בישט איין מגין אויף דיא ישראל אונ אזוא אויך האט דער אנטנינוס גיזאגט צוא רבינו הקדוש הלוואי זאל איך אויף עולם הבא זיין דיין פיסן ביינקל · אונ דער וואש פירט זיין נשיאות מיט הוכקייט פון זיין כבוד וועגין · וועלין אים ווערים עסין אונ זיין כבוד וועט נידרן צוא דער ערד · אונ דער עיקר איז דער מענטש מוז נזהר זיין אין דעם כבוד פון זיין רבי אזו וויא אין דעם כבוד פון זיין פאטר אונ מוטר · אונ ער מוז מתפלל זיין פאר זיין רבי אונ פאר זיין פאטר אונ מוטר · אונ אזו זאל ער זאגן רבונו של עולם · עש זאל דיין איין ווילין פון פאר דיר אז דוא

והנה

זאלשט געבין לאנג לעבין אונ פרנסה בריות אונ הילף פון דעם הימל צוא מיין פאטר אונ מיין מוטר · אונ צו מיינע רביים · אונ צוא גאר מיין משפחה אויף לאנג לעבין יהיו לרצון וכו' · אונ דרום מוז דער מענטש אוועק ווארפין דיא מדה פון גאוה אונ צוא בגרייפין אין דער מדה פון ענוה: (ז) אונ תאטשע רבי חייא האט דאך גיזאגט איין תלמיד חכם מוז האבין איין אכט הלק פון איין אכט חלק גאוה · האב איך גיהערט דעם פירוש דרויף פון הגאון הרב מהור"ר וואלף דער רב פון פוזנא דאש ער האט גיזאגט אז רבי חייא מיינט דער מיט אז דער ת"ח מוז דווקא זיין איין עניו · אונ דרום זאגט ער דאש לשון שמינית שבשמינית איז טייטש איין אכט חלק פון איין אכט חלק אונ זאגט ניט איין פיר אונ זעכציג חלק · דען זאלשט ווישן אז פון דיא פסוקים ויסע ויבא ויט גייען ארויש צווייא אונ זיבציג שמות אונ זייא

זיינן

(ח) והנה לפי דעתי במה שאמר רבי חייא הוא הענין ברמז שצריך האדם להיות עניו ולא אמר זה בפירוש אלא אמר הלשון צריך להיות נוהג שמינית שבשמינית נראה מזה דבא לרמז שאפ"ה יאות לתלמיד חכם לנהוג קצת סלסול בעצמו וכדאמרינן ומעטרא ליה כסאסאה ועל זה אמר רב נחמן אחר כך אנא לא בעינא מיניה ולא מקצתיה פירוש אין אני חפץ אף בסלסול ונדנוד שום גאוה אפילו מעט מזעיר ורמז באמירתו בנעלם של מיניה ומקצתה רצה לומר מהשורת השמינית וממקצתה מהשם השמיני וכל זה מרמז למעט הגאוה בכל אפשרי אפילו במעט הנרמז במ"ה לא מינית ולא מקצתה ועל זה סיים מר זוטרא מאי דכתיב תועבת ה' כל גבה לב אפילו כל דהו משמע והטעם הוא מפורסם כל המתגאה כאלו עובד גלולים והגאוה הוא תקרובת גלולים כמ"ש לקמן בסייעתא דשמיא: (ט) על כן אני מזהיר על מדת הענוה כמו שאמר הכתוב צ"ח רכב על דבר אמת וענוה צדק ולא ענוה של רמיה כדי להראות פנים של ענוה לבריות הלא אלהים יחקר זאת ואל אלהי הרוחות יביא במשפט למי שאינו נוהג באמת ובענוה אבל מי שנוהג בענוה ובאמת עליו נאמר ואוהביו כצאת השמש בגבורתו אמן:

פרק סו לפי מה שכתבנו לעיל יבואר גמרא א"ר יוחנן בכל מקום שאתה מוצא גדולתו של הקב"ה וכו' הפירוש הוא כך לפי עניות דעתי כי כבר כתבנו לעיל דשם ענ"ו הוא שם שמינית שבשמינית והנה זה מבואר השם הגדול הנקרא חס"ד הוא גימטריא ע"ב וזהו שאמר רבי יוחנן כל מקום שאתה מוצא גדולתו של הקב"ה ר"ל שם הגדול שהוא שם המפורש שהוא בחס"ר בע"ב שמות שם אתה מוצא ענותנותו של הקב"ה רצה לומר שם הוא מרומז דהקב"ה הוא ענו וק"ל: (ג) ועיקר ענותנותו של האדם צריך להיות במתון כל מעשיו ולהתבונן אם לא פגם ח"ו בכבוד הקב"ה ובכבוד

זיינן מסודר אויף אכט שורות אונ אין איטליכר שורה אכט שמות · אזו וויא אין פנים שטייט · אונ אין דער אכטר שורה אט פאר האנדן איין עם פון דיא אכט שמות וואש הייסט ענו דער שם ווייזט אז מען גיהער איין עניו צו זיין: (ח) זאגט דער מחבר אונ נון נאך מיין דיעה נאך איז דאש וואש רבי חייא זאגט נאר מיט איין רמז אז דער ת"ח זאל זיין איין עניו אונ ווארום זאגט ער ניט ארויש בפירוש דער ת"ח דארף זיין איין עניו נאר דער מיט קומט ער מרמז זיך אז דר ת"ח דארף פארט ווייזן אביסל גדלות אונ דרויף זאגט רב נחמן איך וויל אפילו גאר ווייניג גאוה אויך ניט האבין · אונ דעם טעם ווייסט מען דאך שון ווייל דער וואש האלט זיך בעל גאוה איז גלייך וויא ער דינט גלולים · אונ דיא גאוה איז דיא תקרובת פון גלולים אזו וויא מיר וועלין ווייטר שרייבין מיט גאטש הילף: (ט) דרום בין איך מזהיר דער מענטש זאל זיין איין עניו · אונ ניט קיין ענוה פון פאלשקייט דאש איז פאר לייט צוא ווייזן זיך פאר איין עניו אבר באמת זאל ער האבין גאוה · דען פאר וואר גאט וועט דאש פארשטין · אונ גאט ב"ה וואש האט בשאפן אלע נשמות וועט ברייננגן צום משפט דעם וואש פירט זיך ניט באמת אונ מיט ענוה אבר דער וואש פירט זיך יוא באמת אונ בענוה אויף דעם ווערט גיזאגט ואוהביו כצאת השמש בגבורתו אונ זיינע ליב האבער וועלין זיין אזוא וויא דיא זון גייט ארויש אין איר שטארקייט אמן:

פרק סו לפי ווערליג מיר האבין פריער גישריבן קען מען פאר שטיין איין גמרא וואש רבי יוחנן זאגט אין אלע ערטער וואש דוא וועשט גפינען דיא גדולה פון גאט ב"ה דארטן וועשטו גפינען זיין ענוות דאש גאט ב"ה איז איין עניו · איז דער פירוש דער פון אזו · דען מיר האבין שון פריער גישריבן אז דער שם עניו איז דער שמיני שבשמינית · אונ דאש איז ידוע דאש דער שם וואש ווערט גירופן חסד טרעפט אן צווייא אונ זיבעציג דאש מיינט רבי יוחנן אוף דאש ארט וואו דוא וועשט גפינען דאש גרושקייט פון גאט ב"ה דאש איז דער גרוסר שם חסד וואש ער טרעפט אן צווייא אונ זיבעציג דאש זיינען דיא צווייא אונ זיבעציג שמות דארטן וועשטו גפינען מרומז צווישן דיא שמות עניו צוא ווייזן אז גאט ב"ה איז איין עניו · (ג) אונ דאש ענוות פון דעם מענטשן מוז זיין דאש אלע זיינע מעשים זאלין זיין מיט ישוב אונ צוא פאר שטיין אויב ער האט ניט פוגם גיוועזן ח"ו אין דעם כבוד פון גאט ב"ה · אונ אין דעם כבוד פון לייט · אונ דיא מדה פון גאוה איז דאש גישווינדקייט וואש דער מענטש גוויינט זיך צוא אלע

ובכבוד הבריות ומדת הגאוה היא המהירות שמרגיל האדם לכל דברים רעים וחטאים לה' ומדה זו עבירה גוררת עבירה גורם חימוד ממון באמרו כמה מעלות יש בי ועל כרחך מקיים בי אל תגעו במשיחי ולא תגע בי יד ומכ"ש בממוני ובנכסי וזהו אי אפשר כי אם יושב יחידי בלתי שכונות בני אדם סביביו: (ג) גם עבירה של גאוה הוא גורם שמלבין פני חבירו ברבים כי הבעל גאוה מדקדק על כבודו כחוט השערה וגם זה אי אפשר בנגיעת כבוד של המתגאה וכמעט מזעיר מתרגז ולבו בוער כאש של גיהנם ומחרף ומבזה ומלבין את פני הבריות וקי"ל כל המלבין פני חבירו ברבים אין לו חלק לעולם הבא: (ד) גם גורם ערבוב השכל בתורה ובתפלה ומה נספר בחסרון מדת הגאוה הלא קצרה היריעה הגאוה מביא האדם לדבר דברים שהוא גניבת דעת כגון שאמר מפני הגאוה לבריות לכבודך אני עושה כך וכך אני אעשה ולבו בל עמו (ה) ובא וראה מה דאיתא בזוהר פרשת ויצא על דקדוק האמת ויושר רבי יצחק הוי יתיב קמי חד מערתא עבר חד בר נש ותרין בנין עמיה והוי אזיל אמר הבן האחד דא תוקפא דשמשא מסטרא דדרום איהו ועלמא לא אתקיים אלא על רוח ורוח איהו קיומא שלימא דכל סטר ואלמלא רוח לא יכיל עלמא לאתקיימא וכו' ת"ח בשעתא דיחדו שבטי יה ואמרו שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד כדין אתחבר יעקב אבוהון עם שבטי יה ואמר בשכמ"לו (ר"ל אם בעל נפש אתה תבין כי מדת החסד אשר נכללות בה מדת הגבורה שהוא תוקפא דשמשא ועל ידי כן ממתיקין הדינים שבגבורה והכל הוא ע"י מדת אמת של יעקב): (ו) אמר ר' יצחק אשתתף בהדייהו ואשמע מינייהו כמה רזין דאורייתא עיין שם בכה רבי יצחק וכו' אמר האי ב"נ לר' יצחק זיל לאורחך ואנא איזיל למתא להילולא דברי אמר רבי יצחק השתא אית זימנא למיהך לאורחי לחודי הואיל שאמר לי בפירוש שלא אלך עמהם ולא זמנא לי לבי הילולא: (ז) אזל רבי יצחק וסדר מילין אלין קמיה דרשב"י אמר רשב"י ודאי שפיר קאמרי ואלין הן מבני בנוי דר' צדוק חלשא ומ"ט היה נקרא חלשא דארבעין שנין הוה בתענית על ירושלים דלא יתחרב ביומיה והוה פריש

על

שלעכטע זאכין · אונ דיא דאזיגע מדה איז גורם צו גלוסטין געלט · ווייל ער זאגט איך האב פיל מעלות · (ג) אויך איז דיא גאוה גורם מבייש צוא זיין חבר פאר פיל לייט · ווארום איין בעל גאוה איז זייער מדקדק אויף זיין כבוד אונ אז איינער איז פוגם בכבודו וויא חוט השערה ווערט ער תיכף צארינדיג · אונ זיין הארץ ברענט אזו וויא דאש פייער פון דעם גיהנם אונ איז יענם מבזה אונ פאר שעמט אים צווישן פיל לייט · אונ דער וואש פאר שעמט זיין חבר צווישן פיל לייט האט ניט קיין חלק לעולם הבא · (ד) אויך איז ער גורם זיין שכל זאל צוא מישט זיין אין דער תורה אונ אין דער' תפלה אונ וואש זאלין מיר דער ציילן אין דעם חסרון פון דער מדה פון גאוה פאר וואר קיין פאפיר וועט ניט קלעקין דאש אויש צוא שרייבן · דיא גאוה ברייגגט דעם מענטשין צוא ריידן זעלכע רייד וואש גנבנען דיא דעה פון לייטן דהיינו מחמת גאוה זאגט ער צוא איינם · פון דיין כבוד וועגין האב איך אזו אונ אזו גיטאן · אונ אזו אונ אזו ועל איך טאן · אונ זיין הארץ איז גאר ניט דער בייא נאר ער זאגט עש פון וועגין יענר זאל אים כבוד אן טאן · (ה) קום אונ זעה וואש עש שטייט אין זוהר פרשה ויצא רבי יצחק איז גיזעסין פאר איין מערה · איז פאר אים איבער גיגאנגן איין מענטש אונ זיינע צווייא זין זיינען גיוועז מיט אים · האט איין זון גיזאגט צוא זיין פאטער דאש שטארקייט פון דער זון איז פון דרום זייט אונ דיא וועלט האט מער קיין קיום ניט נאר אויף דעם ווינט · אונ ווען דער ווינט זאל ניט זיין וואלט דיא וועלט קיין קיום ניט גיהאט אונ האט נאך פיל סודות גיזאגט · (ו) האט רבי יצחק גיזאגט איך וועל זיך משתתף זיין מיט זייא · אונ וועל הערין וואש זייא זאגין · איז ער גיגאנגן מיט זייא אונ האט גיהערט פון זייא פיל סודות פון דער תורה · האט דער מענטש גיזאגט צוא רבי יצחק גייא דיר צוא דיין וועג · אונ איך וועל גיין אין שטאט אריין אויף דער התונה פון מיין זון האט רבי נצחק גיזאגט אצונד איז דיא צייט איך זאל מיר אליין גיין צוא מיין וועג ווייל ער האט מיר בפירוש גיזאגט איך זאל מיט אים ניט גיין אונ האט מיך ניט גיבעטן אויף דער התונה · (ז) איז רבי יצחק גיגאנגען · אונ האט דאש דער ציילט פאר רבי שמעון בן יוחאי · האט רבי שמעון בן יוחאי גיזאגט זיי זאגין בוודאי רעכט · אונ זייא זיינן פון דיא איינקליך פון דעם שלאפין רבי צדוק · אונ פאר וואש האט מען אים גירופן דער שלאפר רבי צדוק · ווייל ער האט

גיפאסט

על כל מלה ומלה דאורייתא רזין עלאין · (ח) ולא הוו יומין זעירין שפגע ר' יצחק להאי רבי צדוק ובנו הקטן א"ל ר"י אן הוא ברך אוחרא א"ל עבידנא ליה הילולא ואשתאר אצל אשתי אח"כ שאל אותו מ"ט לא זמינת לי להילולא דבריך א"ל חייך דלא זמינך להלולא דברי בגין תלת מילי א' דלא ידענא בך דלמא אנת גברא רבא ואיפגם ביקרך שנית דלמא אנת אזיל בבהילו לאורחך ולא אטרח לך · (ט) וטעם ג' הוא דלא תכסוף קמיה חבורה דילן דכל אלין דאינון אכלין בפתורא דחתן וכלה כולהו יהבי מתנות ונבזבזן להחתן ואולי אנת גבר מסכנו א"ל רבי יצחק מאי שמך א"ל צדוק זוטא בההוא שעתא אר"י אוליפנא מיניה תריסר רזין דאורייתא (י) ע"כ נלמוד מזה המעשה שאמרו דורות הראשונים בפיהם כאשר היה האמת בלבבם ומה מאוד הוא משובח הדבור של יושר כדאיתא בזוהר פרשה פקודי כי יש משחיתים מיוחדים אשר הם תחת שלטון של אף וחימה והמה ממונים לשמוע דברים של כל אלין דמחייכין במלין דאורייתא או במילין של יראה ומוסר (יא) וכן הם מיוחדים לשמוע דברי כת המדברים איזה גנות ח"ו על איזה ת"ח או על איזה אדם כשר ובאלו הדברים גורמים שהנחשים מפשיטים מעליהם את עור שלהם והוא כואב להם וצועקים בקול גדול עד שמעוררים את הנחשים המשחיתים העומדים בחדרי גיהנם הנקרא בור וגם הם מפשיטים עורם מעליהם וצועקים עד שמעוררים לנחש סמאל אשר הוא ממונה עליהם וקשקשת שלו הוא מונח לפניו ואז פורחים משחיתים ומחבלים היוצאים מקשקשים דיליה ומהם מתעוררים גזירות רעות וכל זה הוא על ידי דבור של דופי כנ"ל (יב) וכן יש משחיתים מיוחדים הנקראים אוררי יום והם ממונים על מי שמקלל עצמו באיזה שעה

או

גיפאסט פערציג יאר אז ירושלים זאל ניט חרוב ווערין אין זיינע טעג אונ ער פלעגט בשיידן אוף אטליכר זאך פון דער תורה גרוסע סודות · (ח) אונ אין ווייניג צייט ארום · האט דער רבי יצחק בגעגנט דעם רבי צדוק מיט זיין קליינם זון · האט רבי יצחק אים גיפרעגט וואו איז דיין אנדערר זון האט רבי צדוק אים גיענפרט איך האב אים חתונה גימאכט · איז ער גיבליבן בייא זיין ווייב · האט רבי יצחק אים גיפרעגט פאר וואש האשטו מיך ניט גיבעטין אוף דער החתונה פון דיין זון · האט ער אים גיענפרט אבר דרייא זאכין האב איך דיך ניט גיבעטן איין מאל ווייל איך קען דיך ניט טאמר בישטו איין גרושר תלמיד חכם וועל איך אפשר פוגם זיין אין דיין כבוד · דאש אנדרי האב איך גיטראכט טאמר גייסטו היילינדיג צוא דיין וועג וואש דוא בדארפסט גיך אן קומן צוא דיין אורט · דרום האב איך דיך ניט גיוואלט מטריח זיין · (ט) דאש דריטע איז פון וועגין דוא זאלסט ניט מבויש ווערין פר אונזר חברותא דען בי אונז איז דער מנהג אז אלע וואש עסן אוף דער חתונה · גיבין זייא אלע מתנות צוא דער חתן וכלה אונ טאמר ביסטו איין ארום מאן אונ האסט ניט קיין מתנה צוא געב · וועסטו מבויש ווערן · האט רבי יצחק אים גיפרעגט ויא הייסטו · האט ער גיענפרט צדוק זוטא הייס איך · האט רבי יצחק גיזאגט אין דער צייט האב איך פון אים גילערנט נאך צוועלף גרוסע סודות התורה · (י) פון דער מעשה יערט גילערנט אז דיא ערשטע דורות פלעגין מיט זייער מויל זאגין אזו וויא דער אמת איז גיוועזן אין זייער הארץ · אונ וויא זייער איז גילובט דער דיבור וואש איינר רעט מיט יושר אונ מיט אמת אזו וויא עש שטייט אין זוהר פרשה פקודי דען עש איז פאר האנדין משחיתים וואש זייא זיינען אונטר דער גיוועלטקייט פון דיא אף וחימה · אונ זייא זיינען ממונה צוא הערין דיא רייד פון דיא וואש שפעטן אויש דיא רייד פון דער תורה אדער פון דיא רייד פון מוסר · (יא) אונ אזו אוך זיינן זייא מיוחד צוא הערין דיא רייד פון דיא לייט וואשריידן שלעכטע רייד אוף תלמידי חכמים אדער אוף אנדערע פרומע לייט אונ מיט דיא רייד זיינן זייא גורם אז דיא שלאנגען מוזן אפ ציהן דיא הויט פון זיך זעלברט אונ דאש טוט זייא זייער וויא אונ שרייאן מיט איין גרוש קול ביז זייא דער וועקין דיא משחיתים וואש שטייאן אין דעם חדר פון דעם גיהנם וואש הייסט בור · אונ זייא האבין איין גישטאלט פון שלאנגן · ציהן זייא אוך אפ דיא פעל פון זיך זעלברט · אונ שרייאן זייער ביז זייא דער וועקין דעם נחש (סם) וואש ער איז ממונה איבר זייא הייבט ער אן צוא שאקלין מיט זיין קשקשת פליהן ארוש פיל מזיקים אונ משחיתים · אונ פון זייא ווערט דער וועקט שלעכטע גזירות אוף דער וועלט ח"ו אונ דאש קומט אלץ איבר דיא שלעכטע רייד וואש דיא לייט ריידן אוף צדיקים · (יב) אונ איזו אוך זיינן פאר האנדין משחיתים וואש ווערין גירופן אוררי יום · אונ דיא זיינן ממונה איבר דיא וואש שילטן זיך אמאל אדער

או שמקלל עצמו בכעס ונוטלין האי קללה ומקרבין אותה אל נחש עקלתון כת של סמאל ועי"כ הוא מקטרג ומעורר צרות רבות ורעות וכן יש משחיתים על בר ישראל המגזם גיזומין שהם שלא כדת תורתנו הקדושה או שזורק כלי בחמתו אזי אותם הממונים נוטלין אותן דברים רעים ומעלים אותם לבית וועד שלהם ואומרים הא קרבנא דפלניא דקריב לון ומכריזין כרוז ווי להאי פלניא וכו' ראה גם ראה כמה שלוחים וממונים והרפתקאות וסיבות על האדם שיסודו הוא מעפר וסופו יהיה לעפר וכל זה ישים האדם אל לבו לחשוב אל הסוף ותכלית כי האדם אינו יודע מה יולד יום ומה יגרום לו השעה ומה תפעל לו הרגע כי התעיף עיניך בו ואיננו והרבה שלוחים למקום ב"ה לענות בו האדם ופתע פתאום נלכד בפח יוקשים: (יד) והראייה מאיוב שהיה ירא אלהים וסר מרע ואעפ"כ על חטא קטן קטרג השטן עליו ונמסר הוא ובניו ביד השטן ונאבד עשרו ממנו כהרף עין ומתו בניו ואח"כ באו עליו יסורים כמבואר בספר איוב ומרוב הצער קילל איוב את יומו אשר נולד בו וידבר דברים קשים כלפי מעלה וע"י כן באו אליו חביריו והוכיחו את איוב ואמרו אליו שלא יבעט ביסורים כי כל דרכי ה' הם יבאו במשפט על דרכי בני האדם וכששמע איוב לעצת חביריו המוכיחים אותו בזכות זה אחריתו היה טוב מאוד וכפל כפלים נתן לו הקב"ה שכרו בעבור ששמע לקול יראה ותוכחה:
(טו) והנה אכתוב לך מאמר אחד מזוהר פרשה לך לך שייך לענין זה וז"ל ויאמר מלך סדום אל אברם וגו' בשעה שהנשמה יוצאת מהגוף של צדיק ועוברת על פתח של גיהנם ורוצה לקרוא שם אל ה' בקול תפלה כי גדול כוחן של צדיקים שעל ידי תפלה יתן להם רשות להוציא רשעים מגיהנם אזי עומד

וואש ער שילט זיך מחמת כעס · אונ זייא נעמן דיא קללה אונ גינעהמן זיא צוא דעם נחש עקלתון דיא כיתה פון דעם (סם) · אונ דורך דעם איז ער (סם) מקטרג אונ ברייננט פיל בייזע צרות ח"ו אוך איז פאר האנדין משחיתים וואש זיינן ממונה איבר דעם יהודי וואש ווארפט איין כלי מיט זיין כעס · נעמן זייא דיא שלעכטע רייד אונ דיא כלי אונ ברייננן עש אוף צו זייער זאמלונג אונ זאגין דאש איז דער קרבן וואש דער דאזיגר מענטש האט מקריב גיוועזן צוא אונז אונ רופן אויש ווייא איז צוא דעם דאזיגן מענטשן וואש ער האט אפ גיקערט · (יג) נוא זעה וויפל שלוחים אונ ממונים אונ טרעפונג אונ סיבות וואש גייאן איבער אוף דעם מענטשין וואש זיין גרונד איז פון ערד · אונ זיין סוף איז ער זאל ווערן ערד אונ דאש אלץ זאל דער מענטש טאן צוא זיין הארץ צוא טראכטן אוף זיין סוף דען דער מענטש ווייסט ניט אלע טאג וואש מיט אים קען זיך טאן וואש איטליכע שעה ווערט אים גורם זיין אונ וואש אין דער רגע ווערט אים גיווערקט ווערין אונ גאט ב"ה האט דאך פיל שלוחים צוא פיינגען מיט זייא דעם מענטשין אונ פלוצלונג ווערט ער גיחאפט אין דער גישטריקלטע נעץ · (יד) אונ איין ראיה איז דער צוא פון איוב וואש ער איז גיוועזן איין גאטש פארכטר · אונ האט זיך אפ גיקערט פון בייז פון דעסט וועגין איבר איין קליינר עבירה · האט דער שטן אויף אים מקטרג גיוועזן · אונ ער מיט זיינע קינדר זיינן איבר גיענטפרט גיווארין אין דער האנט פון דעם שטן · אונ זיין עשירות איז פון אים פאר לארין גיווארין אין איין הרף עין · אונ זיינע זין זיינן גישטארבן אונ דער נאך איז אויף אים גיקומען יסורים אזו וויא עש שטייט אין דעם ספר איוב · אונ מחמת זיין פיל צער האט ער גישאלטן דעם טאג וואש ער איז אין אים גיבארין גיווארין · אונ האט גירעט קעגין גאט מחמת זיינע פיל יסורים · אונ דורך דעם זיינן גיקומען צוא אים זיינע חברים · אונ האבין אים גישטראפט אונ האבין אים גיזאגט ער זאל ניט טרעטין אין דיא יסורים נאר ער זאל אלש אן נעמן באהבה ווארום אלע וועגין פו גאט זיינן גיגרונד פעסט גיווארין מיט משפט נאך די וועגין פון דעם מענטשין נאך אונ ווייל איוב האט צו גיהערט צוא דער עצה פון זיינע חברים וואש האבין אים גישטראפט אין דעם זכות איז זיין סוף זייער גוט גיוועזן · אונ אט האט אים גיגעבין זיין שכר כפל כפלים פון דעם וטש וואש ער האט פריער גיהאט · פון וועגין ער האט צוא גיהערט צוא דעם קול פון דיא שטראף רייד: (טו) אונ נון איך וועל דיר שרייבין איין מאמר פון דעם זוה"ק וואש דאש גיהער צוא דעם ענין · דען דער זוה"ק רופט דעם שר פון דעם גיהנם מלך סדום · אונ דיא נשמה פון דעם צדיק רופט דער זוהר אברם · אונ בשעת יא נשמה גייט ארויש פון דעם גוף · אונ זיא גייט איבר אויף דער טיר פון דעם גיהנם אונ דיא נשמה וויל בעטן גאט זיא זאל

עומד שר של גיהנם שהוא נקרא מלך סדום עומד לנגד נשמת הצדיק שנקראת א"ב ר"ם שלא יתפלל על זאת כי אם כן מה הוא אומנתו שנוטלים מידו ורשותו מה שכבר נמסר אצלו (טז) ואומר המלך סדום שהוא שר של גיהנם אל הצדיק הנה אתה צדיק מה לך להוציא אותן הרשעים שלא שמעו לקול הורים ומורים והעיזו פניהם לנגד תלמידי חכמים ע"כ הן שלי רשעים ההם ויאבדו אכן אותן שחטאו הרבה ולבסוף כששמעו לקול הורים ומורים וקבלו דבריהם בשמחה אף שלא עשו תשובה כלל נקראים רכוש של הצדיק שהחזירו במחשבתם למוטב אותן הרשעים קח לך מגיהנם וראוין הם לצאת על ידי תפלתו ולכן כתיב ויאמר מלך סדום שהוא שר של גיהנם אל אברם שהוא רמז לנשמת הצדיק הנקראת אברם שהנשמה היא חלק אלוה ממעל א"ב ר"ם ונשא תן לי הנפש ר"ל נפשותן של רשעים שלא שמעו לקול הורים ומורים אלא היו מלעיגים על דברי חכמים וחידותם והרכוש קח לך ר"ל אותן רשעים אשר שמעו לקול דברי המוכיחים בשמחה ולא היו מלעיגים נקראים רכוש של צדיקים קח לך והצילם מדינה של גיהנם: (יז) אז נשבעת לו נשמת הצדיק שלא ליקח מאותן הרשעים שהן חלק של שר גיהנם אשר לא שמעו לקול חכמים וזש"ה ויאמר אברם וגו' הרימותי ידי אל ה' אל עליון בשבועה שלא אתפלל בעד אותן הרשעים אשר היו מלעיגים על ד"ת והיו מביישין תלמידי חכמים וזש"ה ולא אקח מכל אשר לך לאותן הרשעים אשר היו המוכיחים מכריזים לפניהם באותו עולם שהוא מעוררם ומוכיחם למוטב ופירשו להם ערך שכר ג"ע ועוה"ב ופירשו ג"כ משפטי גיהנם והקשו ערפם לבלתי קחת מוסר • (יח) ולכן חלילה לי אם אקח מחוט ועד שרוך נעל רמז ג"כ בזה
באותן

זאל האבין רשות ארויש צוא נעמן דיא רשעים פון דעם גיהנם דענמאלט דער שר של גיהנם וואש ווערט גירופן מלך סדום • שטעלט ער זיך אנטקעגין דער נשמה פון דעם צדיק וואש ווערט גירופן אברם אונ זאגט אים ער זאל ניט מתפלל זיין דרויף: (טז) אונ דאש מיינט דער פסוק ויאמר מלך סדום אל אברם אונ דער שר של גיהנם זאגט צוא דעם צדיק • נון דוא בישט דאך איין צדיק דוא ווערשט דאך ניט זיין אין גיהנם וואש האשטו אויש צוא ציהן פון דעם גיהנם דיא רשעים וואש זייא האבין ניט צוא גיהערט צוא דעם קול פון זייער לערנרש אונ האבן ניט גיוואלט צוא הערין קיין שטראף רייד אונ האבין מעיז גיוועזן קעגין די תלמידי חכמים • דרום זיינן די רשעים מיין • אונ לאזן זיי פר לארין ווערין • פר וואר די רשעים וואש האבין פיל גזינדגט אינ צום סוף האבין זייא יוא צוא גיהערט אין דעם קול פון זייערע לערנרש • אונ האבין אן גינומן שטראף • אונ האבין מקבל גיוועזן מיט שמחה זייערע רייד דיא ווערין גירופן רכוש פון דעם צדיק דיא דאזיגע רשעים נעם דיר פון דעם גיהנם דרום שטייט אין פסוק דער שר של גיהנם זאגט צוא דעם צדיק תן לי הנפש דיא רשעים וואש האבין ניט אן גינומן קיין שטראף אונ האבין גישפעט אויש דיא רייד פון דיא חכמים די גיב מיר כלומר לאז זייא בייא מיר אין גיהנם והרכוש קח לך אונ די נשמות וואש האבין יוא שטראף אן גינומן אונ האבין צוא גיהערט דיא רייד פון דיא חכמים דיא דאזיגע נעם מיט דיר אין גן עדן ארייין אונ זייא מציל פון דעם גיהנם: (יז) דענמאלט שווערט אים דיא נשמה פון דעם צדיק ער זאל ניט נעמן פון דיא רשעים דאש זייא זיינן דאש חלק פון דעם שר של גיהנם • ווייל זייא האבין ניט צוא גיהערט צוא דיא רייד פון די חכמים אונ דאש מיינט עש דער פסוק ויאמר אברם אונ דיא נשמה פון דעם צדיק זאגט צוא דעם שר של גיהנם הרימותי ידי אל ה' אל עליון איך הייב אויף מיין האנט צו גאט דעם אויברשטן גאט אונ שווער דיר • אז איך זאל ניט מתפלל זיין פאר דיא רשעים וואש האבין גישפעט אויש דברי תורה • אונ האבין מבייש גיוועזן דיא תלמידי חכמים אונ דאש זאגט ווייטר דער פסוק ולא אקח מכל אשר לך אונ איך וויל ניט נעמן פון דיא רשעים וואש גיהערין צוא דיר וואש דיא מוכיחים פלעגין פאר זייא אויש רופין אויף דער וועלט מיט פיל שטראף ריידי אונ האבין זייא דער ציילט דעם שכר פון דעם גן עדן אונ עולם הבא • אונ האבין זיי אויך דער ציילט דיא משפטים אונ דיא יסורים פון דעם גיהנם אונ זייא האבין פארט ניט גיוואלט נעמן קיין שטראף רייד דרום וועל איך זייא ניט נעמן: (יח) זאגט דער פסוק ווייטר אם אקח מחוט ועד שרוך נעל דער צדיק זאגט חלילה צוא מיר אויב איך וועל נעמן פון דיא רשעים וואש האבין מזלזל גיוועזן אין מצות ציצית • אונ זיינן גינאנגן אן ציצית אונ ווען אפילו זייא גייען אין ציצית בשעת קריאת שמע אונ
תפלה

באותן הרשעים שהיו מזלזלים במצות ציצית והולכים בלי ציצית לגמרי ואף אם יש להם ארבע כנפות בשעת קריאת שמע ותפלה אינם יוצאים בזה שאינו מכסה ראשו ורוב גופו עד שרוך נעל שאין מדקדקים בהנחת תפילין שיהיו הרצועות שחורות ויהיו בלי שום קישור והרצועה צריך להיות בחתיכה אחת ולא בב׳ וג׳ חתיכות וראיתי העולם מקילין בזה אבל עונש העוברים ומזלזלים במצות ציצית ותפילין ומלעיגין על ד"ת ומזלזלים את ת"ח ולצורבא מרבנן (כי) הם חלק שלך ומרשותך של שר של גיהנם · (יט) ואמר רבי יהושע בן לוי זימנא חדא פגעתי סמוך לשער הגיהנם שמעתי קול כרוז אותן רשעים שהיו מ־עיגים על דברי חכמים והיו נידונים ביסורים קשים יותר מכל הרשעים ושמעתי קול מר ויללה מאד וצועקים ווי ווי דברי תורה ודברי יראה שמענו ולא הטינו אוזן היטיב ולשום על לבנו אוי ואבוי דברי חכמים שפירשו לנו שכר ועונש שמענו ולא קיימנו דבריהם ובתוך כך שמעתי קול שאומרים אלי בר לואי בר לואי לך לאורחך ובאתי כמזכיר אותך שלא תפתח בשום תפלה בעד כתות הנידונים בגיהנם וליכך ולהתפלל בעדם הלא כתיב עליהם שיהיו אפר תחת כפות רגלי הצדיקים עכ"ל הזוהר׳ (כ) ע"כ לא יקל האדם בעיניו ויזכור מעמד הזה בעולם השפל שהוא הבל וריק והוא להוט אחר עסקו ומחייתו בכדי שישכח לגמרי בוראו יתברך שמו ולא ישים אל לבו לקבוע ללמוד שיעור אחד בתמידות ואם אין ביכלתו ללמוד בעצמו אזי יקבע לו זמן שישמע לקול המוכיחים אותו אז ישמע באזנו ויתחרט ושב ורפא לו (כא) ויזכור שסוף האדם הוא למיתה ואי אפשר לו להפטר מהדין העליון זולת תורה ומצות המגינים עליו ובכל יום ויום יתבונן אדם תיכף בקומו ובמסתרים תבכה נפשו על חטאות נעוריו ופשעיו ויאנח בשברון לב · (כב) וכתבו בעלי מוסר כשאדם נאנה על חטאיו

תפלה זיינן זיי דר מיט ניט יוצא ווייל ער דעקט מיט דעם טלית ניט צוא זיין קאפ מיט זיין רוב גוף אונ אויף דיא דאזינע וואש זיינן ניט מדקדק אין דיא תפילין לייגין · אז דיא רצועות זאלין זיין שווארץ · אונ זאלין ניט זיין צום הויף גיקניפט · דען דיא רצועה מוז זיין פון איין שטיקל אונ ניט פון צווייא שטיקליך צום הויף גיקניפט דען דיא וואש האבין דאש אליץ ניט גיהיט דיא זיינן דיין חלק אונ אין דיין רשות · דיא וועל איך ניט נעמן אזו זאגט דיא נשמה צוא דעם שר של גיהנם : (יט) אונ רבי יהושע בן לוי האט גיזאגט איין מאל בין איך גיקומן נאהינט פון דעם טויער פון דעם גיהנם · האב איך גיהערט איין קול האט אויש גירופן דיא רשעים וואש האבין גישפעט אויש דיא רייד פון דיא חכמים · זאלין גמשפט ווערין מיט שווערע יסורים פון אלע רשעים · אונ איך האב גיהערט וויא זייא האבין גישריען מיט זייער איין ביטר קול אונ האבין גישריען ווייא ווייא · מיר האבין גיהערט דברי תורה אונ דברי מוסר · אונ מיר האבין ניט גינייגט קיין אויער צוא הערין דאש אונ צוא טאן עש אויף אונזר הארץ אוי ווייא דיא רייד פון דיא חכמים וואש זייא האבין אונז בשייד דעם שכר אונ עונש האבין מיר גיהערט · אונ מיר האבין ניט מקיים גיוועזן זייערע רייד דער ווייל האב איך גיהערט איין קול וואש זאגט צוא מיר דוא בר לואי גייא צוא דיין וועג · אונ איך בין גיקומן דיך דער מאנן דוא זאלשט קיין שום תפלה ניט טאן פאר דיא כתות וואש ווערין גמשפט אין גיהנם ביז אהער שטייט אין זוהר : (כ) דרום זאל דאש אליץ ניט גרינג זיין ביא דעם מענטשן אין דיא אויגן אונ זאל גידיינקן זיין מעמד אויף דער נידריגר וועלט וואש זיא איז לויטר הבל · אונ ער איז להוט נאך זיין משא ומתן אונ זיין פרנסה צוא זוכן אונ פאר געסט גאר דיא דינסט פון גאט יתברך · אונ טוט ניט זיין הארץ זיך קובע צוא זיין תמיד צוא לערנן איין שיעור בקביעות דאש אליץ פאר געסט ער גאר · אונ אויב ער קען ניט לערנן דארף ער זיך חאטשע קובע זיין איין צייט ער זאל צוא הערין צוא דעם קול פון דיא וואש שטראפין אים אונ זאל חרטה האבין אויף דיא עבירות וואש ער האט גיטאן · אונ זאל תשובה טאן דרויף · דען ווערט גאט ב"ה אים היילין : (כא) אונ זאל גידיינקן דעם סוף פון דעם מענטשן איז צום טויט · אונ עש איז ניט מיגליך ער זאל פטור ווערין פון דעם יום הדין · נאר סיידין דיא תורה אונ מצות קענען מגין זיין אויף אים אונ איטליכן טאג זאל דער מענטש דאש פאר שטיין תיכף וויא ער שטייט אויף אין דער פריא אונ אין פאר בארגניש זאל וויינן זיין לייב אויף דיא זינד וואש ער האט גיטאן אין זיין יוגנט · אונ זאל זיפצין דרויף מיט איין צוא בראכין הארץ : (כב) אונ דיא

בעלי

חטאיו יאמר לבי לבי אשר הוא קשה כאבן ובלתי נמס מרוב מרייך הקשה בזכרך ואף אם נעשית בשביל החטאים ופשעים כברזל וכאבנים אעפ"כ ראוי לך להפתח מרוב אנחותי שמשברת הרי ברזל והרי אבנים (כג) טוב לך להמתין עד כי תפתח לך שוחה עמוקה במקום צר ואופל בקבר כי אז תולע קטן יפתח מורשי לבבך ויבדוק היטיב כל חדרי לבך ויחפש מזונו בכל קרבי מעיך ויצא יצא ושוב כבעל הבית באפדנו אמנם יותר טוב לך להפתח עתה אל גנוחי ויללה על חטאי ופשעי אשר הרביתי הלכתי אחר תאות לבי (כד) ומה אעשה ליום הפקודה כי יבוקש חשבוני ומה אשיב על עוני והנה כאשר יחשוב האדם כן וישליך את גאותו וישמע לקול הורים ומורים ויקבע עתים לתורה בכל יום אזי אפילו שלא יעשה תשובה יוכל להרפא על ידי תפלת נשמתן של צדיקים · (כה) ומכל שכן כשיתעורר בעצמו לשמוע לדברי המורים דרכי צדק ויעשה עי"ז תשובה אז מעלתו גדולה מאוד וינצל מעונשים המרים וקשים הנ"ל (כו) זולת שכרו אשר יהיה בעקב ככתוב מה רב טובך אשר צפנת ליראיך אמן :

פרק סז **כתיב** ושננתם לבניך וגו' אזהרה לאב שמחויב ללמוד בעצמו עם בנו ולחדד אותו בפלוגתא שלא יהא בנו טפש בתורה ואם האב אינו בעל תורה אזי הוא מצוה ודברת בם שידבר על לב המלמדים שילמדו עם בניו וידריך בניו במשא ומתן ובדרך ארץ ובכולן ידקדק האדם היטב שלא יעבור על התורה ח"ו אפילו כמלא נימא בשבתך בביתך צריך להתנהג בביתו ביראה ולנהוג בני ביתו שיהיה ביתו פתוח לעניים ושלא יהיו בני ביתו רגילים בדברים של לשון הרע ולא ישמע

בעלי מוסר שרייבין בשעת אז דער מענטש זיפצט אויף זיינע זינד · זאל ער זאגין · לבי לבי מיין הארץ וואש איז הארט וויא אשטיין · אונ ווילשט ניט צוא גיין כהמת דיין פיל ווידר שפעניקייט · אונ ווען אפילו איבר דיינע פיל זינד בישטו גיווארין אזוא הארט וויא איזין אונ וויא שטיינר · פון דעסט וועגין גיהערשטו זיך פארט צוא עפנן פון וועגין מיינע פיל זיפצן · וואש דאש צוא ברעכט בערג פון איזין אונ בערג פון שטיינער : (כג) איז דיר דען גוט צוא ווארטין ביז עש וועט דיר גיעפינט ווערין איין טיפר גרוב אין איין איינג אונ איין פינסטר ארט דאש איז אין קבר · דען דענמאלט ווערט אקליין ווערמל עפנן דיין הארץ אונ וועט גוט בודק זיין אלע חדרים פון דיין הארץ · אונ ער וועט זוכין זיין שפייז אין אלע דיינע אין וויינגסטע גידערים · אונ וועט גיין אונ וועט ווידר קערין אין דיר אזו וויא איין בעל הבית אין זיין פלאץ פאר וואר עש איז פר דיר בעשר · דוא זאלשט אצונד אויף גיעפינט ווערין צוא מיינע זיפצן אונ מיינע קלאג וואש איך זיפץ אונ קלאג איבר מיינע זינד וואש איך האב גימערט · אונ בין נאך גיגאנגן דאש גלושטונג פון מיין הארץ : (כד) אונ וואש וועל איך טאן אין דעם טאג אז איך וועל שטארבן אונ וועל מוזן דין וחשבון אפ געבן אונ וואש וועל איך ענטפרן אויף מיינע זינד אונ נון אז דער מענטש וועט אזו טראכטין אונ וועט אוועקווארפין זיין גאוה אונ וועט צוא הערין צו דעם קול פון זיינע לערנרש · אונ וועט זיך קובע זיין צייטן צוא לערנן אלע טאג דענמאלט אפילו ווען ער וועט ניט טאן קיין תשובה וועט ער קענן גיהיילט ווערין דורך דער תפלה פון דיא נשמות הצדיקים : (כה) אונ מכל שכן אז ער וועט זיך דער וועקין צוא היטן דיא רייד פון דיא וואש לערנן אים צוא גירעכטיקייט אונ וועט דורך דעם תשובה טאן דענמאלט איז זיין מעלה זייער גרויש אונ ער וועט ניצול ווערין פון דיא ביטרע אונ שווערע עונשים וואש פריער זיינן גישטאנן : (כו) חוץ דעם שכר וואש ער וועט האבין אויף עולם הבא אזו וויא אין פסוק שטייט וויא זייער גרויש איז דיין פיל גוטש וואש דוא האשט בהאלטן צוא דיינע פארכטיגר אמן :

פרק סז כתיב עש שטייט אין פסוק אונ איר זאלט לערנן תורה צוא אייערע קינדר · דאש איז איין אזהרה צוא דעם פאטר אז ער איז מחויב אליין צוא לערנן מיט זיין זון · אונ זאל אים שארפין אין דער תורה · אונ אויב דער פאטר קען ניט לערנן דענמאלט מוז ער מקיים זיין דיא מצוה ודברת בם דאש ער מוזריידן אלע טאג צוא זיין מלמד ער זאל ערינצט לערנן מיט זיינע קינדר · אונ אז דאש קינד ווערט גרויש איז דער פאטר מחויב צוא לערנן זיין קינד אין עסקי הויות עולם הן אין משא ומתן הן אין דרך ארץ · אונ אין אלע זאכין זאל דער מענטש גוט מדקדק זיין זייא זאלין ח"ו ניט עובר זיין אויף קיין שום מצוה פון

דער

ישמע בביתו שום קללה ושבועה ובלכתך בדרך יעסוק בתורה כפי יכולתו ויתן צדקה לפי יכולתו ׃ (ג) כמו שמצינו ביעקב אבינו שהיה מוכן לדורון ולפיוס ולמלחמה לדורון זה מתנות עניים דאיקרי דורן להקב"ה כנזכר בזוהר כמה פעמים והפיוס זו תפלה לרצות להקב"ה בתפלה ובתחנונים ולמלחמה היינו מלחמת התורה ובזה היה מתיש כח של עשו הרשע ושר סמא"ל ע"ש בזוהר פרשת ואתחנן [עמוד תקי"ג בסוף העמוד] ובשכבך להתנהג בקדושה לייחד שמו של הקב"ה בק"ש על מטתו ויקדש עצמו בשעת תשמ"ש ובקומך להזדרז לעמוד ולהתפלל וליתן שירות ותשבחות להקב"ה בעד שהחזיר לו נשמתו ואח"כ יעסוק בטיב העולם במשא ומתן באמונה : (ג) ע"כ טוב לאדם שיכין עצמו ג"כ לג' דברים הנ"ל לדורון ולפיוס ולמלחמה דורון הוא מתנה לעניים קודם התפלה שהוא הפיוס ואח"כ יקבע עתים לתורה שהוא המלחמה ומה לי להאריך גודל מעלות מלחמת התורה כמ"ש בזוהר פרשה וירא וז"ל כשחלה רבי אליעזר הגדול האי יומא ערב שבת היה ואותיב לימיניה הורקנוס בנו והיה מגלה ליה עמיקתא ומסתרתא ואעלו קמיה חכמי הדור ואולים להו על דלא אתו לשמשא ליה בכה ר' עקיבא וביקש מאתו שילמד איזה דבר עמו קודם מותו (ד) פתח ר' אליעזר במעשה מרכבה ואתא אש ואסחר לתרויהון אמרו חכמי הדור לית אנן חזיין למשמע דא נפקו ועמדו בפתח החוצה והוי ר' אליעזר אוליף לר' עקיבא ג' מאות הלכות בבהרת עזה ואח"כ אוליף ליה סודות בשיר השירים וכד הוי מטי לפסוק סמכוני באשישות רפדוני בתפוחים כי חולת אהבה אני לא הוי יכול ר' עקיבא

למיסבל

דער תורה בשכבך בביתך אז דוא זיצט אין דיין הויז דאש הייסט אז דער מענטש איז אין דער היים סוז ער זיך פירין אין זיין היים מיט נאטש פארכט · אונ גווייגן צוא זיין הויז גזינד אז זייא זאלין געבין עסין ארעמע לייט · אונ זייא זאלן ניט גיוואונט זיין לשון הרע צוא ריידין · אונ קיין שום קללה אונ איין שבועה זאל ניט גיהערט ווערין אין דיין הויז ובלכתך בדרך אונ בשעת דיין גיין אין וועג סוזטו עוסק בתורה זיין ווענדליג דיין יכולת איז · אונ זאל געבין צדקה נאך זיין יכולת נאך אזו וויא מיר גפינן בייא יעקב אבינו ע"ה בשעת ער איז גיגאנגן צוא זיין ברודר עשו האט ער זיך אן גיבערייט צוא דורון אונ פיוס אונ מלחמה · דורון הייסט דאש וואש מען גיט צדקה צוא דיא ארמע לייט דאש ווערט גינענט בייא השי"ת גלייך וויא מען גיט אים זעלבשט איין מתנה · פיוס מיינט מען תפלה אונ תחנונים · אונ מלחמה מיינט מען דיא מלחמה פון דער תורה דאש ער זאל מפלפל זיין אין דער תורה · אונ דער מיט האט ער שלאף גימאכט דעם כח פון עשו הרשע · ובשכבך אונ אין דיין ליגין דאש מיינט מען בשעת דער מענטש לייגט זיך שלאפין זאל ער מייחד זיין דעם נאמן פון גאט ב"ה מיט דער ק"ש וואש ער לייענט פאר זיין שלאף · אונ זאל זיך היילגן בשעת ער בהעפט זיך מיט זיין ווייב ובקומך אונ אין דיין אויף שטיין דאש מיינט מען ער זאל זיך מזרז זיין אויף צוא שטיין אונ תפלה צוא טאן אונ שירות ותשבחות אפ צוא געבין צוא גאט ב"ה אויף דעם וואש ער האט אים אום גיקערט זיין נשמה · דער נאך זאל ער עוסק זיין אין משא ומתן באמונה : (ג) דרום איז גוט צוא איטליכן מענטשין ער זאל זיך אן גרייטן אלע טאג צוא דיא דרייא זאכין דאש איז דורון פיוס מלחמה · דורון איז ער זאל געבין צדקה פאר דיא ארמע לייט פאר זיין דאבנן דאש דאבנען הייסט פיוס דאש ער בעט איבר גאט ב"ה מיט זיין תפלה · דר נאך זאל ער זיך קובע זיין צייטין תורה צוא לערנן אונ דרינן מפלפל צוא זיין דאש ווערט גירופן מלחמה · אונ אין זוהר שטייט · אז רבי אליעזר הגדול איז קראנק גיווארין · איז דעמאלט גיוועזן ערב שבת · איז זיין זון הורקנוס גיזעסין בייא זיין רעכטע זייט · אונ זיין פאטר האט אים מגלה גיוועזן גרוישע סודות · דער נאך זיינן צוא אים אריין גינאנגן דיא חכמים פון דעם דור · האט ער זייא גישאלטין ווייל זייא זיינן ניט גיקומן פון אים תורה צוא לערנן · האט רבי עקיבא גיוויינט אונ האט פון אים גיבעטין ער זאל מיט אים עפיש לערנן פאר זיין טויט · (ד) האט רבי אליעזר אן גיהויבן צוא דרשנן אין דער מעשה מרכבה · איז גיקומן איין פייער אונ האט ארום גרינגלט צו רבי אליעזר מיט רבי עקיבא האבין דיא איבריגע חכמים גיזאגט מיר זיינן ניט ראוי דאש צוא הערין · זיינן זייא ארויש גינאנגן אויף דער גאס · האט רבי אליעזר גילערינט צוא רבי עקיבא דרייא הונדרט הלכות אין דער הלכה פון בהרת עזה כשלג · דער נאך האט ער אים גילערינט דרייא הונדרט סודות אין שיר השירים · אונ אז ער האט

גיגרייכט

למיסבל וארים קליה בבכיה ולא הוי ממלל מדחילו דשכינתא דהוי תמן : (ה) ואח"כ היה משביע ר' אליעזר את רבי עקיבא שלא ישתמש בשום חד פסוק מן שיר השירים כי היכי דלא ליחרב עלמא כי העולם אין כדאי להשתמש בסוד שיר השירים שהוא קדש קדשים לבתר זה נפיק ר' עקיבא וזלגו עינוהי דמעין ואמר ווי לעלמא דאשתאר יתום מנך רבי אליעזר ואח"כ עאלו חכמי הדור ודברו עמו וכשראה ר' אליעזר שהוא קרוב ליציאת נשמתו הניח ידיו על לבו ואמר עלמא ע'לאה נהירו ובוצינא יגנז בך. שתי תורות ישתכחון יומא דין מן עלמא דין ובאותו הפעם לא היה ר' עקיבא אצלו ושאלו ליה חכמי הדור סנדל של יבום מקבל טומאה או לאו א"ר אליעזר טהור ויצאה נשמתו בטהרה · (ו) ובמוצאי שבת בא רבי עקיבא לבקרו ומצא שמת ר' אליעזר קרע ללבושיה ובכי וכו' והוי צווח ואמר שמים שמים אמרו לשמשא ולסיהרא דנהירו דהוי יתיר מנהון הא אתחשך אמר רבי יהודה בשעה שנשמת הצדיק רוצה לצאת מהגוף אזי ה'א בשמחה מהמת הבטחון שיקבל שכר בעולם הבא וכשרואה השכינה ומלאכין קדישין ונשמות צדיקים קדושים הולכין לקראתה ללוות את הנשמה אזי היא יוצאת במרוצה מגוף אשר היא ומשתחוות ארצה נגד השכינה (ע"ש במדרש הנעלם ותמצא נחת) על כן צריך האדם להתפלל ע"ז כשיבא יום קצו שיבא השכינה אליו וימות מיתת נשיקה מיתה של שיבה טובה וכשהשכינה באה אליו אזי שלשה כתות מלאכים באים עמה אחת אומרת שלום וכו' :

פרק סח **כתיב** נר ה' נשמת אדם איתא בזוהר פרשה משפטים וזה לשונו נר הוא ר"ת נשמה רוח דאינון מאירין כחדא ונשמה איהו קדישא מאוד ע"כ היא מתעטפת ברוח דוגמת מלבוש

ויש

גיגרייכט צוא דעם פסוק סמכוני באשישות רפדוני בתפוחים האט רבי עקיבא ניט גיקאנט ליידן דאש פייער · אונ האט אן גיהובן צוא וויינן · אונ האט ניט גירעט איבר דער פארכט פון דער שכינה וואש זיא איז דארטין גיווען : (ה) דער נאך האט רבי אליעזר בשווארין צוא רבי עקיבא ער זאל ניט משתמש זיין מיט קיין שום פסוק פון שיר השירים פון וועגין דיא וועלט איז ניט ראוי משתמש צוא זיין מיט דיא סודות פון שיר השירים דען עש איז קודש קדשים · דער נאך איז רבי עקיבא ארויש גיגאנגן אונ פון זיינע אויגן האבין גירונן טרערין · אונ האט גיזאגט ווייא איז צוא דער וועלט וואש בלייבט איין יתום פון דיר כלומר ווייא איז צוא אלע מענטשין וואש וואונן אין דער וועלט וואש זייא בלייבן יתומים פון רבי אליעזר דער נאך זיינן דיא חכמי הדור אריין גיגאנגן אונ האבין גירעט מיט אים · וויא רבי אליעזר האט גיזעהן אז באלד וועט ער שוין נפטר ווערין · האט ער גילייגט זיינע ביידע הענט אויף זיין הארץ · אונ האט גיזאגט וועלט וועלט אגרויש ליכט ווערט בהאלטן אונ פאר לאשין אין דיר · צווייא תורות דאש איז תורה שבכתב אונ תורה שבעל פה וועלין היינטיגן טאג פאר געסין ווערין פון דער וועלט · אין דער צייט איז רבי עקיבא ניט גיוועזן בייא אים · האבין דיא חכמי הדור אים גיפרעגט אויב איין חליצה שוך קען מקבל טומאה זיין אויב נים · האט רבי אליעזר גיזאגט ער איז תמיד טהור · אונ מיט דעם ווארט טהור איז זיין נשמה אויש גיגאנגן · (ו) צוא מוצאי שבת איז רבי עקיבא גיקומן גיוואר ווערין צוא אים · אונ האט אים גפונן אז ער איז שוין נפטר גיווארין האט ער צוא ריסן זיין קלייד אונ האט גוויינט אונ האט גישריען הימל הימל זאגט צוא דער זון אונ דיא לבנה דאש דיא ליכט וואש האט מער גלייכט פון זייער ליכטיקייט איז דאש אצונד פינסטר גיווארין · רבי יהודה זאגט בשעת די נשמה פון דעם צדיק וויל ארויש גיין פון דעם גוף · איז זיא אין גרויש שמחה מחמת זיא איז מובטח אז זיא וועט האבין גרויש שכר אויף עולם הבא · אונ אז זיא זעהט די שכינה אונ היילגע מלאכים אונ נשמות פון היילגע צדיקים גייען קעגן איר זיא צוא בלייטן · דענמאלט גייט זיא גיך ארויש פון דעם גוף · אונ בוקט זיך קעגין דער שכינה · דרום מוז דער מענטש דרויף מתפלל זיין דאש אז זיין צייט וועט קומן צוא שטארבן · זאל דיא שכינה צוא אים קומן אונ ער זאל שטארבין מיט דער מיתה פון נשיקה · אונ אז דיא שכינה קומט צוא אים · קומן מיט איר דרייא כיתות מלאכים איין כיתה זאגט אים שלום וכו' :

פרק סח כתיב עש שטייט אין פסוק נר ה' נשמת אדם שרייבט דער זוהר דאש ווארט נר מאכט נשמה רוח דיא לייכטן אין איינם אין דעם מענטשן. אונ דיא נשמה איז

ויש עוד באדם בחינת הנפש והוא למטה מהרוח כי הנשמה שרויה במֹח במקום הנחת תפילין של ראש והרוח בלב נגד תפילין של יד השמאלית והנפש הוא בכבד שיש בו רבוי דם וכנגד הנפש צוה הקב"ה לקיים מצות ציצית כדי שתהא השלשה מצות הנזכרים מאירים לכל חלק נפש רוח ונשמה ׃ (ג) וידוע מאמרי רז"ל כי במצות ציצית הוא חוט אחד של תכלת משום דתכלת דומה לרקיע וכו' ולכסא הכבוד וע"כ מצות ציצית הוא חוט אחד של תכלת לקדש הנפש בכבד לפי שעיקר הדם והכעס הוא בכבד ולכן כב"ד הוא חסר וי"ו מכבוד השמים וכשהאדם נזהר בנפשו לבלתי לחטא בה הרי ה"א משעבד גם הנפש תחת הקדושה בשלימות אשרי לו ואשרי חלקו כי כל טיפי דמים שבגוף המה במנין ובמשקל לפני הקדוש ברוך הוא וכל טיפי דמים וכן איבריו וגידין של האדם המה לעבוד עבודת ה' ׃ (ג) כי יש באדם י"ח חוליות בשדרה שהן נגד י"ח ברכות בתפלה שתקנו אנשי כנסת הגדולה וכל טיפת זרע היוצא דרך ח"י חוליות לבטלה אזי הוא עונש הראשון שתפלתו בי"ח ברכות אינם מרוצים ומקובלים אצל הקב"ה כי הזרע הוא בא ממוח מן המקום שהנשמה הטהורה שרויה שם אזי הוא מוסר הקדושה בידים למקום טינופת הס"א ומכל שכן כשאדם מוציא זרע במקום טומאה בנדה או בנשים האסורות לו מן התורה ׃ (ד) וכל מי שאינו נזהר בחטא זה מגרה יצר הרע בנפשיה ומכל שכן אותן שמדברים דברי נבלות בפיהם עליהם נאמר והרשעים כים נגרש ומקרא מלא הוא ויהי ער רע בעיני ה' וימיתהו ה' על שהוציא זרע לבטלה והנה אעתיק לך בקצרה הצריך לענינינו מה שמצאתי בספר נחלת יהושע שחיבר הרב מהור"ר יהושע העשיל הכהן במה' שלמה ז"ל מקראקא שהיה אב"ד ור"מ באסקוועץ ואח"כ נתקבל למ"צ בק"ק רעכטין וז"ל בפרשה משפטים מלאתך ודמעך לא תאחר בכור בניך תתן לי ופירש רש"י ז"ל מלאתך אלו הביכורים ודמעך זהו התרומה ואיני יודע מה לשון דמע עכ"ל רש"י ז"ל וכדי ליישב הנ"ל צריך ליישב ג"כ הפסוק הקודם וגם צ"ע דרש"י ז"ל כתב דלא ידע לשון דמע וכו' ובמסכת תמורה דף ד' פרש"י דמעך זה תרומה לפי שהיא מדמעת

ועולה

זייער הייליג דרום קלייד זיא זיך אן אין דער נשמה וואש היישט רוח אונ דער מענטש האט נאך איין דריטע נשמה וואש זיא היישט נפש ׃ דיא איז נידריגר פון דעם רוח דען דיא רעכטע נשמה רואט אין מוח קעגין דעם אָרט וואו דיא תפילין של ראש ליגן ׃ אונ דיא נשמה וואש היישט רוח איז אין הארץ ׃ קעגין די תפילין של יד אונ דר נפש איז אין לעבר קעגין דער מצוה פון ציצית דרום האט השי"י אונז געבאטין דרייא מצות דאש זיינן ציצית תפלין של יד תפלין של ראש קעגין דיא דרייא נפש רוח נשמה ׃ (ב) אונ דאש איז ידוע אז דיא חכמים זאגין אז אין מצות ציצית דארף זיין איין פאדים פון תכלת ווייל דיא פארב פון תכלת איז גליך צוא הימל פארב אונ צום כסא כבוד דאש איז ווייל דיא מצות ציצית איז קעגין דעם נפש וואש רוּעט אין לעבר וואש ער ווערט גירופן כבד פון וועגין צוא היילגן דעם נפש וואש רוּעט דארטין ווייל אין דעם לעבר איז דער עיקר בלוט אונ דער כעס ׃ דרום דארף דיא מצות ציצית אים היילגן אונ אז דער מענטש איז נזהר מיט זיין נפש ניט צוא זינדיגן מיט אים ׃ איז ער דעם נפש משעבד צוא דער קדושה ׃ וואול איז אים ׃ אונ וואול איז זיין חלק דען איטליכר טראפין בלוט וואש איז פאר האנדין אין גוף איז מיט דער צאל אונ מיט דער וואג פאר גאט ב"ה אונ אויך דיא גלידר. אונ דיא אדרין פון דעם מענטשין זיינן אלין בייא גאט ב"ה מיט דער צאל צוא דינן אים ׃ (ג) דען אין דעם מענטשין איז פאר האנדין אכצין חוליות אין זיין רוקן דיא זיינן קעגין דיא אכצעהן ברכות וואש אונזרע חכמים ז"ל האבין מתקן גיוועזן אין שמונה עשרה ׃ אונ דיא זרע פון דעם מענטשין קומט פון דעם מוח דורך דיא אכצעהן גלידר פון דעם רוקן אונ איטליכר טראפין זרע וואש גייט דורך די אכצעהן חוליות אונ עש איז לבטלה איז זיין ערשטר עונש דאש זיין תפלה פון שמונה עשרה ווערט ניט אן גינומן פאר השי"י ׃ ווייל דיא זרע קומט פון דעם מוח וואש דארטין איז דיא היילגע נשמה איז ער מוסר דיא קדושה מיט דיא הענט צוא דעם אָרט פון טינופות דאש איז דיא סטרא אחרא מכל שכן אז דער מענטש איז מוציא זיין זרע אין איין טמא ארט ׃ דהיינו אין איין נדה אדר אין זעלכע ווייבר וואש זיינן אסור צוא אים ׃ (ד) אונ איטליכר מענטש וואש איז ניט נזהר אין דער עבירה פון מוציא זרע לבטלה ׃ דער מאכט רייצין דעם יצר הרע בייא זיך ׃ מכל שכן דיא וואש ריידן ניבול פה דאש דורך דעם קומן זייא צו הוצאת זרע לבטלה אונ אויף אזעלכע שטייט אין פסוק אונ דיא

רשעים

ועולה באחד ומאה מפיק לה קרא בלשון דמוע ועוד יש לעיין בתוספות ודמעך זה תרומה לפי שהיא מדמעת ועולה בא׳ ומאה לפי פירוש רש״י ולא נהירא דזה אינו אלא מדרבנן והר״ר משה מפונטיזא פירש דלכך קרא תרומה דמע לפי שנוהגת בלח ובכורים אינן אלא ביבש עד כאן ועל כרחך מוכרח לומר דהתוספות פירשו דלשון דמעך הן מלשון דמעות (ועיין במאיר נתיב ועיין ברקנטי) דפירשו ג״כ דמעך לשון דמעות לא תאחר המה הטיפין היורדים מן העין: (ה) והנה איתא בש״ך פרשה כי תצא כי תהיינה לאיש שתי נשים האחת אהובה והאחת שנואה וגו׳ יש לפרש פרשה זו על אשתו של אדם ועל לילית הרשעה הן שתי נשים ולפי שאחד מני אלף ניצול מחטא זה הוצאת ש״ז לבטלה באה התורה להזהיר שלפחות טיפה ראשונה ישמור אותה וזהו והיה הבן הבכור לשנואה כדי שביום הנחילו את בניו שהוא יום המיתה יהיה הוא גובר על אותן שדין ורוחין ולילין שבאין מאותן טיפות ש״ז לבטלה וקראם הזוהר שהן הן נגעי בני אדם ובעת קבורה רוצים להתחבר ואינן יכולין לפי שמתגבר עליהון בן הבכור: (ו) וזהו סוד הכתוב פלגי מים ירדו עיני על לא שמרו תורתך ולא אמר שמרתי אלא לא שמרו תורתך כי העינים דמעו דמעה מפני שפגמו בראיות העין רואה והלב חומד וכל מעשיך הם הכל בגרם ראיות העין שמביא האדם לידי קרי · והדמעות הן תיקון קרי כי הזרע בא ממוח ובן הדמעות באים מן המוח לכן צריך האדם להתפלל דוקא בדמעות וכן כשהוא מתאבל על חורבן בית המקדש ועל אדם כשר שמת: (ז) ואיתא בזוהר ובכתבי האר״י שאותן שתי זונות שהיו בימי שלמה המה מחל״ת ולילית למחל״ת יש לה תע״ח מחנות כמנין מחל״ת ולילי״ת יש לה ת״פ מחנות כמנין לילי״ת ובשמחה של מצוה מכניע האדם למחלת ומחנותי׳ה וכשמתאבל האדם בצורך מצוה אז הוא מכניע

הלילית

רשעים וועלין פאר טריבין ווערין אזוא וויא דער ים אונ אין דער תורה שטייט בפירוש · אונ ער דער בכור פון יהודה איז גיוועזן שלעכט אין די אויגן פון גאט דאש ער האט מוציא זרע לבטלה גיוועזן דרום האט גאט אים גטייט: (ה) אונ נון דער ש״ך פרשה כי תצא שרייבט עש שטייט אין פסוק כי תהיינה לאיש שתי נשים האחת אהובה והאחת שנואה ווען עש וועט זיין צוא איין מענטשין צווייא ווייבר איינע איז בייא אים איין גליבטע אונ איינע איין גפיינטע קען מען מפורש זיין די פרשה צווייא ווייבר מיינט מען איינע זיין ווייב אונ דיא אנדרע איז דיא לילית הרשעה דאש זיא איז אים מוציא זרע לבטלה · קומט דיא תורה מזהיר זיין אז צום וויינגסטין זאל ער היטין דעם ערשטין טראפין זרע אונ דאש מיינט דער פסוק והיה הבן הבכור לשנואה ער זאל לא פחות נזהר זיין אז דער ערשטר טראפין זרע זאל קומן צוא זיין רעכטיז ווייב אונ פון איר זאל ער האבין דאש ערשטע קינד פון וועגין אז ער וועט שטארבין וועלין דאך קומן דיא שדין ורוחין ולילין וואש ווערין גיבארין פון די טראפנש וואש די לילית איז אים מוציא זרע לבטלה אונ דער זוהר רופט זייא נגעי בני אדם · אונ זייא וועלין זיך וועלין בהעפטין מיט אים בשעת קבירה · וועלין זייא ניט קענן ווייל דער ערשטר זון וואש איז וואורן גיבארין פון זיין רעכטע ווייב וועט זיך שטארקין איבר זייא ווייל ער איז עלטר פון זייא: (ו) אונ דאש האט דוד המלך גיזאגט פלגי מים ירדו עיני בעך וייש וואשר מאכין נידרן מיינע אויגן על לא שמרו תורתך ווייל זייא האבין ניט גהיט דיין תורה דאש איז גמיינט ווייל דיא אויגין זעלבשט האבין פוגם גיוועזן דורך דעם וואש זייא האבין גיקוקט אויף פרעמדע ווייבר אונ דאש הארץ נלושט תיכף דרום האבין זייא אים גיבראכט צוא הוצאת זרע לבטלה · אונ דיא טרערין זיינן איין תיקון אויף דער זינד · ווייל דיא זרע קומט פון דעם מוח אונ די טרערין קומן אויך פון דעם מוח דרום מוז דער מענטש מתפלל זיין דווקא מיט טרערין · אונ אזו אויך אז ער קלאגט אויף דעם חירבן בית המקדש אונ אויף איין אדם כשר וואש איז גישטארבין: (ז) אונ אין זוהר אונ אין כתבי האר״י שטייט אז דיא צווייא זונות וואש זיינן זיך גיקומן לאדין פאר שלמה המלך · זיינן גיוועזן מחלת אונ לילית · דיא מחלת האט פיר הונדרט אינ אכט אונ זיבציג מחנות קליפות דען דער נאמן מחלת טרעפט אזו פיל אן · אונ די לילית האט פיר הונדרט אונ אכציג מחנות דען איר נאמן לילית טרעפט אזו פיל אן · אונ אז דר מענטש איז זיך משמח אין איין שמחה של מצוה מאכט ער אונטר טעניג דיא מחלת מיט אירע כיתות · אונ אז ער קלאגט אין איין צורך מצוה דהיינו אויף חורבן בית המקדש אדר אויף מיתת צדיקים מאכט ער אונטר טעניג דיא לילית מיט אירע מחנות · דרום זאגט דער פסוק טוב ללכת אל בית אבל מלכת אל בית משתה עש איז בעשר צוא גיין אין דעם קלאג הויז איידר צוא גיין אין דעם הויז וואו איין חתונה איז

הלילי"ת וזהו נ"ל פירוש הפסוק טוב ללכת אל בית אבל מלכת אל בית משתה כי באבילות הוא מכניע שתי כיתות יותר : (ח) והנה ידוע שהבאת בכורים היה בשמחה גדולה כמו שאמרינן במסכת בכורים שהחליל היה מכה לפניהם ודברו הלוים בשיר וזהו נ"ל דלכן אמר הכתוב מלאתך זו בכורים שמביאים אותם בשמחה ודמעך זו דמעות ובזה הוא מכניע שתי נשים מחל"ת ולילי"ת שלא יהיה רשות להם להחטיאך וא"כ בכור בניך תתן לי בקדושה שהיא טיפה ראשונה לכן סמך ליה ואנשי קודש תהיון לי כי מי ששומר הברית נקרא קדוש לכן מי שפגם בבריתו יראה להוריד דמעות בתפלתו ואז הוא מכניע הנגעי בני אדם כי שערי דמעות לא ננעלו וכן מצינו בדוד המלך ע"ה שאמר מטתי בדמעתי ערשי אמסה ואומר היתה לי דמעתי לחם וגו' : (ט) והנה האר"י ז"ל הזהיר ג"כ לנשים לקרות ק"ש שעל המטה כי ק"ש מבטל נגעי בני האדם וכמו שהאנשים הן מצווים על עון ראיית קרי שלא יהרהרו ביום כדי שיבואו לידי טומאה בלילה כך הנשים מצווים לבלתי להרהר הרהורים רעים וק"ש שעל המטה הוא תיקון קרי עכ"ל וזו דברי פי חכם חן עוד י"ל דנוכל לפרש הכתוב כי תהיינה לאיש שתי נשים אחת אהובה שהיא מחל"ת שהיא נראית לבני אדם מקושטת ותמיד היא במחול ובשחוק והשנואה היא לילי"ת הרשעה שהיא תמיד מיללת ועוסקת בבכיה לא יוכל לבכר את בן הבכור שהוא נולד מאשתו הראויה לו כי צריך האדם ליזהר תמיד עכ"פ טפה ראשונה שידבק באשתו • (י) וכל מי שנכשל ח"ו בעון זה יעיין לעיל פרק ס"ב ובפרק ע' וימהר בתשובה ואז טוב יהיה לו אמן סלה :

פרק סט **צריך** האדם לדעת כי המחל"ת הנזכרת לעיל בפרק ס"ח היא וכת שלה לפעמים היא נראית לפני האדם אף בהקיץ והיא נראית אליו כאלו היא אשה יפה ומראית לו פנים שוחקות ושוחקת עמו ומילדת בנים ממנו הנקראים בנים זרים ומשחיתים ולבסוף היא הורגת אותו ואת זרעו וכל בני משפחתו כאשר שמענו מהמעשה שנעשה בימינו ואומר לך איזו גופה דעובדא כך

חאטשע דאש איז דאך איין שמחה של מצוה מאכט ער דאך אונטער טעניו די מחלת מיט פיר הינדרט אונ אכט אונ זעכציג כיתות דר קעגן מיט דעם טרויערן וועט ער מכניע זיין די לילית מיט פיר הונדרט אונ אכציג כתות איז. מיט צווייא כיתות מער : (ח) אונ דאש איז ידוע אז די ביכורים פלעגט מען ברייננן אין בית המקדש אריין מיט גרויש שמחה אזו וויא די גמרא זאגט פאר זייא איז גיגאנגן איינר מיט איין פויק אונ די לוים האבין גיזונגן דעם שיר של יום • דרום זאגט דער פסוק מלאתך דאש איז טייטש דיינע ביכורים וואש זייא ברייננט מען מיט שמחה ודמעך דאש מיינט מען די טרערין וואש דער מענטש לאזט בשעת תפלה אונ בשעת ער איז מתוודה אויף זיינע זינד • די צווייא זאכין לא תאחר זאלשטו ניט זוימן ווייל דער מיט מאכט ער אונטער טעניג די צווייא ווייבר מחלת אונ לילית זייא זאלין קיין רשות ניט האבין צוא מאכין אים זינדיגן דרום דער וואש האט פוגם גיוועזן אין זיין ברית אונ האט מוציא זרע לבטלה גיוועזן זאל ער זעהן תפלה טאן מיט טרערין • אונ דענמאלט איז ער מכניע די נגעי בני אדם ווארום די טויערין פון דעם הימל וואש די טרערין גייען דארטן ארום ארויף צוא גאט ב"ה די זיינן קיין מאל ניט פאר שלאסין : (ח) אונ נון דער האר"י ז"ל האט מזהיר גיוועזן די ווייבר זאלין אויך לייענן קריאת שמע פאר זייער שלאף ווייל די ק"ש איז מבטל די נגעי בני אדם ני אונ אזו גוט וויא די מאנזבלין זיינן גיבאטין אויף דער זינד פון רואה קרי ח"ו דאש זייא זאלין ניט האבין קיין הרהורים רעים ביא טאג וועלין זייא ניט קומען צוא רואה קרי זיין ביא נאכט • אזו די ווייבר זיינן אויך גיבאטין ניט מהרהר צוא זיין קיין שלעכטע הרהורים • אונ די ק"ש וואש מען לייענט פאר דעם שלאף איז איין תיקון צוא דער טומאת קרי • אונ דער וואש איז ח"ו נכשל גיווארין מיט דר עבירה פון הוצאת זרע לבטלה • זאל ער זעהן וואש איך האב אויבין גישריבן אין דעם פרק ס"ב אונ אין דעם פרק וואש איך וועל ווייטר שרייבן אין פרק ע' • אונ זאל איילין תשובה טאן דרויף אונ דען וועט אים גוט זיין אויף אייביג אמן :

פרק סט צריך דער מענטש דארף וויכין אז די מחלת וואש פריער איז גישטאנן די בווייזט זיך צו צייטין פאר דעם מענטשין אפילו ביא טאג ווען דער מענטש שלאפט גאר ניט • אונ זיא בווייזט זיך פאר זייער איין שיינע אשה • אונ ווייזט דעם מענטשן איין פריליך פנים אונ איז מיט אים מזנה אונ גווינט פון אים קינדער

וואש

כך היה : (ג) כי בשנת ת"א ות"ב לאלף הזה היה בית א' של אבנים ועומד ברחוב הגדול בק"ק פוזנא אשר המרתף בתוך הבית היה סגור ומסוגר ולא היה יכול לילך שום אדם לתוך המרתף ויהי היום הלך לשם בחור אחד לתוך המרתף וכמו רביעית שעה מצאוהו אנשי הבית להבחור שוכב על מפתן המרתף מת ולא היו יודעים סיבת מיתתו ואחר מיתת הבחור כמו שתי שנים באו הם לתוך (הפיר הויז) של בעל הבית וכשהיו אנשי הבית מכינים מזון לבשל על הכירה היו מוצאין בקדירה תוך המאכל עפר ואפר עד שלא היה ראוי המאכל לאכול : (ג) ואח"כ היו הם מתגברים והולכים עד שבאו ג"כ לתוך חדרים שהיו דרים שם בני אדם והיו לוקחים הכלים והמנורות שהיו בחדר תלוים לנוי והיו זורקין את הכלים והמנורות על הארץ אבל לא היו מזיקין לשום אדם רק היו מבלבלים את אנשים הדרים שם ואחר כך היו באים לכל הדרי הבית עד שנכנס אימתן על אנשים הדרים בבית ועל כרחם הוכרחו לעזוב הבית ולעקור דירתם משם והיתה יללה גדולה בק"ק פוזנא ויתייעצו הקהל יחד להתוכח איך ומה לעשות ועשו פעולות ע"י אנשים שונים ולא יכלו לעשות שום פעולה לגרש אותם׃ (ד) ואח"כ שלחו שליח מיוחד אחר הבעל שם המפורסם בדורו הנקרא מהור"ר יואל בע"ש מק"ק זאמושט והנה תיכף אשר בא הרב מהו' יואל ז"ל התחיל להשביעם בשמות קדושים להודיע אותו מאיזה סיבה הם באים לבית זה אשר היא בית דירה לבני אדם והם אין להם רשות לדור במקום הישוב כי אם במקום הטינוף או במדבר והשיבו שהבית הזה הוא שייך להם לחלוטין ע"פ איזה דין ודברים שיש להם ע"פ דין ודת התורה ׃ (ה) והתרצו שיבואו לפני ב"ד הצדק שבק"ק פוזנא ואחר

יום

וואש זייא ווערין גירופין בנים זרים ומשחיתים ׃ אונ לסוף איז זיא אים ממית מיט זיינע רעכטע קינדר אונ מיט גאר זיין משפחה ׃ אזו וויא מיר האבין גיהערט וויא עש האט זיך גיטראפין איין מעשה אין אונזערע צייטין ׃ (ב) דען אין דעם יאר (ת"א ות"ב לפ"ק) איז גיוועזן איין הויז אין דער גאס פון דעם גרוישין מארק פון ק"ק פוזנא ׃ אונ דער קעלער פון דער שטוב איז גיוועזן פאר שלאסין ווייל קיין שום מענטש האט ניט גיקענט אריין קומען אין דעם קעלער ווארום ווער עש פלעגט זיא אריין גיין פלעגט ניזוק ווערן דרום האט מען פר שלאסין קיינער זאל אהין ניט קומן ׃ ויהי היום איז איין בחור אריין גיגאנגען אין קעליר אריין ׃ אונ אין איין פערטיל שעה ארום האט מען גיפונען דעם בחור טוט ליגען אוף דער שוועל פון דעם קעלער ׃ מען האט אבר ניט גיוואוסט ווער עש האט אים ממית גיוועזן ציא ער איז אפשר גישטארבין מיט איין מיתה משונה ׃ אין צווייא יאר ארום זיינען זייא שוין גיקומען אין פיר הויז אריין אונ אז דיא לייט פון דער שטוב פלעגין אן גרייטין עסין ווארג צוא קאכין אויף דעם קוימען ׃ פלעגין זייא גיפינען אין דעם עסין ערד אונ אש ביז מען האט שוין דאש עסין ווארג ניט גיקענט עסין : (ג) אונ דער נאך האבין זייא זיך גישטארקט ביז זייא זיינן אריין גיקומען אין שטוב אריין אויך דארטן וואו דיא מענטשין האבין גיוואונט ׃ אונ האבין גינומן דיא שענסטע כלים אונ מנורות וואש זיינן דארטין גיוועזן אונ האבין זייא גיווארפין אויף דער ערד ׃ אבר זייא האבין ניט מזיק גיוועזן קיין שום מענטשין ׃ נאר זייא האבין דיא מענטשין עגמת נפש אן גיטאן ׃ דער נאך זיינן זייא גיקומן אין אלע הדרים פון דער שטוב ׃ ביז דיא מענטשין האבין פאר זייא מורא גיקריגין אונ האבין גמוזט פאר לאזין דיא שטוב אונ ארויש אין אנגדר דירה אריין ׃ איז גיוועזן דערמאלט איין גרוישע יללה אין דער שטאט פוזנא ׃ האבין קהל איין עצה גיהאלטן וואש מען זאל טאן אונ וויא אזו מען זאל קענן די משחיתים ארויש טרייבין פון דער שטוב ׃ אונ מען האט גיטאן פעולות דורך אלרלייא מענטשן אבר זייא האבין ניט גיקאנט זייא פאר טרייבין פון דעם הויז : (ד) דער נאך האבין זייא גישיקט איין שליח מיוחד נאך המפורסם רבי יואל בעל שם ׃ אונ וויא רבי יואל איז גיקומן האט ער זייא אן גיהויבן משביע צוא זיין מיט שמות הקדושים זייא זאלין אים מודיע זיין וויא אזו זייא זיינן אין דעם הויז אריין ׃ וואש דאש איז איין וואונונג פאר מענטשן ׃ אונ זייא האבין קיין רשות ניט צוא וואונן׳ וואו מענטשין וואונן נאר אין מקום טינופות אדר אין מדברי האבין זייא אים גיענטפערט אז דאש הויז גיהער צוא זייא אויף אייביג מחמת זייא האבין זעלבע טענות וואש זייא ווערין עש זוכה זיין על פי דין תורה : (ה) אונ זייא זיינן מרוצה גיווארין אז זייא זאלין קומן פאר דעם בית דין צדק פון דער שטאט פוזנא אין איין

טאג

יום או יומים היו הדיינים דק"ק הנ"ל הולכים עם הרב רבי יואל בעל שם והיו יושבים הב"ד והיו שומעים קול אחד טען אבל לא ראו הב"ד שום תבונת צורה מהם · (ו) והתחיל אחד מהם לטעון כי היה איש אחד דר בבית שהבית היה שייך לו בימים הקדמונים ושמו היה כך וכך והיה האיש הנ"ל צורף והיה דר עם שידית אחת והוליד בנים זרים ובנים משחיתים וגם הוליד מאשתו ג"כ בנים והאיש הצורף הנ"ל היה לו אהבה יתירה ונפשו קשורה בנפשה של שידית ולפעמים היה מוכרח לבטל תפלתו ולצאת מבה"כנ' לעשות רצון השידית הנ"ל · (ז) ופעם אחת היה האיש הצורף הנ"ל מסדר סדר בלילה ראשונה של פסח כסדר היהודים בכל תפוצות ישראל ובתוך הסעודה הלך האיש הצורף מן השלחן והלך לבית הכסא ואשתו היהודית עשתה כמחריש לו והלכה תיכף אחריו לראות מה הוא עושה בבית הכסא וראתה דרך החור לבית הכסא והנה היה חדר יפה עומד שם וגם שלחן היה מלא מכלים של כסף וזהב ומטה מוצעת בכל מיני יופי והוא עומד שם ובתוך המטה היתה אשה יפיפיה מאוד ערומה והצורף הנ"ל היה מתדבק עמה במטה ומרוב הפחד של האשה היהודית הלכה לביתה סר וזעף ואח"כ כמו רביעית שעה בא גם בעלה הצורף והאשה היהודית לא דברה מאומה עד כעת מחר הלכה האשה היהודית לבית הרב הגאון הגדול מהו' שעפטל ז"ל וסיפרה לו כל המאורעות הנ"ל ושלח הרב אחר הצורף והודה הצורף שיש לו אשה זרה אשר היא לא מזרע האדם ואז כתב לו הרב קמיע א' בשמות הקדושים עד שהוכרח הצורף לעזוב האשה הזרה ההיא : (ח) וקודם מותו באתה אליו ובכתה לפניו איך יניח אותה ובניה ואח"כ הראת לו פנים שוחקות ונשקה אותו עד שהתרצה לה ליתן לה ולזרעה חלק בנחלה שלו ונתן לה המרתף אשר לו בבית ואחר זמן נשתרבב מלחמות במדינות פולין מן שנת ת"ח עד שנת ת"ה ומת האיש הצורף במלחמה ההיא הוא ויורשיו ועתה אין לו שום יורש ואנחנו

הן

טאג אדר אין צווייא ארום זיינן דיא דיינים פון דר שטאט גיגאנגן מיט דעם רב רבי יואל זיצן אויף דעם משפט · האבין דאש בית דין גיהערט איין קול וויא איינר טענת · אבר זייא האבין קיין גישטאלט פון זייא ניט גיזעהן האט איינר פון זייא אן גיהויבן צו טענן · דען איין מענטש האט גוואונט אין דר שטוב וואש די שטוב איז זיין גיוועזן אונ ער איז גיוועזן איין גאלד שמיד · האט ער גיוואונט מיט איין שדית אונ האט גיוואונן מיט איר בנים משחיתים אונ פון זיין רעכטע ווייב האט ער אויך גיהאט קינדר אונ דער גאלד שמיד האט זייער ליב גיהאט דיא שדית אונ זיין לעבן איז גיהאנגן אין איר · צוא צייטן האט ער גמוזט מבטל זיין זיינע תפלות אונ פון דער שול ארויש צוא גיין צוא טאן דעם רצון פון דער שידית : (ז) איין מאל האט דער גאלד שמיד אפ גיריכט דעם סדר אין דער ערשטר נאכט פון פסח אזו וויא אלע יהודים טוען אין מיטן עסין איז דער גאלד שמיד אוועק גיגאנגן פון דעם טיש אין בית הכסא אריין · אונ האט זיך דארטין זייער גיזאמט · איז זיין רעכטע ווייב גיגאנגן זעהן וואש ער טוט אזו לאנג אין בית הכסא האט זיא גיזעהן דורך איין שפאלט פון דער טיר · האט זיא גיזעהן דארטין שטייט זייער איין שיין חדר אונ זייער אפיינר טיש פול מיט זילבערנע אונ גאלדענע כלים · אונ איין בעטיל איז אויש גיבעט מיט אלירלייא שיינקייט אונ אין בעט איז זייער איין שיינע פרויא אונ נאקט · אונ דער גאלד שמיד האט זיך מיט איר בהעפט אין בעט אונ מחמת גרויש פחד וואש עש איז גיפאלין אויף דער אשה דיא יהודית איז זיא אהיים גיגאנגן צארינדיג · אזו וויא אין איין פערטל שעה ארום איז דער גאלד שמיד אויך אהיים גיקומן · אונ זיין רעכטע ווייב האט אים נאר ניט גירעט דער פון קיין שום דיבור · אין דער פריא איז זיא גיגאנגן צוא דעם הרב הגאון הגדול מה' שעפטל ז"ל · אונ האט אים דער ציילט דיא גאנצע מעשה האט דער רב גישיקט נאך דעם גאלד שמיד · האט ער מודה גיוועזן אז ער וואונט מיט איין שדית · האט דער רב אים גישריבן איין קמיע מיט שמות הקדושים ביז דער גאלד שמיד האט גימוזט פאר לאזין דיא שדית : (ח) פאר זיין טויט איז דיא שידית צוא אים גיקומן אונ האט פאר אים גיוויינט אונ האט גיזאגט וויא אזו ווערסטו מיך אוועק ווארפן מיט מיינע קינדר · דער נאך האט זיא אים גיוויזן אפריילך פנים אונ האט אים גיקושט ביז ער איז מרוצה גיווארין צו געבין איר מיט אירע קינדר אחלק אין זיין נחלה · אונ האט איר אפ גיגעבן דעם קעלער · אין אצייט ארום איז גיווארין גרוישע מלחמות אין מדינות פולין · פון שנת ת"ח ביז ת"ה איז דער גאלד שמיד מיט אלע זיינע יורשים אויש גישטארבין אין דער מלחמה · אונ איצונד האט ער קיין שום יורש ניט אונ מיר זיינן זיינע יורשים דרום קומט אונז דיא נחלה פון

אונזר

הן הן היורשים ולנו יש חלק בנחלת אבינו עד כאן הטענה שלהם והשיבו האנשים הדרים בבית שאנחנו בכסף מלא קנינו הבית מן הצורף ומיד באי כוחו ואתם אינם נקראים זרע בני אדם ועוד שאמכם השידית היתה כופה להצורף להיות בע"כ עמה: (ט) ויצא פסק מהב"ד שאין להם שום דין ודברים ולא שום חלק, בהבית הנ"ל כי עיקר דירתם הוא במדבר ולא בישוב ואחר הפסק השביע הרב ר' יואל בעל שם אותם שמוכרחים לצאת מהבית ואף מן המרתף למקום יערות ומדבריות הרי לך ראיה ברורה שהעון זה גורם כשהאדם מדבק בלילית או בשידית מן כת מחל"ת אזי נעקר הוא מן העולם וגם משפחתו ואין לו שום זכרון בעולם · (י) ע"כ יתרחק האדם מן הזנות כדי שלא יבא אליו שידית בדמות אשה וידבק ח"ו בו או בזרעו וגורם רעה לעצמו אבל הגודר עצמו בגדר ערוה ומדבק באשת נעוריו שהיא כגפן אז אשרי לו ואשרי לנשמתו שלא נתן כוחו לזרים רק יהיה האדם נזהר מלהוציא זרעו לבטלה ואם יגיע אליו ח"ו חטא זה על ידי אונס אזי יראה תיכף לתקן את הפגם בתשובה ואז טוב לו יהיה סלה:

פרק ע בריש פרשת צו כתיב זאת תורת העולה היא העולה על מוקדה פירש רש"י ז"ל אין צו אלא לשון זירוז א"ר שמעון ביותר צריך הכתוב לזרז במקום שיש חסרון כים עכ"ל והנה פירוש רש"י צריך ביאור מה כוונת רש"י ז"ל לדרוש דרוש זה דווקא בפרשה זו ולא בשאר פרשיות שבתורה והנראה לפרש ע"פ גמרא דאמרינן תפלות כנגד קרבנות תיקנום תפלת שחרית נגד תמיד של שחרית ומוספים נגד קרבן מוסף תפלת מנחה נגד תמיד של בין הערבים תפלת ערבית כנגד איברים ופדרים שלא נתעכלו ע"ג המזבח ונתפקעו מע"ג מזבח הזהירה התורה להכהנים להחזיר האיברים ופדרים

אונזר פאטר האבין גיטענת דיא מענטשין וואש האבין גיוואונט אין דעם הויז מיר האבין דאש הויז גיקופט פאר געלט פון דעם צורף מיט זיינע יורשים אונ איר ווערט גאר ניט גירופן קיין זרע בני אדם דרום הייסט איר קיין יורשים ניט · (ט) איז דער פסק ארויש גיגאנגן פון דעם בית דין אז זייא האבין קיין שום זכות אונ קיין חלק ניט אין דעם הויז נאר זייער עיקר דירה איז אין מדבר אונ ניט דארטין וואו מענטשין זיינן פאר האנדין · נאך דעם פסק האט דער רב רבי יואל משביע גיוועז זייא ביז זייא האבין גימוזט ארויש גיין פון דעם הויז אונ פון דעם קעלר אין דיא וועלדר אונ מדבריות אריין · נוא האשטו איין קלארע ראיה אז דער מענטש בהעפט זיך צו דער כיתה פון לילית אונ מחלת ווערט ער מיט זיין משפחה אויש גיריסן פון דר וועלט אונ עש בלייבט אים קיין שום גידעכנש ניט ח"ו: (י) דרום זאל דער מענטש זיך דער ווייטרן פון זנות פון וועגין דיא משחיתים זאלין ניט קומן צוא אים אין דעם גישטאלט פון איין אשה אונ ווילין זיך ח"ו בהעפטין אין אים אדר אין זיינע קינדר · אבער דער וואש פאר צוימט זיך פון דער צוים פון זנות דאש ער איז ניט מזנה קיין מאל אונ בהעפט זיך אן זיין ווייב אונ איז ניט מוציא זרע לבטלה · איז וואול צוא אים אונ וואול צוא זיין נשמה דאש ער האט ניט גיגעבין זיין קראפט צוא דיא פרעמדע · אונ אויב ח"ו איינר האט יוא מוציא זרע לבטלה גיוועזן באונס אדר אפילו ברצון · זאל ער זעהן תיכף תשובה טאן דרויף אונ דענמאלט וועט אים גוט זיין אויף אייביג:

פרק ע בריש אין דער אן הייב סדרא פון פרשה צו שטייט זאת תורת העולה היא העולה על מוקדה מאכט רש"י אין צו אלא לשון זירוז דאש ווארט צו מיינט מען לשון זירוז דאש משה רבינו זאל מזרז זיין דיא ישראל אויף דעם ענין פון קרבנות רבי שמעון זאגט אויף אזו איין ארט וואו עש איז פאר האנדין איין חסרון כיס מוז דער פסוק מער מזרז זיין · דאש איז צוא פאר שטיין דורך דעם וואש דיא גמרא זאגט אין ברכות דיא תפלות האט מען מתקן גיוועזן קעגין דיא קרבנות · דיא תפלה פון אין דער פריא · איז קעגין דעם קרבן תמיד וואש מען האט מקריב גיוועזן אלע פריא אונ דיא תפלה פון מוסף איז קעגין דעם קרבן מוסף דיא תפלה פון מנחה איז קעגין דעם תמיד של בין הערבים דיא תפלה פון מעריב איז קעגין דיא אברים אונ שטיקר וואש זיינן ניט פאר ברענט גיווארין אויף דעם מזבח אונ זיינן אראפ גישפרונגן פון דעם מזבח · האט דיא תורה מזהיר גיוועזן דיא כהנים זאלין דיא אברים אונ דיא שטיקר ווידר קערין אויף דעם מזבח · אונ דרום האט

דאש

ופדרים ע"ג המזבח ולכן היה האש של מזבח תוקד כל הלילה : (ג) והענין הוא מבואר בזוהר פרשה תרומה כי העשן של כל הקרבנות היה עולה במישור משא"כ העשן של איברים ופדרים שפקעו מע"ג המזבח וכשחוזרין ומעלין אותן ע"ג המזבח מבערב היה העשן מתעקם והולך לצד צפון אשר האמינו בעלי קבלה כי שם דירת הסט"א מן העשן ההוא הם יונקים ולא יוכלו לקטרג על ישראל וכשהיה העשן ההוא הנזכר מתעקם לאותו צד צפון ואעיל לחד נוקבא דבצד צפון וכל החבורות של ס"א היו יודעים מהעשן והיו מתאספים כולם לשם וראש אחד ממונה על כולם וששים אלף רבוא מחנות של קליפות עמהם וכולם היו מתאספים יחד לסטר צפון וקיימין על פתחא חדא דאיקרי קר"י כי מההוא פתחא דאקרי קרי נפקי כל מקטריגים על ישראל וע"ז כתיב ואם תלכו עמי קרי והלכתי אף אני עמכם בחמת קרי והן הן הקליפות אשר משם נפקין ופרחין ושאטין בלילה ומתחזיין לבני האדם בלילה ושוחקין עמהם עד שמוציאין קרי והנה העשן הנ"ל הוא מזון לאותן המקטריגים שישארו במקומן ולא יתפשטו על העולם ובנגד זה תקנו תפלת ערבית באשר כתות הנזכרים יוצאים מערב רב וע"כ נקראת תפלת ערב להתיש כח הנזכרים וצריך האדם לכוין היטב בתפלת ערבית כדי להתיש כח הס"א הנ"ל : (ג) והנה צריך אני עוד להקדים לך הקדמה אחת מה שמצאתי בספר שני לוחות הברית הזהיר הגאון מהו' ישעיהו הורוויץ ז"ל שצריך כל אדם ליזהר מאוד בפירור של פת כדמיון איברי עולה שנתפקעו מעל גבי המזבח וכמו שהיו הכהנים מוזהרין להחזיר איברים ופדרים שנתפקעו מע"ג המזבח כדי שלא יהיה שליטה להם להיות נהנין מן אותן איברים ופדרים רק יניקתן היה מן העשן המתעקם ונוטה לצד צפון כך הפרורי פת צריך האדם להזהר בהם שלא ישליכם להארץ ובפרט מפירורי שיורי המוציא שהן דוגמת איברים של עולה ונקראים תרומת מעשר שהיה קדש קדשים (עיין מה שכתבתי בחבורי הגדול הנקרא עופר האילים בפרשה צו ותמצא נחת ע"ש) : (ד) ומי שאינו נזהר בפרורי פת אזי בא לילית שהיא גימ' ת"פ שהיא בהיפך אהוון פ"ת עם ת"פ כיתות שלה ושורה בבית האיש ההוא עד שמביאה אותו לידי עניות ולכן נ"ל דזהו כוונת המסורה זאת תורת העולה היא העולה וכתיב הוא העולה ולכאורה הוא תמוה ולפי מ ש אתי שפיר דהוא סוד גדול היא העולה קאי על לילי"ת הרשעה שרוצה ליהנות מן פירורי פ"ת שהיא גימטריא פ"ת שהיא ממונה על העניות ודלות והוא

דאש פייאר גיברענט אגאנצע נאכט אויף דעם מזבח · (ב) אונ דער ענין איז בשייד אין דעם זוהר פרשה תרומה דען דער רוך פון אלע קרבנות פלעגט גיין, גלייך אין דער הייך · נאר דער רויך פון דיא אברים אונ שטיקר וואש זיינן אראפ גישפרונגן פון דעם מזבח אונ מען האט זייא דער נאך ווידר ארוף גיבראכט אויף דעם מזבח אויף דער נאכט · פלעגט דער רוך דער פון זיך פאר קרימן אונ גיין קיין צפון זייט · אונ דער רוך איז גיוועזן שפייז צוא דיא מקטריגים · דאש זייא זאלין בלייבין זיצין אויף זייער ארט אונ זאלין זיך ניט פאר שפרייטן אויף דער וועלט. · אונ אקעגין דעם האט מען מתקן גיוועזן דיא תפלה פון מעריב · ווייל דיא כיתות וואש פריער שטייען קומען ארויש פון ערב רב דרום ווערט דיא תפלה גירופין תפלת ערב · אונ דער מענטש מוז גוט מכוון זיין אין דער תפלה פון מעריב כדי שלאף צוא מאכין דעם כח פון דער סטרא אחרא · (ג) אונ נון איך דארף נאך איין הקדמה צוא פעדרין וואש דער של"ה שרייבט אז דער מענטש מוז זייער נזהר זיין אין דיא ברעקליך ברויט · דען אזו וויא דיא כהנים זיינן מוזהר גיוועזן ווידער צוא קערין דיא איברים אונ שטיקר וואש זיינן אראפ גישפרונגען פון דעם מזבח · פון וועגין דיא סטרא אחרא זאלין פון זייא ניט נהנה זיין · נאר זייער יניקה זאל זיין פון זייער רוך וואש האט גינייגט קיין צפון זייט · אזו אוך דיא ברעקליך ברויט מוז דער מענטש אין זייא זייער נזהר זיין ער זאל זייא ניט אוועקווארפין אויף דער ערד · אונ בפרט פון דיא ברעקליך וואש בלייבן פון דער המוציא וואש זייא זיינן גלייך וויא דיא אברים פון איין עולה אונ זייא ווערין גירופין תרומת מעשר וואש דאש איז קודש קדשים : (ד) אבר דער וואש איז ניט נזהר צוא היטן דיא ברעקליך פון ברויט קומט דיא לילית וואש איר צאל איז תפ דאש איז דיא אותיות פת קומט זיא מיט אירע ת"פ כיתות אונ רועט אין דעם הויז פון דעם מענטשין ביז זיא בריינגט אים צוא ארומקייט · אונ מיר דאכט זיך אז דאש איז דיא כוונה וואש אין פסוק שטייט הוא העולה מיט איין ואו · אונ מיר לערנן היא מיט איין יוד דען היא מיט איין

והוא העולה קאי אאברי עולה שנתקרב ע"ג המזבח ולכן נ"ל פירוש רש"י ז"ל דרוש זה של ר' שמעון ביותר צריך הכתוב לזרז במקום חסרון כיס דווקא בפרשה זו דקשה לרש"י ז"ל הקרי הוא הי"א העולה והכתיב הו"א העולה אלא ע"כ צ"ל כדפרישית לעיל דהו"א העולה קאי אקרבנות והי"א העולה קאי אפרורי פת ולכן בא רבי שמעון לומר ביותר צריך הכתוב להזהיר במקום שיש חסרון כיס לפי דלילי"ת היא ממונה על העניות ודלות : (ה) כמעשה דהובא בחולין אמר אביי מריש הוה אמינא האי נשורא דכנשא משום נקיות הוא (ר"ל דכנשא נשורא שמכבדין פרורי הפת כך פירש רש"י ז"ל) אמר לי מר משום דקשה לעניות האי גברא דהוי מהדר עליה שרא דעניותא ולא הוי יכיל ליה דקא זהיר אנשורא (ר"ל שהיה הבעל הבית נזהר מאוד בפירורי הפת) יומא חד כריך ריפתא על פני השדה ונפלו פירורים של הפת על גבי עשבים ואי אפשר היה לו ללקוט כל הפירורים אמר השר דעניותא השתא ודאי נפל בידי בתר דאכיל איתי מרא (שקורין בלשון אשכנז שאוב"ל) ולקח הקרקע עם העשבים ועם הפירורים וזרק למיא שמע קלא דהוי אמר ווי ווי דאפקיה האי גברא מביתיה : (ו) ולכן נ"ל דזהו כונת רש"י שדרש דרוש זו דווקא במצוה זו בפרשה העולה שהיא קרי וכתיב הוא העולה כיון דרמוז נמי אלילי"ת שהיא ממונה אעניות ולכן אמר ביותר צריך הכתוב לזרז במקום שיש חסרון כיס שהפירורי פת כל מי שלא נזהר בהן וזורקן לחוץ מביא לידי עניות ודלות ולכן לא פירש"י דרוש זה כ"א דווקא במצוה זו וק"ל ונכון הוא לפי עניות דעתי היא כוונה אמיתית : (ז) ולכן צריך האדם להזהר שלא ישליך פירורי של המוציא שיש בהן קדושת איברי העולה ולכן נ"ל דלילי"ת עם ת"פ מחנות שלה היא ממונה על הקרי ע"כ צריך האדם להתפלל שלא יבא לידי קרי דירחיק מהרהורים רעים המביאים האדם לידי קרי ובא וראה עצה הגונה שאתן לכל מי שירא וחרד לדבר ה' שינצל מעון קרי · ענין ראשון

אין יוד גייט דאש אויף איר וואש זיא וויל נהנה זיין פון דיא ברעקליך ברויט וואש זיא איז ממונה איבר דעם ארומקייט אונ הוא מיט איין וואו גייט אויף דער עולה דאש איז גימיינט דיא אברים וואש זיינן אראפ גישפרונגן פון דעם מזבח · דרום ברייננט רש"י אין חומש אין דער זעלביגר פרשה דעם דרוש וואש רבי שמעון האט גיזאגט דארטן וואו עש איז פאר האנדן איין חסרון כיס דאש איז גימיינט וויל זיא איז ממונה איבר דעם עניות אונ דלות · דרום אז ער וועט ניט היטין דיא ברעקליך וועט ער ארום ווערין · דרום איז דער פסוק דרויף זייער מזהיר כדי ער זאל ניט ארום ווערין : (ה) אזו וויא דיא מעשה וואש שטייט אין דער גמרא חולין · אביי האט גיזאגט פריער האב איך גימיינט דאש וואש מען קערט צום הויף דיא ברעקליך פון דער שטוב זייא צוא געבין אויף אזו איין ארט מען זאל אויף זייא ניט טרעטין · דאש טוט מען נאר פון ריינקייט וועגין דאש אין שטוב זאל ריין זיין · האט מיר מיין רבי גיזאגט אז דרום טוט מען עש וויל עש שאט צוא ארומקייט כלומר דער וואש היט ניט אפ דיא ברעקליך אונ טרעט אויף זייא ווערט ער ארום · ע"ש איז גיוועז איין מענטש וואש דער ש"ר וואש האט צו שאפין איבר דעם עניות האט זייער גיוואלט דער מענטש זאל ארום ווערין אונ ער האט אים אבר ניט גיקענט בייא קומן וייל ער פלעגט זייער היטין דיא ברעקליך · איין טאג האט זיך גיטראפין דער מענטש האט גיגעסין ברויט אויף דעם פעלד אונ דיא ברעקליך פון דעם ברויט זיינן גיפאלין אויף דעם גראז אונ עש איז ניט מיגליך גיוועזן אויף צוא קלייבין אלע ברעקליך פון דעם גראז האט דער ש"ר פון דעם עניות גיזאגט איצונד וועט ער בוודאי ארייין פאלין אין מיינע הענט · נאך דעם אז ער האט אפ גיגעסין האט ער גיבראכט איין זאסטיב אונ האט גינומן דיא ערד מיט דעם גראז וואש דיא ברעקליך זיינן דארטין גיוועזן אונ האט עש אריין גיווארפין אין וואשר ארייין האט ער גיהערט איין קול האט גיזאגט וויא ער האט מיך שוין אויש גיצויגן פון זיין שטוב אונ איך קען אים גאר ניט טאן : (ו) דרום מוז דער מענטש נזהר זיין ניט אוועק ווארפן דיא ברעקליך בהויט אונ בפרט דיא ברעקליך פון דער המוציא וואש זייא זיינן אזוא הייליג וויא דיא אברים פון דר עולה אונ אויך דיא לילית מיט אירע ת"פ מחנות זיינן ממונה איבר דער זינד פון קרי · (ז) דרום מוז דער מענטש מתפלל זיין ער זאל ניט זעהן קרי ח"ו אונ זאל זיך דער ווייטרן פון דיא שלעכטע הרהורים וואש ברייננן דעם מענטשין צוא דער זינד פון קרי ח"ו · קום אונ זעה דיא גוטע עצה וואש איך גיב צוא איטליכן מענטשין וואש פארכט זיך פאר גאט

ראשון כבר כתבתי בפרק ב׳ שיצייר האדם קודם שישן בדיוקנו של אביו ע״ש וסגולה שנית היא שיעשה טבעת מכסף טהור ויחקק עליו אלו השמות שקבלתי מהאיש הקדוש מהור״ר יואל בע״ש ז״ל מק״ק זאמושטש · (ח) ואלו הן (שדי צמרכד אנקתם פסתם פספסים דיונסים יוהך אדני) ואחר העשייה והחקיקה של טבעת כסף יטבול הטבעת במקוה מ׳ סאה ואח״כ יוכל לשאת על ידו ויוכל לילך בכל מקומות ויהיה לבו בטוח שינצל מעון זה וישכב לבטח על משכבתו בלי שום מכשול עון :

פרק עא **ויבא** כלב עד חברון ופרש״י מלמד שהלך כלב על קברי האבות להתפלל שם שיהיה ניצול מעצת מרגלים מכאן נתפשט המנהג יפה שבישראל שאנחנו הולכים על קברי אבות להתפלל ביום שמת בו אביו או אמו · (ג) ואף אם הוא במקום אחר באותו הפעם ביאר צייט ואינו במקום ששוכב שם אביו או אמו מ״מ כשהולך על שאר קברי ישראל להתפלל מ״מ מתעוררים כל הנשמות שבגן עדן באותו התפלה וסדנא דארעא חד הוא שהקב״ה גזר כן להיות נפשות הצדיקים מצויין על הקברות לטובות ישראל שיהיו שומעין לתחינות ותפלות ישראל הבאים להתפלל על הקברות וכל מי שיש לו איזה צער יבא על קברי אבותיו או שאר קברות ויודיע צערו להנפשות · (ג) כי בעת שהנשמות ונפשות שומעין תפלתן של החיים המתפללין על צערן אז עולין לרוחות שבג״ע והרוחות עולין אל הדרי ג״ע אשר שם נשמות הקדושות ומעוררין האבות שבארץ ישראל ושם משתחוים לפני כסא הכבוד ומתפללין על החיים · (ד) אכן כשהנשמה אינה זוכה עדיין לדוכתה לגן עדן העליון והיא עדיין נדחית מבחוץ לפרגודא קדישא ונדה ונעה אז גם הרוח והנפש נע ונד ובכל פעם באה

הנפש

ער זאל ניצול ווערין פון דער זינד פון קרי · דיא ערשטע סגולה האב איך שוין גישריבן אין פרק ב׳ דאש דער מענטש זאל זיך אויש מאלין פאר זיין שלאף גלייך וויא די צורה פון זיין פאטר שטייט קעגין אים · דיא אנדרע סגולה איז ער זאל זיך לאזין מאכן איין פינגריל פון ריין זילבר אונ זאל דרויף אויש קריצן דיא שמות הקדושים וואש איך האב בקבלה פון איש הקדוש מהור״ר יואל בעל שם ז״ל : (ח) אונ דאש זיינן זייא שדי צמרכד אנקתם פסתם פספסים דיונסים יוהך אדני אונ נאך דעם מאכין מיט דעם אויש קריצן זאל ער דאש פינגרל טובלין אין איין כשרה מקוה · דער נאך זאל ער עש ארויף טאן אויף איין פינגר אונ מעג דער מיט גיין אין אלע ערטר אונ זיין הארץ וועט בטוח זיין אז ער וועט ניט רואה קרי זיין אונ וועט שלאפין במנוחה אויף זיין בעט אן איין שום שטרויכלונג אונ אן איין שום זינד :

פרק עא בשעת אז משה רבינו האט גישיקט דיא מרגלים אויש שפעהן ארץ ישראל שטייט אין פסוק ויבא כלב עד חברון אונ כלב איז גיקומן ביז חברון מאכט רש״י דער כלב איז גיגאנגען אוף דיא קברים פון אברהם יצחק ויעקב וואש זייא ליגין אין חברון · דארטן מתפלל צוא זיין ער זאל ניצול ווערין פון דער עצה פון דיא מרגלים · אונ פון דאנין איז גיווארין דער גוטער מנהג צווישן דיא ישראל וואש מיר גייאין אוף דיא קברים פון אונזערע פאטר אונ מוטר אין דעם טאג פון יאר צייט דארטן מתפלל צוא זיין אונ ווען עש איז פר האנדין אזעלכר וואש זיין פאטער אונ מוטער ליגין ניט אין דער שטאט וואו ער וואנט · פון דעסט וועגין אז ער גייט אוף אנדערי קברי ישראל מתפלל זיין ווערין פארט דער וועקט אין גן עדן אלע נשמות דורך דער תפלה וואש ער איז מתפלל אוף דיא קברים דען נאט ב״ה האט אזו גוזר גיוועזן אז דיא נשמות פון דיא צדיקים זאלין זיין גוויינטליך אוף דעם בית החיים פון וועגין טובות ישראל · דאש זייא זאלין הערין דיא גיבעט אונ דיא תפלות פון דיא ישראל וואש קומען מתפלל זיין אוף דיא קברים אונ איטליכער וואש האט עפיס איין צער זאל ער קומען אוף דיא קברים פון זיינע עלטרן אדער אוף אנדרי קברים · אונ זאל זיין צער מודיע זיין צוא דיא נשמות · ווארום אין דער צייט אז דיא נפשות הערין דיא תפלות פון דיא לעבדיגע וואש זיינן מתפלל פון וועגין זייער צער · דענמאלט גייען זייא ארוף אונ זיינן דאש מודיע צוא דיא רוחות וואש זיינן אין גן עדן התחתון · אונ דיא רוחות גייען אונ זיינן מודיע צוא דיא נשמות וואש זיינן אין גן עדן העליון · אונ דיא נשמות דר וועקין דיא אבות פון ארץ ישראל אונ דארטן בוקין זייא זיך פר דעם כסא כבוד אונ זיינן מתפלל אוף דיא לעבדיגע אבר אז דיא נשמה איז נאך ניט זוכה צוא קומן אוף איר ארט אין גן עדן העליון · אונ זיא איז נאך ארויש גישטוסן פון דעם היילגן היכל אונ איז נד ונד · דענמאלט איז דער

רוח

הנפש ורוח בתוך הקבר ורואה הגוף מסובב בתולעים ופיו פתוח ותולעים מקשקשים בו וקרביו ובני מעיו מלאים רימה ותולעה אז הנשמה מתאבלת עליו וזש"ה ונפשו עליו תאבלי (ס) משא"כ כשהגוף קדוש וטהור אזי מתעכל הבשר ע"י העפר ואז נעשה גופו ובשרו עפר ואפר תיכף ואינו סובל שום צער של תולעים ורימה זהו שכר גופו ושכר הנשמה לג"ע העליון עולה מיד וכן הרוח לג"ע התחתון ובכל שבת ור"ח עולה הרוח לג"ע העליון אשר שם היא הנשמה ובההוא אור וזיו הטהור יורדת למטה במוצאי שבת ומוצאי יו"ט ור"ח ואז עולה הנפש ומקבלה ג"כ מהאור ומהזין הטהור שקבל הרוח למעלה מנשמה שבגן עדן העליון · (ו) ואז הנפשות יורדות ונכנסות תוך הקבר ונוטלת ציור הגוף שהיו בחיותן בעוה"ז ובציור הזה עומדין ממש בגופות כמו שהיו בחיותן ועומדין על הקברות ונותנים שבח והודיה לאל יתברך שמו על גודל מעלות אור הנשמה וזיו פניהם מאירים באור גדול ואז מרבין בשירות ותשבחות בציורין ממש עם העצמות מרוקמות ומוגלמות כדמיון הגוף : (ז) ואלו היה רשות לבני אדם לראותן היה רואה אותן בכל מוצאי שבת ומוצאי ר"ח ויו"ט בדמיון גופות על הקברים ואומרים שיר ושבח וזש"ה כל עצמותי תאמרנה ה' מי כמוך אומרים אין כתיב כאן אלא תאמרנה שאומרים המתים שיר ושבח בכל מ"ש וי"ט ור"ח · (ח) וגם צריך להודיע בעוד אדם בחיים חיותו אז הנשמה מעוררת את לבו של אדם לדבר ה' כי זה קבלה היה בידי מספרים קדמונים ודע כי בכל יום שיבא פתאום מחשבה טובה בלב של אדם מחשבה של שמחה ואהבה לדברי תורה או מצוה אזי תדע שאז הוא עת רצון שיהיה מתפלל וזו התפלה דבוקה תיכף בהיכל מלך מלכי המלכים הקב"ה ובאשר שיש לפעמים עת וזמן שנפשו של אדם עגומה עליו קרוב הדבר שיש איזה גזירה רעה ח"ו על האדם או על קרוביו או גזירה

רוח מיט דעם נפש אויך נע ונד · אונ אלע מאל קומט דער נפש מיט דעם רוח אין קבר אריין אונ זעהן וויא דער גוף איז ארום גרינגלט מיט ווערים · אינ זיין. מויל איז אפין אונ ווערים קלאפין אין אים · אונ זיינע גידערים זיינן פול מיט ווערים · דענמאלט טוט דיא נשמה קלאגין אויף דעם גוף : (ה) אבר אז דער גוף איז איין הייליגר גוף דענמאלט ווערט דאש פלייש תיכף פאר לענד דורך דער ערד אונ זיין גוף מיט זיין פלייש ווערין תיכף ערד אונ אש · אונ קיין שום ווערים עסין אים ניט אונ לייד נאר קיין צער פון דיא ווערים ניט · דאש איז דער שכר פון זיין גוף · אונ דער שכר פון נשמה איז · דאש זיא קומט תיכף אריין אין גן עדן העליון אונ דער רוח קומט תיכף אין גן עדן התחתון אריין · אונ אלע שבת אונ ראש חודש גייט דר רוח אויף אין גן עדן העליון צו דער נשמה · אינ קומט אראפ אום מוצאי שבת אונ מוצאי יו"ט אונ מוצאי ר"ח מיט גרויש הייליג אונ ריין שיין אונ ליכטקייט · אונ דענמאלט גייט אויף דער נפש אונ איז אויך מקבל שיין אונ ליכטקייט פון דעם וואש דער רוח האט מקבל גיוועז פון דער נשמה אין גן עדן העליון · דענמאלט נידרט דער נפש אונ גייט אריין אין קבר אונ נעמט דאש גישטאלט וואש דער גוף האט גיהאט בייא זיין לעבין אויף עולם הזה אונ קלייד זיך אן אין דעם גישטאלט ממש גלייך וויא ער איז גיוועזן בייא זיין לעבין אונ זייא שטייען אויף דיא קברים אונ גיבין אפ איין שבח והודיה צוא גאט ב"ה אויף דער גרוישר מעלה פון דער ליכטקייט פון דער נשמה · אונ דאש לויטרקייט פון זייער פנים לייכטן מיט גרויש ליכטקייט · אונ דענמאלט מערין זייא שירות ותשבחות צוא גאט ב"ה ממש גיוועבט מיט דיא ביינר מיט דעם גישטאלט וויא זייא זיינן גיוועזן בייא זייער לעבין : (ו) אונ ווען דיא מענטשין זאלין האבין רשות צוא זעהן זייא וואלטין זייא אלע מוצאי שבת אונ מוצאי יו"ט אונ מוצאי ר"ח גיזעהן אין דעם גישטאלט וויא גופות שטייען אויף דעם קברות אונ זיי זאגן שירות ותשבחות צו גאט דרום האט דוד המלך גיזאגט כל עצמותי תאמרנה ה' אלע מיינע ביינר ווערין זאגין גאט ווער איז דיין גלייכין דאש האט ער גמיינט נאך דעם טויט זאגין דיא ביינר פון דיא מתים שירות ותשבחות אלע מוצאי שבת אונ מוצאי יום טוב אונ מוצאי ר"ח : (ח) אויך איטליכר מענטש דארף ווישן דאש בשעת דער מענטש לעבט דער וועקט אויך דיא נשמה זיין הארץ צוא גאטש דינסט · אונ וויש אז ווען עש קומט פלוצלונג איין גוטע מחשבה אין דעם מענטשינש הארץ ער זאל דינן גאט אונ תורה לערנן אדר עפיש איין מצוה טאן זאל ער ווישן אז דענמאלט איז איין עת רצון ער זאל מתפלל זיין · אונ דיא תפלה וועט זיין בהעפט אין דעם היכל פון גאט ב"ה · אונ אויך אמאל איז פר האנדן אצייט וואש דער מענטש איז גאנץ רויעריג זאל ער ווישן אז עש איז קרוב עש זאל אויף אים קומן ח"ו איין בייזע

גזירה רעה על כל העולם כי ע"פ רוב כרוזים יוצאין ומעוררין לבבות האדם כי הרב יודע מרת נפשו אף שבאזניו לא שמע וע"כ אם יתעצל ולא יתפלל תיכף אזי הגזירה ממשמשת ובאה על כן יזרז האדם את עצמו ויתפלל להקדוש ב"ה בדמעות כפי כחו • (ט) כמבואר בזוהר פרשת קדושים דיומא חד הוי יתיב רשב"י אתרעא דלוד זקיף עינוי וחזא שמשא דנהיר ואסתים נהורא והדר נהיר ואסתים נהורא והוי כן ג"פ אדהכי אתחשיך נהורא ואתחזי בשמשא אוכמי וירוקי אמר רשב"י לר' אלעזר בריה תא אבתראי ונחמי דהא ודאי גזירה אתגזר והקב"ה בעי לאודעא לן דודאי ג' יומין תליא גזירה דאתגזר לעילא עד דמודיע הקב"ה לצדיקים הה"ד כי לא יעשה אלהים דבר כי אם גלה סודו אל עבדיו הנביאים • (י) עד דהוו אזלו עאלו בהאי כרם חמו חויא דהוי אתא ופומיה פתוח ומלהטא בארעא בעפרא ואחיד ידיה ברישיה דחוויא וחמא חוויא מרחש בלישניה (רצה לומר דהנחש היה מרמז לעורר להנחש הקדמוני שהוא סמאל ולילית הרשעה שיתעוררו דינים קשים על העולם) א"ל רשב"י לחוויא חוויא זיל ואימא להאי חויא דאתקרי נחש עליון דהא רשב"י בעלמא שכיח • (יא) עייליה רשב"י לרישיה דההוא נחש לחד נוקבא לעפרא ואמר גוזרני בשם דכשם דתתא אתחזיר בנוקבא דעפרא כך עלאה יתחזר לנוקבא דתהומא רבא רחיש רשב"י בצלותיה עם רבי אלעזר עד דהוי מצלי שמעו חד קלא דהוי אומר פוסקרא דקיטפא עולו לאתרייכו קטפירי דבורגייני לא שראן בעלמא דהא רשב"י בטיל להון (פירוש דהוי יוצא בת קול על אותן ממונים דיכולין לעשות היזק לעולם שיהיו מוכרחים לעייל למקום הראשון במקום אשר שוכנים במדברות כיון דרשב"י הוא עדיין קיים בעוה"ז וזכותו מגין על כל הפורעניות) : (יב) ודע אף שעכשיו בזמן הזה אין לנו כמו רשב"י שיוכל לבטל הגזירות רעות למעלה מ"מ חסדי י"י לא תמנו על כל

דור

גזירה אדר אויף זיינע קרובים אדר אויף דער גאנצר וועלט ה"ו • ווארום על פי רוב גייען אויש דיא כרוזים אונ רופין אויש אונ דער וועקין דיא הערצר פון דיא מענטשין • ווארום דאש הארץ ווייש דאש ביטרקייט פון זיין לייב • חאטשע ווען ער הערט ניט מיט דיא אויערין דיא גזירה ווייש דאש הארץ דאש שוין • דרום אז דער מענטש וועט ניט מתפלל זיין תיכף • קען דיא גזירה ח"ו קומן • דרום זאל דער מענטש זיך מזרז זיין אונ זאל תיכף בעטין גאט מיט טרערין ער זאל אויף אים דיא גזירה ניט ברייננן : (ט) אזוא וויא עש שטייט אין זוהר דאש איין טאג איז רבי שמעון בן יוחאי גיזעסין אויף דעם טויער פון דער שטאט לוד • האט ער אויף גיהויבין זיינע אויגן אונ האט גיזעהן וויא דיא זון לייכט שיין אונ דער נאך ווערט זיא פינסטר אונ דער נאך שיינט זיא ווידר אונ אזו איז גיוועזן דרייא מאל • דער נאך איז זיא ווידר פינסטר גיווארין אונ עש איז גיזעהן גיווארן אין דער זון שווארצקייט אונ גרין • האט רבי שמעון גיזאגט צוא זיין זון רבי אלעזר קום נאך מיר אונ לאמיר זעהן וואש דאש איז דען עש איז בוודאי נגזר גיווארין איין גזירה אונ גאט ב"ה וויל דאש אונז מודיע זיין • ווייל דיא גזירה הייננט בוודאי נאך דרייא טעג וועלין מיר זיא נאך קענן מבטל זיין : (י) ווי זיי זיינן אזו גינאנגן זיינן זיי אריין גיגאנגן אין איין ווייין גארטין אריין • האבין זייא גיזעהן איין שלאנג קומט אונ זיין מויל איז אפין אונ ער שארט מיט דער צונג אין דער ערד • אונ ער שאקילט מיט זיין צונג • האט רשב"י פאר שטאנן אז דער שלאנג וויל דער וועקין דעם נחש הקדמוני דאש איז דער ס"ם אונ דיא לילית הרשעה דאש זייא זאלין דער וועקין גזירות רעות אויף דער וועלט האט רבי שמעון בן יוחאי גיזאגט צוא דער שלאנג • דוא שלאנג גייא אונ זאג צוא דער שלאנג וואש זיא ווערט גירופין נחש הקדמוני • אז רבי שמעון בן יוחאי איז פאר האנדין אויף דער וועלט : (יא) האט רשב"י אריין גיבראכט צוא דעם קאפ פון דער שלאנג אין איין לאך וואש דארטין איז גיוועזן אין דער ערד • אונ האט גיזאגט איך בין גוזר דאש אזו וואול וויא דיא שלאנג האט ווידר גיקערט אין דעם לאך פון דער ערד אזו זאל דער נחש הקדמוני ווידר קערין צוא דעם לאך פון דעם תהום רבה • האט רבי שמעון מיט רבי אלעזר מתפלל גיוועזן דיא גזירה זאל בטל ווערין • האבין זייא גיהערט איין קול האט גיזאגט איר מזיקים איר משחיתים וואש איר זייט ארויש גיגאנגן צו ברייננן די גזירה רעה אויף דער וועלט גייט קאריק אין אייער ארט אריין • ווייל רבי שמעון בן יוחאי איז שכיח אויף דער וועלט אונ זיין זכות איז מגין אויף גאר דער וועלט דרום איז דיא גזירה בטל גיווארן : (יב) אונ ווייש אז אצונד אין היינטיגע דורות האבין מיר דאך ניט אזו איין צדיק וויא רשב"י ער

זאל

דור ודור ומיד שנגזרה איזה גזירה למעלה רחמנא ליצלן מיד שלוחי מעלה מכריזים ומשמיעים הקול והכרוז ע"י תינוק ותינוקת והן מתנבאין ואינם יודעים מה נבאים אז הקב"ה מעורר לב הכשרים ויראים שיתפללו על דורם והתעוררות בא מעצמותן ובעת אשר איזה רעות מתעוררים אז מלאכי דינים משוטטים ומכריזים וחצי דינים נשלחים ומביאים איזה חולשה לעולם או שאר עניינים רעים בר מינן : (יג) ואז טוב לאדם שלא להראות כל כך בחוץ תדיר כדאיתא בזוהר פרשה נח כיון שניתן רשות למשחית אזי להני שלוחא רשותא לפגוע באינשי דמהלכין תדיר ברחובות ובשווקים ח"ו ולכן צריך האדם להתפלל ע"ז להנצל מכל רע כנ"ל וצריך האדם ליזהר שלא להזכיר שמו בתפלתו דכיון דמזכיר שמו אז משגיחין לעיין עליו במעשיו וכן ימצאו מקטריגים דניזיקו ליה ח"ו : (יד) והביא הזוהר ראיה שאמר אלישע הנביא לשונמית היש לך לדבר אל המלך דא קב"ה דההוא יומא ראש השנה הוי דכדין איקרי הקב"ה מלך הקדוש ומלך המשפט ותאמר בתוך עמי אנכי יושבת לא בעינא דידכרון שמי שישגיחו בי אלא בתוך עמי אנכי יושבת תא חזי בשעתא דרוגזא הוי בעלמא לא אדכיר שם נח כיון דדינא אתעבר כתיב ויזכור אלהים את נח השתא אדכר שם נח · (טו) וכל זה להודיע כי האדם נידון במשקל ולכל מעשה הטוב יש מליץ ולכל ענין רע יש מקטרג אשרי מי שאוהב את נשמתו מגופו ועושה עולם הזה טפל ועוה"ב עיקר ובכל יום ויום צופה אל הסוף שסוף אדם למות ואז בודאי יצליח בתורתו ובמעשים הטובים שיבא לחיי עולם הבא :

פרק עב **אמרו** רז"ל עלמא אתקיים על הבל פיהם של תנוקות של בית רבן ומכאן תראה שגדול שכר

זאל קענן מבטל זיין דיא גזירות רעות פון הימל פון דעסט וועגין דער חסד פון גאט ב"ה האט זיך ניט אויש גילאזט אויף איטליכן דור אונ וויא עש ווערט נגמר איין גזירה ח"ו · רופן תיכף דיא שלוחים פון דעם הימל אויש דיא גזירה · אונ מאכין הערין דאש קול דורך דיא קינדר · אונ זיי זאגן נביאות אונ זייא ווייסן ניט וואש זייא זאגין · דער וועקט גאט ב"ה דאש הארץ פון דיא צדיקים פון דעם דור · זייא זאלין מתפלל זיין אויף זייער דור אונ אין דער צייט אז עש דער וועקין זיך גזירות רעות אויף דער וועלט · דענמאלט ווערין דיא שלוחים פאר שפרייט אויף דער וועלט אונ רופן דיא גזירה אויש · אונ דיא מזיקים אונ משחיתים ווערין גשיקט · אונ ברייננן עפיש איין חולשא אויף דער וועלט ר"ל אדר אנדרע שלעכטע זאכין ר"ל : (יג) אונ דענמאלט איז גוט פאר דעם מענטשין ער זאל זיך ניט ווייזן אלץ אויף דער גאס אזו וויא עש שטייט אין זוהר ווייל עש ווערט גיגעבין רשות צוא דעם משחית ח"ו האט ער רשות מזיק צוא זיין דיא מענטשין וואש גייען תמיד אויף דר גאס · דרום מוז דער מענטש מתפלל זיין ער זאל ניצול ווערין פון אלם בייזן · אויך מוז דער מענטש נזהר זיין ער זאל ניט דער מאנן זיין נאמן אין זיין תפלה כלומר ער זאל ניט מתפלל זיין אויף זיך אליין נאר ער זאל מתפלל זיין אויף כלל ישראל אונ זאל זיך אויך כולל זיין צווישן כל ישראל ווארום ווייל ער דער מאנט זיין נאמן איז מען משגיח פון דעם הימל מעין צוא זיין אין זיינע מעשים צוא איז ער ווערט זיין תפלה זאל אן גינומן ווערין אונ אויך ווערין גפונן צו אים מקטרגים זייא זאלין אים ח"ו מזיק זיין : (יד) דר זוהר ברייננט איין ראיה דער צוא פון דעם וואש אלישע הנביא האט גיזאגט צוא דער שונמית היש לך לדבר אל המלך איז פאר האנדין צוא דיר עפעס איין זאך וואש דוא דארפסט דאש בעטין פון דעם מלך מלכי המלכים הקדוש ב"ה ווארום דער טאג איז גיוועזן ר"ה איז מען דן אלע מענטשן ותאמר בתוך עמי אנכי ישבת האט זיא גיזאגט איך וויל ניט מען זאל דער מאנן מיין נאמן זעלבשט אין דער תפלה נאר איך וויל גמשפט ווערין צווישין מיין פאלק דאש הייסט צווישן כלל ישראל : (טו) אונ דאש אלץ ווייזט אז דער מענטש ווערט גמשפט מיט דער וואג אזו וויא ער פאר דינט · דען צוא איטליכר גוטע מעשה איז פאר האנדין איין מליץ אונ צוא איטליכר עבירה איז פאר האנדן איין מקטרג · וואול איז דעם וואש האט זיין נשמה מער ליב פון זיין גוף אונ מאכט דיא וועלט פאר איין טפל אונ יענע וועלט פאר איין עיקר · אונ איטליכן טאג קוקט ער אלץ אויף זיין סוף דאש דער סוף פון דעם מענטשן איז צוא שטארבן אונ דענמאלט וועט ער מצליח זיין אין זיין תורה אונ זיינע מעשים טובים ער זאל קומן צוא חיי עולם הבא אמן :

פרק עב אמרו אונזערע חכמים ז"ל האבין גיזאגט דיא וועלט האט נאר איין קיום פון וועגין דעם זכות וואש

שכר המלמדין עם התנוקות ובכל מקום שהתנוקות לומדים אצל רבם שם השכינה מצויה ושורה שם כדאיתא בזוהר לך לך רבי שמעון בן יוחאי כד אתי למיחמי עולמיא בבי רב הוי אמר אזילנא למיחמי אנפי שכינתא ומה שדייק ואמר כד הוי אתי למיחמי עולמיא מבי רב כי כן מנהג אנשי מעשה כשהיו פנויין מן המלאכה היו הולכים אל המלמדים כדי לקבל אנפי שכינתא ועל כן צריך האדם ליזהר שכל ההולך לשם לבית המלמדים שם האם דהיא שכינתא רובצת על הבנים ופורש כנפי שכינה על גדיי הצאן ובהבל פיהם של תנוקות בוקעי רקיעים ואוירים : (ג) ע"כ צריכין המלמדין לשום אל לבם שהשכינה שוכנת אצלו ויעשה מלאכתו באמונה בלי רמיה באשר שהוא מלאכת שמים ויראה שיהיה החדר אשר לומדין שם התינוקות נקי וטהור מכל לכלוך ויקיים והיה מחניך קדוש כי זה נקרא מחנה שכינה • (ד) ואיתא בזוהר חדש רבי אלעזר ברשב"י פגע ביה אליהו והוי אליהו מתחזי אליו כדמות סבא ותינוק קטן הלך לפניו והוי מעבר נהר גדול לאעבר להך גיסא וא"ל סבא רמייא להאי ינוקא על כתפאי בחד גיסא ואת על כתפאי ג"כ בהאי גיסא ואעביר לכון מעבר דנהרא רבא הדין א"ל לא מארי דדרא את ולא תוכל לעברנא (ר"ל שא"ל ראיתי שאתה הוא ת"ח ותש כחך מחמת לימוד התורה שנקראת תושיה שמתשת כחו של אדם) (ה) א"ל סבא סבא אי יתפוש אותך ורבייא הדין בתרין ידי ארימיא יתכון פלגות מיל אחורי הנהר ושאמרת לי שהתורה נקראת תושיה ומתשת כחו של אדם והלא התורה נקראת אסוותא שנאמר רפאות תהי לשרך וגו' ולכל בשרו מרפא אף אני שתיתי מהתורה יומין סגיאין כמה דשתי מילין דאסוותא ואיישר חילי נטיל להון ואעברינון על כתפוי א"ל סבא סבא חילי סגיא בעלמא הדין ובעלמא דאתי ובגין רבייא הדין

וואש דיא קליינע קינדער וואש לערנן אונ דאוונען בייא זייער רבי • אונ פון דאנען קענסטו פר שטיין וויא גרויש דער שכר איז פון דיא מלמדים וואש לערנען ערינצט מיט די קינדר • אונ אויף איטליכן אורט וואש דיא קינדר לערנען בייא זייער רבי • דארט רואט דיא שכינה • (ב) אזו וויא עש שטייט אין זוהר רבי שמעון בן יוחאי איז גינאנגן זעהן וויא דיא קליינע קינדר לערנן בייא זייער רבי האט ער גיזאגט איך גייא זעהן דיא שכינה • דען אזו איז גיוועזן דער מנהג פון דיא פרומע לייט בשעת זיי זיינן גיוועזן ליידג פון איין מלאכה פלעגן זייא גיין צוא דיא מלמדים וואש לערנן מיט קליינע קינדר כדי מקבל צוא זיין דיא פני שכינה • דען דיא שכינה רואט בייא די קליינע קינדר אונ בשיצט אויף זייא מיט אירע פליגיל • אונ מיט דעם דאמפ וואש גייט ארויש פון דעם מויל פון קליינע קינדר בשעת זייא לערנן שפאלטן זייא דיא הימלן אונ הש"י איז זיך משמח מיט זייא • (ג) דרום מוזין דיא מלמדים טאן צוא זייער הארץ אז דיא שכינה רואט בייא אים • אונ זאל טאן זיין מלאכה באמונה אן רמאות • ווייל דאש איז איין מלאכת שמים • אונ ער זאל זעהן אז דאש חדר וואש דיא קינדר לערנן דארטן זאל זיין ריין פון אלירלייא מיאוסקייט וועט אין דיר ווערין מקוים אז דיין מחנה זאל היילג זיין • ווארום דאש ווערט גירופן מחנה שכינה • (ד) אונ אין זוהר חדש שטייט רבי אלעזר דער זון פון רבי שמעון בן יוחאי האט בגעגינט אליהו • אונ אליהו האט זיך גיוויזן צוא אים אין דעם גישטאלט פון איין אלטן מאן אונ איין קליין קינד איז גינאנגן פאר אים אונ רבי אלעזר האט ניט גוואוסט אז דאש איז אליהו הנביא זיינן זייא גיקומן פר איין גרויש וואסער האט רבי אלעזר גיזאגט צוא אליהו דוא אלטר גיב מיר דאש קינד אויף איין אקסיל אונ דיך וועל איך נעמן אויף דעם אנדרן אקסיל אונ וועל דיך אריבער טראגן איבער דעם וואסער • האט דער אלטער צוא אים גיזאגט דוא בישט ניט דער מענטש וואש האט כח צוא טראגן ווייל דוא בישט איין תלמיד חכם איז דיין כח שלאף גיווארן פון דעם לערנן • דרום וועשטו אונז ניט קענן אריבער טראגין איבר דעם וואסער • (ה) האט רבי אלעזר צו אים גיזאגט דוא אלטר אלטר איך האב ב"ה כח דען אויב איך זאל נעמן אייך מיט דעם קינד מיט מיינעביידע הענט וואלט איך אייך איבער דעם וואשער אריבר גיטראגן אונ נאך איין האלבע מייל ווייטער פון דעם טייך • אונ דאש וואש איר זאגט דיא תורה מאכט שלאף דעם כח פון דעם מענטשין • אמער דיא תורה ווערט דאך גירופן היילונג דען אזו שטייט אין פסוק רפאות תהי לשריך איין היילונג וועט זיא זיין צוא דיין נאפיל ולכל בשרו מרפא אונ צוא גאר זיין לייב איז זיא איין היילונג • איך האב אויך גיטרונקען

פון

הדין לא אשבוק לך ולא אתן רשות לשר של גיהנם ליגע בך ואנא עייל ליך לעלמא דאתי בתוקף חילי דאית לי תמן א"ל רבי רבא חילך וסגיא בעלמא הדין ובעלמא דאתי ואת דמיין כהאי שמשא וכו' : (ו) ובהיות כי גדול שכר כח לימוד התינוקות והבל פיהם עושים הרבה פעולות טובות והצלות מגזירות קשות ורעות כמ"ש רז"ל הקול קול יעקב בזמן שהקול של תנוקות מצפצפים בבתי מדרשות ובבתי כנסיות של יעקב אין גוזרין בשמים עלינו ח"ו גזירות רעות ע"כ צריכין ג"כ להתפלל על התינוקות של בית רבן ועל יונקי שדים שהקב"ה יסוככם בצל כנפיו וישמרם מכל עינא בישא ומכל חולי ופגעים רעים שינצלו מן אסכרה שבא על התינוקות מחמת חסרון אור הלבנה ולכן כתיב מארת חסר וי"ו : (ז) ובהגיע הזמן לתת התינוק לבית הספר ללמוד אצל המלמד ישכים האב בבקר ויקים את הילד ויוליכנו לבית של רבו ואף אם האב הוא זקן וגדול או פרנס ורב לא יהיה לו בושה שמוליך את בנו פעם ראשונה לבית רבו של תינוק ויתן שבח והודיה להקב"ה שזיכה אותו לזכות את בנו להכניסו תחת כנפי השכינה ומחויב האב או האם לכסות התינוק תחת בגדו בעת הליכתו שלא יסתכל התינוק בשום דבר טמא בעולם · (ח) ואחר שמביא התינוק לבית מלמד יתן האב התינוק לתוך חיקו של מלמד ע"ש הכתוב כאשר ישא האומן את היונק ואנכי תרגלתי לאפרים קחם על זרועותי ומביאין הלוח שכתוב עליו האלף בי"ת ויקרא המלמד לפני התינוק א' ב' ג' וכו' ואח"כ תשר"ק צפע"ס גמל"ך יטח"ז והדגב"א ואח"כ יאמר התינוק כל אות ואות אחר המלמד ואח"כ יקרא המלמד הפסוק תורה צוה לנו משה וגו' ואחר כך פסוק ראשון של ויקרא והתינוק יענה אחר כל תיבה ותיבה : (ט) ואח"כ

יתן

פון דער תורה פיל צייט אזו וויא איינר וואש טרינקט דאש גיטראנק פון רפואות · דרום האב איך פיל כח ב"ה האט דער רבי אלעזר זייא גינומן אויף זיינע אקסלין אונ האט זייא אריבר גיטראגין · אונ האט גיזאגט צוא אים אלטר מיין כח איז פיל אויף דער וועלט אונ אויף יענר וועלט אונ פון וועגין דעם דאזיגין קינד וועל איך דיך ניט לאזין אונ וועל ניט געבין קיין רשות צוא דעם שר של גיהנם אין דיר אן רירין · אונ איך וועל דיך אריין ברייננען אין גן עדן אריין דורך דעם שטארקן קראפט וואש איך האב דארטן · האט דער אלטר צוא אים גיזאגט רבי · עש איז אמת דיין קראפט איז זייער גרוש אויף דער וועלט אונ אויף יענר וועלט אונ דוא וועשט שיינן אזו וויא דיא זון שיינט · (ו) אונ וייל דער שכר פון דעם לערנן וואש דיא קינדער לערנן איז זייער גרוש · אונ זייא טוען פיל גוטע פעולות אונ זיינן מציל דיא ישראל פון בייז · אזו וויא אונזערע חכמים ז"ל האבין גיזאגט הקול קול יעקב אין דער צייט וואש דאש קול פון דעם לערנן פון דיא קינדר ווערט גיהערט אין דיא בתי כנסיות אונ בתי מדרשות איז מען ניט גוזר אין הימל אויף אונז קיין גזרות רעות ח"ו · דרום דארפין מיר אויף דיא קינדר אויך מתפלל זיין אונ אויף דיא זיינענדינע קינדר · אז גאט ב"ה זאל זייא בשיצן אין דעם שאטן פון זיינע פליגיל אונ זאל זייא איטן פון עין הרע אונ פון אלע קראנקייט אונ בייזע בגעגניש · אונ זייא זאלין ניצול ווערין פון דער מיתה פון אסכרה · (ז) אונ אז עש קומט די צייט דער פאטר זאל געבין דאש קינד אין חדר אריין זאל דער פאטר אויף שטיין גאנץ פריא אונ זאל אויף וועקין דאש קינד אונ זאל אים אליין פירין אין חדר אריין ווען אפילו דער פאטר איז איין אלטער מאן אדער איין פרנס אדר איין רב זאל ער פארט אליין פירין דאש ערשטע מאל דאש קינד אין חדר אריין אונ זאל זיך ניט שעמן · אונ זאל אפ געבין איין שבח והודיה צוא גאט ב"ה וואש ער האט אים מזכה גיוועזן זיין זון אריין צוא ברייננען אונטר דיא פליגיל פון דער שכינה · אונ דער פאטר אונ דיא מוטער זיינן מחויב צוא דעקין דאש קינד אונטער זייערע קליידר בשעת זייא וועלין אים פירין · כדי דאש קינד זאל ניט קוקין אויף דעם וועג אין קיין שום טמא זאך · (ח) נאך דעם אז ער ברייננט דאש קינד צוא דעם מלמד אין זיין הויז אריין זאל דער פאטר געבין דאש קינד אין דער שויס פון דעם מלמד · אונ זאל ברייננן דעם טאוויל וואש דער אלף בית איז דרויף גישריבין · אונ דער מלמד זאל פיר לייענין פר דעם קינד א"ב ג"ד ה"ו וכו' · אונ דער נאך תשר"ק צפע"ס נמל"ך יטח"ז והדגב"א · אונ דאש קינד זאל נאך זאגין דעם מלמד איטליכש אות דער נאך זאל דער מלמד מיט אים זאגין דעם פסוק תורה צוה לנו משה מורשה · אונ דער נאך דעם ערשטן פסוק ויקרא · אונ דאש קינד זאל אים נאך זאגין איטליכש ווארט · (ט) דער נאך זאל ער געבין

איין

יתן מעט דבש על הלוח וילחך התינוק הדבש שע"ג האותיות ואח"כ יקח האב התינוק וישיבנו לביתו באופן שלא יראה התינוק שום דבר טמא וטוב שבאותו היום לא תגע שום אשה נדה בהתינוק ולכן נכון הוא שיתענו בו ביום אביו ואמו של תינוק ויתפללו אל אלקי השמים שיהיה הולד מוצלח בתורה וביראה ובמעשים טובים ולאריכות ימים ושנים ולעת ערב אחר התענית יעשה סעודה לעניים וליתן צדקה כפי מיסת ידו ואז בודאי יהיה לב האב בטוח שיראת י"י יהיה על אותו התינוק ודי באזהרה זו : (י) ומה מאוד גדול שכר של אותן האנשים אשר הם חשוכי בנים לגדל יתום בתוך ביתם וישגיחו עליהם לנהגם בדרך ישרה כאילו ילדם אם יכולת בידו להושיב לומדי תורה בביתו ולפרנס שיהיה ביתו מלא תורה פשיטא אשרי לו ואשרי חלקו וכן מצינו ברש"י ז"ל שבהיותו גולה מן גלות הצרפת היה מתאכסן בבית עשיר פרנס אחד והיה העשיר הפרנס מפציר בו שיתעכב בביתו וילמוד תורה ולרוב הפצרתו ובקשת העשיר היה רש"י ז"ל מחבר ספר אחד וקרא שם ספר הנ"ל על שם העשיר הפרנס וכוונת רש"י ז"ל היה לגדל ולכבד את שאר בעלי גומלי חסדים · (יא) ואשרי האיש אשר בוחר ובורר מקום יפה ונאה בביתו כדי ללמוד שם כי הקב"ה מצוי בבית שלומדים בו תורה וגדול יהיה כבוד בית זה לעתיד בעת שיתקבצו נדחי ישראל אז יתקבצו ג"כ כל בתי מדרשות ובתי כנסיות לארץ ישראל ויהיו לצבי תפארת אמן :

פרק עג **אמרו** רז"ל לא איברא לילה אלא לגירסא כי גדול כבוד הבית אשר קול תורה נשמע בו כי הענין הוא כך כשאדם ישן על מטתו אז נשמתו נפקת מיניה אזי היא אסהידא בהאדם כל מה דעביד בההוא יומא ודנין את הנשמה בין טב לביש כי בלילה ב"ד של מעלה יושבין בדין

אין ביסל האניק אויף דעם טאוויל וואו דער אלף בית איז אויש גישריבין אונ דאש קינד זאל אפ לעקין דעם האניק פון אפ דיא אותיות · דער נאך זאל דער פאטר נעמן דאש קינד אהיים אונ זאל אים אוך צוא דעקין איבר דעם וועג כדי דאש קינד זאל קיין שום טמא זאך ניט זעהן אויף דעם וועג אונ עש איז גוט אז דעם טאג זאל קיין שום אשה נדה ניט אן רירין אין דעם קינד · דרום איז רעכט אז דער פאטר אונ מוטר זאלין דעם טאג פאסטן אונ זאלין מתפלל זיין צוא גאט אז דאש קינד זאל זיין בגליקט אין דער תורה אונ אין גאטש פארכט אונ זאל דער צוגין ווערין צוא לאנגע יאר · אונ אויף דער נאכט נאך דעם תענית זאל ער מאכן איין סעודה פאר ארמע לייט אונ צדקה געבין נאך זיין פר מעג נאך אונ דענמאלט זאל דער פאטר בוודאי בטוח זיין אז גאטש פארכט וועט זיין אויף דעם קינד · (י) אונ וויא זייער גרוש איז דער שכר פון דיא מענטשין וואש האבין קיין קינדר ניט אונ נעמן איין יתום אונ זיינן אים מגדל אונ זיינן אויף אים משגיח צוא פירין אין דעם גוטין וועג גלייך וויא זיין קינד · אונ אוב ער האט יכולת צוא מאכין זיצן דיא לומדי תורה אין זיין הויז פון וועגן זיין הויז זאל זיין פול מיט תורה אונ זייא מפרנס צוא זיין איז בוודאי וואול צוא אים אונ וואול צוא זיין חלק · אונ אזוא גיפינן מיר בייא רש"י ז"ל דען אז רש"י איז פאר טריבין גיווארין אין גלות וואש מען האט פון צרפת ארויש גיטריבן אלע יהודים איז ער איין מאל איין גישטאנן בייא איין עושר וואש ער איז גיוועזן איין פרנס · האט דער פרנס אים זייער מפציר גיוועזן ער זאל זיך פאר זאמן בייא אים אונ זאל תורה לערנן · אונ וייל דער פרנס האט אים זייער מפציר גיוועזן דרויף · דרום האט רש"י מחבר גיוועזן איין ספר אונ האט עש איין נאמן גינעבין ספר הפרנס · אונ דיא כוונה פון רש"י איז גיוועזן גרויש צוא מאכין אונ מכבד צוא זיין דיא וואש זיינן גומל חסד כדי זייא זאלין גומל חסד זיין : (יא) אונ וואול דעם מענטשין וואש דער וויילט זיך אויש איין ארט אין זיין הויז אויף צוא לערנן · וייל גאט ב"ה איז גוויינטליך אין דעם הויז וואש מען לערינט דארטין תורה · אונ אז משיח וועט קומן וועלין איין גיזאמלט ווערין אלע שולין אונ בתי מדרשות קיין ארץ ישראל אמן :

פרק עג אמרו אונזערע חכמים ז"ל האבין גיזאגט דאש דיא נאכט איז מער ניט בשאפין גיווארין נאר אויף צוא לערנן ווארום דער כבוד פון דעם הויז וואש תורה ווערט גיהערט דרינן איז זייער גרויש · דען אז דער מענטש שלאפט גייט זיין נשמה ארויש פון אים · זאגט זיא עדות אויף אים וואש ער האט גיטאן אין דעם טאג · אונ מען איז דן דיא

נשמה

בדין : (ג) ובשעה ראשונה כיון שהשמש נכנסה למקומה אזי יש ממונה מכרוז כרוז דרך י"ב שערים אשר הם נפתחים כשהחמה יוצאת לזרוח ונסגרים כשהחמה שוקעת כל הלילה ואז כל אינון ממונים מלאכים דאינון ממונים על שמירת העולם כולם מתכנשים לעילא ושערי רחמים ננעלים והבתי דינים מתעוררין ועומדים מלאכים הממונים על התקיעות ותוקעין וזהו סי' שיעמדו מלאכים בחצי הלילה המיוחדים לומר שירה ואז תיכף מתעוררים המלאכים ועומדין באימה וביראה בקדושה בטהרה ומשוררים ומזמרין קמי קב"ה ואז בתחילת הלילה בני נשא ניימין על ערסיהון ונשמותיהן נפקין ומעידין על עובדיהון די בימטא ועומדין בדין ובחצות הלילה אתער רוח צפון חזק וקם חד ממונה ובטש ביה בשרביטא והרוח שכיך וכדין אתער הקב"ה לאשתעשעא עם צדיקייא הה"ד היושבת בגנים חברים מקשיבים לקולך השמיעני וגו' : (ג) והקב"ה מושך חוט של חסד על אותן אנשים העומדים בלילות לעבודתו ומשמרים אותן מכל פצעים ופגעים רעים ועליהם נאמר יומם יצוה ה' חסדו ובלילה שירה עמו ובודאי ימשוך עליו חוט של חסד ואור גדול מנטיעות שבגן עדן מאותו המקום הנקרא נחל קדומים וחלקו מוכן ומזומן לאחר מותו במקום מנוחה ושמחה אשרי לו ואשרי חלקו · (ד) ע"כ אל תהיה קל בעיניך לימוד התורה בלילה וקדמונינו ז"ל היו מתחכמים והיו עושים סימנים לכוין חצות לילה לקום ולעסוק בתורה כדי להתחבר כחדא עם צדיקים שבג"ע השומעים מפי הקב"ה כדמצינו בזוהר רבי אבא ורבי יעקב אזלי מטבריא לכפר טרשא והוי מתאבסניא אצל אושפיזא כד בעי למשכב אמר ר"א למרי דביתא אית הכא תרנגולא א"ל למה א"ל איצטריכני למיקום בפלגות ליליא · (ה) א"ל לא אצטריכנא דהא אית לי סימנא אחרא דהדא טיקלא דקמי ערסי מלינא מיא . ונטף טיף טיף בפלגות לילא ממש אתרוקנו

נשמה הן אויף גוטש הן אויף בייז · ווארום בייא נאכט זיצן דאש בית דין של מעלה אונ זיינן דן דיא נשמות : (ב) אונ אין דער ערשטר שעה וויא דיא זון גייט אונטר דענמאלט איז פאר האנדן איין ממונה וואש רופט אויש אונ דער כרוז גייט דורך צוועלף טויערין וואש אז דיא זון גייט אויף צוא שיינען זיינן זייא אפין אונ אז דיא זון גייט אונטר ווערין זייא פאר שלאסין · אונ אלע מלאכים וואש זיינן ממונה איבר דעם היטונג פון דער וועלט דיא אלע ווערין איין גיזאמלט אויף דעם הימל גאנץ הויך · אונ דיא טויערין פון רחמים ווערן פאר שלאסין · אונ דיא בית דינים ווערין דער וועקט אונ דיא מלאכים וואש זיינן ממונה איבר דיא תקיעות דיא שטייען אונ בלאזין · אונ דאש איז איין סימן אז דיא מלאכים זאלין שטיין וואש זיינען מיוחד אין האלבע נאכט שירה צו זאגן · אונ דענמאלט ווערין תיכף דער וועקט דיא מלאכים אונ שטייען מיט פארכט אונ מיט היילקייט אונ מיט ריינקייט אונ זינגן אונ לויבין פאר גאט ב"ה · אונ אין תחלת נאכט שלאפין דיא לייט אויף זייערע בעטליך · אונ זייערע נשמות גייען ארויש אונ זאגין עדות אויף זייערע מעשים וואש זייא האבין גיטאן בייא טאג אונ שטייען בייא דעם דין פון דעם בית דין של מעלה · אונ צוא האלבע נאכט ווערט דער וועקט זייער איין שטארקר ווינט אונ איין ממונה שטייט אויף אונ גיט אים איין טרעט · אונ ידען ווערט דער ווינט גישטילט · אונ דענמאלט גייט השי"ת זיך צוא פרייען מיט דיא צדיקים אין גן עדן : (ג) אונ אויף דיא דאזיגע מענטשן וואש זייא שטייען אויף בייא נאכט צוא זיין דינסט · אונ מכל שכן אויף דעם וואש שטייט אויף צו חצות ווערט גיצוגן איין חוט של חסד אונ איין גרויש ליכט פון דעם פלאנצונג וואש איז אין גן עדן · פון דעם ארט וואש ווערט גירופן נחל קדומים · אונ נאך זיין טויט איז זיין חלק אן גיברייט אין איין רוא ארט אונ איין פריילין ארט · וואול איז אים וואול איז זיין חלק : (ד) דרום זאל בייא דיר ניט גרינג זיין דאש לערנן פון בייא נאכט · אונ אונזרע ערשטע חכמים ז"ל האבין גיקליגט אונ האבין גימאכט סימנים זייא זאלין קענן מכוין זיין אויף צוא שטיין פונקט האלבע נאכט תורה צוא לערנן · פון וועגין זייא זאלין זיך בהעפטין מיט דיא צדיקים וואש זיינן אין גן עדן וואש זייא הערין תורה פון גאט ב"ה · אזו וויא מיר גפינן אין זוהר · רבי אבא אונ רבי יעקב זיינן גיגאנגן פון דער שטאט טבריא צוא דעם דארף טרשא · אונ זייא זיינן איין גישטאנן אין איין הארבריגי וויא זייא האבין זיך גיוואלט לייגן שלאפין · האט רבי אבא גיזאגט צום בעל הבית איז דא פאר האנדן איין האן האט דער בעל הבית אים גיפרעגט נאך וואש טויג דיר איין האן · האט רבי אבא אים גיענטפרט איך דארף ער זאל מיך אויף וועקין אויף צוא שטיין האלבע נאכט : (ה) האט דר בעל

אתרוקנו כלהו מיא ואתגלגל האי קיטפא דהיינו (טיקלא) ואשתמע קלא בכל ביתא וכדין הוא פלגות לילא (פי' שהיה כלי מים תלוי לפני מטתו והוי עשוי בגלגל וכלי זה היה נוטף טיף טיף וכדרך שעושין במרינה זו (האר ווערג) עד שהוציא כל המים שבכלי עד חצות וכל זמן שהיו מים אפילו מעט סזעיר קאי אקיימיהו וכשנגמרו כל הטיפין לצאת אזי נתהפך הגלגל ונופל למטה ונהפך הכלי והיה מרעיש וצועק ונשמע קולו עד שהקיצו אותן האנשים שהיו בחדר ההוא) והיה שם באותו הבית חד סבא דהוה קם בכל פלגות לילה ואשתדל באורייתא ובגין דא עביד האי אמר רבי אבא בריך רחמנא דשדרני הכא ׃ (ו) ובהגיע הזמן חצי לילה קמו כולהו ועסקי באורייתא וכו' אמר האי לתרין בנוהי מהו ענין השכר דהקב"ה משתעשע עם צדיקים ועייל בפלגות לילה לג"ע ולכן אמר דוד חצות לילה אקום להודות לך אמר רבי אבא ודאי שפיר קאמרת אבל מנא לן הא אמר ליה כך למדתי מן סבא אוחרי ׃ (ז) תו הוי אמר להו בתחלת שעתא קמייתא דלילה כל הדינים דלתתא מתערין אזלין ושאטין בלילה בפלגות לילה ממש אתער הקב"ה בג"ע ודינין דלתתא לא אשתכחין וכל נמוסין דלעילא לא משתכחין אלא בפלגות ליליא דכתיב ויחלק עליהם לילה ויהי בחצי הלילה וכמה מקומות בתורה מצינו הכי דוד המלך קריה להקב"ה חצות לילה ממש (ר"ל היודעים סוד שהנוקבא הנקראת מדת לילה יוצאת מאחורי חדוהי דהיינו מחציתו וע"כ דוד הוי קרי להקב"ה חצות לילה וזהו שדייק בזוהר דאיהו חצות לילה ממש וזהו סוד גדול ואין מגלין אותו אלא לצנועין וליודעי חן) זמלכות בית דוד נקראת מדת לילה וע"כ קם דוד בחצות לילה כדכתיב חצות לילה אקום להודות לך על משפטי צדקך וסוד משפט וצדקה ג"כ ידוע למבין מדעתו או למי שיש קבלה בידו דמהני דינין נפקן דינא דמלכותא דינא אתו ר' אבא ור"י ונשקוהו וכו' אדהכי אתא האי ינוקא ושאיל אמאי כתיב חצות לילה (ר"ל מאחר דקאי אנוקבא דנקראת חצות לילה ומדת חצות אינו משמע שהוא מדת לילה לגמרי אלא כי מחצית שבמדת לילה) אמר הא אתמר בפלגות לילה מלכות דשמיא אתער (פירוש וא"כ כבר מבואר דמשום הכי צריך שיהיה נקראת חצות לילה דאיהו הקב"ה הנזכר להראות דאז מתגלה מלכותא דשמיא הנקרא זעיר והבין) אמר האי ינוקא הכי שמענא מלה פתח האי ינוקא ואמר מאחר דבחצות מתגלין החסדים וע"כ נקראת אז חצות לילה פלגות דינא היא דנהירא אנפהא בסיטרא דחסד קם רבי אבא ושוי ידו על רישא דהאי ינוקא וברכיה ׃ (ח) פתח רבי אבא ודרש סודות נפלאות

בעניני

הבית אים גיזאגט דרויף דארף איך קיין האן ניט ווארום איך האב אנגדר סימן דען דער בעקין וואש היינגט איבר מיין בעט וואש ער איז אריין גיזעצט גיווארין אין איין ראד גיס איך אים אן פול מיט וואשר אונ אונטין איז פאר האנדין איין קליין לעכיל טריפט דיא וואשר פון אים טראפין ווייש ׃ אונ כל זמן אין אים איז פאר האנדן אפילו איין טראפין שטייט דיא ראד אויף איר ארט ׃ צוא האלבע נאכט ווערט דער בעקין גאר ליידיג ׃ טוט דיא ראד איין דרייא פאלט דער בעקין תיכף אראפ אונ גיט אגרוישן קלאפ מיט גרויש רעש ׃ פון דעם קול חאפין מיר זיך אלע אויף ׃ אונ אין דעם הויז איז גיוועזן איין אלטר מאן וואש ער פלעגט תמיד אויף שטיין האלבע נאכט צוא לערנן תורה ׃ דרום האט ער דאש אזו גימאכט ׃ האט רבי אבא גיזאגט גילובט איז גאט וואש ער האט מיך אהער גיבראכט וואש דא שטייט מען אויף האלבע נאכט : (ו) אונ וויא עש איז גיקומן האלבע נאכט זיינן זייא אלע אויף גישטאנן אונ האבין גילערינט תורה ׃ האט דער בעה"ב גיזאגט צו זיינע צווייא זין דאש נאט ב"ה גייט האלבע נאכט אין גן עדן אריין אונ פרייט זיך מיט דיא צדיקים אונ דרום האט דוד גיזאגט חצות לילה אקום להודות לך האלבע נאכט טוא איך אויף שטיין לויבן דיך ׃ האט רבי אבא גיזאגט דוא זאגשט בוודאי רעכט ׃ נאר פון וואנן ווייסטו דאש האט דער בעל הבית אים גיזאגט אזו האב איך גילערינט פון איין אנדרן אלטן מאן : (ז) אונ נאך האט ער גיזאגט צוא זיינע קינדר פון תחלת הלילה ביז האלבע נאכט ווערין דער וועקט דינים ׃ אונ זייא גייען אונ שוועבין ארום אויף דער וועלט בייא נאכט ׃ פונקט האלבע נאכט גייט גאט ב"ה אין גן עדן אריין אונ דיא דינים ווערין שוין מער ניט גפונן אונ האט דרינן פיל סודות גיזאגט ׃ איז רבי אבא גיקומן אונ האט אים גקושט ׃ דער וייל איז גיקומן איין קינד אונ האט זייא גיפרעגט איין קשיא ׃ אונ האט זייא מגלה גיוועזן גרוישע סודות ׃ איז רבי אבא אויף גישטאנן אונ האט גילייגט זיינע הענט אויף דעם קאפ פון דעם קינד אונ האט אים גיבענטשט : (ח) האט רבי אבא אן גיהויבן אונ האט גידרשת

וואונדרליבע

בעניני דמילה ואמר בשעה שמכנים האב את בנו למול ערלתו בההיא שעתא קרי קב"ה לפמליא דיליה ואמר חמו פמליא דילי בני חביבין מה עבדין בעלמא בההיא רגע מזדמן אליהו הנביא וטאס עלמא בד' טאסי ואזדמן תמן על דא תנינן דבעי בר נש לתקנא כורסייא לאליהו והוא סליק ואסהיד קמי קב"ה דישראל הן מקיימין בריתו של אברהם אבינו וכו' · (ט) אדהכי הוי נהורא קמו רבי אבא ורבי יעקב ובעי למיזיל א"ל האי גברא במאי דעסיקו בחצות לילה אשתלימו אמרו מאי הוא אמר להו דתיחמון למחר אנפוי דמאריה קיימא בעל ברית שהוא אליהו הנביא דהא דביתאי בעית דא מנייכו על הברית מילה וגזר קיימא דברא דאתיילדת לי יהיה למחר הילולא דיליה א"ר אבא בעותא דמצוה הוא ולמיחמי אנפוי דשכינתא אוריכו (פי' המתינו) כל ההוא יומא בהאי לילה כנש האי גברא כל אינון רחימין ואחר הסעודה השתדלו באורייתא ולא הוי מאן דנאים · (י) והובא שם בזוהר דהענין כי באותו הלילה שלפני המילה צריך הילד שמירה מעולה מן אותן המחבלין שלא יזיקו ליולדת ולהילד וע"כ מנהג שקורין (בל"א ווין נאכט ובלשון פולין וואכט נאכט) ולומדין כל הלילה אז מקויים הכתוב ליהודים היתה אורה זו תורה ושמחה זו מילה ויקר זו תפילין והזוהר הביא באריכות שהאיש הקדוש הנ"ל כנס כל אוהביו לומדי תורה שיהיו גורסין כל הלילה · (יא) וכן הוא ראוי לעשות לנו ג"כ באותו הלילה כי התורה הוא מגנת ומצלת מכל חיבול ומכל נזק בעולם ואחר כך אמר הבעל ברית במטו מנייכו לימא מלה חדתא כל אחד ואחד והיו מחדשין ד"ת בענייני המילה וכוונתו היה שדברי תורה הוא תועלת גדול לשמירת הולד ולשמירת היולדת · (יב) ועוד הביא בזוהר שע"י התורה שעוסקים בלילה
של

וואונדרליכע סודות אין דיא ענינים פון דער מילה אונ האט גיזאגט דאש אין דער צייט אז דער פאטר ברייננט אריין זיין זון מל צוא זיין רופט גאט ב"ה צוא זיין פמליא אונ זאגט זעהט מיין פמליא וואש מיינע גליבטע קינדר טוען אויף דער וועלט · אין דר זעלביגר רגע ווערט אליהו הנביא אן גיבריית אונ שוועבט איבר דיא וועלט מיט פיר שוועבין אונ ווערט דארטין אן גיברייט ביא דער מילה דריבר האבין מיר גילערינט אז דער מענטש מוז אן ברייטן איין שטול פון וועגין אליהו הנביא אונ מען רופט זיא כסא של אליהו אונ ער גייט אויף אונ זאגט עדות פאר גאט ב"ה אז דיא ישראל זיינן מקיים דעם ברית פון אברהם אבינו : (ט) דר וויל איז טאג גיווארין זיינן רבי אבא אונ רבי יעקב אויף גישטאנן אונ האבין גיוואלט אוועק גיין · האט איין מענטש צוא זייא גיזאגט אין דעם וואש איר האט עוסק גיוועז ביא נאכט דער מיט לאזט אויש · האט רבי אבא גיזאגט וואש מיינשטו דאש · האט דער מענטש צוא זייא גיזאגט איר וועט מארגין זעהן דעם מלאך הברית דאש איז אליהו הנביא דען ביא מיר איז מארגין איין ברית מילה · אונ מיין ווייב בעט אייך איר זאלט זיין אויף דעם ברית מילה האט רבי אבא גיזאגט דאש איז איין גיבעט פון איין מצוה אונ צוא זעהן די פני שכינה דרום ווילן מיר דא בלייבן · האבין זייא גיווארט איין גאנצין טאג אויף דער נאכט האט דער מענטש צום הויף גיזאמלט אלע זיינע פריינד אונ האט זייא גינעבין עסין · נאך דעם עסן האבין זיי אלע תורה גילערנט אונ קיינר פון זייא האט ניט גישלאפין · (י) אונ אין זוהר ברייננט ער דעם טעם דר פון וויל די נאכט פאר דעם ברית מוז דאש קינד האבין איין רעכטע שמירה פון דיא מחבלים זייא זאלין ניט מזיק זיין צוא דער יולדת אונ צום קינד ח"ו אונ דרום רופט מען דיא נאכט וואך נאכט אונ מען לערינט אגאנצע נאכט · דענמאלט ווערט מקוים דער פסוק ליהודים היתה אורה צוא דיא יהודים איז גיוועזן ליכטיג דאש מיינט מען דיא ליכט פון דער תורה ושמחה אונ פריילכקייט דאש מיינט מען דיא מצות מילה ויקר אונ דאש ווערדיקייט דאש מיינט מען דיא מצות תפילין · אונ דער מענטש האט איין גיזאמילט אלע זיינע ליב האבער דיא לומדי תורה אונ זיי האבין גילערינט תורה איין גאנצע נאכט · (יא) אונ אזו גיהערין מיר אוך צוא טאן אין דער וואך נאכט וויל דיא תורה איז מגין אונ איז מציל פון אלערלייא שאדין פון דער וועלט דער נאך האט דער בעל הבית גיזאגט איך בעט פון אייך איטליכר זאל זאגין איין נייאי זאך פון דער תורה אין דעם ענין פון דער מצות מילה · אונ זיין כוונה איז גיוועזן וויל דיא דברי תורה איז איין גרויש הילפונג צוא דער היטונג פון דעם קינד אונ צוא דעם היטונג פון דער יולדות : (יב) נאך ברייננט דער זוהר אז דורך דער תורה וואש מען לערינט אויף דער וואך נאכט ווערט אליהו הנביא אנפלעקט מיט גרויש
ליכטיקייט

של ווין נאכט אליהו מתגלה בהארות גדולות של רצון העליון וע"י זה גורם הרבה טובות וישועות לישראל ואח"כ אמר רבי אבא לבעל הבית ולהאי סבא מאחר דאתון חכימין טובא מפני מה אתם יתבין הכא אמר הב"ה אי צפרין יתעקרו מאתרייהו לא ידעין לאן פאסין כד"א כצפור נודדת מן קינה כן איש נודד ממקומו וכן אם אנו עוקרים דירתנו מכאן שהוא מקום מוכן אצלינו ללמוד תורה לא נדע לאיזה מקום יהיה הישוב שלנו ללמוד תורה כי מקום זה הוא מוכן ומסוגל ללמוד תורה ואתרא דא זכו לן באורייתא והכי אנן נוהגין בכל פלגות לילה עסקינן באורייתא עד צפרא וכד צפרא אתי ריחי חקלא ונהרא מייא נהרו לן אורייתא ואתישבא בליבנא וגזר דין הוא משמים דמוכרחים אנו לדור בהאי אתר וכמה סרכי תריסין אסתלקו הכא פי' דהוו מתין באותן הימים על דלא עסקו באורייתא וכדין אשתדלותא דילן יומם ולילה בתורה ואתרא דא קא מסייע לן והוי יתבין עד דנהיר יממא·(יג) כיון שהתחיל לנהור יממא אמרו לאינון דרדקי דיפקו ויחמו אי נהר יממא ואח"כ כל חד לימא מלה חדתא נפקו וחמו דהוי נהיר יממא אמר חד ינוקא זמין האי יומא אשא מלמעלה אמר ינוקא אחרא ובהך ביתא אמר ינוקא תליתאי סבא חד הכא הוא מזומן לאתוקד בנורא אמר ר' אבא רחמנא לישזבן תווה ולא יכול למללא אמר קוטרא דהורמנא בארעא אתפס (פי' קשר ותוקף הרשות מלמעלה נתפס בארץ) ר"ל שהיו יודעים שירד אש מן השמים בבית ההוא וכן הוי דבההוא יומא חמו חברייא אנפין השכינתיה ואסתחרו באשא (פירוש האש מהשכינה מסבב אותם ור' אבא אתלהט פניו בנורא מחדוותא) דאורייתא·(יד) תאנא כל ההוא יומא לא נפקו כולהו היה מביתא ואתקטר בקטרא והוי חדאין במילין חדתין כאלו קבלו ההוא יומא אורייתא מטורא דסיני והיו שומעין קול בשעה שהיו מביאין התינוק לב"ה שהיה אליהו הנביא אומר פסוק אשר"י תבח"ר ותקר"ב ישב"ן

ליכטיקייט פון דעם רצון פון גאט ב"ה אונ דורך דעם איז ער גורם פיל גוטש אונ הילף צוא דיא ישראל · דער נאך האט רבי אבא גיזאגט צוא דעם בעל הבית אונ צוא דעם אלטין מאן · ווייל איר זיינט יוא אזו קלוג אונ זיינט אזעלכע גרוישע תלמידי חכמים ווארום זיצט איר דא אין אזו איין קליין דארף אונ איר וואונט ניט אין אזו איין קהלה ואו לומדים זיינן · האט דער בעל הבית גיזאגט אז דיא פייגיל ווערין אויש גיריסן פון זייער ארט · ווייסין זייא ניט וואו הין צוא פליהן · אזו וויא עש שטייט אין פסוק כצפור נודדת מקינה אזו וויא איין פויגל וואש ווערט פאר וואגילט פון איר נעסט כן איש נודד ממקומו אזו איז דר מענטש וואש ווערט פאר וואגילט פון זיין ארט · אזו אויך אז מיר וועלין עוקר זיין אונזר וואונונג פון דאנן וואש דש ארט איז פאר אונז אן גיברייט צו לערנן תורה · ווערלין מיר ניט ווישן אין וואש פאר איין ארט מיר זאלין זיך בזעצין תורה צוא לערנן דען דאש ארט איז אן גיברייט אונ מסוגל פאר אונז תורה צוא לערנן דען אויף דעם ארט זיינן מיר זוכה תורה צוא לערנן · אונ אזו זיינן מיר זיך תמיד נוהג דאש אין אלע האלבע נאכט לערנן מיר תורה ביז פריא · אונ דאש איז איין גזר דין פון דעם הימל אז מיר זאלין זיצן אין דעם דאזגן ארט · אונ פיל לומדים זיינן דא גישטארבין ווייל זיי האבין קיין תורה ניט גילערינט · דרום לערנן מיר תורה טאג אונ נאכט אונ דאש ארט העלפט אונז · אונ זייא זיינן אזו גיזעסין ביז עש איז טאג גיווארין: (יג) וויא עש האט אן גיהויבין צוא טאגין האבין זייא גיזאגט צוא דיא קינדר זייא זאלין ארויש גיין אונ זאלין זעהן אויב עש איז שוין רעכט טאג · אונ דר נאך זאל איטליכר פון אינז זאגין איין נייע זאך פון דער תורה · זיינן דיא קינדר ארויש גיגאנגן אונ האבין גיזעהן אז עש איז שוין רעכט טאג האט איין קינד גיזאגט עש וועט היינט אגרויש פייער אראפ קימן פון דעם הימל · האט דאש אנדרע קינד גיזאגט דאש פייער וועט זיין אין דעם דאזיגן הויז · האט דאש דריטע קינד גיזאגט דא איז פאר האנדין איין אלטר מאן איז ער אן גיברייט פאר ברענט צוא ווערין אין פייער האט רבי אבא גיזאגט גאט זאל אונז מציל זיין האט ער זיך פאר וואונדרט אונ האט ניט גיקענט ריידן אונ אזו איז גיוועזן דאש דעם זעלבינן טאג האבין דיא חבריא גיזעהן דיא שכינה · אונ זיינן ווארין ארום גירינגלט אין דעם פייער פון דער שכינה · אונ דאש פנים פון רבי אבא האט גיברענט אין פייער מחמת דער חדוה פון דער תורה: (יד) מיר האבין גילערינט דעם דאזיגן גאנצין טאג זיינן זייא אלע ניט ארויש גיגאנגן פון דעם הויז אונ זייא האבין זיך גיפרייט מיט דיא נייעה דברי תורה וואש זייא האבין

ישכ"ן חצרי"ך נשבע"ה בטו"ב בית"ך קדו"ש היכל"ך והוא סוד גדול שיש בפסוק וה מ"ב אותיות דהן סוד שם של מ"ב וסודו אין מגלין אותו אלא לצנועין ויש בפסוק זה עשרה תיבות כנגד זת כתב הזוהר באמירת פסוק זה בשעת המילה מעטריה עשר חופות להתינוק הנמול לעוה"ב · (טו) ואח"כ פתח חד ינוקא ואמר תאנא כל מאן דקריב בריה לקורבנא כא:ו קריב כל קרבנין דעלמין קמיה קב"ה בגין כן בעי לסדרא מדבחא במאנא חד מליא ארעא למיגזר עליה האי קיימא ברית קדישא ואתחשב קמיה קב"ה כאילו הקריב עליה עולה וקרבניה הוא ריח ניחוח וכו' בגין כך זכאה חולקיה מאן דקרב האי קרבנא בחדוה קמיה קב"ה ובעי למיחדי כל האי יומא א"ר אבא זכאן אתון בעלמא הדין ובעלמא דאתי ועליכון אתמר ואתם הדבקים בה' אלהיכם חיים כולכם היום והוו שמחין כל היום בחדוה דאורייתא והאי תינוק שנולד הביא בזוהר שהיה רב אידי ב"ר יעקב שהוזכר התנא בגמרא בריך ליה רבי אבא ואזיל לאורחא · (טז) כד אתא רבי אבא לגבי רשב"י והוי דחיל למימר דברים האלו ששמעו מהנהו חסידים ומפי התינוקים הנזכרים לעיל לפני רשב"י דלא יתענשון על ידוי (פי' שהיה מתיירא ר' אבא לגלות זה הענין לפני רשב"י שלא יגזור רשב"י עלייהו דיגלון למקום אחרי כדי שיתפרסם תורתם ברבים כדי שרבים ילמדו תורה מהם) ואח"כ סיפר רבי אבא לפני רשב"י כל המעשים הנ"ל א"ל רשב"י כל הני מילי מעליותא הוי טמירין גבך ולא אמרת לי גוזרני עלך דכל תלתין יומין אלין תתנשי התלמוד ממך והא כתיב אל תמנע טוב מבעליו וכו' ע"ש באריכות · (יז) ע"כ צריך האדם ליזהר לקום בחצות הלילה לעבודת בוראו ולעסוק בתפלה ובלימוד התורה איש איש כפי השגתו ולעשות התורה קבע ומשא ומתן

מחדש גיוועז גלייך וויא זייא האבין דעם טאג מקבל גיוועז די תורה פון דעם בארג סיני · אונ בשעת מען האט גיבראכט דאש קינד אין שול אריין מל צוא זיין האבין זיי גיהערט איין קול וואש אליהו הנביא האט גיזאגט דעם פסוק אשרי תבחר ותקרב ישכון חצריך נשבעה בטוב ביתך קדוש היכלך אונ דאש איז איין גרוישר סוד דען אין דעם דאזיגן פסוק איז פאר האנדין צווייא אונ פערציג אותיות קעגן דעם שם מ"ב אונ אין דעם פסוק איז פאר האנדן צעהן ווערטר · קעגין דעם שרייבט דער זוהר אז דורך דעם וואש מען זאגט דעם פסוק בשעת דער מילה · קריינט מען צעהן חפות פאר דעם קינד אויף עולם הבא : (טו) דער נאך האט אן גיהויבן איין קינד אונ האט גיזאגט מיר האבין גילערינט איטליכר וואש איז מקריב זיין זון פאר איין קרבן דאש הייסט ער ענטפערט אים איבר מל צוא זיין · איז גלייך וויא ער איז מקריב אלע קרבנות פון דער וועלט פאר גאט ב"ה · דרום מוז ער אן גרייטין איין כלי פול מיט ערד מען זאל דרינן אריין ווארפין דיא ערלה · אונ דאש ווערט גירעכנט פאר גאט ב"ה גלייך וויא ער איז מקריב פאר אים איין קרבן עולה אונ זיין קרבן ווערט גירעכנט פאר איין ריח ניחוח פאר גאט ב"ה · דרום וואול איז דעם מענטשין וואש ענטפערט איבר זיין קינד מל צוא זיין מיט שמחה אונ ער מוז זיך פרייען דעם גאנצין טאג מיט פרייד פאר גאט ב"ה האט רבי אבא צוא זייא גיזאגט וואול איז אייך אויף דער וועלט אונ וואול איז אייך אויף יענר וועלט · אונ אויף אייך ווערט גיזאגט דר פסוק ואתם הדבקים בה' אלהיכם חיים כולכם היום אונ זייא האבין זיך גיפרייט איין גאנצין טאג מיט דער פרייד פון דער תורה אונ דאש קינד וואש מען האט דא מל גיוועזן איז גיוועזן רב אירי ב"ר יעקב וואש ער איז גיוועזן איין תנא פון דער גמרא · האט רבי אבא אים גיבענטשט אונ איז זיך אוועק גיגאנגן : (טז) וויא רבי אבא איז גיקומן צוא רבי שמעון בן יוחאי · האט ער זיך גיפארכטין צוא זאגין אים דיא רייד וואש ער האט גיהערט פון דיא חסידים אונ פון דיא דאזיגע קינדר · פון וועגין זייא זאלין ניט גישטראפט ווערין דורך אים · דאש רבי שמעון בן יוחאי זאל ניט גוזר זיין אז זייא זאלין פאר טריבן ווערין אויף אנדר ארט · פון וועגין זייער תורה זאל מפורסם ווערין צווישן פיל לייט אונ זאלין תורה לערנן פון זייא · דער נאך האט רבי אבא דר ציילט פאר רבי שמעון בן יוחאי אלע דיא זאכן וואש פריער זיינן גישטאנן · האט רבי שמעון בן יוחאי גיזאגט צוא אים דיא אלע גוטע זאכין זיינן גיוועזן בהאלטין ביי דיר אונ דוא האשט מיר זייא ניט גיזאגט · דרום בין איך גוזר אויף דיר אז דרייסיג טאג זאלין דיא אלע זאכין פאר ג"סין ווערין פון דיר זעה נאך אין זוהר שטייט דיא מעשה נאך מער באריכות : (יז) דרום מוז דער מענטש נזהר זיין אויף צוא שטיין האלבע נאכט צוא דער דינסט פון זיין

בשעפר

ומתן ארעי ויראה האדם כשיזכה לבן זכר לנהוג כמו שכתבתי לעיל כי לא דבר רק הוא להציל נפש מבני אדם ולהדביק אותם בשכינה כד"א ואתם הדבקים בה' אלהיכם חיים כולכם היום ואז צדקתם עומדת לעד אמן :

פרק עד איתא בזוהר פרשת נח ר' אלעזר ור' יוסי חמוי הוי אזלי מאושא ללוד אמר רבי יוסי לרבי אלעזר אפשר דשמעת מן אבוך רבי שמעון בן יוחאי מאי דכתיב ויעקב הלך לדרכו ויפגעו בו מלאכי אלהים מאן אינון הוי א"ל לא ידענא וכו' · (ב) עד דהוי אזלין חמו מערתא שמעו חד קלא דאמר תרין עזלין דאיילותא עבדו קדמי רעותא דניחא לי ואינון הוי משריותא קדישא שפגעו ביעקב והלכו לפניו אתרגיש רבי אלעזר ואסתער בנפשיה [לשון התעוררת וחרדה] ואמר רבון דעלמא כך אורחוי טב לן דלא נשמע שמיעתא דא ולא ידענא אתרחיש להו ניסא ושמעו קלא דאמר אברהם ויצחק הוו נפל רבי אליעזר על פניו חמא דיוקניה דאבוי א"ל אנא שאילנא מי הוו המלאכים והשיבו לי אברהם ויצחק הוו שם נזדמנו לילך לפני יעקב בברחו מפני לבן ארמי ואף דיצחק היה עדיין קיים מכל מקום נשמתו פרחת ממנו ועלה למעלה בשעת עקדה ואתחבר עם נשמת אברהם ואזלו לפני יעקב וזש"ה אלהי אבי אברהם ופחד יצחק היה לי · (ג) וארשב"י לא ליעקב לבד היו מזדמנין נשמת צדיקים אלא לכל יראי שמים מזדמנין לו נשמת צדיקים להצילו מן הרהורי עבירה ומכל שכן מהעבירה עצמה משא"כ אם אדם הוא מהרהר בהרהורים רעים הן בעיר והן בשדה והן בבית מזדמן אליו מזיק אחד [חני"א] שמיה והוא ממונה ע"ז ההולך

בשעפר אונ עוסק צוא זיין תפלות אונ תורה צוא לערנן איטליכר נאך זיין השגה נאך · אונ תורה צוא לערנן זאל ער מאכין פאר איין קביעות · אונ דעם משא ומתן זאל ער מאכין פאר איין עראי · אונ אז דעם מענטשן ווערט גיבארין איין בן זכר · זאל ער זעהן זיך נוהג צו זיין אזו וויא מיר האבין פריער גישריבן · ווארום דאש איז ניט קיין קליינע זאך מציל צוא זיין אין נפש פון דיא מענטשן אונ צוא בהעפטין דיא מענטשן מיט דער שכינה אונ דענמאלט וועט זייער צדקות בלייבן שטיין אויף אייביג אמן :

פרק עד איתא עש שטייט אין זוהר פרשת נח : רבי אלעזר אונ זיין שווער רבי יוסי זיינן גיגאנגן פון אושא קיין לוד האט רבי יוסי גיזאגט צוא רבי אלעזר אפשר האשטו גיהערט פון דיין פאטר רבי שמעון בן יוחאי וואש עש שטייט אין פסוק אונ יעקב איז אוועק גיגאנגן פון לבן · האבין אים בגעגינט מלאכים פון גאט · ווער זיינן גיוועזן דיא מלאכים · האט רבי אלעזר אים גיענטפערט איך האב ניט גיהערט אונ אליין וויישׁ איך אויך ניט : (ב) וויא זייא זיינן אזו פיר גיגאנגן פאר איין הייל · האבין זייא גיהערט איין קול גייט ארויש פון דער הייל אונ זאגט צווייא הינדן וואש זייא האבין פר מיר גיטאן מיין ווילין וואש איז פאר מיר ניחא · דיא זיינן גיוועזן דיא מלאכים וואש האבין בגעגנט אין יעקב אבינו אונ זיינן גיגאנגן פאר אים · איז רבי אלעזר גיווארין דער שראקין אונ האט גיזאגט רבונו של עולם · עש וואלט בעשר גיוועזן מיר זאלין גאר ניט גיוועזן הערין · איידר איצונד וואש מיר האבין גיהערט אונ ווייסן ניט דעם פירוש דער פון · האט זיך גיטראפין איין נס · אונ זייא האבין גיהערט איין קול וואש האט גיזאגט דאש איז גיוועזן אברהם ויצחק איז רבי אלעזר גיפאלין אויף זיין פנים אונ האט גיזעהן דיא צורה פון זיין פאטר רשב"י · האט רבי אלעזר אים גיזאגט · איך האב גיפרעגט ווער דיא מלאכים זיינן גיוועזן וואש האבין בגעגינט יעקב · האט מען מיר גיענטפערט אברהם אונ יצחק זיינן דאש גיוועזן · איז מיר קשה יצחק האט דאך דענמאלט נאך גילעבט · האט אים רבי שמעון בן יוחאי גיענטפערט · דען בשעת עקידה איז זיין נשמה ארויש גיפלוגין פון אים · אונ אויש דער נשמה איז גיווארין איין מלאך אונ זיא האט זיך בהעפט מיט דער נשמה פון אברהם אונ האבין בגעגינט יעקב אונ זיינן גיגאנגן פאר אים · אונ צוא יצחק האט מען בשעת עקידה גיגעבן איין נאייע נשמה · אונ דרום האט יעקב גיזאגט צוא לבן דער גאט פון מיין פאטר אברהם אונ דער גאט פון מיין פאטר פחד יצחק איז גיוועזן מיט מיר אונ האט ניט גילאזט דיך דוא זאלשט מיר בייז טאן : (ג) אויך האט רשב"י גיזאגט · ניט צוא יעקב אליין זיינן ווארין אן גיברייט דיא נשמות פון צדיקים · נאר צוא איטליכן צדיק ווערין אן גיברייט נשמות פון צדיקים · דאש זייא זאלין אים מציל זיין פון איין מחשבה צוא האבין אויף איין עבירה מכ"ש פון דער עבירה זעלבשט · אבר אז דער מענטש גוויינט זיך אין שלעכטע מחשבות צוא טראכטין סאיי אין שטאט

ההולך ובהליכתו הוא מחשב מחשבות רעות וזרות ונזוק הוא מאליו והמזיק נזקק לו ואינו סר ממנו עד שמביאו לידי חטא חמור ויפגם בנשמתו בעו"ה פגם מאוד אשר יתחרט בסוף ימיו ויהיה פסידא דלא הדר׃ (ד) למען תדע כי בכל מקום שאתה הולך שם יש מסייעין למחשבותיך הן לרעה והן לטובה ואח"כ שאל רבי אלעזר לרשב"י אביו מה אנן לעלמא דאתי א"ל אנא ואנת נשתעשע עם דוד מלך ישראל קם רבי אלעזר עד דהוו חמו ליה דאנפוהי נהירין כשמשא א"ל מלתא חדתא שמעתא א"ל זכאין צדיקייא שמתחברין עם נשמת צדיקים בסוד כי מלאכיו יצוה לך לשמרך בכל דרכיך׃ (ה) על כן בן אדם למען ה' אלהי ישראל ולמען נשמתך הטהורה החצובה מתחת כסא כבודו ית' וראה דרכיך וחכם ליישר דרכיך וסור עיניך מראות ברע ותרגיל להסתכל בדברים קדושים כמ"ש בפרק ב' לעיל ולא תעלה על דעתך קנאה בשל אחרים ובשביל כן תנצל מגזל וממון שאינו של יושר ותתנהג בסדר נכון אף אם אספת ממון הרבה ואל תרבה בזוללות וסובאות רק תמיד יחיה מחשבותיך שאתה צריך ליתן דין וחשבון על מוצא שפתיך ומכ"ש על מעשיך הרעים וטובים׃ (ו) ואם תאמר פן תוכל להעלים ולכחש הרי העדים עומדין הן הן המלאכים המלווין לאדם באים ומעידים באיזה יום ובאיזה מקום נעשה העבירה או המצוה ובאין ומטפחים על פניו ואומרים לו רשע איך נשאך לבך לכחש ולשקר את פני בוראך הלא הכל גלוי לפניו והוא יודע כל מחשבותיו של האדם הוא בוחן לבבות וחוקר כליות׃ (ז) על כן צריך האדם לידע בכלל שהקב"ה הוא מדקדק עם בריותיו אפילו על דבור קל ומכ"ש על המעשה והרבה שלוחין ודינים קשים יש להקב"ה להפרע מן אין עושין רצונו ע"כ כל מעשה הטובה תהא עיקר בעיניך אם הובא דרך מצוה לידך תשמח מאשר בא לידך מציאה של אבן טוב ותתן שבח להקב"ה על
שזיכה

שטאט סאיי אין פעלד אדר אין זיין היים׃ ווערט אים אן גיברייט איין מזיק וואש היישט חנ"א אונ ער איז ממונה איבר זעלכע לייט וואש טראכטין שלעכטע מחשבות׃ אונ אזו איין מענטש ווערט ניזוק פון זיך זעלבשט אונ דער מזיק טוט זיך פון אים ניט אפ ביז ער ברייננגט אים צוא איין הארבע זינד אונ ער איז פוגם אין זיין נשמה איין גרוישן פגם׃ וואש אין סוף פון זיינע טעג וועט ער בוודאי חרטה האבין׃ אונ עש וועט זיין אזו איין שאדין וואש עש וועט זיך שוין ניט אום קערין׃ (ד) דאש זאג איך דיר פון וועגן דוא זאלשט ווישן אז אין איטליכן ארט וואש דוא גייסט זיינן פאר האנדן העלפרש צוא דיין מחשבה׃ הן אויף בייז הן אויף גוטש׃ דער נאך האט רבי אלעזר גיפרעגט צוא זיין פאטר רבי שמעון בן יוחאי וויא אזו חשוב זיינן מיר אויף עולם הבא׃ האט רשב"י גזאגט צו אים איך אונ דוא וועלין זיך פרייען מיט דוד מלך ישראל׃ (ה) דרום דוא בן אדם פון וועגין דעם גאט דער גאט פון דיא ישראל׃ אונ פון וועגין דיין ריינע נשמה וואש זיא איז גינומן גיווארין פון אונטר דעם כסא כבוד פון גאט ב"ה ׃ זעה דיין וועג אונ זייא קלוג צוא רעכט פארטיגין דיין וועג אונ טוא אפ דיינע אויגן פון צוא זעהן אין בייז אונ גיוויין זיך צוא קוקן אין היילינע זאכין׃ אונ עש זאל ניט אויף גיין אויף דיין דיעה צוא מקנא זיין אין אנדרע׃ אונ דורך דעם וועט איר ניצול ווערין פון גזל אונ פון ניט קיין יושר געלט אונ אויך אפילו אויב דוא האשט איין גיזאמלט פיל געלט זאלשטו דיר פון דעם געלט קיין פיל תענוגים ניט אן טאן׃ אונ זאלשט ניט מערין אין פרעסרייא׃ נאר דיין מחשבה זאל תמיד זיין אז דוא דארפסט אפ געבין דין אונ חשבון אויף אלמין וואש דוא רעדסט׃ אונ מכל שכן אויף דיינע שלעכטע מעשים׃ (ו) אונ טאמר וועשטו וועלין זאגין טאמר וועשטו קענן לייקנן אונ זאגין איך האב דאש גאר ניט גיטאן׃ פר וואר דיא עדות דאש זיינן דיא מלאכים וואש זיינן תמיד ביא דעם מענטשן׃ דיא קומן אונ זאגין עדות אין וועלכין טאג אונ אין וועלכין ארט דיא עבירה אדר דיא מצוה איז ווארין גיטאן׃ אונ זייא קומן אונ שלאגין אים אויף זיין פנים אונ זאגין צוא אים דוא רשע וויא האט דיין הארץ דיך פאר טראגין צו לייקנן דיינע מעשים פאר דיין בשעפר׃ פאר וואר עש איז דאך אלץ אנטפלעקט פר אים׃ אונ ער ווייסט אלע מחשבות פון דעם מענטשן ער פרובט דיא הערצר אונ פארשט דיא נירין׃ (ז) דרום מוז דער מענטש ווישן׃ אז גאט ב"ה איז מדקדק מיט זיינע בשעפנש אפילו אויף איין גרינגן דיבור׃ אונ מכל שכן אויף איין מעשה׃ אונ פיל שלוחים אונ שווערע דינים איז פאר האנדין צוא גאט ב"ה׃ ער זאל גיצאלט ווערין פון דיא וואש טוען ניט זיין ווילן׃ דרום זאל איטליכע גוטע מעשה טייער זיין אין דיינע אויגן אויב עש קומט דיר איין מצוה צוא האנדן׃ זאלשטו זיך
פרייען

שזיכה אותך והביאך לידי איזה מצוה · (ח) ובפרט אם יזדמן לך איזה מצוה שאין לה מהדרין תהיה מהזריזים ומקדימין במצוה בכל יכולתך בגופך ובמאודך ובנשמתך כי המצוה שאין בה מתעסקים נקראת מת מצוה שאין לו מתעסקים ואתה תחזיק בה וזכה בה ובזה תגביה ותרים קרן של מצוה זו ממש כמו שהקב"ה מרים מאשפות עני ואביון ואותה המצוה תהיה לך מליץ ופרקליט יושר בפני הקב"ה אף שנגזר על אותו האדם איזה גזר דין ח"ו המצוה ההיא זוקפת ועומדת לפני ב"ד של מעלה עד שמבטלת הגזר דין וע"ז נאמר אם יש עליו מלאך מליץ אחד מני אלף להגיד לאדם ישרו וגו' · (ט) וע"א כו אם האדם עוסק בתורה לשמה שהיא מובחרת מכל המצוה אזי יהיה שכרו כפול ומכופל ובשעת פטירתו אז מט"ט שר הפנים וכל פמליא של מעלה מלוין אותו ולובשין את הצדיק בכל מיני בגדים דיקר ומעטרין ליה בעטרין ושר הפנים מדליק לפניו נרות העשוין מהוד והדר מזיו השכינה ועל זה התפלל דוד המלך ומשה רבינו אתהלך לפני ה' באור החיים · (י) ע"כ יתפלל האדם תמיד שיציל אותו הקב"ה ברוב רחמיו וחסדיו מכל מיני עון ופשע ופעולות שוא רק הקב"ה ידריכהו בדרך הישר והטוב והקדוש ב"ה בעל רחמים ישמע לקול המתחנן אליו בלב נשבר ויתן לאדם לב ישר וכשר וחפץ ה' בידו יצליח אמן :

פרק עה אמרו רז"ל אלמ"א שמרו ישראל שבת ראשונה לא היו שולט בארצם אומה ולשון ואלמלא משמרין ישראל ב' שבתות מיד הן נגאלין כי מצות שבת היא שקול כנגד כל התורה וכל המענג את השבת נותנין לו נחלה בלי מצרים והנה ראיתי מנהג בישראל ברוב תפוצות מדינות

פרייען בעשר אויב דוא וואלשט גיפונן איין טייער שטיינדל : (ח) אונ בפרט אז עש טרעפט זיך דיר אזו איין מצוה וואש קיינר וויל נית זיא טאן · זאלשטו זיין פון די זריזים אונ פון דיא וואש פעדרין זיך מצות צוא טאן אונ זאלשט זיא טאן מיט גאר דיין יכולת מיט דיין גוף אונ מיט דיין געלט אונ מיט דיין נשמה · ווארום דיא מצוה וואש קיינר איז נית עוסק אין איר · ווערט זיא גירופן מת מצוה וואש האט קיין מתעסקים נית · אונ דוא שטארק זיך אין איר אונ זייא זוכה אין איר · אונ דער מיט וועשטו אויף הייבן דאש הערשאפט פון דער מצוה · אזו וויא גאט ב"ה דער הייבט דעם ארום מאן פון דעם מיסט אונ דיא מצוה וועט פאר דיר זיין איין מליץ יושר פאר גאט ב"ה · אונ אז עש ווערט נגזר אויף דעם מענטשן ח"ו עפיש איין גזר דין · שטייט דיא מצוה פאר אים ביי דעם בית דין של מעלה ביז זיא איז מבטל דעם גזר דין : (ט) אונ מכל שכן אז דער מענטש לערינט תורה לשמה · וואש איז בעשר פון אלע מצות · וועט זיין שכר נאך פיל מער גיטאפעלט זיין · אונ בשעת ער שטארבט בלייט אים דער מלאך מט"ט שר הפנים אונ גאר דיא פמליה של מעלה · אונ קליידן אים אן אין אלירלייא מינים טייערע קליידר · אונ קריינן אים אן מיט קרוינן אונ דער שר הפנים צינט אן פר אים ליכט וואש זיינן גימאכט פון שיינקייט פון דער לויטרקייט פון דער שכינה · אונ דרויף האט דוד המלך ע"ה מתפלל גיוועזן אונ משה רבינו אויך · איך זאל גיין פאר גאט אין דעם ליכט פון לעבין : (י) דרום זאל דער מענטש תמיד מתפלל זיין אז גאט ב"ה מיט זיין פיל רחמנות אונ זיינע חסדים זאל אים מציל זיין פון אלירלייא זינד אונ פאלשע ווערק · נאר גאט ב"ה זאל אים מדריך זיין בדרך הישר · אונ גאט ב"ה דער בעל הרחמים וועט צוא הערין צוא דעם קול וואש בעט אים מיט איין צוא בראכן הארץ אונ וועט אים געבין איין כשר הארץ אמן :

פרק עה אמרו אונזרע חכמים האבן גיזאגט אז ווען דיא ישראל זאלין גיוועזן היטן דעם ערשטן שבת וואלט קיין שום אומה אין זייער לאנד נית גיוועלטיגט · אונ ווען דיא ישראל זאלין אצונד היטן צווייא שבתים וואלטן זייא תיכף אויש גילייזט גיווארן ווארום דיא מצוה פון שבת גישטייט קעגין גאר דער תורה · אונ דר וואש איז מענג שבת גיט מען אים איין ארב גאר אן גרענצן אונ נון איך האב גיזעהן איין שלעכטין מנהג: דאש רוב פון דיא דאזיגע מדינות דאש זייא זיינן מזלזל אין דעם כבוד פון דעם היילינן שבת אונ זיינן מחלל שבת צום ערשטן האב איך גיזעהן פיל לייט וואש אלע ערב שבת גייען זייא אין דיא הרבערין אונ עסין אונ טרינקן ביז זייא שיכרין זיך אן אזו וויא דאש שיכרות פון לויט דער נאך קומן זייא ערשט אהיים אונ מחמת גרויש שכרות קען ער אפילו קיין קידוש

רעכט

מדינות הללו שהן מזולזלים בכבוד יום הקדוש שהוא שבת · (ג) בראש ראיתי רבים שהולכים כל ערב שבת וע"ש בבתי אושפיזות ואוכלין ושותין עד שמשתכרים כשיכורו של לוט ואח"כ באין לביתם ומרוב השכרות אין יכול לעשות קידוש היום כראוי וקי"ל שלשה מעידים זה על זה ואלו הן הקב"ה ושבת וישראל · וגמירי כל המעיד צריך להעיד מעומד והשיכור אין יכול לעמוד אפילו על רגליו הייטב בעיני ה' שיבא שיכור להעיד עליו שהוא אחד ומיוחד ועל שבת שהוא שקול כנגד כל התרי"ג מצות ע"כ שומר נפשו ירחק מזה המכשול כי ענשו גדול מאוד · ועוד מכשול שני שבני הכפרים היושבים בערי הפרזי במקומות שאין להם חומה ומחיצה והן מטלטלים מרשות היחיד לבתי אינו ישראל ומבתי אינו ישראל לבתיהן ומורין היתר לעצמן באשר שהוא יחיד בעירו ואין ישראלים אחרים דרים אצלו בקביעות אין אינו ישראל אוסר עליו אבל טועין הן ואינם יודעים הדין על בוריו כי קי"ל כיון דישראל אחד דר במקום יחידי מותר לטלטל בכל העיר ההוא בעיר אשר לו חומה ודלתים ומוקפות כראוי ואז אותה העיר הוא נחשב לו כד' אמות ומותר לו לטלטל בכל אותו העיר משא"כ בערי הפרזות ומכ"ש בכפרים אין לשום ישראל היתר לטלטל אפי' מפתח ביתו ולחוץ כי איסור גמור הוא · לכן כל הירא את דבר ה' צריך להודיע את יושבי כפרים ובפרט להארנדרי"ם שהיא להם התיכה דאיסורא לטלטל שום דבר בכפרים ובערי הפרזות · (ג) שלישית ראיתי המנהג ביושבי כפרים הרחוקים זה מזה ובשבת באים למנין עשרה לבה"כנ להתפלל ברב עם הדרת מלך מלכו של עולם הקב"ה ובאים לבה"כנ והם עוסקים בהבלי עולם ומספרים אחד לחבירו איך שקנה סוסים במקח השוה אצל א' וזה מספר שקנה פרה או שאר בהמה וכל דבריהם הוא במשא ומתן של חול וקי"ל ודבר דבר שלא יהיה דבורך בשבת כשל חול ובחול אין רואין אחד לאחד רק בשבת באים למנין והן עוסקים הכל בדרך ארץ ובמשא ובמתן אז טוב היה להם לשבת בית בבתיהם ולישן במטה כדי שלא ידבר דברי חול בשבת ומכשול זה הוא מצוי בעו"ה ברוב בני יושבי כפרים ועוד נגע אחד נראה לי שבקצת מקומות הולכין כמו ב' וג' שעות מעיר

רעכט ניט מאכן אונ מיר האבן דאך איין קיימא לן דש דריי זאגין עדות איינש אויף דש אנדרע אונ דאש זיינן זייא גאט ב"ה אונ שבת אונ דיא ישראל אונ דער וואש זאגט עדות מוז דאך עדות זאגין שטייענדיג אונ איין שיכור קען דאך ניט שטיין אויף זיינע פיס נוא קען דען וואול גיפעלין בייא גאט אז איין שיכור זאל קומן אויף אים עדות זאגין אז ער איז איין איינציגר גאט אונ זאל אויך עדות זאגין אויף שבת אז דאש גישטייט קעגין אלע תרי"ג מצות דרום דער וואש היט זיין לייב דער זאל זיך דער ווייטרן פון דעם דאזיגן שטרויכלונג ווארום זיין עונש איז זייער גרויש : (ב) נאך איין מכשול האב איך גיזעהן דאש דיא דארפש לייט וואש ארום דעם דארף איז ניט פאר האנדן קיין מויער · אונ זיי טראגן פון רשות היחיד אין די ניט יודישע הייזר אונ פון דיא ניט יודישע הייזר צוא זייערע הייזר · אונ זיינן זיך מורה היתר ווייל קיין אנדרע ישראלים וואונן דארטין ניט בקביעות אונ דיא ניט יודישע קענן ניט אסרין אויף אים זיין מחיצה · אבר זייא ווייסן ניט רעכט דעם דין · דען דאש איז איין איסור גמור אפילו נאר פון זיין פיר עפיש ארויש צוא טראגין · דרום דער וואש פארכט זיך פאר גאט · מוז מודיע זיין דיא לייט וואש וואונן אין דיא דערפר אונ בפרט צוא דיא רענדארים · אז עש איז צוא זייא איין איסור גמור צוא טראגין איין שום זאך אום שבת אין דיא דערפר : (ג) דאש דריטע האב איך גיזעהן דעם מנהג צווישן דיא דארפש לייט וואש זיצן ווייט איינר פון דעם אנדרן · אום שבת קומן זייא צום מנין אונ זיינן עוסק אין נארישקייט · אונ איינר דער ציילט דעם אנדרן וויא ער האט גיקופט פערד אין גלייכן געלט · אונ דער אנדרר דער ציילט וויא ער האט גיקופט איין קוא אדר אנדרע זאכין · אונ אגאנץ דאבנן שמועסין זייא נאר פון משא ומתן אונ צום אמת טאר מען דאך אום שבת גאר ניט ריידן קיין דברי חול אונ אום דער וואכין זעהן זייא זיך ניט איינש עש אנדרע נאר אום שבת קומן זייא זיך צום הויף אונ שמועסין נאר פון משא ומתן אונ דברים בטלים עש וואלט שוין בעשר גיוועזן זייא זאלין זיצן אין זייער היים · אונ צוא שלאפין איידר צוא מנין גיין פון וועגין צוא ריידן דברי חול · דען זייא זאלין זיין אין דער היים וואלטין זייא ניט גיהאט מיט קיינם צוא ריידן וואלטין זייא גיראבינט אונ גינעסין אונ גישלאפין אונ אפשר עפיש גילערינט · אונ דר מכשול איז גיוויינטליך בייא פיל דארפש לייט · אויך האב איך גיזעהן אז אין אטייל ערטר גייען

מעיר לעיר למנין ואומרים דיש תחום שבת ואני יודע בעצמי שהוא ג' או ד' תחומי שבת ע"כ אני מזהיר בכל המקומות אשר היא קבלה בידי אנשי הישובים שהתיר להם איזה מורה צדק שהוא מפורסם ומדד הרב בעצמו התחום אז מותר לילך בשבת אבל לא יסמוך על איזה מלמד או על מי שאינו יודע להורות איסור והיתר כי בעו"ה בדור הזה רבו המתירים על האוסרים מחמת חנוף או מחמת נתינת ממון שוחד שנותנין לו והוא מתיר אסורים איסור דאורייתא ע"כ יראה כל א' ואחד להסיר מכשול מעליו ולא ילך ממקום למקום עד שיהיה לו רשות מן הרב מדינה שלו׃ (ד) ד' ראיתי מכשול גדול באנשי ישובים ובקצת הקהילות שישראל מכוונין לכבד את יום השבת בכל מה דאפשר לו והמה שולחים בשר לצלות לבית האופה אינו יהודי באשר שאין תנורים מצויין במדינות האלו אצל יהודים ושתים רעות עושין בכיבוד זה הדא ששולחים הבשר לצלות ע"י בתולה יחידה לבית האופה ועוברים על איסור יחוד שאיסור זו הוא אסור בישראל כי דוד ושמואל הנביא ע"ה היו גוזרין גזירה זו והיו אוסרין לייחד שום זכר ונקיבה׃ (ה) ע"כ השומר שהיא הבתולה צריך שמירה מפני היחוד והיאך תשמור היא הבשר הצלי ועוד איסור שני הוא כיון דאין ישראל מסייעו להאופה אין לתבשיל זה או לצלי שום היתר בעולם כי הוא אסור מדאורייתא ולאו כל עלמא מר בר רב אשי נינהו שיודעין דין זה ומכ"ש בני הישובים שהן נכשלים בעו"ה בעון זה נאוכלים איסור דאורייתא כי לא מצאתי שום פוסק הפוסק היתר בזה הדין אבל הוא אסיר אף דישראל עומד ע"ג כיון דישראל אינו מסייעהו הוא איסור גמור ובמכשול זה בעו"ת נכשלים ברוב מדינות׃ (ו) ע"כ אני מזהיר להסיר כל אחד ואחד מכשול מביתו ולא ישלח בתולה ואשה ביחידות ואם שלח לבית האופה אזי יראה לחתה בגחלים או להשים הצלי בעצמו לתוך התנור כדי שלא יבא לידי איסור דאורייתא ח"ו וכל הנזהר בארבעה דברים

שכתבתי

זייא אפשר צווייא אדר דרייא שעה צוא מנין פון איין דארף צום אנדרן׃ אונ זאגן עש איז נאר איין תחום שבת׃ אונ איך ווייש אליין פיל ערטר וואש עש איז פאר האנדרן דרייא אדר פיר תחום שבת אונ זייא גייען פארט אום שבת אונ זאגין עש איז מיין ניט פאר האנדין נאר איין תחום שבת דרום בין איך מזהיר דאש אין אלע ערטר וואש זייא האבין בקבלה פון איין ערליכן מורה הוראה וואש ער האט אליין אויש גימאסטין אונ עש איז מיין ניט פאר האנדין נאר איין תחום שבת׃ דארטין מעגין זייא גיין אום שבת אבר זייא זאלין זיך ניט סומך זיין אויף עפיש איין מלמד אדר אנדרר וואש ער ווייסט ניט צוא פסקנן קיין שאלות׃ בעונותינו הרבים אין דעם היינטיגן דור האבין זיך גימערט פיל לייט וואש מחמת חניפה אדר מחמת מען גיט זייא געלט זיינן זייא מתיר פיל זאכין וואש זיינן אסור מן התורה׃ דרום זאל איטליכר זעהן דעם מכשול אפ צוא טאן פון זיך אונ זאל ניט גיין אום שבת פון איין דארף צום אנדרן ביז ער וועט האבין רשות פון דעם רב וואש איז אין זיין מדינה׃ (ד) דאש פערטע האב איך גיזעהן איין גרושר מכשול אין דיא דערפר אונ אין אטייל שטעט דאש דיא ישראל גרייטן אן שפייז לכבוד שבת וויא וויט זייער יכולת גרייכט אונ זייא שיקן דורך איין בתולה פלייש צוא איין בעקר איין ניט יוד דארטין עש בראטין לכבוד שבת׃ ווארום אין דער דאזיגר מדינה איז בייא דיא יהודים דאש רוב ניט פאר האנדן קיין קיך אובנש׃ אונ זייא טוען דער מיט צווייא עבירות׃ איין מאל זייא זיינן עובר אויף דעם איסור פון יחוד וואש דאש איז אסור צווישן יהודים דען דוד המלך אונ שמואל הנביא ע"ה האבין גוזר גיוועזן אז קיין שום זכר מיט איין נקבה זאלין ניט זיין אליין אין איין שטוב דרום דער שומר דאש איז די בתולה וואש היט דאש פלייש׃ מוז אליין האבין איין שומר פון וועגין זיא טאר ניט זיין אליין מיט דעם בעקר׃ נאך איין איסור טוען זייא ווארום ווייל איין ישראל העלפט ניט דעם בעקר בראטין דאש פלייש׃ ווערט עש אסור מן התורה׃ אונ ניט איטלכר ווייסט דעם דין דרום זאגין זייא ניט אן דער בתולה זיא זאל העלפין בראטין דאש פלייש דרום. ווערט עש אסור׃ אונ אין דעם דאזיגן ווערין בעונותינו הרבים גישטרויכלט פיל בעלי בתים׃ דרום בין איך מזהיר איטליכר זאל דעם מכשול אפ טאן פון זיין הויז אונ זאל ניט שיקן איין בתולה אדר איין אשה אליין צוא איין בעקר וואש ער איז איין אינו יהודי נאר מיט איין שומר אונ אויך דער ישראל זאל העלפין בראטין דאש פלייש אדר צוא קאכין דאש גיקעכץ דהיינו דר ישראל זאל צוא שארין קולן צוא דעם גיקעכץ אדר ער זאל דאש גיקעכץ אליין צוא שטעלין צום אויבין פון וועגין ער זאל ניט קומן צוא קיין איסור דאורייתא ח"ו׃ אונ דער

וואש

שכתבתי יהיה שכרו כפול ומכופל ויזכה לנחלה בלי מצרים כד"א והאכלתיך נחלת יעקב אביך אכי"ר :

פרק עו **כתיב** בפרשת ויקרא ונפש כי תחטא ושמעה קול אלה וגו׳ פסוק זה נדרש בזוהר פרשת ויקרא דקאי על נשמת האדם אשר טרם יורדת הנשמה לגוף לעולם הזה מוליכין את הנשמה באלף ושמונה עולמות שתראה יקר וכבוד של ת"ח שעסקו בעולם הזה בתורה ולמדו לש"ש וכל דרכם ועניינם היה לש"ש והיו מתנהגים במדת הענוה ומושבם בכבוד אור פני הצדיקים ומאירים כזוהר הרקיע ועל ראשם חופות מאבנים טובות מאד אז אומרים להנשמה ראה בכבודן של צדיקים שיושבין בגן עדן אם אתה תנהג בטוב כמו אלו הצדיקים תזכה אתה גם כן ליקר ותפארת הזה ואח"כ מביאים הנשמה לפני הקדוש ב"ה ולובשים אותה לבוש דיקר כצורת הגוף ודיוקנא דהאי עלמא · (ב) ואז הנשמה נהנית מזיו השכינה ומעטרין ואומרים לה הנגו עושין לך כל הכבוד הזה על מנת שתהיה צדיק ותהיה יראת ה׳ על פניך ומשביעין אותה בשמא דמלכא קדישא דלא תחטא ומתרין בה כמה התראות ואח"כ היא משתחות נגד הקב"ה ואחר כך יורדת לגוף לעולם הזה ואם האדם הוא צדיק הוא טוב ובאם שאין האדם עושה רצונו של מקום אזי התורה היא מתמיה על אותו הרשע ואומרת ונפש כי תחטא בתמיה הלא שמעה הנפש קול האלה וקול השבועה שהיו משביעין אותה במרום קודם שירדה לגוף האדם הרי התרו בה בכמה התראות כנ"ל · (ג) אמנם אעפ"כ אל תתייאש מן העוה"ב רק ראה לתקן מה שאתה פוגם ועל אותן החטאים שאתה זוכר ע"י ראייה שאתה מסתכל בזה החטא או שאתה זוכר או ידעת וזה הפירוש של או ראה או ידע על כולם תוכל לשוב בתשובה שלימה ותתודה בדמעות על כל חטא ועון ואם לא יגיד כל החטא להתודות עליו קמי הקב"ה קודם המות אז ונשא עונו ותסבול עונש צער של גיהנם ושאר עונשים כשתפול בידי אכזרים

וואש איז נזהר איין דיא פיר זאכין וואש איך האב פריער גישריבן וועט זיין שכר פיל גיטאפילט זיין אונ וועט זוכה זיין צוא נחלה בלי מצרים אמן :

פרק עז כתיב עש שטייט אין דער פרשה ויקרא ונפש כי תחטא ושמעה קול אלה וגו׳ דער פסוק ווערט גידרשת אין זוהר דען דאש גייט אויף דער נשמה פון דעם מענטשן דאש אז זיא נידרט אראפ אין גוף אריין אויף דער וועלט · פירט מען זיא דורך טויזינט מיט אכט וועלטין · פון וועגין זיא זאל זעהן דעם כבוד פון דיא תלמידי חכמים · וואש האבין אויף דער וועלט תורה גילערינט לשם שמים · אונ אלע זייערע וועגין זיינן אלץ גיוועזן לשם שמים · אונ האבין זיך נוהג גיוועזן אין דער מדה פון ענוה אונ זייער זיצונג איז בכבוד אונ דיא ליכט פון דיא צדיקים לייכטין אזוא וויא דער גלאנץ פון דעם הימל · אונ אויף זייער קאפ זיינן פאר האנדין חופות פון זייער טייערע שטיינר · זאגט מען צוא דער נשמה · זעה אין דעם כבוד פון דיא צדיקים וואש זיצן אין גן עדן · אונ אויב דוא וועסט זיך אויך פירין אזוא וויא דיא צדיקים וועשטו אויך זוכה זיין צוא דעם דאזיגן כבוד אין דעם שיינקייט · דער נאך ברייינגט מען דיא נשמה פאר גאט ב"ה · אונ מען קלייד זיא אן מיט טייערע קליידר אזו וויא דאש גישטאלט פון דעם גוף :

(ב) אונ דערנאך האט דיא נשמה הנאה פון דעם לויטרקייט פון דער שכינה · אונ מען קריינט זיא אן מיט פיל קרינן אונ מען זאגט צוא איר · נון מיר טוען דיר גאר דעם דאזיגן כבוד אויף דעם תנאי דוא זאלשט זיין איין צדיק · אונ גאטש פארכט זאל זיין אויף דיין פנים אונ מען בשווערט זיא מיט דעם נאמן פון גאט ב"ה · אז זיא זאל ניט זינדגין · אונ מען איז איר מתרה פיל התראות · דער נאך בוקט זיא זיך קעגן גאט ב"ה · דער נאך נידערט זיא אין גוף אריין אויף דער וועלט · אונ אויב דער מענטש איז איין צדיק איז גוט · אבר אז דער מענטש טוט ניט דעם ווילן פון גאט · פר וואונדרט זיך דיא תורה אויף דעם רשע אונ זאגט ונפש כי תחטא וויא קומט דאש אז דער מענטש זאל זינדיגן · אמער ושמעה קול אלה זיא האט דאך גיהערט דאש קול פון דער שבועה וואש מען האט זיא בשווארין אין הימל איידר זיא האט גינידרט אין גוף אריין אונ מען האט איר מתרה גיוועזן מיט פיל התראות : (ג) נאר פון דעסט וועגין זאל דער מענטש זיך ניט מייאש זיין פון עולם הבא נאר ער זאל זעהן מתקן זיין וואש ער האט פוגם גיוועזן · אונ אויף אלע עבירות קען ער תשובה טאן אונ זאל מתוודה זיין מיט טרערין אויף איטליכר זינד · ואם לא יגיד אבר אז ער וועט ניט זאגין כלומר אבר ווען ער וועט פר זיין טויט ניט מתוודה זיין זיינע

וכל זה גרמת לך בעצמך · (ד) והקב"ה הוא מלא רחמים ברוב חסדיו על בריותיו והוא מעמיד ממונים ושלוחים ברקיע המכריזים בכל יום אתערו בני עלמא לקמי מלכא קדישא אתערו והוסו על עצמיכם וחוסו על בניכם ומפני כך כמה פעמים יבא פתאום יראה וחרדה בלב האדם לזכור את יום המיתה כדי שיתהרט על מעשיו הרעים והירא והחרד לדבר ה' מתגבר ומתחזק לילך בדרך טובים ואז האדם בעצמו מתעורר לעשות תשובה שלימה ומי שיש לו לב אביר וקשי עורף אזי תיכף אחר החרטה שב אל קיא צואה לעשות עבירות כמנהגו אז כמה חיילות של מלאכי חבלות אורבים עליו להדבק בו להסטין אותו שילך בדרך הפושעים ומורדים ומביאין אותו לכמה מדות רעות להיות אכזר ומלעיג על דברי חכמים וכל דרכיו בכעס ואינו חס על כבוד הבריות ואח"כ מושלין המלאכי חבלות על אותו אדם עד שמביאים עליו כמה קלקולים ומעבירין אותו מן העולם בענין רע · (ה) ופתאום יבא על אותו האדם איזה פגע רע שכל רואיו תמיהין על סיבתו הרע וכל זה הוא בשביל שמסר עצמו במעשיו הרעים ביד הס"א כי המשחיתים הממונים על סיבות הרעות אורבים ומצפים מתי יעשה האדם איזה חטא ועון אפילו חטא קל יפול בידם · (ו) כדמצינו בימי האר"י ז"ל שהיה לו תלמיד זקן וגדול הדור היה רבי חיים וויטאל ז"ל שהיה פעם א' בבית המדרש של האר"י ז"ל הביאו לפניו אשה אחת שהיתה חולה בחולי רע והיתה כדמיון פגע רע ולא ידעו מה הרעה אשר פגעה בה אם יש רוח אצלה או שד או שאר מקרה ואמרה האשה לפני האר"י ז"ל שהיא בריאה וחזקה בלי כאב רק לפעמים נהפכה לדמיון אדם שיש בו פגע רע וראה האר"י ז"ל הדפק שלה ואמר שנתלבש בה רוח א' בר מינן ושלחה לביתה ולערב צוה האר"י ז"ל להרב מהור"ר חיים וויטאל ז"ל שילך אל האשה ויוציא הרוח ממנה ואמר לו האר"י ז"ל ראה ותתחכם

זינד פאר גאט ב"ה · דענמאלט ונשא עונו וועט ער ליידין פאר זיינע זינד עונש אונ צער פון דעם גיהנם אונ דאש איז ער זיך אליין גורם : (ד) אונ גאט ב"ה איז דאך פול מיט רחמנות · דרום מחמת זיינע פיל חסדים · שטעלט ער ממונים אונ שלוחים אין הימל וואש זייא רופין אויש איטליכן טאג · דער וועקט זיך איר לייט פון דער וועלט תשובה צוא טאן פאר גאט ב"ה · דער וועקט זיך אונ דער בארמט זיך אויף זיך זעלברט · אונ דער בארמט אייך איבר אייערע קינדר · אונ מחמת דעם אויש רופין וועט אמאל פלוצלונג קומן איין פארכט אונ איין ציטרניש אין דעם מענטשינס הארץ צוא גידיינקן דעם טאג פון דעם טויט · פון וועגין ער זאל חרטה האבין אויף זיינע בייזע מעשים · אונ דער וואש פארכט זיך אונ איילט זיך צוא דיא רייד פון גאט שטארקט ער זיך צוא גיין אין דיא גוטע וועגין אבר דער וואש האט איין שטארק הארץ אונ איז הארט אקינדיג דר קערט תיכף ווידר צוא טאן עבירות נאך דער חרטה · אונ דענמאלט לאקרן אויף אים פיל חילות פון מלאכי חבלה צוא בהעפטין זיך אין אים אונ אן צוא ריידן אים ער זאל גיין אין דעם וועג פון דיא פושעים אונ מורדים · אונ ברייגגן אים צוא פיל מדות רעות · דאש ער זאל זיין איין אכזר · אונ זאל שפעטין אויש דיא רייד פון דיא חכמים אונ אלע זיינע וועגין זאלין זיין בכעס · אונ זאל ניט חס האבין אויף דעם כבוד פון לייט · דער נאך גיוועלטיגן די מלאכי חבלות איבר דעם מענטשין · ביז זייא זיינן אים מעביר פון דער וועלט מיט אשלעכטש ענין : (ה) אונ פלוצלונג טוט קומן אויף דעם מענטשין אזו איין פגע רע אז אלע וואש זעהן דאש פאר וואונדרן זיך דרויף · אונ דאש אלץ איז וויל דורך זיינע שלעכטע מעשים האט ער זיך פאר קויפט אין דיא הענט פון דער סטרא אחרא ווארום דיא משחיתים וואש זיינן ממונה אויף דיא שלעכטע סיבות · דיא לאקרין אונ האפין · ווען וועט דער מענטש טאן עפיש איין עבירה · וועט ער אין זייערע הענט אריין פאלין : (ו) אזו וויא עש האט זיך גיטראפין איין מעשה אין דיא צייטין פון האר"י ז"ל · דען דער האר"י ז"ל האט גיהאט איין תלמיד זקן · אונ איין תלמיד גדול הדור ער האט גיהייסן רבי חיים וויטאל האט מען גיבראכט אין דעם בית המדרש פון דעם האר"י ז"ל איין אשה וואש זיא איז שטארק קראנק גיוועזן אונ מען האט ניט גוואושט וואש איר קראנקייט איז · ציא איז פאר האנדן אין איר איין רוח אדר איין שד אדר אנדר טרעפונג · האט דער האר"י ז"ל גיזעהן איר דפק אונ האט גיזאגט אז אין איר האט זיך בהעפט איין רוח · אונ האט זיא אהיים גישיקט צוא איר היים · אונ פאר נאכט האט ער גיהייסן צוא דעם הרב רבי חיים וויטאל ער זאל גיין צוא דער אשה אונ זאל מיט שמות אונ כוונות דעם רוח ארויש

ותתחכם נגד הרוח כי הוא שקרן וכזבן גדול וכשאתה תשאל לו על שמו יהיה משקר ג' פעמים והגיד לו האר"י ז"ל כוונות השמות איך להתנהג להוציא הרוח והלך הרב רבי חיים וויטאל ז"ל בין השמשות לבית הרוח וקודם שנכנס הרב ר' חיים הנ"ל אמר הרוח לאותן האנשים העומדים עליו תראו שיבא לכאן הרב ר' חיים וויטאל להוציא אותי מן האשה אבל אין אני מתיירא ממנו ואין לי פחד ממנו ודבור זה היה מדבר בקול רם ובעזות מצח כדרך של הרוח וכל זה היה קודם ביאת מהר"ר חיים וויטאל ואח"כ בא מהר"ח לתוך החדר ומיד שכשראה הרוח פניו של מהר"ח וויטאל מיד התחיל לרתת וקם לפניו ונפל מרוב המורא על פניו ואמר הרוח רבי אין אני כדאי לראות בפניך הקדוש ואח"כ שאל הרב את הרוח מי אתה והשיב פלוני בן פלוני והיה שקר בפיו ואח"כ שאל הרב אותו פעם שנית ושיקר וכיחש בו עד פעם שלישי ובפעם הרביעי התחיל והגיד את שמו האמיתי ואז התחיל הרב מהור"ר חיים להזכיר איזה שמות קדושים והתחיל הרוח לדבר קשות ובעזות מאד מאד ואמר הנני יוצא מיד וכונת הרוח היה לצאת דרך בית הוושט ודרך הצוואר והיה רוצה בדעתו לנקוב הסימנים מן האשה והיה רוצה לכבות כל הנרות שבאותו החדר ולהזיק איזה נפשות שהיו שם בחדר והרב מהו"רר חיים וויטאל הבין את כונתו ומחשבתו הרעה ואמר לו רצוני שתלך אתה דרך אצבע קטנה של רגל השמאל של האשה ואמר הרוח שכך יעשה והרב מהור"ר חיים וויטאל הבין שהוא שקר כי כוונת הרוח היה דוקא להמית האשה מיד גזר עליו חרם וגידוי ושמתא שלא יצא עכשיו כלל כי ראה הרב שאם יצא הרוח עכשיו מחמת ההשבעות ושמתות אז בודאי תמות האשה והניח הדבר כך והלך להתפלל ערבית לבית האר"י

ארויש טרייבן פון איר · האט אים דער האר"י ז"ל אן גיזאגט זעה אונ בנייא זיך קלוג מיט דעם רוח ווארום ער איז איין גרושר שקרן אונ איין כזבן · אונ אז דוא וועשט אים פרעגין וויא ער היישט וועט ער דיר זאגין ליגן ביז צום דריטן מאל · אונ דער האר"י ז"ל האט דעם רב רבי חיים וויטאל גיזאגט דיא כוונות פון דיא שמות וויא אזו ער זאל זיך נוהג זיין דעם רוח ארויש טרייבין פון דער אשה · בין השמשות איז דער רב רבי חיים וויטאל גיגאנגן צוא דעם הויז וואו דיא אשה איז גיוועז · אונ איידר דער רב רבי חיים וויטאל איז אריין גיגאנגן האט דער רוח גיזאגט צוא דיא מענטשן וואש זיינן גישטאנן בייא אים · איר וועט זעהן דאש דער רב רבי חיים וויטאל וועט אהער קומן מיך ארויש צוא טרייבן פון דער אשה · אבר איך פארכט מיך פאר אים ניט · אונ דאש האט ער גירעט מיט איין הוך קול · אונ מיט איין עזות מצח אזו וויא דער שטייגר פון איין רוח איז צוא ריידן מיט עזות מצח · אונ דאש אלץ איז גיוועז איידר רבי חיים וויטאל איז גיקומן אבר וויא רבי חיים וויטאל איז אריין גיקומן אונ וויא דער רוח האט דער זעהן דאש פנים פון רבי חיים וויטאל האט ער תיכף אן גיהובן צוא ציטרן אונ מחמת גרויש מורא איז ער גיפאלן אויף זיין פנים · האט דער רוח גיזאגט רבי איך בין ניט ראוי צוא זעהן דיין הייליג פנים · דר נאך האט דער רב רבי חיים וויטאל גיפרעגט דעם רוח ווער ביסטו · האט ער אים גיענטפרט דער אונ דער · אונ דאש האט ער ליגן גיזאגט · דער נאך האט דער רב אים נאך אמאל גיפרעגט ווער ביסטו · האט ער זיך ווידר גימעלדט אויף איין פרמדין נאמן · אונ אזו אויך איז גיוועז דאש דריטע מאל · צום פערטין מאל האט ער ערשט גיזאגט זיין רעכטין נאמן · האט רבי חיים וויטאל אן גיהויבן צוא דער מאנן עטליכע שמות הקדושים · האט דער רוח אן גיהובן צו ריידן הארטע רייד אונ מיט גרויש עזות מצח · אונ האט גיזאגט איך וועל תיכף ארויש גיין · אונ דיא כוונה פון דעם רוח איז גיוועז דאש ער האט גיוואלט ארויש גיין דורך דעם וושט אונ דורך דעם האלז אונ אין זיין דיעה איז גיוועז צוא לעכרן דיא סימנים פון דער אשה · אונ האט גיוואלט פאר לעשין אלע ליכט וואש זיינן גיוועז אין דעם חדר · אונ מזיק צוא זיין דיא מענטשין וואש זיינען דארטין גיוועז · אונ דער רב רבי חיים וויטאל האט אבר פאר שטאנן זיין כוונה אונ זיין בייזע מחשבה · אונ האט גיזאגט צוא דעם רוח איך וויל דוא זאלשט ארויש גיין דורך דעם מינסטן פינגר פון דעם לינקן פוס פון דער אשה האט דער רוח גיזאגט אז ער וועט אזו טאן · אבר דר רב רבי חיים וויטאל האט פאר שטאנן אז ער זאגט ליגן אונ זיין כוונה איז דווקא צוא טייטין דיא אשה · האט ער תיכף אויף אים גוזר בחרם גיוועז ער זאל איצונד נאר ניט ארויש גיין פון דער אשה אונ איז אוועק גיגאנגן דאבנן

האר"י ז"ל ואחר התפלה סיפר מהר"ח וויטאל להרב האר"י ז"ל כל המעשה הנ"ל והשיב האר"י ז"ל זה אירע לך בשביל שהלכת בלילה אל הרוח ולא מבעוד יום קודם הלילה שאמרתי לך כי בלילה הן שליטת החיצונים ודינים והרוחות מתגברים באותו הפעם ואין אותו זמן גורם לפעול פעולות נגד הרוח בלילה אח"ב אמר האר"י ז"ל למהור"ר חיים וויטאל לך לשלום והלך עמו מעט דרך הדלת מה שלא היה עושה כן לשאר תלמידים ולמחרתו אחר התפלה הלך הרב מהר"ח ויטאל להשביע את הרוח והוכרה הרוח לצאת דרך אצבע קטנה של רגל האשה והיה האנשים ונשים רואין את הרוח שנדמה להם כמו חוט של אש והיה דולק וצועק ובוכה על מעשיו ואח"כ שאל הרב מהור"ר חיים וויטאל את הרוח מפני מה אירע לך כך שנעשית רוח ומה חטא היה בידו והשיב שהוא היה בעל לשון הרע רמאי ושקרן ואח"כ היה שואל מפני מה היה לו רשות לילך לתוך האשה זו ולנוח בתוכה והשיב שהממונים שלו נתנו לו רשות לבא לתוך האשה כי היא היה שוכב על העפר שעל גבי הכירה ומ"מ לא היה לו רשות לבא להוך שום אדם עד שפעם אחד באתה האשה זאת להכין אש ועצים לבשל מאכלים ליום השבת והיתה האשה משנררת זמרים של ניבול פה והיה לי רשות לבא אליה וזהו שלשה שנים רצופים אשר הוא שוכן בתוכה עד כאן המעשה׃ (ז) על כן יראה האדם ויצייר בנפשו כמה הקב"ה מדקדק עם הבריות ומה הרשע הזה שלא חטא אלא בפיו ובשפתיו שהיה מדבר לשון הרע ורכילות בעון הזה נעשה רוח ומכ"ש העושה עבירה בפועל עבירות שהן חייבי כריתות או ארבע מיתות ב"ד או המהלל שבת בפרהסיא עאכ"ו ומה האשה הזאת שהיתה עוסקת במצוה הכנות מזון לשבת וע"י שהיתה מזכרת

מעריב אין דעם הויז פון דעם האר"י ז"ל נאך דעם דאבנן האט דער רבי חיים וויטאל דער ציילט דיא גאנצע מעשה פאר דעם הרב האר"י ז"ל׃ האט דער האר"י ז"ל אים גיענפרט דאש האט זיך דיר גיטראפין ווייל דוא בישט גיגאנגן צוא דעם רוח ביי נאכט׃ אונ ניט ביי טאג דען איך האב דיר דאך גיזאגט אז ביי נאכט איז דאש גיוועלטקייט פון דיא חיצונים׃ אונ דיא דינים מיט דיא רוחות שטארקין זיך דענמאלט׃ דרום איז דענמאלט ניט דיא צייט צו ווערקין ווערק קעגין דיא רוחות דער נאך האט ער גיזאנט צוא רבי חיים וויטאל גייא צוא שלום אונ האט אים אביסל בלייט איבר דער טיר פון דעם הויז וואש ער פלעגט צוא זיינע איבריגע תלמידים אזו ניט טאן אונ צוא מארגין נאך דעם דאבנן׃ איז דער רב רבי חיים וויטאל גיגאנגן צו בשווערין דעם רוח ער זאל ארויש פון דער אשה׃ אונ דער רוח האט גמוזט ארויש דורך דעם מינסטן פינגר פון דעם לינקן פיס פון דער אשה אונ דיא מאנזבלין אונ ווייבר האבין גיזעהן דעם רוח דאש ער האט זיך פאר זייא גוויזן וויא איין פאדים פון פייער׃ אונ דער רוח האט גישריען אונ האט גוויינט אויף זיינע בייזע מעשים וואש ער האט גיטאן׃ דער נאך האט דער רב רבי חיים וויטאל גיפרעגט דעם רוח פאר וואש האשטו דאש אזעלכש גיטאן וואש דוא בישט גיווארין איין רוח האט דער רוח אים גיענטפרט דען איך בין גיוועזן איין בעל לשון הרע אונ איין רכילות זאגר

אונ איין שקרן׃ דער נאך האט ער אים גיפרעגט פאר וואש האשטו גיהאט רשות ארייין צוא גיין אין דער דאזיגר אשה׃ האט ער גיענטפרט זיינע ממונים האבין אים גינעבין רשות ארייין צוא גיין אין דער דאזיגר אשה דען איך בין גילעגין אויף דעם אש וואש איז גיוועזן אויף דעם קוימן׃ נאר פון רעסט וועגין האב איך קיין רשות ניט גיהאט ארייין צוא גיין אין קיין שום מענטש׃ ביז איין מאל איז דיא דאזיגע אשה גיקומן אן צוא גרייטן האלץ אונ פייער צוא קאכין לכבוד שבת אונ זיא האט בשעת מעשה גיזונגן לידר פון ניבול פה האבין דיא ממונים מיר גינעבין רשות אין איר ארייין צוא גיין׃ אונ עש איז שוין דרייא יאר אז איך בין שוין אין איר׃ (ז) פון דער מעשה קען מען אפ לערנן וויא זייער גאט ב"ה איז מדקדק מיט דיא לייט׃ דען מה דאך דער דאזיגר וואש האט מער ניט גיזינדיגט נאר מיט זיין מויל אונ מיט זיינע לעפצן דאש ער האט גירעט לשון הרע׃ איז ער דורך דער זינד גיווארין איין רוח׃ מכל שכן דער וואש טוט מיט דיא הענט אזעלכע עבירות וואש מען איז חייב כרת אויף זייא אדר מען איז חייב גיוועזין מיתות בית דין אדר וואש איז מחלל שבת בפרהסיא׃ איז שוין אפשיטא אז ער האט נאך איין גרעסרין עונש׃ אונ מה דאך דיא דאזיגע אשה וואש זיא האט עוסק גיוועזן אין דער מצוה אויף שבת אן צוא גרייטן שפייז נאר ווייל זיא האט גיזונגן לידר פון ניבול פה איז זיא גישטראפט גיווארין

מזמרת זמרים של ניבול פה בא אליה הרוח עאכ"ו מי שחטא בפועל אזי יש רשות למזיקים והרוחות להזיק לו · (ח) ע"כ כל אחד ואחד מישראל יש להתפלל לפני קונו להציל אותו מכל פשע ועון ולא ירגיל אדם לדבר נבלות פה וכשיגיע עת וזמן שהאדם מתעורר מעצמו לעשות תשובה אז כי השעה יהיה עוברת אל יתחרט על התשובה שכבר עשה רק יחזיק תמיד בעבודת ה' והבא לטהר מסייעין אותו ואז טוב לו יהיה סלה :

פרק עח **שלמה** המלך ע"ה כתב בקהלת ראיתי את כל המעשים שנעשו תחת השמש והנה הכל הבל ורעות רוח פי' אותן המעשים שהבל שלהם הנא דברי שמץ ודופי הבל כזה אינו עולה למעלה מהשמש במעלות עליונות אלא אזיל ושט תחת השמש כי לכל עניינים שבעולם יש הבלים וכמו שיש הבל בדבור כן יש הבל במעשה ואם יש הבל של מצות אזי מיד אותו ההבל עולה למעלה למעלה ומתעטר למעלה ונעשה סניגור קמי קב"ה ובאם אדם מדבר דברי שוא אזי ההבל של פעולה זו אזיל ושט בעלמא ומיד כשתצא נשמתו של זה האדם אזי אוחז ההבל בנשמתו וזורקהו כמה פרסאות ומייסר אותו מאוד · (ג) וז"ש שלמה המלך וראיתי את כל המעשים אשר נעשו תחת השמש והנה הכל הבל ורעות רוח פי' אותן המעשים שהבל שלהם אינה עולה למעלה מהשמש בעולמות עליונות אלא אזיל ושט תחת השמש אזי הוא גורם רעה לעצמו ובפרט מי שהוא פוגם בדיבורו דברים של כיעור על חבירו בחנם אזי הבל זה מקטרג ומכ"ש כשאדם מוציא דיבור ודורש ברבים ובאים לידי שנאה ודורשים מחטא אדה"ר או בחטא השבטים. ובמכירות יוסף ובמעשה דוד ובת שבע והמה מפליגים בחטאם שלא כדת והתורה כיסהו אי אתה רשאי לפרסם אף שהדרשן כוון לאמת מ"מ עתיד ליתן את הדין ומכ"ש אם הדרשן בודה מלבו ובקש לתלות בוקי סריקי באדם הראשון יציר כפו של הקב"ה

גיווארין דאש דער רוח איז אין איר אריין מכל שכן דער וואש זינדיגט מיט דיא הענט אדר מיט אנדרע גלידר האבין בוודאי רשות דיא רוחות אונ דיא מזיקים אים מזיק צוא זיין · (ח) דרום גיהער איטליכר יהודי מתפלל זיין פאר זיין בשעפר ער זאל אים מציל זיין פון אלירלייא זינד אונ מיסטייט אונ זאל זיך ניט גוויינן צו ריידן ניבול פה : אונ זאל זיך תמיד שטארקין אין גאטש דינסט · אונ דער וואש קומט זיך צוא ריינקן פון זיינע עבירות · העלפט מען אים פון דעם הימל · אונ דענמאלט וועט אים גוט זיין אויף אייביג אמן סלה:

פרק עח שלמה המלך ע"ה האט גישריבן אין קהלת ראיתי את כל המעשים שנעשים תחת השמש והנה הכל הבל ורעות רוח איך האב גיזעהן אלע מעשים וואש ווערין גיטאן אונטר דער זון אונ אלץ איז נארישקייט אונ איין צו בראכן גמיט · דאש האט ער גמיינט דיא מעשים וואש זיינן שלעכט אדר דער דיבור וואש איז שלעכט דהיינו ניבול פה אדר לשון הרע · אזו איין הבל גייט ניט ארויף העכר פון דער זון דאש איז גימיינט דאש קומט ניט ארויף אויף דעם הימל · נאר דאש בלייבט אונ גייט ארום אונ שוועבט אונטר דעם הימל אבר ווען איינר רעט דברי תורה גייט דער דאמף תיכף ארוף גאנץ הויך אונ ווערט דארטין גיקריינט אונ ווערט איין סניגור צוא דעם מענטשין פאר גאט ב"ה · אבר אז דער מענטש רעט שלעכטע רייד דענמאלט שוועבט ארום דער דאמף דער פון אויף דער וועלט · אונ תיכף וויא דער מענטש שטארבט · בגרייפט דער דאמף זיין נשמה אונווארפט זיא פיל מייל אונ שטראפט זיא זייער : (ג) אונ דאש האט שלמה המלך ע"ה גימיינט וראיתי את כל המעשים שנעשו תחת השמש אונ איך האב גיזעהן אלע מעשים וואש ווערין גיטאן אונ קומט ניט ארויף אויף דעם הימל נאר זייא בלייבן אונ שוועבין ארום אונטר דער זון והנה הכל הבל ורעות רוח אונ נון דאש אלץ איז נארישקייט אונ איין צוא בראכין גמיט אונ בפרט דער וואש איז פוגם אין זיין דיבור · דאש ער רעט אויף זיין חבר מיעסע רייד אום זיסט דענמאלט איז דער הבל מקטרג אויף אים · אונ מכל שכן דער וואש דרשת פאר פיל לייט אונ קומט צוא איין שנאה דאש ער דרשת פון דעם חטא פון אדם הראשון · אדר פון דעם חטא פון דיא שבטים וואש זייא האבין פאר קופט צו יוסף · אונ פון דער מעשה פון דוד מיט בת שבע · וועלין זייא בוודאי דרוף אפ געבין דין אונ חשבון ווען אפילו דער דרשן איז מכוון דעם אמת · אונ מכל שכן אז דער דרשן טראכט נאך אויש פון זיין הארץ אונ היינגט אן איין זינד אויף אדם הראשון וואש גאט ב"ה האט אים בשאפין מיט זיינע טענר אדר ווען ער טראכט עפיש אויש אויף דוד המלך

הקב"ה או בהשבטים שבטי יה או בדוד המלך ע"ה וכדומיהן שהן חסידי עליון • (ג) והנה אציג לך מאמר אחד מה שכתוב בזוהר פרשה בראשית וז"ל תנו רבנן כשחלה רשב"י עאלו לגביה רבי פנחס ב"י ור' חייא ור' אבהו אמרו ליה מאן דהוא קיומא דעלמא שכיב אמר להו לא בית דינא דלעילא מעיינין בדינאי דהא אנא חזאי דלא אנא אתייהב למלאכא ולדינא דלעילא דאנא לאו כשאר בני נשא אלא האי דינא דילי קב"ה דיינא ליה ולא בית דינא והיינו דאמר דוד מלכא שפטני אלהים וגו' וכן שלמה אמר לעשות משפט עבדו ומשפט עמו משפט עבדו בלחודוי ולא אחראי (ד) דהא תנינן כשאדם שוכב בית דינא דלעילא מסתכלין בדינוי אית מנהון דנטין לכף זכות ואית מנהון דנטין לכף חובה כיון דחזיין חובא בב"נ וכד דינא הוה קמיה קב"ה לא נפיק אינש למהוי בההוא דינא בר טב מ"ט דהא תנינן מכילוי (פי' מדות) דמלכא עילאה נטי דזכות תדירו הוי כוליה צד רחמנות ובידו לשבקא לחטאין וחובין הה"ד כי עמך הסליחה ולא עם אחר ובג"כ בעינא קמיה דהוא ידין דינאי ואנא אעיל תריסר אבבי דעלמא דאתי דלא אעברו לון בר אבהתא ולא אית מאן דימחא בידי ועוד ד"א אתבע רשותא • (ה) ארשב"י מלה וחמו בבי מרעיה דלא הוי תמן תווהו ולא יכילו למללא מדחילו רבא דהוי עליהון עד דהוי יתבי סליק לון ריחין דבוסמין סגיאין וכל חד וחד מנהון איתיישר חיליה עד דהוי חמו לרשב"י הוי ממלל ולא הוי חמאן בר מיניה לבתר עידן אמר להו רשב"י חמיתון מידי אמר ליה רבי פנחס לא אלא כולנו תווהון על מה דלא חמינא לך בבי מרעך זמן רב וכד חמינון לך סליק לן ריחין ובוסמין לג"ע ושמענא קלא ממלל ולא ידענא מי ממלל עמך א"ל ולא שמעתון מלה אוחרנוי בר מדידי אמרו ליה לא • (ו) אמר תמיהנא על רבי פנחס דלא חמא דאנא חמית לי כען בההוא עלמא לתתא מר"א ברי

וכען

המלך אדר אויף אנדרע חסידים דער האט בוודאי אגרושן עונש : (ג) אונ נון איך וועל דיר שטעלין איין מאמר וואש עש שטייט אין זוהר פרשה בראשית תנו רבנן דיא רבנן האבין גילערינט אז רבי שמעון בן יוחאי איז קראנק גיווארין זיינן צוא אים אריין גיגאנגן רבי פנחס בן יאיר אונ רבי חייא אונ ר' אבהו • האבין זייא צוא אים גיזאגט דער וואש אויף אים שטייט דיא וועלט זאל שטארבין אויף וואש וועט דיא וועלט שטיין • האט ער צוא זייא גיזאגט דאש בית של מעלה האבין קיין רשות ניט מיך צוא משפטין אונ קיין שום מלאך האט קיין רשות איבר מיר ניט דען איך בין ניט אזו וויא אנדרע מענטשין נאר גאט ב"ה אליין וועט מיך דן זיין אונ דאש האט דוד המלך ע"ה גיבעטין שפטני אלהים דוא גאט משפט מיך אליין אונ אזו אויך האט שלמה המלך גיבעטין גאט ב"ה אליין זאל אים משפטן אונ ניט דאש בית דין של מעלה : (ד) דען מיר האבן גילערינט אז דער מענטש שטארבט • איז דאש בית דין של מעלה מעיין אין זיין דין • אטייל פון זייא זיינן דעם מענטשין דן לכף זכות אונ אטייל לכף חובה • ווייל זייא זעהן דער מענטש האט גיזינדיגט • אבר אז גאט ב"ה אליין משפט דעם מענטשין וואש אין זיין מאכט איז צוא פאר געבין דיא זינד אונ ער איז איין גרוישר בעל הרחמים • גייט דער מענטש בוודאי ארויש נוט פון דעם משפט • אונ דרום האב איך גיבעטין פון אים ער אליין זאל מיך משפטין • אונ איך וועל אריין גיין אין זעלכע מחיצות וואש קיין שום מענטש האט קיין רשות ניט צוא קומן אהין נאר דיא אבות אברהם יצחק ויעקב • אונ קיין מלאך וועט מיר ניט קענן ווערין אונ נאך מער איך וועל גאר בייא זייא קיין רשות ניט נעמן : (ה) האט רבי שמעון בן יוחאי גיזאגט איין זאך האבין זייא אים שוין מער דארטין ניט גיזעהן • האבין זייא זיך פאר וואונדרט אונ האבין ניט גיקענט ריידן מהמת דיא גרויש פארכט וואש אויף זייא איז גיוועז • וויא זייא זיינן אזו גיזעסין איז צוא זייא אויף גיגאנגן איין ריח פון פיל בשמים • אונ איטליכר פון זייא איז גיווארין פרישר • דער ווייל האבין זייא דער זעהן צוא רבי שמעון בן יוחאי אונ ער האט גירעט אונ זייא האבין קיין שום זאך ניט גיזעהן חוץ רבי שמעון בן יוחאי • אין איין רגע ארום • האט רשב"י צוא זיי גיזאגט זעהט איר עפיש • האט רבי פנחס צוא אים גיזאגט מיר זעהן גאר ניט • נאר מיר אלע פאר וואונדערין זיך וואש מיר האבין דיך פלוצלונג ניט גיזעהן אונ דער נאך אז מיר האבין דיך ווידר גיזעהן איז אונז אויף גיגאנגן זייער איין גישמאקר ריח פון בשמים פון דעם גן עדן אונ אויך האבין מיר גיהערט איין קול וויא איינר רעט מיט דיר • אונ איך וויים ניט ווער עש האט מיט דיר גירעט : (ו) האט רשב"י גיזאגט איך פאר וואונדר מיר אויף רבי פנחס וואש ער זעהט ניט דען איך זעה אז אויף יענר וועלט וועט זיין ארט

• זיין

וכען שדרו בדילי מלעילא ואתחזין לי אתרא דצדיקייא לעלמא דאתי ולא אתיישר בלבאי דוכתאי בר
עם אחיה השילוני ובירנא דוכתאי ואתינא ואתו עמי תלת מאתן נשמות דצדיקייא ולעילא מנהון אדה"ר
דהוי יתיב גבאי והוי ממלל עמי ובעא דלא אתגלי חוביה לכל עלמא בר מאי דאמרה התורה בגיניה
ואתכסייא בההיא אילנא דג"ע ואנא אמינא ליה דהא לחברייא גלינא כבר אמר האי דגליה לחברייא
טב ושפיר עבדית אבל לא לשאר עלמא מאי טעמא דחס הקב"ה על יקריה ולא בעי לפרסמא ההוא
חובא אלא בההוא אילנא דאכל מיניה וכו' קריב לגביה ר' אלעזר בריה א"ל אבא מה אנא התם א"ל
זכאה חולקך ברי זמן סגיא יהא דלא תתקבר גבאי אבל בהאי עלמא דוכתא דידך ברירנא וכו' • (ז) מכאן
תראה שלא טוב מאוד עושין הדרשנים שדורשים בפרהסיא בבתי כנסיות ובבתי מדרשות ואומרים
בפומבי ברבים בפני עמי הארצים בדרוש שלהם אדה"ר מין היה ועבר על עבודת גלולים ג"ע ש"ד וכיוצא
בזה היתכן לעשות כן לומר על יציר כפיו של הקב"ה שהוא היה צדיק גמור ובאדה"ר היו תולין כל
הנשמות של דורי דורות ואותן נשמות הרשעים שהיו תלויין בו בנשמתו של אדה"ר או באחת מאיבריו
הן היו החוטאים והיו נחפזים וממהרין לחטוא אבל אותה הנשמה שהיתה מיוחדת לאדה"ר לא חטאה
כלל כי היא היתה קדשי קדשים ומבואר שם בזוהר חדש שיש סכנה גדולה לבעל הדרשן כשידרוש איזה
גנאי על אדה"ר פן יקוים בו ונפל ממנו רב • (ח) ע"כ ראוי לגעור בהעושין כן כי אין הקב"ה חפץ באלו
הקוראים תגר על הצדיקים ועל נשמת הצדיקים והתורה חס על כבודן של רשעים כמש"א רז"ל ואת הבהמה
תהרגו שלא יאמרו הבריות פלוני נכשל בבהמה זו עכ"ל ע"כ יראה האדם לצדד על חטא אדה"ר לטובת
וכן על חטא העגל ומכירת יוסף והאוחז במדה המזכירים לשבח מאריך ימיו ושנותיו אמן :

זיין עפיש נידריגר פון מיין זון רבי אלעזר • אונ איצונד האט
מען נאך מיר גישיקט• פון דעם הימל איך זאל מיר אויש
קלייבן איין ארט • אונ מען האט מיר גוויזן דאש ארט פון
דיא צדיקים האב איך מיר אויש דער וויילט מיין ארט
זאל זיין לעבין דעם נביא אחיה השילוני • אונ אז איך האב
מיר שון אויש דער וויילט מיין ארט בין איך קריק גיקומן
אונ מיט מיר זיינן גיקומן דרייא הונדרט נשמות פון צדיקים
אונ איבר זייא איז אדם הראשון אונ ער האט דאש גירעט
מיט מיר • אונ האט מיך גיבעטין איך זאל זיינע זינד ניט
אנפלעקן פאר דיא מענטשין נאר חוץ דער זינד וואש דיא
תורה האט אויף אים אן גישריבן • האב איך אים גיזאגט איך
האב דאך שון מגלה גיוועזן דיינע זינד צוא דער חבריא •
האט ער גיזאגט דאש וואש דוא האשט מגלה גיוועזן צוא דר
חבריא • דאש האשטו רעכט גיטאן • אבר צוא דיא איבריגע
מענטשין פון דער וועלט זאלשטו ניט מגלה זיין ווארום
גאט ב"ה האט חס גיהאט אויף מיין כבוד אונ האט ניט
גיוואלט מפרסם זיין מיינע זינד נאר דאש וואש איך האב
גיגעסין פון דעם עץ הדעת • האט רבי אלעזר זיין זון גינעהנט
צוא רבי שמעון בן יוחאי אונ האט אים גיפרעגט מיין פאטר
וויא אזו חשוב בין איך דארטין • האט רשב"י אים גיזאגט
וואול איז דיין חלק מיין זון • פיל צייט וועשטו נאך לעבין
אבר אויף יענר וועלט האב איך דיין ארט אויש דר וויילט
לעבין מיר : (ז) פון דער מעשה קענשטו זעהן אז ניט גוט
טוען דיא דרשנים וואש דרשנן ברבים אין שולין אונ זאגין
פאר דיא עמי הארצים אין זייער דרשה • אדם הראשון
איז גיוועזן איין מין אונ האט עובר גיוועזן אויף עבודת גילולים
אונ זנות אונ רציחה • נוא איז דען רעכט אזו צוא זאגין אויף
דעם וואש איז ווארין בשאפין מיט דיא הענד פון גאט
ב"ה • אונ איז גיוועזן איין רעכטר צדיק אונ אין אים האבין
גיהאנגן אלע נשמות פון דור דורות • אונ דיא נשמות פון דיא
רשעים וואש האבין גיהאנגן אין זיין נשמה אדר אין איין
אבר פון זיינע אברים • דיא האבין גזינדיגט • אבר דיא
נשמה וואש איז גיוועזן מיוחד צוא אדם הראשון דיא איז
גיוועזן קדש קדשים • אונ זיא האט גאר ניט גזינדיגט אונ
אין זוהר חדש שטייט אז עש איז אגרוישע סכנה צוא דעם
דרשן וואש דרשת איין גנאי אויף אדם הראשון דען ער
קען הלילה דורך דעם פון דער וועלט אוועק גיין :
(ח) דרום גיהער מען אן צוא שרייען אין דיא וואש טוען
אזו • ווארום גאט ב"ה וויל ניט אין דיא וואש זיינן
קורא תגר אויף זיינע צדיקים אונ אויף דיא נשמות פון דיא
צדיקים • אונ דיא תורה האט חס אפילו אויף דעם כבוד פון
דיא רשעים דרום זאל דער מענטש זעהן צוא פאר ענטפרן
דעם חטא פון אדם הראשון לטובה אונ אזו אויך דעם חטא
פון דעם עגל אונ פון מכירת יוסף אונ דער וואש בגרייפט
אין דער מדה וואש דער מאנן אימליכן צו שבח דער וועט
האבין אריכות ימים ושנים אמן :

פרק עט **כתיב** מי יעלה בהר ה' ומי יקום, במקום קדשו נקי כפים וגו' זה דור דורשיו מבקשי פניך יעקב סלה ופי' הדבר כמ"ש בזוהר שבזמן שצדיק נפטר מן העולם נשמתו עולה למעלה והיא קרובה לעולמות שלפני כסא הכבוד אזי אומר הקב"ה ליעקב אבינו בני חביבי אשר אתה סבלת יסורים בעבור גידול בנים הנ' פב"פ זה הצדיק בא לעלמא הדין והוא מהודר ומפואר בכמה קישוטין ובכמה חידודין של תורה ומצות ומעשים טובים ויאות הוא לך לצאת לקראתו ולקבלו בשמחה ובחדוה וליתן לו שלום ואני בעצמי וכבודי אלך עמך לקבל פנים המאירות ומסבירות בתורה וביראה: (ב) וזש"ה מבקשי פניך יעקב סלה מבקש אין כתיב כאן אלא מבקשי דהיינו הקב"ה עם יעקב ומי ראה אלו יוצאים ולא יצאו לקראתו ואז מתאספים כמה כיתות ויוצאים כל כת וכת אצל שער אחד שעוברת שם הנשמה של הצדיק וכולם פותחים את פיהם ואומרים שלום אתה שלום ולתורתך שלום אשריך ואשרי יולדתך לך בא אל חדריך וחופות נאים מוכנים לך ובכל יום מכריזים בכל רקיען שלא יתעסקו בשום לימוד כ"א בתורה שחידש זה הצדיק בחייו ומקרין לפניו כל חידושיו כדמיון שקורין הכתובה לפני חתן וכלה תחת החופה ולי נראה דזהו הרמז שארז"ל אגרא דבי הילולא מילי היינו מילין דאורייתא דיליה וכל ראשי בני הישיבה של מעלה נוטלין הני חידושים ומודיעין לשאר כיתות וחבורות הצדיקים ומזכירין שמו של הצדיק וכולן פותחים את פיהם ואומרים בריך מתיך לשלום: (ג) ואחר כך מביאין אביו ואמו ומעטרין להו בכמה עטרין בגין בניהם הצדיק וגם קודם יציאת נשמתו מקדימין ג"כ כתות צדיקים ובאים לקראת נשמתו בעודו בחייו ובאין אצלו לחדרו ומסבבים הצדיקים את מטתו ומביאין עמהון בוסמין וריחין של ג"ע והוא זוכה ורואה אותן ונותן להם שלום והן משיבים לו שלום ואומרים לו צדיקא חביבא ברא קדישא להקב"ה אל ירך לבבך בשביל פרידותך מעולם הזה אשר העולם הזה הוא שוא ושקר ובנפשו יביא לחמו ולפעמים מחמת קיום נפשו פוגם בנשמתו ונעשה חילול השם על ידו אבל העולם הבא בגן עדן הוא יום שכולו טוב וא"צ לסכן נפשו ואין שום חטא בא על ידו ואומרים הצדיקים ענייני

פרק עט כתיב מי יעלה בהר ה' ומי יקום במקום קדשו נקי כפים ובר לבב וכו' זה דור דורשיו מבקשי פניך יעקב סלה ·

דעם פירוש דער פון שטייט אין זוהר דען אין דער צייט אז דער צדיק גייט אוועק פון דער וועלט אונ זיין נשמה גייט אויף דעם הימל ארויף · אונ זיא איז שון נאהונט צו דיא עולמות וואש זיינן פאר דעם כסא כבוד · דענמאלט זאגט גאט ב"ה צו יעקב אבינו · מיין גליבטר זון וואש דוא האסט גליטן יסורים פון וועגין גידול בנים · זאלסט וויסן אז דר אונ דר צדיק קומט אויף דר דאזיגר וועלט · אונ ער איז זייער שיין אונ בשיינט מיט פיל צירונג פון תורה אונ מצות אונ מעשים טובים · דרום איז רעכט דוא זאלסט אים אקעגין גיין אונ זאלסט אים צוא נעמן מיט שמחה אונ חדוה אונ אים שלום געבין אונ איך אליין מיט מיין כבוד וועל אוך גיין מיט דיר מקבל צו זיין דאש פנים וואש לייכט אין דער תורה אונ יראה: (ב) דרום זאגט דר פסוק מבקשי פניך זייא בגערין מקבל פנים זיין דעם צדיק יעקב סלה דער גאט פון יעקב מיט יעקב · אונ ווער איז דאש וואש זעהט דיא גייען אנטקעגין דעם צדיק אונ ער זאל ניט ארויש גיין אנטקעגין אים · אונ דענמאלט זאמלען זיך איין פיל כיתות אונ איטליכע כיתה גייט ארויש אונ שטייאן לעבין איין טויער וואש דיא נשמה פון דעם צדיק גייט דארטן דורך · אונ אלע זאגין אים דוא ביסט שלום אונ צו דיין, תורה איז שלום · וואל דיר אונ וואל צו דיא וואש האבין דיך גוואונן גייא אונ קום צוא דיין שיינקייט · אונ שיינע חופות זיינן דיר אן גיברייט · אונ אלע טאג רופט מען אויש אין אלע הימלן · אז מען זאל ניט עוסק זיין אין קיין שום אנדרי תורה נאר אין דער תורה וואש דער צדיק האט מחדש גיוועזן בייא זיין לעבין · אונ מען לייענט פאר אים אלע זיינע חידושים פון דער תורה · אזו איין גלייכניש וויא מען לייענט דיא כתובה פאר דעם חתן וכלה אונטר דער חופה · אונ אלע ראשים פון דיא ישיבות פון דעם הימל · נעמן די דאזיגע חידושים · אונ זיינן זייא מודיע צוא דיא איברגי כיתות אונ חבורות פון דיא צדיקים · אונ זייא דער מאנן דעם נאמן פון דעם צדיק · אונ אלע זאגין גלובט איז דיין קומען צו פריד: (ג) דער נאך ברייננגט מען זיין פאטר אונ מוטר אונ מען קריינט זייא מיט פיל קרוינען פון וועגין זייער זון דעם צדיק · אונ אוך איידר זיין נשמה גייט ארויש · פעדרין זיך אוך פיל כיתות צדיקים אונ קומן אנטקעגין זיין נשמה · אונ איידר ער שטארבט קומן זייא צוא אים אין זיין חדר אריין · אונ רינגלען ארום זיין בעט אונ ברייננען מיט

ענייני העולם הזה הוא הכל הבל ורעות רוח : (ד) ע"כ תכין לך הדרך הטובה והמאירות כאור הבהיר להיי עוה"ב וכמה חופות וכמה הדרים מלאים כל טוב מוכנים לכבודך ע"כ באנו להודיע אותך כי בשעה ק"ה תבא אל בית שמחתך ותבא מאפילה לאורה ותעמוד לפני הקב"ה ותשב בין חבורות צדיקים ותזכה לומר שירה לפני רבון עלמא ואז תראה שיפה קורת רוח שעה אחת בג"ע מכל תענוגי עוה"ז וכששומע הצדיק דברים האלו אז הוא בשמחה ומקבל עליו המיתה בשמחה ע"ז תקנו לומר יהי רצון שהוא במעמדות ביום שני וז"ל (ותוציאני משלום אל שלום כוונת תפלה זו שאזכה למיתת הצדיקים הנזכרים) : (ה) ועל זה יתפלל כל חסיד לעת מצוא זה יום המיתה ר"ל שיתפלל שיבואו לקראתו כיתות ומחנות צדיקים קדושים וטהורים כדי שילך עמהם ויתעטר ביניהם בשמחה ובחדוה סגיא רק לשטף מים רבים אליו לא יגיעו המה המים הזדונים כתות המשחיתים ומחבלין רחמנא ליצלן ואינם זוכים לראות באור השכינה משא"כ נשמת הצדיק מי יוכל לספר כבודו ובא וראה מ"ש שם בזוהר ביחוד עשה הקב"ה כסא כבוד ליעקב אבינו לישב עליה בשעה שהצדיק בא לעוה"ב ונשרואה הנשמה כל הכבוד הזה סברכת ומשבחת להקב"ה ומשתחוות לפניו ונותנת שבח והודיה על גודל היקר וכבוד שנעשית לה ואז הנשמה מתפללת ג"כ על הגוף שישכון לבטח בלי עונש חיבוט הקבר ואומרת מזמור ק"ג ברכי נפשי את ה' וכל קרבי את שם קדשו וכו' וכיון ששומעין שאר האבות אברהם ויצחק אז אף הן הולכין לקראת הצדיק וע"ז נאמר וישא אברהם את עיניו וזהו נשמת הצדיק (כי הזוהר מכנה את נשמת הצדיק בשם אברהם) וירא אברהם (דא היא הנשמה) והנה שלשה אנשים נצבים עליו זהו נשמת אברהם יצחק ויעקב וכבוד השכינה עמהם ומיד וירץ אברהם

מיט זיך בשמים אונ רייחין פון דעם גן עדן · אונ ער איז זוכה אונ זעהט זייא · אונ גיט זייא שלום · אונ זיי ענפרין אים שלום אונ זאגין צו אים גליבטר צדיק הייליגר זון צוא גאט ב"ה · עש זאל ניט איבלען דיין הארץ פון וועגין דעם וואש דוא שיידסט זיך אפ פון דער וועלט דען זיא איז אייטל פאלש אונ ליגן אונ דורך סכנת נפשות ברייננגט ער צו האנדין זיין פרנסה · אונ אמאל פון וועגין זיין פרנסה איז ער פוגם אין זיין נשמה אונ עש ווערט איין הילול השם דורך אים · אבער דער עולם הבא אין גן עדן איז איין טאג וואש איז גאר ניט · אונ מען דארף ניט מסכן זיין לייב זיין אונ קיין שום זינד קומט ניט דורך אים · אונ דיא צדיקים זאגין אים אז דיא ענינים פון עולם הזה איז אייטל נארישקייט אונ צו בראכין גמיט : (ד) דרום זאלסטו דיר אן גרייטין דעם גוטן וועג אונ דיא ליכט וואש לייכט אזו וויא דאש לוטר ליכט דאש איז חיי עולם הבא · אונ פיל חופות אונ פיל חדרים וואש זיינן פול מיט אלץ דאש גוטש זיינן אן ניבריט פון דיין כבוד וועגין · דרום זיינן מיר גיקומן דיר מודיע זיין אז אין איין קליינער ווילע וועסטו קומן צו דיין פרייד הויז אונ וועסט קומן פון פינסטרקייט צו ליכטקייט אונ וועסט שטיין פאר גאט ב"ה · אונ וועסט זיצן צווישן די חברותות פון צדיקים אונ וועסט זוכה זיין צו זאגין שירה פאר גאט ב"ה אונ דענמאלט וועסטו זעהן אז איין שעה נחת רוח אין גן עדן איז בעסיר פון אלע תענוגי עולם הזה · אונ אז דער צדיק טוט הערין דיא דאזיגי רייד · איז ער אוף זיך מקבל דיא מיתה מיט שמחה · אונ דרוף האבין דיא חכמים ז"ל מתקן גיוועזן צו זאגין דעם יהי רצון וואש עש · שטייט אין מעמדות פון יום שני ותוציאני משלום אל שלום אונ דוא זאלסט מיך שוין אויש ציהין פון שלום צו שלום דיא כוונה פון דער תפלה איז · ער זאל זוכה זיין צוא דר מיתה פון דיא צדיקים אזו וויא פריער שטייט : (ה) אונ דרויף זאל איטליכר חסיד מתפלל זיין דאש אז עש וועט קומען זיין צייט צו שטארבין זאלין אים אנטקעגין קומען כיתות אונ מחנות צדיקים קדושים וטהורים · פון וועגין ער זאל מיט זייא גיין אונ זאל ווערין גיקריינט צווישין זייא מיט גרויש שמחה אונ חדוה · אבר ער זאל ניט שטארבין וויא איין רשע שטארבט דאש עש קומט צו אים די כיתות פון משחיתים רחמנא ליצלן אונ איז ניט זוכה צו זעהין אין דעם ליכטיקייט פון דער שכינה זעה וואש דער זוהר שרייבט גאט ב"ה האט גימאכט צו יעקב אבינו איין בזונדרי שטולי דאש ער זאל זיצין אויף איר בשעת דר צדיק קומט אויף עולם הבא · אונ אז דיא נשמה זעהט גאר דעם כבוד וואש מען טוט איר · דאנקט זיא אונ לובט צו גאט ב"ה אונ בוקט זיך פאר אים · אונ גיט איין שבח והודיה צו אים אוף דעם גרוש כבוד וואש איר ווערט גיטאן אונ דענמאלט איז דיא נשמה מתפלל אויף דעם גוף · ער זאל רוען צוא זיכר ער זאל ניט האבין קיין עונש פון חיבוט הקבר אונ זיא זאגט דעם מזמור פון קאפיטל ק"ג ברכי נפשי את ה' וכל קרבי את שם קדשו וכו' אונ וויא דיא איברגי אבות דאש

(אברהם שהיא הנשמה) לקראתם מפתח האהל וישתחו ארצה נגד השכינה ומתפללת הנשמה ויאמר אדני אל נא תעבר מעל עבדך ר"ל שהנשמה מבקשה מאת השכינה שתלך השכינה עמה ללוות אותה עד שערי ג"ע ולנטור ולשמור אותה מכל המקטרגים עיין שם בזוהר באריכות: (ו) ומה מאוד חביב בעיני הקב"ה מי שרגיל ומזכיר תמיד זכותן של ג' אבות וכן זכותן של משה ואהרן ומרים ושאר נביאים וחסידי עליון כי כל הנשמות של צדיקים שמחים בראותם מעשים טובים באדם וזכותן מאיר עלינו תמיד וכדאיתא בזוהר חדש פ' בראשית: (ז) ת"ר זימנא חדא הוי אזיל ר' יוסי באורחא פגע ביה ר' ירמיה ואזלי כחדא פגע בחד טורא הוי טורא דחיל עליהון מאוד א"ר יוסי לר' ירמיה נימא מילין דאורייתא ואח"כ ניזיל פתח ואמר ואתה אל תירא עבדי יעקב וכו' עד דהוי אזלי שמעו חד קלא דינוקא בטורא דהוי אזיל ובכי א"ר יוסי ניזיל לגביה דלא מיסתפינא דהא תנן שד לחד מתחזי ומזיק לתרי אתחזי ולא מזיק אזלו לגבי האי ינוקא כד מטו לגביה אמר ר' יוסי בני דמרי עלמא אנן ולא מסתפינא מינך כד שמע האי ינוקא מלה דא היה משיג בדעתו דאומרים כן דחיישי שמא שד הוא (ח) אמר ההוא ינוקא יהודאי אני ובר בריה דרב חייא רבה אנא והוי אבא מוליף לי פסוקי דשיר השירים ופסוקי בראשית ואבא מית וגנבי לי גנבים ומוכרח אני יהיות משרת אצלם ואעריקנא בההוא טורא ובכינא על דא דלא ידע אנא לילך ולפנות לבית אמי בכה רבי יוסי ואמר בר בריה דר' חייא רבה ייזיל בלחודוי כדין נטלין ליה בידוי ואזלו אמר ר' יוסי אימא ברי מאי הוית לעית עם אבוך בפ' בראשית א"ל התינוק בפסוק יהי מאורות ברקיע השמים הוינא לעי א"ל רבי יוסי מאי אמר לך אבוך בפרשה דא אמר ליה התינוק כך אמר אבא שלשה רועים טובים הוו לישראל במדבר משה ואהרן ומרים ובזכות משה היה יורד מן לישראל ובזכות אהרן היו ענני כבוד ובזכות מרים

זיינן אברהם און יצחק הערין דעם כבוד וואש מען טוט אן דער נשמה פון דעם צדיק · דענמאלט גייען זייא אויך אנטקעגין דעם צדיק · דאש מיינט דער פסוק וישא אברהם את עיניו און דיא נשמה הייבט אויף אירי אויגין דען דער זוהר רופט דיא נשמה אברהם וירא און די נשמה זעהט והנה שלשה אנשים נצבים עליו און נון דרייא מאנין שטייען בייא אים דאש זיינן אברהם יצחק ויעקב און דער כבוד פון דר שכינה איז מיט זייא וירץ לקראתם לופט דיא נשמה אנטקעגין זייא וישתחו ארצה און בוקט זיך צו דער ערד אנטקעגין דר שכינה ויאמר אדני אל נא תעבור מעל עבדך און די נשמה בעט דיא שכינה זיא זאל ניט אוועק גיין פון איר · נאר זיא זאל מיט איר גיין צו בלייטין זייא ביז צו דיא טויערין פון דעם גן עדן און זאל זייא היטין פון אלע מקטריגים: (ו) און וויא זייער איז גיליבט אין דיא אויגין פון גאט ב"ה · דער וואש איז גיוואונט צוא דער מאנען תמיד דעם זכות פון דיא דרייא אבות אברהם יצחק ויעקב · און אויך דעם זכות פון משה און אהרן און מרים · און דיא איבריגי נביאים און חסידים ווארום אלע נשמות פון דיא צדיקים פרייען זיך אז זייא זעהן מעשים טובים אין איין מענטשין און זייער זכות לייכט תמיד אויף אונז אזו וויא עש שטייט אין זוהר חדש: (ז) תנו רבנן דיא רבנן האבין גילערינט איין מאל איז רבי יוסי גיגאנגין אין וועג · האט ר' ירמיה אים בגעגינט · זיינן ביידע גיגאנגן האט רבי יוסי גיזאגט צו רבי ירמיה לאמיר זאגין דברי תורה · און דער נאך וועלין מיר גיין האט ער אן גיהויבין און האט גיזאגט תורה אויף דעם פסוק ואתה אל תירא עבדי יעקב · וויא זייא זיינן אזו גיגאנגען האבין זייא גיהערט איין קול פון איין קינד וואש ער איז גיגאנגען אויף איין בארג און האט גיוויינט · האט רבי יוסי גיזאגט לאמיר גיין צו אים דען אפילו ווען ער איז איין שד האבין מיר קיין מורא פאר אים ניט · ווארום מיר האבין דאך גילערינט איין שד ווערט צו איינם בוויזן און קען אים מזיק זיין · צוא צווייא מענטשין ווערט ער בווייזן אבר ער קען זייא ניט מזיק זיין · זיינן זייא גיגאנגען צוא דעם קינד וויא זייא האבין גיגרייכט צו אים · האט ר' יוסי גיזאגט מיר זיינן דיא קינדר פון גאט ב"ה האבין מיר פאר דיר קיין פארכט ניט · וויא דאש קינד האט דאש דער הערט · האט ער פאר שטאנן אז דרום זאגין זייא אים אזו ווייל זייא טראכטין זיך אפשר איז ער איין שד · (ח) האט דאש קינד גיזאגט איך בין איין יהודי און בין איין איינקעל פון ר' חייא רבה · און מיין פאטר האט מיך גילערינט דיא פסוקים פון שיר השירים און דיא פסוקים פון בראשית: און דער נאך איז מיין פאטר גישטארבין און גנבים האבין מיך אוועק גיגנבת · האב איך גימוזט זיין איין משרת בייא זייא בין איך אנטלאפין גיווארין אויף דעם בארג · און דרוף וויין איך ווייל איך וויים ניט וואו אהין צוא גיין און וואו צו קערין זיך צו מיין מוטרס הויז · האט ר' יוסי גיוויינט

און

מרים היה הבאר ואף לאחר דמיתו אהרן ומרים זכותן היה עומד לישראל כי מגודל אהבת הקב"ה חקק דיוקניתון של משה ואהרן ומרים ברקיע לאנהרא זכיותיהן על ישראל ועליהם אתמר ויתן אותם אלהים ברקיע השמים להאיר על הארץ אתו ר' יוסי ור' ירמיה ונשקוהו והלכו עמו ג' מילין והיו נושאין אותו על כתפיהן וקרו עליה וכל בניך למודי ה' וכו' ע"כ צריך לידע כי כל אינון דיוקנין קדישין דחקק הקב"ה להאיר זכותן על ישראל כמו כן מסתכלין כל אינון דיוקנין ונותנין השגחה על ישראל אם ישרים במעשיהם או לאו כי הרבה עדים והתראות מוכנים וערוכים מפי הקב"ה לעורר לבבות בני אדם כדאיתא בזוהר פ' פקודי כמה אית לבר נש למינדע ולאסתכלא באורחיה דקב"ה דהא בכל יומא ויומא קלא נפיק ואכריז אסתמרו בני עלמין טריקו כוי חוביה פן תלקו ברישתא דתפיס (פי' סגרו בפניכם שערי העוונות והזהרו שתרחיקו מהמצודה הפרוסה לבני אדם החוטאים פן תלכדו במצודה רעה) עד דלא יתפסון רגליכון בההוא רישתא ווי לון דנפלין לתמן ולא יגהרון בנהורא דגנזי לצדיקייא לעלמא דאתי ועל כל דבור ומעשה אתפקדן ממונה למעלה הן לרעה הן לטובה ואשרי מי שדיבורו ממלא אוירא דעלמא בדברי תורה וביראת ה' • (ס) ע"כ צריך אדם ליקח כל אלה הדברים ולשום אל לבו ויחשוב תמיד שעיני ה' המה משוטטים תמיד בכל הארץ וזהו כלל גדול אל תעשה דבר בסתר מה שאתה מתבייש לעשות בגלוי וה' הוא אל רחום וחנון בראותו שכוונתך לשם שמים לילך בדרך הטוב והישר ישלח הוא מלאכו לפניך להצילך מכל חטא ומכל דברים רעים ואם יארע לך איזה היזק או מקרה תקבל באהבה כמו שהארכתי לעיל ואם תצליח במעשיך במשא ומתן ופרנסה שלך הוא בהרוחה • (י) אל תאמר חכמתי עמדה לי כי צריך לידע כי לא לחכמים לחם כי הכל מתת אלהים הוא ועל כולם תתן שבח והודיה להקב"ה כמו שארז"ל ברוך ה' יום
יום

אונ האט גיזאגט דאש איינקיל פון ר' חייא רבה זאל גיין אליין האבין זייא אים גינומן בייא זיינע הענט אונ זיינען גינאנגען האט ר' יוסי גיזאגט מיין זון וואש האסט דוא גילערינט מיט דיין פאטר אין דער פרשה בראשית • האט דאש קינד אים גיזאגט אין דעם פסוק יהי מאורת ברקיע השמים האב איך גילערינט האט ר' יוסי צו אים גיזאגט וואש האט דיין פאטר דיר גיזאגט אין דער דאזיגר פרשה האט דאש קינד צו אים גיזאגט אזו האט מיין פאטר גיזאגט דרייא גוטע רועים האבין דיא ישראל גיהאט אין דער מדבר : משה אונ אהרן אונ מרים • דורך דעם זכות פון משה האט גנידרט דר מן צו דיא ישראל • אונ דורך דעם זכות פון אהרן זיינן גיוועזן דיא ענני כבוד ארום דיא ישראל אונ דורך דעם זכות פון מרים איז זייא נאך גינאנגען איין ברונין מיט וואסר וואו אהין זייא זיינן גינאנגן • אונ אויך אפילו דר נאך אז אהרן אונ מרים זיינן גישטארבין איז זייער זכות בייא גישטאנען צוא דיא ישראל • ווארום מחמת גרויש ליבשאפט וואש גאט ב"ה האט זייא ליב האט ער אויש גיקריצט אויף דעם הימל דיא צורות פון משה אונ אהרן אונ מרים • פון וועגין זייער זכות זאל לייכטין אויף דיא ישראל • אונ אויף זייא ווערט גיזאגט דער פסוק ויתן אותם אלהים ברקיע השמים להאיר על הארץ. אונ גאט ב"ה האט זייא גיגעבין אין דעם פאר שפרייטונג פון דעם הימל פון וועגין צו לייכטין אויף דער ערד • זיינן גיקומען ר' יוסי אונ ר' ירמיה אונ האבין אים גיקושט אונ זיינן מיט אים גיגאנגן דרייא מייל אונ האבן אים גיטראגין אויף זייערע אקסלין : (ט) דרום מוז דער מענטש נעמן דיא אלע זאכין אונ זייא צו טאן אין זיין הארץ אונ זאל תמיד טראכטין אז גאט ב"ה זעהט אלץ • אונ דאש איז איין גרוסר כלל • אזו איין זאך וואש דוא שעמסט זיך זיא צו טאן אז איטליכר זעהט • זאלסטו אוך ניט טאן אז קיינר זעהט ניט : אונ גאט ב"ה איז איין דער בארמיגר גאט דאש אז ער ווערט זעהן אז דיין כוונה איז פון זיינט וועגין צו גיין אין דעם גוטין וועג • ווערט ער שיקן זיין מלאך פר דיר • דיך מציל צו זיין פון אלערלייא זינד אונ פון אלע שלעכטי זאכין • אונ אויב עש ווערט זיך דיר טרעפין עפיס איין טרעפונג אודר איין היזק • זאלסטו דאש מקבל זיין באהבה • אונ אוב דוא ווערסט בגליקן אין דיין משא ומתן אונ דיין פרנסה איז ברווח : (י) זאלסטו זאגין ניט מיין חכמה האט עש מיר גורם גיוועזן • ווארום דוא דארפסט וויסן אז ניט צו דיא קלוגי איז דאש ברוט נאר עש איז אלץ איין מתנה פון גאט • אונ אויף אלמען זאלסטו געבין איין שבח והודיה צו גאט ב"ה • אזו וויא אונזרי חכמים ז"ל האבין גיזאגט ברוך ה' יום יום לויב גאט אלע טאג • דאש איטליכן טאג זאלסטו אם געבין איין שבח והודיה צו גאט ב"ה אויף דעם וואש ער ווערקט דיר • סאיי גוטש
סאיי

יום בכל יום תתן שבח והודיה לאל לפי פעולתו הן לטובה הן לרעה ח"ו ובגלל זה יברכך ה' מציון ובכל מעשיך תשכיל ותצליח אמן :

פרק פ **אמרו** על האר"י ז"ל שבימיו היה נפל פחד גדול על כל הרשעים בעבור כשראה אותן היה מגיד להם כל פרטי העבירות של כל אחד ואחד שהיה חוטא מזמן חמשים שנה ואפי' אם אדם היה מהרהר עבירה בלבו היה מגיד לו והיו הרשעים בורחים ממנו מפני הבושה שלא יסתכל בהם ויגיד פשעם ועל זה ישים אדם אל לבו אם כן יש בושה וכלימה מפני ילוד אשה אשר רוח הקודש שורה עליו ומכיר חטאיו על אחת כמה וכמה שצריך בושה בעת בואו לפני מלך מלכי המלכים הקב"ה ולפני כסא כבודו והקב"ה יגיד לו מה שיחו ועדים מעידים עליו וידי אדם בעצמו כותבין כל מעשיו מה יעשה האדם ביום פקדו ומי יודע אם יזכה לבא לפני בוראו יתברך פן יפול בידי אכזרים בצאת נשמתו ויבא נשמתו של אדם במקום אופל ועומק שלא יראה אור עד שיתעורר עליו איזה פרקליט של זכות או מיוצאי חלציו שיהיו עוסקים בתורה כדמצינו הרבה שלא ניצולו מידי המשחיתים בר מינן כי אם בזה הזכות · (ג) וכדאיתא במדרש הנעלם פ' לך לך גברא חד אזיל לבי טורי קרדנייא (פי' הרי אררט) הוא ותרין חכימין עמיה חמו גומין בקיעין ואשא ותננא נפיק מן גומין ושמעו חד גברא דאמר ווי ווי אמרו ודאי אתר דא מדוכתיה דגיהנם הוא יתבין תמן ואדמוכי ושמעין קול אנחה מן חד גבר דהוי מאסף קוצים חבילות גדולות והיה נושא על כתיפיו ושני ממונים מן גיהנם הולכים אחריו והיו מדליקין החבילות באש ושורפין אותו בהליכתו והאי גברא הוי צועק בקול מר ווי ווי והממונים היו משיבין אותו כי לא היית משגיח על חסד שעשה הקב"ה

סאיי ביז ח"ו אונ דורך דעם וועט גאט ב"ה דיך בענטשין אונ דוא וועסט מצליח זיין אין אלע דיינע מעשים אמן :

פרק פ אמרו עליו על האר"י ז"ל זייא. האבין דר ציילט פון דעם האר"י ז"ל דאש אין זיינע טעג איז גיפאלין איין גרויש פחד אויף דיא רשעים · פון וועגין אז ער האט זייא דער זעהן · האט ער זייא גיזאגט אלע עבירות וואש איטליכר פון זייא האט גיטאן פון פופציג יאר אן וועז אפילו איין מענטש האט מהרהר גיוועזן איין עבירה · האט ער זייא דאש אוך גיזאגט · דרום פלעגין דיא רשעים אנטלופן פאר אים מחמת בושה · דאש ער זאל אין זייא ניט קוקין אונ דען וועט ער דאך זייא זאגין זייערי זינד · אונ דורך דעם גיהער דער מענטש טאן צוא זיין הארץ · ווען עש איז פאר הנדין אזו איין גבושה פאר איין בשר ודם וואש איז גיבארין פון איין אשה וואש דר רוח הקודש האט גרואט אוף אים · מכל שכן וויא דארף ער זיך צו שעמין אין דער צייט אז ער וועט קומן פאר דעם מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא · אונ פר זיין כסא כבוד · אונ גאט ב"ה וועט דאך אים זאגין אלץ וואש ער האט גירעט · אונ עדות וועלין דרוף עדות זאגין · אונ דעם מענטשינש הענט זעלבשט שרייבין אלע זיינע מעשים · נוא וואש וועט דר מענטש טאן אין דער צייט אז ער וועט שטארבין · אונ ווער וויסט אויב ער וועט זוכה זיין צו קומן פאר זיין בשעפר יתברך · טאמר וועט ער אריין פאלין אין דיא הענט פון דיא אכזרים אז זיין נשמה וועט ארויש גיין פון אים · אונ דיא וועט קומן אין איין פינסטר אונ איין טיף ארט · וואש ער וועט ניט זעהן קיין ליכטקייט · ביז עש וועט דר וועקט ווערין אוף אים עפס איין מליץ אודר פון זיינע קינדר וועט איינר גוט זיין אונ וועט תורה לערנען וועט ער אים אפשר ארויש נעמען פון זייערי הענט · אזו וויא מיר גפינן פיל מענטשין וואש זייא זיינן ניט ניצול גיווארין פון דיא משחיתים נאר דורך דעם זכות פון זייערע קינדר : (כ) אזו וויא עש שטייט אין מדרש הנעלם · איין מענטש איז גיגאנגען צו דיא הרי אררט אונ צוויי קלוגע לייט זיינן גיוועז מיט אים · האבין זייא גיזעהן גרושע שפאלטין אין דר ערד אונ פייאר אונ רויך גייט ארויש פון דיא גריבר אין דיא שפאלטין · אונ זייא האבין גיהערט וויא איין מענטש זאגט וויי וויי · האבין די מענטשין גיזאגט איינש צום אנדרן דאש ארט איז בוודאי פון דעם · גיהנם זיינן זייא דארט גיזעסין אונ האבין גיהערט איין קול פון זיפצין פון איין מענטש וואש ער האט גיקליבן גרושע בינד דערנער · אונ האט זייא גיטראגין אויף זיינע אקסלין · אונ צווייא ממונים פון דעם גיהנם זיינן אים נאך גיגאנגען · אונ האבין דיא בינדליך אן גצונדן אין פייער אונ האבין פאר ברענט דעם מענטשין בשעת ער איז אזו גיגאנגען · אונ דער מענטש האט גישריען מיט אביטר קול וויי וויי · אונ דיא ממונים האבין אים גיענפרט ווארום האסטו ניט משגיח גיוועזן אויף דעם חסד וואש גאט ב"ה האט מיט דיר גיטאן אזו וויא ער טוט מיט זיינע צדיקים דאש ער ניט צו איטליכן פון זייא צוויי מלאכים צו היטן

אים

הקב"ה עמך כמו שהקב"ה עושה עם שאר צדיקים שנותן הקב"ה להם שני מלאכים לשמור אותו כד"א כי מלאכיו יצוה לך לשמרך בכל דרכיך ואז היית ניצול מהעונש הזה ואתה עזבת את ה' אלהיך ולא שמרת את התורה ועשית רצון יצר הרע ונתחברת עם כיתות של רשעים הנקראים קוצים כסוחים וקוצים האלו הן שורפין אותך ׃ (ג) אמר האי גברא לההוא חייבא מאן אנת א"ל יהודאי אנא והרבה חטאים ופשעים עשיתי ושכחתי שמי וממונים דגיהנם אין רוצין לגלות לי את שמי וגם אני שכחתי את שמי מתוקף היסורים קשים מרים ורעים וחמשה פעמים דנים אותי בשריפה בכל יום ג' פעמים ובכל לילה ב' פעמים לפי שעברתי על חמשה עריות שבתורה ואח"כ שאל אותו האי גברא מאיזה מקום הוא והשיב שהוא מגליל העליון שבא"י והניח בן קטן במקום אחד בגליל העליון ואח"כ א"ל הרבה חטאתי ומלאך אחד מתחילה היה דן אותי ביסורים קשים ומרים יותר משריפה זו ומלאך הממונה על הקברות אמר לי בשעת הדין ׃ (ד) אוי למי שנשבע על התורה לקיים אותה ולא קיים אוי לידים ששמשו בדברים האסורים אוי לרגלים שהלכו לדברים האסורים ובשעת ההכאה שהיו מכין בו באכזריות אומרים לפני כל פרטי חטאים שעשיתי וגם אני אמרתי אמת כך וכך עשיתי כי לא יכולתי לשקר כי נשמתי ומלאך הממונה על נשמתי היו עומדים ובידם כתבים ושם נרשם כל פרטי דברים ופרטי עבירות שעשיתי וידי היא חתומה תחת הכתבים. (ה) אזל האי יהודאי לגליל העליון ושאיל בכל אתר אית הכי גבר דמית מקרוב ושביק חד ינוקא אמרו ליה אין וינוקא דא אזיל בבית מטבחייא ואיהו רשע כאביו אזיל האי גברא לבית מטבחייא ואשגח בההוא ינוקא וחזו ליה דהוי מצחק עם הנערים

בבי

אים אונ דען וואלסטו גיוועזן ניצול גיווארין פון דעם דאזיגן עונש אונ דו האסט אבר פאר לאזין גאט דיין גאט אונ האסט ניט גהיט דיא תורה ׃ אונ האסט גיטאן דעם ווילין צוא דעם יצר הרע אונ האסט זיך בהעפט מיט דיא כיתות פון דיא רשעים וואש זייא ווערין גירופין פר שניטנע דערנער ׃ אונ דיא דערנר פאר ברענען דיך ׃ (ג) האט דר מענטש גיפרעגט צו דעם רשע ווער ביסטו ׃ האט דר מת אים גיענפרט איך בין איין יהודי אונ איך האב גיטאן פיל זינד אונ האב פר געסין מיין נאמן ׃ אונ דיא ממונים פון דעם גיהנם ווילין מיר ניט מגלה זיין מיין נאמען אונ איך האב אוך פר געסין מיין נאמען מחמת די שווערע אונ ביטרע יסורים וואש זייא טוען מיר ׃ אונ פינף מאל אין מעת לעת איז מען מיך דן דרייא מאל בייא טאג אונ צווייא מאל בייא נאכט דאש טוט מען מיר ווייל איך בין גילעגין מיט דיא פינף עריות ׃ וואש אין דער תורה שטייט מען טאר ניט ליגין מיט זייא ׃ דער נאך האט דער מענטש אים גיפרעגט פון וואש פאר איין ארט ביסטו ׃ האט דר מת אים גיזאגט איך בין פון דער שטאט גליל העליון ׃ אונ איך האב גילאזין איין קליינם זון אין גליל העליון ׃ דר נאך האט דר מת צו אים גיזאגט איך האב פיל גיזינדיגט ׃ אונ פריער האט מיר איין מלאך דן גיוועזן מיט נאך שווערע אונ ביטערע יסורים פון דעם פר ברענען ׃ אונ דר מלאך וואש איז ממונה איבר דעם בית הקברות האט מיר גיזאגט בשעת אז מען האט מיך דן גיוועזן ׃ (ד) ווייא איז צו דעם וואש האט גישווארין מקיים צוא זיין דיא תורה אונ האט זיא ניט מקיים גיוועזן ׃ ווייא איז צו דיא הענט וואש האבן גיניצט מיט זעלכע זאכין וואש זיינען אסור ׃ ווייא איז צו דיא פיס וואש זיינען גיגאנגען צו אזעלכע זאכין וואש זיינען אסור ׃ אונ בשעת מען האט מיך גישלאגין מיט גרויש אכזריות ׃ האט מען פר מיר גיזאגט אלע עבירות וואש איך האב גיטאן אונ איך האב אויף אלמין מודה גיוועזן אונ האב גיזאגט אמת איך האב אזו אונ אזוא גיטאן ׃ דען איך האב ניט גיקענט לייקענען ווייל מיין נשמה אונ דער מלאך וואש איז ממונה איבר מיין נשמה זיינן גישטאנען אונ האבין גיהאט ביכר אין זייערע הענט וואש דארט זיינען פר שריבן אלע עבירות וואש איך האב גיטאן אונ אלע רייד וואש איך האב גירעט ׃ אונ דאש כתב פון מיין האנט איז גיחתמת אונטר דיא ביכר : (ה) איז דער יהודי גיגאנגען צוא דער שטאט גליל העליון אונ האט גיפרעגט אויף איטליכן ארט איז דא פר האנדין איין מענטש וואש איז ניט לאנג גישטארבן אונ האט איבער גילאזין איין קינד ׃ האבין זייא אים גיזאגט יוא אונ ער גייט ארום צווישין די יטקעס אונ ער איז אזוא איין רשע וויא זיין פאטר איז דער מענטש גיגאנגען אין דיא יאטקעס ארייאן אונ האט אן גיטראפין דאש קינד ׃ אונ האט אים גיזעהן וויא ער שפילט זיך מיט די קינדר אין דיא יאטקעס ׃ האט דער יהודי צו אים גיזאגט מיין קינד קום מיט מיר אונ איך וועל דיר מגדל זיין אונ וועל דיך קליידין ׃ איז ער גיגאנגען מיט אים אונ ער האט דאש קינד

גיגעבין

בבי מטבחייא א"ל האי יהודאי בני זיל עמדי ואלביש יתיך אזיל עמיה ויהיב ליה לרב א' דהוי אוליף ליה אורייתא ולמד הרב עם הנער עד דהוי בחור חשוב שבתלמידים ואחר כך היה לומד עמו ההפטרת בבית הכנסת והיה מתפלל עם הצבור בבית הכנסת ואח"כ נתחכם עוד עד שהיו קורין ליה רבי · (ז) ואח"כ בא אותו רשע בחלום להאי יהודאי וא"ל רבי הקב"ה ינחם אותך כמו שאתה נחמתני כי בשעתא דאמר ברי הפטרה בקהל פקעו לי מן דיני קשיא ובשעתא דהוי מתפלל ואמר קדיש קרעו גזר דיני מכל וכל ובשעתא דאיתחכם ברי וקריין ליה רבי אתעטרו לי בכתרא דצדיקייא ובשבילך זכינא להאי יקר זכאה חולקך דאייתת יתי לחיי עוה"ב זכאה חולקך בעוה"ז וזכאה חולקך בעוה"ב : (ז) וכן מצינו ג"כ מעשה ברבי עקיבא שפגע באדם רשע והיו משחיתים דנין אותו הרשע ביסורים עד ששאל ר"ע אותו אם יש לו בן והשיב שיש לו בן במקום פלוני והלך ר"ע לאותו המקום ולמד עם בנו קדיש ואח"כ אמר אמן יהא שמיה רבא מברך לעלם ולעלמי עלמיא ומיד נחלץ אותו הרשע מהצרה ונתגלת לר"ע וגלה כי הותר הוא מיסורים דיליה פתח רבי עקיבא ואמר י"י זכרך לדור ודור ומזה הוא התעוררת אל האדם שישים עינו והשגחתו הגדולת על בניו ללמדם בתורת ה' ולהדריכם ביראת ה' כי ברא מזכה אבא · (ח) ומי שמת לו אביו או אמו יזהר אותו הבן לומר קדיש ואיש"ר בכל כוחו כי באמירתו הוא מביא למעלה נשמת אביו לג"ע העליון ולא כיש המקילים בקדישים שהוא בעיניהם כאחוכי וטלולי וממש הן מלגלגין על אמירת הקדיש ולא יודעים שכל מעשה שמים וארץ תלויין בתהלות ושבחות לקדש שמו ית' ברבים כי יה"א שמי"ה רב"א מבר"ך לעל"ם ולעלמ"י עלמי"א כ"ח אותיות וכנגד זה יש כ"ח אותיות בפסוק ראשון שבתורה בראשי"ת בר"א אלהי"ם א"ת השמי"ם וא"ת האר"ץ בסוד כח מעשיו הגיד לעמו

וכן

ניגעבן צו איין מלמד וואש האט מיט אים תורה גילערינט ביז ער איז גיווארן דער בעסטער בחור צווישן די תלמידים דער נאך האט ער מיט אים גילערינט וויא מען לייאנט דיא הפטורה אין שול אונ האט גידאווינט מיט דעם ציבור אין שול · דער נאך איז ער גיווארין איין גרוסער תלמיד חכם ביז מען האט אים גירופין רבי : (ו) דער נאך איז דער רשע גיקומען צו חלום צו דעם יהודי אונ האט אים גיזאגט רבי גאט ב"ה זאל דיר טרייסטן אזו וויא דוא האסט מיך גטרייסט דען אין דער צייט אז מיין זון האט גילייענט דיא הפטורה פר קהל האט מען מיר שוין ניט שווער דן גיוועזן אונ אין דר צייט אז ער האט מתפלל גיוועזן פאר דעם עמוד אונ האט גיזאגט קדיש האט מען מיין גזר דין גאר צו ריסין אונ אין דער צייט אז מיין זון איז גיווארין איין תלמיד חכם אונ מען האט אים גירופין רבי האט מען מיר גיקריינט מיט דר קרוין וואש מען קריינט דיא צדיקים אונ דורך דיר האב איך זוכה גיוועזן צו דעם כבוד · וואול איז דיין חלק וואש דוא האסט מיך גיבראכט צו חיי עולם הבא וואול איז דיין חלק אויף דר וועלט וואול איז דיין חלק אויף עולם הבא : (ז) אונ אזו אויך גפינען מיר בייא ר' עקיבא דאש ער האט בגעגינט איין מת איין רשע · אונ דיא משחיתים האבן אים דן גיוועזן מיט שווערי יסורים ביז ר' עקיבא האט אים גיפרעגט אוב ער האט איין זון האט דער מת גיענפערט ער האט איין זון אין דעם דאזיגן אורט איז ר' עקיבא גיגאנגען צו דעם אורט אונ האט גילערינט מיט זיין זון קדיש · אונ דער נאך האט ער גיזאגט אמן יהא שמיה רבא מברך לעלם ולעלמי עלמיא האט מען דעם רשע תיכף גיפטרט פון זיינע יסורים איז ער גיקומען צו ר' עקיבא צו חלום אונ האט אים מגלה גיוועזן אז ער איז שוין אויף גיבונדין גיווארין פון דיא יסורים · אונ דער פון איז איין גרויש דער וועקונג צו דעם מענטשין ער זאל טאן זיין גרויש השגחה אויף זיינע זין זייא תורה צוא לערנען אונ זייא מדריך צו זיין אין גאטש פארכט ווארום איין זון קען מזכה זיין פאטר זיין אוף עולם הבא · (ח) אונ בייא וועמען זיין פאטר אדער זיין מוטר איז גישטארבין זאל ער נזהר זיין צו זאגין קדיש אונ אמן יהא שמיה רבא מיט גאר זיין כח ווארום דורך דעם ברייננט ער דיא נשמה פון זיין פאטר אונ מוטר אין גן עדן אריין אונ ניט אזו וויא אטייל האלטן זיך פר גרינג צו זאגין קדיש דאש דר קדיש איז אין זייער אוגין וויא איין גישפעט אונ זייא ווייסין ניט אז גאר דיא בשעפניש פון הימל אונ ערד הייננגין אלע אויף דעם וואש מען לובט גאט ב"ה אונ מען איז מקדש זיין נאמען ווארום דיא ווערטער יהא שמיה רבא מברך לעלם ולעלמי עלמיא זיינען אכט אונ צוואנציג אותיות · אונ אקעגין דעם איז פאר האנדין אכט אונ צוואנציג אותיות אין דעם פסוק פון דער תורה דאש איז בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ · אונ אויך אין דעם ערשטין פסוק פון דיא עשרת הדברות וידבר אלהים את כל הדברים האלה לאמר זיינען אויך אכט אונ צוואנציג

אותיות

וכן פסוק ראשון שבעשרת הדברות הן כ"ח אותיות וידב"ר אלה"ים א"ת כ"ל הדברי"ם האל"ה לאמ"ר ולכן היה מצוה רבינו יהודה חסיד שיאמרו פסוק בראשית ופסוק וידבר אלהים וגו' ואח"כ אמן יהא שמיה רבא וסודו מבואר בספר מגלה עמוקות אופן רי"ב ע"ש · (ט) על כן אדם האומר קדיש אחר אביו ואמו צריך לומר בכוונה גדולה הקדיש וגם מחויב האבל לומר ג"כ אמן יהא שמיה רבא וכו' ולא כיש ע"ה שאומרים רק ואמרו אמן ואחר כך מתחילין תיכף יתברך וישתבח אלא צריך האבל לומר ג"כ איש"ר כי עיקר הקדיש הוא באמירת איש"ר ובזה הוא עושה נ"ר להקב"ה ולאביו ולאמו ומי שאין לו בנים מוטל עליו לגדל יתום בתוך ביתו ולגדלו לתורה ולעבודת ה' כי פן ואולי אביו ואמו של היתום היו רשעים ועל ידי היתום מזכה את אביו ואת אמו ואזי יש להמגדל שכר בעוה"ז ובעוה"ב אבל מי שמגדל יתום בתוך ביתו כדי שיהיה לו עבד · (י) לא די שאינו מקבל שכר על מצוה זו אלא אפילו עונשו מרובה כשם שברא טבא מזכי אבא כך ברא בישא הוא גורם דמענשין את אביו ואמו וזהו כל זמן שאביו ואמו קיים ואינם מוכיחין את בנם לכן עון בנים פוקד על אבות אבל מי שמניח בן קטן ואחר מגדל אותו אז אין מענשים את אביו כי אם את האיש המגדל וע"ז נאמר איש בחטאו יומת · (יא) ע"כ אציג לך פרק מיוחד שמדבר בענין גידול בנים שהאב מצווה על בנו להוכיח אותו ועל הבן הוא מצוה לקיים דברי אביו כדי שלא יאמרו בשבילו ארור שזה ילדו ואז ילך בלי כיסופא לעולם הבא אמן :

פרק פא **איתא** במ"ר פרשת בראשית כשחטא אדם הראשון בחטא אכילת עץ הדעת נתקללו הנחש וחוה והאדמה נתקללה עבור אדה"ר כדכתיב ארורה האדמה בעבורך שלפי שאדה"ר
נברא

אותיות · אונ דרום האט ר' יהודה חסיד צוואה גילאזין אז בשעת דער חזן הייבט אן צו זאגין יתגדל ויתקדש וכו' זאל דאש קהל תיכף זאגין דעם פסוק בראשית ברא וכו' אונ דעם פסוק וידבר אלהים וכו' אונ דער נאך אמן יהא שמיה רבא : (ט) דרום דער מענטש וואש זאגט קדיש נאך זיין פאטר אונ מוטר מוז ער אים זאגין מיט גרוש כוונה אונ דר אבל וואש זאגט קדיש אונ לאזט אויש ואמרו אמן מוז ער זעלברט אוך זאגין אמן יהא שמיה רבא וכו' ניט אזו וויא אטייל עמי הארצים טוען דאש זיי זאגין נאר ביז ואמרו אמן דער נאך הייבין זייא אן יתברך וישתבח אונ קיין אמן יהא שמיה רבא זאגין זייא ניט נאר ער מוז יוא זאגין אמן יהא שמיה רבא ווארום דר עיקר קדיש איז דר איש"ר אונ דר מיט טוט ער אן נחת רוח צו זיין בשעפר גאט ב"ה אונ צו זיין פאטר אונ מוטר אונ דער וואש האט קיין זון ניט איז אויף אים גיווארפין ער זאל מגדל זיין איין יתום ביא זיך אונ זאל אים געבין צו איין מלמד ער זאל מיט אים לערנן תורה אונ גאטש דינסט ווארום טאמער זיינן דיא פאטר אונ מוטר פון דעם יתום גיוועזן רשעים אונ דורך דעם וואש ער איז מגדל דעם יתום אונ מאכט אים פאר איין ערליכען מאן איז דר יתום מזכה זיין פאטר אונ מוטר אונ דער וואש איז אים מגדל האט דענמאלט גרוש שכר דר פאר אויף דער וועלט אונ אויף יענר וועלט אבר דר וואש איז מגדל ביא זיך איין יתום פון וועגין ער זאל אים בדינן : (י) נוא ניט גנוג וואש ער נעמט קיין שכר ניט דער פאר נאר זיין עונש איז נאך זייער פיל ווארום טאמר מחמת דעם קען דער יתום ניט פרום זיין אונ אזו וואול וויא איין גוטר זון איז מזכה זיין פאטר אוף עולם הבא אזו איז איין שלעכטר זון גורם מען זאל שטראפין זיין פאטר אונ מוטר אויף עולם הבא · ווייל ער האט אים ניט גישטראפט אונ ניט רעכט מגדל גיוועזן דאש איז גרעט גווארין אז זיין פאטר לעבט אונ איז אים מגדל · אבער אז איין אנדרר איז אים מגדל פון וועגין ער זאל אים בדינין אונ ער לערינט אים ניט צו גיין אין גוטין וועג נוא אז דער יתום איז שלעכט שטראפט מען ניט זיין פאטר נאר דעם מענטשין וואש האט אים מגדל גיוועזן : (יא) דרום וועל איך דיר שטעלין איין בזונדרן פרק פון דעם ענין פון גידול בנים דאש דער פאטער איז גיבאטין אויף זיין זון צו שטראפין אים · אונ אויף דעם זון איז גיבאטין מקיים צו זיין דיא רייד פון זיין פאטר פון וועגין מען זאל איבר אים ניט זאגין פאר פלוכט זאל ווערין דער וואש האט אזעלכש גיוואונן · פר פלוכט זאל ווערין דער וואש האט אזעלכש מגדל גיוועזן אבר אז דער פאטר וועט מדריך זיין זון זיין אין גוטן וועג אונ דער זון וועט אים פאלגין וועט ער גיין אן בושה אוף עולם הבא אמן :

פרק פא איתא עש שטייט אין מדרש רבה · אז אדם הראשון האט גזינדגט דער מיט וואש ער האט
גיגעסין

נברא מן האדמה משל לבן שיוצא לתרבות רעה אזי הבריות מקללין את השדים שהתינוק יונק מהן ואמרין ליט ביזייא דהדין מניקתא והנה יש לדקדק בזה המדרש הלא אדה"ר נברא ג"כ מהעליונים ולמה נתקלל האדמה לבד שהיא מתחתונים ולמה לא נתקללו העליונים ג"כ בחטא אדה"ר והנראה בעיני לתרץ כי ענין בריאות אדם הראשון היו ע"י דכר ונוקבא כי הארץ היא מסטרא דנוקבא והנשמה בתוך האדם הוא מסטרא דדכורא כי הנשמה אינו מסית להאדם שיחטא כי אם החומר שנברא מן האדמה הוא המסית ומדיח להחטיא אדם שהיא עפר מן האדמה ולכן נתקללה האדמה שהוא מן התחתונים ולא נתקללו העליונים שבא הנשמה מהם כי הנשמה אינו חוטא כלל : (ב) וזהו הבריות אמרין ליטא הדין ביזייא דהדין מניקתא ולא מקללין האב כי אם האם כי הוא זה כלל גדול כל אשה שהיא צנועה במעשיה ובמחשבותיה תזכה שיצאו ממנה נביאים ואנשי חסידים ואנשי מעשה וראייה מתמר וכל אשה אשר איננה צנועה במעשיה או שיש לה מחשבות רעות וזרות אזי יוצאי חלציה הולכים אחריה כי רחילא בתר רחילא אזלי ולכן נ"ל דמחמת זה כתוב בתורה כרחם אב על בנים למה לא כתוב כרחם אם על בנים כי טבע הזכר אשר אוהב את בנו הוא מיסרהו כמ"ש הכתוב חושך שבטו שונא בנו ואוהבו שחרו מוסר כי כל איש אשר ייסר את בנו הוא אוהב לבנו כמו שהאריך ברבה פ' שמות . (ג) משא"כ האשה היא רכה לבב ואינה רוצה שהאב יכה את בנו או המלמד ובעוד שהתינוק קטן אמו נותנת לו כל חפצו וכל משאלות לבו ואח"כ כשיגדל הנער הוא מבקש למודו ואח"כ יוצא לתרבות רעה והכל הוא בגרמא דאשה · (ד) ודע שהכל תלוי בהאשה כי לפעמים יש אדם רשע ויש לו אשה צנועה יהיה לו בנים טובים צדיקים וישרים ולפעמים יש אדם צדיק ויש לו אשה רעה יהיה לו בנים רשעים על כן צריכה כל אשה לראות להדריך את בניה בדרך טובים לא לחוס על בנה כשהמלמד או בעלה מכה את בנה וכל אשה צריכה

ליקח

גינעסין פון דעם עץ הדעת · איז פאר שאלטין גיווארין דער נחש אונ חוה · אונ דיא ערד איז אויך פאר שאלטין גיווארין איבר אדם הראשון · ווארום וויל אדם הראשון איז בשאפין גיווארין פון ערד דרום איז דיא ערד פאר שאלטין גיווארין איבר זיין זינד · דאש איז איין משל צו איין קינד וואש איז ארויש גיגאנגין לתרבות רעה שילטין דיא לייט דיא בריסטין אונ זייא זאגין פאר פלוכט זאל ווערין דיא בריסטין וואש דאש קינד האט פון זיי גזייגט : (ב) אונ דרום שילטין דיא לייט די בריסט וואש דאש קינד האט גזייגט פון זייא אונ שילטין ניט זיין פאטר · ווארום דאש איז איין גרוסער כלל · אז איטליכי אשה וואש איז איין צנועה אין אירי מעשים אונ אין אירי מחשבות איז זיא זוכה אז נביאים אונ חסידים אונ פרומי לייט וואש טוען מעשים טובים ווערין פון איר ארויש קומן · אונ איין ראיה איז דער צו פון תמרי אונ איטליכי אשה וואש זיא איז ניט קיין שום צנועה אין אירי מעשים אדער זיא האט שלעכטי מחשבות דענמאלט גראטין אירי קינדר אין איר כי רחילא בתר רחילא אזלא ווארום דאש קלייני שעפלי גראט אין איר מוטר די גרוסי שאף אונ דרום שטייט אין דער תורה כרחם אב על בנים אזו וויא איין פאטר איז זיך מרחם אויף זיינע קינדר אונ עש שטייט ניט כרחם אם על בנים ווארום די טבע פון אמאנזביל וואש האט ליב זיין זון שטראפט ער אים ער זאל גוט זיין אזוא וויא עש שטייט אין פסוק חושך שבטו שונא בנו דער וואש פר מייד זיין רוט פון שטראפין מיט איר זיין זון דער האט פיינט זיין זון ואוהבו שחרו מוסר אבר דער וואש האט אים ליב דער פארשט אים מיט שטראף אונ שלאגט אים אונ מאכט אים איין מורא כדי ער זאל פרום זיין (ג) אבר דיא אשה האט איין ווייך הארץ אונ וויל ניט אז דער פאטר אדער דער מלמד זאל שלאגין איר קינד אונ בשעת דאש קינד איז קליין גיט זיא אים וואש זיין הארץ גילוסט אונ וואש ער בגערט דער נאך אז ער ווערט גרויש בגערט ער צו טאן זיין גוואונונג · אונ דורך דעם גייט ער ארויש לתרבות רעה אונ דאש איז אלץ גורם דיא מוטר דרום שילטין דיא לייט דיא מוטר אונ נים דעם פאטר אונ ווארום אלץ גיווענט זיך אן דר אשה דען אמאל האט איין רשע איין אשה צנועה האט ער גוטע קינדר אונ אופט איז פאר האנדין איין צדיק וואש האט אשלעכטע ווייב האט ער שלעכטע קינדר דרום מוז איטליכי אשה זעהן מדריך צו זיין אירי קינדר אין דעם גוטן וועג אונ זאל ניט חס האבין דאש דער מלמד אודער איר מאן שלאגין דיא קינדר · (ד) אונ איטליכע אשה דארף זיך נעמן איין ראיה פון בת שבע דאש ווייב פון דוד המלך די מוטר פון שלמה המלך ע"ה דאש זיא אליין האט גישלאגין איר זון שלמה בשעת ער איז שוין גיווען איין מלך אונ האט אמאל גישלאפין דרייא שעה אויף דעם טאג · אונ דיא שליסל פון

דעם

ליקח ראיה טן בת שבע אשת דוד המלך אמו של שלמה המלך ע"ה שהיתה בעצמה מכה את שלמה המלך בנה כשהיה ישן פעם אחת ג' שעות על היום והיו מפתחות של בית המקדש נתונים תחת מראשותיו כמאמר הכתוב דברי למואל אשר יסרתו אמו ואשרי האיש והאשה אשר מדריכין את בניהם בדרך הטוב ואז יראו ישרים וישמחו בעוה"ז ובעוה"ב :

פרק פב **אמרו** רז"ל בשביל ד' דברים נגאלו אבותינו ממצרים בזכות נשים צדקניות ובשביל שלא שינו את שמם ובשביל שלא שינו את לשונם לשון הקודש ובשביל שהיו תולין בטחונם בהקב"ה וא"כ הרי לפניך שבזכות נשים יהיה גם כן הגאולה אחרונה על כן צריכין הנשים להיות צנועין יותר מן האנשים ולא ילכו אחר שרירות לבם במלבושיהון שמכשילין את רוב בני אדם ליתן עיניהם בהם וקיי"ל דאסור להסתכל אפילו בבגדי צבעונים של אשה · והם מוסיפים חטא על פשע שהולכים נטויות גרון וערום עד בית דדיהון מי יוכל לספר גודל העונש שלהם · גם המה גורמים לבעליהם רעה למי שאין ידו משגת ללבוש את אשתו כמו חברתה שלה האשה מקללת ומיללת את בעלה עד שנצרך בעלה ליקח בהקפה או לעשות שאר איסור בממון חבירו עד שהוכרח לעשות לאשתו גם כן בגדים נאים כמו לאחרת ואח"כ כשאין ידו משגת לשלם אזי נתפש בעלה או בא לידי שאר חרפות וביזוי על כן צריכה כל אשה הכשירה וצנועה בישראל לראות להיות הילוכה בצניעות ולא בפריצות כדי שתזכה לראות ממנה נביאים וחסידים · (ג) והזכות השלישי הוא שנגאלו אבותינו ממצרים בזכות שלא שינו את לשונם לשון הקודש ועכשיו ראיתי מכשול גדול אשר הוא צפון ברוב המדינה אשר הרבה בני אדם עושין שלא כהוגן והוא זה כיון דקי"ל שצריך האדם ללמוד בניו כשהן קטנים כל דבר בלשון הקודש כדי שיבוא בנו וירגיל עצמו בלשון הקודש וחדשים מקרוב באו שמרגילים לקטנים בלשון צרפת ובשארי לשונות וכשיגדל הנער אין אביו שם על

דעם בית המקדש זיינען גילעגין ביא אים צו קאפין אונ קיין מלך טאר מען ניט וועקין דרום האט דער עולם ניט גיקאנט קומען אין בית המקדש אריין ביז ער איז אויף גישטאנען האט זיין מוטר בת שבע אים גישלאגין דער פאר אונ וואול דעם פאטר אונ מוטר וואש זיינען מדריך זייערי קינדר אין דעם גוטן וועג אונ דענמאלט וועלן זייא זוכה זיין צו זעהן ביא זיך גוטע אונ רעכט פארטיגי קינדר אונ זייא וועלין זיך פרייען אויף דער וועלט אונ אויף יענער וועלט אמן :

פרק פב אמרו רז"ל אונזרי הכמים ז"ל האבין גיזאגט פון וועגין פיר זאכין זיינען אונזרי עלטרין אויש גלייזט גיווארין פון מצרים : (א) בזכות נשים צדקניות (ב) פון וועגין וואש די ישראל האבין זייערע נעמן ניט משנה גיוועזן (ג) פון וועגין זייא האבן ניט משנה גיוועזן זייער לשון דען זייא האבין נאר גירעט מיט לשון הקודש : (ד) פון וועגין זייא האבן בטחון גיהאט אויף הש"י אונ אזו וויא דיא גאולה ראשונה איז גיוועזן אזו אויך וועט זיין דיא גאולה בזכות נשים צדקניות · דרום מוזין דיא ווייבר מיין צנועות זיין פון דיא מאנזבילן אונ זאלין ניט גיין נאך תאות לבם מיט זייערע מלבושים זייא מאכן שטרויכלין פיל לייט זייא זאלין קוקין אויף זייא מחמת זייערע שיינע קליידר אונ צירונג וואש זייא גייען זייא זיינען נאך מוסיף זינד אויף מסטייט אונ גייען מיט אויש גישטרעקטין האלז אונ נאקיט ביז זייערע בריסטין אונ מיט אנדערי פאר שייטקייט ווער קען אויש דער ציילין זייער גרויסין עונש וואש זייא וועלין האבין דער פר נאך זיינן זייא גורם ביז צו זייערע מאנען דען דער מאנזביל וואש פר מעגט ניט זיין ווייב אזוא צוא קליידין מיט אזעלכע מלבושים וויא דיא אנדערי גייט שילט דיא אשה איר מאן אונ קלאגט אונ וויינט ביז איר מאן מוז בארגין אודר צו טאן עפים איין איסור דהיינו אוועק צו נעמען דאש געלט פון זיין חבר אודר איין אן זעך צו טאן כדי ער זאל זיין ווייב אויך מאכין אזעלכע שיינע קליידר וויא דיא אנדרי אשה גייט דער נאך קומט ער צו חרפות אונ בושות דורך דעם · דרום מוז איטליכע ערליכע אשה גיין בצניעות ניט פאר שיים כדי זיא זאל זוכה זיין אז פון איר זאל ארויש קומן נביאים וחסידים : (ג) דער דריטער זכות וואש דיא ישראל זיינן דורך אים אויש גילייזט גיווארין אויש מצרים איז גיוועזין וויל זייא האבין זייער לשון ראש מיינט מען לשון הקודש ניט פאר ענדערט אונ איצונד האב איך אויך גיזעהן איין גרוסין מכשול וואש פיל לייט טוען ניט רעכט דען מיר האבין איין קיימא לן אז דער מענטש מוז לערנען מיט זיינע קליינע קינדר אלע זאכין אויף לשון הקודש פון וועגין דער זון זאל זיך גיוויינען אין לשון הקודש אונ איצונד זיינען פאר האנדין פיל מענטשין וואש זייא לאזין לערנען זייערע קליינע קינדר צו ריידין פראנצויז

לב שילך בנו לבית המדרש כי אם השגחתו הוא רק על לימוד לשון צרפתי ושאר לשונות את דקי"ל דסנהדרין היו יכולין לדבר שבעים לשון מ"מ היו לומדין גם הלשונות והתורה קבע משא"כ עכשיו עושה הלשון צרפת עיקר הלימוד והתורה ארעי׃ (ג) הזכות הרביעי שנגאלו אבותינו היה שהיו תולין בטחונם בהקב"ה ועכשיו אני רואה בעוה"ר שאחד מן אלף הוא תולה בטחונו בהקב"ה כי רוב העולם תולים בטחונם הכל בממון ובבן אדם שאין לו תשועה וזהו הגרם שרואין את העניים שהמה בתכלית השפלות והעשירים מצליחים ועי"ז אין איש שם בטחונו בהקב"ה כי אם כת החנופה הוא גוברת שתולין בטחונם בעשירים ומכ"ש אין מזכירין חורבן בית המקדש ואין שם על לב להתפלל ע"ז׃ (ד) ואלו היה שם בטחונו על הקב"ה היה תמיד לנגד עיניו להתאבל על חורבנו של בה"מ ע"כ צריך אדם להשיג בדעתו שלא לעכב הגאולה ולתלות בטחונו בהקב"ה וכל הזהיר בארבעה דברים הנ"ל שנגאלו אבותינו יזכה למהר ולקרב את גאולתינו׃ שבזכות ד׳ דברים האלה יהיה הגאולה במהרה בימינו אמן :

פרק פג אחד מדרכי היראה הוא דלא לאנהגא קלנא בשום בריה בעולם על חנם וכמו שמזהיר ע"ז בזוהר פרשה יתרו שכל הנבראים הן מעשה ידיו של הקב"ה וכלן הן צורכי העולם ועל כן לא יהרוג אדם שום בריה על חנם ואפילו דבר המזיק לבריות (אינו מדבר בכאן רק באותן המינים שאינם מזיקים בודאי׃ אבל באותם המזיקים בוודאי מצוה להרגם וכל הקודם זכה) כגון נחש ושממית אם אינו רודף אחריו להזיקו [ועיין לעיל בחלק ראשון מה שכתבתי בפרק יח]׃ (ב) ובא וראה מה דאיתא שם בזוהר פ׳ יתרו רבי אליעזר הוי אזיל באורחא והוי אזיל עמיה רבי חזקיה חמו חד חוויא קם רבי חזקיה ובעי למקטליה אמר לו רבי אליעזר לרבי חזקיה שבוק ליה לא תקטלינית אמר ליה והלא מילא בישא איהו דקטיל בני נשא אמר לו רבי אליעזר והא כתיב אם ישוך הנחש בלא לחש ואין יתרון לבעל הלשון

לשון אונ אז דאש קינד ווערט גרויש גיט זיין פאטר גאר קיין השגחה ניט אז זיין קינד זאל גיין אין בית המדרש אריין דאוונען אונ לערנען נאר זיין עיקר השגחה איז ער זאל גיין לערנען דיא לשונות אונ חאטשי דיא סנהדרין האבין דאך גיקענט אלע זיבציג לשונות האבין זייא דאך גימוזט בוודאי זייא לערנען זייא האבין אבר דער עיקר גילערינט דיא תורה אבר איצונד טוען זייא פאר קערט דאש דער עיקר לערנן זייא דיא לשונות אונ אמאל לערנען זייא תורה׃ (ג) דער פערטער זכות וואש דיא ישראל זיינען דורך דעם אויש גלייזט גיווארין אויש מצרים איז גיוועו ווייל זייא האבין איין בטחון גיהאט אויף גאט ב"ה אונ איצונד זעה איך בעונותינו הרבים אז איין מענטש פון טויזינט איז פר האנדין וואש ער האט בטחון אויף השי"ת אבר דאש רוב העולם היינגן זייער בטחון אן אלץ אין דעם געלט אונ אויף מענטשין וואש דאש קען גאר ניט העלפין אונ דאש איז גורם וואש דיא ארימי לייט זיינען בתכלית השפלות אונ דיא עשירים זיינען מצליח אונ דרום טוט קיינר ניט זיין בטחון אן גאט ב"ה נאר דיא כיתה וואש הנפנין דיא זיינען זיך מתגבר דאש זייא היינגין זייער בטחון אן אין די עשירים אונ מכל שכן זייא דער מאנען ניט דעם חורבן בית המקדש אונ קיינער טוט ניט אויף זיין הארץ דרויף מתפלל צו זיין: (ד) אבער ווען ער זאל טאן זיין בטחון אויף גאט ב"ה וואלט תמיד גיוועז קעגין זיינע אוגין צו קלאגין אויף דעם חורבן בית המקדש דרום מוז דער מענטש זעהן ער זאל ניט מעכב זיין דיא גאולה אונ זיין בטחון צו שטעלין אויף גאט ב"ה׃ אונ דער וואש איז נזהר אין דיא פיר זאכין וואש דורך זייא זיינען אונזערע עלטרין אויש גלייזט גיווארין פון מצרים׃ וועט ער זוכה זיין דיא גאולה דען דיא גאולה וועט זיין אין דעם זכות פון דיא פיר זאכין במהרה בימינו אמן :

פרק פג אחד איינש פון די וועגין פון יראה איז אז מען זאל ניט האלטן פאר גרינג קיין בשעפניש פון גאט ב"ה אונ מען זאל עש אום זיסט ניט מצער זיין אזו וויא דער זוהר איז דרויף מזהיר דען אלע בשעפניש זיינן דיא ווערק פון גאט ב"ה׃ אונ אלע בשעפניש דארף מען אויף דער וועלט דרום זאל דער מענטש קיין שום בשעפניש אום זיסט ניט הרגנן אפילו אזו איין זאך וואש קען מזיק זיין לייט דהיינו׳ איין שלאנג אדר איין שפין ווען זייא גייען זיך זייער וועג אונ יאגין ניט נאך איין מענטשן צוא הארגנן : (ב) קום אונ זעה וואש עש שטייט אין זוהר פרשת יתרו רבי אלעזר איז גיגאנגן אין וועג אונ רבי חזקיה איז אויך גיגאנגן מיט אים האבין זייא דער זעהן איין שלאנג האט רבי חזקיה זיא גיוואלט הרגנן׃ האט רבי אלעזר צוא אים גיזאגט לאז זיא אונ הארגע זיא ניט האט רבי חזקיה אים גיפרעגט פאר וואר דער טיט דאך מענטשן האט רבי אלעזר אים גיענפרט

הלשון לא נשיך חויא לב"נ עד דלחשין ליה מלעילא ואמרו ליה זיל קטיל ליה לפלניא ולפעמים כמה דלחיש וממית הוא ע"פ ציווי של הקב"ה כן לפעמים אתרחיש ניסא אף על ידי נחש לבני נשא וכולה בידא דקב"ה תלייא וכולהו אינון עובדי ידוי ואיצטריך עלמא בהו ואי לא דאיצטריך לון לעלמא לא עביד הקב"ה לון ועל דא לא בעי בר נש לאנהגא קלנא במלה דעלמא באלו הבריות ובעובדיהון דהקב"הי (ג) ועל כן בודאי עתידים ליתן את הדין אותן אנשים מישראל היורים חצים ובליסטראות שקורין ביקסי"ן אחר עופות וחיות טמאות שלא לצורך כלל כי אסור לב"י לאכלם כי אם ללמד קשת גבורים והורגים בעלי חיים חנם ואין זה מדרכי הרחמנים לעשות רעה לשום בריה על חנם ולא לדבר שיש בו חיות ולא לשום בריה בלבד כנ"ל אלא אפי' גם לאילנות ועשבים ושאר גדולי קרקע שכולן נבראו לצורך ולכן צריך דלא לנהוג בהן בזיון שלא לצורך · (ד) ובא וראה מ"ש הזוהר פ' יתרו תניא א"ר יוסי זמנא חדא אזלינא באורחא הוי רבי חייא ברי עמי עד דהוי אזלי אשכחנא גבר חד דהוי לקיט עשבים בחקלא קריבנא לגביה אמינא להאי בר נש בר נש למה לך הני קישורין דעשבים האלו לא זקיף רישיה ולא אמר ולא מידי אהדרנא שנית ושאילנא ליה ולא אמר מידי אמינא לרבי חייא ברי האי איניש שטיא הוא או חרש או חכימא יתיר מינן יתיבנא גביה וחמינא ליה דלבתר דלקיט עשבים כסייה העשבים בעלי גפנים · (ה) אמר האי גברא קן חמינא דגברין חכימין דיהודאין אתון ויהודאין אמרין דאינון חכימין אי לא דהוינא חיים עלייכו השתא הויתין רחיקין מבני נשא כמסאבא דרחיקין ליה מכולא [ר"ל דהויתון כמצורע מוחלט ומוסגר] דחמינא ריחא דחד עשבא דהוי קריבא לגביכון אעיל לגופייכו ותהוין מצורעים תלתא יומין והשתא אני אומר לכון רפואה אבילו אילין תומי ברא הגדל בשדה זה ותתרפאין עבדו הכי ואכלין הני תומי ברא

דהוי

עס שטייט דאך אין פסוק אם ישוך הנחש בלא לחש וועט דען דער שלאנג בייסין אז מען שפרעכט אים ניט פון דעם הימל דעם דאזיגן זאלשטו בייסן אונ זאלשט אים ממית זיין אונ אזו אויך וויא ער בייסט אונ טייט דורך דעם בפעל פון גאט ב"ה אזו אויך טרעפט זיך אמאל איין נס צו לייט דורך דעם שלאנג אונ אלץ איז ביי גאט ב"ה אין דיא הענט אונ אלץ איז פון זיינע בשעפניש אונ די וועלט דארף זייא אלע ווארום ווען דיא וועלט זאל זייא ניט דארפין וואלט גאט ב"ה זייא ניט בשאפין : (ג) דרום טאר דער מענטש ניט מצער זיין אונ ניט מבזה זיין קיין שום בשעפניש אונ דרום דיא יהודים וואש שיסין מיט פיילין אונ קוילין דיא עופות אונ חיות טמאים האטשע ווען זייא דארפין גאר ניט דען זייא טארין דאך עס ניט עסין נאר פון וועגין זיך צוא לערנען שיסין אונ הארגנן אום זיסט דיא לעבדיגע בשעפניש דיא וועלין האבין איין גרוישן עונש אונ דאש איז ניט פון דיא דרכים פון בעלי רחמנות צוא טאן איין שום רעה אום זיסט צוא איין בשעפניש אונ אפילו ניט צוא בוימר אונ קרייטכר אונ אנדרע זאכין וואש וואקסן אויף דער ערד ווייל דיא אלע זיינן בשאפין גיווארין פון וועגין ווייל דיא וועלט דארף זייא : (ד) קום אונ זעה וואש עס שטייט אין זוהר רבי יוסי האט גיזאגט איין מאל בין איך גינאנגן אין וועג אונ מיין זון רבי חייא איז גיוועזן מיט מיר האבין זייא גפונן איין מענטש וואש האט גיקליבן גראז אין פעלד האב איך גינעהנט צוא אים אונ האב אים גיזאגט דוא מענטש נאך וואש טויג דיר דיא בינטליך קרייטכר האט דער מענטש ניט אויף גיהויבן זיין קאפ אונ האט מיר גאר ניט גיענטפרט האב איך אים נאך אמאל דאש איינגע גיפרעגט האט ער מיר ווידר ניט גיענטפרט האב איך גיזאגט צוא מיין זון רבי חייא דער מענטש מוז זיין אדר איין נאר אדר איין טויבר אדר ער איז קלינר פון אונז בין איך גיזעסין לעבין אים אונ האב גיזעהן אז נאך דעם אז ער האט אן גיקליבן דיא קרייטיכר האט ער גינומן בלעטר פון ווייןשטאקין אונ האט זייא ברעקט · (ה) האט דער מענטש צוא אונז גיזאגט איך טראכט איר זיינט קלוגע לייט פון דיא יהודים אונ דיא יהודים זאגין אז זיי זיינן קלוג אונ ווען איך זאל אויף אייך קיין רחמנות ניט האבין וואלט איר איצונד גיווארין ווייט פון אלע לייט אזו וויא איין אייביגר מצורע וואש אלע דער ווייטרן זיך פון אים ווארום איך האב גיזעהן איין קרייטכץ האט גינעהנט צוא אייך אונ איז אויף גינאנגן אין אייער גוף אריין אונ דער פון וועט איר מצורע ווערין אויף דרייא טעג נאר איך וועל אייך זאגין איין רפואה דאש איר זאלט עסין דעם דאזיגן קנאביל וואש וואקסט אין דעם דאזיגן פעלד וועט איר גיהיילט ווערין איר זאלט נאר ניט זיין מצורע האבין מיר

אזו

דהוי שביהי קמן ואחר כך אידמכנא אני וברי והוי זיעה יוצאת מינן כמה שעות ולבתר אתערנא אמר האי גברא אלהכון עמכון דאשכחתון יתי ואני אזמן לכון ואגיד לכון דהא אסוותא דגופיכון ע"י אשתלם׃ (ו) והוינא אזלין עמיה אמר האי בר נש חמיתון דלא זקיפנא עיני ולא רישאי ולא מלילנא בהדייכו משום דאבא חכים. בעשבין מכל בני דרא הוה ואוליפנא מאבא אורחי דכל עשבין ואנא בכל שתא מדוראי ביניהו והאי עשבא דחמיתון שכסיתי העשבים בעלי גפנים באשר שיש בעשבים עשב והאי עשב קריב היה לגביכון הויתי נסיב מנהון באשר בביתי׃ אית מקום חד והוא לצד צפון ושם מעין חד ורחיים שם ומההוא רחיים נפיק חד גבר בתרין רישין וחרבא שלופה בידו ובכל יומא קא מצערי לן ואנא לקיטנא האי עשבא וזילו אבתראי׃ (ז) עד דהוינא אזלי באורחיה מאיך לחד נוקבא בעפרא ושוי מהאי עשבא בנוקבא נפיק חד חויא ורישיה דיליה סגיא נטיל חד סנפירא (פי׳ חבל) וקטיר ליה להנחש כחד גדיא דחילנא אמר לן זילו אבתראי עד דמטינא לביתיה חמינא ההוא אתר בחשוכא בתר חד כותלא נטיל חד שרגא ודליק סביב ההוא רחיים אמר לן ממאי דתחמין לא תדחלון ולא תשתעון מידי אדהכי שרי חויא מקטרוי [פי׳ ר"ל התיר הנחש מקשריו שקשר אותו]׃ (ח) וקשיר בקיסטא מההוא עשבא ושוויה ברישיה דחויה עאל חויא בהאי עינא דרחיים ושמענא קלא דכל אתר מזדעזעא בעינא למיפק אחיד האי גברא בידנא ואמר לן לא תדחלון קריבו גבאי אדהכי נפיק חויא ושתית דמא נקט האי גברא מההוא עישבא ושויא ברישיה כקדמיתא עאל בההוא עינא דרחיים ולשעה מועטת הסינא

דנפקי

אזו גיטאן אונ האבין גיגעסין דעם קנאביל איך מיט מיין זון אונ מיר זיינן אנשלאפין גיווארין אונ שוויים איז גיגאנגן פון אונז עטליכע שעה דער נאך האבין מיר זיך אויף גיחאפט האט דער מענטש צוא אונז גיזאגט אייער גאט איז מיט אייך גיוועזן אונ ער האט אייך גיהאלפין וואש איר האט מיך אן גיטראפין אונ האב אייך גיזאגט דיא רפואה אבר זונסט וואלט איר בוודאי גיוועזן מצורע׃ (ו) זיינן מיר גיגאנגן מיט אים האט ער צוא אונז גיזאגט דאש וואש איך האב מיין קאפ צוא אייך נית אויף גיהובן אונ האב מיט אייך נית גירעט׃ דאש איז ווייל איך בין זייער קלוג אין די קרייטיכר מיין פון אלע לייט וואש זיינן אין דעם דור אונ מיין פאטר האט מיך אויש גילערינט דיא סגולות פון אלע קרייטיכר דרום האב איך נית גיקענט רייהן בשעת איך האב דיא קרייטיכר גיקליבן אונ דאש וואש איר האט גיזעהן דאש איך האב צוא גידעקט דיא קרייטיכר מיט בלעטר פון ויין שטאק׃ דאש איז ווייל צווישן דיא קרייטיכר איז פר האנדן איין וואונדרליך קרייטכץ וואש איך דארף דאש׃ ווייל אין מיין הויז איז פאר האנדין איין ארט וואש איין קוואל איז דארטין אונ דרויף שטייט איין מיל׃ אונ פון דער מיל גייט ארויש איין מענטש מיט צווייא קעפ אונ האלט איין בלוזע שווערד אין זיין האנט אונ איז אונז מצער׃ דרום האב איך דאש קרייטיכץ אויף גיקליבן׃ אונ גייט מיר נאך וועט איר זעהן וואש איך וועל דעם מאן טאן׃ (ז) וויא מיר זיינן אזו גיגאנגן׃ האט דער מענטש זיך אן גיהויבן צו איין לאך וואש איז גיוועזן אין דער ערד אונ האט גינומן קרייטכץ אונ האט אריין גישטעקט אין דער לאך אריין׃ איז פון דער לאך ארויש גיגאנגן איין שלאנג מיט איין גרוישן קאפ האט דער מענטש גינומן איין שטריק׃ אונ האט דעם שלאנג גיבונדן אזו וויא מען בינד איין ציקלע האבין מיר זיך גיפארכטין האט ער צוא אונז גיזאגט פארכט זיך נית אונ גייט מיר נאך׃ וויא מיר זיינן גיקומן צוא זיין הויז האבין מיר גיזעהן דאש ארט וואו דיא מיל איז גישטאנן אונ עש איז אבר דארטין גיוועזן פינצטר׃ האט ער גינומן איין ליכט אונ האט אן גיצונדן׃ אונ האט אונז אן גיזאגט פון וואש איר וועט זעהן זאלט איר זיך נית פארכטין׃ אונ זאלט גאר נית ריידן׃ (ח) האט ער אויף גבינדן דעם שלאנג אונ האט צום הויף גבונדן איין בינדיל פון דיא קרייטכץ וואש ער האט גיהאט׃ אונ האט דאש אן גיטאן אויף דעם קאפ פון דער שלאנג איז דער שלאנג אריין גיגאנגן אין איין לאך פון דעם מיל שטיין האבין מיר גיהערט אזו איין גישרייא וואש דאש גאנצע ארט האט גציטרט איבר דעם גישרייא׃ האבין מיר גיוואלט אנטלויפן פאר פחד׃ האט דער מענטש אן גיחאפט אין אונזרע הענט אונ האט אונז גיזאגט פארכט אייך נית גינעהנט צוא מיר׃ דער ווייל איז דער שלאנג ארויש גיקומן פול מיט בלוט האט דער מענטש ווידר גינומן פון דיא קרייטיכר אונ האט ווידר גמאכט איין בינדיל אונ האט דעם שלאנג אן גיטאן אויף זיין קאפ׃ איז דער שלאנג ווידר אריין גיגאנגן אין דעם לאך פון

דעם

דנפקי מההוא עינא חד גברא בתרין ראשין · (ט) וחויא שרי סביב העורף והיי האי גברא בתרין ראשין אמר זקיטא [פי׳ דהוו קרי לבריה קלה זקיטא שמיה והאי בריה קלה קטיל לחויא] ואח״כ אמר לרוע מזלו שהיה נולד במקום הזה שאינו יכול לעשות כלום מחמת שגבר עליו יד של בעל הבית שהיה בקי בעשבים וצווח ווי ווי לאימא דלההיא אתר אוביל ליה אדחכי אתעקרא רחיים מאתריה ונפקו גברא בתרין ראשין וההוא חויא ונפלו תרווייהו ומיתו · (י) אמר לן האי גברא דא הוא חיליה דעישבא דאנא לקיטנא קמייכו ובג״כ לא אשתעינא בהדייכו ולא נקיטנא וזקפנא רישאי בשעתא דקריבתו גבאי אמר האי גברא אלו הוי ידעין בני נשא כל מה דנטע הקב״ה בארעא וחילא דכל מה דאשתכח בעלמא ישתמודעון חילא דמריהון בחכמתא סגי אבל לא טמיר הקב״ה חכמתא דא מבני נשא אלא בגין דלא יסטון מאורחיה ולא יהיו רחיצין בההוא חכמתא וינשון ליה ח״ו ומכל זה ילמוד האדם ויתבונן אשר נתן אלהים שכל ודעת בלבו וא״כ האזהרה שלא לצער שום בריה אפילו שלא להקל בעשבים ובצמחים שאין בהם חיות עאכ״ו שלא לנהוג בזיון אדם בחבירו שהן בני אברהם יצחק ויעקב · (יא) ואף אם נותן אלהים לאדם עושר ונכסים יזהר ביותר דלא ינהיג ח״ו בשביל כן בזיון בעדת ה׳ כי כל שידבר האדם בגאוה ובוז נגד שום איש אותו הדבור כתוב ורשום מיד בפנקס של מעלה ועון זה חקוק ושמור עד שצריך אדם לסבול דין הקשה וכל שכן מי שמבזה לתלמידי חכמים אזי עונשו הוא כפול ומכופל כדאיתא בזוהר פרשת פקודי שאלו המלאכים הנקראים שרפים הם ממונים לענש ולייסר האדם בעוה״ז ובעה״ב בפרט אם אדם מבייש לבר נש דאוליף מיניה אפילו מלה חדא דאורייתא ואינו נוהג בו כבוד

ויקר

דעם מיל שטיין · אין וויינג צייט האבין מיר גיזעהן אז פון דעם לאך איז ארויש גינאננן איין מענטש מיט צווייא קעפ אונ דיא שלאנג ליגט אויף זיין נאקין : (ט) אונ דער מענטש מיט דיא צווייא קעפ האט גיזאגט דאש ווארט זקיטא כלומר ער האט גירופן צוא איין קליין בשעפעניש וואש הייסט זקיטא וואש דיא שלאנג האט מורא דער פאר דאס דיא זקיטא זאל פון אים דיא שלאנג אראפ טרייבן דער נאך האט ער גיזאגט ער האט איין ביטר מזל וואש ער איז נבארין גיווארין אויף דעם ארט וואש ער קען דא נאר ניט טאן מחמת דיא מאכט פון דעם בעל הבית האט זיך גישטארקט איבר אים · ווייל ער איז בקי אין קרייטיכר · אונ ער האט גישריען וויי וויי צוא זיין מוטר וואש זיא האט אים גפירט אויף אזו איין ארט · דער ווייל איז דער מיל שטיין אויש גריסן גיווארין פון זיין ארט אונ דער מענטש מיט די צווייא קעפ אונ דיא שלאנג זיינן ארויש גינאנגן פון דעם לאך · אונ זיינן ביידע גיפאלין אונ זיינן גיבליבן טויט : (י) האט דער מענטש אונז גיזאגט דאש איז דר כח פון די קרייטיכר וואש איך האב פאר אייך גיקליבן · אונ דרום האב איך מיט אייך ניט גירעט אין דער צייט אז איר האט גינעהנט צוא מיר · האט דער מענטש ווידר גיזאגט ווען די מענטשן זאלין ווישן דאש אלץ וואש גאט ב״ה האט גיפלאנצט אויף דער ערד אונ אין אלמן וואש ווערט גפונן אויף דער ערד וואלטין זייא ערשט גוואוסט דעם כח אונ דיא חכמה פון זייער הער · נאר גאט ב״ה האט דרום בהאלטין דיא חכמה פאר דיא לייט פון וועגין זייא זאלין ניט האבין קיין בטחון אין דער חכמה אונ וועלין פאר געסין ה״ו אין אים · אונ פון דעם אלמן קען זיך דער מענטש לערנן אונ קען פר שטיין אז ווען דיא אזהרה איז אזו גרויש ניט מצער צוא זיין קיין שום בריה אפילו קיין גראז אונ קיין שפראצונג וואש אין זייא איז ניט פאר האנדן קיין שום חיות · מכל שכן אז מען טאר ניט נוהג זיין קיין בזיון איין מענטש אין דעם אנדרין וואש זייא זיינן דיא קינדר פון אברהם יצחק ויעקב : (יא) אונ ווען אפילו גאט ב״ה גיט צו איין מענטשין עשירות אונ גוטש גיהער ער נאך מער נזהר זיין אז ער זאל ניט נוהג זיין קיין שום בזיון קיין שום מענטש · ווארום איטליכר מענטש וואש טוט ריידן מיט גאוה אונ מיט בזיון אנטקעגן איין שום מענטש · ווערט דער דיבור תיכף פאר שריבין אונ אויש גיקריצט אין איין בוך אויף דעם היכל אונ דיא זינד איז אויש גיקריצט אונ גהיט ביז דער ראזינר מענטש מוז דער פאר ליידן איין שווערין דין · אונ מכל שכן דער וואש איז מבזה צוא איין תלמיד חכם איז זיין עונש בוודאי פיל טאפיל מער · אזו וויא עש שטייט אין זוהר דאש דיא מלאכים וואש ווערין גירופן שרפים · דיא זיינן ממונה צוא שטראפין דעם מענטשין וואש איז מבזה זיין חבר צוא שטראפין אים אויף דער וועלט אונ אויף יענר וועלט אונ בפרט אז איין מענטש איז מבייש אזו

איין

ויקר ומכל שכן שהמלאכים מענשין למי שעושה איזה שירות בתלמיד חכם אם לא שידע בעצמו שמחל ת"ח על כבודו · (יג) וכל אדם צריך ליקח ראיה מן הקב"ה שהוא מלך מלכי המלכים ובחר בנו מכל עם ולשון בהוציאו אותנו ממצרים וקרא לן בני בכורי ישראל עם סגולה עדת ישורון ואם בני ישראל אין עושין רצונו של מקום והולכין אחר שרירות לבם ותמיד עוסקין במשא ובמתן ובהנאות העוה"ז מה יעשה האדם נחת רוח בזה להבורא יתברך ולא עוד אף אם לפעמים הוא מתפלל ומניח תפילין וציצית ומתפלל במהירות דרך העברת פה ובלבו מחשבות זרות ותיכף אחר התפלה הוא להוט אחר אכילה ומזון ושתיה ועל אדם כזה אמר הכתוב הרה עמל וילד שקר ופתאום המות בא ואין צידה ומזון לפניו אבל מי שמבלה זמנו בג"ח ובלימוד התורה אזי הקב"ה אוהב אותו בעוה"ז ובעוה"ב כמש"ה הבן יקיר לי אפרים אם ילד שעשועים כי מדי דברי בו זכור אזכרנו עוד וא"כ אם הקב"ה אוהב את הצדיקים וקרא אותם בנים אתם לה' אלהיכם ומכ"ש שבני אדם צריכין לאהוב את הצדיקים ואז שכרן יהיה כפול ומכופל אמן :

פרק פד **כתיב** אם תגביה כנשר ואם בין כוכבים שים קנך משם אורידך נאום ה' וגו' ע"ד הלצה יש לפרש הפסוק רק נקדים גמרא דברכות מ"ד ואתם בערתם הכרם גזלת העני בבתיכם כיון שהוא עני היאך יכולין לגזול את העני כיון שאין לעני שום דבר א"ר חלבו א"ר הונא כיון שהעני נותן שלום ולא החזיר לו שלום נקרא גזלן ע"ש · (כ) והנה העון זה ראיתי שרבים נכשלים בהם כשהאדם בינוני נותן שלום לעשיר אזי העשיר ההוא מחזיר פניו ממנו ומכ"ש כשעני הוא נותן לו שלום אזי אינו רוצה להביט אל פני עני ועושה עצמו כאלו עינו אינו רואה ואזנו אינו שומע וא"כ לפי גמרא הנ"ל נקרא גוזל

איין מענטש וואס ער האט פון אים גילערינט אפילו איין ווארט תורה אדר ווען ער איז אפילו נאר אים ניט נוהג קיין כבוד דעם שטראפט מען בוודאי אונ מכל שכן אז דיא מלאכים שטראפין צו דעם וואס טוט עפיש איין שירות מיט איין ת"ח סיידין ער ווייסט גוויש אז דער ת"ח האט מוחל גיוועזן אויף זיין כבוד : (יג) אונ איטליכר מענטש מוז זיך איין ראיה נעמן פון גאט ב"ה וואס ער איז דער מלך איבר אלע מלכים אונ האט אונז אויש דער ווילט בשעת ער האט אונז ארויש גינומן פון מצרים אונ האט אונז גירופן בני בכורי ישראל גליבטע פאלק אונ אז דיא ישראל טוען ניט זיין רצון אונ זיינן תמיד עוסק אין משא ומתן אונ אין דיא הנאות פון דער וועלט · נוא וואס פאר איין נחת רוח טוען זייא דער מיט צוא דעם בשעפר יתברך אונ נאך מער ווען ער איז אפילו אמאל מתפלל אונ לייגט תפילין אונ ציצית אונ דאבינט גישווינד אונ אין זיין הארץ האט ער מחשבות זרות אונ נאך דעם דאבנן איז ער תיכף להוט נאך עסין אונ טרינקן · אונ אויף אזו אמענטש ווערט גיזאגט הרה עמל וילד שקר· ער טראגט מידיקייט אונ גווינט פאלשקייט אונ פלוצלונג קומט דער טוט אויף אים אונ קיין שפייז האט ער זיך ניט אן גיגרייט · אבר דער וואס פאר לענגט זיין צייט אין גמילות חסד אונ אין תורה לערנן · דענמאלט האט גאט ב"ה אים ליב אויף דר וועלט אונ אויף יענר וועלט · אונ ווען גאט ב"ה האט ליב דיא צדיקים אונ רופט זייא איר זיינט מיינע קינדר · מכל שכן אז דיא מענטשן דארפין ליב האבין דיא צדיקים · אונ דענמאלט ווערט זייער שכר פיל גיטאפילט זיין אויף עולם הזה אונ אויף עולם הבא אמן :

פרק פד כת' עש שטייט אין פסוק דער נביא זאגט ווען דוא וועשט זיך דער הייבן אזוא הויך וויא איין אדלר פליהט אונ ווען דוא וועסט מאן דיין נעסט צווישן דיא שטערין · פון דארטין וועל איך דיך אראפ נידרין אזו זאגט גאט · זאגט דער מחבר איך וועל דעם פסוק מפורש זיין על פי דרש · נאר איך וועל פריער ברייננן איין גמרא ברכות דען דיא גמרא זאגט וואס מיינט דער פסוק ואתם בערתם הכרם גזלת העני בבתיכם אונ איר האט אויש גיראטט דעם וויין גארטין איר גזלת דעם עני אין אייערע הייזר איז דאך קשה אז ער איז ארום וואס קען מען בייא אים גזלנן ער האט דאך קיין שום זאך ניט האט רבי חלבו גיזאגט דאש איז גמיינט אז דער ארומאן גיט איינם שלום אונ ער גיט אים ניט אפ קיין שלום ווערט ער גירופן גזלן (כ) אונ נון די דאזיגע זינד האב איך גיזעהן דאש פיל לייט ווערין נכשל אין זייא דאש אז איין מיטלער מענטש גיט שלום צוא איין עושר קערט דער עושר אוועק זיין פנים פון אים אונ מכל שכן אז איין ארומאן גיט שלום צוא איין עושר · וויל ער

גוזל וכל זה הוא מפני גאוה יתירת שיש לו לאדם שאינו רוצה להשיב לאדם בינוני ומכ"ש לאדם עני ואביון ומרוב הגאוה של העשיר הופך פניו לצד אחר ומחמת זה העני הוא מבויש והופך פניו לצד אחר ודומה הדבר בעיני כאלו הוא נשר שיש לו ב' ראשים ראשו אחד מהפך פניו לצד אחד וראש השני מהפך פניו לצד אחר ועל אדם בעל גאוה כזה נאמר אם תגביה כנשר משם אורידך נאם ה' וגו' כי הקב"ה הוא גבוה מעל גבוהים ויודע כל הנסתרות הוא משפיל הבעלי עשירים שעושים כן ומגביה שפלים הן העניים והקב"ה עושה סולמות זה העני יהיה בקרב ימים עשיר והעשיר יעני׃ (ג) ע"כ אני מזהיר לכל בר דעת להסיר מכשול זה מעל פניו להשיב לכל אדם כשנותן לו שלום יחזיר ויתן לו שלום אזי הלבבות יהיו קרובות משא"כ כשהעושר אינו שם לבו לפנות אל העני אזי יצעק העני במר לבו אל ה' ובודאי ישמע ה' את קול העני כי חנון הוא והנה ראיתי שיש בני אדם עשירים מחמת עשרו הוא בעל גאוה והנה בני אדם שהן חכמים גדולים ומחמת חכמתו שעמדה לו הוא בעל גאות מ"מ על אותן אנשים יש לי ללמד זכות שיש להם קצת גאוה מהמת עשרם או מחמת חכמתם אבל אני כועס על אותן אנשים שאינן מיוחסים ואין להם תורה וחכמה ואין להם עושר כלל למה ועל מה יהיה להם הגאוה׃ (ד) ע"כ אחי וריעי סורו סורו מן דרכי הגאוה ותראו לדבר עם כל אדם ולקרב העניים ובפרט שצריך להקדים שלום לעניים ומכ"ש שמחוייב להחזיר לו שלום ואז עושה שלום במרומיו הוא יעשה שלום עלינו ועל כל ישראל אמן :

פרק פה בהמלת ה' יתברך שמו על האדם אשר הוא יתברך מחזיר הנשמות לבני האדם לגופם אשר

ער אפילו ניט קוקין אין זיין פנים ארייך אונ ע' מאכט זיך גלייך וויא זיינע אוגין זעהן ניט׃ אונ זיינע אוהערין הערין ניט׃ דער ווערט גירופן גזלן׃ אונ דאש איז אלץ פון וועגין דיא גרוישע גאוה וואש דער עושר האט׃ דרום וויל ער ניט ענטפרין קיין שלום צוא איין מיטלן מאן אונ מכל שכן צו איין ארום מאן׃ אונ מחמת דיא גרוישע גאוה פון דעם עושר קערט ער גאר זיין פנים אוועק צוא אנדר זייט אונ דרום ווערט דער ארומאן מבויש׃ אונ דיא זאך איז גלייך וויא דער עושר איז איין אדלר וואש האט צוויא קעפ איין קאפ פאר קערט ער צוא איין זייט אונ דעם אנדרן קאפ פאר קערט ער צוא אנדרט זייט׃ אונ אויף איין מענטשין וואש איז אזו איין בעל גאוה ווערט אויף אים גיזאגט אויב דוא ווערשט זיך אויף הייבן וויא איין אדלר פון דארטין וועל איך דיך אראפ נידרן אזו זאגט גאט׃ ווארום גאט ב"ה איז העכר פון אלע הויכע ער ווייסט אלע פאר בארגנע זאכין ער מאכט נידרג דיא עשירים וואש האלטין זיך בעל גאוה אונ ער דער הייבט דיא נידריגע דאש זיינן דיא ארמע לייט׃ גאט ב"ה וועט מאכין אז דער עני וועט זיין אין גיכע צייטן איין עושר׃ אונ דער עושר וועט ארום ווערין : (ג) דרום בין איך מזהיר צוא איטליכן בר דעת ער זאל אפ טאן דאש שטרויכלונג פון זיך דאש איטליכן מענטשן וואש גיט אים שלום זאל ער אים ענטפרין שלום דען דענמאלט ווערין דיא הערצר זיין נאהונט איינש מיט דעם אנדרן׃ אבר אז דער עושר טוט ניט זיין הארץ צוא קערין זיך צוא דעם ארום מאן׃ וועט דער ארום מאן בוודאי שרייען מיט זיין ביטר הארץ צוא גאט׃ אונ גאט ב"ה וועט בוודאי צו הערין זיין גישרייא ווארום ער איז דאך איין דער בארמינר גאט אונ נון איך האב גיזעהן דאש עש איז פאר האנדן מענטשן וואש מחמת זייער עשירות האלטן זייא זיך בעל גאוה אונ עש איז פאר האנדן מענטשן וואש האלטן זיך בעל גאוה פון וועגין זייער חכמה׃ קען מען אויף זייא פארט מלמד זכות זיין דאש זייא האבין אביסל גאוה איבר זייער עשירות אדר איבר זייער חכמה׃ אבר אויף דיא מענטשן וואש זיינן ארום אונ האבין קיין תורה אונ קיין חכמה אויך ניט אונ זיינן אויך ניט קיין מיוחסים אונ האבין פארט גאוה׃ אויף דיא בין איך נאך מער ברוגז׃ דען פאר וואש זאלין זייא האבין גאוה : (ד) דרום מיינע ברידר אונ מיינע גיזעלין קערט אפ פון דיא וועגין פון גאוה׃ אונ איר זאלט זעהן צוא ריידן מיט איטליכן מענטש אונ בפרט צוא דיא ארעמע לייט זאלט איר נאך פעדרין שלום׃ אונ מכל שכן אז איר זיינט מחויב אפ צוא ענטפרין דיא שלום אונ דענמאלט דער גאט וואש מאכט שלום צווישן זיינע מלאכים׃ דער גאט וועט מאן שלום צוא אונז אונ צוא אלע ישראל אמן :

פרק פה בהמלת ווייל גאט ב"ה דער בארימט זיך איבר דיא מענטשין׃ קערט ער זייא אום דיא נשמות

אשר בלילה האדם ישן עיף ויגע ודומה למת והקב"ה ברוב חסדיו משליך שינה ותרדימה כדי להפיג ע"י השינה יגיעות הגוף וטרדת האיברים וכושל המתנים ואיבריו ועצמותיו וליתן זרוזי גרמי ובוודאי אין כוונת הקדוש ברוך הוא כדי לזרז את הגוף לעבירה ח"ו אלא לעבודת הש"י ב"ה ·
(ב) וע"כ גם האדם יבין וישכיל למלאות רצון הקב"ה ותיכף ומיד בקומו יטהר ויקדש ידיו ופניו בנטילה ולא ילך ד' אמות בלא נטילת ידים ואח"כ כשלובש את בגדיו יזהר להניח בית זרוע של יד שמאל לבלתי לקשור את בגדו וכתונת שלו סביב את היד בחוטים או בשליבות או בקרסיו והטעם כדי להראות שעבוד של יד שמאל למצות תפילין וכבר הזכרתי לעיל שיש זמן ועת רצון בשעה שלובש בגדיו של ציצית להתפלל על הצלת קנאה ושנאה וכעס על כן רשמתי בכאן איזה פסוקים אשר הוא קבלה בידי מן מ"ו הגאון מהור"ר יוסף בהגאון מהור"ר יודל ז"ל שפסוקים אלו המה מסוגלים לומר אותם דרך תפלה אחר ברכת ציצית ואלו הן · קראתי בכל לב עננו ה' חוקיך אצורה · נדבות פי רצה נא ה' ומשפטיך למדני · אגורה באהלך עולמים אחסה בסתר כנפיך סלה · הצילני מדמים אלהים אלהי תשועתי תרנן לשוני צדקתך · שויתי ה' לנגדי תמיד כי מימיני בל אמוט · נודע ביהודה אלהים בישראל גדול שמו · אשא כנפי שחר אשכנה באחרית ים · תהי ידך לעזרני כי פקודיך בחרתי · חסדך ה' מלאה הארץ חוקיך למדני · נאור אתה אדיר מהררי טרף · מכל פשעי הצילני חרפת נבל אל תשימני · בחסדך חייני ואשמרה עדות פיך · עיני תמיד אל ה' כי הוא יוציא מרשת רגלי · סעדני ואושעה ואשעה בחוקיך תמיד · יהי רצון מלפניך ה' אלהי ואלהי אבותי שלא אכעוס ושלא אכעיסך רבש"ע זכני למדת ענוה ולמדת הכנעה ודרך שקר הסר ממני ותורתך חנני הדריכני באמיתך ויחד לבבי לאהבה וליראה את שמך הגדול הגבור והנורא בכל לבבי ובכל נפשי ובכל מאודי והתפלה זו הוא מסוגל להתפלל תיכף אחר לבישת ציצית הטלית קטן ומועלת להנצל מכעס ומקנאה ומשנאת חנם והרמז נרמז בר"ת של הפסוקים הנזכרים והכוונה של לבישת ציצית ותפילין הלא המה כתובים על ספר הישר הוא ספר הזוהר פ' שלח לך וכל אחד ואחד לפי שכלו יוכל לכוין כראוי ונכון וצריך האדם לנהוג כן ויפה מאוד להניח ציצית ותפילין בביתו כדי שיצא מפתח ביתו והוא מושלם ומעוטר בציצית ותפילין ומי שיש לו שהות יעמוד אצל המזוזה ויכוין להשלים פ' ציצית המחוסר במזוזה ואחר כך יניח ידו על המזוזה ויעביר ידיו על עיניו ויתפלל · (ג) רבש"ע הסר ממני הרהורים ואנצל היום ובכל יום מחטא ופשע בזכות שלשה מצות האלו אשר הם שלשתן יחד והן מזוזה ותפלין וציצית ואנצל מעין הרע ומכל כישוף וכה יאמר בעמדו אצל פתח המזוזה בטלית ותפלין [שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד יחיד ומיוחד יחד לבבי לאהבה וליראה את שמך הגדול

אין זייערע גופים אריין דען בייא נאכט שלאפט דער מענטש מיד אונ איז גליך צוא איין טויטן · אונ גאט ב"ה מיט זיין פיל רחמנות ווארפט אויף זייא איין שלאף פון וועגין דורך דעם שלאף זאל אוועק גיין דאש מדיקייט פון דעם גוף אונ דיא טירדה פון דיא אברים אונ דיא כוונה פון גאט ב"ה איז בוודאי דער מיט ניט פון וועגין מזרז צו זיין דעם גוף צוא איין עבירה ח"ו נאר פון וועגין זיין דינסט : (ב) דרום גיהער דר מענטש אויך צוא פאר שטיין אונ צוא קלינן צוא דער פילן דעם רצון פון גאט ב"ה · אונ תיכף וויא ער שטייט אויף זאל ער זיך וואשין אונ זאל ניט גיין קיין פיר איילין אום גיוואשין דער נאך אז ער קלייד אן זיינע קליידר זאל ער ניזהר זיין ניט צו צו העקלין דיא ארביל פון דער לינקר האנט פון וועגין צוא ווייזן וויא די לינקע האנט איז משועבד צוא דער מצוה פון תפילין אונ איך האב שוין אויבן גישריבן אז בשעת דער מענטש טוט אן זיין טלית קטן איז דענסמאלט איין עת רצון מתפלל צוא זיין ער זאל ניצול ווערין פון קנאה אונ שנאה אונ כעס דרום שרייב איך דא דיא פסוקים וואש זיינן מסוגל צוא זאגין דרך תפלה נאך דער ברכה פון ציצית · אונ דאש זיינן זייא דעם נוסח פון דיא פסוקים מיט דער תפלה עין בפנים · דער נאך זאל ער ליינן זיין האנט אויף דער מזוזה אונ זאל דיא האנט איבר פירן איבר זיינע אויגן אונ זאל מתפלל זיין : (ג) רבונו של עולם טוא אפ פון מיר שלעכטע מחשבות אונ איך זאל ניצול ווערין היינט אונ אלע טאג פון זינד אין דעם זכות פון די דרייא מצות · מזוזה · תפילין · ציצית · אונ איך זאל ניצול ווערין פון עין הרע אונ פון אלרלייא כישוף · אונ אז ער שטייט בייא דער מזוזה זאל ער אזו זאגין שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד יחיד ומיוחד יחד לבבי לאהבה וליראה את שמך הגדול הגבור והנורא

הגדול הגבור והנורא בכל לבבי ובכל נפשי] ואחר כך יאמר שמונה ההי"ן שבאשרי תמימי דרך ואח"כ יאמר פסוק מגדול עוז שם ה' בו ירוץ צדיק ונשגב שבטי יה עדות ישראל להודות לשם ה' ולכן אומרים פסוקי ההי"ן שבתמניא אפי לפי שהן מתחילין באות ה"א ומסיימין באות יו"ד והן אותיות י"ה כי אותיות י"ה הן עדות לישראל כגון הראובני ואח"כ יאמר רבש"ע הצילני ומלטני ופדני מכל חטא ופשע ועון בזכות שלשה מצות הנזכרים בך ה' חסיתי אל אבושה לעולם בצדקתך פלטני ויכוין בזה הפסוק שמתחיל באות ב' ומסיים באות יו"ד שהן רמז לי"ב שבטים ויאמר · (ד) רבש"ע בזכות י"ב שבטים שמרני והצילני מכל חטא ומכל מיני עין הרע שלא ישלוט בי ולא בזרעי וזרע זרעי עד עולם ולא ישלוט עין הרע לא במאודנו ולא בגופינו ה' ישמור צאתי ובואי לחיים ולשלום מעתה ועד עולם ה' צילי על יד ימיני נדעה נרדפה לדעת את ה' כשחר נכון מוצאו לא יתיצב איש בפניכם פחדכם ומוראכם יתן ה' אלהיכם על פני כל הארץ אשר תדרכו בה כאשר דבר לכם מכשפה לא תחיה ולכל בני ישראל לא יחרץ כלב לשונו אתה הראת לדעת כי ה' הוא האלהים אין עוד מלבדו ואח"כ כשילך לרחוב יכוין להרהר תמיד במצות כאשר כתבתי לעיל בפרק ב' ואפילן כשרואה השלג יחשוב שהוא אחר מארבעה מראות נגעים ומכ"ש כשיפגע בבעלי חיים ינהג כמו שכתבתי שם עיין שם פרק ב' : (ה) ותפלה זו מועלת להנצל מרוחות רעות ומכשפים ומועיל על גודל הצלחות משא ומתן ותפלתו היא עולה למעלה תחת כסא הכבוד ושני מלאכים קדישין מוכנים ללוות למאן דנפיק מתרע ביתא בעיטופא דציצית ותפילין ברישיה והני מלאכין מברכין ליה ולא יהבין למקטרגא דאיהו קאים אפתחא לאנזקא ליה ואח"כ יאמר זה השער לה' צדיקים יבואו בו ואח"כ ילך לב"ה ויתפלל לאל שיהיה לו פרנסתו בריוח ולא בצמצום בהיתר ולא באיסור ויהי מתחת יד הקב"ה ולא יהיו מסורים ביד בשר ודם : (ו) בא וראה מ"ש הזוהר פרשה לך לך ר' אליעזר הוי אזיל לבי חמוהי והוי אזיל עמיה ר' חייא ור' יוסי ור' חזקיה אמר ר' אלעזר הא חמינא דאין התעוררת מלמעלה אלא ע"י התעוררת דלתתא והכוונה

והנורא בכל לבבי ובכל נפשי דער נאך זאל ער זאגין די אכט פסוקים פון אשרי תמימי דרך וואש זייא הייבן זיך אן מיט דער ה, אונ לאזין זיך אויש מיט דער י דאש איז מרמז אויף דעם שם יה דער נאך זאל ער זאגין דעם פסוק מגדול עוז שם ה' בו ירוץ צדיק ונשגב · שבטי יה עדות לישראל דער נאך זאל ער זאגין (ד) רבש"ע זייא מיך מציל אונ מאך מיך אנטרינן פון אלירלייא זינד אין דעם זכות פון דיא דרייא מצות · מזוזה · ציצית · תפילין · אונ זאל זאגין דעם פסוק בך ה' חסיתי אל אבושה לעולם בצדקתך פלטני אונ זאל זיך מכוין זיין אין דעם פסוק וואש ער הייבט זיך אן מיט איין ב אונ לאזט זיך אויש מיט איין י דאש איז איין רמז אויף די צוועלף שבטים · אונ זאל זאגין רבש"ע אין דעם זכות פון דיא צוועלף שבטים היט מיך אונ זייא מיך מציל פון אלירלייא זינד אונ פון אלירלייא עין הרע עש זאל ניט שולט זיין אין מיר אונ ניט אין מיינע קינדר אונ אין מיינע איינקליך ביז אייביג · אונ קיין עין הרע זאל ניט שולט זיין ניט אין אונזר געלט אונ ניט אין אונזר גוף · גאט זאל היטן מיין אויש גיין אונ מיין קומן צוא חיים אונ שלום פון אצונד ביז אייביג : (ה' צילי על יד ימיני נדעה נרדפה לדעת את ה' כשחר נכון מוצאו · לא יתיצב איש בפניכם פחדכם ומוראכם יתן ה' אלהיכם על פני כל הארץ אשר תדרכו בה כאשר דבר לכם · מכשפה לא תחיה ולכל בני ישראל לא יחרץ כלב לשונו אתה הראת לדעת כי ה' הוא האלהים אין עוד מלבדו) אונ דער נאך אז ער גייט ארויש אויף דער גאס זאל ער תמיד מהרהר זיין במצות אזו וויא איך האב דער פון גישריבן אין דעם אנדרן פרק (ה) אונ דיא דאזיגע תפלה העלפט ניצול צוא ווערין פון רוחות רעות אונ פון כישוף אונ עש העלפט אויך אויף גרויש הצלחה פון משא ומתן · אונ זיין תפלה גייט אויף דעם הימל ארויף אונטר דעם כסא כבוד · אונ צווייא הייליגע מלאכים זיינן אן גיברייט צוא בלייטן צוא דעם וואש גייט ארויש פון זיין הויז אין דער פריא גיקריינט אין טלית ותפילין · אונ דיא מלאכים בענטשן אים אונ גיבן ניט קיין רשות צו דיא מקטריגים וואש שטייען אויף דער טיר זייא זאלין אים ח"ו מזיק זיין · דער נאך זאל ער זאגין זה השער לה' צדיקים יבואו בו דער נאך זאל ער גיין אין שול אריין אונ זאל מתפלל זיין צו גאט אז ער זאל אים געבין זיין פרנסה בהיתר אונ ניט באיסור אונ זיא זאל זיין פון גאט ב"ה אונ ניט פון קיין בשר ודם : (ו) קום אונ זעה וואש עש שטייט אין זוהר רבי אלעזר איז גינאמנן צו זיין שווער אונ רבי חייא אונ רבי

והכוונה להתחיל בעסקי מצות בחיבה ואז יבא השכינה לפרוס גדפהא עלייהו והוו עסקי באורייתא עד דהוי אולי אערע בהן רבי ייסא וחד יודאי גביה פתח האי יודאי לדוד אליך ה' נפשי אשא אמאי לא כתיב מזמור לדוד אלא בגין דרגיה קאמר שכונתו היה להעלות נשמתו אל מקום קדושה עליונה אשר שורשו משם א"ר אלעזר לר' יוסי חמינא דשכינתא קאתי ואתחברנא וכו' א"ר אלעזר מה שמך א"ל יועזר א"ל יועזר ואלעזר חדא מלה היא יתבו כחדא גבי חד טינרא וחידש האי יועזר כמה חידושין ורזין דאורייתא (ז) א"ל מה עבידתך א"ל מקרי דרדקי אנא באתראי והשתא אתא ר' ייסא דכפר חנן לדוכתאי וסליקו לי הגערים מגבאי ואותיבו לון לגביה והוי יהבין לי בני מתא אגרא כהאי זימנא דדרדקי הוי גבאי ואסתכלא בנפשאי דלא אתחזי לי לאתהני מינייהו למגנא ואגירנא גרמאי בחדי ההוא חכים אר"א ברכאן דאבא אצטריכא הכי קמו כולהו ובאו לפני רשב"י והויו לעין באורייתא קמי רשב"י יומא חד הוו עסקי בנטילת ידים · (ח) אמר רשב"י כל מאן דלא נטיל ידיו כדקא יאות אע"ג דאתענשו לעילא אתענשו גם כן לתתא עונשא דלתתא דגרים ליה מסכנותא ומאן דנטיל ידיו כדקא יאות גרים לגרמיה ברכאין דלעילא דשראן על ידוי ואתברך בעושרא לבתר אקדים רשב"י וחמי ליה לההוא יועזר דנטל ידיו במיא כדקא יאות ונטיל בשיעורא סגיא במים ארשב"י דרך תפלה מלא ידך מברכותיך וכך הוה מההוא יומא ולהלאה אשכח סימא [פי' אוצר] והוי לעי באורייתא כל יומא והוי יהיב מן סימא צדקה לעניים ופרנסה בסבר פנים יפות קרי עליה רשב"י ואתה תגיל בה' בקדוש ישראל תתהלל · (ט) נלמוד מזה המעשה שצריך האדם לדקדק בשכר טירחא דיליה שיהיה שכרו בעלמא דין לא על חנם שהרי החסיד הנזכר יועזר שמו הוו יהבי ליה ממון מעצמם ואפ"ה לא רצה ליהנות למגנא מהם כי רצה ליהנות

מיגיע

יוסי אונ רבי חזקיה זיינן גיוועןמיט אים האט רבי אלעזר גיזאגט עש קען אויף דער וועלט ניט גישעהן סאיי גוטש אדר בייז סיידן דער מענטש איז דאש מתעורר דורך זיינע מעשים דרום זאל דער מענטש אן הייבין מיט ליבשאפט אין דיא זאכין פון דער מצוה · אונ דענמאלט וועט דיא שכינה קומן צוא פאר שפרייטן זייערע פליגל אויף זייא · וויא זייא זיינן אזו גיגאנגן האט זייא בגעגינט רבי ייסא מיט נאך איין יהודי · האט דער יהודי גיזאגט עש שטייט לדוד אליך ה' נפשי אשא ווארום שטייט ניט מזמור לדוד אונ האט דרויף אליין גיזאגט איין תירוץ האט ר"א אים גיפרעגט וויא ער הייסט · האט ער אים גיענטפרט איך הייס יועזר האט ר"א גיזאגט יועזר אונ אלעזר איז איינע נעמן · אונ דער יועזר האט זייא מגלה גיוועןפיל סודות : (ז) האט ר"א אים גיפרעגט וואש איז דיין ווערק · האט דער יועזר אים גיענטפרט איך בין גיוועןאיין דרדקי מלמד אין מיין ארט אונ איצונד איז צוא אונז גיקומן רבי ייסא פון כפר חנן · האבין דיא לייט ביי מיר דיא קינדר צוא גינומן אונ האבין זייא אים אפ גיגעבין אונ דיא שטאט לייט האבין מיר גינעבין פון דעסט וועגין גיצאלט אזו וויא דיא צייט וואש איך האב גילערינט מיט זייערע קינדער · אבער איך האב פאר שטאנן אז איך גיהער פון זייא ניט צוא עמן אום זיסט קיין געלט · דרום גייא איך נאך דעם ת"ח רבי ייסא פון אים עפיש מקבל צוא זיין תורה · האט ר"א גיזאגט דיא ברכות פון מיין פאטר וואלט מען דא בדארפט זיינן זייא אלע אויף גישטאנן אונ זיינן גיקומן פאר רשב"י אונ האבין גילערינט תורה פאר רשב"י : (ח) איין מאל האט רשב"י גיזאגט איטליכר וואש וואשט זיך ניט רעכט צום עסין חאטשע ער ווערט גישטראפט אויף יענר וועלט · האט ער נאך אויף דער וועלט אויך דער פאר איין עונש · דאש ער ווערט איין ארום מאן · אבר דער וואש וואשט זיך וויא רעכט איז · איז ער גורם צוא זיך ברכות פון דעם הימל רוען אויף זיינע הענט אונ ער ווערט גיבענשט מיט עשירות · דער נאך האט רשב"י גיזעהן וויא דר יועזר וואשט זיך וויא רעכט איז אונ מיט פיל וואשרי האט רשב"י גיזאגט בדרך תפלה מלא ידך מברכותיך דער פיל דיינע הענט פון דיינע ברכות · אונ אזו איז גיוועןפון דעם טאג אן אונ ווייטר האט דער יועזר גפונן איין אוצר אונ האט גילערינט תורה גאנצע טעג · אונ האט גיגעבין פיל צדקה צו דיא ארעמע לייט : (ט) פון דער מעשה ווערט גילערינט אז דער מענטש מוז מדקדק זיין אז ער זאל פאר דינן זיין פרנסה ניט ער זאל נעמן צדקה דען דער חסיד יועזר האט מען דאך אים גיגעבן געלט אונ ער האט ניט גיוואלט נעמן אום זיסט קיין געלט ווארום ער האט נאר גיוואלט נהנה זיין פון זיין יגיע כפו אונ מיט וושר געלט : (י) אויך מוז

איטליכר

מגיע כפו דוקא׳ בממון של יושר ע״כ צריך כל אדם לראות שלא לרבות ממון שאינו של יושר ׃ (י) וגם צריך כל אדם ליזהר בנטילת ידים הן במים ראשונים והן במים אחרונים ואז יקוים בו מלא ידיך מברכותיך וישלח ברכה והצלחה במעשה ידיו ובכל אשר יפנה יצליח ׃

פ״ק פו **כי** אקח מועד אני מישרים אשפוט ׃ (א) דוד המלך ע״ה אמר כן עבור שראה ישראל אף על פי שאוכלין ושותין, ושמחים בשמחה של מצוה הם עוסקים חצי היום בתפלה ומאריכין בפיוטים ואחר כך לומדין תורה וזהו נרמז בתיבת מישרים לכן דוד אמר אני מישרי״ם אשפוט מ׳ של מישרים רומז למ׳ שנתנה התורה ואף שישראל עוסקים גם כן בשמחת שבת ובשמחת ימים טובים אינם מבטלים ג׳ תפלות שחרי״ת מ״נחה ע״רבית ועליהם רומזת אות שי״ן של מישרים ולפעמים כותבין השי״ן בד׳ ראשים שיש רמז לד׳ תפלות ש״חרית מו״סף מ״נחה ע״רבית ולא עוד אלא שאנו מוסיפים פיוטים ושירות של קרוב״ץ שהן ראשי תיבות קו״ל ר״נה וי״שועה ב״אהלי ״צדיקים וזהו נרמז באותיות רי״ש יוד של משרי״ם שהוא רנה ישועה ומ׳ סתומה של משרים מרמזת על הגאולה העתידה שנרמז בם׳ סתומה של למרבה המשרה לומר לך שאעפ״י שאנו שמחים וששים בחגינו אעפ״כ אנו מתפללים על הגאולה העתידה להיות שמחה שלמה כשישמח הקב״ה את ציון וירושלים ׃ (ב) ואיתא בזוהר פרשת אמור כשישראל משבחין תחלה להקב״ה בתשבחות ובזמירות בבתי בנסיות ובבתי מדרשות ואחר כך באים לביתם ומסדרים בתיהם ושלחן שלהם ואומרים הכל הוא לכבוד שבת ולכבוד יו״ט אז פותחין מלאכי השרת ואומרים אשרי העם שככה לו על כן לא יהיה קל בעיניך אמירות פיוטים של קרוב״ץ וחיוב על כל אדם לומר הפיוטים בשמחה ובכוונת הלב בשפה ברורה כי בכל פיוט ופיוט יש סודות נפלאות ולא יהיו הפיוטים דומין עליך כמשא כי הפיוטים נתחברו על פי עצות מלאכי מעלה שנגלה לר׳ אלעזר הקליר שסידר הפיוטים ע״פ א׳ ב׳ ג׳ ד׳ וע״פ תשר״ק ׃ כי כן מזמרין ומשבחין למעלה וקבלה בידי

איטליכר מענטש נזהר זיין סאיי אין דעם וואשן וואש פאר דעם עסין סאיי אין מים אחרונים אונ דערנאך וועט אין אים מקוים ווערין דער פסוק מלא ידך מברכותיך אונ גאט וועט שיקין איין ברכה והצלחה אין זיינע ווערק אונ אין אלמן וואש ער וועט זיך קערין וועט ער בגליקן אמן ׃

פרק פו דוד המלך ע״ה האט גיזאגט כי אקח מועד אני משרים אשפוט דאש האט ער גיזאגט ווייל ער האט גיזעהן אז דיא ישראל האטשע זייא עסין אונ טרינקן אונ פרייען זיך אין איין שמחה של מצוה ׃ זיינן זיי פארט עוסק האלבין טאג אין תפלות אונ זיינן מאריך אין פיוטים אונ דער נאך לערנן זייא תורה ׃ אונ דאש איז מרומז אין דעם ווארט משרים דיא מ איז מרומז צוא דיא פערציג טאג וואש דיא תורה איז גיגעבין גיווארין דיא ש איז מיט דרייא קעפליך איז זיא מרמז אז חאטשע דיא ישראל זיינן עוסק אין שמחת שבת אונ אין שמחת ימים טובים פון דעסט וועגין זיינן זייא ניט מבטל דיא דרייא תפלות שחרית מנחה ערבית אונ אמאל שרייבט מען דיא שין מיט פיר קעפליך דאש איז מרמז אויף דיא פיר תפלות שחרית מוסף מנחה ערבית ׃ אונ נאך מער מיר זיינן נאך מוסיף פיוטים אונ שירות פון קרובץ וואש דער קרובץ מאכט קול רנה וישועה באהלי צדיקים ׃ אונ דאש איז מרומז אין דיא אותיות ר״י פון משרים דאש מאכט רנה ישועה אונ דיא שלאסים ם פון משרים איז מרומז אויף דער גאולה וואש וועט קומן במהרה וואש זיא איז מרמז אין ישעיה אין דעם פסוק למרבה המשרה ׃ צוא זאגין האטשע מיר פרייען זיך אין אונזר י״ט פון דעסט וועגין זיינן מיר מתפלל אויף דער גאולה וואש וועט זיין במהרה וואש דענמאלט וועט זיין איין רעכטע שמחה ׃ אז גאט ב״ה וועט דער פרייען ציון אונ ירושלים ׃ (ב) אונ אין זוהר שטייט אז דיא ישראל לויבן פריער גאט ב״ה מיט שירות ותשבחות אין דיא שולן ׃ אונ אין בתי מדרשים ׃ אונ דער נאך קומן זייא אהיים אונ זיינן מסדר זייער טיש לכבוד שבת ׃ אונ זאגין דאש אלץ איז לכבוד שבת אונ לכבוד יו״ט ׃ דענמאלט זאגין דיא מלאכים וואול דעם פאלק וואש זיינן זיך אזו נוהג ׃ דרום זאל ניט גרינג זיין אין דיינע אויגן דאש זאגין דיא פיוטים ׃ אונ עש איז איין חיוב אויף איטליכן מענטשן צוא זאגין דיא פיוטים מיט שמחה אונ מיט כוונה פון דעם הארץ ׃ ווארום אין איטליכן פיוט איז פאר האנדין וואונדרליכע סודות ׃ אונ דיא פיוטים זאלין בייא דיר ניט גלייך זיין וויא איין משא ׃ ווארום דיא פיוטים זיינן נתחבר גיווארין דורך דיא עצות פון דיא מלאכים וואש זיינן אנטפלעקט גיווארין צוא רבי אליעזר הקליר וואש ער האט מסדר גיוועזן דיא פיוטים על

פי

בידי מפי זקנים ומפי חסידים מי שמיקל באמירת קרובץ ואומר שאינו חיוב כל כך לאומרם אינו מאריך ימים ח"ו כי כל יחידים שחברו הפיוטים היו גדולי הדור ואנשי מעשה אשר נעשה להם כמה ניסים בחייהן ובמיתתן · (ג) וכדמצינו בגדול הדור אחד הנקרא ר' שלמה אלקבץ ז"ל שהיה בקי בחכמת הקבלה ובדקדוק וחבר הרבה פיוטים ומרוב חכמתו נתקנאו בו שנאי ישראל וארב עליו ישמעאל א' והרגו וקברו בגן שלו אצל אילן תאנה והתאנה חנטה פגיה קודם זמנה ועשתה פירות תאנים גדולים ויפים מאוד ויתמהו כל יושבי העיר · (ד) והדבר בא אל מלך ישמעאלים וירא המלך הפירות ויתמה וישלח המלך אחר הישמעאל הנ"ל ושאל אותו איך התחכם לעשות פעולה לבשל הפירות קודם זמנם ומרוב הפחד לא יכול הישמעאל להשיב אל המלך כי היתה סבה מאת ה' וצוה המלך לייסר אותו ביסורים קשים ומרים עד שהוכרח הישמעאל להודות והוא שמאותו היום שהרג את היהודי רבי שלמה אלקבץ התחיל האילן לעשות פירות קודם זמנו וצוה המלך לתלות את הישמעאל הרוצח על אותו האילן הכלל העולה כי כל העדה עדת ה' כולם גדולי הדור תקנו הפיוטים לכן טוב לכוין אל זהרמז שם המחבר הפיוט או המחבר את הסליחה ויכוין שיעמור זכותו שיעלה לרצון אמירת שבח המחבר כי יש נחת רוח לאותו המחבר כשאומרים פיוטו או סליחה שלו בכוונה ובפרט בשבת וי"ט שאז הנשמות עולין עם תפלתן של ישראל וזה הטעם של הזכרות נשמות בשבתות וי"ט כי הוא עת רצון לנדור בשבת וי"ט לצדקה בעד הזכרות נשמות ולהזכירם ולהתפלל עליהם שיהיו נפשותן צרורות בצרור החיים · (ה) ומנהג יפה הוא להזכיר נשמות ולהתפלל עליהם ובפרט שצריך להזכיר נשמות אבותיו ורבו בעבור שהרביצו תורה בישראל והעמידו תלמידים הרבה ולא יאמרו בעבור שאני נודר צדקה בעד הזכרת נשמתם שמא ח"ו יעכב בתשלומי הנדר שנדר ואז יהפך אליו אותו הנשמה שנדר

צדקה

פי א"ב און על פי תשר"ק דען אזו איז מען מזמר אויף דעם הימל · און עש איז בייא מיר איין קבלה פון זקנים און חסידים · אז דער וואש איז מקיל אין דעם זאגין פון דיא פיוטים · און זאגט · עש איז ניט קיין גרוישר חיוב צו זאגין זייא דער איז ניט מאריך ימים ח"ו דען אלע וואש האבין מחבר גיוועזן דיא פיוטים זיינן גיוועזן גדולי הדור וואש צוא זייא איז גיטאן גיווארין פיל נסים בייא זייער לעבין און נאך זייער טויט : (ד) אזו וויא מיר גיפינן בייא איין גדול הדור וואש ער האט גיהייסן רבי שלמה אלקבץ וואש ער איז בקי גיוועזן אין חכמת הקבלה און אין דיקדוק און האט מחבר גיוועזן פיל פיוטים · און מחמת זיין פיל חכמה האבין די ישמעאלים זיך מתקנא גיוועזן אין אים און איין ישמעאל האט אים גיהרגת און האט אים בגראבין אין זיין גארטין בייא איין פייגן בוים · האט דיא תאנה גישפראצט אירע פירות פאר איר צייט · און עש האט אויף איר גיוואקסן זייער גרוישע און שיינע פייגין האבין דיא אלע שטאט לייט זיך פאר וואונדרט דרויף : (ד) און דיא זאך איז אן גיקומן צוא דעם מלך פון דיא ישמעאלים · האט דער מלך גיזעהן דיא פירות און האט זיך פאר וואונדרט און האט גישיקט נאך דעם ישמעאל און האט אים גיפרעגט וואש פאר איין פעולות האט ער גיטאן דיא פירות זאלין פארטיג ווערין פאר דער צייט · און מחמת פיל פחד האט דער ישמעאל גאר ניט גיקענט ענטפערין דעם מלך דען דאש איז גיוועזן פון גאט כדי דער ישמעאל זאל גיהאנגן ווערין · האט דר מלך גיהייסן דעם ישמעאל שטראפין מיט שווערע און ביטרע יסורים ביז דער ישמעאל האט גמוזט מתודה זיין אז פון דעם טאג אן וואש ער האט גיהרגת דעם יהודי רבי שלמה אלקבץ האט אויף דעם בוים אן גיהויבן צוא וואקסין פירות פאר זיין צייט · האט דער מלך גהייסן דעם ישמעאל דעם רוצח היינגן אויף דעם זעלבינן בוים דער כלל איז אז גאר דיא עדה גדולי הדור האבין מתקן גיוועזן דיא פיוטים דרום איז גוט אין זין צוא האבין דעם נאמן פון דעם מחבר בשעת ער זאגט דעם פיוט וואש ער האט מחבר גיוועזן · און בפרט אים שבתות און ימים טובים וואש דענמאלט גייען אויף דיא נשמות מיט דיא תפלות פון דיא ישראל · און נאט ב"ה פאר נעמט דורך זייא דיא תפלות פון דיא ישראל : (ו) און עש איז איין גוטר מנהג דענמאלט מזכיר נשמות זיין און אויף זייא מתפלל צוא זיין אז זייער נשמה זאל רוען אין דעם היכל צרור החיים · און בפרט ער מוז דער מאנן דיא נשמה פון זיין פאטר און זיין רבי · און ער זאל נימי זאגין בעבור שאני נודר צדקה בעד הזכרת נשמתם פון וועגין וואש איך בין מנדר צדקה פאר זייערע נשמות ווארום טאמר ח"ו וועט ער זאמין אפ צוא געבן דיא צדקה וואש ער איז מנדר · און דענמאלט דיא נשמה וואש ער

האט

צדקה בעבורו למקטרג מצאתי כתוב בשם מהרי"ל ז"ל ושמעתי טעם הגון למה מזכירין נשמות במדינות פולין באחרית של ימים טובים דע כי אחת מעשרה ניסים שהיו במקדש היא שכל ישראל היו נכנסים לבית המקדש ג"פ בשנה בחג המצות ובחג השבועות ובחג הסוכות והיו עומדים צפופים ומשתחוים רווחים וזהו היה נגד הטבע והענין כך כי בכל רגל ורגל היו באים נשמות אברהם יצחק ויעקב לבה"מ של מעלה עם כל נשמות הצדיקים והמקדש של מטה היה מסתלק והבית המקדש של מעלה היה יורד למטה ומקדש של מעלה הוא רוחני ולכן היה יכול לקבל כל כלל ישראל ולכן עכשיו שחרב הבית בעונינו צריכין אנו להזכיר נשמות אבותינו הקדושים בכל רגל ורגל כדי שיהיה זכותם עומדת לנו ולזרעינו לעד אמן מ"ו מהריז"ל:

פרק פז **איתא** בספר רזיאל הרשעים אף בפתחו של גיהנם אינם חוזרים ויכולין לחטוא ולהענש כענין רוחו של נבות היזרעאלי לכן נותנים צדקה בעד נשמת המתים ואז נשמת המתים הן פרקליטים גדולים כשמקיים האדם הנדר בעד הזכרות נשמתן ואז הקב"ה ישלח ברכה במעשה החיים וכל זה הוא אם לא יאחר ולא יעכב נדרו ואחר יציאת בית הכנסת טוב לאדם להקביל פני רבו ברגל והוא כאלו מקבל פני השכינה ועל ידי קבלת פנים שמקבל פני רבו ברגל אז בא לו הארה של ניצוץ קדוש בדמיון נשמה יתירה ואח"כ ילך לביתו לאכול ולשתות ולשמוח עם אשתו ובניו וצריך האדם לחלק מנות יפות לעניים • (ב) ודע שמצאתי כתוב בזוהר פ' בראשית רבי שמעון אמר כל מאן דחדי במועדייא ולא יהיב חולקיה להקב"ה ההוא רע עין אקרי והשטן שונא אותו ותיכף בא השטן ומקטרג עליו וסליק ליה מעלמא וכמה עאקו על עאקו מסבב ליה בגין דהנהו מסכני הן חולקיה דהקב"ה והקב"ה בעי למחדי למסכנא וסליק הקב"ה ביומין אילין למיחמי לאינון מאני תבירי דיליה ואם הקב"ה חמא דלית ליה למסכנא למיחדי אזי הקב"ה בעי למיחרב עלמא • (ג) ואז באין כל פמליא של מעלה קמי קב"ה ואמרין רבש"ע רחום וחנון איתקריאת יתגלגלו רחמיך על בניך אמר הקב"ה להו וכי לא על חסד איתבריאה עלמא דכתיב עולם חסד יבנה ואין אני רואה שום חסד שנעשית בעלמא

אמרו

האט מנדר גיוועזן צדקה פאר איר וועט זיא פאר קערט ווערין צוא איין מקטרג אויף אים • אונ אז ער זאגט יוא בעבור שאני וכו' זאל ער זעהן תיכף נאך יו"ט אפ געבן דאש וואש ער האט אין זין גיהאט בשעת מעשה צו געבן פאר דיא נשמות אונ מען גיהער צוא דער מאנן דיא נשמות פון אונזרע עלטרין דיא קדושים אין איטליכן יו"ט פון וועגין זייער זכות זאל ביא שטיין צוא אונז אונ צוא אונזרע קינדר אויף אייבג אמן:

פרק פז איתא עש שטייט אין ספר רזיאל • דיא רשעים זיינן ניט חוזר בתשובה אפילו אויף דער טיר פון דעם גיהנם • אונ זייא קענן דארטין נאך זינדיגן אונ גישטראפט ווערין • דרום גיט מען צדקה פאר דיא נשמות פון דיא מתים • דענמאלט זיינן דיא מתים גרוישע מליצים פאר דעם מענטשן אז ער איז מקיים דעם נדר אונ גיט אפ דיא צדקה וואש ער האט מנדר גיוועזן פאר זייער נשמה אונ דען שיקט גאט ב"ה איין ברכה אין אלע זייערע ווערק אונ נאך דעם אז ער גייט ארויש פון דער שול גיהער דער מענטש גיין גוט יו"ט ביטן צוא זיין רבי • אונ דאש איז גליך וויא ער איז מקבל דיא פני שכינה • דער נאך זאל ער גיין אהיים עסין אונ טרינקן אונ צוא פרייען זיך מיט זיינע קינדר • אונ ער מיז זעהן דיא ארעמע לייט אויך אפ טיילן איין מנה יפה: (ב) אונ ווייס איך האב גפונן אין זוהר פרשת בראשית רבי שמעון האט גיזאגט אז איטליכר וואש פרייט זיך אום יום טוב אונ גיט ניט קיין חלק צוא גאט ב"ה דאש היישט צוא דיא ארעמע לייט וואש זייא זיינן דער חלק פון גאט ב"ה דער ווערט גירופן רע עין אונ דער שטן האט אים פיינד אונ איז מקטרג אויף אים • אונ ברייננט אים אוועק פון דער וועלט אונ פיל צרות רינגלן אים ארום • ווייל דיא ארעמע זיינן גאטש חלק אונ גאט ב"ה וויל מאכין פרייען צוא דיא ארמע לייט אונ אין דיא טעג פון יו"ט גייט גאט ב"ה זעהן צוא זיינע צוּ בראכנע כלים • אונ אויב ער זעהט אז דער ארומאן האט זיך ניט מיט עפיש צוא פרייען • דענמאלט וויל גאט ב"ה כביכול חרוב מאכין דיא וועלט: (ג) דענמאלט קומן פאר אים נאר דיא פמליא של מעלה אונ זאגין רבונו של עולם • דוא ווערשט דאך גירופן רחום וחנון לאז דיין רחמנות זיך קייקלן אויף דיינע קינדר • זאגט גאט ב"ה צוא זייא האב איך דען ניט בשאפין דיא וועלט אויף חסד • אונ איך

זעה

אמרו מלאכי השרת הא קושטא דהאי פלוני ופלוני דאכל ורווי יכיל למעבד טיבו עם מסכנא ולא יהיב לון מיד אתי האי מקטרג ותבע רשות לרדות אבתריה ובכל סעודה דחדי ב"נ האי מקטרג אתא וחמא אי האי ב"נ אקדים טיבו למסכנא או יש מסכנא בביתא אז האי מקטרג אתפרש מהאי ביתא ולא עאל תמן ואי עאיל תמן וחמא ערבוביא דחדוון בלא מסכנא אזי סליק לעילא ומקטרג עליו הרי לך התעוררות גדול כזה ׃ (ד) וע"פ רוב מתהוים קטטות בסעודות אף שהן סעודות של מצוה במקום שאין שם דברי תורה ובמקום שאין שם עניים כי מה יש נחת רוח להקב"ה במסיבות אכילה ושתיה ואין בתוכה שמחה של מצוה ועל אחת כמה וכמה כשהשמחה היא מעורבבת בהרהורים רעים כמו במסיבה א' יושבים אנשים ונשים בחורים ובתולות בחדר אחד ועל ידי כן באים מכשולות במחולות ורוקדים אנשים עם נשים ביחד ואינן יודעין שהשטן עם הרבה מזיקים רוקדים לפניהם ולשמחה כזה מה זה עושה ועון זה הוא מצוי בעוה"ר ברוב מדינות פולין וליטא ע"כ איש הירא את דבר ה' יראה לישב אנשים בפני עצמם כדי להתרחק מהעבירה וכדי שלא יערבב השטן את השמחה של מצוה וכתיב בשמחתינו אל יתערב זר [ופי' כי זר הוא שטן] ויראה מכל סעודת מצוה ליתן חלק לעניים [כמו שכתבתי לעיל באריכות בפרק י' ע"ש] ׃ (ה) ויחשוב כל אדם בלבו הלא סוף אדם למות ובשעת פרידת הנשמה מהגוף אשר הגוף צמוק ויבש וצפד עורו על בשרו ועצמיו ותולעים שולטים בהגוף אז יחשוב איה התענוגים והעדנים שהתעדן בשרו מהם היה כלא היה ולא נשאר שום לחלוחית של רב אכילה ושתיה ויבש הוא כעץ והעון רוב אכילה ושתייה שאינו של מצוה נשאר חקוק ונרשם בגוף ועצמות מה שקילקל ע"י שרירות לבו ונפשו אחר תאות לבו ומרוב האכילה מחשבתו אינו זכה וצלולה ואינו יכול לברך את ברכת המזון בכוונה וזהו הפסד גדול כשהוא מברך ברכת המזון בלא כוונה בא וראה מ"ש בזוהר פ' ויקהל כל מאן דמברך ברכת המזון כדקא יאות בחדוא ברעותא דלבא כד סליק מההוא עלמא אתר אתתקנא ליה גו רזין עלאין בהיכלין קדישין ׃ (ו) ועוד מבואר בכמה דוכתי בזוהר כי הס"א קאים על שולחנא דב"נ וצריך ליתן לו חלקו במים אחרונים על כן צריך ליזהר מאוד שלא יהיה שם הס"א כשמתחילין לברך ברכת המזון וכשאומרים הב לן ונברך אזיל הס"א וע"כ הזהרו חז"ל תיכף לנטילת ידים ברכה דקאי אזהרה זה שאין צריכין להפסיק בין נטילת ידים מים ראשונים לברכת המוציא וכן אין מפסיקין בין נטילת מים אחרונים לברכת המזון ואפי' ללמוד תורה הזהיר האר"י ז"ל

זעה ניט קיין שום הכבד זאל גיטאן ווערין אויף דער וועלט ׃ זאגין דיא מלאכי השרת עש איז אבת דען דער דאזיגר מענטש וואש עסט אונ זעט זיך אן אונ קען טאן גוטש מיט ארעמע לייט אונ ער גיט זיי ניט קומט תיכף דער מקטרג אונ מאנט רשות נאך צוא יאגין נאך אים ׃ אבר אז דער מקטרג זעהט אז דער מענטש האט גיטאן גוטש מיט איין ארומאן אדר בייא אים עסט איין ארומאן ווערט ער אפ גישייד פון דעם דאזינן הויז ׃ (ד) אונ על פי רוב ווערין קריג אויף דיא סעודות מצוה וואש מען זאגט דארטין ניט קיין תורה אונ קיין ארעמע לייט איז דארטין ניט פאר האנדין ׃ דען וואש פאר איין נחת רוח האט גאט ב"ה פון דיא סעודות אז דרינן איז ניט פאר האנדן קיין שמחה של מצוה דרום זאל איטליכר מענטש זעהן צוא געבין איין חלק צוא דיא ארעמע לייט פון איטליכר סעודה ׃ (ה) אונ איטליכר מענטש זאל טראכטין אין זיין הארץ פאר וואר דער סוף פון דעם מענטשן איז דאך צוא שטארבין ׃ אונ בשעת דיא נשמה שייד זיך אפ פון דעם גוף ׃ ווערט דער גוף איין גיטרוקין אונ פאר דארט אונ ווערים גיוועלטיגן אין דעם גוף ׃ נוא וואו זיינן דיא תענוגים וואש ער האט זיין לייב גיזעניפט פון זייא זייא זיינן גלייך וויא זייא זיינן גאר ניט גיוועזן אונ דיא זינד פון דעם פיל עסין אונ טרינקן וואש איז ניט גיוועזן קיין סעודות מצוה דש איז איבר גיבליבן אויש גיקריצט אונ אן גיצייכנט אין זיין גוף מיט דיא ביינר וואש דורך זיין פיל עסין אונ טרינקן איז ער גיקומן צוא כמה מכשולים ׃ אונ זיין מחשבה איז ניט גיוועזן קלאר צוא בענטשן מיט כוונה אונ דורך דעם האט ער איין גרוישן שאדין דער זוהר שרייבט איטליכר וואש בענטשט מיט חדוה אונ מיט כוונה פון זיין הארץ ׃ דער נאך אז ער שטארבט גיט מען אים איין הויך ארט אין גן עדן ׃ (ו) אונ אויך שטייט אין זוהר אויף פיל ערטר אז דיא סטרא אחרא שטייט בייא דעם מענטשינש טיש ׃ אונ מען מוז אים געבין זיין חלק מיט דיא מים אחרונים ׃ אונ מען טאר ניט מפסיק זיין צווישן

ז"ל שלא להפסיק בין מים אחרונים לברכת המזון ופעם אחת היה בא חכם אחד איש קדוש מתלמידי של ר' משה קורדוורי אצל הקדוש האר"י ז"ל והאר"י ז"ל קיבל אותו בסבר פנים יפות · (ז) ובשעת הסעודה השגיח האר"י ז"ל עליו שאינו אוכל כדרך הבריאים וראה בו שהיה לו כאב באחד מאיבריו ושאל האר"י ז"ל לאותו האורח למה אינו אוכל והשיב לו האורח כי זה ימים רבים אשר הכתף שלו כאוב לו ביותר ואז הסתכל בו האר"י ז"ל ואמר בודאי היית אתה מפסיק בין מים אחרונים לברכת המזון א"ל כן הוא שרגיל היה ללמוד פרק משניות בין הנטילה לברכת המזון והוי ס"ל דדברי תורה צורך סעודה הוא כמ"ש רז"ל כל שלחן שאין אומרים עליו דברי תורה כאילו אכלו מזבחי מתים א"ל האר"י ז"ל לכן בא אליך הכאב דוקא בכתף שעברת על דברי חכמים שאמרו תיכף לנטילת ידים ברכה ותכ"ף הוא אותיות כתף ונתן האר"י ז"ל עצה להחסיד שיקבל עליו שלא להפסיק בנטילה אזי ירופא מהחולי עד כאן · (ח) הרי לך שהקב"ה הוא מדקדק עם כל אחד ואחד וכל מעשיו הוא בחשבון במדה ובמשקל והוא הדבר שזכרנו כל מי שלא בירך ברכת המזון בכוונה הרי הס"א על שולחנו וכל מי שמברך בכוונה יזכה לשמוע ברכת המזון לעתיד מפי דוד המלך כשיעשה הקב"ה אריסטון לצדיקים לעתיד לבא כי אין הקב"ה מקפח שכר שום בריה אפילו שכר שיחה נאה וכן מצינו בזוהר פ' תרומה כל מי שאומר שירת הים בכוונה זוכה לראות פני המלך המשיח מעוטר בהאי כתרא דאתעטר הקב"ה בשעה שעברו ישראל את הים וזכי לשבחא ההיא שירה תמן · (ט) ויהא רעוא קמיה קב"ה דבגין שירתא קדישא דאמרי ישראל בכל יומא ובפרט בההוא שני יומי סיומא דפסח נזכה לראות פני משיחנו מעוטר בכתרא האמור לעיל ונזכה לשורר ההוא שירתא בעדת צדיקים בימינו במהרה אמן מ"ו מהרר"י ז"ל :

החדש

צווישן דיא מים אחרונים אונ צווישן בענטשן · אונ דער האר"י ז"ל האט מזהיר גיוועז אז מען טאר ניט מפסיק זיין אפילו צוא לערנן תורה נאך דיא מים אחרונים פאר דעם בענטשן אונ איין מאל איז גיקומן איין חכם פון די תלמידים פון רבי משה קארדווירי צום האר"י ז"ל האט ער אים זייער שיין צוא גינומן : (ז) בשעת עסין האט דער האר"י ז"ל אכטונג גיגעבין אז ער עסט ניט וויא איין גזונטר מענטש אונ האט פאר שטאנן אז ער מוז האבין איין וויא טאג אין איין אבר פון זיינע איברים · האט דער האר"י ז"ל אים גיפרעגט ווארום עסטו ניט · האט דער אורח אים גיענטפרט דען עש איז אלאנגע צייט וואש דער אקסיל טוט אים זייער וויא · האט דער האר"י אויף אים ניקוקט אונ האט גיזאגט דוא האשט בוודאי מפסיק גיוועזן צווישן מים אחרונים אונ צווישן בענטשן האט דער אורח גיזאגט עש איז אמת איך פלעג לערנן איין פרק משניות נאך דיא מים אחרונים פאר דעם בענטשן האט דער האר"י אים גיזאגט דרום איז דיר גיקומן דער וויא טאג אין דעם אקסיל ווייל דוא האשט עובר גיוועזן אויף דיא רייד פון דיא חכמים ז"ל וואש זייא האבין גיזאגט נאך דיא מים אחרונים זאל מען תיכף בענטשן אונ דאש ווארט תיכף איז דיא אותיות כתף דאש איז טייטש אקסיל · האט דער האר"י ז"ל אים איין עצה גיגעבן ער זאל אויף זיך מקבל זיין אז פון היינט אן אונ ווייטער זאל ער שון ניט מפסיק זיין וועט ער גהיילט ווערין פון דעם קראנקייט : (ח) נוא איז גידרונגן אז גאט ב"ה איז מדקדק מיט איטליכן בזונדר · אונ אלע זיינע מעשים זיינן מיט דער מאס אונ מיט דער צאל אונ מיט דער וואג · אונ דער וואש בענטשט מיט כוונה דער וועט זוכה זיין צוא הערין לעתיד לבא דאש בענטשן פון דוד המלך ע"ה אויף דער סעודה פון דעם לויתן · אויך שרייבט דער זוהר דר וואש זאגט דיא שירה אז ישיר מיט כוונה דער וועט זוכה זיין צוא זעהן דעם מלך המשיח וויא ער וועט זיין גיקריינט מיט דער קרון וואש גאט איז גיוועזן גיקריינט אין דער צייט אז דיא ישראל זיינן גינאנגן אויף דעם ים אונ האבין גיזונגן דיא שירה : (ט) אונ עש זאל זיין דער ווילן פון גאט ב"ה ; אז וועגין דעם זכות פון דער הייליגר שירה וואש דיא ישראל זאגין אלע טאג אונ בפרט אין דעם פייט פון שביעי של פסח אונ אחרון של פסח זאלין מיר זוכה זיין צוא זעהן דאש פנים פון אונזר מלך המשיח וויא ער איז גיקריינט מיט דער קרון וואש פריער שטייט אונ מיר זאלין זוכה זיין צוא זינגן דיא שירה צווישן דיא צדיקים במהרה בימינו אמן :

החודש

פרק פה **החדש** הזה לכם לכ"ם הוא אותיות מלך לרמז שהחודש ניסן הוא מלך וראש לכל החדשים ויש ליתן טעם כי י"ב צירופי הוי"ה הן ועל כל חודש מאיר ניצוץ צירוף הוי"ה ועל חודש ניסן מאיר שם הוי"ה כפשוטו יהו"ה וכשמתחלף לצירופים הוא מורה על קצת מניעות רחמים גמורים משא"כ שם יה"וה ביושר וכסדר אז הוא מורה על רחמים גמורים ובשביל כן הנשמות הקדושים מתפללים בחודש ניסן על החיים כדי שהשם הוי"ה יהיה מאיר על ישראל בהשקפה של רחמים · (ג) וכן בחודש תשרי מתפללים המתים על החיים אע"פ שאז מאיר שם א' מי"ב צירופים על חודש תשרי שאינו מעורר רחמים גמורים מ"מ ע"י קול השופר מעורר רחמים ובמה שאנו מברכים ואומרים ברוך אתה ה' שומע קול תרועת עמו ישראל ברחמים ובאשר כי מדה במדה לא בטלה לעולם מוטל עלינו לעשות חטיבה מול הטיבה להתפלל ג"כ על דנשמות הקדושות כמו כן הנשמות הן מתפללים עלינו והיה בחודש תשרי אז חיוב זה מוטל עלינו שאנו הולכים בכל ערב ר"ה וערב יוה"כ על הקברים להתפלל ונותנין צדקה עבור החיים ועבור שוכני עפר אבן בחודש ניסן בעבור היות שם יהו"ה מאיר בחודש ניסן ברחמים גמורים לכן אסור בניסן להתענות ולומר בו תחינות ולכן אין המנהג בניסן לילך על בית החיים להתפלל על הקברים ולומר תחנונים כמו בשאר ימים כדי שיהיה החודש ניסן כולו קודש · (ג) ובמה נעשים חטיבה מול חטיבה לנשמות הקדושים הנזכרים ע"כ נכון מאד לקיים דברי פה קדוש מהר"ר ישעיהו סג"ל בעל ספר שני לוחות הברית לקרות מיום ר"ח ניסן דבר יום ביומו נשיא אחד מי"ב נשיאים של חנוכת המזבח הכתובה בפ' נשא ואחר שיקרא בכל יום נשיא של אותו היום יאמר תפלה קצרה יהי רצון מלפניך ה' אלהינו ואלהי אבותינו שתאיר היום בחסדך הגדול על נשמתין קדישין דמתחדשין כצפרים ומצפצפים בשבחין ומצלאין על עמא ישראל רבונו של עולם תכנים ותעייל הנך צפרים קדישין לאתר קדישא דאתמר עלייהו עין לא ראתה אלהים זולתך יהי רצון מלפניך ה' אלהי ואלהי אבותי שבאם אני עבדך משבט פלוני שקראתי בתורתך פרשה של הנשיא היום אזי יאירו נא עלי כל ניצוצין קדישין וכל האורות קדושות הכלולות בקדושת זה השבט ואהיה מלובש בקדושת זה השבט להבין להשכיל בתורתך וביראתך לעשות רצונך כל ימי חיי אני וזרעי וזרע זרעי מעתה ועד עולם וכה יאמר דבר יום ביומו והוא מנהג כשר וישר ונכון הוא ובהיות כי הצדקה היא תבלין לכל התפלות כמו שהתבלין הוא טוב לכל דבר מאכל להמתיק את המאכל כך הצדקה הוא טוב קודם התפלה

פרק פה החודש הזה לכם דאש ווארט לכם זיינן די אותיות מלך · דאש קומט מרמז זיין אז דער חודש ניסן איז איין מלך אונ איין ראש צו אלע חדשים דער טעם דער פון איז · וייל דער שם הויה קען מתהלף ווערין אויף צוועלף צירופים אונ איטליכר צירוף איז קעגין איין חודש פון דעם יאר אונ אין דעם חודש ניסן איז דער צירוף פון דעם שם הויה כסדר אזו וויא ער שטייט גישריבן אויף אלע ערטר · אונ דאש ווייזט אויף גרויש רחמים · אונ דרום זיינן דיא מתים מתפלל אויף דיא לעבדיגע אין דעם חודש ניסן פון ווענין דער שם הויה זאל לייכטן אויף דיא ישראל מיט רחמים : (ג) אונ אזו אויך אין דעם חודש תשרי זיינן דיא מתים מתפלל אויף דיא לעבדיגע חאטשע דענמאלט לייכט דאך אננדר צירוף פון שם הויה וואש ער איז ניט לויטר רחמים · פון דעסט ווענין דורך דעם קול פון שופר ווערט דער וועקט רחמים · אונ אזוא וויא מיר מאכין איין ברכה ברוך אתה ה' שומע קול תרועת עמו ישראל ברחמים גילויבט ביסטו נאט וואש הערט דאש קול פון שופר פון זיין פאלק ישראל מיט רחמים · דרום איז מוטל אויף אונז מיר זאלין אויך מתפלל זיין אויף דיא היילינע נשמות אין אין דעם חודש תשרי אונ צוא גיין אויף דיא קברים אונ צו געבין צדקה פאר דיא נשמות · אבר אין דעם חודש ניסן טאר מען ניט פאסטין אונ מען טאר אין אים ניט זאגין קיין שום תחינות · דרום איז אין ניסן ניט דער מנהג צוא גיין אויף דעם בית הקברות דארטין מתפלל צוא זיין פאר דיא מתים אונ זאגין דארטין תחנות פון ווענין דער חודש ניסן זאל זיין אין גאנצן הייליג : (ג) אונ מיט וואש דען ווילין מיר טאן איין חטיבה דיא מתים אום ניסן שרייבט דער של"ה מען זאל פון ר"ח ניסן אן זאגין אלע טאג דעם נשיא פון דעם טאג אונ דער נאך זאל ער זאגן דיא תפלה וואש שטייט אין דיא סידורים יהי רצון מלפניך ה' אלהינו ואלהי אבותינו שתאיר היום בחסדך הגדול על נשמתין קדישין וכו' אונ וייל דיא צדקה איז צוא אלע תפלות וויא בשמים צוא איין

עסין

התפלה שאדם מתפלל על נשמותיהן קדישין כאמור ובלבד שיתן אדם צדקה עבור הנשמות ע"כ קודם שיתחיל לקרות פרשת הנשיא שבכל יום ויום מן ר"ח ניסן ואילך עד יום י"ב בניסן יתן או ידור איזה דבר כפי השגת ידו לצדקה ובצדקה זו הוא מזכה כל אותו השבט ועוד יש ליתן טעם לשבח על מה שכתבתי שמתפללין הנשמות קדושות בחודש ניסן דוקא על חיי בני אדם כי ידוע מ"ש רז"ל מרחיקין מן שור שחור בחודש ניסן מטעם שהשטן מרקד בין קרניו והענין הוא כתב הרב האר"י ז"ל כי בימי ניסן מתחילין הדשאים להצמיח ולפרות בארץ שיוכל השור לאכול ממנו וכהיום בעו"ה רוב העולם המה נכשלים בחטאים ובפשעים קצתם נכשלים בדברם דברי לשון הרע וליצנות וקצתם במחשבות רעות וקצתם חוטאים בגופן והנה יש ג' מיני עונות עון פשע חטא ובכל יום חדשים לבקרים מתחדשים לחובה והעוונות מכריעין הזכיות ובעבור כן נשמות היוצאים מן בני אדם במותם נדחים הן מהוץ לפרגודא קדישא ויורדים מטה' וסגורים בקרקע העולם וכאשר הדשאים והעשבים מהחילין לצאת מהארץ אז נשמות הרשעים מתדבקין בהעשבים כדי שיאכלם בעלי חיים ואח"כ כשיאכל האדם את הבשר או את העשבים ואם האדם הוא כשר על ידו נתקן אותו הנשמה שהיא מגולגל בעשב או בבשר ומקרבין את הנשמה לקדושה על ידי ברכה ואז הנשמות הנדחין יוצאים מאפילה לאור גדול והנה טבע השור שהוא אוכל דשאים הרבה אז מתכנשין בקרבו אלו הנשמות הרחוין ובזמן היותם מסוגרים בארץ ניתוסף בשור עזות וגבורה של הס"א ואז הוא מועד להזיק ובפרט שור שחור כיון שהשחרות מורה בלאו הכי על ההיזק ולכן נכון הוא להתפלל על אותן הנשמות הנדחת שנדבקן בהעשבים ובפרט אותן הנשמות שמתדבקין בעשבין שאין עולין מהרה למקום הראוי למצוא להם מנוחה נכונה ולכן צריך האדם להתפלל בכל חודש ניסן באומרו המאיר לארץ ולדרים עליה ברחמים יהרהר שיאיר עליהם הקב"ה ברחמים לעלותם עם הנשמות הנדחים שנרמזים בתיבות "אור כמ"ש הרב האר"י ז"ל בפסוק ויאמר אלהים יהי אור והנה לא בחנם השטן מרקד בין קרניו של השור כי עיקר גאות של השור הוא בקרניו כמו התרנגול שיש לו גאוה בכרבלתו ולכן מצא השטן שם מקום לחניתו במקום הגאוה וזה תוכחת מגולה על כל בעלי גאוה המתגאים בשביל עושרם או בשביל חכמתם או בשביל יחוסם או בשביל למודם יהיה מה שיהיה אף אם הם עוסקים בתורה מ"מ אם יש בהם מדת הגאוה אזי הם מרכבה לס"א וזהו האות מה שנזכר שהשטן מרקד בין קרניו של שור שחור ששם מקום הגאות ולפ"ז נ"ל שמפני כך אותו פרק שירה שהשור אומר שירה בכל יום אשירה לה' כי גאה גאה וגו' ר"ל שהוא מודה ומשבח לה' כי לו נאה הגאוה והגדולה ולא לבני אדם וכמש"ה ה' מלך גאות לבש · (ד) ובהיות שכל החידש ניסן הוא ימי רצון ע"כ מקדימין הנשמות קדושות להתפלל בעדינו כמש"ה לקדושים אשר בארץ המה ואדירי כל חפצי בם ותמיד הנשמות מצטערים בצרות ,בני אדם וכשאיזה גזירה נגזרת ה"ו אזי הן מקדימין לתפלה אך שאין להם רשות לגלות ולהגיד בפירוש לבני אדם רק לפעמים באים בחלום להגיד ברמז וכיוצא בו וכמו שמצינו ברבינו יחיאל אביו של רבינו אשר ז"ל שהיה לו חבר בעירו והית ג"כ חסיד גדול והיו אוהבים מאוד זה לזה והיו זקנים ואנשי מעשה מופלגים בתורה ובחסידות ונשבעו

עסין דרום איידר ער הייבט אן צוא לייענן דעם נשיא פון איטליכן טאג זאל ער עפיש געבין אדר מנדר זיין אין צדקה אריין ווערליג זיין פאר מעג · אונ מיט דער צדקה איז ער מזכה גאר דעם שבט וואש זיין נשיא האט דעם טאג מקריב גיוועזן איין קרבן אין משכן : (ד) אונ ווייל אלע די טעג פון ניסן זיינן ימי רצון · דרום זיינן דיא היילינגע נשמות דענמאלט מתפלל פאר אונז · דען דיא נשמות זיינן תמיד אן גיברייט פאר אונז מתפלל צוא זיין אונ אז דיא לעבדיגע מענטשין האבין צער זיינן זייא זיך אויך דענמאלט מצער אונ אז עס ווערט נגזר ח"ו עפיש איין גזירה · פעדרין זייא זיך מתפלל צוא זיין זיא מבטל צוא זיין נאר זייא האבן קיין רשות ניט מגלה צוא זיין דאש צוא לייט נאר אמאל קומן זייא בחלום אונ זאגין עש ברמז · אזו וויא מיר געפינן בייא רבינו יחיאל דר פאטר פון רבינו אשר ז"ל דאש ער האט גיהאט אין זיין שטאט איין חבר וואש ער איז אויך גיוועזן איין גרושר חסיד · אונ זייא האבין זיך איינש עש אנדרע זייער ליב גיהאט · האבין זייא ביידע גישווארין אז דער ערשטר צווישן זיי וואש וועט פריער שטארבין · זאל קומן צו זיין חבר צו חלום אונ זאל אים דר ציילן וויא עש גייט מיט אמענש בשעת ער שטארבט אונ וויא מען איז זיך

ונשבעו יחד שהראשון שביניהם שימות תחלה יבא בחלום לחבירו ויגיד לו דרכי מיתה והילוך הנשמה (ה) ויהי היום נפטר חבירו של רבינו יחיאל ז"ל ובהיותו בבית החיים קודם הקבורה עמד רבינו יחיאל ואמר אל הקהל שמעו רבותי כי כן וכן נשבענו יחד אני וחבירי המוטל עכשיו לפני מת ולכן אני מזכיר לו בפניכם שיקיים את שבועתו ואז ראו כל האנשים שארונו של המת היה מזדעזע מעט ויפתחו ארונו כי סבורין היו שהחיה המת הנ"ל ואז רק עפעפיו מתנודדים ואמרו כולם פה אחד שזה הוא סימן בקריצות עיניו שאין יכול להגיד לו מאומה ואעפ"כ אחר שלשים יום בא ההסיד המת ונראה לו בחלום להרב רבינו יחיאל ובקש ממנו שימחול לו על שבועתו כי אין לו רשות להגיד לו מאומה עד כאן המעשה · (ו) הכלל העולה כי בחודש ניסן צריכין אנו להתעורר כמו בחודש תשרי וע"כ כתיב משכו וקחו לכם צאן וגו' ודרשו רז"ל משכו ידיכם מעבודת כוכבים ומשאר מדות הרעות שהן דומין לעבודת כוכבים וזהו מדת הגאוה וגסות רוח והמעלים עיניו מהצדקה ולשון שקר העבירות כאלו הן נחשבים כאלו עובד עבוד' כוכבי' על כן כל אחד יודע מרת נפשו ומדותיו הרעים להסיר המכשול מעליו קודם ביאת חג הפסח וכבר אמרו רז"ל שצריך כל אדם לטהר עצמו ברגל בטהרת הגוף ובטהרת הנשמה ובזכות זה נזכה לטהרה ולביאת משיחנו ואליהו הנביא אמן מהרר"י ז"ל :

פרק פט **ושמרתם** את המצות ראוי להתבונן למה אמרה התורה במצוה זו לשון שמיר הנופל על ענין הצריך שמירה מן גזלנים או מן גנבים אמנם דע כי בהוציא ה' את עמו ישראל בניסים גדולים ונפלאים והפיל תחלה השר של מצרים עם שאר המקטריגים כדי שלא יוכלו לקטרג ועדיין עומדים עלינו בקטרוגיהם אבל בהגיע החג הקדוש הוא חג הפסח מתנוצצים ומתעוררים

נוהג מיט דער נשמה נאך דעם טויט : (ח) ויהי היום איז רבינו יחיאלש חבר נפטר גיווארין · אונ אז ער איז גיוועזן אויף דעם בית הקברות אידר מען האט אים נאך בגראבין איז דער רבינו יחיאל אויף גישטאנן אונ האט גיזאגט צו דעם עולם הערט צוא מיינע רביים אזוא אונ אזוא האבין מיר גישווארין איינש צום אנדרין · דרום דער מאן איך אים היינט פאר אייך ער זאל זיין שבועה מקיים זיין · האבין אלע מענטשין גיזעהן וויא דער ארון פון דעם מת האט זיך אביסל גישאקלט · האבין זייא גיעפנט זיין ארון דען זייא האבין גמיינט אז דער מת איז לעבדיג גיווארין · האבין זייא גיזעהן וויא זיינע ברעמן פון דיא אויגן שאקלין זיך · האבין אלע גיזאגט אז דאש איז איין סימן אז ער האט קיין רשות ניט צוא זאגין אים קיין שום זאך פון דעסט וועגין נאך שלשים איז דער חסיד דער מת גיקומן צוא חלום צוא דעם רבינו יחיאל אונ האט אים גיבעטין ער זאל אים מוחל זיין זיין שבועה · דען ער האט קיין רשות ניט אים צוא זאגין קיין שום זאך : (ו) דער כלל איז אז אין דעם דעם חודש ניסן מוזן מיר זיך דער וועקין תשובה צוא טאן אזו וויא אין דעם חודש תשרי · אונ דרום שטייט אין פסוק משכו וקחו לכם צאן האבין אונזרע חכמים ז"ל גידרשת דאש ווארט משכו · ציהט אוועק אייערע הענט פון צוא דינן כוכבים אונ פון דיא איבריגע שלעכטע מדות וואש זיינן גליך צוא דער עבודת כוכבים דאש איז דיא מדה פון גאוה אונ דער וואש פאר הוילט זיינע אויגן פון צדקה געבין · אונ דער וואש האט איין פאלשע צונג · אזעלכע עבירות זיינן גליך וויא ער דינט די כוכבים · דרום איטליכר ווייסט דאך וואש פאר עבירות ער האט גיטאן · מוז ער דאש אפ טאן פון זיך אידר עש קומט דער יו"ט פון פסח · אונ אונזרע חכמים ז"ל האבין שוין גיזאגט אז איטליכר מענטש מוז פאר יו"ט זיך מטהר זיין דעם גוף אונ דיא נשמה אונ אין דעם זכות וועלין מיר זוכה זיין צוא טהרה אונ אז משיח אונ אליהו הנביא זאלין קומן במהרה אמן :

פרק פט עש שטייט אין פסוק ושמרתם את המצות אונ איר זאלט היטן דיא מצות · דא דארף מען צוא פאר שטיין ווארום האט דיא תורה גיזאגט ביי דער דאזיגר מצוה דאש לשון פון היטן וואש דאש גשיקט זיך ביי אזו אזאך וואש מען דארף עש היטן פון גזלנים אדר גנבים נאר ווייש אז גאט ב"ה האט אויש גצויגן זיין פאלק ישראל מיט גרוישע אונ וואונדרליכע נסים פון מצרים · האט ער צום ערשטין אראפ גיווארפין זייער שר מיט אלע מקטריגים פון וועגין דיא מקטריגים זאלין ניט קענן מקטרג זיין · אונ דיא מקטריגים שטייען נאך אויף אונז אויף מיט זייערע מקטריגם · אבר אז עש גרייכט דער הייליגר יו"ט פסח דער וועקין זייא זיך אויף אונז מקטרג צוא זיין אונ ווילן גורם

זיין

ומתעוררים עלינו לקטרג ומבקשים לגרום רעה אל עמא ישראל · (ג) אבל הקב"ה צוה עלינו באזהרת אכילת מצה והמצוה ההיא מכרעת הס"א והמקטריגים שלא יוכלו לקטרג עלינו דמיון מזוזה שבבית ושם שד"י כתוב עליו מבחוץ והואיל הדבר כן צריכה עיסה של המצות שמירה גדולה מפני ס"א שלא יהיה להחיצונים שום דביקות ח"ו וכל מקום שנאמר בתורה חמץ מרמז על ס"א והיכא דכתיב מחמצת מרמז על נוקבא בישא של ס"א דהיא לילי"ת הרשעה וסמאל ולכן צריכין אנו לשמור את המצות משום חימוץ ונופל על זה לשמירה ושמרתם את המצו' כמו שהוכרח אדם לשמור עצמו מפני הגזלנים וחמסנים הבאים עליו להורגו ולקחת את נפשו וכל אשר לו כי היא קליפה תקיפא זו היא סוד חמץ ומחמצת ועל האי קליפה נאמר וכל הרשעה כלה כעשן תכלה וכו' וחלילה להיות להם דביקות בקדושה העליונה אפילו כמלא נימא כמש"ה ולא ידבק בידך מאומה מן החרם ולכן איסור חמץ הוא במשהו · (ג) ונכון ללמוד לבית ישראל בהיותן מגעילין ומלבנין את הכלים מפני החמץ שיכוונו שכמו כן יבער הקב"ה היצר הרע והרשעה שהיא הלילי"ת מן הארץ ובטוחים אנו בהקב"ה להעבירם מהארץ ומנהגן של ישראל תורה היא לגרר שולחנות וספסלים וכותלין מפני חשש חימוץ וה' יתברך עיניו פקוחות על כל מעשה בני ישראל עדת סגולתו אשר כל טרחתם הוא לביעור חמץ כל ימי חודש ניסן וכמו כן יגרר הקב"ה את כל הנגעים הבאים מס"א ומקטריגים ובהיות כי כל עניני טורח של חג המצות הקדוש הוא באהבה ובשמחה ולכן צריכין ישראל לשמור עצמם מרב רגז ומכל שכן שלא יהיה ריב ומצה ומחלוקת ביניהם · (ד) וכל מה שיקנה לצורך ביתו יאמר בפיו שאני קונה זאת לצורך החג וכמ"ש וצריך להזהר שלא יהיה במעות ובמה שיקנה לצורך חג הקדוש הזה שום גזל או פרוטה משאר איסורים כי אז נותן כח להס"א שיהיה להם חלק בקדושה וקי"ל דחמץ אוסר במשהו ובהגיע העת לילך אל המים לשאוב מים של מצה או מים של מצות אף שהוא רב ופרנס ונגיד בישראל לא יקפיד על כבודו מלמנוע לילך בעצמו לשאוב מי מצה ומכל שכן מים של מצוה וכל אחד מישראל יזדרז בשמחה של מצוה שיזכהו הקב"ה בחיים לשאיבת מים של מצוה לשנה הבאה ולשאוב מים בששון ממעיני הישועה כשנזכה לראות בעינינו מים חיים מבארה של מרים הנביאה

ויבחור

זיין ביז : (ב) דרום האט גאט ב"ה אונז גיבאטין מיט איין אזהרה מיר זאלין עסין מצות : אונ דיא מצה מאכט אונטר טעניג דיא סטרא אחרא אונ דיא מקטריגים זייא זאלין ניט קענן אויף אונז מקטרג זיין · דרום מוז דאש טייג פון דער מצה האבין גרויש היטונג פון חמץ כדי דיא חיצונים זאל דרינן ניט האבין קיין שום בהעפטונג ח"ו · אונ וואו עש שטייט אין דער תורה דאש ווארט חמץ איז דאש מרמז אויף דער סטרא אחרא אונ וואו עש שטייט דאש ווארט מחמצת איז דאש מרמז אויף דיא נקבה בישא פון דער ס"א דאש איז דיא לילית הרשעה · דרום גישיקט זיך בייא דער מצה דאש לשון היטונג · אזו וויא דער מענטש דארף זיך היטן פאר גזלנים וואש קומן אים צוא הרגנן אונ צוא נעמן גאר זיין פאר מעג · אזו דארף ער היטן דיא מצות פון חמץ דאש איז דיא שטארקע קליפה · אונ חלילה דיא קליפה זאל האבן איין בהעפטונג אין דער אייבערשטר קדושה אפילו וויא איין האר גרויש · דרום איז אום פסח דר איסור חמץ במשהו : (ג) אונ עש איז רעכט צוא לערנן, צו מאנזבלין אונ ווייבר וואש כשרין אונ גליהען דיא כלים פון חמץ זאלין זייא זיך מכוון זיין בשעת מעשה · אז אזו אויך זאל גאט ב"ה אויש ראמין דעם יצר הרע אונ דיא לילית פון דער וועלט · אונ מיר דינן בטוח אין גאט ב"ה · אז ער ווערט זייא אויש ראמין פון דער וועלט · אונ דער מנהג פון דיא ישראל איז איין תורה אויש צוא קראצן דיא טישן אונ דיא בייגק אונ דיא ווענט פון וועגן טאמר איז דארטין פאר האנדן חמץ · אונ גאט ב"ה קוקט אויף אלע מעשים פון דיא ישראל זיין גליבטע עדה וואש גאר זייער טירחא איז סבער צוא זיין דעם חמץ · אונ אזו אויך זאל גאט ב"ה אויש קראצן אלע נגעים וואש קומן פון דער ס"א אונ פון דיא מקטריגים : (ד) אונ אלץ וואש ער קויפט פון פסח וועגן זאל ער זאגין מיט זיין מויל דאש קוף איך לכבוד יו"ט · אונ ער מוז נזהר זיין אין דעם געלט וואש ער קויפט לכבוד פסח זאל דרינן ניט זיין קיין גזל געלט · אונ אז עש קומט די צייט צוא גיין אן שעפין מצה וואשר · חאטשע ווען ער איז איין רב אדר איין פרנס אדר איין גרוישר עושר זאל ער ניט מקפיד זיין אויף זיין כבוד אונ זאל גיין אליין אן שעפין מצה וואשר · אונ איך האב אויך גיזעהן

צו

ויבחור כלים הנקיים שלא יהא בהם שום לכלוך לשאוב בהם מי מצוה ויקח שני כלים לכל לילה משני הלילות כלי מיוחד כמו שנהג החסיד מהרי"ל ז"ל וגם ראיתי נוהגין להרבה גדולי ישראל כשהיו שואבים מים לוקחים כלי קטן והיו סופרים בכל פעם שישפוך א' ב' ג' ד' ה' ו' עד שהיו סופרים כל כ"ב אותיות שבתורה כדי להמשיך קדושות אותיות של התורה אל תוך המים וכן יעשה לתוך כלי שני מי מצוה השייך לליל שני ואם הוא איש זקן או שיש לו איזה חולי ואינו יכול לילך בעצמו לשאוב מים אזי ימתין וישמור על פתח ביתו כשרואה שנושאין מים של מי מצוה ירוץ לקראתם ויקחם וישאם לביתו וכן נהגו הרבה גאונים כשהיו רואים שמביאים לביתם מים של מי מצוה היו רצים לקראת המים הקדושים והיו נושאים על כתפיהם והכניסו לביתם והיו נזהרין להעמיד המים במקום נקי שאין שם ליכלוך וסרחון וטוב מאוד שלא תיגע במים אשה נדה ויהיו המים מכוסים במטפחות נקיים בלתי שום לכלוך כי הגלוי הוא אסור מצד הנחש והס"א · (ה) וכשהוא הולך לשאוב מים למצוה וכן בחזירתו עם המים שאובים לא ידבר עם שום אדם כי אם בלשון הקודש כי עבודת הקדש עליו בכתף ישאו וקודם שישאוב מים אזי ירחוץ ידיו תחלה · ואח"כ יברך על בדיקות חמץ וקבלה היא בידי מן רבותי שהיו מצווים להניח חמץ בעשרה מקומות נגד עשרה מכות שהביא הקב"ה על המצרים וכנגד עשרה דינים שהקב"ה יהיה עתיד לבע"ר ולנע"ר ולכרו"ת ולהמ"ס להרו"ס ולעק"ר ולנתו"ץ ולנתו"ש ולכלו"ת ולקעק"ע היצר הרע · (ו) וכנגד זה הקב"ה הוא מקדש את א"י בעשר קדושות כדאיתא בפרק קמא דמסכת כלים וצריך שיבדוק בעיון רב ולא בדרך ארעי וכמו שחופש ומגרר חמץ מחורים וסדקים ע"י אור הנר של שעוה שבידו כן הקב"ה יבער כל זוהמת ס"א אשר עתיד הס"א להטמין ולהחבא מפני אור השכינה אשר יופיע הקב"ה לחפש ירושלים בנרות ואז יתבטל ויתבער היצר הרע וכל הס"א מן העולם ויטוהר כל הארץ בעשרה קדושות העליונות במהרה בימינו אמן מ"ו מהרר"י ז"ל :

פרק צ **בערב** פסח שהוא ארבעה עשר בניסן ישכים בהשכמה כדי שלא יהא נכשל חס ושלום באכילת חמץ אחר ארבע שעות על היום והתחלת היום הוא מעמוד השחר ועמוד השחר

צו פיל גדולי ישראל דאש אז זייא האבין אן געשעפט מצה וואסר · האבין זייא גנומן איין קליינע כלי אונ אלע מאל וואש זייא האבין ארייז גיגאסין פון דער קליינר כלי אין דער גרוסר כלי אריין · האבין זייא גיציילט א' ב' ג' ד' ה' ו' ביז זייא האבין אויש גיציילט אלע צווייא אונ צוואנציג אותיות פון דער תורה פון וועגין צו ציהן אין דער וואסר ארייז דיא קדושה פון דיא אותיות פון דער תורה · אונ אויב ער איז איין אלטר מאן אדר איין שלאפר זאל ער ווארטין אויף זיין טיר אונ אז ער דער זעהט וויא מען טראגט דיא מצה וואסר · זאל ער לופן אנטקעגן זייא אונ זאל זיא נעמן אונ טראגין צו זיך אהיים · אונ אזו האבין זיך נוהג גיוועזן פיל גאונים אונ זיינן נזהר גיוועזן דיא וואסר צו שטעלין אין איין ריין ארט · אונ זאש איז זייער גוט אז קיין אשה נדה זאל ניט אן ריהרן אין דער וואסר · אונ דיא וואסר זאל זיין צו גידעקט מיט ריינע טיכליך ווארום דאש וואש איז אויף גידעקט איז אסור מצד הנחש אונ דיא סטרא אחרא : (ה) אונ אז ער גייט אן צו שעפין מצה וואסר · אונ אויך אז ער גייט קאריק מיט דער מצה וואסר · זאל ער ניט רעדין מיט קיין שום מענטש נאר אויף לשון הקודש · אונ איידר ער שעפט אן דיא וואסר · זאל ער פריער וואשין דיא הענט · אונ איך האב בקבלה אז בשעת בדיקות חמץ זאל מען לייגין צעהן שטיקליך ברויט אין צעהן ערטר דאש איז קעגן דיא צעהן מכות וואש גאט ברוך הוא האט גיבראכט אויף דיא מצרים : (ו) אונ קעגן דעם וועט גאט ב"ה הייליגן ארץ ישראל מיט צעהן קדושות אונ ער מוז בודק חמץ זיין מיט גרויש עיון · אונ אזו וויא ער זוכט אונ קראצט אויש דעם חמץ פון דיא לעכר אונ שפאלטין דורך דיא ווערקסנע ליכט וואש ער האט אזו אויך וועט גאט ב"ה אויש ראמן נאר די זוהמא פון דער סיטרא אחרא וואש זיא וועט זיך בהאלטין פאר דעם ליכטיקייט פון דער שכינה אונ דערנאך וועט בטל ווערין אונ אויש גיראטט ווערין דער יצר הרע אונ נאר דיא ס"א פון דער וועלט אונ נאר דאש לאנד וועט גריינקט ווערין מיט דיא צעהן אייבערשטע קדושות במהרה בימינו אמן :

פרק צ **בערב** אום ערב פסח זאל איטליכר מענטש גאנץ פריא אויף שטיין פון וועגין ער זאל ניט נכשל ווערין ח"ו צו עסין חמץ נאך פיר שעה אויף דעם טאג

השחר הוא כשהרקיע התחיל להאיר בקו לבן מצד מזרח מתוח לארכו בין צפון לדרום וזהו עמוד השחר [כן הוא מבואר ברמב"ם ובפי' הרב בעל תוספת יום טוב וכן ע'קר [רבים בעו"ה מקילין מאוד שאוכלין חמץ אחר ד' שעות אוי ואבוי על חטא גדול כזה שעוברים על דברי חכמים במזיד והם ח"ו בכלל פורץ גדר ישכנו נחש ובחני חנם מכניסין את עצמן לעונש גדול הזה בדוק ומנוסה והוא קבלה בידי סן רבותי מי שמיקל לאכול חמץ אחר ד' שעות לא יפטור מסיבה גדולה באותה שנה ואפי' אם לא יעבור עליו שום סיבה בזה השנה, אזי יש לו לדאוג יותר שבודאי מאספים עליו עונשים קשים להאבידו בפעם אחת מהעולם באיזה סיבה רעה ע"כ כל איש הירא וחרד לדבר ה' יזהר באיסור זה באשר שכל דברי חכמים ז"ל הן כגחלי אש׃ (ב) וראיתי רבים אשר להוטים אחר גרונם וממלאים כריסם בריבוי מאכלים בשחרית בע"פ ואח"כ שותין שכר עד שמשתכרין ועבור זה בהגיע זמן לאפות מצות של מצוה באים שיכור לעזור את אפית המצה ואפית המצות ואין דעתם מתיישב עליהם להנתן לבם אל קדושת המצות וזולת זה הן נכשלים שמוכרים חמץ אין סוכרים החמץ כראוי ואין מכירתו כלום וכל זה הוא בגרם שהוא להוט אחר גרונו ושרירות לבו ולא כן צריך להיות מנהג ישראל הכשרים שכל עניינם וכל מעשיהם צריכין להיות בצדק ובהשכל ובדעת בקדושה ובטהרה וביראה ובאימה לטהר את הנשמה ולא יכוין להנאות הגוף ובפרט בעסק מצות החג הזה אשר המה עסוקים ויש בו איסור כרת׃ (ג) ויש קבלה בידי כל טורח שאדם מטריח את עצמו לכבוד יום טוב של פסח והוא עיף ויגע בהטורח אזי בעסק זה הוא הורג כל המזיקים הנקראים נגעי בני אדם והעוסק בטרדת מצוה של ימי הפסח הוא ,מתקן התיקון של הוצאת שכבת זרע לבטלה והלב יודע מרת נפשו שכמעט אחד מאתנו לא ניצל מחטא זה ע"כ מוטל על כל אחד ואחד מישראל לתקן מאי דאפשר וה' ברוב רחמיו וחסדיו יקבל

פון דער צייט וואש דער מארגין שטערין גייט אויף׃ אונ פיל לייט זיינן בעונותינו הרבים מקיל דרינן אונ עסין חמץ אום ערב פסח נאך פיר שעה אויף דעם טאג אונ ווייא אויף דיא זינד דען זייא זיינן עובר במזיד אויף דיא רייד פון דיא חכמים׃ אונ זייא זיינן ח"ו אין דעם כלל פון פורץ גדר ישכנו נחש׃ אונ גאר אום זוסט ברייננן זייא זיך אריין צוא איין גרוישן עונש אונ דאש איז בדוק ומנוסה אונ איך האב עש בקבלה פון מיינע רביים אז דער וואש איז מקיל צוא עסין חמץ אום ערב פסח נאך פיר שעה אויף דעם טאג׃ אויף דעם וועט בוודאי קומן דאש יאר עפיש איין סיבה׃ אונ ווען עש האט זיך גיטראפין דאש איינר האט גינעסן חמץ נאך פיר שעה אויף דעם טאג אונ עש איז ניט גיקומן אויף אים קיין סיבה׃ דארף ער זיך נאך מער זארגין ווייל מען זאמלט בוודאי אויף אים צום הויף שווערע עונשים מען זאל אים מיט אמאל מאכן פארלירן פון דער וועלט׃ דרום איטליכר מענטש וואש פארכט זיך פאר גאט זאל נזהר זיין ניט צוא קומן צוא דעם איסור׃ (ב) אונ איך האב גיזעהן פיל לייט וואש זיינן להוט נאך זייער האלז אונ זייא דער פילין זייער בויך מיט פיל עסין ווארג דער נאך טרינקן זייא פיל ביר ביז זייא ווערין שיכור׃ אונ דורך דעם אז עש גרייכט דיא צייט פון צוא באקין מצות מצוה קומן זייא שיכור הייד צוא העלפין אונ באקין דיא מצות אונ זייער דיעה איז ניט מיושב אויף זייא צוא נעבן זייער הארץ אויף דעם הייליקייט פון דיא מצות׃ אונ הוץ דעם ווערין זייא גישטרויכלט דאש זייא פאר קופן ניט רעכט דעם חמץ׃ אונ דאש קומט אלץ מחמת זייער דיעה איז ניט מיושב מחמת שיכרות׃ אבר ניט אזו דארף זיין דער מנהג פון דיא ערליכע יהודים דאש אלע זייערע ענינים אונ זייערע מעשים דארפין זיין מיט גירעכטיקייט אונ מיט קלוגשאפט אונ מיט שכל אונ מיט הייליקייט אונ ריינקייט אונ פארכט צו ריינקן די נשמה׃ אונ זאל זיך ניט מכוין זיין פון וועגין דיא הנאה פון דעם גוף׃ אונ בפרט אין דעם עסק פון דיא מצות פון דעם יום טוב וואש דרינן איז פאר האנדן איין איסור כרת׃ (ג) אונ איך האב בקבלה אז אלע טירחות וואש דער מענטש איז זיך מטריח לכבוד דעם יו"ט פון פסח אונ ער ווערט מיד אין דער טירחא אדר אין דעם עסק וואש ער טוט לכבוד פסח׃ הרגת ער דער מיט אוועק אלע מזיקים וואש זייא ווערין גרופן נגעי בני אדם׃ אונ איז מתקן דעם תיקון פון הוצאת זרע לבטלה׃ אונ דאש הארץ פון איטליכן מענטשן ווייסט דאך זיין ביטרקייט דאש כמעט אפילו איינר פון אונז איז ניט ניצול גיווארין פון דער עבירה פון זרע לבטלה׃ דרום איז גיווארפין אויף איטליכן יהודי מתקן צוא זיין דאש וויא ווייט ער קען אונ גאט ב"ה מיט זיינע פיל חסדים זאל

יקבל מחשבות טובות של ישראל עמו וימהר עלינו לגאלנו · (ד) וחייב כל אדם לטהר עצמו ברגל זהו ודאי אין הפירוש שיטהר עצמו ברגל ממש דוקא אלא צריך לטהר עצמו קודם כניסת הרגל כדי שיקבל הרגל בקדושה ובטהרה וסוד הרג"ל הוא קדושת השם הוי"ה במילואו עולה לחשבון ע"ב כזה יו"ד ה"י וי"ו ה"י ושם אהי"ה עולה במספר קס"א וקס"א וע"ב הן גימ' רג"ל וזהו הסוד שיטהר שני שמות קדושים שהן קדושת הרג"ל והרב האר"י ז"ל כ' שבשעת הטבילה יכוין לקבל הארות ב' שמו' אהי"ה הו"יה כי זהו הסוד שחייב אדם לטהר עצמו ברגל ואם הוא זקן או חלוש או חולי לא יסכן נפשו במצוה זו כי אין הקב"ה חפץ שיבאו בני אדם לידי סכנה אלא יוכל לטהר עצמו בתשעה קבין במים שאובין או ירחץ גופו מחגורה ולמטה וגם זה יקובל ברצון לפני הקב"ה ואח"כ יראה האדם לעס"ק בהלכות פסח בתורה מאי דאפשר · (ה) והרב הגאון מהור"ר ישעיהו סג"ל בספר של"ה כתב קודם טבילה מצוה לרחוץ גופו בחמין ובכל ערב יום טוב נכון לעשות כן ובפרט בערב פסח כי זה הענין מבואר בזוהר ויקרא שביום י"ד בניסן כשמבערין החמץ בשריפה יכוין כי אז הוא בן חורין והוא יצא משעבוד היצר הרע שהוא השטן ועתה בשריפת החמץ מורה שיבער היצר הרע מהעולם ובתוכנו ה' והקליפות והרשעה כלה יבטלו מהעולם ואז יהיה ה' אחד ושמו אחד ולכך הביעור חמץ הוא בי"ד בניסן שאז הלבנה היא במילואה ואין לקליפות שום שליטה על התינוקת שרוצין הקליפות לעורר דין עליהם בחולי הנכפה בר מינן כיון שהלבנה במילואה מה שאין כן כשהלבנה בחסרונה אז יש שליטות הקליפות להפיל לתינוקות בחולי הנ"ל ולכן כתיב יהי מאר"ת ברקיע חסר וי"ו ולא כתיב מאורות בוי"ו ולכן צריך האדם לכוין בשעת הביעור שהוא נעשה בכח גמור וגובר על הקליפות · (ו) ולכן ראיתי מנהג יפה להשים עצי ההושענא על האש ששורפין בו החמץ ויש בו טעם כמוס וטעם הנגלה הוא כמ"ש הפוסקים בכמה מקומות הואיל ואתעביד בהו חדא מצוה נעביד בו מצוה אחריתא הכלל

העולה

זאל מקבל זיין דיא גוטע מחשבות פון זיין פאלק ישראל · אונ זאל איילן אונז אויש צוא לייזן : (ד) אונ איטליכר מענטש בדארף זיך מטהר זיין אום יו"ט איז ניט דאש פירוש ער זאל זיך מטהר זיין טאקע אום יו"ט · נאר דאש פירוש איז ער דארף זיך מטהר זיין איידר יו"ט גייט ארייך פון וועגין ער זאל מקבל זיין דעם יו"ט מיט קדושה אונ טהרה את ערב יו"ט זאל ער זיך טובלן לכבוד יו"ט אונ אויב ער איז איין אלטר מאן אדר איין שלאפר · זאל ער זיך ניט מסכן נפש זיין אין דער מצוה צו טובלן זיך דווקא · ווארום גאט ב"ה וויל ניט אז מענטשן זאלן קומן לידי סכנה נאר ער קען זיך מטהר זיין ער זאל אויף זיך גיסן ניין קבין וואסר · אדר ער זאל אפ וואשין זיין גוף פון דעם גארטיל אן ביז אראפ אונ דאש וועט אויך אן גינומן ווערין ברצון פאר גאט ב"ה · אונ דער נאך זאל דער מענטש זעהן לערנן הלכות פסח וויא וייט ער קען : (ה) אונ דער של"ה שרייבט איידר ער טובלת זיך לכבוד יו"ט · איז איין מצוה ער זאל אפ וואשין זיין גוף אין ווארם וואשר · אונ אלע ערב יו"ט איז דאך רעכט אזו צוא טאן אונ בפרט אום ערב פסח דען דער ענין איז בשייד אין זוהר · דאש אין דעם פערצטן טאג אין ניסן אז מען פאר ברענט חמץ · זאל ער זיך מכוין זיין · אז דענמאלט ווערט ער איין בן חורין אונ גייט ארויש פון דעם שיעבוד פון דעם יצר הרע דאש איז דער שטן · אונ איצונד מיט דעם פאר ברענן דעם חמץ ווייזט דאש אז דער יצר הרע זאל אויש גיראמט ווערין פון דער וועלט · אונ מיר אלע זיינן היילג אונ צווישן אונז איז גאט · אונ דיא קליפות אונ גאר דאש רשעות זאלין בטל ווערין פון דער וועלט · אונ דרום פאר ברענט מען דעם חמץ אין דעם פערצטן טאג אין ניסן · וייל דענמאלט איז דיא לבנה במלואה דאש זיא שיינט דענמאלט גאנץ העל · אונ דיא קליפות האבין קיין שליטה ניט דענמאלט אויף דיא קינדר צוא דער וועקין אויף זייא דעם דין זיי מזיק צוא זיין מיט חולי נכפה בר מינן · דרום מוז דער מענטש דאש מכוין זיין בשעת חמץ פאר ברענן וואש דאש ווערט ניטאן מיט כח אונ דענמאלט שטארקט ער זיך אויף דיא קליפות · (ו) אונ דרום האב איך גיזעהן איין גוטן מנהג צו פאר ברענן חמץ מיט די הושענות אונ אין דרינן איז פאר האנדן איין בהאלטנר סוד · אונ דער פראסטר טעם איז אזו וויא דיא פוסקים שרייבין אויף פיל ערטר וייל עש איז מיט דעם שון גיטאן גיווארין איין מאל איין מצוה · זאל מען דער מיט טאן נאך אמאל איין

מצוה

העולה כי ביעור חמץ מורה על החירות מסטרא אחרא וא"כ חיוב גדול באותו הפעם שצריך לרחוץ בהמים כדרך השבוים היוצאים מבית השבי מרחיצין עצמן בחמין ואח"כ יתעסק בעשיתו באפיות המצות כדי להכניס עצמו בקרושה העליונה ויעשה בשמחה ובחדוה המצות של מצוה לצורך סדר ב' ליגות וזה יהיה יחוד להקב"ה ושכינתיה כדאיתא בזוהר פ' ויקרא שם וזה לשונו בגין כך ישראל מתקנין ליחוד הקב"ה ושכינתיה ביתא כל ההוא יומא וכו' דהא בההוא לילה זוגא עילאה קדישא אתער ואשתכח וה"ד הוא הלילה ובהצעת השלחן והסיבה שעושין שמציירין ומייפין הסיבה כדרך כל מנהג ישראל עיקר כוונה צריך לתקן ההסיבה לכבוד הקב"ה ושכינתיה וע"כ יזהר מאוד לתקן ההסיבה דווקא על ידי ישראלית ומה טוב מאור ע"י ישראלית הטהורה מטומאת הנדה ומכל שכן שיותר טוב ע"י בתולה ישראלית שלא ראתה נדה עדיין פשיטא הוא טוב ומשובח יותר · (ז) ואיתא בזוהר פ' ויקרא בעי למחדי בההוא ליליא בגין דחדוותא משתכח לעילא ותתא וע"כ צ"ל שירות ותשבחות של אותו הלילה בשמחה ובגילה ולא להראות שום לב רגז וכן מזהיר הזוהר בכמה מקומות דחיוב הוא על בר נש לאשתעי ביציאת מצרים ובההיא סיפורא כונס הקב"ה לכל פמליא דיליה ואמר להו זילו ושמעו סיפורא ושבחא דקא חדאן ברזא דפורקנא דמאריהון כדין אתיין ואודין ליה להקב"ה על כל אותן ניסין וגבורין וכל פמליא דלעילא אודאן ליה על עמא ישראל דאית ליה בארעא דחדאן בחדוה דפורקניה דמאריהון כדין אתוסף חילא וגבורתיה לעילא וישראל בההיא סיפורא יהבין חילא למאריהון וכל העולמות דחלין מקמי הקב"ה הנך רואה גודל השבח של סיפור יציאת מצרים · (ח) ע"כ יראה לומר ההגדה במתון ולא לאמרו במהירות ואל יהא דומה עליו למשא ח"ו ודע לך כי מצות עשה מן התורה להיות לכל אחד מישראל לזכרון תמיד כל ימי חייו הניסים שעשה הקב"ה לאבותינו ולנו ובהגיע יום זה מחויב לספר חסדי ה' לפניו כמש"ה והגדת לבנך ביום ההוא וגו' ועל זה בא עלינו המצוה של סיפור יציאת מצרים בכל שנה ושנה ובכל דור ודור בליל פסח כי בזכות זה הקב"ה יפרוש כנפיו תמיד עלינו להציל אותנו

מן

מצוה · דער כלל דער פון איז אז דאש פאר ברענן חמץ ווייזט אויף חירות פון דער ס"א · דרום איז דאש מאל איין גרושר חיוב ער זאל זיך וואשין אין ווארעמע וואשר · אזו וויא דיא שבוים וואש גייען ארויש פון דער תפיסה וואשן זיא זיך אפ מיט ווארמע וואשר און דער נאך זאל ער עוסק זיין אין דיא מצות באקין · פון וועגין ער זאל זיך אריין ברייננן אין דר אייבערשטר קדושה · און זאל מיט חדוה באקין דיא מצות פון וועגין דיא סדרים פון ביידע נעכט פון פסח · און דאש וועט זיין איין יחוד צו קוב"ה ושכינתה אזו וויא עש שטייט אין זוהר פרשת ויקרא · אויך דאש צום טיש גרייטין און דיא העסע בעט בעטין וואש דיא ישראל זיינן זיך נוהג דיא דאזיגע נאכט פון פסח · מוז דער עיקר כוונה זיין דרינן פון וועגין דעם כבוד פון גאט ב"ה מיט זיין שכינה · דרום זאל בעטין דיא העסע בעט נאר דווקא איין ישראלית וואש איז טהור פון דער טומאה פון נדה · און מכל שכן אז עש איז נאך בעשר אז אזו איין בתולה וואש האט נאך גאר ניט גיזעהן קיין נידות זאל בעטן דיא העסע בעט · און אין זוהר פרשת ויקרא שטייט אז דיא נאכט פון פסח מוז דער מענטש זיך פרייען ווייל דענמאלט ווערט גפונן איין פרייד אויף דעם הימל און אויף דער וועלט · דרום מוז מען זאגין דיא שירות ותשבחות מיט שמחה און פרייד און ניט צו ווייזן קיין שום צארינדיג הארץ און אזו אויך איז דר זוהר מזהיר אין פיל ערטר אז עש איז איין חיוב אויף דעם מענטשין צו דר ציילין אין יציאות מצרים דיא דאזיגע נאכט · און גאט ב"ה זאמלט איין גאר זיין פמליא און זאגט צוא זייא · גייט הערט דאש דער ציילונג און דעם שבח וואש זייא פרייען זיך אין דעם אויש לייזונג פון זייער הער און זייא קומן און לויבן צוא גאט ב"ה אויף דיא אלע נסים און גבורות · און גאר דיא פמליא פון דעם הימל לובן אים אויף דעם פאלק ישראל וואש ער האט אויף דער ערד · וואש זייא פרייען זיך מיט דעם וואש זייער הער האט זייא אויש גלייזט · דענמאלט ווערט גימערט כח און שטארקייט אויף דעם הימל און אלע עולמות פארכטין זיך פאר גאט ב"ה · נוא זעהסטו דאך דאש גרוישקייט פון דעם שבח פון דעם דר ציילונג יציאות מצרים : (ח) דרום זאל ער זעהן זאגין דיא הגדה מיט ישוב און ניט גיך · און עש זאל בייא זייא ניט גלייך זיין ח"ו וויא איין משא · און ווייש אז עש איז איין מצות עשה מן התורה אז איטלכר יהודי זאל תמיד גידיינקן דיא ניסים וואש גאט ב"ה האט גיטאן צוא אונזרע עלטרין און צוא אונז · און אז עש גרייכט

מן הסכנה בכל הדרכים ויעשה לנו נסים ונפלאות אבל מי שההגדה עליו דומה למשא ואומר בעל כרחו או בעצלות ובלי שמחה וכוונת הלב אז אינו זוכה להעשות לו נס כשהוא במקום הסכנה הנה קצרתי בענין זה עיין באריכות בספר של"ה ובהגיע לומר מעשה בר' אליעזר ור' עקיבא יכוין למ"ש האר"י ז"ל שיש למעלה ש"ע נהורין הבאים משני שמות הקדושים של מי א"ל כמוך נושא עון ועובר על פשע וגו' ושל י"י א"ל רחום וחנון כי ב' פעמים א"ל כזה אל"ף למ"ד במילואם הן גימ' ש"ע וש"ע נהורין אלו מקבלין נשמות בעלי תורה שלומדין תורה לש"ש והם בעלי יראה ואז מאירים על ראשם ש"ע נהורין הנזכרים ועוד מ"ה כמנין שם הוי"ה במילואה כזה יו"ד ה"א וא"ו ה"א ומ"ה נהורין באין לתלמידי הכמים מצד הוראת שלהם ובודאי תנאים ואמוראים הראשונים היו מושלמים בתורה וביראה ואל זה מרמז תיבות מ"ה ש"ע שהן בהיפוך אתוון מעשה בר' אליעזר ור"ע וכו' כי מעש"ה הן אותיות מ"ה ש"ע נהורין שיאירו אלינו בזכות התנאים ואמוראים • (ט) ודע ענין גדול כתב הרב האר"י ז"ל כשמגיע באמירת ההגדה לוהיא שעמדה לאבותינו וכו' עד תיבת והקב"ה הצילנו מידם יגביה הכוס כשיתחיל לומר והיא שעמדה דתיבת והיא קאי אשכינה שהיא תמיד עמנו ועוד דע ענין נכון לפי דעתינו כי לפי הנראה בעת שהרג משה רבינו את המצרי זה היה התחלת מפלה ונפילות מצרים ומאז התחיל להתיש כח שר של מצרים • (י) כי הרב האר"י ז"ל כתב בכתביו דמרע"ה הרג למצרי בשם אחד מן מ"ב שמות והוא שם הנקרא [יכ"ש] ויוצא מפסוק מ"י שמ"ך לאי"ש שר ושופט כי השם הזה היה משפיל את מצרים ועל שם זה רמז דוד המלך ש"פטני י"הוה כ"צדקי הרומז בר"ת שם יכ"ש ובהיות כי עלינו חיוב לספר ביציאת מצרים ע"כ נראה לי דשם זה הוא מרומז בר"ת של לי"ל ש"מורים שהוא גימ' שם יכ"ש וליל זה נקרא ליל שמורים לפי שהוא משומר מן המזיקים ולכן אין אנו קורין ק"ש בליל זה להראות שאני מאמינים בהקב"ה שהוא ישמור אותנו מכל המזיקים ופגעים בב' לילות הפסח כאשר שהשם הנ"ל הוא מכניע כל הרשעה ולכן חיוב עלינו רק להרבות בספור יציאת מצרים וכל המרבה לספר הרי זה משובח מ"ו מהרר"י ז"ל :

פסח איז ער מחויב צו דער ציילין דיא חסדים פון גאט אונ דרום איז חל א"יף אונז אלע יאר דיא מצוה פון צוא דער ציילן יציאות מצרים אין דר ערשטר אונ אין דר אנדרר נאכט פון פסח • דען בזכות זה וועט גאט ב"ה פאר שפרייטן זיינע פליגל אויף אונז מציל צו זיין פון סכנות דרכים אונ וועט אונז טאן ניסים ונפלאות • אבר דער וואש דיא הגדה זאגין איז בייא אים גלייך וויא איין משא • אונ זאגט זיא איבר דאנק • אדר מיט פולקייט • אונ אן שמחה אונ אן כוונה פון דעם הארץ • דער איז ניט זוכה אז עש זאל אים גיטאן ווערין איין נס אז ער איז אמאל אין איין מקום סכנה : (ט) אונ ווייש אז אגרוישע זאך שרייבט דער האר"י ז"ל דאש אז ער גרייכט אין דער הגדה צוא והיא שעמדה לאבותינו ולנו • זאל ער אויף הייבן דעם כוס ביז והקב"ה הצילנו מידם וואררום דאש ווארט והיא גייט אויף דער שכינה • וואש זיא איז כביכול תמיד מיט אונז • נאך ווייס אז בשעת משה רבינו האט גיהרגת דעם מצרי איז דענמאלט גיוועז דער אן הייב פון דער מפלה פון מצרים • אונ פון דענמאלט אן האט דער שר פון מצרים אן גיהובן שלאף צוא ווערין : (י) דען דער הרב האר"י ז"ל שרייבט אז משה רבינו ע"ה האט ניהרגת דעם מצרי מיט איין שם פון דיא צווייא אונ פערציג שמות אונ דאש איז דער שם (יכ"ש) אונ ער קומט ארויש פון דעם פסוק מ"י שמ"ך לאי"ש • דען דער דאזיגר שם (יכ"ש) האט משפיל גיוועזין דיא מצרים • אונ אויף דעם שם האט דוד המלך ע"ה מרמז גיוועזן שפטני י"י כצדקי וואש די ראשי תיבות דער פון זיינן דער שם (יכ"ש) אונ וויל עש איז אויף אונז איין היוב דיא נאכט פון פסח צוא דער ציילין אין יציאות מצרים דרום איז דער שם מרומז אין דיא אן הייב ווערטר פון ליל שמורים וואש זיא טרעפט אן וויפל דער שם (יכ"ש) אונ דרום ווערט דיא נאכט גירופן ליל שמורים • וויל זיא איז גהיט פון דיא מזיקים • אונ דרום לייענן מיר ניט קיין קריאת שמע אין דער דאזיגר נאכט צוא ווייזן אז מיר גלייבין אין גאט ב"ה אז ער וועט אונז היטן פון דיא מזיקים איןביידע נעכט פון פסח • וויל דער דאזיגר שם (יכ"ש) איז מכניע אלע רשעות אונ דרום איז איין חיוב אויף אונז צו מערין צו דער ציילן אין יציאות מצרים • אונ איטליכר וואש מערט צוא דער ציילן אין יציאות מצרים דער איז גילובט :

פרק

פרק צא **דוד** המלך אמר גם צפור מצאה בית ודרור קן לה וגו' בודאי לא לחנם אמר דוד כן ולא על סתם צפור אמר הכי דמאי רבותא איכא שצפור מצא בית וצפור דרור מצאה קן לה אבל הענין הוא מבואר בזוהר פ' בלק כי העולמות וחדרים שיש למעלה בגן עדן אשר הצדיקים יושבים שם מסודרים בתלת שורין ובהנך שורין יש הדרים והיכלות מלאים צדיקים אשר עליהם נאמר עין לא ראתה אלהים זולתך והצדיקים יושבים ביקר וגדולה ועטרותיהן בראשיהם ובין הני שורות שם מטיילין נשמות הצדיקים אשר עדיין לא זכו כל כך כמו אותן הצדיקים שהן יושבין על מקומם אכן גם הטיול אשר מטיילין בין השורות הוא להם לעונג גדול ויש להם נחת רוח ועליהם נאמר גם צפור מצאה בית אף שהן בין השורות אפ"ה מצאו גם שם בית ומקום מנוחה מהאי עונג ומאי דקראו צפור הוא שבשביל שבחודש ניסן הצפרים מתחילין לצפצפים כן בג"ע הנשמות מתלבשין בדמות צפרים בחודש ניסן ובכל בקר ובקר הם מצפצפים כצפרים והאי צפצופא שבחא דקב"ה הוא וצלותא על חיי בני נשא בגין דאלין יומין ישראל כלהו מתעסקין במצות ועבדין פקודין דמארי עלמא ואינון צדיקים דיתבי לגו בהיכלין טמירין דאתמר עליהון עין לא ראתה ונקראים דרור דאית להון דרור וחרות מכולם ואינו קן מיוחד לבא למדור כמו קן מתוקן ומוכן היטיב ואי תימא במאי זכיין אינון צדיקים דיתבין לגו בהיכלין טמירין יותר מאינון צדיקים שבין השורות ולז"א אשר שתה אפרוחיה את מזבחותיך י"י צבאות פירוש אינון דבהיכלין טמירין לגו הם אשר זכו להעמיד בני ת"ח העוסקים בתורה שבכתב ותורה שבע"פ שהן נגד ב' מזבחות שבמקדש ותלת זמנין בשתא הקב"ה בעי לאשתעשע בהנך צדיקים ופתחין להו היכלא חד תמן עושין עטרות לעטר בהם משיח צדקנו לעתיד לבא והנה נזכר לעיל דבחודש זה כל ישראל עוסקים במצות לבער חמץ בהגעלה ובליבון וההדחה והעירוי והבדיקות חיטים בנפה והטחינה והלישה והעריכה וחריקוד ואפייה והיסק התנור כל עסק נחשב למצוה מיוחדת ואפייה והיסק התנור כל

עוסק

פרק צא דוד המלך ע"ה האט גיזאגט גם צפור מצאה בית

אויך דער פויגל האט גיפונן איין הויז ודרור קן לה

אונ דער פרייער פוגיל האט זיך גפונן איין נעסט אונ דאש האט דוד בוודאי ניט גיזאגט אויף איין סתם פוגיל ווארום וואש איז דען דיא רבותא אז איין פויגל האט גפונן איין הויז · נאר דער ענין איז בשייד אין זוהר פרשה בלק דאש דיא עולמות אונ דיא הדרים וואש עש איז פאר האנדן אין גן עדן וואש דיא צדיקים זיצן דארטין · זיינן זייא גיסדרת אין דרייא שורות אונ דיא צדיקים זיצן מיט כבוד אונ גדולה אונ זייערע קרונן זיינן אויף זייערע קעפ אונ צווישן די שורות שפאצירן זיך דיא נשמות פון די צדיקים וואש זייא האבין נאך ניט אזו פיל זוכה גיוועון אזו וויא דיא צדיקים וואש זייא זיצן שוין אויף זייערע ערטר · נאר דאש שפאצירן וואש זייא שפאצירן זיך צווישן דיא שורות איז דאש פאר זיי אויך גרויש תענוג אונ האבין דר פון נחת רוח אונ אויף זייא ווערט גיזאגט דער פסוק גם צפור מצאה בית אויך דיא נשמות וואש האבין נאך ניט זוכה גיוועון צוא זיצן צווישן דיא צדיקים אויף זייער ארט נאר זייא שפאצירן צווישן די שורות דיא גפינן אויך איין הויז אונ איין רואונג דער מיט אונ דרום רופט ער זייא צפור ווארום ווייל אין דעם חודש ניסן הייבן אן דיא פייגליך צוא פיפצן · אזו אויך אין גן עדן קליידן זיך אן דיא נשמות אזו וויא דאש גישטאלט פון דיא פייגליך אונ לויבן גאט · אונ בעטין אויף דעם לעבין פון דיא לעבדיגע מענטשן · ווייל אין דיא דאזיגע טעג זיינן אלע ישראל עוסק אין מצות · אונ טוען דיא גיבאט פון גאט ב"ה · אונ דיא צדיקים וואש זיצן נאך העכר אין בהאלטנע היכלן ווערט גיזאגט קיין אויג האט דאש ניט גיזעהן · דיא ווערין גירופן דרור · ווייל זייא האבין מער פרייאקייט אונ פרייד פון אלע אונ אויב דוא וועשט וועלין זאגין פאר וואש האבין דיא צדיקים זוכה גיוועון צוא זיצן אין די בהאלטנע היכלות מער פון דיא צדיקים וואש זיצן צווישן די שורות דאש איז ווייל זייא האבין זוכה גיוועון מעמיד צו זיין קינדר תלמידי חכמים וואש זייא לערנן תורה שבכתב אונ תורה שבעל פה וואש זייא זיינן קעגין דיא מזבחות פון דעם בית המקדש אונ דרייא מאל אין יאר פרייעט זיך גאט מיט דיא דאזיגע צדיקים אונ מען עפינט זייא איין היכל וואש דארטין מאכט מען קרונן מיט זייא צוא קריינן לעתיד לבא אונזר גירעכטן משיח · אונ נון פריער ווערט דער מאנט · אז אין דעם דאזיגן חודש זיינן דיא ישראל עוסק במצות · דאש זייא כשרן אונ גליהן אונ אפ שווייניקן נאך דעם כשרין · אונ אויף ניסין הייס וואשר בשעת כשרין אונ קלייבן אדר אונטר מאכין דיא ווייץ · אונ זייא מאלין

עסק נחשב למצוה מיוחדת וע"כ ישר וכשר לעשות מלאכה ממלאכות הנזכרים ע"י ישראלית ובהיות כן ראוי להדר אחר עשיית המצות בחודש זה וכל הירא לדבר ה' יחשוב בעין שכלו איך לחדש איזה דבר מצוה כי גם זה נכלל בדברים קדושים של מאמר הנזכר שבחודש זה מתעסקים במצוה ושפיר מתפרש הכתוב החודש הזה לכם לטהר את נפשותיכם צריכין ליתן צדקה ופרנסה לעניים כי בפסח נידונין על התבואה ופריך מאי קמ"ל אר"י על התבואה ממש דאמר ר"י בשנה שעברה נתן להם הקב"ה תבואה כדי סיפוקא דעלמא והנה כשרואה הקב"ה שהבריות לא יצאו י"ח בעשיית הצדקה נגד השפע טוב שנתן להם הקב"ה בתבואה והבריות לא נתנו מעשר ולא יהבי מיניה למסכנא כהוגן וליתמי ולאלמנה כד אתיא פסח דאין הקב"ה לכל עלמא על ההוא תבואה דיהיב להו בשתא דעברה· על כן יתבונן האדם היטיב בכל חודש ניסן אם יצא ידי חובתו היטיב במצוה של צדקה נגד ההשפעה שקיבל מהקב"ה בשנה שעברה ועל אחת כמה וכמה מוטל על הראשי עדת ישראל להתבונן היטב על השנה שעברה וסכ"ש על השנה הבאה בפרט לצורך חג הגדול והקדוש כמו חג הפסח שצרכי העולם הן מרובים וכל בני ישראל שוים בתוקף הנס עני ועש"ר יחדיו מחויבים למצות ומרור וד' כוסות ושאר צרכי יו"ט ובא וראה מה שכתב הזוהר פ' בשלח על התעוררות השגחות עניים ואביונים א"ר חייא תמיהנא על האי קרא כי שומע אל אביונים ה' וכי אל אביונים שומע ולא לאחרים· א"ר שמעון בגין דאביונים קרובין הן יתר למלכא קדישא דכתיב לב נשבר ונדכה אלהים לא תבזה ולית לך בעלמא דאיהו תביר ליבא כמסכנא ואמר רשב"י תא חזי כל אינון בני עלמא אתחזין קמיה קוב"ה בגופא ונפשא ומסכנא לא אתחזי אלא בנפשא בלחודא וקב"ה קריב לנפשא יתיר ומסכנא חד הוי בשבבותיה דרבי ולא הוי מאן דאשגח ביה

והוא

אונ זיפן די מעל אונ מצות קנעטן אונ באקין · דאש איטליכע זאך ווערט גירעכנט צוא איין בזונדרע מצוה · דרום איז איין מנהג כשר : אז דיא מלאכה פון דיא אלע מלאכות זאל גיטאן ווערין נאר דורך ישראלים · אונ וויל עש איז יוא אזו געהער מען מהדר צו זיין דעם הודש מצות צוא טאן אונ איטליכר וואש פארכט זיך פאר גאט זאל טראכטין מיט זיין שכל וויא ארום נאך מחדש צוא זיין עפיש איין דבר מצוה · אונ מען מוז געבין צדקה אונ פרנסה צוא דיא ארעמע לייט ווארום אום פסח ווערט מען גימשפט אויף דער תבואה דאש מיינט מען אזו וויא רבי יוחנן האט גיזאגט דאש אין דעם פריערינן יאר האט זייא גאט ב"ה גגעבן תבואה וועדליג דאש בדערפנש פון דער וועלט · אונ אז גאט ב"ה זעהט אז דיא לייט האבין ניט יוצא גיוועז דאש זייא האבין ניט גיגעבן קיין צדקה וועדליג דער גוטר שפע וואש גאט ב"ה האט זייא גיגעבן אין דער תבואה · אונ דיא לייט האבין ניט גיגעבין קיין מעשר וויא רעכט איז · אונ האבין פון איר ניט גיגעבן צוא די ארעמע לייט אונ צו יתומים אונ אלמנות וויא רעכט איז אז עש קומט פסח איבר איאר משפט גאט ב"ה צוא גאר דער וועלט איבר דער תבואה וואש ער האט זייא גיגעבין אין דעם פריעריגן יאר · דרום זאל דער מענטש גוט זיך איבר קלערין אין גאנץ חודש ניסן אוב ער האט רעכט יוצא גיוועזן · מיט דער מצוה פון צדקה קעגין דער השפעה וואש ער האט מקבל גיוועזן פון גאט ב"ה אין דעם פריערינן יאר · אונ מכל שכן דיא ראשים אונ דיא פרנסים · דיא בדארפין גוט אכטונג געבין דרויף · אונ מכל שכן זייא זאלין ווייטר רעכט יוצא זיין אין אין דער מצות צדקה · אונ בפרט זייא זאלין געבין די עניים אויף דעם בדערפנש פון דעם גרוסן יו"ט פסח · וואש דענמאלט דארף דער עולם זייער פיל · אונ אלע ישראל זיינן גלייך אין דעם שטארקן נס פון יציאת מצרים · דאש איין עני אונ איין עשיר זיינן אלע חייב צוא עסין מצה אונ מרור אונ צוא טרינקן ארבע כוסות אונ דיא איבריגע בדערפנש פון יום טוב · קום אונ זעה וואש עש שטייט אין זוהר פרשה בשלה אויף דעם התעוררות פון השגחה צוא האבין איבר דיא ארעמע לייט · רבי חייא האט גיזאגט איך פאר וואונדר מיך אויף דעם פסוק וואש עש שטייט כי שומע אל אביונים ה' דען גאט הערט צו דיא ארעמע לייט וואש בעטין פון אים · איז דאך קשה הערט דען גאט ב"ה נאר צו דיא ארעמע לייט אונ נים צוא אנדרע וואש בעטין אים · האט רבי שמעון דאש פאר ענטפרט ווייל די אביונים זיינן נאהנט צוא גאט ב"ה דען עש שטייט אין פסוק לב נשבר ונדכה אלהים לא תבזה איין צוא בראכין אונ איין צוא שטוסן הארץ פאר שעמט גאט ניט · אונ עש איז ניט פאר האנדן קיין שום מענטש זאל האבין אזו איין צו בראכין הארץ וויא

איין

והוא הוי אכסיף (ר"ל שהיהביישן גדול) יומא חד חלש האי מסכנא מחמת הדוחק עאל לגביה רבי יוסי שמע חד קלא מן השמים דאמר טילקא טילקא (פירוש כי הגלגל הוא טילקא ר"ל שהעניות הוא גלגל החוזר בעולם) והנה בזה המקום אשר שמה גלגל הנשמות הפורחים מאותו המקום יצאה בת קול ואמרה כן הא נפשא פרחה גבאי ולא מטו יומיה ווי ווי לבני נשא דלא אשתכח בהו דיתיב נפשיה· לגביה אז שדא רבי יוסי בפומיה דהאי מסכנא מייא דגרגרין אפותא דקונטא (פי' המפרשים שנתן לו מים שנתבשל בו גרוגרות ועוד עשבים של רפואות שהשותה מים שנתבשלים בהם אלו השרשים עם הגרוגרות גורמים שהחולה מזיע ונתרפא) אתבקע זיעה באנפוי ותב לבתר אתא ושאיל ליה אמר הייך רבי נפשי נפקת מיני ומטו לנפשאי קמי כורסיא דמלכא ובעיתי למיהוי תמן אלא דבעי הקב"ה לזכאה לך ואכריזו עלך זמין הוא רבי יוסי לסלקא רוחיה ולאתקשרא בהד אידרא קדישא דזמין חברייא לאתערא תמן והא אתקינו תלת כורסייא דקיימן לך ולחברך ומההוא יומא הוי משגיחין ביה בני נשא ונתנו לו כדי צורכו ותו מסכנא אחרא אעבר קמי דר"י והוי בידיה פלג מעה כסף א"ל רבי יצחק היאך אשלים נפשייכו דהא לא אשתכח גבאי רק פלג מעה א"ל האי מסכנא הא אשלימות בפלגא אחרא דאית ליה אפקיה ויהיב ליה אתחזיאו לרבי יצחק בחלמא דהוא אעבר בשפתא דימא רבא ובעאן למשדיה בגוואי ויהיב ידיה לרשב"י דהוא אושיט ידוי לקבליה ואתי האי מסכנא ואפיק יתיה ואשתזיב כד אתער נפל בפומיה האי קרא אשרי משכיל אל דל ביום רעת ימלטהו ה' הרי לך כמה אזהרות שצריכין להזהר בעניים ובפרט גבאי צדקה צריכין לראות לקנות חיטים ולטחון ולשלוח הקמח לעניים שאז הנאתן קרובה ויותר שכר יש להגבאים כששולחים קמח ובשר לעניים וכדמצינו

איין ארום מאן · אונ נאך האט רבי שמעון בן יוחאי גיזאגט אלע מענטשן פון דער וועלט ווערין גוויזן פאר גאט מיט דעם גוף אונ מיט דער נשמה · אונ דער ארום מאן ווערט נאר גוויזן מיט זיין נשמה אליין · אונ גאט ב"ה גנעהנט דיא נשמה בעסיר · איין ארום מאן איז גיוועזן איין שכן בייא רבי יוסי · אונ קיינר האט אויף אים קיין השגחה ניט גיגעבן · אונ ער איז גיוועזן אגרוישר ביישן · איין טאג איז דער ארום מאן שלאף גיווארין מחמת גרויש דוחק איז רבי יוסי ארייין גיגאנגן צוא אים מבקר חולה זיין · האט ער גיהערט איין בת קול האט גיזאגט טילקא טילקא דאש איז טייטש דאש עניות איז גלייך וויא איין ראד וואש דרייט זיך ארום כלומר דאש עשירות בלייבט ניט תמיד אויף איין ארט · נאר אמאל איז איינר רייך · אונ אמאל ווערט ער ארום · דער נאך האט ער ווידר גיהערט איין בת קול האט גיזאגט · דיא נשמה פליהט צוא מיר אונ עש האט נאך ניט גינרייכט דיא צייט · נאר ער שטארבט מחמת דוחק · ווייא איז צוא דיא מענטשן וואש עש ווערט צווישן זייא ניט גיפונן אזעלכר וואש זאל אים דער קוויקן זיין נשמה זאל ווידר קערין צוא אים · דענמאלט האט רבי יוסי ארייין גיווארפין אין זיין מויל פייגין וואסיר אונ נאך פיל קרייטיכר פון רפואות וואש זייא זיינן גורם דער חולה זאל שוויצן אונ זאל גיהיילט ווערין האט דער חולה גשוויצט אונ איז גזונד גיווארין · דער נאך האט דער ארום מאן גיזאגט צוא רבי יוסי מיין ליבר רבי מיין נשמה איז פון מיר ארויש גיגאנגן אונ איך האב שוין גיוואלט דארטין זיין נאר גאט ב"ה האט גיוואלט דיך מזכה זיין דורך מיר · דרום האט מען מיר מיין נשמה צוא ריק גיגעבן · פון דעם טאג אן האט מען שוין אויף דעם ארום מאן השגחה גיגעבן אונ מען האט אים גגעבן זיין בדערפנש אמאל איז רבי יצחק גיגאנגן אויף דעם מארק האט אים בגעגינט איין ארום מאן אונ האט אים גיבעטין ער זאל אים עפיש געבין ער זאל האבין מיט עפיש צוא דער נערין זיך מיט ווייב אונ קינדר האט ר"י צוא אים גיזאגט מיט וואש קען איך אייך דר נערין אז איך האב מיין ניט נאר איין האלבין זעקסר · האט דער ארומאן גיזאגט איך האב אויך אהאלבין זעקסר אונ מיט אייערין וועל איך שוין האבין אגאנצין זעקסר וועל איך שוין האבין אונז מיט עפיש צוא דער נערין · האט ר"י אים גיגעבין זיין האלבין זעקסר · בייא נאכט האט זיך גיחלמט צוא ר"י אז ער גייט איבר דעם ים אונ האט גיוואלט דער טרונקן ווערין האט ער גיוואלט געבן זיין האנט צוא רשב"י ער זאל אים מציל זיין איז גיקומן דער ארומאן אונ האט אים מציל גיוועזן · אז ער האט זיך אויף גיחאפט איז ארייין גיפאלין אין זיין מויל דער פסוק אשרי משכיל אל דל ביום רעה ימלטהו ה' וואול דעם וואש גיט אכטונג אויף איין ארום מאן אונ בזכות זה אז עש וועט קומן ח"ו איין צרה

וכדמצינו באבא חלקיה בגמרא דמסכת תענית דהוי צריכין עלמא למטרא שדרו רבנן לגביה אמר לדביתהו סליק לאגרא למבעי רחמי אפשר שיתרצה הקב"ה ואתי מטרא ולא נחזיק טיבותא לנפשאין סליקו לאיגרא קם איהו בחדא זוויתא ודביתהו בהדא זוית' ובעי רחמי סלק קדים עננא מזוויות די דביתהו ובאותו הפעם אתו רבנן לבקש לו שיתפלל על מיטרא וכי נחית מאיגרא אמרו ידענו דמיטרא מהמת מר הוא דאתא אבן מאי טעמא קדים סליק עננא מזווית דדביתהו דמר הוית עומדת אמר להו משום דאיתתא שכיחא במתא ובביתא ומקרב הנייתא לעני [ופירש רש"י דמקרב הנייתא כו' שהיא נותנת לעני לחם וקטניות וכיוצא בהן כדי שלא יהיה לעני טורח בהם אבל אבא חלקיה היה נותן להם מעות] הרי לך שכל כמה דנותנין לעני מעות אין זכותו גדול כל כך כשהוא נותן לעני לחם ובשר ויין כדי שלא יהיה טורח לקנות ויהיה מקרב הנאתו על כן מנהג הטוב להלק קמח לעניים ואף שהטורח הוא יותר על הגבאים בשביל כן השכר יותר ותלא כבר אמרו רז"ל ומצדיקי רבים ככוכבים לעולם ועד אלו הגבאי צדקה והנראה לפי שכלי למה נמשלו הגבאי צדקה לכוכבים כי ענין הכוכבים הוא להאיר בלילה ולא ביום כי שרגא בטיהרא לא מהני וכן הגבאים מיוחדים להאיר במקומות האפילות וזהו מקום העניות ודלות ובאותן המקומות יראו הגבאים ליתן אור והשגחה בשימת עין ובעין פקוחה לטוב באיך מה לעשות ואשרי הגבאי צדקה שעוסקין עצמן בעסק מצוה רבה לקנות חיטים המובחר והטוב כי הלק עניים הוא חלק גבוה וזהו הסוד וכל מבחר נדריכם אשר תדרו לי"י [ופרש"י פ' ראה מלמד שיתן להעניים הלק המובחר כי הלק העני הוא חלק י"י] וכמ"ש כמה פעמים בפרקים הקודמים עיין שם והנה ראיתי מכשול גדול במדינות פולין בין הגבאים מחזיק חודש א' מידי חודש בחדשו יש גבאי אחר ובהגיע חודש ניסן וחודש תשרי אשר צורכי העניים הם מרובים מוציאים שארי הגבאים את ראשם מעסק הגבאות ואומרים להעניים הבאים לפניהם מה לכם אלי הלא יש גבאי החודש לפניך ועליו הוא מוטל לצאת ידי חובתו בחודש זה והעושה כן הוא מכוער מאוד והלא על כל הגבאים הדבר מוטל לעבוד עבודת הקודש בכס"ף ישאר ומה יעשה הגבאי חודש לפעמים אין יכולת בידו להלוות מכיסו למעות צדקה ואין לו שום מעות בכיס של צדקה וא"כ הרי זו עבודת הקודש הוא נחשב כעבודת המלך המוטל על איש דבר יום ביומו ושבת בשבתו וחודש בחדשו ואין אותו איש יכול לומר הרי פטור אני בחודש זה ועלי המלאכה לגמור בחדש אחר ולמה יעשה כן ח"ו בעבודת מלך מלכי המלכים הקב"ה

אויף דער וועלט וועט אים גאט ב"ה פון איר אנטרינן · דו האסט פיל אזהרות וויא מען מוז נזהר זיין אין דיא ארעמע לייט אויף זייא השגחה צוא געבן · אונ בפרט דער גבאי צדקה דארף קופן ווייץ אונ מאלין עש · אונ דאש צוא שיקין דיא ארעמע לייט · דען עש איז מער מצוה. אונ דער גבאי האט מער שכר אז ער גיט צוא דיא ארעמע לייט מעל אונ פלייש איידר ער גיט זייא געלט · אונ מיר דאכט צוא זיין אז דרום זיינן דיא גבאים גיגליכן גיווארין צוא דיא שטערין דען דער סדר פון דיא שטערין איז צו לייכטן בייא נאכט אונ ניט בייא טאג · ווארום וואש העלפט דאש ליכט בייא טאג · אזו אויך דיא גבאים זיינן מיוחד צוא לייכטן אין דיא פינסטרע ערטר · אונ דאש איז אין דעם ארט וואו עש איז דלות דארפין דיא גבאים השגחה געבין דארטין ליכטג צוא מאכין דורך דער צדקה · אונ וואול דעם גבאי וואש ער איז אליין עוסק אין דער גרויסר מצוה צוא קויפן דיא בעסטע ווייץ פון דיא ארעמע לייט וועגין · ווארום דער הלק וואש מען גיט צוא דיא ארעמע לייט איז דאש דער הלק פון גאט אונ נון איך האב גיזעהן אין דער מדינה פון פולין איין מכשול צווישן דיא גבאים · דאש איטליכר איז איין גבאי איין חודש אונ אז עש קומט דער חודש ניסן אונ דער חודש תשרי וואש דאש בדערפניש פון דיא ארעמע לייט איז דענמאלט זייער פיל · נעמן דיא גבאים זיך ארויש דער פון אונ זאגין צו די ארעמע לייט וואש האט איר צוא אונז גייט איך צוא דעם גבאי חודש · אונ אויף אים איז מוטל ער זאל דעם דאזיגן חודש יוצא זיין אנטקעגין איך · אבר דער וואש טוט אזו איז דאש זייער איין שלעכטר מנהג · דען אויף אלע גבאים איז מוטל זייא זאלין דעם חודש אכטונג געבין אויף דיא ארמע לייט אונ זאלין זייא העלפין מיט געלט אונ וואש זאל טאן דער גבאי חודש דאש ער האט אמאל קיין יכולת ניט צוא לייאין פון זיין געלט אין צדקה אריין · אונ אין דעם כיס פון צדקה איז גראד ניט פאר האנדין קיין געלט · דרום מוזן אלע גבאים זיך צום הויף זאמלן · אונ גוט אכטונג צו געבין

הקב"ה ע"כ צריכין כל הגבאים לעשות אסיפה ולפקוח ולעיין היטיב בצרכי העניים ואביונים ובגלל הדבר הזה יברך י"י בכל מעשה ידיהם ויזכו לראות בנין ציון וירושלים אמן כן יהי רצון מ"ו מהרר"י ז"ל :

פרק צב **מאהבת** הקב"ה לישראל צוה לספור תשעה וארבעים יום ממחרת הפסח עד חג השבועות שהוא יום מתן תורה שהוא יום הנ' והטעם הוא מבואר כי כשהיו ישראל בגלות מצרים נשתקעו בקליפה במ"ט שערי טומאה ואלמלא היו ישראל' שם עוד יום אחד אחר ט"ו בניסן הרי אנו ובנינו ובני בנינו היו משועבדים לפרעה · (ב) והקב"ה ברחמיו וברוב חסדיו הוציאנו לחירות ונתן לנו התורה אחר נ' יום דהיינו שהיו ישראל סופרים מ"ט יום חוץ מיום שניתן בו התורה הקדושה בכל יום ויום באנו ממדריגה למדריגה במ"ט שערי הקדושה שהן שערי בינה ולכן צוה הקב"ה לספור לנו שבעה שבועות כדין אשה נדה שספרה ז' ימי נקיים לנדתה ואח"כ היא טהורה לבעלה · (ג) כן היו ישראל במדבר שהיו להן דין טומאת הנדה מקליפות מצרים היו מוכרחים לספור שבעה שבועות תמימות ואיתא במדרש רבה כל מקום שנאמר תמים או תמימים השלים למדת שבועות שבעה שהן מ"ט יום וג' ימים קודם מתן תורה היה מצות הגבלה והיו ישראל מנזהרין את עצמן כמו אשה המטהרת לבעלה אחר עת נדתה וביום החמשים זכו ישראל להכנס בשער החמשים של שערי בינה ושער החמשים נקרא עץ החיים אשר בתוך הגן ואף כי יש ב' דיעות פלוגתא ר"א ור"י אי בניסן נברא העולם אי בתשרי נברא העולם ובין למר ובין למר ס"ל דבפועל בניסן נברא העולם ומתחילין אנו למנות החדשים מן ר"ח ניסן שהוא ראש להדשים וא"כ פסח הוא חג הראשון וחג השבועות הוא חג האמצעי וחג הסוכות הוא חג האהרון · (ד) וא"כ לכן נקרא שבועות עץ החיים שבתוך הגן לפי שהוא אמצעי וחג השבועות הוא שבחא דא ושבחא דכולה ולכן נתנה התורה בהאי יומא דוקא כיון דתורה נקראת עץ החיים שבתוך הגן ולכן נ"ל דעל זה כתוב בזוהר פ' אמור וז"ל וביום הביכורים בהקריבכם מנחה חדשה לה' בשבעותיכם מקרא קודש יהיה לכם ר"ש פתח אז ירננו כל עצי היער לפני ה' כי בא לשפוט את הארץ וקשה לכאורה למה דרש רשב"י המקרא הזה כאן ונ"ל דשפיר דרש רשב"י אז ירננו כל עצי היער דכל עצי היער

אין דעם בדערפנש פון דיא ארמע לייט אונ דורך דעם וועט גאט ב"ה זייא בענטשן אין אלע זייערע ווערק · אונ זייא ווילן זוכה זיין צוא זעהן דעם בנין פון ציון אונ ירושלים אמן כן יהי רצון :

פרק צב מאהבת ווייל גאט ב"ה האט ליב ישראל האט ער זייא גיבאטין צו ציילן ניין אונ פערציג טאג פון דעם אנדרין טאג פסח ביז שבועות וואש דענמאלט האט מען גיגעבין די תורה וואש דאש איז דער פופציגטר טאג · אונ דער טעם דער פון איז ווייל אז דיא ישראל זיין גיוועז אין גלות מצרים · זיינן זייא פאר זונקן גיווארין אין דר קליפה אין ניין אונ פערציג שערי טומאה · אונ ווען דיא ישראל זאלין דארט גיוועז זיין נאך איין טאג וואלטין זייא אריין ח"ו אין דעם פופצגטין שער הטומאה · וואלטין מיר מיט אונזרי קינדר אונ קינדש קינדר גיוועזן קנעכט אין מצרים : (ב) אונ גאט ב"ה מיט זיין גרויש רחמנות אונ זיינע חסדים האט ער אונז ארויש גצוגין פון דארטין אונ האט אונז גיגעבין דיא תורה נאך פופציג טאג דהיינו ער האט אונז גהייסן ציילן ניין אונ פערציג טאג אונ איטליכן טאג האט ער אונז אריין גיבראכט אין איין שער הקדושה · ביז דעם פופציגסטן טאג דאש איז יו"ט פון שבועות האט ער אונז די תורה גיגעבין אונ דרום האט גאט ב"ה אונז גהייסן ציילן זיבן וואכין אזו וויא דער דין פון איין נדה וואש זיא דארף ציילן זיבן ריינע טעג אונ דער נאך ווערט זיא ערשט טהור צוא איר מאן : (ג) אזו אוך דיא ישראל האבין גיהאט דעם דין פון טומאת הנדה דאש זייא זיינן טמא גיווארין אין דיא קליפות פון דיא מצרים דרום האבין זייא גמוזט ציילן זיבן וואכין זייא זאלין זיך אין זייא ריינגן כדי זייא זאלין זיין בקדושה ובטהרה אויף חג השבועות אונ מקבל צו זיין דיא תורה · אונ אין דעם פופצגטין טאג דאש איז חג השבועות · האבין דיא ישראל זוכה גוועז אריין צו גיין אין דעם פופצגטין שער פון דיא שערי בינה · אונ דער שער ווערט גירופן עץ החיים שבתוך הגן דען אזו וויא דעם עץ החיים האט גאט ב"ה גיפלאנצט אין מיטן דעם גן עדן : (ד) אזו אוך דער חג השבועות איז דער מיטלסטר יו"ט דען פסח איז דער ערשטער יו"ט אונ סוכות איז דער הינטרשטיר אונ שבועות איז דער מיטלסטער יו"ט · דרום האט אונז גאט ב"ה דענמאלט דיא תורה גיגעבין · אונ דרום איז שבועות איין טאג מרמז צו זיין אז גאט ב"ה איז איינר אונ דיא ישראל

וויינן

היער הלבנון נקשרים בעץ החיים שבתוך הגן וכמש"ל והנה הקב"ה רצה להראות חיבתן של ישראל והאכילנו את המן במדבר כמש"ה הנני ממטיר לכם לחם מן השמים וצוה אותנו להקריב שעורים לקרבן בחג השבועות זכאה חולקיהון דישראל דקב"ה בדיק בקרבן שעורים כדין סוטה שהביאה קרבנה מאכל בהמה כך צוה הקב"ה להביא קרבן שעורים אבל האי שעתא אקדימו ישראל נעשה לנשמע ואשתכחי כולן זכאין כד"א כולך יפה רעיתי ומום אין בך ואתמר עלייהו אשת חיל מי ימצא ואשת חיל היא עטרת בעלה ולכן קרא הזוהר המנחה חדשה מנחת קנאות ולכן נקראת מנחה חדשה חידושה שנעשה ישראל בריה חדשה ביום מתן תורה כאשה סוטה והיא טהורה דהיא נקתה ונזרעה זרע וטהורה היא כך היו ישראל טהורין אחר מעשה הקרבן של חג השבועות ולכן חג השבועות יום אחד לרמז שהקב"ה הוא אחד וישראל היו גוי אחד בארץ ישראל לרמז שישראל תלויין באחדותו לרמז על עץ החיים המיוחד לכולא אילני דג"ע לקשרא ביחודא שלים׃ (ה) ולכן כתיב בזוהר פ' אמור וז"ל וספרתם לכם ממחרת השבת מיום הביאכם את עומר התנופה כד הוו ישראל במצרים הוו ברשותא אחרא והוו אחידו במסאבותא כאיתתא דא דיתבת ביומי דמסאבותא בתר דאיתגזרו במצרים אעלו בחולקא דקדושה דאתק' ברית ופסיק מינייהו מסאבותא כהדא איתתא דפסקא מינה סאובתא בתר דאתפסקו מנייהו מה כתיב וספרתם לכם ממחרת וגו' כמ"ש גבי אשה וספרה לה שבעת ימים כך אמר הקב"ה לישראל מכאן ולהלאה הושבנא וספרתם לכם לכם דייקא לעצמיכם כדי שיהיו תמימות בטהרה הני מ"ט יומי נגד מ"ט שערים דהוי ישראל בטומאה במסאבותא דעבודת כוכבים של מצרים׃ (ו) וביום החמשים פסקו מישראל זוהמתן ונכנסו לשער נ' שהוא סוד נ' שערי בינה והיו כולן טהורים והאי יומא שהוא יום חמשים הוה יום קדוש וטהור ובו ביום יצאו ישראל לחירות מן מלאך המות על כן ראוי ונכון לכל איש הירא וחרד לדבר ה' שילמוד כל הלילה של חג השבועות כפי תיקון שחברו תלמידי האר"י ז"ל ויעסקו בתורה ובנביאים ובמשניות וקצת מאמרי הזוהר׃ (ז) ויש נוהגים לעשות התיקון בשני לילות של שבועות ואשרי האיש אשר יעשה כזאת ובאתערותא דלתתא הוא מתעורר קדושות עליון לאתחברא יחוד עליון בשפע גדול ובזכות זה ישפיע הקב"ה גם כן עלינו אור חדש ונזכה כולנו לאורו אמן :

פרק צג **אמר** ר' יוחנן אסור לאדם שימלא שחוק פיו בעוה"ז שנאמר אז ימלא שחוק פינו אמרו עליו

זיינן איין פאלק אין דעם לאנד ארץ ישראל דאש איז מרמז אז דיא ישראל היינגין אין זיין איינקייט : (ה) אונ דרום שרייבט דר זוהר׃ אז די ישראל זיינן גיוועזן אין מצרים זיינן זייא גיוועזן אין איין אנדר רשות׃ אונ זיינן גיוועזן בגריפט אין דר טומאה אזו וויא איין אשה וואש זיא זיצט אין אירי טמא טעג׃ נאך דעם אז זייא האבין זיך מל גיוועזן אין מצרים׃ זיינן זייא ארייון גיגאנגען אין דעם חלק פון דער קדושה וואש עש ווערט גירופין ברית׃ אונ דיא טומאה האט זיך' אפ גיטאן פון זייא׃ שטייט דער נאך וספרתם לכם ממחרת השבת אונ איר זאלט אן הייבין צו ציילין פון דעם אנדערין טאג פסח ניין אונ פערציג טעג׃ אזוא וויא איין אשה דארף ציילן זיבן ריינע טעג׃ אזוא אויך האט גאט ב"ה גיזאגט צו דיא ישראל פון היינט אן אונ ווייטר זאלט איר אן הייבין צוא השבנין דיא ניין אונ פערציג טעג׃ פון וועגין איר זאלט זיין גאנץ אין דעם ריינקייט׃ דיא ניין אונ פערציג טעג זיינען קעגין דיא ניין אונ פערציג שערים וואש די ישראל זיינען גיוועזן אין דער טומאה פון מצרים׃ זיינען זייא אין דיא ניין אונ פערציג טעג ארויש גינאנגען פון דער טומאה אונ זיינען ארייין גינאנגען אין דיא ניין אונ פערציג שערי בינה׃ (ו) אונ אין דעם פופציגשטין טאג האט ער פון דיא ישראל אפ גיטאן זייער זוהמא׃ אונ זיינען ארייין גיגאנגען אין דעם פופציגשטין שער הבינה ארייין׃ זיינען זייא שוין אלע גיוועזן ריין אונ אין דעם פופצעגשטין טאג וואש ער איז איין הייליגר אונ איין ריינר טאג׃ זיינן דיא ישראל פרייא ארויש גיגאנגין פון דעם מלאך המות דרום איז רעכט צוא איטליכן מענטש וואש פארכט זיך פאר גאט׃ ער זאל לערנן דיא נאכט פון שבועות אזו וויא דער הרב האר"י ז"ל האט מתקן גיוועזן עש שטייט שון היינט גידרוקט אין דעם תיקון ליל שבועות : (ז) אונ אטייל זיינן זיך נוהג דעם תיקון צוא טאן אין ביידע נעכט פון שבועות׃ אונ וואול דעם מענטשין וואש טוט אזו׃ אונ בזכות זה וועט גאט ב"ה אויף אונז משפיע זיין איין נייאי ליכט אונ מיר וועלין אלע זוכה זיין צוא זיין ליכט אמן :

פרק צג ר' יוחנן האט גיזאגט איין מענטש טאר ניט לאכין מיט דעם פולן מויל דען עש שטייט אין פסוק אז ימלא שחוק פינו אז דר גואל צדק וועט קומען דענמאלט

וועט

עליו על ר' שמעון בן לקיש שלא מלא שחוק פיו מכי שמעה מרבי יוחנן רביה · (ב) והענין הוא הש"י ברא באדם לב וכבד וטחול הלב הוא למעלה והכבד מתחתיו באמצע מצד ימין והטחול מתחתיו מצד שמאל והטחול היא מרמזת על לילי"ת הרשעה והלב מרמזת על ישראל וע"כ לא נטלה כל כך דמים כי אם הברור והזך דם טהור מבחין בין דם לדם בין דם נדה לדם טהור מה שאין כן הכבד שואב לגביה כל דם ואינו מבחין בין דם לדם והכבד הוא תמיד בכעס : (ג) ועל כן אמרו רז"ל כל הכועס כאלו עובד כוכבים כי כבר כתבתי כי הכעס הוא מצד הכבד שהוא כח של סמא"ל והטחול הוא מצד לילי"ת שדרכה להתראות לבני אדם בלילה בחלום ובהקיץ כדמות אשה עד שגורמת שיצא ממנו זרע לבטלה ולכן הטחול שוחק ובהיות שבית המקדש היה קים אזי היה מאיר לישראל שני אורות משני עולמות העליונים שעליהם נאמר יהי אור ויהי **אור** ומשורש העולמות האלו הן נשמות האמהות רחל ולאה אשר בנו שתיהן בית ישראל ובם היו מכניעים את הסמא"ל וזוגתו לילי"ת שלא היה להם שליטה לעשות רע לישראל ושני פעמים **אור** · גימטריא **שחוק** משא"כ כיון שנחרב הבית גרמו העונות שהאורות של מעלה נסתלקו ואז גברו שתי הקליפות הנזכרים ולכן אין שמחה ושחו"ק בעוה"ז וכשיבא משיחנו אז ימלא שחו"ק פינו ומכאן צריך האדם לדעת איך לרצות הבורא יתברך שלא להראות שום פנים שוחקות עכשיו בשעת חורבן כי אסור לנו לשחוק ואם האדם אינו נזהר בזה אזי הוא נותן כח להטחול לשחוק ומתגברין הב' קליפות הנ"ל · (ד) ולא מילוי שחוק לבד אסור אלא גם שאר שמחות שאינו של מצוה הוא אסור ואפי' שמחה של מצוה אין להרבות בה כלל וכמבואר בדברי רז"ל ראה מ"ש הזוהר פ' תזריע רבי חייא ור' יוסי אזלי באורחא כד מטו חד חקל חמו חד דפטרא דקיטפא (פי' עץ של אפרסמון שהיה בדרך לצד ימין) א"ר יוסי עטיפא עטיפא דקיטרא לעיני שכיח (ופי' כיסוי עשן של שריפת אש חורבן בית המקדש שכיח לפני עיני צדיקים הזוכרים תמיד על חורבן בית המקדש) ולכן אין רשות להסתכל בשום שמחה מיום שנחרב הבית המקדש ראה כמה גודל חיוב להתאבל על חורבן ב"ה ועל שפיכת דמן של ישראל בשעת ההורבן וצריך אדם לומר על נהרות בבל ולשפוך דמעות על חורבן ביה"מ ושיר מזמור לאסף סימן פ"ג בתהלים על הריגת הצדיקים בשעת חורבן כי שערי דמעות לא ננעלו ואין נמחקים לעולם ויש ברקיע ממונה אחד שמקבל אותן דמעות והוא ג"כ ממונה על התפלות של ישראל שהן בדמעות והוא מלאך מן

שרי

וועט דער פילט ווערין אונזר מויל מיט גילעכטר די חכמים האבין גיזאגט אוף ריש לקיש אז זינט ער האט עש גיהערט פון זיין רבי ר' יוחנן האט ער ניט דר פילט זיין מויל מיט גילעכטר : (ב) אונ דר ענין איז דען גאט ב"ה האט בשאפין אין דעם מענטשין דאש הארץ אונ דיא לעביר אונ דיא מילץ דאש הארץ איז פון אובן אונ דיא לעבער איז אין מיטן אין דער רעכטר זייט אונ דיא מילץ איז אונטר אים פון דער לינקר זייט : (ג) אונ דיא מילץ איז מרמז אוף דיא לילית הרשעה וואש איר סדר איז צו בווייזן זיך פאר די מענטשין בייא נאכט אין חלום . אזו וויא דאש גישטאלט פון איין אשה ביז זיא ברייננט אים אויש צו ציהן זרע לבטלה אונ דרום לאכט תמיד די מילץ אונ דאש הארץ איז מרמז אויף דיא ישראל אונ דרום האט דאש הארץ ניט גינומן אזו פיל בלוט וויא דיא לעביר נאר דאש ריינע אונ לויטרע בלוט דאש ער איז מבחין צווישן דם נדה אונ צווישן ריין בלוט אבער דיא לעבער שעפט צוא זיך גאר דאש בלוט אונ דיא לעבער איז תמיד צארינרג : (ג) דרום האבין אונזרי חכמים ז"ל גיזאגט איטליכר וואש צארינט איז גלייך וויא ער דינט די עבודת כוכבים דען דער כעס איז פון דעם לעביר וואש זיא איז דער כח פון דעם (סם) אונ אז דאש ביה"מק איז גישטאנן האט דענמאלט גלייכט צו דיא ישראל צווייא ליכט פון דיא צווייא אויברשטע עולמות וואש אויף זייא ווערט גיזאגט יהי אור ויהי אור אונ צווייא מאל אור טרעפט אן שחוק אבר אז דאש ביה"מק איז חרוב גיווארין האבין דיא עבירות גורם גיוועזן אז דיא אייברשטי ליכט זיינן נסתלק גיווארין אונ דענמאלט האבין זיך גישטארקט דיא דאזיגע צווייא קליפות דר (סם) מיט דיא לילית אונ דרום דארפין מיר ניט לאכין אונ ניט פרייען זיך אויף דער וועלט · אונ אז משיח וועט קומן דענמאלט וועט דער פילט ווערין אונזר מויל מיט פרייד אונ אז דער מענטש איז ניט נזהר דרינן · גיט ער איין כח צו דר מילץ אונ עש ווערין גישטארקט די צווייא קליפות וואש פריער שטייען אונ אוך דיא שמחות וואש איז ניט פון איין מצוה איז אוך אסור · אונ אפילו אין איין שמחה של מצוה גיהער מען אוך ניט איבריג צוא מערין שמחה ·

דר

שרי האופנים ושמו (ירחמיא"ל) והוא שולט על שש מאות חיות ואינון דמעין אחרינין והוא אותן דמעות הן אראלים צעקו חוצה מלאכי שלום מר יבכיון ואינון דמעין דישרון על זכאין כד מסתלקין מעלמין כלהון נטלי לון רתיכין עלאין ומערבי לון באינון דמעין דאושדן על חורבן ביה"מ ועל דא כתיב ומחה ה' דמעה מעל כל פנים אינון פנים אינון אילין רתיכין קדישין עלאין ובתר כן וחרפת עמו יסיר מעל כל הארץ כי ה' דבר ׃ (ה) הכלל כי תדיר צריך האדם להתעורר בלב מר על גלות השכינה כביכול ולהתאנח ולשום אל לבו כי בהיותינו על אדמתינו והשכינה היה שורה בין הכרובים היינו מקבלים הא"ה בכל יום והיו ישראל נקראים עם קדוש לה' והיינו קרובים אל השכינה ואל הקדושה והקליפות היו נחבאים ודחופים בעומקי תהום מה שאין כן עכשיו ישראל הן מפוזרים בכל פינות וקצוות הארץ ׃ (ה) והלילי"ת היא חייכת ושוחקת ויש לה הנאה גדולה אשר ממש מקוים בנו כי שחה לעפר נפשנו ואיך לא ישים אדם אל לבו כל מי שיראת אלהים נוגע בלבו לכוין בתפלתו במקומות השייכים לגאולת ישראל שיגאלנו הקב"ה למען שכינת כבודו ׃ (ו) וקבלה אמיתית היא בידי כל מי שבלבו תדיר צער על גלות השכינה כביכול זוכה לכתר תורה ודע מ"ש האר"י ז"ל על מהור"ר אברהם הלוי שחבר התיקוני שבת שהיה דירתו בצפת תוב"ב ובכל חצות לילה קם וסיבב כל הרחובות של יהודים ונתן קולו בקול מר נאמר אחינו בית ישראל הלא ידוע לכם שהשכינה היא בעו"ה בגלות כביכול ובית מקדשנו היה לשריפת אש ׃ (ז) קומו ונצעק אל אלהינו שהוא מלך רחום וחנון אולי ישמע ה' את קול תפלתנו וירחם את עמו שארית פליטת ישראל והיה החסיד צועק ולא נתן מנוחה לכל בני העיר והיו קמים כולן בשעה חד לבתי מדרשים והיו אומרים התיקון חצות ואח"כ היו לומדין איש איש כפי השגתו יש מהן היו עוסקים בדברי קבלה ובזוהר ויש מהן היו עוסקים בגמרא ובמשניות ויש מהן היו עוסקין בתורה ונביאים וכתובים ואח"כ היו אומרים פזמונים ובקשות עד אור היום והיה מעורר רחמים והרב האר"י ז"ל היה מפליג בחסידותו ואמר עליו על החסיד ר' אברהם הלוי ז"ל שהוא היה גלגול של ירמיהו הנביא ׃ (ח) ופעם אחת אמר לו האר"י ז"ל דע כי שלמו ימיך והגיע ימיך למות אם לא שתעשה תקנה אחת

שאלמדך

דר כלל איז דאש תמיד מוז דער מענטש זיך דר וועקין מיט איין ביטר הארץ אוף דעם גלות השכינה כביכול אונ צו זיפצן אונ צו טאן אויף זיין הארץ אז מיר זיינן גיוועז אין ארץ ישראל ׃ אונ די שכינה האט גירואט צווישן די כרובים האבין מיר אלע טאג מקבל גיוועז איין ליכטקייט אונ מיר זיינן גיוועזן נאהינט צו דער שכינה הקדושה אונ דיא קליפות זיינן גיוועזן בהאלטין אונ פאר שטוסן אין דעם טיפניש פון דעם תהום ׃ אבער איצונד זיינן דיא ישראל פאר שפרייט אין אלע ווינקלן פון דער וועלט ׃ (ה) אונ דיא לילית לאכט אונ פרייט זיך אונ האט גרויש הנאה דער פון ׃ דאש אוף אונז איז כמ"ש מקוים דער פסוק כי שחה לעפר נפשנו דען אונזר לייב איז איין גיבוגין ביז צו דער ערד דרום דארף דער מענטש טאן זיין הארץ דאש אין דיא ערטער פון דיא תפלה וואש דארטין שמועסט פון גאולת ישראל זאל ער מכוין זיין צו בעטין אז גאט ב"ה זאל אונז אויש לייזין פון וועגין זיין הייליגער שכינה ׃ (ו) אונ איך האב בקבלה אז דער וואש האט אין זיין הארץ תמיד צער אויף גלות השכינה כביכול דער איז זוכה צו איין כתר תורה ׃ אונ דער רבי אברהם הלוי וואש האט מחבר גיוועזן דעם תיקון שבת פלעגט ער האלבע נאכט ארום גיין אין אלע גאסין פון דיא יהודים אונ האט גישריען מיט אביטער קול אונ האט גיזאגט אונזערע ברידער בית ישראל ׃ פאר וואר איר ווייסט דאך אז דיא שכינה איז אין גלות כביכול איבר אונזרי זינד ׃ אונ אונזער בית המקדש איז פר ברענט גיווארין ׃ אונ איר ליגט אויף אייער בעט אונ שלאפט ׃ (ז) שטייט אויף אונ לאמיר שרייען צו אונזער גאט וואש ער איז איין דער בארמיגער גאט ׃ דען טאמר וועט גאט ב"ה צוא הערין דאש קול פון אונזר תפלה אונ ער וועט מרחם זיין זיין פאלק דאש איבר בלייבונג פון דיא ישראל ׃ אונ דער חסיד רבי אברהם פלעגט שרייען אונ פלעגט ניט לאזין קיין רוא צוא אלע שטאט לייט ׃ אונ זייא פלעגין אלע אויף שטיין אין איין שעה אונ פלעגין גיין אין בית המדרש אריין אונ פלעגין זאגין דעם תיקון חצות ׃ אונ דער נאך פלעגין זייא לערנען איטליכער מענטש נאך זיין השגה נאך ׃ אונ דער הרב האר"י ז"ל האט אוף אים גיזאגט אז ער איז איין גילגול פון ירמיה הנביא ׃ (ח) איין מאל האט דער האר"י אים גיזאגט זאלסט וויסן אז דיינע טעג האבין זיך שון אויש גילאזט אונ עש האט גיגרייכט דיינע טעג צו שטארבין נאר סיידין אז דוא וועסט טאן איין

תקנה

שאלמדך ואם תעשה אותה תקנה אזי תחיה עוד כ"ב שנים וזו היא התקנה שלך שתלך לירושלים ושם תלך להתפלל לפני הכותל מערבי ותשפוך תחינתך ותזכה לראות השכינה ואז הלך החסיד לביתו וסגר עצמו ג' ימים וג' לילות בתענית שק ואפר ואח"כ הלך החסיד לירושלים ובא לפני כותל המערבי בתפלה ובתחנונים בבכיה גדולה ואח"כ ראה על גבי הכותל צורה דוגמת אשה מלובשת שחורים ותיכף מרוב פחד נפל על פניו ארצה והיה צועק ובוכה בבכי גדול ואמר אוי לי אוי שראיתיך בכך אוי אהה על נפשי והיה מאריך בבכיות וזעקות והיה מורט בשערות ראשו עד שנתעלף וירדם ׃ (ט) ואז ראה בחלום שבא אליו רוח הקודש בבגדים נאים ואמר התנחם בני אברהם כי יש תקוה לאחריתך וישובו הבנים לגבולם כי אשיב את שבותם ורחמתי אותם ויקץ וישא את רגליו וחזר לצפת ובא אל האר"י ז"ל ותיכף אמר האר"י ז"ל אני רואה בך שזכית לראות פני השכינה ומעתה תהיה בטוח שתחיה עוד כ"ב שנים וכן היה שהחסיד חיה אחר זה המעשה כ"ב שנים ומהחסיד הנ"ל יראה כל אדם לעשות כן לקום בחצי הלילה או קודם אור הבוקר להתאבל על חורבן ביה"מ ואחד המרבה וא' הממעיט ובלבד שיכוין לבו לש"ש ולא יעשה זאת שיתפאר בפני הבריות כדי שישבחו אותו הבריות ולא די שאינו מקבל שכר ע"ז אלא אפי' מקבל עונש גדול מי שאינו מכוין לש"ש אבל מי שכוונתו היא לשם שמים אזי עליו הכתוב הוא אומר שומר מצוה לא ידע דבר רע ויזכה לראות בבנין ציון וירושלים אמן מ"ו מהר"י ז"ל :

פרק צד כתיב כה אמר ה' למענכם שולחתי בבלה והורדתי ברחים בפסוק זה נתנבא גודל אהבת הקב"ה לישראל שהשתתף בצרתן וירד עמהם לגלות כביכול וכמו שהיו במצרים דכתיב הבאים מצרימה את יעקב את לרבות השכינה ובסוד שאמר הקב"ה ליעקב אנכי ארד עמך מצרימה ואנכי אעלך וגו' ובגלות בבל כתיב למענכם שולחתי בבלה ובכל צרתם לו צר ׃ (נ) ובזוהר איתא ארשב"י מאן דמרגיל עצמו בצערא דשכינתא אע"ג דבא עליו צערא יסבול משאוי הזה ולא חייש אבל מאן דלא מרגיל עצמו בצערא דשכינתא וצערא דישראל רק כל יומין הוא בתפנוקין ועידונין של

תקנה וואש איך וועל דיך לערנן וועסטו נאך לעבין צווייא אונ צוואנציג יאר ׃ אונ דאש איז דיא תקנה דוא זאלסט גיין קיין ירושלים ׃ אונ דארט זאלסטו גיין מתפלל זיין פאר דער כותל מערבי אונ זאלסט דארטין פיל תפלה טאן אונ וועסט זוכה זיין צוא זעהן דיא שכינה׃ איז דר חסיד גינאנגין אהיים אונ האט זיך פאר שלאסין אין איין בזונדר חדר ׃ אונ האט גיפאסט דרייא מעת לעת ׃ דער נאך איז דר חסיד גינאנגין קיין ירושלים׃ אונ איז גיקומען פאר דער כותל מערבי מיט תפלות אונ גיבעט מיט גרוש גוויין ׃ דער נאך האט ער גיזעהן אויף דער וואנט איין גישטאלט פון איין אשה וואש זיא איז אן גיקלייד אין שווארצע קליידר ׃ אונ מחמת זיין פיל פחד איז ער תיכף גיפאלין אויף זיין פנים אונ האט גישריען אונ גוויינט מיט גרוש גוויין אונ האט גיזאגט ווייא גישריען וואש איך האב דיך גיזעהן אין אזו איין גישטאלט ׃ אונ האט אזו לאנג גוויינט ביז ער איז מיד גיווארין אונ איז איין שלאפין גיווארין אונ דערנאך האט ער גיזעהן אין חלום אז דיא רוח קדושה איז צו אים גיקומן מיט שיינע קליידר אונ האט גיזאגט טרייסט זיך מיין זון אברהם ׃ דען עש איז פאר האנדין איין האפונג צוא דיין סוף אונ דיא קינדר וועלין ווידר קערין צוא זייער גבול ׃ האט ער זיך אוף גיהאפט אונ האט זיך אום גיקערט קיין צפת אונ איז גיקומן צוא דעם האר"י ז"ל ׃ האט דער האר"י אים תיכף גיזאגט איך זעה אין דיר אז דוא האסט זוכה גיוועז צו זעהן דיא שכינה׃ אונ אצונד זאלסטו בטוח זיין אז דוא וועסט נאך לעבין צווייא אונ צוואנציג יאר ׃ אונ אזו איז גיוועזן דר חסיד האט נאך דער מעשה גילעבט צווייא אונ צוואנציג יאר ׃ אונ אזו גיהער איטליכר מענטש צו טאן אוף צו שטיין האלבע נאכט אודר חאטשי פאר טאג צוא קלאגין אויף דעם חורבן בית המקדש ׃ אבר ער דארף דאש טאן לשם שמים דען וועט ער זוכה זיין צוא זעהן אין דעם בנין פון ציון אונ ירושלים אמן :׃

פרק צד כתיב עש שטייט אין פסוק כה אמר ה' למענכם שולחתי בבלה אזו האט גאט גיזאגט פון אייערט וועגין בין איך גשיקט גיווארין קיין בבל ׃ אין דעם פסוק ווערט בשייד דאש גרויש ליבשאפט וואש גאט ב"ה האט ליב דיא ישראל ׃ דאש ער איז משותף אין זייער צער כביכול אונ האט מיט זייא גינדרט קיין גלות בבל׃ (ב) אונ אין זוהר שטייט רשב"י האט גיזאגט דר וואש גוויינט זיך מתאבל צו זיין אויף דעם צער פון דער שכינה כביכול ׃ אונ ווען אוף דעם מענטשין קומט אפילו איין צער׃ לייד

של העוה"ז כיון דאתיא עליו איזה צער דא איהו צערא שלים וע"ד איצטריך כל א' למבכי כד ישראל הן בצערא (ג) והנה בגלות בבל הוי צערא שלים דהוי ישראל בתפנוקין כדכתיב בני ציון היקרים המסולאים בפז וגו' והוו נחתין בגלותא ורחיים על צווריהון וידיהן מהדקין לאחוריהון וכד הוו אזלי בגלותא קרא קב"ה לכל פמליא דיליה ואמר למה בני בגלותא ואתון הכא קומו חותו כולכון ואנא עמכון הה"ד כה אמר ה' למענכם שולחתי בבלה והורדתי ברחים כלם מאן רחיים אלין כל רתיכין ומשריין עילאין וכד נחתו אתפתחו ושריא רוח הקודש על יחזקאל הנביא אמר להו לישראל הא מאריכון הכא וכל חילא שמיא ורתיכוי דאתייא לקור עמכון ולא המנוהו ישראל עד דאמר להו יחזקאל כל מאי דחמא בנבואה שנאמר וארא והנה רוח וגו' ארשב"י בהאי שעתא חדו ישראל חדוותא שלמה שראו דקב"ה הוא עמהון עכ"ל ע"ש פ' בראשית והנה בכל דור יש צדיקים שמקבלים עליהם באהבה רבה למסור נפשם על קדושת השם א"ר יהודה אלמלא יודעים ישראל חביבות' דישראל דרחים הקב"ה יתהון היו שואגים ככפירים לרדוף אחריו · (ד) ומה מאוד יפה לכל איש להתאבל על חורבן ביה"מ ולהתפלש על הארץ באפר ועפר ובפרט מיום י"ז בתמוז ואילך שהן ימי האבילות שצריכים אנו להתאבל ומכל שכן ביום של תשעה באב שהוא יום מבוכה ויום צער ובעו"ה ראיתי מכשול גדול ברוב מדינות שבאים אנשים לביה"כ ולא די שאין אומרים קינות בבכי ובקול מר אלא עוסקים בשחוק וקלות ראש ושמחים ושוחקים בפה מלא כאלו הן שמחים בשמחת תורה ואין זוכרים אחריתם שיהיה מרה ועונשם יהיה גדול וכל אותן האנשים לא יזכו לראות בנחמות ישראל כשיבא משיחנו ועל הרבנים פרנסי הדור ומנהיגי ישראל הוא מוטל עליהם למחות בידי פושעי ישראל השמחים אל גיל ביום צרה ומבוכה וצריכין לקנוס אותם אבל מי שמתאבל תמיד על חורבן ב"ה ומיצר עצמו בצערן של ישראל יזכה לראות הנחמה בביאת משיחנו

לראות

ער עש אונ זארגט דרויף ניט · אבער דער וואש גוויינט זיך ניט מתאבל זיין אויף דעם צער פון דער שכינה כביכול אונ דעם צער פון דיא ישראל · נאר ער טוט זיך תמיד אן גרוסי תענוגים · נוא אז עש קומט אויף אים עפיס איין צער · איז דאש איין נאציר צער · דרום אז דיא ישראל זיינן ה"ו אין צער מוז איטליכר יהודי דרויף וויינן אונ קלאגין : (ג) אונ נון אין גלות בבל איז גיוועזן איין גאנציר צער · ווארום דיא ישראל זיינן גיוועזן אין ארץ ישראל אין גרוסי תענוגים · אונ האבין גינידרט אין גלות אריין אונ מיל שטיינר איז גיוועזן אויף זייערי העלזר · אונ זייערי הענט זיינן גיוועזן אהינטר גבונדין · האט גאט ב"ה גירופין צוא גאר זיין פמליא אונ' האט גיזאגט ווארום זיינען מיינע זין אין גלות אונ איר זייט דא · נידרט אלע מיט זייא אונ איך וועל אוך גיין מיט אייך · וויא זייא האבין אראפ גינידרט · האט דער רוח הקודש גירואט אויף יחזקאל הנביא · האט ער גיזאגט צו דיא ישראל · אייער הער איז דא אונ גאר דיא היילות פון דעם הימל זיינן גיקומן וואונן דא מיט אייך · האבין דיא ישראל אים ניט גיגלייבט ביז יחזקאל האט זייא גיזאגט אלץ וואש ער האט גיזעהן בנבואה · האט רשב"י גיזאגט אין דער צייט האבין דיא ישראל זיך גיפרייט אגאנצי פרייד ווייל זייא האבין גיזעהן אז גאט ב"ה איז מיט זייא · ר' יהודה האט גיזאגט ווען דיא ישראל זאלין וויסן דאש ליבשאפט וואש גאט ב"ה האט זייא ליב · וואלטין זייא גישריען וויא לייבין נאך צו יאגין נאך אים · (ד) אונ וויא זייער איז גוט צו איטליכן מענטשין צוא קלאגין אויף דעם חורבן ב"ה אונ בפרט פון שבעה עשר בתמוז אן אונ ווייטר וואש זייא זיינן דיא קלאג טעג · דארפין מיר דענמאלט בוודאי צו קלאגין · אונ מכל שכן אין דעם טאג פון תשעה באב וואש דאש איז איין פינסטריר אונ צער טאג · אונ בעונותינו הרבים איך האב גיזעהן איין גרוש שטרויכלונג אין פיל מדינות דאש מענטשין קומן אין שול אריין אונ ניט גנוג וואש זייא זאגין ניט קיין קינות מיט גיוויין אונ איין ביטר קול · נאר זייא לאכין נאך אונ פרייאין זיך גלייך וויא אום שמחת תורה · אונ גידיינקין ניט אז זייער סוף וועט ביטר זיין · אונ זייער עונש וועט גרויש זיין · אונ די אלע מענטשין וועלין ניט זוכה זיין צוא זעהן אין דיא נחמות פון דיא ישראל אז משיח וועט קומן · אונ אויף די רבנים אונ דיא פרנסים פון דעם דור איז מוטל צוא ווערין אין דיא וואש פרייאן זיך אין דעם צרה טאג · אונ מען מוז זייא קנסנן אבער דער וואש קלאגט תמיד אויף דעם חורבן בית המקדש אונ איז זיך מצער אין דעם צער פון דיא ישראלי דער וועט זוכה זיין צו זעהן דיא נחמה אז אונזר משיח וועט קומן · צוא זעהן דיא הילף פון גאט ב"ה אונ צו פרייאן זיך אין דעם בנין בית המקדש אונ אין דיא היילגי שטאט

ירושלים

לראות ישועת ה' צבאות ולשמוח בבנין בית המקדש ובירושלים עיר הקודש כמש"ה שישו וגילו כל המתאבלים עליה אמן : מ"ו האר"י ז"ל :

פרק צה **ויעקב** נסע סכותה ויבן לו בית ולמקנהו עשה סוכות על כן קרא שם המקום סוכות מנהגן של ישראל תורה היא מה שאנו נוהגים בבואנו לבתינו תיכף אחר יציאת בה"כ אחר יום כפור אנו עוסקין במצות סוכה דוקא תיכף ומיד מצאתי טעם הגון בדרשות של הרב רבי שלמה מולכו ז"ל שכתב טעם הגון למה ישראל עוסקים דוקא במצוה זו תיכף אחר יום הכפורים ולא במצוה אחרת ופי' הרב הנ"ל דהענין הוא כך לפי שצוה הקב"ה ליקח שני שעירים ביום הכיפורים שעיר אחד לה' ושעיר אחד לעזאזל והכהן הגדול שהיה מתודה על השעיר ששלח לעזאזל את כל עונותיהם ופשעיהם כמ"ש ונשא השעיר עליו את כל עונותם ובזה היה כפרה גדולה לישראל וכמעשה שארעו לאבותינו ירשו הבנים כנגדן איזה מצוה כי האבות הקדושים היו סימן לבניהם ויעקב נסע לסוכות ועסק במצות אף אנחנו אחר יום הכיפורים ששלחנו שעיר לעזאזל אנו עוסקים במצות סוכה דוקא ולא בשום מצוה אחרת זו דברי פי חכם חן ואני אוסיף בה טעם לשבח · (ב) כי הוא ידוע שהשטן ולילי"ת מקטריגים תמיד על ישראל ומבקשים תמיד להרע ולהיצר לישראל ולילי"ת שהיא גמטריא ת"פ באשר שיש לה ת"פ מחנות שהן מקטריגים על ישראל וידוע לכל שביום הכיפורים אין לשטן (ולילית) שום שליטה על ישראל כמשארז"ל (השטן) גימטריא (שס"ד) ובשנה הוא (שס"ה) ימים הוא רמז שהשטן אין לו שליטה ביום הכיפורים כי אם שס"ד יום שהיא שאר ימות השנה וכנגד זה צוה לנו הקב"ה מצות סוכה ולכן כתיב בט"ו יום לחודש השביעי הוא חג הסכת שבעת ימים לה' סכ"ת כתיב חסר וי"ו כי סכ"ת הוא גימטריא ת"פ שהוא בקדושה כי סכ"ת הוא מכניע לקליפות לילי"ת שהוא גימטריא ת"פ וכל המקיים מצות סוכה כראוי הוא מבטל כח וממשלת של לילית הרשעה ולכן נ"ל כיון דביום כיפור אין להשטן ולילי"ת שום שליטה על ישראל ותיכף אחר יום כיפור מתחילין לקטרג מחדש על ישראל ולכן ישראל הם עוסקים במצות סכ"ת שהיא גימטריא ת"פ תיכף אחר יו"כ כדי לבטל הקטרוג של לילית הרשעה כי כל מצות שהיא גימטריא ת"פ מבטל הקליפות לילי"ת כמ"ש הרב גלאנטי על פסוק בישעיה (מלאתי משפט ועתה מרצח"ם) ודע שהיו בירושלים ת"פ בתי כנסיות ועם הבית המקדש היו תפ"א כמנין (מלאתי) ואח"כ כשחרב ירושלים נתגברה הלילית ומחנותיה והיתה הורגת בישראל עם כחול הים ולכן נתקיים אז הפסוק ועתה מרצחים בעו"ה · (ג) ע"כ מצות סוכה אל יהי קל בעיניך שסוכה כולל שני שמות ה"ס כ"ו ה"ס גי' אדנ"י וכ"ו גי' שם הוי"ה ובמצות סוכה שמקיימין ישראל כראוי וכהלכותיו הן נותנים כח וגבורה לפמליא של מעלה כי סוכה גימטריא צ"א כמנין מלא"ך ולכן אנו מתפללים ופרוס עלינו סוכת שלומך כי בזכות הסוכה שאנו מקיימין אותה יהיה השם שלם והכסא כבוד יהיה שלם משא"כ בעוה"ז אין השם שלם כדכתיב כי יד על כס יה ואין הכסא שלם משא"כ

ירושלים אזו וויא עש שטייט אין פסוק איר וועט זיך פרייען אלע וואש קלאגין אויף ירושלים אמן :

פרק צה דער מנהג פון דיא ישראל איז איין תורה דאש איז וואש מיר זיינן זיך נוהג אז וויא באלד מיר קומן אהיים מוצאי יום כיפור זיינן מיר תיכף עוסק אין מצות סוכה · דער טעם דער פון איז (ב) ווייל דאש איז ידוע אז דער שטן אונ די לילית זייא זיינן תמיד מקטרג אויף דיא ישראל אונ ווילן זייא תמיד טאן שלעכטש · אונ דיא לילית טרעפט אן ת"פ ווייל זיא האט פיר הונדרט מיט אכציג מחנות וואש זייא זיינן מקטרג אויף דיא ישראל · אונ דאש ווייסט איטליכר אז אום יום כיפור האט דער שטן אונ דיא לילית קיין שום שליטה ניט אויף דיא ישראל אזו וויא אונזרי הכמים ז"ל האבין גיזאגט דאש ווארט השטן טרעפט אן דרייא הונדרט אונ פיר אונ זעכציג אונ אין דעם יאר איז פר הנדין דרייא הונדרט מיט פינף אונ זעכציג טעג · דאש איז איין רמז אז איין טאג אין יאר האט ער קיין שליטה ניט מקטרג זיין אויף דיא ישראל דאש איז אום יום כיפור · אונ קענין דעם האט גאט ב"ה אונז גבאטין דיא מצוה פון סוכה · דען סוכה טרעפט אן ת"פ · אונ דער וואש איז מקיים דיא מצות סוכה וויא רעכט איז · דער איז מבטל דעם כח אונ דאש גיוועלטקייט פון דער לילית הרשעה : (ג) דרום זאל די מצות סוכה ניט גרינג זיין אין דיינע אוגין דען סוכה טרעפט אן צווייא שמות הויה אדני אונ דורך דעם וואש די ישראל זיינן זיא מקיים אזו וויא רעכט איז · דער מיט גיבין זייא כח אונ גבורה אין דער פמליא של מעלה · דען סוכה טרעפט אן וויפל מלאך תאמשי דיא מצות סוכה איז ניט

גרוויש

משא״כ לעתיד יהיה השם והכסא שלם אע״פ שמצות סוכה היא קלה בעיני הבריות אבל בעיני הקב״ה היא גדולה מאוד כי סכ״ת היא גימטריא ת״פ ומצוה זו היא מכניע הקליפה של לילית שהיא גי׳ ת״פ ולעתיד הקב״ה יעביר את הגילולים מן הארץ שהוא לילי״ת וכל המחנות שלה על ידי מצות סוכה דוקא ואז יהיה שם הוי״ה אחד וכסאו יהי שלם ולכן אנו מתפללים ופרוס עלינו סכת שלומך כי סכת שלם יהיה עוד הפעם שיחזיר ת״פ בתי כנסיות בירושלים ועם המקדש שיהיה לעתיד יהיה תפ״א כמנין מלאת״י משפט וביום ההוא יהיה ה׳ אחד ושמו אחד׃ (ד) לכן צריכין אנחנו להזהר בקדושת סוכה שהיא כוללת שתי שמות הוי״ה אדנ״י ובפרט שלא יעשה אותה במקום מטונף ואז הסוכה היא מרכבה להקב״ה ושכינתיה וסוכה היא במקום בית המקדש מעט כי בית המקדש נקראת סוכת שלם ולא כדעת המקילין בסוכה שהיא עליהן כמשאוי גדול והן באים לסוכה ומברכין ברכת המוציא וברכת הסוכה במהירות ובמריצות ואח״כ הולכין חוץ לסוכה ולא עוד שהן מברכין ברכת הסוכה לבטלה שהן מברכין לישב בסוכה והן סוברים שיושבין בסוכה מעט ואח״כ יש רשות להן שילכו מחוץ לסוכה אבל באמת טועין הן בדעתם שפירוש לישב בסוכה הוא עיכוב כמו שפי׳ רש״י אין ישיבה אלא לשון עכבה לכן אני מזהיר לכל בר דעת שלא יהיה נכשל בעון זה כשיבא לסוכה לאכול אזי יראה לישב שם עד אחר אכילה כדי שלא יעשה ברכה לבטלה ולא יהיה בכלל מבעט במצוה זו ואז אנו זוכין לסוכה של לויתן כמש״ה וסוכה תהיה לצל יומם והקב״ה יסתירנו בצל כנפיו בסוכת שלם לעולמים אמן כן יהי רצון׃

פרק צו **להודות** ולהלל יתברך שמו הקדוש והגדול על הנס הגדול שעשה הקב״ה לאבותינו בימים ההם בימי אנטיוכס שעשה כמה רעות עם ישראל וה׳ ברחמיו וברוב חסדיו אשר בכל עת לובש בגדי ישע (עיין לעיל פרק צ״ד) על ידי חשמונאי ובניו ונהרגו שני שרי צבאות של אנטיוכס האחד נקרא שמו בגרים והשני נקרא נקנור וכל חייליו של אנטיוכס נמסרו בידי ישראל כן יאבדו כל אויבי ה׳׃ (ב) ואח״כ באו בני חשמונאי לבית המקדש ולא מצאו כי אם צלוחית אחת של שמן אשר היתה חתומה בטבעת של כהן הגדול אשר באותו צלוחית היו מושחין מלכי ישראל וכל כהן גדול שהיה טעון משיחה נמשח באותו פך של שמן המשחה והיה בת רק כשיעור הדלקת יום אחד ואלהי השמים אשר שיכן שמו בבית המקדש עשה נס שהיה שמן ההוא דולק שמונה ימים עד שהוצרכו הכהנים לטהר עצמן ז׳ ימים ואח״כ ביום השמיני הוצרכו לעשות שמן שהוא נעשה בטהרה על כן הוכרח השמן שהיה

גרויש ביא דיא לייט׳ אבר אין דיא אויגין פון גאט ב״ה איז דאש זייער אגרוסע מצוה ווייל סוכה טרעפט אויך אן ת״פ׃ איז דאש מכניע די קליפה פון דר לילית וואש זי טרעפט אויך אן ת״פ (ד) דרום מוזן מיר זייער נזהר זיין אין דער קדושת סוכה אונ בפרט ער זאל זיא ניט מאכין אויף ניט קיין ריין אורט׳ אונ דענמאלט איז דיא סוכה איין מרכבה צו גאט ב״ה מיט זיין שכינה׳ ניט אזו וויא אטייל וואש זיינן מקיל אין דער סוכה אונ זייא מאכין דיא ברכה פון המוציא אונ לישב בסוכה גיך אונ גייאין גיך ארויש פון דער סוכה׳ אונ זייא מאכין איין ברכה לבטלה׳ ווארום דער פשט פון לישב בסוכה איז צוא זאמין זיך אין דער סוכה׳ דרום בין איך מזהיר צו איטליכן בר דעת ער זאל ניט גישטרויכלט ווערין אין דר דאזיגר זינד דאש אז ער קומט אין סוכה אריין עסין זאל ער דארטין זיצן ביז נאך דעם עסין פון וועגין זיין ברכה זאל ניט זיין לבטלה אונ זאל ניט זיין אין דעם כלל פון דיא וואש טרעטין אין דער מצוה׳ אונ דענמאלט וועלין מיר זוכה זיין צו דר סוכה פון דעם לויתן אמן׃

פרק צו להודות מען גיהער צו לובן דעם היילגין גאט ב״ה אויף דעם גרוסין נס וואש גאט ב״ה האט גיטאן צו אונזרי עלטרין אין דיא דאזיגי טעג פון חנוכה אין דער צייט פון דעם אנטיוכס וואש ער האט גיטאן פיל בייז צוא דיא ישראל׳ אונ גאט ברוך הוא מיט זיין רחמנות אונ זיינע פיל חסדים וואש ער קלייד זיך אן אלע צייט די הילף קליידר׳ זיינן דורך דעם חשמונאי אונ זיינע זין גיהרגת גיווארין צוויא גרוסי הערין פון דעם אנטיוכס וואש איינר האט גיהייסן בגרים אונ דער אנדרר האט גיהייסן ניקנור׳ אונ גאר זיין היל זיינן איבר גיענפרט גיווארין אין דיא הענט פון דיא ישראל׃ (ב) דער נאך זיינן די חשמונאים גיקומן אין בית המקדש אריין׳ אונ האבין מיין ניט גפונן נאר איין גלעזיל בוימל וואש עש איז גיוועזן פאר התמת ימיט דעם פינגריל פון דעם כהן גדול׳ אונ אין דרינן איז מיין ניט גיוועזן נאר אזו פיל בוימל וואלט גיקענט ברענין איין טאג׳ אונ דיא כהנים האבין זיך אבר בדארפט ריינגיין זיבן

שהיה ע"פ הנס להדליק שמונה ימים עד הטהרה על כן לזכרון הנס הזה לא ימיש מישראל בכל דור ודור לעשות שמונת ימי חנוכה ולהדליק נרות שהן נרות של מצוה ובהרבה מקומות מצינו שחביבין לפני הקב"ה נרות של מצוה כמש"ה (באורים כבדו את ה') · (ג) וכל הנר הדולק לדבר מצוה יש בו חדושים נפלאים גדולים אין שיעור ואלו היינו זוכים להשגת רוח הקדש היינו מברכ"ם ומבינים ומשיגים ע"י מצות הדלקת הנרות של מצוה עתידות דהנר של מצוה מתנבא כמו נביא המתנבא על פי ה' והרב הגאון מהרש"ל ז"ל כתב בהקדמת ספר הנקרא ים של שלמה וז"ל פעם אחת בא לידי על ידי נר של מצוה כאלו הראה לי מן השמים ונתנו לי הרמנא ואמיץ כח מרקיע ופתחו לי שערי אורה ע"כ · (ד) ושמעתי מפי מורי ע"פ קבלה שהענין הוא כך כשהיה הרב רבי שלמה לוריא ז"ל מחבר ספרו ים של שלמה אירע לו שהיה רק נר קטן דולק לפניו והיה זמן קרוב להכבות והיה דולק כמה שעות יותר משלש וארבע נרות שלמים וזה העיד עליו תלמידו ונכדו וז"ל בעל הנר הכיר בנרו כי ה' עמו ע"כ וזה אירע להגאון הנ"ל נס ממש כנר של שמן הקדש שבצלוחית הקודש שבבית המקדש זכותו יעמוד לנו אשרי לו ואשרי יולדתו הכלל עולה בכל נר של מצוה נמשך בו קדושה עליונה ומעורר למעלה הדלקת בוצינין קדישין וכן מצינו בזוהר בתיקוני דקאי אליהו אחורי כותלי של. בית המדרש של רשב"י אמר ליקום בוצינא קדישא וידליק בוצינין קדישין דלעילא וע"כ מנהג המדקדקים שנר הדולק לשום מצוה ונשאר ממנו מצניעין אותו שלא להשתמש בו דבר חול כי אם דוקא דבר מצוה ובפרט נר הדולק ללמוד בו תורה ויש הרבה עניינים תועלת לנשמה ע"י נרות של מצוה והנה הנרות של חנוכה הבאים לזכרון תוקף הנס הגדול שהן נרות קדושים ומקדשין בקדושה עילאה ומראין על נרות וסדות העליונות אשר הם מתעוררים ומתלהבים בגבורה לפעול דין ברשעים · (ה) וע"כ כתב הרב מהרי"ל סג"ל שנכון הוא ליטול ידיו קודם שיברך על הדלקת נר חנוכה אך מפני שלא יחשב כיוהרא ע"כ כתבו האחרונים שראוי הוא להביא עצמו לידי חיוב נטילה כדי שיטול ידיו אח"כ ג"כ קודם הדלקת הנרות וידוע כי כתבתי לעיל פרק י"ד שבכל מצוה שאדם עושה נולדים ונבראים מלאכים קדושים ממנה ולכל מצוה שנבראים ממנה מלאכים הן נקראים מחנה של מצוה זו וזהו פשוט שבכל מצוה שמברכין עליה מתכנשין אליה אותן המלאכים ועומדין סביבות המברך ושומעין הברכה ועונין אמן ורמז לדבר מלא"ך הוא גימטריא אמן ולכן כשישראל עונין בברכה

זיבן טעג ווייל זייא זיינן גיוועזן טמאי מתים · האט גאט ב"ה גיטאן איין נס אז דאש ביסל בוימל האט גיברענט אכט טאג אונ אין דעם אכטין טאג זיינן דיא כהנים שון גיוועזן ריין אונ האבין גימאכט אנדר בוימל · דרום פון וועגין צו גידיינקין דעם דאזיגן נס · זאל ניט אפ גיטאן ווערין פון דיא ישראל צו מאכין אכט טאג חנוכה אונ צו צינדן ליכטליך דיא אכט טאג : (ג) אונ איטליכש ליכט וואש ברענט פון וועגין איין דבר מצוה · איז דרינן פאר האנדין איין וואונדרליכי קדושה וואש האט קיין שיעור ניט · אונ ווען מיר זאלין זוכה זיין צו רוח הקודש · וואלטין מיר פאר שטאנין אונ משיג גיוועזן עתידות דורך דעם אן צינדן פאר דער מצוה ליכט · ווארום דאש מצוה ליכט זאגט נביאות אזו וויא איין נביא וואש זאגט נביאות פון גאט · אונ דער גאון מהרש"ל ז"ל שרייבט אין דער הקדמה פון זיין ספר ים של שלמה איין מאל בין איך גיזעסין אונ האב גישריבן דעם ספר ים של שלמה האב איך דורך דעם ליכט גיזעהן איין מראה גלייך וויא מען האט מיר גוויזין מן השמים אונ מען האט מיר גיגעבין כח אונ רשות פון דעם הימל אונ מען האט מיר גיעפינט די שערי אורה · (ד) האב איך גיהערט פון מיין רבי אז דער ענין איז אזו דאש אז דער רב רבי שלמה לוריא ז"ל האט מחבר גיוועזן דעם ספר ים של שלמה · האט אים זיך גיטראפין דאש איין קליין ליכט האט גיברענט פאר אים · אונ עש האט שוין גיוואלט פאר לאשין ווערין · אונ עש האט גיברענט פיל שעה מער פון דרייא פיר גאנצי ליכט · אונ עש האט זיך גיטראפין צו דעם גאון רש"ל איין נס ממש אזו וויא דאש ליכט פון בומיל וואש עש האט זיך גיטראפין אין דעם בית המקדש זיין זכות זאל אונז בייא שטיין דער כלל איז אז אין איטליכין ליכט פון מצוה ווערט נמשך איין קדושה אונ עש דער וועקט אויף דעם הימל אן צוא צינדין די הייליגי ליכט · (ה) אונ דרום שרייבט דר מהרי"ל אז איידר ער בענטש דיא חנוכה ליכט זאל ער וואשן זיינע הענט · אונ דאש איז גוויש אז דורך איטליכר מצוה וואש דער מענטש טוט ווערין גיבארין אונ בשאפין פון איר הייליגי מלאכים אונ דיא מלאכים ווערין גירופן מחנה של מצוה זו

אונ

בברכה או בקדיש ואומרים אמן יכוונו לאותן המלאכים שיענו אמן כי אמן גימטריא מלא״ך והנה בברכה ראשונה של נר חנוכה יש י״ג תיבות צריך לכוין שהן מעוררים י״ג מדות רחמים וכן יש י״ג תיבות בברכה שנייה שהן מעוררים י״ג מדות רחמים ושתיהן יחד הן כ״ו תיבות כנגד ש״ה ויכוין היטיב בברכת של הדלקת הנרות לאומרם מתוך שמחה באשר המצוה היא חביבה בשעתה לזמן פעם אחת בשנה ולכבוד המלאכים קדישין הבאים לבית בשביל מצוה זו ידליק הנרות כשהוא בבגד עליון כמו שהולך לבית הכנסת וצריך להדליק תיכף בכניסת הלילה כי מצוה הבאה לידך אל תחמיצנה והנה מספר הנרות של חנוכה הן ל״ו ושמונה שמשים ומנהגן של ישראל תורה הוא שהמנהג ליתן את השמש המדליק למעלה מהנרות של חנוכה ורמז לדבר שרפים עומדים ממעל ל״ו (מצאתי כתוב בספר מהרי״ל) ואם כן לפי זה יש קדושה גדולה גם כן בנרות של השמשים אשר הן יותר קצת גדולים מן הנר של חנוכה׃ (ו) שהנר השמש הוא דוגמת הכהן שהיה מדליק נרות בבית המקדש ודוגמא שרפי מע״ה המדליקין בוצינין קדישין שיאירו פני כסא כבוד יתברך ומכאן תראה הפגם הגדול מה שראיתי בעו״ה שרוב העם נוהגים שלוקחים נר השמש מן הנרות ועושין לאורו עסקי חול מכל שכן עתידין ליתן את הדין מהעון פלילי שמשחקין באור השמש בקלפים שקורין קארטי״ן או בקבייאו״ת שקורין וערפיל ואינם יודעים שהשמשים הם קדוש׳ יתיר מנר חנוכה כמ״ש הרב הגאון מהרי״ל ז״ל הרמז שרפים עומדים ממעל ל״ו ר״ל שהשמשים עומדים ממעל להל״ו נרות של חנוכה׃ (ז) ע״כ המזלזל מצוה זו בודאי עונשו יהיה קשה מאוד וכל מי שמדקדק במצוה זו ואינו מניח לזוז את השמש ממקומו יזכה לראות נרות העתידין להדליק בבית מקדשנו במהרה בימינו אמן׃

פרק צז **תענית** אסתר הוקבע על סמך דאיתא בגמרא י״ג באדר זמן קהלה לכל הוא ופירשו המפרשים שהכל מתכנשין לתענית אסתר ובאים בני הכפרים למנין לימי הסליחות והתחנונים לפי שבו ביום נקהלו לעמוד על נפשם והיו צריכים רחמים ע״כ הוקבע יום זה לומר סליחות ותחנונים ובני הכפרים מחויבים להקדים ולבא ליום התענית אסתר ולהשתתף בתוך אחיהם בני ישראל באמירות סליחות כי כן הפירו׳ של דברי חכמים ז״ל י״ג זמן קהלה לכל הוא וזהו חביב לפני הקב״ה שמתאספים היחידים לתוך העיירות וברוב עם הדרת מלך שנקהלים לומר סליחות בקהל וע״י תפלה זו הן מעוררים רחמים גדולים בפמליא של

און דאש איז פשוט אז אין איטליכר מצוה וואש מען מאכט איבר איר איין ברכה׃ זאמלין זיך צו איר איין דיא מלאכים און שטייאן ארום דעם וואש מאכט דיא ברכה׃ און זייא הערין דיא ברכה׃ און ענפערין אמן׃ און איין רמז איז דער צו דער מלאך איז בגמטריא אמן דרום אז דיא ישראל ענפערין אמן אויף איין ברכה אודר אויף איין קדיש זאלין זייא זיך מכוין זיין צו די דאזיגי מלאכים׃ דרום איז פאר האנדין איין גרוסי קדושה אין דיא חנוכה ליכטליך און אויך אין דיא שמשים וואש זייא זיינן אביסל גרעסר פון די חנוכה ליכטליך (ו) דען דער שמש איז גלייך צוא דעם כהן וואש ער האט אן גצונדן דיא ליכט אין בית המקדש׃ און פון דאנען קענסטו זעהן דעם גרוסן פגם וואש איך האב גיזעהן בעונותינו הרבים אז פיל מענטשין נעמן דעם שמש פון דיא חנוכה ליכטליך און טואן זייערי עסקים דער בייא׃ און מכל שכן דיא וואש שפילין אין קארטין בייא דיא ליכט פון דעם שמש די ווען בוודאי האבין איין גרוסן עונש׃ דען זייא ווייסן ניט אז דיא שמשים זיינן הייליגר פון דיא חנוכה ליכטליך אזו וויא דער רב הגאון מהרי״ל ז״ל שרייבט איין רמז דאש עש שטייט אין פסוק שרפים עומדים ממעל ל״ו דאש איז גמיינט דיא שמשים וואש זייא שטייאן העכיר פון דיא זעקס און דרייסיג חנוכה ליכטליך׃ אזו וויא דער מנהג איז׃ (ז) דרום דר וואש איז מזלזל אין דער דאזיגר מצוה וועט זיין עונש בוודאי זייער שווער זיין׃ און דער וואש איז מדקדק אין דער דאזיגר מצוה און לאזט ניט רירן דעם שמש פון זיין אורט דער וועט זוכה זיין צו זעהן אין דיא ליכט וואש וועלין ברענין אין אונזר בית המקדש במהרה בימינו אמן׃

פרק צז דעם תענית אסתר האט מען קובע גיוועזן מען זאל דערנאך פאסטין דאש איז ווייל דיא גמרא זאגט י״ג באדר זמן קהילה לכל הוא מאכין דיא מפרשים דעם פשט דען אלע דארף לייט זאמלין זיך איין און קומן צו מנין אין שטאט אריין צו זאגין סליחות און תחנונים אין דעם דרייא צעהנטין טאג אין אדר׃ ווייל אין דעם טאג האבין זיך די ישראל איין גיזאמלט צו שטיין קעגין דיא וואש האבין זייא גיוואלט הרגנין אזו וויא עש שטייט אין מגילת אסתר׃ און דאש איז זייער גליבט פאר גאט ב״ה וואש דיא דארפס לייט זאמלין זיך איין אין דיא שטעט אריין׃ דען דורך פיל פאלק

ווערט

של מעלה · (ג) ויש עוד טעם לתענית אסתר אשר גילה המגיד להרב בית יוסף ז"ל והוא שהשגחת הקדוש ברוך הוא תמיד על ישראל שהן נחלתו ועדת סגולתו והוא חפץ להצדיקם כדי להנחילם שכר טוב לעוה"ב וכהיום שמגיע י"ד להיות ישראל שמחים וששים בו על תוקף הנס שעשה הקדוש ברוך הוא בהמן הרשע ובבניו ואז היא נקראת שמחה של מצוה וע"כ אמרו רבותינו ז"ל שחייב אינש לבסומי בפורים והנה יש לחוש פן על ידי ריבוי האכילה ושתיה ושמחה באין ישראל לידי חטא לכן הקדים הקב"ה התענית ולפי שהתענית הוא סגולה להנצל על ידי התענית מן החטא ולא יהיה כח להשטן ולילית לקטרג עליהם ולהביאם לידי חטא מחמת ריבוי האכילה ושתיה וטוב לכוון כשיאמר פזמון במתי מספר וכו' וכשאומרים שמע תפלה והעבר תיפלה וכו' צריך לכוון שלא יבא לידי חטא ועון ח"ו ע"י ריבוי' אכילה ושתיה ושמחת פורים · (ג) וע"י סליחות ותחנונים שאנו אומרים בכנופיא בזה אנו מעוררים זכות מרדכי ואסתר כי במרדכי כתיב ומרדכי ידע את כל אשר נעשה ויקרע את בגדיו והענין מבואר בזוהר בראשית כי שאר בני אדם לא ידעין רק מה שעיניהם רואות ומרדכי ידע תוכן הדבר ומקור כח של הקליפות שמשם יוצאים נפשות הרשעים החוטאים בנפשותם וזהו שאמר הכתוב שמרדכי ידע את כל אשר, נעשה והתבונן כי גברה יד הקליפה מחמת החטאים של ישראל שהיו באותו הדור עד שהוצרך מרדכי סיגוף גדול וזעקה בתפלה להתיש כח הסיטרא אחרא ולעורר רחמים על ישראל וכן כתיב ויקרע את בגדיו וישם שק וגו' ואסתר הצדקת אשר זכתה לרוח הקודש ידעה ג"כ תוכן הדבר הנזכר ולכן כתיב בה ותעמוד אסתר בחצר המלך וגו' ופי' הזוהר אין עמידה אלא תפלה כד"א ויעמוד פנחס ויפלל והרביתה אסתר בתפלה עד שעלתה תפלתה למעלה למקום קדוש ונורא הנקרא בתי החצירות והוא החצר שלפני בית המקדש של מעלה אשר שם מתנוצץ שם הוי"ה וזהו ותעמוד אסתר יבחצר המלך סתם זה הקב"ה ולא כתיב בחצר המלך אחשורוש וכתיב בה ויושט המלך לאסתר את שרביט הזהב ומשך עליה חוט של חסד שהוא ביד הקב"ה ולא לה בלחודא אושיט הקב"ה שרביט הזהב אלא אפילו למתחברים בהדה וכלן אנהגו עדת ישראל למען כבוד הקב"ה מתחברין ומתכנשין בבתי כנסיות שהן נקראים ג"כ חצר המלך מלכו של עולם ובודאי על ידי אמירת הסליחות ותפלות אנו מעוררים את מרדכי הצדיק ואסתר המלכה ובוודאי הם מתחברים עמנו ביום התענית אסתר אשר מזכירים זכותן באמירת בימי מרדכי והדסה הושעת בניך ולכן היושבי כפרים צריכין ג"כ להיות בחבורא קדישא בבית הכנסת ביום תענית אסתר כי יום זה הוא מסוגל מאוד שיקובל תפלתינו בזכות מרדכי ואסתר · (ד) וכל מי שצריך רחמים על איזה דבר שהוא צריך להתפלל יקח פנאי לעצמו ביום התענית אסתר ולומר תהלה מזמור כ"ב בספר תהלים למנצח על אילת השחר ודרשו רז"ל דאסתר היתה נקראת אילת השחר ואח"כ ישפוך שיחו

ווערט דער מלך בשיינט · אונ דורך דיא סליחות אונ. דיא תפלות ווערט דער וועקט גרויש רחמים אין דער פמליא של מעלה : (ב) אונ עש איז פר האנדין נאך איין טעם פאר וואש מען פאסט דעם דרייצעטן טאג אין אדר אונ מען רופט אים תענית אסתר · דאש האט דער מגיד מגלה גיוועזן צוא דעם רב בית יוסף · ווייל דיא השגחה פון גאט ב"ה איז תמיד אויף דיא ישראל וואש זייא זיינן זיין ארב אונ ער בגערט זייא גירעכט צו מאכין פון ווענין ער זאל זייא מאכין ארבין גוטן שכר אויף עולם הבא · אונ אז עש קומט דר פערציטר טאג אין אדר פרייאין זיך דיא ישראל אויף דעם שמארקין נס וואש גאט ב"ה האט גיטאן אין דעם המן הרשע אונ אין זיינע זין אונ דענמאלט ווערט עש גירופן שמחה של מצוה : דרום האבין אונזרי חכמים ז"ל גיזאגט דער מענטש איז מחויב צו זיין שיכור אום פורים · אונ נון מחמת דעם פיל עסין אונ טרינקן אונ שמחה וואש דיא ישראל האבין אום פורים · קענין זייא אפשר קומן צוא איין זינד ח"ו · דרום האט גאט ב"ה גיפאדרט דעם תענית אסתר פאר פורים · ווייל דער תענית איז איין סגולה מציל צוא זיין פון זינד · אונ דר שטן מיט דר לילית זאלין קיין מאכט ניט האבין אויף זייא מקטרג צו זיין אונ זייא צו ברייגגן צו ,איין זינד מחמת דעם פיל עסין אונ טרינקן · (ג) אונ דורך דיא סליחות אונ תחנונים וואש מיר זאגין בכנופיא דער וועקין מיר דעם זכות פון מרדכי ואסתר · אונ דרום דארפין דיא דארפס לייט אויך זיין אין דער חבורא קדישא אין שול אין דעם טאג פון תענית אסתר · ווארום דער טאג איז זייער מסוגל אז אונזער תפלה זאל מקובל ווערין דורך דעם זכות פון מרדכי ואסתר · (ד) אונ איטליכר וואש דארף רחמים אויף עפיס איין זאך וואש ער דארף מתפלל זיין · זאל ער זיך אפ נעמען אצייט אין דעם

שיחו לפני ה' ולבקש בקשתו ויזכיר זכות מרדכי ואסתר אשר בזכותם יעתר לו הקב"ה ויפתח לו שערי רחמים ויקובל תפלתו ברצון • (ה) ובהיות שאמרו רז"ל שבשעה שבא המן למרדכי להרכיבו על סוס המלך אחשורוש ולעשות לו יקר כאשר צוה המלך אחשורוש מצא למרדכי דיתבי רבנן קמיה ומחוי להו הלכות קמיצה ופירש רש"י דדרש מרדכי בעניינו של יום כי אותו היום ט"ז בניסן היה שהוא יום הנפת העומר אמר המן אתא מלא קומצא דידכו ודחי עשרת אלפי' ככר כסף דידן ע"כ נכון לעשות לעסוק בענייני קמיצה בט"ז בניסן והכל היא כדי לעורר זכות של אותן הצדיקים • (ו) ע"כ אהובי ה' הנועדים לדבר ה' לשמוע קול מגילה ביום המועד הזה שהוא פורים אשר לעתיד כל הימים טובים יהיו בטלים וימי פורים לא נבטלים צריכין אנו להזכיר זכותן של מרדכי ואסתר כי יום תענית אסתר ויום הפורים הן ימים של רצון ואהבה לכן טוב להתפלל ביום תענית אסתר ושומע תפלה יקבל ברחמים וברצון את תפלתינו אמן :

פרק צח **מתחלת** בריאת עולם ראה הקב"ה שאין העולם יכול להתקיים במה"ד מה עשה הקב"ה שיתף שם הרחמים וברא את העולם שנאמר בראשית ברא אלהים במדת הדין כי מדת אלהים הוא דין ואח"כ כתיב ביום עשות יהו"ה אלהים ארץ ושמים ומצאתי טעם הגון שכתב הרב הגאון בעל המחבר תורת חיים הענין שהצדיקים נתפשים בעון הדור לפי שמדה של דין הוא רוצה לכלות את העולם כשאין עושין רצונו של מקום והקב"ה הוא ברחמיו מרחם על כל מעשיו ולכן שיתף הקב"ה המדת הרחמים שהוא שם הוי"ה עם מדת הדין אף שמדת הדין הוא מקטרג ומבקש שיעשה הקב"ה דין בעולם מה עושה הקב"ה נותן לו צדיק אחד שהוא שקול כנגד כל העולם ובזה הוא משתיק את הדין ומציל את כל העולם אבל תיכף כשמת צדיק אחד נולד צדיק אחר וזרח השמש ובא השמש ע"כ דבריו

של

טאג פון אסתר תענית • אונ זאל פריער זאגין אין תהלים דעם מזמור פון קאפיטל כב למנצח על אילת השחר • דען אונזרע חכמים ז"ל דרשנן אז אסתר ווערט גירופן אילת השחר • דער נאך זאל ער בעטין פון גאט וואש ער דארף • אונ זאל דער מאנן דעם זכות פון מרדכי ואסתר • דאש דורך זייער זכות ווערט אים גאט ב"ה ממלא זיין זיין בקשה • אונ ווערט אים עפנן דיא שערי רחמים • אונ זיין תפלה ווערט מקובל ווערין ברצון • (ה) אונ ווייל אונזרי חכמים ז"ל האבן גיזאגט אז אין דער צייט אז המן איז גיקומן צוא מרדכי • אים מאכין רייטין אויף דעם פערד פון דעם אחשורוש • אונ צוא טאן אים כבוד אזוא וויא דער מלך אחשורוש האט אים גיבאטין • האט ער גיפונען וויא דיא רבנן זיינען גיזעסין בייא מרדכי אונ ער האט זייא גילערינט הלכות קמיצה מאכט רש"י דעם פשט • דען מרדכי האט גידארשת אין דעם ענין פון דעם טאג • דען דענמאלט איז גיוועז זעכצין טעג אין ניסן וואש דענמאלט פלעגט מען ברייגגן דעם עומר אין בית המקדש • האט המן גיזאגט • אייער גייפיל גערשטין מעל איז גיקומען אונ האט אוועק גישטוסין מיינע צעהן טויזינט צענטין זילבר • דרום איז רעכט אין דם אנדרין טאג פסח דאש איז זעכצינטאג אין ניסן עוסק צו זיין אין דיא דינים פון קמיצה • אונ דאש אליץ איז פון וועגין צו דער וועקין דעם זכות פון דיא צדיקים • (ו) דרום מיינע ליב האביר וואש זייא זאמלין זיך איין צוא גאטש רייד • צו הערין דיא מגילה אין דעם יו"ט פון פורים וואש לעתיד ווערין אלע ימים טובים בטל ווערין אונ פורים ווערט ניט בטל ווערין • מוזן מיר דענמאלט דער מאנין דעם זכות פון מרדכי ואסתר • ווארום דער טאג פון תענית אסתר אונ דער טאג פון פורים זיינן ימי רצון אונ השי"י וואש ער הערט צו אלע תפלות זאל מקבל זיין מיט רחמים אונ מיט רצון אונזרי תפלות :

פרק צח מתחלת פון דעם אן הייב אז גאט ב"ה האט בשאפן דיא וועלט • האט ער גיזעהן אז דיא וועלט קאן קיין קיום ניט האבן האט גאט ב"ה משתף גיוועזן דעם מדת הרחמים צוא דעם מדת הדין אונ האט דיא וועלט בשאפין מיט דעם מדת הרחמים אונ מיט דעם מדת הדין • אונ איך האב גיפינען איין גוטן טעם וואש דער הרב הגאון בעל המחבר תורת חיים שרייבט • דרויף וואש גאט ב"ה נעמט צוא דיא צדיקים פון וועגין דיא זינד פון דעם דור • דען ווייל דיא מדה פון דין וויל פר לענדין דיא וועלט אז דיא לייט טוען ניט דעם ווילין פון גאט ב"ה אונ גאט ב"ה מיט זיין פיל רחמנות איז זיך מרחם איבר אלע זייני בשעפניש דרום האט ער משתף גיוועזן דעם מדת הרחמים צוא דעם מדת הדין נאר דער מדת הדין שרייבט אונ איז אבר מקטרג אונ וויל גאט ב"ה זאל טאן דין אויף דער וועלט • גיט גאט ב"ה אים איין צדיק וואש ער ווענט קענין נאר דער וועלט

אונ

של הגאון מהור"ר חיים שור ז"ל במסכת שבת עי"ש · (ג) ועפ"ז נ"ל לתרץ קושיא גדולה בפסוקים במגילה וירא המן כי אין מרדכי כורע ומשתחוה לו וימלא המן חימה ויבז בעיניו לשלוח יד במרדכי וגו' ויבקש המן להשמיד את כל היהודים אשר בכל מלכות אחשורוש עם מרדכי ולכאורה קשה מרדכי לבד לא רצה להשתחות ובקש המן לעקור את כל היהודים והנראה לתרץ כי הנה ידוע שישראל שבאותו הדור היו חייבים כלייה מפני שהשתחוו לצלם של נבוכדנצר או מפני שנהנו מסעודת אחשורוש והנה המן והשטן היו מקטרגים ע"ז ומדת הדין היה נותן שיכלו ישראל כולן ולכן היה המן מתיירא שהקב"ה יעשה כן שיטול את כדיק אחד שהוא שקול כנגד כל ישראל וכדיק אחר יולד ויהיו ישראל חיים וקיימין ולכן כתיב ויבז בעיניו לשלוח יד במרדכי לחוד כי בזה יתיה לישראל כפרה במיתת הכדיק אחד שלפי שמרדכי היה שקול כנגד כל ישראל ולכן בקש המן והשטן להשמיד את כל היהודים בכל מלכות אחשורוש ודו"ק · (ג) והנה לדיעה שאמרו ישראל שבאותו הדור היו חייבים כלית מפני שנהנו מסעודה של אחשורוש דליכא למימר דמשום דקאכלי מאכלי אסורות אתחייבו דהא כתיב והשתיה כדת אין אונס והפירוש לפי דת כל אחד ואחד היה השתיה של ישראל ולא היו משקי להו אלא מיין של ישראל ושמשין של ישראל היו מוזגין להון וכל מאכלים דהוי יהבי להון לישראל הוי בישול של ישראל דאחשורוש לא הוי אנס לתו למיכלי ולמשתי מאי דאסור להו וכדכתיב אין אונס ולעשות כרצון איש ואיש אבל חובא דלהון הוי כי כיון בסעודתו שהזמין ישראל כדי למינקי שפע דנהיר מלעילא דלא ישפיע בשכינתא אלא בס"א ולכן הזמין ישראל כדי למינקי להו לסיטרא דיליה והוא סוד הטלת זוהמא כיון שהשפע יהיה יורדת לישראל ע"י הס"א ולולא שלא היו ישראל נהנין מסעודתו לא הוי פועל כלום כי הקדושה לא היתה מקבלת שום שפע מס"א אבל כיון דהוי ישראל נהנין מסעודתו של אחשורוש הוה כאלו כביכול ינקא מט"א ובהאי סעודתא גרם לאטלא זוהמא בישראל אע"ג דהוו אוכלין ושותין מאכל כשר ומשקין דהיתרא אעפ"כ נחשב להם כאלו אכלו מסעודה של ס"א · (ד) וע"כ רצה מרדכי לבדו שלא להנות מסעודתו כדי שבזכותו יהיו ניצולין כלל ישראל ואף בימי מרדכי רצה מדת הדין לפגוע בכלל ישראל שהיו באותו הדור כמו שאמר הקב"ה בימי משה ואכלה אותם כרגע ואעשה אותך לגוי גדול ורצה המדת הדין להרבות זרעו של מרדכי כחול הים רק מרדכי ביטל הגזרה בתפלתו כמו שביטל משה רבינו הגזרה בתפלתו וזהו שכתב ומרדכי ידע ר"ל שידע תוכן הדבר שהגזרה באה ע"י הפגם הגדול שפגמו בשכינה עבור שהיו ישראל

נהנין

אונ דער מיט איז ער משתיק דעם דין אונ נאר דיא וועלט ווערט ניצול · אבר תיכף וויא דער דאזיגער צדיק שטארבט ווערט גיבארין אנדרר צדיק אין זיין אורט · (ב) אונ דורך דעם קען מען פאר ענפרין איין גרושע קשיא אין די פסוקים פון דער מגילה · דען עש שטייט וירא המן כי אין מרדכי כורע ומשתחוה לו אונ המן האט גיזעהען אז מרדכי בוקט זיך ניט צו אים איז ער זייער ברוגז גיווארין ויבז בעיניו לשלוח יד במרדכי לבדו אונ עש איז גיוועזן מבוזה אין זייני אוגין צוא הרגנען מרדכי אליין · נאר ער האט גוואלט אויש הרגנען אלי ישראל ח"ו · נוא איז דאך קשה מרדכי אליין האט זיך ניט גיוואלט בוקין צו אים ווארום האט ער גיוואלט אויש הרגנען אלי ישראל וואש זיינען זייא שולדיג נאר דער תירוץ אז דען דאש איז ידוע אז דיא ישראל פון דעם דאזיגן דור זיינען חייב גיוועזן מען זאל זייא פר לענדין ח"ו · ווייל זייא האבין זיך גיבוקט צוא דיא עבודת גלולים וואש נבוכדנצר האט גימאכט אדר ווייל זייא האבין נהנה גיוועזן פון דער סעודה וואש אחשורוש האט גימאכט · אונ המן אונ דער שטן האבין האט

דרויף מקטרג גיוועזן · אונ דער מדת הדין האט מחייב גיוועזן אז אלע ישראל זאלין דורך דעם פר לענד ווערין ה"ו · אונ מרדכי האט גיוואוגין קעגין אלע ישראל דרום האט המן ניט גיוואלט הרגנין פריער דעם מרדכי ווייל דורך אים וועלין האבין אלע ישראל איין כפרה · נאר ער האט בעסר גיוואלט אלע ישראל אויש הארגינען פריער אונ דער נאך דעם מרדכי אונ דריבר זיינען דענמאלט דיא ישראל חייב גיוועזן פאר לענד צו ווערין ח"ו איבר דעם וואש זייא האבין נהנה גוועזן פון דער סעודת אחשורוש · חאטשי זייא האבין דאך ניט גיגעסין קיין טריפות אונ קיין וויין נאר כשרין ווארום עש שטייט והשתיה כדת אין אונס אונ דאש טרינקן איז גיוועזן נאך איטליכנש דת נאך מען האט קיינעם ניט גנייט עובר זיין אויף זיין דת · (ד) אונ דער מדת הדין האט גיוואלט מערין דיא קינדר פון מרדכי כחול הים ווייל ער האט ניט נהנה גיוועזן פון דער סעודות אחשורוש · נאר מרדכי האט מיט זיין תפלה דיא גזירה מבטל גיוועזן · אזוא וויא משה רבינו האט מיט זיין תפלה מבטל גיוועזן פיל גזירות · אונ מרדכי

נהנין מסעודתו של אחשורוש ולכן וילבש מרדכי שק וישם אפר ויצעק צעקה גדולה ומרה וילבש שק לכפר על חטא זה ומרדכי הודיע לאסתר גודל הפגם הנעשה בסעודה של אחשורוש ומיד כתיב ותלבש אסתר מלכות שהוא רוח הקודש ונתנה עצה לצום ג׳ ימים וג׳ לילות כדי לבטל הזוהמא שהטיל המן בסעודתן ובזה יותש כח הזוהמא הנעשה ע״י אכילה ושתייה וע״י הצום התיש כח הזוהמא וכנסת ישראל האיר כבראשונה ומעתה מוכן לפנינו ג״כ טעם לתענית זה שהוא תענית אסתר שאנו נוהגין להתענות לדורי דורות · (ה) על כן כל אחד ואחד צריך לכוין בתענית אסתר להתפלל שתעמיד לנו זכות מרדכי ואסתר שתקנו התענית וקבעו להתענות בו ביום י״ג באדר כדי להתיש כח הס״א שרוצה להדבק דוקא בקדושה וע״י התענית יזדככו ויטהרו הפגם הגדול הזה וכל מי שנזהר ואינו רוצה ליהנות מן אחרים יגיע כפיך כי תאכל אשריך בעולם הזה וטוב לך לעולם הבא :

פרק צט **אמרו** רז״ל במסכת מגילה מגילת אסתר ברוח הקודש נאמרה ע״כ מבואר במגילה זו כמה עניינים פלאים ונזכיר דרך כלל דבר אחד והוא דאיתא בזוהר פ׳ פקודי שיש חדר אחד למעלה ויש להחדר ארבעה פתחים לד׳ רוחות העולם · ועשרה ממונים לכל פתח ופתח · וחד ממונה על כולם (ואהריא״ל) שמיה · והוא מלאך אחד מן האופנים והוא אופן לפעול פעולות · (ג) וההוא אופן עם הארבעים מלאכים הממונים הנזכרים עולין למעלה למקום אחד שנקראת תא הרצים ואז עולין עמו מלאכים הנקראים חשמלים ומקדימין את עצמן במרוצה ובזריזות להעריך מלחמה עם הס״א וכשהחטא גורם ח״ו אזי יש רצים אחרים בס״א שמקדימין בקטרוגיהן על ישראל ולהרע מזלן של ישראל · (ג) וזהו דכתיב הרצים יצאו דחופים מס״א לעורר גזירות למעלה על ישראל ואז והעיר שושן נבוכה ואח״כ כשגרם תפלת מרדכי ואסתר שעשו ישראל תשובה שלימה כדי להעביד רעת המן ועלתה צעקתם למרום וה׳ ברחמיו קיבל את תפלת עמו ונתגלה העת רצון אז הרצים דוככי הרכש יצאו מבוהלים

האט מודיע גיוועזן צו אסתר דעם גרוסין פגם וואש עש איז גיטאן גיווארין דורך דער סעודה פון אחשורוש · האט תיכף אסתר זיך אן גיקלייד רוח הקודש · אונ האט גינעבין איין עצה זייא זאלין פאסטין דרייא טאג מיט דרייא נעכט · פון וועגין מבטל צו זיין דיא זוהמא וואש המן האט אריין גיווארפין אין דיא סעודה אונ דורך דעם פאסטין וועט דער כח פון דער זוהמא שלאף ווערין · אונ איצונד איז שוין פאר האנדין נאך איין טעם פאר וואש מיר פאסטין דעם תענית אסתר · (ה) דרום מוז איטליכר אין דעם תענית אסתר מכוון זיין אונ מתפלל זיין אז דער זכות פון מרדכי אונ אסתר זאל אונז בייא שטיין וואש זייא האבין מתקן גיוועזן דעם תענית אונ האבין אים קובע גיוועזן אויף אייביג פון וועגין שלאף צו מאכין דעם כח פון דער סטרא אחרא · וואש ער וויל זיך בהעפטין אין דער קדושה אונ דורך דעם תענית ווערט גילייטערט אונ גירייניקט דער דאזיגער גרויסער פגם אונ איטליכער וואש איז נזהר אונ וויל ניט נהנה זיין פון אנדרי אונ עסט פון זיין יגיע כפו · דעם וועט זיין וואל אויף דער וועלט אונ אויף יענער וועלט אמן :

פרק צט אמרו אונזרע חכמים ז״ל האבין גיזאגט אין דער מסכת מגילה · אז דיא מגילת אסתר איז גיזאגט גיווארין ברוח הקודש · אונ דרום איז פאר האנדן אין דער מגילה גרויסע סודות אונ רמזים · אונ איך וועל דער מאנן איין זאך אונ דאש איז וואש עש שטייט אין זוהר פרשה פקודי · דאש עש איז פאר האנדין איין חדר אויף דעם הימל אונ צוא דעם חדר איז פאר האנדן פיר טירין צוא דיא פיר זייטן פון דער וועלט · אונ צעהן ממונים איז פאר האנדן צו איטליכר טיר אונ איין מלאך איז ממונה איבר אלע · אונ זיין נאמין איז ואהריא״ל אונ דער מלאך איז פון דיא אופנים · אונ ער איז ממונה צוא ווערקין פעולות · (ב) אונ דער אופן מיט דיא פערציג מלאכים וואש ער איז איבר זייא ממונה · גייען זייא ארויף צוא איין ארט וואש ווערט גירופן הרצים אונ דענמאלט גייען מיט אים אויף מלאכים וואש ווערין גירופן חשמלים · אונ זייא פעדרין זיך גיך אונ מיט זריזות צוא סדרין מלחמה מיט דיא ס״א · אונ צוא טאן מיט זייא איין נקמה · אונ אז דיא זינד איז גורם ח״ו · דענמאלט איז פאר האנדן אנדרע רצים אין דער סטרא אחרא וואש זייא פעדרין זיך מיט מקטריגים איבר דיא ישראל : (ג) אונ דאש איז וואש עש שטייט אין דער מגילה הרצים יצאו דחופים דיא רצים פון דער ס״א זיינן ארויש גיגאנגן איילינדיג צוא דער וועקין גזירות אין הימל אויף דיא ישראל אונ אויף דר צייט שטייט והעיר שושן נבוכה דער נאך אז דיא תפלה פון מרדכי ואסתר האט גורם גיוועזן אז דיא ישראל האבין

מבוהלים ר"ל אותן המלאכים קדישין היו רצים לעשות נקמה בהמן הרשע ואז והעיר שושן צהלת ושמחה׃ (ד) ולכן צריך לקרות המגילה מלה במלה ו׳לא במהירות כי כל תיבה ואות יש בהם קדושה וסודות נפלאות וכדאי מרדכי ואסתר להזכיר שבחן בכוונה כיון שמסרו נפשם עבור ישראל בזעקתן ותפלתן ואסתר היתה מוסרת נפשה כשהלכה לגבי אחשורוש אמרה וכאשר אבדתי אבדתי איתא בם"י שאסתר אמרה מזמור כ"ב שבספר תהלים אלי אלי למה עזבתני והענין מבואר בדברי פה קדוש האר"י ז"ל והוא כי הקב"ה ברוב רחמיו וחסדיו משגיח ומביט להאיר ולהשפיע שפע קדוש ממרום רוח חכמה ובינה ע"י שמות הקדושים שכל שם הוא [א"ל] שיוצאים מן הפסוק מי [א"ל] כמוך ושם שני יוצא מן הפסוק ה׳ ה׳ אל רחום וחנון ב׳ פעמים א"ל במילואה כזה אל"ף למ"ד גימטריא ש"ע כי יש למעלה ש"ע נהורין המאירין בש"ע עולמות והן מאירין לנשמת הצדיק אשר עסק תמיד בתורה והיה מתמיד בלימודו והיה תמיד דבוק בתורה הנקרא אור ובמצות הנקרא נר ואלו שני שמות הן מסוגלין לעורר חסד של אלו ש"ע נהורין ע"י עניית אמן בכוונה כי כל העונה אמן בכוונה ומהדר לרוץ לבה"כ בשביל עניית אמן זוכה ש"ע נהורין ע"י עניית אמן וכל המבזה אמן וקל בעיניו עניית אמן מקדימין לנשמתו ש"ע קליפות רחמנא ליצלן ומוליכין אותו לחדרי חושך וצלמות ועליהם אמר הנביא עש יאכלם והנה על אסתר הצדקת היה מאיר אותן ש"ע נהורין כי נשמתה היתה משורש הארה זו אשר שם מאירים שני שמות של א"ל שם אחד (מה׳ ה׳ אל רחום וחנון ארך אפים וגו׳) ושם השני מפסוק מי אל כמוך וכשהלכה אסתר לאחשורוש הוכרחה לילך בין ב׳ בתי גלולים והיה שם מקום קליפות והוסר ממנה רוח הקודש והארה של שם אחד שהוא שם של (א"ל) מי כמוך ולא נשאר בה כי אם הארה של ה׳ ה׳ א"ל רחום וע"כ צעקה אל"י אל"י למה עזבתני שעד עכשיו היו מאירים ב׳ שמות של (א"ל) ועכשיו רק שם אחד׃ (ה) ראה בעיניך קדושת המועדים שלנו בכל מועד ומועד יש בהן קדושות וסודות נפלאים וצריך אתה לדעת כי יש עולם חדש למעלה שהוא קדוש ואין אותו העולם מתגלה לחוץ מחמת רוב קדושתו כי אם פעם אחת בשנה מתחיל להתגלות בהתחלת קריאת מגילה ומזה העולם היה שורש נשמתו של מרדכי הצדיק וצריכין אנו לעורר רחמים שיתגלה העולם הנ"ל לחוץ וישפיע ויאיר על רישא דעמיה המתאספים לשמוע מקרא מגילה בלב טהור בלב של כוונה וזהו כוונות הברכות ברוך אתה ה׳ אשר קדשנו במצותיו וצונו על מקרא מגילה פירוש שצונו השם יתברך ברוך הוא לעורר כוונה להוציא אותו הארה גדולה לחוץ וזהו על מקרא מגילה [כמו למקרא העם ולמסע את המחנות] ועל זה יענו הקהל אמן בכוונה גדולה ומאוד מאוד צריכין לעורר בקריאת המגילה בשעה שמברך בציבור על מקרא מגילה כשאומר

על

גיטאן איין רעכטע תשובה׳ אונ זייער גישרייא איז אויף גיגאנגן אויף דעם הימל׳ אונ נאט ב"ה מיט זיין רחמנות האט מקבל גיוועזן דיא תפלה פון זיין פאלק׳ אונ דער עת רצון איז נתגלה גיווארין דענמאלט זיינן דיא מלאכים הרצים גילאפין מיט גריזות צוא טאן איין נקמה אין המן הרשע אונ דענמאלט האבין זיך דיא יהודים פון שושן זייער גיפרייט׃ (ד) דרום מוז מען לייענן דיא מגילה ווארט בייא ווארט אונ מרדכי ואסתר זיינן ראוי אז מען זאל זייער שבח דער־מאנן מיט כוונה ווייל זייא האבין זיך מוסר נפש גיוועזן איבר דיא ישראל מיט זייער תפלה אונ אסתר האט זיך מוסר נפש גיוועזן בשעת זיא איז גיגאנגן צוא דעם מלך אחשורוש דען זיא האט גיזאגט וכאשר אבדתי אבדתי אונ אזו וויא איך האב שוין אן גיהובן פארלארין צוא ווערין וועל איך ווייטר פארלארין ווערין דען איך גייא אריין צו דעם מלך אן רשות וועט ער מיך אפ'מר הרגנן׃ (ה) זעה מיט דיינע אויגן דאש הייליקייט פון אונזרע ימים טובים דאש אין איטליכן יו"ט איז פאר האנדין גרוישע קדושות אונ וואונדרליכע סודות׳ אונ דוא דארפסט וויסן אז אויף דעם הימל איז פאר האנדן איין נאייע וועלט וואש זיא איז זייער הייליק אונ דיא וועלט ווערט ניט אנפלעקט מחמת זיין פיל קדושה׳ נאר איין מאל אין יאר הייבט זיא אן אנפלעקט צוא ווערין׳ דאש איז אז מען הייבט אן דיא מגילה צוא לייענן׳ אונ פון דער וועלט איז גיוועזן דער שורש פון דר נשמה פון מרדכי הצדיק׳ אונ מיר מזין דער וועקין רחמים אז דיא וועלט זאל אנפלעקט ווערין׳ אונ זאל לייכטין אוף דעם פאלק ישראל וואש זייא זאמלין זיך איין צו הערין דיא מגיל'ה לייענן מיט איין ריין הארץ אונ מיט כוונה׳ אונ בשעת דער ש"ץ מאכט דיא ברכה על מקרא מגילה

על מקרא שילבש חרדה ואימה על המברך וגם על הציבור בשמעם הברכה כשאומר הש"ץ על מקרא מגילה יפול עליהם חרדה ואימה והכנעה גדולה כי הוא עולם איום גדול ונורא ומאור העולם ההוא יבוא שפע וניצוץ קדושה וטהרה להאיר על ישראל ויכוין כל אחד מישראל שהוא כלי מוכן לקבל הקדושה והטהרה מזה העולם ובאותו אור של רחמים יזכה לחיים וחסד ושלא יבואו ישראל לשום מכשול וימהר הקב"ה רחמים עלינו ׃ (ו) ולכן מרבים אנו בנרות לפורים שיהיו בתי כנסיות מלא בנרות והכל הוא רמז על אותו אור גדול מש"ע נהורין ועל זה כתיב ליהודים היתה **אורה** וגו' ובוודאי כל הירא וחרד לדבר ה' ישמח ויגיל בגילה וברעד כששומע קול הברכה על מקרא מגילה כשיוצא מפי החזן על כן חיוב גדול עלינו לטהר את עצמינו במקוה קודם שילך לבה"כ כדי שיהיה טהור לקבל אור טהור והשפעת טהורה וכל זה העתקתי מכתבי רבי חיים וויטל ז"ל והאור הוא דמיון קבלת נשמה יתירה למי שיודע לכוין לעשות עצמו כלי מוכן לקבל קדושה העליונה ובמדינות פולין ראיתי מנהג הגון שהן מלבישין כתונת לבן ונקייה ומכנסיים לבנים קודם קריאת המגילה והולכין לבית הכנסת בבגדי שבת ויום טוב ובין מגילה למגילה ישראל שמחין ונותנין שבח והודיה על רוח והצלה שעמדה ליהודים וצריך לחלק לעניים איזה דבר ולחלק מנות לאביונים וצריך לדבר בדברי תורה כמאמר רז"ל ליהודים היתה אורה זו תורה כד"א כי נר מצוה ותורה אור ׃ (ז) וטוב לאדם שילמוד מעט קודם שמחת סעודות פורים ביום והמדקדקים נוהגים להתפלל מנחה ביום י"ד קודם הסעודה ואח"כ אוכלין תבשיל אחד ומתפללין תפלת מעריב שלא לאחר יותר עד הלילה פן יבוסם ויהיה בכלל שיכור שאינו ראוי להתפלל ואח"כ אחר תפלת מעריב יגיד לבני ביתו תוקף הנס שנעשה לאבותינו והנה אציג לך ענין אחד מפה קדוש האר"י ז"ל כי צריכין אנו לדעת מחשבות המן הרשע צורר היהודים אשר נתן נפשו להיות מיצר ישראל בחודש אדר דוקא ולא בשאר החדשים של שארי ימות השנה ׃ (ח) דע כי יש י"ב חדשים בשנה והם נגד י"ב צירופי שם הוי"ה ועל כל חודש נתמנה צירוף אחד עד שעפ"ז החודש אדר הוא הצירוף האחרון בהיפוך אתוון כזה [הוה"י] שהוא סוד הדין ולכן כשהזכיר המן הרשע השם הוי"ה

מוז ער זיך אן קליידן מיט ציטרניש אונ גרוויש הכנעה ׃ ווארום דענמאלט ווערט נתגלה דיא נאייע אונ פארכטיגע וועלט ׃ אונ פון דעם ליכט פון דער דאזיגר וועלט קומט שפע אונ קדושה אונ טהרה צוא לייכטין אויף די ישראל אונ גאט ב"ה וועט איילן אויף אונז רחמים ׃ אונ דרום מערין מיר ליכט אן צוא צינדן אין פורים דאש דיא שולן זאלין זיין פול מיט ליכט דאש אלץ איז איין רמז אויף דעם גרוישן ליכט פון דיא ש"ע ליכט ׃ אונ דרויף שטייט ליהודים היתה אורה צוא דיא יהודים איז גיוועזן דאש ליכטקייט ׃ אונ דער וואש פארכט זיך פאר גאט דער וועט זיך בוודאי פרייען אז ער הערט דיא ברכה על מקרא מגילה פון דעם חזן ׃ דרום איז אויף אונז איין גרוסר חיוב מיר זאלן זיך טובלין אין מקוה איידר מיר גייען צוא דער מגילה אונ אין מדינת פולין האב איך גיזעהן איין גוטן מנהג דאש זייא טוען אן איין ווייש העמד אונ ווייסע מכנסיים פאר קריאת המגילה אונ זייא גייען אין שול ארין אין בגדי שבת ׃ אונ איטליכר מענטש מוז דיא ארעמע לייט טיילין עפיש אום פורים ׃ אונ מוז אויך לערנן אום פורים אזו וויא אונזרע חכמים דרשנן דעם פסוק ליהודים היתה אורה דאש ווארט אורה מיינט מען תורה ׃ (ז) אונ עש איז גוט אז פאר דער סעודת פורים וואש מען עסט ביים טאג זאל מען אביסל לערנן ׃ אונ דיא פרומע לייט זיינן זיך נוהג צוא דאבנן מנחה פאר דער סעודה ׃ דער נאך עסין זייא איין תבשיל ׃ אונ דאבנן תיכף מעריב פון וועגין טאמר ביים נאכט וועלין זייא שיכור ווערין וועלין זייא ניט טארין דאבנן ׃ אונ נאך מעריב זאל איטליכר מענטש זאגין צוא זיין הויז גזינד דעם שטארקין נס וואש גאט ב"ה האט דענמאלט גיטאן צוא אונזרע עלטרין ׃ אונ נון איך וועל דיר שטעלין איין זאך פון דעם פה קדוש האר"י ז"ל דען מיר דארפין וויסן דיא מחשבה פון המן הרשע דער שונא פון דיא יהודים וואש ער האט גיוואלט דיא ישראל אום ברייננן ח"ו דווקא אין דעם חודש אדר אונ ניט אין אנדרין חודש ׃ (ח) ווייס אז אין יאר איז פאר האנדן צוועלף חדשים אונ זייא זיינן קעגין דיא צוועלף צירופים וואש דער שם הוי"ה ווערט פאר ביטן ׃ אונ אויף איטליכן חודש איז ממונה אננדר צירוף אונ אין דעם חודש אדר איז דער אונטרשטר צירוף פון דעם שם הויה אונ אזו איז דער צירוף (הוה"י) וואש דער צירוף איז דין ׃ דרום אז המן הרשע האט דער מאנט

דעם

הוי"ה היה מזכירו מהופך ולכן היה אומר המן וכל ז"ה אינג"ו שו"ה ל"י, כי סופי תיבות הוא הצירוף בהיפוך כזה [הוה"י] שכיון לעורר דינים כפולים על ישראל האחד שהזכיר את השם בהיפך והשנית שהיה מזכיר השם בסופי תיבות ולא בראשי התיבות והש"י ברחמיו אשר האזין ושמע לתפלתן של ישראל ותפלת מרדכי הצדיק ותפלת אסתר המלכה המוכתרת בכתר מלכות היתה באמירתה מכוונת להפך מדת הדין לרחמים כי כן פעולת הצדיקים שמהפכין מדת הדין למדת הרחמים ולכן אמרה השם הרמוז בראשי תיבות וביושר ואמר י"בא ה"מלך ו"המן ה"יום אל המשתה כי באותה סעודה היתה מכוונת להפיל את המן מגדולתו ולקיים הפסוק אם רעב שונאך האכילהו להם והקב"ה הסכים על ידיה • (ט) אמנם כוונת אסתר המלכה היתה להמשיך רחמים גמורים והשם כפשוטו ובהווייתו הוא רחמים גמורים כי לולא לא הזכירה אסתר זה השם בראשי תיבות לא היתה יכולה לנצח את המן ולכן בחכמתה היתה צריכה להזכיר ג"כ קצת דין כדי שיהיה הדין נוקם בהמן צורר היהודים ולכן כתיב כי ראה כ"י כלת"ה אלי"ו הרע"ה מאת המלך והוא מלך מלכו של עולם שהיה השם ביושר ברחמים שמורה רחמים על ישראל אמנם השם נרמז בסופי תיבות לרמז הדין העליון שיבא על המן ובניו הרי עד היכן היתה כוונת אותו הרשע מתכוון להרע לישראל ועליו נתקיים הכתוב בור כרה ויחפרהו ויפול ברשתו אשר טמן והוא נלכד בה ולכן צותה התורה למחות עמלק וזרעו וכמ"ש רבותינו ז"ל שצריכין למחות שם עמלק אפי' מן העצים והאבנים • (י) לכן מנהגן של ישראל תורה הוא להכות בעץ הנקרא המן קלעפריל כשזוכרין שם המן כדי למחות את שמו וכל הראשונים והאחרונים כתבו שלא לבטל המנהג והנה שמעתי בשם הגאון מהור"ר העשיל ז"ל שהיה נוהג כשהיה רוצה לנסות את הקולמוס היה כותב שם המן וזרעו ואחר כך היה מוחק את שמם כדי לקיים מצות עשה מחה תמחה וכו' כדי שיהיה השם שלם והכסא שלם ואז יתקיים המקרא והתגדלתי והתקדשתי וביום ההוא יהיה י"י אחד ושמו אחד אמן • מ"ו מהר"י ז"ל :

פרק ק **תמים** תהיה עם ה' אלהיך ידע כי מדות התמימות הוא מעלה המעולה שבכל המעלות למדות הטובות שצריך להיות בבני אדם ולכן כתיב באבינו יעקב ויעקב איש תם יושב אוהלים •

דעם שם • האט ער אים דער מאנט ניט כסדר • (וכל ז"ה אינג"ו שו"ה ל"י) דאש דער צירוף איז דין • דען ער האט זיך מתכוין גיוועזן צוא דער וועקין טאפלע דינים אויף דיא ישראל איין מאל, וואש ער האט דעם שם הויה דער מאנט פר קערט אונ דאש אנדרע וואש ער האט אים דער מאנט אין דיא סוף ווערטר • אונ גאט ב"ה מיט זיין רחמנות וואש ער האט פאר נומן אונ צוא גיהערט צוא דער תפלה פון דיא ישראל אונ דיא תפלה פון מרדכי הצדיק אונ דיא תפלה פון אסתר המלכה וואש זיא איז גיוועזן גיקריינט מיט כתר מלכות • האט זיא זיך מכוין גיוועזן פאר קערין דעם מדת הדין צוא מדת הרחמים דרום האט זיא גיזאגט דעם שם אין דיא אן הייב ווערטר אונ גלייך דעם צירוף • דאש איז וואש זיא האט גיזאגט יבא המלך והמן היום אל המשתה : (ט) נאר דיא כוונה פון אסתר המלכה איז גיוועזן צוא ציהן רחמים גמורים אויף דיא ישראל • אונ האט אויך בדארפט דער מאנן אביסל דין פון וועגין דער דין זאל זיך נוקם זיין אין דעם המן צורר היהודים • דרום שטייט כי כלתה אליו הרעה • דא שטייט שוין דער שם כסדר דאש איז רחמים אויף דיא ישראל אונ ער שטייט אין דיא סוף ווערטר דאש איז מרמז דין דער זאל קומן אויף המן מיט זיינע זין אונ אויף אים איז מקוים גיווארין דער פסוק בור כרה ויחפרהו ויפול בשחת יפעל דאש איז טייטש ווען איינר גראבט איין גרוב אויף זיין חבר דאש דער חבר זאל דרינן אריין פאלין • פאלט ער זעלבשט דרינן אריין דרום האט די תורה גיבאטן זכור את אשר עשה וכו' אזו וויא אונזרע חכמים ז"ל זאגין אז מען מוז זיין נאמן אויש מעקין אפילו פון העלצר אונ שטיינר: (י) דרום איז דער מנהג פון דיא ישראל איין תורה צוא שלאגין מיט איין המן קלעפריל אז מען איז מזכיר דען שם המן אום פורים פון וועגין אף צוא מעקין זיין נאמן אונ אלע ראשונים אונ אחרונים שרייבין מען זאל דעם דאזיגן מנהג ניט מבטל זיין פון וועגין דער שם אונ זיין כסא הכבוד זאל זיין גאנץ אונ דענמאלט וועט מקוים ווערין דער פסוק והתגדלתי והתקדשתי אונ אין דעם טאג וועט זיין ה' אחד ושמו אחד אמן :

פרק ק תמים תהיה עם ה' אלהיך ווייס אז די מדה פון תמימות איז דיא בעסטע מעלה פון אלע מעלות אונ דיא בעסטע מדה וואש דער מענטש דארף זיא האבין ביא

ישׂ זיך

יש לדייק הלא בוודאי כמה מעלות ומדות קדושות היו ביעקב אבינו כגון מדות חסידות ויראה וענוה וקדושה וטהרה ואין הכתוב מייחס אותו על מדות הללו כי אם במדות של תמות כדכתיב ויעקב איש תם אלא מוכרח לומר כי תמימות כולל כל המדות טובות הקדושות · (ג) והאמת הוא כן מי שהוא עניו ויש לו חסרון שהוא רודף אחר הממון או נפשו חשקו לעשות עבירה זהו אינו איש תם במעשיו ואיש כזה הוא נמשל ככלי נאה שיש בו פגימות ושברים הרבה וכיוצא בזה אמנם מי שהוא תם ומושלם בכל מדות הכשרים והוא ירא אהוב רודף צדקה ויושב אוהל באהלי של תורת משה ועוסק בתורה בלילה אז כשיצא נשמתו יהיה זוכה לישב באהל של מעלה · והענין זה מבואר במדרש הנעלם בזוהר פרשת חיי שרה וז"ל אמר רבי פנחס קודם שיצא הצדיק מן העולם בת קול יוצא בגן עדן הכינו מקום לפלוני הצדיק שיבא לכאן וכו' וכיון שהנשמה זוכה ליכנס בשערי ירושלים של מעלה אז מיכאל שר הגדול הולך עמה ומקדים לה שלום ושארי מלאכי השרת מתמיהין ושואלין מי זאת עולה מן המדבר מן עלמא תתאה דהוא עלמא דחריבה שנקרא מדבר נגד עלמא עילאה ומיכאל שר הגדול משיב אחת היא יונתי תמתי ר"ל שאין מיכאל משבח המצות הפרטיות ומעלות הצדיק בצדקתו כי אם אומר מעלות התמימות שהוא כולל כל המעלות ומדות טובות הכשרים · (ג) וכשם שהוא כולל במעשה התמימות כל מדות הכשרים וישרים כן הקדושה עליונה חופפת עליו תמיד כשהוא עוסק בתורה או במצות אזי ד' אמות סביבו יש עמו שלימות הקדושה ושכרו הוא גדול מאוד · כדאיתא בזוהר פרשה חיי שרה · כי ידוע מה שאמרו רז"ל שאין לו להקב"ה בעולמו אלא ד' אמות של הלכ"ה והיינו ד' אותיות של שם שם אדנ"י שנקראת שכינה קדישא והיא ה' אחרונה שבשם הוי"ה שנקראת כלה ועל כן נקראת ה' כלה שהן בהפוך אתוון הלכה וזה סוד של ד' אמות של הלכ"ה והיינו יחו"ד שם והויה בתוך שם אדנ"י בחבור כזה יאהדונה"י שהוא יחוד הקב"ה ושכינתיה ולכן קודם התפלה אנו מתחילין להתפלל אדנ"י שפתי תפתח ופי יגיד תהלתך שהכוונה שהשכינה תקבל תפלתינו דאיהי מקבלה כל צלותהון דבני נשא ועל ידי הכונה זו שמכוין היטיב במחשבה ברורה וזכה וישרה ובלב נכנע וטהור מיחד קב"ה ושכינתיה ואז הוא עומד ממש בתוך ד' אמות של הקדושה הלכ"ה שהן אותיות הכל"ה · ובזה יובן ממילא גודל הפגם כשאדם מפסיק ועובר כנגד המתפלל בתוך ד' אמות דהוי נחשב שהוא מפסיק ומפריד בין יחוד הקב"ה ושכינתיה ה"ו ואפילו בצד המתפלל תוך ארבע אמות יש ליזהר אף שהוא מותר מן הדין · והטעם דאסור להתפלל אחורי

רבו

זיך · דרום איז יעקב אבינו גלויבט געווארין מיט דער מדה פון יעקב איש תם : (ב) אונ דער אמת איז אזו ווארום דער וואש איז איין עניו אונ האט איין חסרון דאש ער יאגט נאך געלט אדר זיין לייב גלוסט איין עבירה צוא טאן דער איז ניט גאנץ אין זיינע מעשים אונ אזו איין מענטש איז גיגליכן צוא איין שיינע כלי וואש אין איר איז פאר האנדן פיל פגימות אונ פיל ברעך אבר דער וואש איז איין תם אונ איז איין מושלם אין אלע כשרע מדות · דענמאלט אז זיין נשמה גייט ארויש איז ער זוכה צוא זיצן אין דעם גיצעלט פון דעם הימל : (ג) אונ אזו וואול וויא מיט דער מעשה פון תמימות איז ער כולל אלע רעכט פארטיגע מדות · אזו אויך רועט אויף אים תמיד דיא אייבערשטע קדושה אז ער איז עוסק בתורה אדר ער טוט מצות · אונ פיר איילן ארום אים איז פאר האנדן דאש גאנצקיים פון דער קדושה אונ זיין שכר איז זייער גרויש אזו וויא עש שטייט אין זוהר דען דאש איז ידוע וואש אונזרי חכמים ז"ל האבין גיזאגט אז גאט ב"ה האט מיין ניט אין זיין וועלט נאר דיא פיר איילין פון הלכה דאש איז גימיינט דיא פיר אותיות פון דעם שם אדני וואש ער ווערט גירופן שכינה קדישא · דרום הייבן מיר אן פאר דעם דאבנן אדני שפתי תפתח דאש מיינן מיר אז דיא שכינה זאל מקבל זיין אונזר תפלה · דען זיא איז מקבל אלע תפלות פון דיא ישראל · אונ דורך דעם ווערט פאר שטאנן דער גרוישר פגם וואש עש איז אז דער מענטש איז מפסיק אונ גייט פיר קעגן דעם וואש דאבנט ש"ע אין זיינע פיר איילין אונ איז אים מבלבל דורך דעם דען דאש איז גירעכינט וויא ער איז מפסיק אונ מאכט איין צווישן שייד צווישן דעם יחוד פון קוב"ה ושכינתיה · אונ דער טעם וואש איין מענטש טאר ניט דאבנין אונטר זיין רבי איז דאש ·

דען

רבו דכך הוא מפירסם מ"ש רז"ל את י"י אלהיך תירא לרבות תלמידי חכמים אמנם בעמדו להתפלל לא ישים מורא אחרת לנגדו כי אם מורא השמים ומכאן ראה גודל אזהרת תפלה בכוונה ומה לי להאריך ולהזהיר ע"ז וכבר הזהרתי בפרקים הקודמים · אך נלמד מזה המעשה גודל התמימות שהיו בדורות הראשונים ראה גם ראה אף שהיה היהודי שליח בדברי תורה א"ל רשב"י אימא ברי ואח"כ שאל האי גברא א"ל אנת בר יוחאי אמר לי אנא בר יוחאי אז הבין האי גברא שהוא ודאי לא ישקר כיון שאמר רשב"י אנא בר יוחאי ואח"כ אמר עסק שליחותו כי כן דין ודת תורתינו הקדושה נותנת להיות כל ציר נאמן לשולחיו וזהו העיקר שלימות באדם שיהיה נאמן בדבורו שלא ישנה את דברו הן במילי דשמיא והן במילי דעלמא ומכ"ש במ"ומ ואל תפן אל ממון שאינו של יושר כי עיקר החסידות והתמימות הוא תולה בממון כאשר כתבתי בפרק נ"ב ע"ש באריכות כי מי שאינו רוצה ליהנות בממון האיסור זה נקרא איש תמים וצדיק · וצריך האדם להזהר אף שהוא יודע לכוין הכוונות של תפלה ע"פ הקבלה מ"מ הוא איסור גמור להתפלל באריכות בשעה שהצבור מתפללין רק יתפלל תפלתו כפשוטו כמ"ש הרב ריב"ש בשאלות ותשובת ש"ו וז"ל ואני מתפלל כתינוק המתחיל להתפלל רק אני מכוין להבין פירוש המלות ולא יותר · וראה מן ר' עקיבא כשהיה מתפלל עם הציבור היה מתחיל ומסיים עם הציבור כי היה תפלתו כפשוטו משא"כ כשהיה מתפלל ביחיד כשאדם היה מניחו בזויות זו היה מוצאו בזוית אחרת וכל מי שיראת אלהים בלבבו צריך להיות תמים עם י"י אלהיו ולהיות נקי מי"י ומישראל כדי שלא יאמרו הבריות זה חסיד שוטה שמאריך בתפלתו ויהיה בכלל מחטיא הרבים רק בכל דרכיך דעהו והוא יישר את דרכיך ואז טוב לך יהיה סלה :

פרק קא **בזוהר** פרשת תרומה הוא מפליג מגודל שכר של המוכיחים ומזכין את הרבים שמונעין את הרבים מן החטא ופועלין דברים בראש כי ידוע הוא דהעולם נידון מחצה על מחצה ועון אחד הוא מכריע לכף חובה לכל העולם ומצוה אחת היא מכרעת לכף זכות ועל ידי שהמוכיח

דען אונזרע חכמים ז"ל זאגין פאר איין ת"ח זוז מען מורא האבין דרום אז ער שטעלט זיך דאבנן זאל ער ניט טאן קיין אנדר מורא קענן זיין פנים נאר דיא מורא פון גאט ב"ה פון דאנן קענסטו אויך זעהן דיא גרויסע אזהרה וויא מען זאל דאבנן מיט כוונה · אונ דער עיקר גאנצקייט איז בייא דעם מענטשן ער זאל זיין בגלייבט מיט זיין דבור דאש ער זאל ניט משנה דיבור זיין הן אין מילי דשמיא הן אין מילי דעלמא אונ מכל שכן אין משא ומתן אונ זאלסט זיך ניט קערין צוא דעם געלט וואש קומט דיר ניט מיט יושר · ווארום דער עיקר הסידות אונ תמימות הייגנט נאר אין דעם געלט · אזו וויא איך האב גישריבן אין דעם פרק נ"ב דען דער וואש וויל ניט נהנה זיין פון איסור געלט דר ווערט גירופן צדיק תמים · אז דער מענטש דאבינט פאר דעם עמוד · האטשע ווען ער ווייסט מכוין זיין דיא כוונות פון דער תפלה על פי הקבלה · פון דעסט וועגין איז איין גרוישר איסור לאנג צוא דאבנן נאר ער זאל דאבנן מיט פרוש המלות · אזו וויא דער רב ריב"ש שרייבט אין זיינע שאלות תשובות אונ איך דאבין וויא איין קינד וואש הייבט אן צוא דאבנן · נאר איך בין זיך מכוין צוא פאר שטיי דיא טייטש פון דיא ווערטר אונ ניט מער · אונ איין ראיה איז דער צוא פון רבי עקיבא · דאש אז ער האט גידאבינט מיט דעם צבור · האט ער אן גיהובן אונ אויש גילאזט מיט דעם ציבור · אבר אז ער האט גידאבינט ביחידות · אז איין מענטש האט אים גילאזט אין דעם ווינקל האט ער אים גפונן אין דעם אנדרין ווינקל · אונ איטליכר וואש די פארכט פון גאט איז אין זיין הארץ · סוז ער זיין גאנץ מיט זיין גאט · אונ זאל זיין ריין פון גאט ב"ה אונ פון דיא ישראל פון וועגין לייט זאלין ניט זאגין דער דאזיגר איז איין חסיד שוטה וואש ער דאבינט אזו לאנג · אונ ער וועט זיין אין דעם כלל פון מחטיא את הרבים · נאר אין אלע דיינע וועגין וויים אים · אונ ער וועט רעכט פארטגן דיין וועג אונ דענטמאלט וועט דיר גוט זיין אויף אייביג :

פרק קא אונ דער זוהר שרייבט אז דיא וואש שטראפין לייט אונ זיינן מזכה רבים דיא האבין זייער גרויש שכר אונ ווערקין פיר גוטע זאכין · איין מאל דען דאש איז ידוע אז דיא וועלט ווערט גימשפט גלייך וויא דיא לייט האבין העלפט עבירות אונ העלפט זכיות · אונ איין עבירה קען מאכין איבר וועגין דיא שאל פון דיא עבירות

שהמוכיח מוכיח את הבריות וע"י תוכחתו אם שב אחד מישראל בתשובה שלימה נמצא שעל ידיו העולם נידון לכף זכות ונמצא זכות הרבים תלוי בו: (ב) שנית המוכיח מקיים מצות עשה הוכח תוכיח לרעך וע"י התוכחה מתגבר הקדושה והס"א מוכרח להיות מוכנע תחת יד הקדושה: (ג) השלישית גורם שכבוד הקב"ה הוא מתעלה ומתרומם ושכרו יהיה שיזכה לראות בנים ובני בנים יראים ושלמים לה' כי לאחר מותו מוליכין את נשמתו בתליסר תרעי של עולמות העליונים ולית מאן דימחה בידיה ועליו נאמר בריתי היתה אתו החיים והשלום ועוד שנוסף על שכרו שכר גדול מאוד והוא זה כי מלאך ושמו (יה דע"ת) הוא ממונה על נשמתן של המוכיחין לשמה והוא מביא דיוקנא דההוא מוכיח אשר הוא מזכה את הרבים בתוכחות ומכריע את העולם מכף חובה לכף זכות ובשעה שמביא ההוא ממונה הדיוקנא ההוא כדין מלכא קדישא מברך לההוא דיוקנא בכל ברכאין דנתברך אברהם אבינו כד קריב עובדי כוכבים לעבודת הקב"ה כמד"א ואת הנפש אשר עשו בחרן ומעיילין לההוא דיוקנא בשבעין עלמין הגניזים דלא זכו בהו שום בר נש אחרא חוץ מאן דמזכה רבים ע"י התוכחה ואם כן אם הוא כך גודל שכר המוכיחים הוא קשה בעיני דאמר ר"ע תמה אני אם יש בדור הזה מי שהוא יודע להוכיח וכי ר"ע לא היה יודע שכר הנ"ל היה לו להוכיח הרבים כדי שיהיה זכות הרבים תלוי בו ולדרוש ברבים כי הוא היה מופלג בדורו: והנראה בעיני דראה ר"ע גודל העונש של המוכיחים כשמוכיחים שלא לשמה ומביישים את הבריות בפני רבים ולכן לא רצה ר"ע להוכיח את הבריות בפני רבים כדי שלא לבייש אותן ברבים וכל המבייש את חבירו ברבים אין לו חלק לעולם הבא ולכן אמרו וכו':

פרק קב במדרש רבה פרשת בראשית וז"ל ויעש אלהים לאדם ולאשתו כתנות עור בתורתו של ר"מ היה כתוב כתנות אור בא"לף והוא תמוה למה דוקא בתורתו של ר"מ היה כתוב כתנות אור באל"ף ולא בשאר ספרי תורות (עיין ספר ברכת שמואל שחיבר הגאון אבי מהור"ר אהרן שמואל קאיידנו"ר ז"ל בפרשה בראשית ע"ש בשם הגאון מהר"ר ליב צונץ מ"ש ע"ש) תירוץ ע"ז

ע"פ

און איין מצוה קען איבר וועגין דיא שאל פון מצות · און דורך דעם וואש דער מוכיח שטראפט דיא לייט · ווען אפילו נאר איין יהודי טוט תשובה דורך זיין שטראפין · ווערט גפינן אז ער מאכט איבר וועגין דיא שאל פון מצות און איז דיא וועלט מכריע לכף זכות · ווערט גפונן דער זכות פון דיא רבים היינגט אן אין אים: (ב) דאש אנדרע איז דען דער וואש שטראפט דיא לייט איז מקיים די מצות עשה הוכיח תוכיח את עמיתך דוא זאלשט שטראפין דיין נאהנטן און דורך דער שטראף ווערט גישטארקט די קדושה און דיא סטרא אחרא מוז ווערין אונטר טעניג אונטר דער קדושה: (ג) דאש דריטע איז ער איז גורם אז דער כבוד פון גאט ווערט דער הויבן · און זיין שכר וועט זיין דאש ער וועט זוכה זיין צו זעהן קינדר און איינקליך יראים ושלמים: (ד) דאש פירטע איז דען נאך זיין טויט פירט מען זיין נשמה דורך דרייא צעהן טויערין פון דיא אייברשטע וועלטין און קיינר וועט אים ניט וועהרין · און נאך עש ווערט נימערט איין גרויש שכר אויף זיין שכר · און דאש איז דען עש איז פאר האנדין איין מלאך און ער איז ממונה אויף דיא נשמות פון דיא וואש שטראפין דעם עולם פון נאטש וועגין און דער מלאך ברייגנט דיא צורה פון דעם מוכיח פאר גאט ב"ה · בענטשט גאט ב"ה אים מיט דיא אלע ברכות וואש אברהם אבינו ע"ה איז גיבענטשט גיווארין בשעת אז ער האט מקרב גיוועזן דיא הייתין צוא דער דינסט פון גאט ב"ה און מען ברייגנט דיא צורה וואש איז מזכה רבים דורך זיין תוכחה:

פרק קב אין מדרש רבה פרשת בראשית שטייט ויעש ד' לאדם ולאשתו כתנות עור עש שטייט אין פסוק און גאט ב"ה האט גימאכט צוא אדם הראשון מיט זיין ווייב חוה העמדר פון פעל זאגט דער מדרש אין דער ספר תורה פון רבי מאיר איז גישטאנן דאש ווארט עור מיט איין אלף כזה אור דאש איז טייטש ליכט · איז קשה ווארום דוקא אין דער ספר תורה פון רבי מאיר איז גישטאנן אור מיט איין אלף און אין אנדרע ספרי תורות שטייט עור מיט איין עיין · דאש האט פאר ענטפרט מיין פאטר אין זיין ספר ברכות שמואל און איך האב איך דרויף איין תירוץ נאר מען טאר דאש ניט מגלה זיין נאר צוא

פרומע

ע"פ מה ששמעתי מפה קדוש ה"ה האיש מהור"ר העשיל צורף ז"ל שאמר בשם מקובל אחד דבר נפלא ודבר נאה ומתקבל עוד יש בידי לאלהי מילין אך אין מגלין אותן אלא לצנועין להבאים בסוד ה' בחכמת הקבלה מהאריז"ל · ע"כ כדי לסיים בדברי נחמה אכתוב קצת בבנין של בית המקדש שעתיד לעמוד בירושלים יה ה ח"י מילין על ח"י מילין ויהיה בנוי מכל אבנים טיבות ויקר שלשה חומות יקיפוהו אחד חומה של כסף ואחד של זהב ואחד של אבנים טובות מאירים בכל מיני צבעונים וכל חומה יהיה רחב ו' אמות · וחוץ לג' חומות יהיה חומות אש סביב ואלף וארבע מאות שמונה ושמונים מגדלים של אבן יקר יהיה שם ובין מגדל למגדל יהיו מאה ועשרים שערים וכל שער ושער יהיה מאבן יקר · ואלפים וג' בריכות מים חיים יצאו מתחת ההרים שהבה"מ יהיה עומד עליהם והבה"מ יהיו בנוי על ארבעה הרים ואלו הן · הר סיני הר כרמל הר תבור הר הרמון וקרתא דירושלים יהית ארבע מאות פרסה על ארבע מאות פרסה וכש רד המקדש של מעלה למטה או אח"כ יקבץ הקב"ה נפוצות ישראל ואז נשיר שיר חדש וישמח ישראל בעושיו ובני ציון יגילו במלכם והשטן והקליפות יבוטלו מן העולם בביאת משיחנו · כי הכל יהיה מתוקן והיצ"הר יהיה בטל · ואז נזכה כולנו לכתנות אור באלף כמש"ת והיה י"י לך לאור עולם אמן כן יהי רצון :

פרומע לייט · אונ פון וועגין אויש צו לאזין דעם ספר מיט נחמה רייד וועל איך אביסל שרייבין פון דעם בנין בית המקדש וואש עש וועט זיין אין ירושלים במהרה בימינו אמן דען ער וועט גרויש זיין אכצין מייל דיא לייננ אונ אכצין מייל דיא ברייט אונ ער וועט זיין גיבויעט פון אלירלייא גוטע אונ טייערע שטיינר אונ דרייא מויערין וועלין אים ארום רינגלין איינר פון זילבר אונ איינר פון גאלד או איינר פון גוטע שטיינר וואש זייא וועלין לייכטן מיט אלירלייא פארבין אונ איטליכר מויער וועט זיין גראב זעקס איילן אונ ארום דיא דרייא מויערין וועט זיין איין פייערדיגר מויער אונ טוזינט מיט פיר הונדרט אונ אכט אונ אכציג טורימס פון טייערע שטיינר וועלין דארטן זיין אונ צווישן איטליכן טורם וועט זיין הונדרט מיט צוואנציג טוירין פון גוטע שטיינר אונ צוויא טוזינט מיט דרייא טייכליך קוועלינדיגע וואסר וועלין ארויש גיין פון אונטר דיא בערג וואש דער בית המקדש וועט אויף זייא שטיין אונ דער בית המקדש וועט זיין גיבויט אויף פיר בערג · דאש זיינן הר סיני · הר כרמל · הר תבור · הר חרמון · אונ דיא שטאט ירושלים וועט זיין פיר הונדרט מייל אויף פיר הונדרט מייל · אונ אז דער בית המקדש פון דעם הימל וועט ארא נידרן אויף דער ערד קיין ירושלים דענמאלט וועט גאט ב"ה איין זאמלין דיא ישראל אונ דענמאלט וועלין מיר זינגן אנייאם שיר · אונ דיא ישראל וועלין זיך פרייען אין זייער בשעפר · אונ דיא קינדר פון ציון וועלין זיך פרייען אין זייער גאט · אונ דער שטן מיט דיא קליפות וועלין בטל ווערין פון דער וועלט אז אונזר משיח וועט קומן · אונ דר יצר הרע וועט בטל ווערין אונ דענמאלט וועלין מיר אלע זוכה זיין צוא כתנות אור מיט איין אלף דאש איז טייטש העמדר פון ליכט אזו וויא דער פסוק זאגט אונ גאט וועט דיר זיין צו איין אייביג ליכט אמן כן יהי רצון :

תם ונשלם חלק שני מספר קב הישר שבח לאל בורא עולם